

၁၉၅၀-၁၉၆၂ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး

ဒုတိယတွဲ

ဒေါက်တာ ဒေါ်မြင့်ကြည် နှင့် ဒေါက်တာ နော်အင်လှလင်း တို့က ပြုစု၍
မြန်မာ့သမိုင်း ဖြစ်ရပ်အမှန်များ ရေးသားပြုစုရေးအဖွဲ့က စီစစ်သည်။

တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်
ရန်ကုန်

ဝဏမနိပ်ခြင်း

၁၉၉၁ ခုနှစ် ဇွန်လ အုပ်ချုပ်ရေး ၃၀၀၀

ခုတ်ယူခြင်း

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အုပ်ချုပ်ရေး ၅၀၀၀

စာတည်းသူ

ဦးမြင့်ကြည်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန
ဦးထွန်းတင့်၊ စာတည်းမှူးချုပ်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်း
လုပ်ငန်းအတွက် ဦးတင်ထွေး၊ ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်
(၃၄၉၂)က ထုတ်ဝေ၍ ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်
နှင့် ဂါးဒီးယန်းသတင်းစာတိုက်တို့တွင် ဦးတင်ထွေး
ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်(၀၄၁၀၈)က ပုံနှိပ်သည်။

မျက်နှာခုံး

ဦးဘုန်းမြင့်

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာပေးစာယူသင်တန်းဌာန

မာတိကာ

ခေတ်ဝံ့ကတ္တန်း

(၄၀၄ နှင့် နောက်ဆက်တွဲကြား)

အခန်း ၁

အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့ခြင်း

ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကို စိုးမိုးရေး	၁
ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်အပ်ရေး	၁၀
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး	၂၂
ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ အလင်းဝင်ရေးကိစ္စ	၂၉
မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးအဖွဲ့ အလင်းဝင်ရောက်ခြင်း	၃၂
ကွန်မြူနစ်ပါတီများ အလင်းဝင်ရေးကိစ္စ	၃၃
သင်ပုန်းချေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်	၄၀
လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းခြင်း	၆၄
ပြုစောထီး ဖျက်သိမ်းရေး	၇၀
အလုပ်သမားပြဿနာ	၈၇
နိုင်ငံရေးပါတီများအတွင်း စည်းလုံးမှု ပြိုကွဲခြင်း	၉၁
တပ်မတော်ပါဝင်ပတ်သက်လာခြင်း	၉၆
နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တုံ့ပြန်ချက်	၁၂၃
ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရဖွဲ့ရန် ပြင်ဆင်ခြင်း	၁၄၃

အခန်း ၂

အိမ်စောင့်အစိုးရနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရေးကတိ

အိမ်စောင့်အစိုးရနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရေးကတိ ၁၅၄
အိမ်စောင့်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းခြင်း ၁၅၄
ခြောက်လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေး ၁၆၀
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်း ၁၇၂
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ရေးပြဿနာ ၁၇၉
ဒုတိယအကြိမ် အိမ်စောင့် အစိုးရဖွဲ့ခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲရက် ကြေညာခြင်း ၁၉၅

အခန်း ၃

ရှမ်းပြည်နယ်ရှိပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ချုပ်ငြိမ်းစေခြင်း

ရှမ်းစော်ဘွား အာဏာနှင့် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးအစ လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ၏ အခွင့်အရေးများ ၂၀၇
ရှမ်းပြည် ပဒေသရာဇ်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု ပြင်းထန်လာခြင်း ၂၂၉
ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်မှု အာဏာ စွန့်လွှတ်ရေးအစီအစဉ် ၂၃၈
ဖဆပလအစိုးရနှင့် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးလုပ်ငန်း ၂၄၃
ဖဆပလ အစိုးရလက်ထက် ရှုပ်ထွေးလာသော ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေး ၂၄၉
ပဒေသရာဇ်စနစ် ချုပ်ငြိမ်းရေးအတွက် အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက် ၂၅၉

အခန်း ၄

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲ

ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရေးကိစ္စ လွှတ်တော်၌ဆွေးနွေးခြင်း	၂၀၂
ရွေးကောက်ပွဲကြေညာချက်အပေါ် သတင်းစာအချို့၏ တုံ့ပြန်ချက်	၂၉၃
နိုင်ငံရေးပါတီများက ရွေးကောက်ပွဲကိုကြိုဆိုကြခြင်း	၂၉၇
အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ရွေးကောက်ပွဲအကြို အစီအစဉ်များ	၃၀၂
မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများစတင်ခြင်း	၃၁၃
ရွေးကောက်ပွဲဝါဒလမ်းစဉ်ကြေညာခြင်း	၃၁၇
တည်မြဲနှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အပြိုင်အဆိုင် မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း	၃၂၀
မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးတွင် ဘာသာရေးရာပါဝင်ရှုပ်ထွေးခြင်း	၃၃၀
ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်ရက် သတ်မှတ်ကြေညာချိန်၌ ပါတီကြီးများ၏ အားပြိုင်မှုအနေအထား	၃၄၇
တည်မြဲ ဖဆပလ က စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှု လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်တင်းပြင်ဆင်ခြင်း	၃၅၂
သန့်ရှင်း ဖဆပလခေါင်းဆောင်ကြီးများက အရှိန်တိုးမြှင့်လှုပ်ရှားခြင်း	၃၅၆
တည်မြဲ ဖဆပလခေါင်းဆောင်များ၏ ပိုမိုအားထုတ်စည်းရုံးမှုများ	၃၆၂
ပမညတ နှင့် အခြား ယှဉ်ပြိုင်သူများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မဲဆွယ်မှုများ	၃၆၈
သတင်းစာများက အပြိုင်ရေးသား စည်းရုံးမှုများ	၃၇၆
ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်အရှုံး	၃၈၄
နောက်ဆက်တွဲများ	၄၀၅
ဆက္ကရာစဉ်အညွှန်း	၄၄၁

အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့ခြင်း

သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရ အဖွဲ့သည် ပါလီမန်တွင် ရှစ်မဲအသာဖြင့် တည်မြဲ ဖဆပလကိုအနိုင်ရကာ အစိုးရဖွဲ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ အခြေခိုင်မာခြင်းမရှိပေ။ ကျင်းပမြဲ ဖြစ်သော ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်ကို သြဂုတ်လတွင်ခေါ်ယူရမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းလွှတ် တော်တွင် တည်မြဲဖဆပလက အယုံအကြည်မရှိအဆို ထပ်မံတင်သွင်းရန် အလား အလာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သန့်ရှင်းဖဆပလသည် ရပြီးသော အာဏာခိုင်မြဲရေး အတွက် ဆက်လက်အင်အားစုဆောင်းသည်။ တစ်ဖက်၌လည်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကို စိုးမိုးရေးပြဿနာမှာ မပြီးပြတ်သေးသဖြင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလအစိုးရအာဏာရပြီး ချိန်မှစ၍ တည်မြဲဖဆပလသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကို စိုးမိုးရေးအတွက် စတင် လှုပ်ရှားသည်။

ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကိုစိုးမိုးရေး

ဖဆပလတွင်း ပြဿနာကိုဖြေရှင်းရန်အတွက် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့မတိုင်မီ ဗဟိုဦးစီးညီလာခံခေါ်ပေးရန် ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုက ဦးနုထံ သန့်ရှင်း ဖဆပလအစိုးရမတက်မီကပင် တောင်းခံခဲ့သည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလ အစိုးရတက်ပြီး ချိန်အထိ ပြန်ကြားချက်ကိုမရရှိ၍ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် တည်မြဲ ဖဆပလဌာနချုပ်၌ ဖဆပလဦးစီးညီလာခံ ဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီ အစည်းအဝေး ကိုကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးက အောက်ပါဆုံးဖြတ်ချက်သုံးခုကို ချမှတ် ခဲ့သည်။

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇွန် ၁၉၅၇။

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇွန် ၁၉၅၇။

- (၁) ဦးနှုန်းခေါင်းဆောင်သော ဖဆပလ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ ဖျက်သိမ်းသည်။
- (၂) ဖဆပလ ဗဟိုဦးစီးညီလာခံကို တာဝန်ယူခေါ်ဆိုရန်အတွက် ယနေ့အများစုဖြစ်သော ဖဆပလဗဟိုဦးစီးများ က ရွေးကောက် တင်မြှောက်သည့် ယာယီဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့အား အာဏာကုန်လွှဲအပ်သည်။
- (၃) အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အများစုဖြစ်သော ဗဟိုဦးစီးအစည်း အဝေးမှ ဖဆပလ ယာယီအလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်များ အဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။

ဖဆပလ ယာယီအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များ

(၁)	ဥက္ကဋ္ဌ	မန်းမြစိန်
(၂)	အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး	ဦးထွန်းအောင်
(၃)	အလုပ်အမှုဆောင်	ဆရာသန်း
(၄)	။	သခင်ဗသက်
(၅)	။	သခင်အောင်တင်
(၆)	။	ဦးစောမောင်
(၇)	။	ဆရာငို
(၈)	။	ဦးဘထွန်း
(၉)	။	ဦးဦးစော
(၁၀)	။	ဦးစောလှ
(၁၁)	။	မိုလ်လှကြိုင်

• ထိုအစည်းအဝေးသို့ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်ဦးရေစုစုပေါင်း၏ တစ်ဝက်ထက်ကျော်သည့်အဖွဲ့ဝင် ၁၃၆ ဦးတက်ရောက်ကြသည်။

(၁၂)	အလုပ်အမှုဆောင်	စောချစ်သန်း
(၁၃)	။	ဒေါ်လှကြည်
(၁၄)	။	ဦးစိန်ဝင်း

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်၊ ၂၃ ရက်နေ့များတွင် ဗဟိုဦးစီးညီလာခံကို ကျင်းပမည်ဖြစ်၍ ဖဆပလ ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်များအားလုံး တက်ရောက်ကြရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။

ဖဆပလ ယာယီအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ အစည်းအဝေးကို ဦးဗဆွေ၏ နေအိမ်ညှော်ခံမဏ္ဍပ်၌ ဇွန်လ ၁၆ ရက်နေ့နံနက် ၉ နာရီတွင်ကျင်းပကာ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ပိုင်စုစည်းများကိုရောင်းချခြင်း၊ ရန်ပုံငွေများကိုထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း မပြုရန် အတွက် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးနုထံသို့ အကြောင်းကြားရန် ဆုံးဖြတ် ကြသည်။ ထိုနေ့မှစ၍ ဦးနု ခေါင်းဆောင်သည့် ဖဆပလ အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြောင်းကို ဖဆပလ ယာယီအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ မန်းမြစိန်က ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးနု၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဟောင်း သခင် ကျော်ထွန်းနှင့် ငွေထိန်းဟောင်း ဦးတင် ထံသို့ အကြောင်းကြားစာများ ပေးပို့ ခဲ့သည်။

- ၁ (က) စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ဖဆပလနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ညီလာခံသဘင်တွင် တင်သွင်းသည့် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ၊ ၂၉ ပြီ ၁၉၆၀၊ ရန်ကုန်၊ မဟော်သဇာပုံနှိပ်တိုက်၊ စာ ၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ ဟု ညွှန်းမည်။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဇွန် ၁၉၅၈ တွင် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၌ ဗိုလ်မောင် ကလေးလည်းပါဝင်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။
- (ဂ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇွန် ၁၉၅၈ တွင်မူ အလုပ်အမှုဆောင်စာရင်း၌ ဗိုလ်မောင်ကလေးနှင့် ဦးသာခွန်းအပါအဝင် အားလုံး ၁၆ ဦးဟူ၍ ဖော်ပြထား သည်။
- ၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။
- (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။
- ၃ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။
- (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။
- (ဂ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။

သန့်ရှင်းဖဆပလ ကလည်း အလုပ်အမှုဆောင်အစည်းအဝေးကို ဖဆပလ
 ဌာနချုပ်၌ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့နံနက် ၉ နာရီအချိန်တွင် ကျင်းပ
 ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် တိုင်းအလိုက် စည်းရုံးရေးလုပ်ရန် တာဝန်ဝတ္တရား
 များကို ခွဲဝေပေးရေးအတွက် ဆွေးနွေးကြသည်။ ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင်
 တည်မြဲဖဆပလတို့၏လုပ်ရပ်ကိုတုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က
 ကြေညာချက်တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် တည်မြဲ ဖဆပလက
 ဇွန်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပရန် စီစဉ်ထားသော ဗဟိုဦးစီးအစည်းအဝေးသည်
 ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်၍ တရားမဝင်သော
 အစည်းအဝေးဖြစ်သဖြင့် သန့်ရှင်းဖဆပလဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်များ ထိုအစည်းအဝေးသို့
 တက်ရောက်ရန်မလိုကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။^၂

တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့၏ ဗဟိုဦးစီးညီလာခံကို စီစဉ်ထားသည့် အတိုင်း
 မြို့တော်ခန်းမ၌ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့သည်။
 ၎င်းအစည်းအဝေးတွင် ယာယီအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့သည် ဦးနုနှင့် အပေါင်းပါ
 တို့အား ပြစ်ချက် ၁၃ ချက်ဖြင့် စွဲချက်တင်ကာ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်ပယ်
 ခဲ့သည်။ ပြစ်ချက် ၁၃ ချက်မှာ

- (၁) ဦးနု သည် ဖဆပလအဖွဲ့ကြီး၏ ထိပ်တန်းအာဏာများကို အလွဲသုံးစား
 ပြု၍ ဖွတ်မရ ဓားမအဆုံးမခံနိုင်ဟုဆင်ခြေပေးကာ ဖဆပလအဖွဲ့ကြီးကို
 ခွဲပစ်ရုံမက၊ အဖွဲ့ကြီးအားခွေးသေကောင်ပုပ်ဟု ပုတ်ခတ်ခြင်း။
- (၂) ဖဆပလဦးစီးကိုခေါ်ပေးရန် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်အချို့နှင့် ဦးစီး
 အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများက တောင်းဆိုသော်လည်း ခေါ်မပေးဘဲနေခြင်း။
- (၃) ဖဆပလ အလံတော်အောက်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများကိုဖြိုခွဲကာ၊ သန့်ရှင်း
 အမည်နှင့် စင်ပြိုင်ထောင်နေခြင်း။
- (၄) ပါလီမန်အတွင်း အင်အားပြိုင်ပွဲအတွက် ဖဆပလ၏အတိုက်အခံများနှင့်
 ကြိုတင်လျှို့ဝှက်နားလည်မှုယူခြင်း။

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။

၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၈။

- (၅) အတိုက်အခံအားကိုးဖြင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက် ဖဆပလအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအချို့နှင့် ပါလီမန်အတွင်းဝန်အချို့ကို အာဏာရှင်ဆန်ဆန် နှုတ်ထွက်ခိုင်းခြင်း။
- (၆) အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့နှင့် ဦးစီးအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ကိုရယူခြင်းမရှိဘဲ အတိုက်အခံအင်အားစုများနှင့်ပူးပေါင်း၍ အစိုးရဖွဲ့ခြင်း။
- (၇) မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် ဖဆပလအမတ်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များကို ရာထူး၊ အာဏာ၊ လာဘ်လာဘများဖြင့်သွေးဆောင်စည်းရုံးခြင်း။
- (၈) ပြည်နယ် ခေါင်းဆောင်များအား သွေးခွဲကာ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ဖျက်ဆီးနေခြင်း။
- (၉) မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် လူစွမ်းကောင်းဝါဒ (ဝါ) ဖက်ဆစ်အာဏာရှင်ဝါဒကို ပြည်ထောင်စုအတွင်း၌ ပေါ်ပေါက်လာအောင် လုပ်နေခြင်း။
- (၁၀) မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ သဘောတရားများကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်နေခြင်း။
- (၁၁) မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် သစ္စာဖောက်မှုဖြင့် စွဲချက်တင်ထားခြင်းခံရသော ပမညတအမတ်နှစ်ဦးကို လွှတ်တော်တွင်း၌ ရင်းတို့အား မဲပေးနိုင်အောင် တရားရုံးများအပေါ် မတရားဩဇာအသုံးပြု၍ စွက်ဖက်ခြင်း။
- (၁၂) ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုဆန့်ကျင်သည့် တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်ကိုသာ လက်ခံယုံကြည်သော ကွန်မြူနစ်တို့၏ မြေပေါ်ဘက်တော်သား အတိုက်အခံများအား ကာယကံမြောက် အလုပ်အကျွေးပြုခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေးကို အန္တရာယ်ပြုနေခြင်း။
- (၁၃) သောင်းကျန်းသူများကိုလည်းကောင်း၊ သောင်းကျန်းသူများနှင့်အဆက်အသွယ်လုပ်နေသူများကိုလည်းကောင်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်းကို ရက်ရောစွာပြုလုပ်နိုင်သည်နှင့်အမျှ ရဲဘော်ရဲဘက် ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များကိုမူ ဖမ်းဆီးညှဉ်းဆဲမှုပြုလုပ်နေခြင်း။

တို့ဖြစ်သည်။

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဇွန် ၁၉၇၈။
 (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဇွန် ၁၉၇၈။

ဇွန်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပသော အစည်းအဝေး၌ ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့သစ်ကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့တွင်

(၁)	ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးဗဆွေ
(၂)	ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ	ဦးကျော်ငြိမ်း
(၃)	ဘဏ္ဍာရေးမှူး	ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး
(၄)	အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး	သခင်သာခင်
(၅)	တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး	ဦးခင်မောင်လတ်
(၆)	အမှုဆောင်	ဒေါ်စိန်ပု
(၇)	။	ဦးတင်ညွန့်
(၈)	။	ဦးထွန်းဝင်း
(၉)	။	သခင်ချစ်မောင် (မြန်အောင်)
(၁၀)	။	သခင်စံမြင့်
(၁၁)	။	မန်းမြစိန်
(၁၂)	။	ဦးထွန်းတင်
(၁၃)	။	ဒေါက်တာ စိန်ဘန်း
(၁၄)	။	ဒေါက်တာ စောလှထွန်း
(၁၅)	။	ဦးရှိန်ထန်း
(၁၆)	။	ဗိုလ်ခင်မောင်*

တို့ပါဝင်ကြသည်။ ထိုနေ့အစည်းအဝေးမှာပင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်အမည်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးစီးကိုယ်စားလှယ်ဦးရေများသော ဦးဗဆွေခေါင်းဆောင်သည့် တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့ကသာ သုံးစွဲသင့်သည်ဟုဆိုကာ ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အမည်ကို တည်မြဲ ဖဆပလအစား ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ဟု သုံးစွဲရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။^၁

ထိုအစည်းအဝေးကျင်းပပြီးနောက် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးသစ် သခင်သာခင်က ဦးနုထံ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် စာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်းစာတွင်

- ၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၄ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (ဂ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (လ) ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာ၊ စာ ၇ တွင်မူ အမှုဆောင်များစာရင်းတွင် ဦးချီဒိုးကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။
 ၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၄ ဇွန် ၁၉၅၈။

(၁) ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ပိုင် အဆောက်အဦများ

က၊ အမှတ် (၈) ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်းရှိ အဖွဲ့ချုပ်တည်ရာ အဆောက်အဦ

ခ၊ အမှတ် (၁၅၇)၊ ၄၆ လမ်းရှိ ရန်ကုန်ခရိုင် ဖဆပလတည်ရာအဆောက်အဦ

(၂) အဖွဲ့ချုပ်ရန်ပုံငွေများ

(၃) အဖွဲ့ချုပ်တံဆိပ်၊ အလံတော်၊ ဆိုင်းဘုတ်နှင့် စာရွက်စာတမ်းပိုင်တွဲများ၊ ရုံးသုံးပစ္စည်းပရိဘောဂများနှင့် အခြားအဖွဲ့ပိုင်ပစ္စည်းများ

ကို အမြန်လွှဲပြောင်းပေးစေလိုကြောင်း၊ ထို့အပြင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်အမည် ဆိုင်းဘုတ်၊ အလံတော်၊ တံဆိပ်တုံးအမှတ်အသားစသည်တို့ကို လူကြီးမင်းများ အသုံးပြုခွင့် မရှိတော့ပါသဖြင့် ဆက်လက်အသုံးမပြုရန် အကြောင်းကြား အပ်ပါသည်။ ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလကလည်း အဖွဲ့ချုပ်အမှုဆောင်အစည်းအဝေးကို ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးက ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ဖဆပလ ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံကြီးမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနုနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်တင်၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး သခင်ကျော်ထွန်း၊ ငွေထိန်း ဦးတင်၊ အမှုဆောင်များ ဖြစ်ကြသော ဟင်္သာတဦးမြ၊ သခင်ပန်းမြိုင်၊ ဦးအောင်ပ၊ ဗိုလ်မင်းခေါင် အစရှိသည့် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များသည် ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များ၏ တရားသောအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ဝတ္တရားရှိသည်နှင့်အညီ ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်များဖြစ်သော ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ သခင်သာခင်၊ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဦးတင်ညွန့်၊ ဒေါ်စိန်ပုတို့အားလည်းကောင်း၊ အရန်အလုပ်အမှုဆောင်များဖြစ်ကြသော သခင်ချစ်မောင်၊ ဦးထွန်းဝင်းနှင့် သခင်စံမြင့်တို့အားလည်းကောင်း ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ရန်ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ပါရှိသည်။ ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဖဆပလ ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် အတည်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဤအစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။^၁

^၁ ဆွေငြိမ်းတို့လူစုကို ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကထုတ်ပယ်လိုက်ပြီ၊ ရန်ကုန်၊ ဖဆပလ(သန့်ရှင်း)အဖွဲ့ချုပ်၊ ပုံနှိပ်နှစ်မပါ။ စာ ၃၄-၃၅။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဆွေငြိမ်းတို့လူစုကို ထုတ်ပယ်လိုက်ပြီ ဟုညွှန်းမည်။

^၂ (က) ဆွေငြိမ်းတို့လူစုကိုထုတ်ပယ်လိုက်ပြီ၊ စာ ၆-၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

တည်မြဲ ဖဆပလအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး သခင်သာခင်က ပေးပို့လိုက်သော ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့၊ ရက်စွဲပါစာကို သခင်ကျော်ထွန်းက ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့ စွဲဖြင့် စာပြန်ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းစာတွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ တည်မြဲ ဖဆပလတို့ ကျင်းပခဲ့သော ဗဟိုဦးစီးအစည်းအဝေးသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ စည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသော အစည်းအဝေးမဟုတ်၍ လက်ခံခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း၊ ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ဦးတင်ညွန့်၊ ဒေါ်စိန်ပုစသော ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင် ခုနစ်ဦးနှင့် အရန်အလုပ်အမှုဆောင်များဖြစ်ကြသော ဦးထွန်းဝင်း၊ သခင်ချစ်မောင် (မြန်အောင်)၊ သခင်စံမြင့်တို့ သုံးဦးသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ စည်းမျဉ်းဥပဒေကိုဖောက်ဖျက်ကာ တရားမဝင်သောလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကြသဖြင့် သခင်သာခင်အပါအဝင် အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ် ၁၀ ဦးအား အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်နှင့် အရန်အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်းကို ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်အများစု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ အကြောင်းကြားအပ်ပါကြောင်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။*

တစ်ဖန် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင် သခင်တင်၊ သခင်ကျော်ထွန်း၊ သခင်ပန်းမြိုင်တို့ကိုလည်း ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ၌ နာချုပ်မှထုတ်ပယ်၍ ၎င်းတို့အား ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံး (ဗတလစ) နှင့် စီးပွားကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့ (စပကသ) အဖွဲ့ချုပ်တို့တွင် ပေးအပ်ထားသော တာဝန်များကို ရုပ်သိမ်းကာ ဗတလစနှင့် စပကသ အဖွဲ့များပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသော ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို ဦးဗဆွေ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ သခင်တင်၊ သခင်ကျော်ထွန်း၊ သခင်ပန်းမြိုင်တို့ကို ဆိုရှယ်လစ်ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ရသည့်အကြောင်းပြချက်ခြောက်ချက်ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ဗတလစ၌ နာချုပ်ကို ပြန်လည်စည်းရုံးရေးအတွက် ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်ချစ်မောင်၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး ဦးထွန်းဝင်း၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး သခင်စံမြင့်တို့ပါဝင်သော အလုပ်အမှုဆောင် ၁၆ ဦး ကိုလည်းကောင်း၊ စပကသ ပြန်လည်စည်းရုံးရေးအတွက် ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ခင်မောင်၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာ စိန်ဘန်း၊ ဦးထွန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးဦးကြင်၊ အတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်တင်တို့ပါဝင်သော အလုပ်အမှုဆောင် ၂၁ ဦးကိုလည်းကောင်း ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းကြောင်းလည်း ၎င်းကြေညာချက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။†

* ဆွေငြိမ်းတို့လူရကိုထုတ်ပယ်လိုက်ပြီ၊ စာ ၁၇-၁၈။

† (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) မန္တလေးသတင်းစာ၊ ၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ထို့အပြင် ကရင်အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ကညဖ) ကို မန်းမြစိန် ဦးဆောင်၍ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေ၊ ဦးတင်ညွန့်တို့ ခေါင်းဆောင်သော တိယူစီဘီ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းခေါင်းဆောင်သော ဖဆပလ လူငယ်အဖွဲ့၊ ဒေါ်စိန်ပု ခေါင်းဆောင်သော ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ရေးအမျိုးသမီးများ အစည်းအရုံးအဖွဲ့ချုပ် (ဗလမစ) စသည်အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ပြန်လည်စည်းရုံးခဲ့သည်။ ဖဆပလပြန်လည်စည်းရုံးရေးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ အာဏာခွဲဝေအပ်နှင်းရေးကို အခြေပြုကာ စည်းရုံးရေးမူသစ်များချမှတ်ခဲ့သည်။ အလုပ်အမှုဆောင်များကိုလည်း တိုင်းအလိုက် တာဝန်ခွဲဝေကာ၊ တိုင်းအဖွဲ့ဝင်များကိုယ်တိုင် နယ်သို့ဆင်း၍ စည်းရုံးရေးကိုဆောင်ရွက်စေသည်။ တိုင်းအလိုက်တာဝန်ခွဲဝေရာတွင်

(၁) ရော့ဂတီတိုင်း	ဦးဗဆွေ (သဘာပတိ)
ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဦးတင်ညွန့် (ဒုတိယသဘာပတိများ)၊ မန်းမြစိန်၊ ဒေါက်တာ စိန်ဘန်း၊ သခင်ချစ်မောင်။
(၂) ပဲခူးတိုင်း	ဦးကျော်ငြိမ်း (သဘာပတိ)
သခင်စံမြင့် (ဒုတိယသဘာပတိ)
(၃) မန္တလေးတိုင်း	ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး (သဘာပတိ)
သခင်သာခင် (ဒုတိယသဘာပတိ)
(၄) စစ်ကိုင်းတိုင်း	သခင်သာခင် (သဘာပတိ)
သခင်ချစ်မောင် (ဒုတိယသဘာပတိ)
(၅) မကွေးတိုင်း	ဦးထွန်းဝင်း (သဘာပတိ)
ဗိုလ်ခင်မောင် (ဒုတိယသဘာပတိ)
(၆) တနင်္သာရီတိုင်း	ဦးထွန်းတင် (သဘာပတိ)
(၇) ရခိုင်တိုင်း	ဦးဗဆွေ (သဘာပတိ)
ဦးခင်မောင်လတ် (ဒုတိယသဘာပတိ)
ဦးချီဒိုး (အတွင်းရေးမှူး)
(၈) ချင်းဝိသေသတိုင်း	ဦးရှိန်ထွန်း (သဘာပတိ)၊

၀ T.U.C. (B) Trade Union Congress (Burma)

၂ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့အစီရင်ခံစာ၊ စာ ၈။

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထိုခေါင်းဆောင်များသည် ကိုယ်တိုင်နယ်ဆင်း၍ နိုင်ငံရေးရှင်းလင်းပွဲများပြုလုပ်ခြင်း၊ အခြေခံမြို့နယ်နှင့်ခရိုင်အလိုက် ယာယီစည်းရုံးရေးကော်မတီများဖွဲ့စည်းခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ကြသည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရကလည်း အမျိုးသားညီညွတ်ရေးနှင့် စည်းရုံးရေးများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု သည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်သော သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များ အစည်းအဝေးတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကို အပိုင်းကြီး ခုနစ်ပိုင်းခွဲခြားဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုအပိုင်းကြီး ခုနစ်ပိုင်းမှာ ဘာသာတရား ကိုးကွယ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဒီမိုကရေစီအုတ်မြစ်ချရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပြည်ထောင်စုသားစည်းလုံးရေး၊ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတို့ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဖဆပလ အဖွဲ့ကြီး သန့်ရှင်း ခိုင်မာ ရေး၊ ပြည်သူ့လူထုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးတို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အမျိုးသားညီလာခံကြီးခေါ်ယူ၍ အမျိုးသားမော်ကွန်းကိုရေးဆွဲကာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ရန် လိုကြောင်း၊ အမျိုးသားမော်ကွန်းကြီးကို အဖွဲ့အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ရေးဆွဲကာ အတည်ပြု လိုကြောင်း၊ တောတွင်းက ရဲဘော်များလည်း အလင်းဝင်ကာ မော်ကွန်းရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်စေလိုကြောင်း၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရန်တာဝန်ရှိသူမှန်သမျှ အစွမ်းကုန်ကြိုးစားကြစေလိုကြောင်း၊ တော တွင်းမှ ရဲဘော်များ အလင်း ဝင်လာပါက လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဥပဒေနှင့် ၎င်းတို့၏ပါတီအဖွဲ့အစည်းများကို တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် လွတ်လပ်စွာ ထူထောင်ခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်းများကို ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရသည် အာဏာခိုင်မြဲရေးအတွက် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းများကို ရင်ဆိုင်လာရသည်။ အာဏာခိုင်မြဲရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ကျော်လွန်သည့်ဆောင်ရွက်မှုများလည်းရှိခဲ့သည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်အပ်ရေးပြဿနာမှာ သာဓကတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်အပ်ရေး

ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲချိန်တွင် အစိုးရအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်သွားသည့် ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုဝင် ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ စောလှထွန်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဦးဇန်ထာဆင်တို့၏ လစ်လပ်နေသော နေရာတို့တွင် ဦးစောလူးလူနှင့် ဒုဝါဇော်ရစ်

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၈။
(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၈။

တို့ကို ယာယီခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာစောလှထွန်းနှင့် ဦးဇန့်တာဆင် တို့က ဦးနု သည် အခြေခံဥပဒေကို စက္ကူစုတ်ကဲ့သို့ ကျင့်သုံးသည်ဟု စွပ်စွဲကြသည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးထံလည်း ဤကိစ္စသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေ၍ ထိန်းသိမ်းပေးရန် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ မဟာ ဒေဝီ စင်ဟိန်ခမ်းကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်နယ်ကောင်စီများနှင့် တိုင်ပင်ခြင်း မပြုဘဲ မိမိသဘောအရ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌများကို ရွေးကောက်ခန့်အပ်ခြင်းမှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်ခဲ့သည်။^၁ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးက ဤကိစ္စသည် ပြည်သူလူထုအတွက် အရေးကြီးသည့် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ရပ်ဟု ထင်မြင်ယူဆခဲ့သည်။ ဤပြဿနာကို စဉ်းစားရန် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၁ အရ နိုင်ငံတော်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အကြံဉာဏ်တောင်းခံရန် ဦးနု ကအကြံပေးသည့် အလျောက်၊ အကြံဉာဏ်တောင်းစာ တစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။^၂

နိုင်ငံတော်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အကြံဉာဏ်တောင်းခံနေစဉ် ကချင်ပြည်နယ်ကောင်စီနှင့် ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီများ၏ ညီလာခံများကို ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးက ကြေညာခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ် ကောင်စီညီလာခံကို ဝန်ကြီးချုပ် နေအိမ်၌ နံနက် ၁၁ နာရီအချိန်တွင် လည်းကောင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီ ညီလာခံကို ဝန်ကြီးချုပ်နေအိမ်၌ပင် ညနေ ၃ နာရီတွင်လည်းကောင်း ကျင်းပမည် ဖြစ်သည်။ ထိုညီလာခံများ ကျင်းပရန်စီစဉ်ပြီးမှ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးနှစ်ဦးသည် နုတ်ထွက်စာ တင်သွင်းကြသည်။^၃ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးက ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ (၃) နှင့် ၁၁၇ (၃) နှင့်အညီ ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံပေးချက်အရ ၎င်းဝန်ကြီးနှစ်ဦး၏ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လွှာကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၈။

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇွန် ၁၉၅၈။

၃ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) William C. Johnstone, *A Chronology of Burma's International Relations 1945-1958*, Rangoon, Rangoon University, 1959, p. 91. နောင်ကိုးကားလျှင် Johnstone, *A Chronology* ဟု ညွှန်းမည်။

ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် လက်ခံသည်။^၁ ထို့ကြောင့် ဤဝန်ကြီး နှစ်နေ့ထုတွင် အစားပြန်ခန့်ရန် လိုအပ်လာသည်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ခန့်အပ်ရာတွင် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၃ အရ လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၈၁ အပိုဒ် ၂ အရ လည်းကောင်း ဝန်ကြီး ချုပ်သည် ကချင်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီတို့ကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ ပါလီမန်၏ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်များအနက် အမတ်တစ်ဦး ဦး၏ အမည်ကိုတင်သွင်းသောအခါ ထိုသို့ အမည်တင်သွင်းခြင်းခံရသော အမတ်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် “ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး”၊ “ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး” ဟု ခေါ်တွင်ရမည့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ခန့်ထားခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးများသည် အခြေခံဥပဒေ၏ ကိစ္စများအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌများလည်း ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သည်။^၂ ကချင်ပြည်နယ် ကောင်စီတွင် ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုဝင်အမတ် ၁၀ ဦးရှိပြီး နု-တင် အုပ်စုဝင်အမတ် ကိုးဦးရှိသည်။ ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီတွင် ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုဝင်အမတ် ၁၂ ဦး ရှိပြီး နု-တင် အုပ်စုဝင်အမတ် ၁၀ ဦး ရှိသည်။^၃ အထက်ပါ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ များအရ ပြည်နယ်ကောင်စီမှ ရွေးချယ်သော ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌများကို ပြည်နယ် ဝန်ကြီးခန့်ပါက ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုမှပင် ခန့်ထားရမည့် အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။ ဤအချက်ကို ဦးနု လက်ခံနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု တွက်ဆထားသော ကေအင်စီ^၄ အဖွဲ့က ၎င်းတို့၏ သဘောထားကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ကြေညာချက်တွင် ကေအင်စီအဖွဲ့က ဒူဝါဇော်ရစ်အား ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ရန် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စဉ်းစား နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဒူဝါဇော်ရစ်၏ မသန့်ရှင်းသော နောက်ကြောင်းရာဇဝင်များအရ လည်းကောင်း၊

- ၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- ၂ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၇၃၊ ၁၈၁ (အပိုဒ် ၂)။
- ၃ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- (ခ) စန်းစန်းမြင့်၊ ဗဆပလခေတ် မြန်မာ့ နိုင်ငံရေးသမိုင်း၊ မဟာဝိဇ္ဇာသမိုင်းဘွဲ့ယူကျမ်း၊ ၁၉၇၉၊ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၁၉၃။
- (ဂ) ဇန်နဝါရီလ၊ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်၊ ရန်ကုန်၊ မဟော်သဓာပုံနှိပ်တိုက်၊ ပုံနှိပ်နှစ် မပါ။ စာ ၇၃ တွင် ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီ၌ ဆွေ-ငြိမ်း ထောက်ခံသော အမတ် ၁၄ ယောက်၊ နု-တင် ထောက်ခံသော အမတ် ၁၀ ယောက်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ နောက်ကိုးကားလျှင် ဇန်နဝါရီလ၊ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်ဟု ညွှန်းမည်။

ယာယီပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော တစ်လတာမျှအတွင်း ပြည်နယ်တွင် အာဏာရှင်ဆန်ဆန် ကျင့်သုံးခဲ့၍လည်းကောင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်တွင် ညီညွတ်ရေး ကိုမလုပ်ဘဲ မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့်လည်းကောင်း ၎င်းအား လက်မခံနိုင်တော့ကြောင်း၊ ကေအင်စီအဖွဲ့နှင့် ကချင်ပြည်သူများအပေါ် သစ္စာရှိရှိဆောင်ရွက်နေသူ ဖြစ်ကြီးနားမြောက်ပိုင်း လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ဦးဒိန်ရတန် အား တင်မြှောက်ရန်ဆုံးဖြတ်ပြီးကြောင်း ပါရှိသည်။

ကချင်ပြည်နယ်ကောင်စီအစည်းအဝေးကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက် နေ့နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အိမ်၌ကျင်းပသည်။ အစည်းအဝေးမတိုင်မီ ဒူဝါဇော်လွန်းက ကောင်စီနည်းဥပဒေအရ အဆိုမေးခွန်းများပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်း အဆိုများမှာ (၁) ကောင်စီသဘာပတိဖြုတ်ချရေးအဆို၊ (၂) ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒူဝါဇော်ရစ်ကို အယုံအကြည်မရှိအဆို၊ (၃) ပြည်နယ်အာဏာကို တစ်ဦးတည်းချုပ် ကိုင်အသုံးမပြုဘဲ ဝန်ကြီးများခန့်ထားခဲ့ဝေ အသုံးပြုရေးအဆိုများ ဖြစ်သည်။ ၎င်း အစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်က “ကောင်စီအမတ်မင်းများ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌရွေး သည့်အခါ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ အလုပ်အတူတူလုပ်ကိုင်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရွေးကြပါ” ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုနောက် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကို နေချင်းပြီး ရွေးပေးရန်တောင်းဆိုရာ ကောင်စီအမတ်များက ငြင်းပယ်သဖြင့် ကောင်စီအစည်း အဝေးကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်၊ တနင်္လာနေ့တွင် လူမျိုးစုလွှတ်တော် အဆောက်အအုံ၌ ကျင်းပရန် ရက်ရွှေ့သည်။

ရွှေ့ဆိုင်းထားသည့် ကချင်ပြည်နယ် ကောင်စီအစည်းအဝေးကို လူမျိုးစု လွှတ်တော် ကချင်အမတ်များညွှန်ခန်းတွင် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ အစည်းအဝေးတွင် သဘာပတိအဖြစ် ဦးဘဦးကဆောင်ရွက်သည်။ သဘာပတိနေရာယူပြီးသည့်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အမတ် ဗိုလ်လှကြိုင် က သဘာပတိအား အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို တင်သွင်းကြောင်း၊ ၎င်းအဆိုသည် ကောင်စီနည်းဥပဒေ နှင့်လည်း ကိုက်ညီသည့်အပြင် အမတ်ဦးရေ ၄၁ဦးထက်မနည်း ထောက်ခံရန်အဆင် သင့်ရှိသဖြင့် ဆွေးနွေးခွင့်ပြုရန် တင်ပြသည်။ ထိုနောက် ဤအဆိုကိုဆွေးနွေးရန်

- ၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- ၂ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- ၃ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ဆန္ဒတောင်းရာ အမတ် ၁၀ ဦးက ဆန္ဒပေးသဖြင့် ဇူလိုင်လ ၉ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဆွေးနွေးရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ သဘာပတိက ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌခန့်ထားရေးအတွက် အဆိုလွှာလေးစောင် ရရှိကြောင်း၊ ၎င်းအဆိုလွှာများမှာ ဒွဝါဇော်ရစ် (မြစ်ကြီးနားအလယ်) နှင့် ဦးဒိန်ရတန် (မြစ်ကြီးနားမြောက်) တို့ကို အဆိုပြုထားရာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၅ အရ ဝန်ကြီးချုပ်ယုံကြည်စိတ်ချရသော သူကိုသာ ခန့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာပြီး ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အမတ် ဦးသိန်းဟန်က “အာဏာရှင်ဆန်တဲ့ သဘာပတိအလိုမရှိ” ဟု စတင်ကြွေးကြော်ရာမှ အခြားအမတ် ကိုးဦးကလည်း ကြွေးကြော်ကြ၍ အထိတ်တလန့် ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ထိုနေ့ညနေတွင် ကေအင်စီနှင့် ဖဆပလအမတ် ၁၀ ဦးက ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုထံ ကောင်စီကို လုပ်ငန်းမပြီးဆုံးမီ ညစ်ပတ်လိုသောသဘောဖြင့် လုပ်ငန်းတန်းလန်းနှင့် မရုပ်သိမ်းစေရန် တားမြစ်ပေးစေလိုကြောင်းဖြင့် စာရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။^၁

ချိန်းဆိုထားသည့်အတိုင်း ကချင်ပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ကျင်းပသည်။ ကေအင်စီနှင့် ဖဆပလ အမတ် ၁၀ ဦး တက်ရောက်သည်။ ပေါင်ယောင်အမတ်များဘက်မှ ဒွဝါဇော်ရစ် တက်ရောက်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ပယကဖ^၂ဘက်ကမူ ဆမားဒွဝါဆင်ဝါးနောင် တက်ရောက်သည်။^၃ အစည်းအဝေးစလျှင် သဘာပတိ ဦးဘဦး က ဒွဝါဇော်ရစ် သည် အခြေခံစည်းမျဉ်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၄ (၂) ကို ချိုးဖောက်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်တွင်လည်း အခြေအနေဆိုးရွားခြင်းမရှိသေး၍ ကောင်စီကိုရွှေ့ဆိုင်းရန် အဆိုကိုယ်ချကြောင်း၊ ဆက်လက်၍ ကချင်ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒွဝါဇော်ရစ်ကို

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။
 (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။ ဦးနုထံရေးသားပေးပို့သော စာတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးသူအမတ် ၁၀ ဦးမှာ (၁) ဒွဝါဇော်လွန်း (၂) ဒွဝါလဝမ်လီ (၃) ဒွဝါရှောင်ဂျမ် (၄) ဦးဒိန်ရတန် (၅) ဦးလဝမ် (၆) ဦးအက်စ်ဂွန်ဂမ် (၇) ဗိုလ်လှကြိုင် (၈) ဦးဇန်ထာဆင် (၉) ဦးသိန်းဟန် (၁၀) ဗိုလ်ထွန်းညွန့် တို့ ဖြစ်သည်။

၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။
 (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။

၃ ပယကဖ ပြည်သူ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် တိုးတက်ကြီးပွားရေးအဖွဲ့

၄ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။
 (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။
 (ဂ) ဇန်ထာဆင်၊ ဗီမိုကရေစီပြောင်းပြန်၊ စာ ၇၃ တွင် ၎င်းအစည်းအဝေးသို့ ဆမားဒွဝါဆင်ဝါးနောင်သည် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌခန့်ခြင်းကို မကျေနပ်၍ ကောင်စီ မတက်ခဲ့ဟု ဖော်ပြထားသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးက ခန့်အပ်ကြောင်းကို ကြေညာသည်။ ကြေညာအပြီးတွင် အမတ်များမှာ စားပွဲခုံကို လက်သီးဖြင့်ထူ၍လည်းကောင်း၊ လက်သီးလက်မောင်းတန်း၍လည်းကောင်း “ညစ်ပတ်တဲ့သဘာပတိအလိုမရှိ၊ ဘိန်းချတဲ့ ဒွဝါဇော်ရစ်အလိုမရှိ၊ အာဏာရှင်ဆန်တဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအလိုမရှိ၊ ကချင်ပြည်နယ်ဆူပူမှုဖြစ်ရင် ဦးနုတာဝန်၊ ဒွဝါဇော်ရစ် ညစ်ပတ်လို့ဆူပူရင် ဦးနုတရားခံ”ဟု အော်ဟစ်ကြသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်လှကြိုင်၊ ဒွဝါလဝမ်လီနှင့် အက်စ်ဂွန်ဂမ်တို့က “ကောင်စီ နည်းဥပဒေကျင့်သုံးလို့လအပိုတ၊ ဒီဥပဒေအတိုင်း လုပ်တာမှမဟုတ်ဘဲ”ဆိုကာ နည်းဥပဒေစာအုပ်များကို ဆုတ်ဖြဲမီးရှို့ပစ်ကြသည်။

အလားတူပင် ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၃ နာရီအချိန်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုအိမ်၌ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ ဆွေ-ငြိမ်းဘက်မှ အမတ် ၁၂ ဦး၊ နု-တင်ဘက်မှ အမတ် ၁၀ ဦးတက်ရောက်ပြီး သဘာပတိအဖြစ် လှိုင်းဘွဲ့တောင်ပိုင်းအမတ် ဦးလှစိန်က ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အစည်းအဝေးတွင် သဘာပတိနှင့် အရန်သဘာပတိတို့၏ အမည်ကိုကြေညာရာ ဒေါက်တာ စောလှထွန်းက အရန်သဘာပတိခန့်ထားခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြောင်း၊ သဘာပတိကိုလည်း အသစ်ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကလည်း ယခုအချိန်တွင် အမြဲတမ်းပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌခန့်ရန်လိုအပ်ကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၅ (၂) ကို သတိပြုစေလိုကြောင်း၊ မိမိကလက်ခံရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးဖြစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိစိတ်မချရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုအကြံမပေးစေလိုကြောင်း၊ အကယ်၍အစိုးရအဖွဲ့ထဲ၌ ပြောဆိုသည့်စကားများ အတိုက်အခံအင်အားဘက်သို့ ရောက်သွားလျှင် အလုပ်လုပ်၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စိတ်မချရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို မရွေးကြရန် လေးနက်စွာ မေတ္တာရပ်ခံကြောင်းဖြင့် ပြောကြားသည်။ သို့သော် သဘာပတိရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊ ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌ တင်မြှောက်ခြင်းတို့တွင် နု-တင်၊ ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုများ သဘောကွဲကာ ဆုံးဖြတ်ချက်မထွက်၍ ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီအချိန် ကုက္ကိုင်းဟာမစ်တစ်လမ်း၊ ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီရုံးခန်း၌ အစည်းအဝေးကျင်းပရန် ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်သည်။

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

၂ ယခု သာသနာ့ရိပ်သာလမ်း

၃ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးကို အစီအစဉ်အတိုင်း ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့နံနက် ၁၁ နာရီအချိန်တွင် ဟာမစ်တစ်လမ်းရှိ ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီ ရုံးခန်းမတွင် ကျင်းပသည်။ ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုဝင် အမတ်များဘက်မှ သံတောင် မဲဆန္ဒနယ် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ဦးအေးစိုးမြင့် အားလည်းကောင်း၊ နု-တင် အမတ်များဘက်မှ ဖာပွန်အရှေ့မဲဆန္ဒနယ် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ဦးစောလူးလူ အားလည်းကောင်း အသီးသီးဆန္ဒပေးထောက်ခံကာ နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်၏ သဘောတူညီချက်ကို ရယူရန် အမည်တင်သွင်းသည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဟောင်း ဒေါက်တာ စောလှထွန်း က ဦးအေးစိုးမြင့် ကို တင်သွင်း၍ နိုင်ငံသား ဦးစောလူးလူ ဆွေးနွေးသည်။ ပါလီမန်အမတ် ဦးဟန်ရှိန် က ဦးစောလူးလူ ကို တင်သွင်း၍ ဦးစံရင်နှင့် ဦးပိုင်တို့ကထောက်ခံသည်။ ဝန်ကြီးဟောင်းစောဘာဘာက ဦးစောလူးလူ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအဖြစ် ခေတ္တဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း အာဏာရှင်ဆန်ခဲပုံများကို ထုတ်ဖော်ရှင်းလင်းကာ ဦးစောလူးလူ အား ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သဘာပတိက ဝန်ကြီးချုပ်ထံ နှစ်ဘက်ဆန္ဒကိုတင်ပြမည် ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားကာ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ဦးစောလူးလူကို ခန့်အပ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဒူဝါဇော်ရစ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဦးစောလူးလူ တို့သည် မေမြို့သို့ရောက်ရှိနေသော နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးရှေ့မှောက်၌ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများအဖြစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုခဲ့သည်။

ဤဖြစ်ရပ်ကိုမကျေနပ်သော ကချင်နှင့်ကရင်ခေါင်းဆောင်များက၊ ဦးနု၏ ပြည်နယ်များအား ညစ်ပတ်မှုများနှင့် အနိုင်ကျင့်မှုများကို ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မြို့တော်ခန်းမအပေါ်ဆုံးထပ်၌ လူထုရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ဖွင့်ချမှတ်ဖြစ်၍၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ စိတ်ပါဝင်စားသူများနှင့်ရန်ကုန်မြို့တော်သူမြို့တော်သားများ တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ ထိုနေ့တွင် လူထုရှင်းလင်းပွဲသို့ တက်ရောက်သောသူများအား အမျိုးသားအမျိုးသမီးများက အလံနက်များကို ရင်ဘတ်တွင်တပ်ဆင်ပေးကြသည်။ ၎င်းအလံကလေးများ၌ “၁၃-၇-၅၇ ပြည်နယ်များတွင် ဒီမိုကရေစီကျဆုံးသောနေ့” ဟု

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

၂ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) Johnstone, *A Chronology*, p. 92.

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ဖော်ပြထားသည်။^၁ ထိုရှင်းလင်းပွဲတွင် ကရင်ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာစောလှထွန်း၊ ကေအင်စီအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဒူဝါ ဇော်လွန်း၊ အမတ် ဗိုလ်လှကြိုင်၊ အမတ် နိုင်ဘညွန့်၊ ကချင်ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးဇန်ထာဆင် စသောခေါင်းဆောင်များက ရှင်းလင်းတင်ပြကြသည်။ ဒေါက်တာစောလှထွန်းက ဦးနု သည် ပြည်နယ်ကိုစော်ကားအနိုင်ကျင့်နေသည့်အပြင် ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီကိုလည်း ချိုးဖောက်နေကြောင်း၊ ကောင်စီများတွင် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌရွေးချယ်လျှင် နှစ်ဦးဖြစ်နေပါက အများဆန္ဒအရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရကြောင်း၊ ယခုမူ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ခန့်ချင်ရာခန့်ခြင်းသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကို သွေဖည်ရာကျနေကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။

ကေအင်စီ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဒူဝါ ဇော်လွန်း ကလည်း ဦးနု သည် ကချင်လူထုအားကိုးသည့်ကောင်စီကို အနိုင်ကျင့်ခဲ့ကြောင်း၊ ကချင်ကိုသာမက ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကရင်တို့၏ ညီညွတ်ရေးကိုလည်းခွဲခဲ့ကြောင်း၊ ဦးနု က တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးလုပ်သည့်ဆိုခြင်းမှာ လူမျိုးချင်းခွဲပေးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။ အမတ် ဗိုလ်လှကြိုင် က ဦးနု သည် ကချင်ကောင်စီကို ၎င်း၏နေအိမ်တွင်ကျင်းပကာ အနိုင်ကျင့်ခဲ့ပုံ၊ ကောင်စီတွင် သဘာပတိက အနိုင်ကျင့်၍ ဒီမိုကရေစီအစဉ်အလာအရ မလုပ်ဘဲ ဥပဒေကိုချိုးဖောက်၍လုပ်ခဲ့ပုံကို အကျယ်တဝင့်ပြောကြားသည်။ ကရင်ပြည်နယ်မှအမတ် နိုင်ဘညွန့် က ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့က ဝန်ကြီးချုပ်အိမ်တွင် ကျင်းပသော ညီလာခံ၌တစ်ကြိမ်၊ ဟာမစ်တစ်၌ကျင်းပသော ညီလာခံ၌တစ်ကြိမ် ဒီမိုကရေစီ မုဒိမ်းကျင့်ခံခဲ့ရကြောင်း၊ ဦးနု က ဒီမိုကရေစီဟုကြွေးကြော်နေသော်လည်း ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်တို့တွင် ဒီမိုကရေစီမှောင်ကျလာပြီဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။

ကချင်ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးဇန်ထာဆင် ကလည်း တရုတ်ပြည်သို့ပေးလိုက်ရသော ဖိမော၊ ဂေါ်လံ၊ ကန်ဖန်ရွာသုံးရွာနှင့်ပတ်သက်၍ ကချင်ခေါင်းဆောင်များက လူထုဆန္ဒအရ ကန့်ကွက်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ဦးနု သည် ဤနယ်သုံးနယ်ကို စာချုပ်စာတမ်း ဖြင့်ပေးခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့က နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ကန့်ကွက်ခဲ့ခြင်းကို “စက္ကူစုတ်” လုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ပမညတနှင့် ပေါင်းသည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဦးနု သည် ငြိမ်းချမ်းရေးရခါနီးမှ ဖဆပလကိုဖြိုခွဲသွားသူဖြစ်ကြောင်းစသည်ဖြင့် ပြောကြားသွားသည်။^၂ ဦးဇန်ထာဆင်က ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများ

^၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
 (ခ) “ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီမသာချပွဲကျင်းပပုံ”၊ ဘားမားဂျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၁၀၊ ၃၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၈၊ စာ ၂၁၊ ၂၃ တွင် ဒီမိုကရေစီမသာချပွဲဟူသောအလံနက်များ တပ်သည်ဟုပါရှိသည်။
^၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
 (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ခန့်အပ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ယခင်က ဒီမိုကရေစီအစဉ်အလာအရ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌများ လစ်လပ်လျှင် ဝန်ကြီးချုပ်ရုံးမှ ပြည်နယ်ကောင်စီရုံးသို့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌခန့်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကိုရွေးပေးရန် စာလာကြောင်း၊ စာလာသောအခါ ကောင်စီတွင် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအတွက် အမည်စာရင်းတင်ကြရန် ကြေညာပြီးရက်ချိန်းပေးရကြောင်း၊ ထိုနောက် ပါတီအသီးသီးမှ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌတင်လိုသူ၏အမည်၊ အဆိုသွင်းသူ၊ ထောက်ခံသူ နှစ်ဦး၏အမည်နှင့်အဆိုလွှာများကိုတင်ရကြောင်း၊ ယှဉ်ပြိုင်သူမရှိလျှင် ထိုအမည်ကို ဝန်ကြီးချုပ်မှတစ်ဆင့် သမ္မတထံပေးပို့၍ ဝန်ကြီးခန့်ရကြောင်း၊ ယှဉ်ပြိုင်သူပေါ်ပေါက်လျှင် မဲခွဲ၍ အနိုင်ရသူ၏အမည်ကို တင်သွင်းရကြောင်း၊ သို့သော် ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲပြီးချိန်တွင် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအတွက် အမည်တင်စေပြီး အုပ်စုနှစ်ဖက်စလုံးမှ ရသောအမည်များကို ဝန်ကြီးချုပ်ထံ ပို့ပေးရပြီး၊ ဝန်ကြီးချုပ်ကလိုလားသူကို ခန့်အပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ကချင်နှင့် ကရင်ကောင်စီများတွင် ဒီမိုကရေစီ စကားမပြောဘဲ၊ ဝန်ကြီးချုပ်၏အာဏာဖြင့် အတင်းအဓမ္မ ဒီမိုကရေစီကိုခားပြု တိုက်ကာ မဲနည်းသည့်ဘက်ကို အစိုးရအာဏာပေးလိုက်ကြောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီကို ပြောင်းပြန်ဇောက်ထိုးလုပ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန် ဟူသောစာအုပ်တွင် ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။

ကချင်ပြည်နယ်အစိုးရ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဌာန ဝန်ကြီး ဦးသိန်းဟန်က ကချင်ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒူဝါဇော်ရစ်ထံ ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့က စာတစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင်၊ မိမိသည် သတ္တိရှိသောနိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်၍ ကချင်ပြည်နယ်လူထုကြီးတစ်ရပ်လုံးကို ကိုယ်စားပြုသော ကောင်စီညီလာခံက ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၅ (၁) (၂) နှင့် (၃) အရ မိမိအား ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ကချင်အမျိုးသားမဟုတ်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဝန်ကြီး တစ်ယောက်၏ တာဝန်ကို စောင့်သိရှိသေသောအားဖြင့် မိမိသည် ဝန်ကြီးရာထူးမှနုတ်ထွက်မည်မဟုတ် ဟူ၍ ပါရှိသည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒူဝါဇော်ရစ် က ၎င်းအား ကောင်စီမှ ပေးအပ်ထားသောအာဏာများကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့က ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းရာ၌ ထိုသို့ပြုမူခြင်းသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို အတိအလင်း ချိုးဖောက်လိုက်သည်သာမက ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ကချင်အမျိုးသားမဟုတ်သူ

များအား ပြောင်စော်ကားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို သတိချပ်စေလိုပါသည် ဟူ၍ ဆက်လက်ဖော်ပြသည်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ခန့်အပ်ရေးကိစ္စကို ပြည်နယ်ကောင်စီများက မည်သို့ပင် ကန့်ကွက်ကြစေကာမူ ဦးနု သည် မိမိလိုလားသူကိုပင် ရွေးကောက် တင်မြှောက် နိုင်ခဲ့သည်။ ဦးနု၏ဆောင်ရွက်ချက်သည် အခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိချေ။ သို့ရာတွင် အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏အားနည်းချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ဥပဒေ ဘောင်ဝင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ သာကေအဖြစ် ပြည်နယ်ကောင်စီ များကို ညှိနှိုင်းခြင်းမပြုဘဲ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများခန့်အပ်မှုနှင့် ဦးဘဦး၏ နုတ်ထွက် လွှာမပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာရပ်များတွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ အဆုံး အဖြတ်ခံယူမှုကို တွေ့ရသည်။ ဤအမှုကိုဆုံးဖြတ်ချက်ရယူရန် တရားလွှတ်တော် ချုပ်သို့ တင်ပြထားရာ၊ ရုံးတော်က ကြားနာစစ်ဆေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အတွက် ဒေါက်တာ ဦးမောင်နှင့် ဦးရန်အောင်တို့က လိုက်ပါဆောင်ရွက်၍ ပြည်နယ်ဆိုင်ရာအတွက် အကြံပေးအရာရှိ ဦးမြင့်ထူး က လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဟောင်းများအတွက်နှင့် ဦးဘဦးအတွက် ဒေါက်တာဘမော် က လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။ ဤအမှုများကို နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးမြင့်သိန်း၊ တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းနှင့် တရားဝန်ကြီး ဦးဘကြီးတို့က ကြားနာကာ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ရုံးတော်မှ အမိန့်ချမှတ် ရာတွင်

စောလူးလူနှင့် ဒူဝါဇော်ရစ်တို့၏အမည်များကို တင်သွင်းရာ၌ အခြေ အနေအရ ပြည်နယ်ကောင်စီများနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရန် နည်းလမ်း မရှိ၍ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ယာယီအားဖြင့် ခန့်အပ်ရန် နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်က တင်သွင်းခြင်းမှာ အခြေခံဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ချေ။

• • • ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးကိုပင် တာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်သူရှိမည်မဟုတ်၍ မခန့်အပ်ဘဲမထားသင့်။

၁	(က)	မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊	၁၃	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
	(ခ)	ရန်ကုန်သတင်းစာ၊	၁၃	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
၂	(က)	ရန်ကုန်သတင်းစာ၊	၈	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
	(ခ)	မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊	၉	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
၃	(က)	မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊	၂၉	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
	(ခ)	ရန်ကုန်သတင်းစာ၊	၂၉	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
၄	(က)	ရန်ကုန်သတင်းစာ၊	၂၉	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။
	(ခ)	မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊	၂၉	ဇူလိုင်	၁၉၅၈။

စသောအချက်များကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်၏ဆောင်ရွက်ချက်များမှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးကိုတာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်သူ ရှိမည်မဟုတ်၍ မခန့်အပ်ဘဲ မထားသင့်ကြောင်း ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌမရှိသောအခါများတွင် အုပ်ချုပ်ရေး ဆက်လက်တည်မြဲစေရန်နှင့် ပြည်နယ်ကောင်စီကို ဆင့်ခေါ်နိုင်ရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသင့်ကြောင်းကိုလည်း ရုံးတော်က သတိပေးနှိုးဆော်ခဲ့သည်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်အပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြည်နယ်ကောင်စီများမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သူကို ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်ရမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သည် အာဏာရအစိုးရပါတီမှပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့မဟုတ် အစိုးရကလက်ခံနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက ပြဿနာမရှိသော်လည်း အတိုက်အခံပါတီမှ သော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရက လက်မခံနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်သော်လည်းကောင်းဖြစ်ပါက ပြဿနာပေါ်ပေါက်လာမြဲဖြစ်သည်။ အထက်ပါပြဿနာနှင့် အလားတူပြဿနာမျိုး ၁၉၅၁ - ၁၉၅၂ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ်ဦးရေအများဆုံး အရွေးခံရသည့် ကေအင်စီပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်ကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တင်မြှောက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ အမတ်အရေအတွက် တတိယအများဆုံးရသည့် ယဟကဖအဖွဲ့မှ ဆမား ခူဝါ ဆင်ဝါးနောင်အား ဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ်ခဲ့သည်။^၁ ချင်းဝိသေသတိုင်းတွင်လည်း အမတ် ၁၀ ယောက်အရွေးခံရသော ချင်းအမျိုးသားကွန်ဂရက်အဖွဲ့မှ ရွေးချယ်သည့်ဦးဇာရဲလျန်အား ခန့်အပ်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကပ္ပတိန်မန်းတုံးနိုးကို ခန့်အပ်ရန်လျာထားရာ ချင်းအမတ်များက ကန့်ကွက်၍ ချင်းအမျိုးသားကွန်ဂရက်အဖွဲ့မှပင် ဦးရှိန်ထန်းအား ချင်းရေးရာဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ကရင်ပြည်နယ် စတင်ပေါ်ပေါက်လာရာ၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်အပ်ရေးတွင်၊ ကရင်ပြည်နယ်ကောင်စီမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ဒေါက်တာစောလှထွန်းကိုမခန့်ဘဲ ဦးအောင်ပကို ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခဲ့သည်။^၂ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ အားနည်းချက်ကြောင့် ဤပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ အား

၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) မန္တလေးသတင်းစာ၊ ၂၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

၂ ဇန်နဝါရီ၊ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်၊ စာ ၃၂-၃၄။

၃ Dr. Maung Maung, *Burma's Constitution Comes to Life*, Madras, Diocesan Press, 1958, p. 7. နောင်ကိုးကားလျှင် Maung Maung, *Constitution Comes to Life* ဟု ညွှန်းမည်။

၄ ဇန်နဝါရီ၊ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်၊ စာ ၄၀-၄၂။

နည်းချက်ကို ဦးထင်ဖတ်ကလည်း ထောက်ပြခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ် ကောင်စီများက ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကို ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌသည် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်မဖြစ်ကြောင်း နှိုင်းယှဉ်တင်ပြ ခဲ့သည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ဥပဒေဘောင်အတွင်း ဝင်ရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အခြားသာဓကတစ်ရပ်မှာ အမတ် ဦးဘဦး နုတ်ထွက်လွှာ တင်သွင်းသည့် ကိစ္စတွင် တွေ့ရသည်။ ထိုကိစ္စတွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်ချမှတ် ခဲ့သည်။

အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၃ (၂) (ခ) ကို အဓိကထားရမည်။ ၎င်း ပုဒ်မအရ အမတ်တဦးသည် နုတ်ထွက်လိုက် ပထမ မိမိက နုတ်ထွက် ကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ဒုတိယ ထိုကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းကို လက်မှတ်ထိုး၍ စာဖြင့် နိုင်ငံတော်သမတထံ တင်သွင်းရမည်။ နိုင်ငံတော်သမတထံသို့ ဘယ်အချိန်ဘယ်အခါမှ ထိုစာရောက်သည် ဆိုသောအချက်မှာ အဓိကမဟုတ်၊ စိတ်ပိုင်းဖြတ်ပြီး နုတ်ထွက်ခြင်း သည်သာလျှင် အဓိကဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်သမတထံသို့ စာတင်သွင်း ခြင်းမှာ နုတ်ထွက်ခြင်းကို အသိပေးခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေ မည်။ ဤကိစ္စတွင် အမတ်မင်း ဦးဘဦးမှာ မအူပင်မြို့၌ နေထိုင်သူ ဖြစ်၍ မအူပင်စာတိုက်တွင် ရေစွဲကြံပြုလုပ်ပြီး နုတ်ထွက်စာကို ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်သမတ ထံသို့ ပေးပို့သောအခါ၌ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း တင်သွင်းခြင်းအထမြောက်သည်။ ဤ အကြောင်း များ ကြောင့် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၃ (၂) (ခ) အရ လွှတ်တော်အမတ် တဦး နိုင်ငံတော်သမတထံသို့ မိမိကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ထိုး၍ နုတ်ထွက်စာ တင်သွင်းခဲ့သော် ထိုနုတ်ထွက်စာကို ဥပဒေအရ မရုပ်သိမ်းနိုင်၊ ထိုအမတ်၏နေရာသည် နုတ်ထွက်စာတင်သွင်းသည့် အချိန်အခါ၌ လစ်လပ်သည်။

၁ Htin Fatt, "Constitutional Puzzles", *New Burma Weekly*, Vol. 1 No. 7, 12 July 1958, pp. 3,4.

၂ (က) မဏိဝံသတင်းစာ၊ ၂၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ထိုနည်းဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည် ၎င်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော အမှုကိစ္စများကို အခြေခံဥပဒေတောင်နှင့် ကိုက်ညီစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ဥပဒေကျွမ်းကျင်သူများကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခဲ့သည်။ ပြည်သူ့အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး တပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ဦးမောင်အား တရားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် မိမိ၏အင်အား ကို စုစည်းတည်ဆောက်သည့်အနေဖြင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးအောင်ကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် (ကာကွယ်ရေး) အဖြစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ခန့်အပ်ခဲ့ သည်။^၁ ၎င်းအပြင် တီးတိန်မဲဆန္ဒနယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဦးလွန်ပုဇွန်အား လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဘူးသီးတောင် မြောက်ပိုင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် မစ္စတာ စူလတန်မာမ္မတ်အား ကျန်းမာရေး ဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းဝန်ကြီးနှစ်ဦးမှာ ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သမ္မတကြီးရှေ့မှောက်၌ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုကြသည်။^၂ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုသည် မိမိအင်အားတောင့်တင်းရေးအတွက် ရာထူးပေး စည်းရုံးမှုကြောင့် ပမညတအဖွဲ့တွင် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးနုကို ပမညတထောက်ခံမှု လျော့ပါးသွားခဲ့သည်။

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး

၁၃ ကြိမ်မြောက် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးနေ့တွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖက်ဆစ်ဝါဒကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းတွင်ပါရှိသည့် သင်ပုန်း ချေဝါဒကို ပမညတအဖွဲ့က ထောက်ခံခဲ့သည်။ ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲရာတွင်လည်း ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအလားအလာကိုကြည့်ကာ ပမညတအဖွဲ့က သန့်ရှင်း ဖဆပလကို ထောက်ခံမဲပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရ တက်လာပြီးနောက် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုများကို အရှိန်မြှင့်၍ ဆောင်ရွက်လာကြသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့နံနက် ၉ နာရီတွင် ကျင်းပသော သန့်ရှင်းဖဆပလ အလုပ်အမှုဆောင်အစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်က၊ ၎င်းသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အမြန်ရရှိရေးအတွက် တောထဲရှိသောင်းကျန်းသူ များထံ အသံလွှင့်ဌာနမှ အသံလွှင့်ရန်အစီအစဉ်ရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြား ခဲ့သည်။^၃ ၎င်းအစီအစဉ်အရ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်

* Johnstone, *A Chronology*, p. 92.

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။

(ခ) Johnstone, *A Chronology*, p. 91.

၃ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၈ ဇွန် ၁၉၅၈။

နေအိမ်တွင်းရှိမဏ္ဍပ်၌ သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးနုက ၎င်း၏သဘောထားကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုပြောကြားချက်တွင်

သူမနာကိုယ်မနာ ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင် တောတွင်းရဲဘော်တွေ လိုချင်တဲ့အဓိက ၂ ချက်ဖြစ်တဲ့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို (၀၁) ၂ ဦး ၂ ဘက် ကျူးလွန်ခဲ့ချက်အားလုံးကို သင်ပုန်းချေဘို့အတွက် အစိုးရက လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ဥပဒေလိုခေါ်တဲ့ သင်ပုန်းချေ ဥပဒေတရပ်ပြဋ္ဌာန်းပေးဘို့၊ ဥပဒေအတွင်းဝင်လာပြီးနောက် သူတို့ရဲ့ ပါတီအဖွဲ့အစည်းတွေကို တရားဝင်ပါတီအဖွဲ့အစည်းများ အဖြစ်နဲ့ လွတ်လပ်စွာ ထူထောင်ခွင့်ပြုဘို့ ဆိုတဲ့အချက်တွေကို ကျွန်တော်ဟာ ဖဆပလ သန့်ရှင်းရေးဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့၎င်း၊ အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးချုပ် အနေနဲ့၎င်း၊ အရင်ကလုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်များအနေနဲ့၎င်း၊ တောတွင်း ရဲဘော်တို့အလိုရှိတဲ့အတိုင်း အပြည့်အဝ အခိုင်အမာ လုပ်ပေးပါ့မယ် ဆိုတာ တိုင်းသိပြည်သိ အတိအလင်း ကတိပေးပါတယ်။

ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ တောတွင်းရဲဘော်များဘက်က ထမ်းဆောင် ရမည့်တာဝန်များနှင့် ပတ်သက်၍

ပဌမအချက်ကတော့ အထက်ပါ ကျွန်တော် ရဲ့ ကတိများကို ရရှိ ကြေငြိမ်းသည့်အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ ပါတီအဖွဲ့အစည်းများရဲ့ ဗဟို ကော်မတီများ သို့မဟုတ် အလားတူ အာဏာပိုင်အဖွဲ့များက လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲကို စွန့်လွှတ်၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့်အညီ တရားဝင်ပါတီအဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ဝင်ရောက် လုပ်ဆောင်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ကျေညာရန် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယအချက်ကတော့ တောတွင်းရဲဘော်များရဲ့ အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများက ဒီလိုကျေညာပြီးနောက် စစ်အာဏာပိုင်များ ထံတွင် ရဲဘော်တို့ရဲ့လက်နက်များကို ဥပဒေအရ ပေးအပ်ဘို့ပါဘဲ။ လက်နက်များကို အစိုးရထံ ဒီလိုပေးအပ်ရတဲ့အတွက် ဘာမှဂုဏ်ငယ်

၀ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၈။
(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၈။

စရာမရှိပါဘူး။ ရဲဘော်တို့ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီး ကာကွယ်ရေးနဲ့ ပြည်သူ့လုံခြုံရေးအတွက်သာ ဒီလက်နက်များကို အစိုးရက အသုံးပြုမှာ မှချပါဘဲ။ အကယ်၍ သက်ဆိုင်ရာ ပါတီအဖွဲ့အစည်းများရဲ့ ရဲဘော်များအချို့အဝက် တောတွင်း ကျန်ရစ်ခဲ့သေးရင် ဒီရဲဘော်များအား အဆက်အတောက် ဖြတ်ကြောင်း တရားဝင် ကျေညာတိပါတဲ့၊ ဒီနည်းဖြင့် တရားဝင်တည်နေရေးကို ပိုမိုခိုင်မာအောင်လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဟူ၍လည်း ဦးနုကတင်ပြသည်။ ၎င်းအပြင် တောတွင်းရဲဘော်များအနေဖြင့် လက်နက်ချရန်ဆုံးဖြတ်ပြီးပါက ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များကို စစ်အာဏာပိုင်များက ဥပဒေအရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမည်။ ထို့နောက် သုံးလအတွင်း ဥပဒေအရ လက်နက်အပ်ပွဲများ ပြီးဆုံးအောင် စီစဉ်ပေးမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် အမျိုးသားညီလာခံကြီးကျင်းပကာ ၎င်းညီလာခံတွင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုမည့် အမျိုးသားမော်ကွန်းကြီးတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး တောထဲတွင် ဆက်နေသူများမှာ ၎င်းတို့နှင့်မဆိုင်တော့ကြောင်း ကြေညာပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မိမိတို့ထူထောင်ချင်သော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ကို တရားဝင်ထူထောင်ခွင့်ပြုမည်ဟု ကတိပေးခဲ့သည်။^၁

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အလင်းဝင်ရေးကိစ္စများ၊ ကာကွယ်ရေးကိစ္စများကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော အမျိုးသားကာကွယ်ရေးကောင်စီက ဆုံးဖြတ် ညွှန်ကြားချက်များ ချမှတ်ပေးသည်။ ၎င်းကောင်စီတွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က သဘာပတိအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် စစ်သေနာပတိချုပ်တို့က အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်လည်းကောင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။^၂ ပြည်သူများကလည်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဖိအားပေးလာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ဂရက်ကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြို့တော်ခန်းမ၌ကျင်းပသည်။ ၎င်းညီလာခံတွင် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို သတိထားကာ အားစိုက်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်ကြစေလိုကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့သည်။^၃

• (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၇။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၇။

၂ ယင်း

၃ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၄ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၇ ဇွန် ၁၉၅၇။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ ဇွန် ၁၉၅၇။

ပမညတ အဖွဲ့ကလည်း ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဦးနု၏ ငြိမ်းချမ်းရေး မိန့်ခွန်းကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် ဦးနု၏ နောက်ဆုံးငြိမ်းချမ်းရေး မူနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ခံ၊ မခံ ဆုံးဖြတ်ကြရာ ဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်သဖြင့် အစည်း အဝေးကို ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့သို့ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်သည်။ သို့သော် တရားမျှတမှု အဖွဲ့မှ ဒေါက်တာ ဦးမောင် နှင့် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီမှ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့က ဦးနု၏ နောက်ဆုံးမူကို ခြွင်းချက်မရှိလက်ခံရန် သဘောတူကြောင်းတင်ပြသည်။ လူငယ်တပ်ဦး၊ ဒီမိုကရေစီပါတီ၊ ဗမာနှင့် လူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော ကရင်နှင့် မွန်အဖွဲ့အစည်းများကမူ ယခုငြိမ်းချမ်းရေးမူကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း၊ ယခုမူဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ငြိမ်းချမ်းနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အစိုးရနှင့် တော တွင်းရဲဘော်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးဖြင့်သာ ငြိမ်းချမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင် ပြသည်။^၁ ဦးနု၏ နောက်ဆုံးငြိမ်းချမ်းရေးမူနှင့်ပတ်သက်၍ ပမညတအဖွဲ့မှာ အက်ရာ ထင်လာခဲ့သည်။

ပမညတ သဘာပတိအစည်းအဝေးကို ချိန်းဆိုထားသည့်အတိုင်း ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးတွင် ဦးနု၏ ငြိမ်းချမ်းရေးမိန့်ခွန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထင်မြင်ချက်များပေးကြရာတွင် ဆိုရှယ်နီပါတီက အမျိုးသားညီလာခံ ကြီးတွင် တောတွင်းပါတီများ တက်ရောက်မော်ကွန်းရေးထိုးခြင်းသည် တိကျသော ခံဝန်ချုပ်ပေးရာရောက်ကြောင်း၊ ပမညတ အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စရပ်များကို လုပ်ဆောင်လာရာတွင် အစိုးရနှင့် မျက်နှာစုံညီ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်ကြောင်းဖြင့် တင်ပြဆွေးနွေးသည်။ လူငယ်တပ်ဦးကမူ ဤတင်ပြချက်ကို ငြင်းချက်ထုတ်ကာ ပမညတ သည် သူပုန်မဟုတ်၍ အစိုးရနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည် ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအတွင်းက ပမညတညီလာခံ တွင် ချမှတ်ခဲ့သော သူပုန်နှင့်အစိုးရ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမူသည် ပျက်နေကြောင်း၊ အစိုးရနှင့်သူပုန်တို့ နိုင်ငံရေးအရဖြေရှင်းမှသာ ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လူငယ်တပ်ဦးကိုယ်စားလှယ် ဦးကိုကိုလေးက တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် ပမညတ သည် နိုင်ငံရေးတပ်ပေါင်းစုဖြစ်၍ အစိုးရအပေါ် သစ္စာရှိရမည်မဟုတ်ဘဲ လူထုအပေါ် သစ္စာရှိရမည်၊ အစိုးရတစ်ပိုင်း အတိုက်အခံကတစ်ပိုင်း မဖြစ်စေရ၊ လူထုတိုက်ပွဲမှ ကင်းလွတ်သော အခြေခံမျိုးဖြင့် မည်သည့်ပြဿနာကိုမှ ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ် ကြောင်းလည်း တင်ပြခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဒေါက်တာ ဦးမောင် ၏ တရား မျှတမှုအဖွဲ့၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ၊ သံမဏိပါတီ၊ ဆိုရှယ်နီနှင့်

၁ မမာမူတ်ဆလင်ကွန်ဂရက်

၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၆ ဇွန် ၁၉၇၈။
(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇွန် ၁၉၇၈။

အဖွဲ့များ၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလများဖြစ်ကြသော ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ ဦးအောင်သန်း၊ တီပီဝမ်း၊ မွန်ဘိုးချိုတို့က ဦးနု၏မိန့်ခွန်းကို ထောက်ခံသဖြင့် အများစုဖြစ်နေ၍၊ တောတွင်းရဲဘော်များအား ဥပဒေအတွင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာရေးအတွက် ပမညတမူဝါဒခေါ်ရန် သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို လူငယ်တပ်ဦးနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီတို့က ကန့်ကွက်ကာ၊ ဗမာအဖွဲ့က မိမိတို့၏ သဘောထားကို နောက်မှတင်ပြခွင့်ပြုရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

အထက်ပါဆုံးဖြတ်ချက်အရ တောတွင်းရဲဘော်များအား ကြေညာချက်ထုတ်ဝေကာ ဖိတ်ခေါ်ရန် ပမညတ အလှည့်ကျသဘာပတိ ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဗိုလ်မြသွေး၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်၊ ဦးသိန်းပေမြင့်၊ ငိုဓူရ သခင်ချစ်မောင်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအစ်ကို ဦးအောင်သန်းတို့ပါဝင်သော ကော်မတီအား တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့သည်။

ပမညတသဘာပတိအဖွဲ့က လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသို့ မေတ္တာရပ်ခံ ပန်ကြားချက် တစ်စောင်ကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းပန်ကြားချက်တွင်၊ ယခုမြန်မာနိုင်ငံရေးအခြေအနေပြောင်းလဲသွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖျက်သမားများမှာလည်း ပြည်သူလူထု ဝိုင်းပယ်ခံဘဝသို့ ရောက်နေကြောင်း၊ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို စုစည်းကြီးပမ်းကြရန် အချိန်ဖြစ်ကြောင်း၊ နယ်ချဲ့သမားများနှင့် နယ်ချဲ့လက်ပါးစေတို့၏ လုပ်ကြံဖျက်ဆီးလာမှု၊ ကျူးကျော်နှောင့်ယှက်လာမှုအန္တရာယ်ကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရန် အရေးကြီးကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဤဘေးအန္တရာယ်များကို ထိရောက်စွာ စုပေါင်းခုခံနိုင်ရန် ပြည်တွင်းစစ် အမြန်ဆုံးရပ်စဲ၍ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်နေကြောင်း၊ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အလမ်းများကို ကျယ်ပြန့်စွာပြန်လည်ဖော်ထုတ်၍တရားမျှတ သန့်ရှင်းသည့်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ပြည်သူ့ဆန္ဒနှင့်အညီ ကျင်းပပေးရန်လိုအပ်နေကြောင်း၊ အထက်ပါအမျိုးသားရေး လုပ်ငန်းကြီးများကို တက်ညီလက်ညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် တောတွင်းပါတီများအား ဥပဒေတွင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြရန် ရဟန်းရှင်လူပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက အပူတပြင်း လိုလားတောင့်တလျက် ရှိကြောင်း၊ ပြည်သူတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေး အကြံနေမှုများသည် လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး

၀ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၀။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၀။

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၀။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၀။

အဖျက်သမားများအား ဝိုင်းပယ်ထားနိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဦးနှုတ်အစိုးရ၏ တိုင်းသို့ပြည်သို့ပေးအပ်ထားသောကတိကြီးလေးချက်သည်လည်းကောင်း၊ တောတွင်း ပါတီအားလုံးတို့အား ဥပဒေတွင်းသို့စုံညီစွာ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်ပေးအပ်နေသော အခြေအနေသစ်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်း အားလုံးတို့သည် အစိုးရကပေးအပ်ထားသော သင်ပုန်းချေလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် တရားဝင်ပါတီ အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ထူထောင်လှုပ်ရှားနိုင်ခွင့် တည်းဟူသော ငြိမ်းချမ်းရေး ကတိကြီးနှစ်ချက်ကိုဆုပ်ကိုင်လျက် ဥပဒေတွင်းသို့အမြန်ဆုံးဝင်ရောက် လာကြရန်နှင့် မကြာမီကျင်းပအံ့သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်ကြိုးစားပါရန် ပန်ကြားထားသည်။ ဆက်လက်၍ မျိုးချစ်ကရင်၊ မွန် စသော လက်နက်ကိုင်လူမျိုးစု အဖွဲ့များသည်လည်း ယခုအခြေအနေတွင် လက်နက် ကိုင်တိုက်ပွဲပုံစံမှ လူထုတိုက်ပွဲပုံစံသို့ကူးပြောင်းရန်လိုကြောင်း၊ လူမျိုးစုများအားလုံး တန်းတူရေးနှင့်ချစ်ကြည်သွေးစည်းရေးသည်သာ ပြည်ထောင်စုတည်မြဲရေးဖြစ်သဖြင့် ပမညတ သည်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးသည် လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစုများ အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တိုက်ပွဲဝင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လက်နက်စွန့်လွှတ်၍ ဥပဒေ အောင်အတွင်း ဝင်ရာတွင် အခက်အခဲများ ရှိကောင်းရှိမည် ဖြစ်သော်လည်း နားလည်မှုယူ၍ လုပ်ဆောင်သွားခြင်းဖြင့် အဆင်ပြေသွားနိုင်ကြောင်း၊ တောတွင်း ပါတီအဖွဲ့အစည်းများအားလုံး ဥပဒေတွင်းသို့ ချောမောစွာပြန်လည်ရောက်ရှိ ရေးတွင် နောင်ယှက်မှုပြုသမျှကို ထိရောက်စွာဖယ်ရှားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ကတိပေးကာ တောတွင်းအဖွဲ့အစည်းများအား ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။

လူငယ်တပ်ဦးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကိုကိုလေး၊ ရဲဘော်လှကြိုင်နှင့် ရဲဘော်ဟုတ်ရွှေ တို့ကလည်း ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည် သတင်းထောက်များ အသင်း တိုက်၌ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမူနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ ရှင်းလင်းပြောကြားရာတွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ပမညတသည် မူလလမ်းစဉ်ဖြစ်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ဖြေရှင်းရေး လမ်းစဉ်မှသွေဖည်ကာ ဦးနှုတ် ၂၄ ရက်နေ့မိန့်ခွန်းကို ထောက်ခံကြောင်း၊ ဖဆပလ အုပ်စုနှစ်ခုပေါ်တွင် လူငယ်တပ်ဦး၏အမြင်မှာ ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုသည် တိုက်ရိုက် သူလျှိုဖြစ်ပြီး၊ န-တင်အုပ်စုသည် ပြည်သူ့ဘက်ယိမ်းသယောင် ဟန်ဆောင်နေသော နယ်ချဲ့သူလျှိုဖြစ်နေကြောင်းဖြင့် ဝေဖန်တင်ပြခဲ့သည်။^၂

^၁ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ပါတီအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသို့ မေတ္တာရပ်ခံပန်ကြားချက်။
HDR: Political Papers X 3 (u).

၂ (တ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

တည်မြဲ ဖဆပလ ဦးဗဆွေက ဦးနုကြေညာသောငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်သည် ရှေးဖဆပလ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားဝင်ပါတီ ထောင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးနုက အမျိုးသားညီလာခံကြီးပြီးမှ လက်မှတ်ထိုးပြီးမှ တရားဝင်ပါတီ ထောင်ခွင့်ပေးမည်ဆိုသည်ကို နားမလည်ကြောင်း၊ မိမိတို့ပါတီ အနေဖြင့် တောခိုသောနိုင်ငံရေးအဖွဲ့များ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲစွန့်ကြောင်း ယုံကြည် သည့်နေ့တွင် မတရားသင်းကြေညာချက်ကို ရုပ်သိမ်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ဝါဒကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း တိုက်ခိုက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲလမ်းစဉ်ကိုသာ တိုက်ကြောင်းဖြင့် ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့က ကြေးမုံသတင်းထောက်အား ပြောကြားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်းကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကို ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့က တိုက်နယ်၊ ရပ်ကွက် အခြေခံခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ၎င်းပြော ကြားချက်အရ ဦးနု သည် သူသာအစိုးရဖွဲ့လျှင် ငြိမ်းချမ်းရေး နေ့ချင်းညချင်းရစေ မည်ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုအထိ ထူးခြားမှု မရှိသေးကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်က ဦးနုကို “ကစား”နေကြောင်း၊ တစ်ဖက်ကစေ့စပ်နေပြီး တစ်ဖက်က မီးရထားများကို မိုင်းထောင်၍ စစ်တပ်၊ စစ်ရဲနှင့် ရဲများသေနတ်ကြေကြောင်းဝေဖန် ပြောဆိုသွားသည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ငြိမ်းချမ်းရေးမိန့်ခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးရှစ်ဦးကော်မတီကလည်း ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့ညနေ ၃ နာရီအချိန်တွင် ဦးနုနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည်။ ရှစ်ဦးကော်မတီ ဘက်မှ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဆရာကြီးဦးရွှေဖြူ၊ ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှနှင့် သခင်ချစ် တို့ လေးဦး ပါဝင်ကာ အစိုးရဘက်မှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် ဥပဒေအကြံ ပေးအရာရှိ ဦးအုန်းတို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့က ဦးနု၏ မိန့်ခွန်းပါ မရှင်းလင်းသည့် အချက်အလက်များကို မေးမြန်းရာတွင်၊ ဦးနု က

- (၁) သင်ပုန်းချေအက်ဥပဒေကို အစောဆုံးကျင်းပမည့် ပါလီမန်တွင် အတည် ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးမည်၊ ၎င်းဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပါတီအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်မည်။

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၆ ဇွန် ၁၉၅၈။
 ၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(၂) သင်ပုန်းချေအက်ဥပဒေမပြဋ္ဌာန်းနိုင်မီကာလအတွင်း လက်နက်စွန့်ပြီးဥပဒေအတွင်း ဝင်လာသူများ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရစေမည်။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် အရေးမယူနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးမည်။

(၃) လက်နက်များ စွန့်ပြီးသည့်နောက်

(က) ဗဟိုကော်မတီ သို့မဟုတ် အလားတူ အာဏာပိုင်အဖွဲ့က လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း ကြေညာလျှင်လည်းကောင်း၊

(ခ) တောတွင်းမှာ ဆက်လက်တိုက်ခိုက်နေသူများသည် မိမိတို့နှင့်မသက်ဆိုင်ကြောင်း ကြေညာလျှင်လည်းကောင်း၊ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများကို တရားဝင် အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ထူထောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့်ပေးမည်။

ဟူ၍ ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့သည်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လမ်းစဉ်ကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း ကြေညာရာတွင်လည်း လက်နက်စွန့်လွှတ်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ကြေညာသည့်နည်းနှင့် အမျိုးသားညီလာခံကြီးတွင် အမျိုးသားမော်ကွန်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ကြေညာသည့်နည်း နှစ်နည်းအနက် နှစ်သက်ရာနည်းကို အသုံးပြုနိုင်ကြောင်းလည်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တောတွင်းရဲဘော်များ တွေ့ဆုံနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးရေးအတွက် ဝန်ကြီးချုပ်အား မေတ္တာရပ်ခံရာ စဉ်းစားပါဦးမည်ဟူသော အဖြေကိုသာရရှိခဲ့သည်။

ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ အလင်းဝင်ရေးကိစ္စ

အစိုးရ၏ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆောင်ရွက်မှုကို တောတွင်းပါတီအချို့၏ တုံ့ပြန်ချက်မှာ ပထမပိုင်း၌ အလားအလာကောင်းခဲ့သည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့သည် ဖဆပလ တတိယညီလာခံနှင့် ၁၃ ကြိမ်မြောက် တော်လှန်ရေးနေ့တွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ပြောကြားသော တရားဝင်ပါတီအဖြစ် ရပ်တည်ခွင့်ရှိသည်ဟူသောစကားအရ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့၌ကျင်းပသောပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ၏ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်ဗဟိုစည်းရုံးရေးကော်မတီအစည်းအဝေးက လက်နက်စွန့်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်ဖိုးကွန်း၊ ရဲဘော်ညွန့်မောင်၊ ရဲဘော်

၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) မန္တလေးသတင်းစာ၊ ၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

အောင်နိုင်၊ ရဲဘော်ထွန်းလင်း၊ ရဲဘော်မိုးသူ၊ ရဲဘော်သာဒွန်း၊ ရဲဘော်စိုးရင်၊ ရဲဘော် ညိုမှိုင်းတို့ ပါဝင်သော ပြည်သူ့ရဲဘော်ရှစ်ဦး ကော်မတီသည် မုံရွာမြို့သို့ ရောက်ရှိလာကာ ဇွန်လ ၇ ရက်နှင့် ၈ ရက်နေ့များတွင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ် များနှင့်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စစ်ကိုင်းရှိအမှတ် (၁) တပ်မဟာဌာနချုပ်တွင် လက်နက်စွန့်လွှတ်ရေးအတွက် အသေးစိတ်အစီအစဉ်များကို ညှိနှိုင်းကြသည်။^၁ ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပသော ပြည်သူ့ရဲဘော်ရှစ်ဦးကော်မတီနှင့် ဗမာ့တပ်မတော်ဆိုင်ရာတာဝန်ခံများ ဆွေးနွေးပွဲနောက်ဆုံးနေ့တွင် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ တစ်နိုင်ငံလုံးမှ အလင်းဝင်မည့်ရှက်ကို ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်သဘောတူညီချက်ရရှိသည်။ ၎င်းသဘောတူညီချက်များကို ပြည်သူ့ရဲဘော်ဌာနချုပ်မှ ထုတ်ပြန်ရာတွင် ဦးနု၏ ငြိမ်းချမ်းရေးမိန့်ခွန်း၌ပါရှိသော လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့် ဥပဒေပြုလုပ်ပေးမည့်အရေး၊ တရားဝင်ပါတီကိုဥပဒေတွင်းဝင်လာပြီးနောက်ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးမည့်အရေး၊ ခါးပိုက်ဆောင်တပ်များဖျက်သိမ်းရေး၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသမားများ လွတ်ရေးနှင့်တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးစသောအချက်ငါးချက် ပါဝင်သည်။^၂

ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့သည် သတ်မှတ်ထားသောဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အလင်းမဝင်ဖြစ်ပေ။ အကြောင်းမှာ တပ်မတော်နှင့်ဆွေးနွေးရာတွင် မမျှော်လင့်သော အခက်အခဲများနှင့်ရင်ဆိုင်ရ၍တစ်ကြောင်း၊ တပ်မှူးများညီလာခံပြီးသည့်အထိ စောင့်နေရ၍တစ်ကြောင်း၊ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့များထံသို့ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့ကမှ နယ်ဆင်းရသည့်အတွက်ကြောင့်တစ်ကြောင်း လက်နက်စွန့်လွှတ်ရေးမှာကြန့်ကြာနေရသည်ဟု သတင်းစာများကဖော်ပြသည်။^၃

ဤအတောအတွင်း ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တို့ ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲမှ ပေါ်ထွက်လာသော ကြေညာချက်ကို အခြေခံကာ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့က စောင်းဆိုချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တို့၏ ကြေညာချက်အရ၊ လက်နက်စွန့်၍ ဥပဒေတွင်းဝင်၍ဖြင့် တရားဝင် တည်ရှိခွင့်မပေးသေးဘဲ တစ်မျိုးသားလုံး မော်ကွန်းကြီးတွင် ဗဟိုကော်မတီစုံ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးမှသာ တရားဝင်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အဖြစ် ထူထောင်ပေးနိုင်မည်ဟူသောအချက်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုအလှမ်းဝေးစေပြီး ပါတီတိုင်း၏

၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
 (ခ) မန္တလေးသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
 ၂ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
 ၃ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ဒီမိုကရေစီလွတ်လပ်မှုနှင့် ဥပဒေတွင်းစင်ရေးကို ပိတ်ပင်တားဆီးထားသည့်သဘော ဖြစ်နေကြောင်း၊ ညီလာခံကြီးကျင်းပမည့်နေ့ရက်မှာလည်း မည်မျှကာလကြာသည်စွာ စောင့်ဆိုင်းနေရဦးမည်မသိကြောင်း၊ ဥပဒေတွင်း စင်ရောက်ရန် ရက်ပိုင်းမျှသာ လိုသော ပြည်သူ့ ရဲဘော်အဖွဲ့ကိုလည်း အနားကပ်၍ အကျပ်ကိုင်ဆောင်ကြောင်း၊ အမှန်ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းမှာ လက်နက်စွန့်လွှတ်ရေးသည် အစိုးရတာဝန်ပေး ထားသောတပ်မတော်၏လုပ်ငန်းဖြစ်၍ တရားဝင်တည်ရှိခွင့်နှင့် သင်ပုန်းချေဥပဒေ ပြုလုပ်ရေးသည် အစိုးရကဆောင်ရွက်ရမည့်အလုပ်ဖြစ်ပြီး ညီလာခံကျင်းပရေးသည် ပါတီအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆန္ဒအလျောက် ဆောင်ရွက်ရသော နိုင်ငံရေးအလုပ် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အစိုးရက ဥပဒေတွင်း စင်ရောက်လာသောပါတီအား တရားဝင်တည်ရှိခွင့်နှင့် သင်ပုန်းချေဥပဒေကို ချက်ချင်းပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုပေးရန် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့က တောင်းဆိုကြောင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ပြည်သူ့ရဲဘော်များ အလင်းဝင်ရေး ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တပ်မတော် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးဌာနမှ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးဘသန်းက ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းက ပြည်သူ့ရဲဘော်များ အလင်းဝင်ရေးအတွက် တောင်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်နှင့် မြောက်ပိုင်းတိုင်း စစ်ဌာန ချုပ်တို့သည် ခရိုင်အသီးသီးရှိ တပ်မဟာများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ခေါ်ယူ၍ ပြည်သူ့ရဲဘော်ခေါင်းဆောင်များနှင့်ဆွေးနွေးကြရာ သဘောတူညီချက်ရရှိကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန်အတွက် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့မှ စ၍ တပ်မတော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များသည် မိမိတို့တာဝန်ကျရာ နေရာများသို့ ထွက်ခွာသွားကြပြီးဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။ ၎င်းအပြင် ဆက်လက်၍

ယခုအချိန်သည် အလွန်အရေးကြီးသည့် အချိန်ဖြစ်သဖြင့် ပြည်သူ့ ရဲဘော်ပါတီ လက်နက်စွန့်ရေး ကိစ္စကို အနှောက် အယှက် အဟန့် အတား အပျက်အဆီးဖြစ်စေမည့် အရေးအသားအပြောအဆိုအပြု အမူမျိုးကို စိတ်စေတနာနှင့် မဟုတ်သော်လည်း ကာယကံမြောက် အားဖြင့် မပြုမိကြဘို့ ပြည်သူတရပ်လုံးနှင့် သတင်းစာများကို တပ်မတော်က လေးနက်စွာအထူးမေတ္တာရပ်ခံကြောင်း၊

ပြောကြားသွားသည်။

- ၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။
- (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။
- ၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။
- (ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

တပ်မတော်သတင်းပြန်ကြားရေးဌာနက “ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ လက်နက်စွန့်လွှတ်ရေးရက်ရွှေ့ခြင်း” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကြေညာစာတမ်း တစ်စောင်ကို ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ပြည်သူ့ရဲဘော်စည်းရုံးရေးကော်မတီများသည် နယ်များဆင်းရာတွင်၊ နေရာဒေသ ကျယ်ပြန့်ကာ အချိန်မလုံလောက်ခြင်းကြောင့် တစ်နိုင်ငံလုံး လက်နက်စွန့်ရေးကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သတ်မှတ်ကြောင်း၊ ဗဟိုစည်းရုံးရေး ကော်မတီများသည် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် လက်နက်စွန့်ကြောင်းကို တရားဝင်ကြေညာမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိသည်။

မွန်ပြည်သူ့ တပ်ဦးအဖွဲ့ အလင်းဝင်ရောက်ခြင်း

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကမ်းလှမ်းလာသော အခြားအဖွဲ့အစည်းမှာ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးအဖွဲ့ (အမ်အင်ဒီအို) ၊ ဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြသော မွန်ငွေသိန်းနှင့် မွန်ချမ်းမွန်တို့ ဦးဆောင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် ဇူလိုင်လအတွင်း လက်နက်စွန့် အလင်းဝင်ရောက်ရေးအတွက် စစ်ဘက်အာဏာပိုင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။^၁ ထို့နောက် ရန်ကုန်သို့သွားရောက်ကာ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးကြသည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးအဖွဲ့က ၎င်းတို့ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရေးအတွက် မွန်ပြည်နယ်မစာရင်းကိုသီးခြားကောက်ခံရန် တောင်းဆိုချက်အပါအဝင် အချက်ခြောက်ချက်ကို တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏တောင်းဆိုချက်များသည် ဥပဒေဘောင်အတွင်း တောင်းဆိုချက်များဖြစ်၍ စစ်ဘက်အာဏာပိုင်များနှင့် သဘောတူညီမှုရကာ တောတွင်းသို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ဒွတ်အဖွဲ့မှ စံရွှေ၊ အဒွတ်၊ ရွှေဘိုဆရာ ကွန်ဗရာတို့ ခေါင်းဆောင်ကာ သံဖြူဇရပ်ရှိ အမှတ် (၂၈) ခြေလျင်တပ်ရင်း၊ တပ်ရင်းမှူး ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ထွန်းလင်းထံတွင် လက်နက် စွန့်ကာ အလင်းဝင်လာသည်။^၂ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးသဘာပတိ အဖွဲ့ဝင် မွန်အောင်ထွန်း၊ ဗဟိုကော်မတီများဖြစ်သော မွန်ငွေသိန်း၊ နိုင်ရွှေကျင်ခေါ် မွန်ဘလွင်၊ ဗိုလ်ဆိတ်နီ၊ အတွင်းရေးမှူးချုပ် မွန်ချမ်းမွန်၊ ဆရာစိန်၊ မွန်ထွန်းအောင်၊ နိုင်အောင်တင့်တို့

^၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

^၂ M.N.D.O Mon National Defence Organization

^၃ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

^၄ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၂၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

ခေါင်းဆောင်သော လူပေါင်း ၅၀၀ ကျော် ပါဝင်သည့် အဖွဲ့သည် ပင်ရွာ
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၌ ဗိုလ်ကြီးထွန်းသိန်းထံ အလင်းဝင်ရောက်ကာ၊ သံဖြူဇရပ်
သို့ ကားများဖြင့် သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ည၌ပင်၊ မွန်ပြည်သူ
တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင် ရဲဘော် ၂၀ ခန့်သည် ရှေးမြို့နယ်ရှိ တပ်မတော်သို့ အလင်းဝင်၍
ထိုမှတစ်ဆင့် သံဖြူဇရပ်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။

မွန်ပြည်သူ တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင်များ၏ အလင်းဝင်လက်နက်အပ်ပွဲကို ဇူလိုင်လ
၂၃ ရက်နေ့က မော်လမြိုင်တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။^၁ ဤအခမ်းအနားတွင် မွန်ပြည်သူ
တပ်ဦးအဖွဲ့သည် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲအသွင်မှ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲအသွင်သို့ ပြောင်း
လဲ၍၊ ဥပဒေဘောင်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြောင်းကို ကြေညာခဲ့သည်။
ထို့အပြင် တောတွင်း၌ မွန်ပြည်သူ တပ်ဦးနှင့် ဆက်သွယ်ထားသော လက်နက်ကိုင်
တော့ခိုသူများမရှိသောကြောင့် မွန်ပြည်သူ တပ်ဦးအမည်ခံ၍ တောထဲတွင် ဆက်လက်
ဆောင်ရွက်နေသူများသည်လည်း မိမိတို့နှင့် မပတ်သက်တော့ကြောင်း ကြေညာ
သည်။ ထို့ကြောင့် မွန်ပြည်သူ တပ်ဦးအဖွဲ့အား တရားဝင်အဖွဲ့အဖြစ် တည်ရှိရန်
ခွင့်ပြုကြောင်း ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့၌ အစိုးရက ကြေညာသည်။^၂ မွန်ပြည်သူ
တပ်ဦးအပြင် ပအိုဝ်းသောင်းကျန်းသူများလည်း အလင်းဝင်လာခဲ့ကြသည်။

ပအိုဝ်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် သထုံဦးလှဝေနှင့်
ပအိုဝ်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့တပ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်ဇုံတို့ခေါင်းဆောင်သော
ပအိုဝ်းသူပုန် ၁၀၀၀ ကျော်တို့၏ လက်နက်ချပွဲကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်
နေ့၌ တောင်ကြီးမြို့ စစ်ရဲဘော်လုံးကွင်းကြီး၌ တခမ်းတနား ကျင်းပခဲ့သည်။^၃

ကွန်မြူနစ်ပါတီများ အလင်းဝင်ရေးကိစ္စ

၁၉၅၇ ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟို
ကော်မတီ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်မှူးလှမြိုင်သည် ပေါလစ်ဗြူရှို^၄

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၁၊ ၂၂ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၁ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၃ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၆ မေ ၁၉၅၇။

၅ ယင်း

၆ politburo

အတွင်းရေးမှူး သခင်တင်ထွန်းထံမှ ကိုယ်စားလှယ်ခန့်စာနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့သို့
 ရောက်လာခဲ့သည်။ မေလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံ
 ဆွေးနွေးကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အလင်းဝင်ရောက်ရေး
 အတွက် ဆွေးနွေးကြရာ၌ တပ်မတော်တာဝန်ခံများက (၁) ဗဟိုကော်မတီ၏
 လက်နက်စွန့်ရေး ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြည်သူများအား ကြေညာရန် လိုအပ်၍ စာဖြင့်
 ရေးသားထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရရှိလိုကြောင်း (၂) လက်တွေ့ လက်နက်
 စွန့်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကြမ်းဖျင်းအစီအစဉ်တစ်ခုကိုလည်း ရရှိလိုကြောင်း တင်ပြ
 ခဲ့သည်။

ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် ဗိုလ်မှူးလှမြိုင်၏ ပြောပြချက်အရ လက်နက်စွန့်ရေး
 ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ ရှိရာသို့လိုက်၍ လက်မှတ်ထိုးခိုင်းခဲ့ရာ
 ပြီးစီးသလောက် ရှိနေပြီဟုဆိုသည်။ ထို့အပြင် သခင်ဇင်နှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး
 လည်း ပါတီ၏ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အနေဖြင့် ရန်ကုန်သို့လာရန် အစီအစဉ်ရှိကြောင်း
 များ ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တပ်မတော်တာဝန်ခံများက သခင်ဇင်တို့
 လာသည့်အခါ ဗဟိုကော်မတီ၏ လက်နက်စွန့်ရေး ကြေညာချက်နှင့်အတူ လက်နက်
 စွန့်ရေးအတွက် အကြမ်းဖျင်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်တို့ကို တစ်ပါတည်းယူလာစေလို
 ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤဆွေးနွေးတင်ပြချက်များကို ယူဆောင်သွားသော
 ဆက်သားသည် တောတွင်းမှ ရန်ကုန်သို့ ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိ
 လာသည်။ သို့သော် သခင်ဇင်ကိုယ်တိုင် မလာရောက်ခဲ့ချေ။ တောင်းဆိုထားသည့်
 လိုအပ်ချက်များသည်လည်း ပါမလာခဲ့ပေ။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ
 ၂၇၇၄ သခင်သန်းထွန်းထံမှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံသို့ ၁၉၅၀ ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်
 နေ့စွဲဖြင့် ပေးသော စာတစ်စောင်၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီမှအစိုးရ
 လက်နက်ကိုင် တပ်မတော်သားများသို့ ပန်ကြားချက်တစ်စောင်၊ ဖဆပလကွဲခြင်းနှင့်
 ပတ်သက်၍ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ထပ်မံတင်ပြချက် တစ်စောင်တို့ကိုသာ
 ယူဆောင်လာခဲ့သည်။

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၀။

(ခ) “ကွန်မြူနစ် လက်နက်စွန့်မည်ဆိုတာ မမှန်”၊ ရှမ်းပြည်စောင်သံ၊ အမှတ် ၈၈၊
 ၂၅ ဇွန် ၁၉၅၀၊ စာ ၁။ နောင်ကိုးကားလျှင် “ကွန်မြူနစ် လက်နက်စွန့်မည်
 ဆိုတာ မမှန်”ဟူ၍ ဖော်ပြပါမည်။

၂ (က) “ကွန်မြူနစ် လက်နက်စွန့်မည်ဆိုတာ မမှန်”၊ စာ ၁။

(ခ) မမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၀။

(ဂ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၀။

ထိုကဲ့သို့ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီက တုံ့ပြန်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော် သတင်းပြန်ကြားရေးဌာနက သတင်းကြေညာချက်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်သည်။ ယင်းကြေညာချက်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏သဘောထားသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြင်းပြစွာလိုလားလျက်ရှိသော ရဟန်းရှင်လူများအဖို့ ဝမ်းနည်းဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရရန် စေတနာထားသော သဘောထားရှိရမဟုတ်ကြောင်း၊ အခြေအနေပေးလျှင် ပေးသလို ကွန်မြူနစ်ပါတီအကျိုးငှာ “ရသာလျှင် ဘနဖူးသိုက်တူး” မည်ဆိုသော ဆိုးညစ်သည့် သဘောထားမျိုး ဖြစ်ကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်တို့၏တောင်းဆိုချက်ကို ခွဲ၍လေ့လာလျှင် (၁) ကွန်မြူနစ်တပ်ဖွဲ့များကို ဗမာ့တပ်မတော်အတွင်း တရားဝင်ထည့်သွင်းရန်နှင့် (၂) တပ်မတော်ထဲသို့ဝင်ရန် အရည်အချင်းမရှိသော ကွန်မြူနစ်တို့ကို တရားဝင်လက်နက်ကိုင်ဆောင်ခွင့်ပေးရန်ဟူ၍သာ တွေ့ရှိရကြောင်း ရေးသားထားသည်။ ဆက်လက်၍ တပ်မတော်ကြေညာချက်ထဲတွင် သခင်တင်ထွန်း၏ပေးစာထဲ၌ပါရှိသော

... ဥပဒေထဲဝင်ရလျှင် ကျွန်တော်တို့၏လက်နက်ကိုင်တပ်များနှင့် လက်နက်များသည် အမျိုးသားကာကွယ်ရေး ပြည်သူ့လုံခြုံရေးအတွက် တရားဥပဒေနှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်

ဟူသောတောင်းဆိုချက်ကို ဖော်ပြပြီးလျှင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကပင်လျှင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့နှင့် လက်နက်ပြသနာတို့၌ အဆိုပါသဘောမျိုး ရှိခဲ့ကြောင်းကိုလည်း ညွှန်းဆိုထားသည်။ ထို့ပြင် သခင်ဖေတင်က ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီထံသို့ တင်ပြခဲ့သောစာကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်။

လက်နက်ကိုင်တပ်များကို တိုင်းပြည်ကာကွယ်ရေးအတွက်လွှဲပြောင်းပေးခွင့်ရရှိခြင်းနှင့် ကျန်လက်နက်များကို လိုအပ်သလို လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်ခြင်းသည်သာ နိုင်ငံရေးအကျိုးအမြတ်ကို ရနိုင်ပေမည်။

၂၄-၇-၅၇၊ (ပြည့်စွက်ချက်) အကယ်၍ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲ၍၊ ဥပဒေအတွင်းဝင်ခွင့်ရသော လက်နက်နှင့်တပ်ကို တိုင်းပြည်အကျိုးအတွက် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန် တောင်းဆို တိုက်ပွဲဝင်ရမည့်အပြင်၊ ဥပဒေအတွင်းဝင်ရောက်ရသော ရဲဘော်မျှ ၁၁ အတွက် ကာကွယ်ရေးလက်နက်အဖြစ် တစ်ဦးချင်း ကိုင်ဆောင်ခွင့်ကိုပါ တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်သင့်ပေသည်။

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၈။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၈။

အထက်ပါ အချက်များကို ထောက်ရှု၍ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားပါသည် ဆိုသော ကွန်မြူနစ်များ၏ ဇာတိရပ်သည် “မင်းသားဦးခေါင်းကို စွပ်ထားသော ဘီလူး”ဖြစ်သည်မှာထင်ရှားကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်တို့အတွက်အကျိုးရှိမှု လက်နက်ကိုင် လမ်းစဉ်ကိုစွန့်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကျိုးမရှိလျှင် ဆက်လက်၍ လက်နက်စွဲကိုင် နေလိမ့်မည်မှာ ယုံမှားစရာမရှိကြောင်းများကိုလည်း တပ်မတော်သတင်းပြန်ကြားရေးဌာနက ပြည်သူတို့ကိုတင်ပြသည်။

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တပ်မတော် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးဌာနမှ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးဘသန်းက ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ်ပြုလုပ်ကာ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် လက်ခံရရှိသော သခင်သန်းထွန်းထံမှ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ပေးပို့လိုက်သည့်စာနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏သဘောထားကို ဆန်းစစ်ရာတွင်

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအာမခံချက်၊ ပြည်သူတို့အဘို့ ဒီမိုကရေစီအာမခံချက်တို့နှင့်ပတ်သက်၍၊ ပြေလည်မှု ရှိလျှင်၊ ကျွန်တော်တို့၏လက်နက်ကိုင်တပ်များနှင့် လက်နက်များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရအား လွှဲအပ်ပေးရန် အဆင်သင့်ရှိပါသည်။

ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။ ထိုပေးစာတွင်ပင်

စစ်မှန်သော ပြည့်စုံသော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်အတွက် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးပါတီများအားလုံးကို ဤမျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးပွဲသို့ဘိတ်ခေါ်ပြီး အားလုံးနှင့်တပြိုင်တည်းဖြေရှင်းရေးကို တင်ပြလိုပါသည်။

ဟူ၍ မျက်နှာစုံညီဆွေးနွေးပွဲခေါ်ရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့၏တပ်များတွင် စစ်ရေးအတွေ့အကြုံရှိခဲ့သူများပါဝင်၍ ၎င်းတို့အား အမျိုးသားကာကွယ်ရေး၊ ပြည်သူ့လုံခြုံရေးတို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော အမျိုးသားရေးအင်အားအဖြစ် သဘောထားစေလိုသည်ဟုလည်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးပါတီများအားလုံးကို ဖိတ်ခေါ်ရမည်ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းပါတီအသီးသီးကို လေ့လာလျှင်

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇွန် ၁၉၅၈။
 ၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၅၈။
 (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၅၈။
 ၃ ယင်း

အလံနီပါတီမှ ၀-သုံးလုံး ဆရာကြီး သခင်စိုးက၊ သခင်သန်းထွန်း
အား ကျွန်ုပ်တို့စားကြီးဟု တံဆိပ်တပ်ထားခဲ့ပါသည်။ သခင်
သန်းထွန်း၏ လက်ရှိဝါဒလမ်းစဉ်ကို မထောက်ခံပါ။

ထို့အပြင် ကေအင်ဒီအို^၁ ကို ကြည့်ပြန်သော်

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် အစိုးရထံလက်နက်ချမည်ဟု အခိုင်
အမာ ကြားသိရ၍ ၎င်းတို့၏ လက်နက်တွေ သိမ်းယူရမည်ဟု
ကော့ကဆာ^၂ ဖြစ်သူအနေနှင့် တချက်လွှတ်အမိန့်ထုတ်ထားသည်ကို
တွေ့ရပါသည်။^၃

ဟူ၍တင်ပြကာ ဤပုဂ္ဂိုလ်များက ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ တင်ပြချက်များကို
လက်ခံမည်ဟု မည်ကဲ့သို့ တွက်ဆနိုင်ပါမည်နည်း ဟူ၍ မေးခွန်းထုတ်ထားသည်။
ဤအချက်များကိုထောက်၍ ကွန်မြူနစ်များ လက်နက်ချမည်ဆိုခြင်းမှာ မမှန်ဟူ
သော ယခင်က တပ်မတော်၏ကြေညာချက်ကို ထပ်လောင်း အတည်ပြုရုံသာမက
လက်နက်များ လက်ရှိနှင့်သာ ဆွေးနွေးစေစပ်မည်ဟူသော မူကို ကွန်မြူနစ်တို့
ဆုပ်ကိုင်ထားကြောင်း၊ တစ်နည်းဆိုလျှင် ပထမတိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး၊ ဒုတိယ
တွေ့ဆုံဆွေးနွေးစေစပ်ရေး၊ တတိယ ၎င်းတို့လုံးဝကျေနပ်မှုရလျှင် လက်နက်များ
ပေးအပ်ရေးဟူသော မူကိုသာ ယနေ့ထိ ကျင့်သုံးနေကြောင်း ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး
ဘသန်းက ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။^၄

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ရဲဘော်များသို့ တပ်မတော်က ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့
တွင် မေတ္တာရပ်ခံချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြန်သည်။ ယင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင်
ရဲဘော်များ အတွေးမခေါင်ကြဖို့၊ စိတ်ကူးမယဉ်ကြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံကြောင်း အစ
ချီကာ

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၇၈။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၇၈။

၂ K.N.D.O Karen National Defence Organization.

၃ ကေအင်ဒီအိုဥက္ကဋ္ဌ စောဟန်တာသာမွေး

၄ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၇၈။

၅ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၇၈။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ ဇွန် ၁၉၇၈။

... ရဲဘော်တို့ ထမင်းထုပ်ဆင့်တဲ့ စာရွက်ကလေးမျိုးကစပြီး ပေါလစ်မြူရီရဲ့ ထိပ်တန်း လျှို့ဝှက်ဖိုင်တွေ၊ သခင်သန်းထွန်း ကိုယ်တိုင် ချိုင်းကြားထဲပွေ့ပြေးရင်းက မတတ်သာလွန်းလို့ လွှင့်ပစ်ခဲ့ရတဲ့ ရဲဘော်တို့အတွင်းရေးတွေပါတဲ့ ဖိုင်တွေတွေအထိ စာရွက်စာတမ်း အမြောက်အမြားကို တပ်မတော်က ဖမ်းဆီးရမိထားပါတယ် ...

... ရဲဘော်တို့ဟာ တပ်မတော်ကိုလဲ ဖြိုခွဲကြဦးမည်၊ ဘယ်သူ့လက်ကိုင်တုတ်မှ အဖြစ်မခံပါနဲ့ဆိုတာမျိုးကစပြီး ထိပ်ပိုင်းနဲ့အောက်ပိုင်းကို ခွဲပစ်ဘို့ တပ်မတော်နဲ့လူထုခွဲပစ်ဘို့အထိ ရှေ့ကို လုပ်ကြဦးမည် ...

... အဲဒီတော့ တိုတိုဘဲပြောပါရစေတော့ ရဲဘော်တို့လက်ထဲမှာ လက်နက်တွေရှိနေသေးသမျှတော့ မတိုက်လျှင်မဖြစ်ချိန်မှာ ရဲဘော်တို့ကို ရန်သူအဖြစ်နဲ့ဘဲ တပ်မတော်က သဘောထားရမှာဘဲ ...

... ဒါပေမဲ့ လက်နက်တွေ စွန့်ပြီးတဲ့နေ့ကျရင်တော့ နိုင်ငံတော်အစိုးရက တပ်မတော်ကို တာဝန်ပေးတဲ့အတိုင်း ရဲဘော်တို့ကို တပ်မတော်က ပြုစုယူသတဲ့နေရာမှာ ဘယ်သူမှလိုက်မမှီဘူးဆိုတာ ကိုယ်တွေ့ကြုံကြရပါလိမ့်မယ်

အစရှိသဖြင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို တပ်မတော်က သိရှိနေပုံနှင့် လက်နက်စွန့်ရေးကို အလေးပေးဆောင်ရွက်စေလိုကြောင်းများကို တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တင်ပြထားသည်။*

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ဗဟိုကော်မတီကလည်း ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်၏ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့ မိန့်ခွန်းအပေါ် သဘောထားကို ကြေညာခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ဦးနု၏ မိန့်ခွန်းအရ သင်ပုန်းချေရေးမဟုတ်ဘဲ လက်နက်ချခိုင်းခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးနု၏မိန့်ခွန်းကို ချုပ်လျှင် (၁) လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲစွန့်ကြောင်း ကြေညာ၊ (၂) လက်နက်ကို စစ်တပ်မှာပေးအပ်၊ (၃) အလင်းသို့ဝင်ခဲ့ဆိုသောအချက်ကိုသာ တွေ့ရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါအချက်များကို ပြုလုပ်ရန် လိုကြောင်း

* (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။
(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၃ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

- (၁) ၁၃၂၀ ခု ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်နေ့မှစ၍ ၃၀၊ ၇၊ ၅၀ မှစ၍ နှစ်ဘက်သဘောတူကြေညာ၍ အတိုက်အခိုက် လုံးဝရပ်စဲထားရန်။
- (၂) နှစ်ဘက်ဖြစ်နေသော လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲကိုစွန့်ကြောင်း၊ နှစ်ဘက် ကြေညာရန်။
- (၃) အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး များကိစ္စကို ပြေလည်မှုရအောင်ညှိနှိုင်းရန်။
- (၄) နိုင်ငံရေးအရ ပြေလည်မှုရရှိလျှင် တပ်များလက်နက်များကို နိုင်ငံ တော်အစိုးရအား လွှဲအပ်ပေးရန်။
- (၅) ဥပဒေတွင်းဝင်ရောက်ခွင့်ရလျှင် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ဥပဒေတွင်း၌ ဆောင်ရွက်သွားရန်။

တို့ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် နှစ်ဖက်လိုလားချက်များကို အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် အမြန်ဆုံးတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်အနေနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ခြင်းမရှိပါက ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ကြီးမှူး သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ပြုရန်လည်း တင်ပြထားသည်။ ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီက စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေး လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ဦးတည် သွားရာ အစိုးရ၏လက်နက်ချရေး အစီအစဉ်နှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ဆောင်ရွက်ချက်များမှာလည်း အလွမ်းကွာဝေးသွားသည်။

ဤသို့ အစိုးရနှင့်ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့၏ စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေး ကြန့်ကြာနေစဉ်အတွင်း ကွန်မြူနစ်ပါတီဗမာပြည်မှ ကွန်မြူနစ်တပ်နီ မိုလ်ချုပ် မိုလ်သိန်းတန် လာရောက်ကာ ၎င်းတို့အလင်းဝင်နိုင်ရေးအတွက် ရန်ကုန်မြို့တွင် စစ်ဘက်အာဏာပိုင်များနှင့် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့က တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။

တောတွင်းပါတီများဖြစ်ကြသော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ကေအင်ဒီအို၊ အမ်အင်ဒီအိုတို့က အတူပူးတွဲ၍ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံ စာတစ်စောင်ထပ်မံပေးပို့ ခဲ့သည်။ ၎င်းစာတွင် တောတွင်းပါတီများက မျက်နှာစုံညီတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး မပြီးသေးမီကာလအတွင်း အတိုက်အခိုက်ရပ်ထားစေလိုကြောင်း၊ အကယ်၍ အတိုက် အခိုက်ရပ်စဲကြမည်ဆိုလျှင် ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့မှ စတင်ရပ်စဲစေလိုကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးကိုနိုင်ငံရေးအရ မဖြေရှင်းဘဲ လက်နက်ချ ခိုင်းခြင်းသည် သင်ပုန်းချေငြိမ်းချမ်းရေးမူနှင့်မကိုက်ညီ၍ လက်မခံနိုင်ကြောင်းလည်း

၀ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။

၂ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။

ဖော်ပြထားသည်။^၁ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုများမှာ တောတွင်းပါတီ တို့က လက်နက်ပေးအပ်စေလိုသော အစိုးရ၏ဆန္ဒနှင့် အစိုးရကစေလုပ်ဆွေးနွေး စေလိုသော တောတွင်းပါတီများ၏ ဆန္ဒနှစ်ခုကြားတွင် သဘောတူညီမှုမရနိုင်ဘဲ ရှိနေခဲ့သည်။

သင်ပုန်းချေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ကတိပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် သင်ပုန်းချေလွတ်ခွင့်ဥပဒေကို နိုင်ငံတော်သမ္မတအမိန့်ဖြင့် ထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့သည်။^၂ ထို့ကြေညာချက်အရ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရကို လက်နက်စွဲကိုင်ပုန်ကန်လျက်ရှိသော သောင်းကျန်းမှုတွင် ပါဝင်နေကြသူများသည် မိမိတို့လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်အားလုံးကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက သတ်မှတ်ထား သည့်ဌာနတို့၌အပ်နှံလျက်တရားဥပဒေတောင်အတွင်းသို့ဝင်ရောက်ခဲ့လျှင် ကျူးလွန် ခဲ့သော မည်သည့်ရာဇဝတ်ပြစ်မှုအတွက်မဆို လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ ဤအမိန့်သည် လက်နက်ကိုင်သောင်းကျန်းမှုများကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများသာမက မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ အရ ကြေညာခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ၎င်းတို့ကိုနှိမ်နင်းရာ၌ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရသော ကြည်း၊ ရေ၊ လေတပ်မတော် သားဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများဖြစ်စေ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာအမှုထမ်းအရာထမ်းဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ဆောင်ရွက်သူ၏ အခွင့်အာဏာအရ အခြားမည်သူမဆိုဖြစ်စေ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်မှု၊ သောင်းကျန်းမှုတို့ကို ပပျောက်ရန်၊ နှိမ်နင်းရန်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြ ရာတွင်ကျူးလွန်ခဲ့သော မည်သည့်ရာဇဝတ်ပြစ်မှုအတွက်မဆို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိမည်ဖြစ်သည်။^၃ ဤလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်သည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင်သာမက ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင်လည်း အသက်ညှာဆုံးသော လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ဟူ၍ ဆိုထားသည်။^၄

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ ဇူလိုင် ၁၉၅၈။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၃ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

(ခ) မေတ္တဝေသတင်းစာ၊ ၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၄ Tin Aung, "Burma's Political Wingaba", *The Guardian*,

ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့သည် ပထမပိုင်းတွင် အလင်းဝင်ရန် နှောင့်နှေးနေသည်။ သို့သော် အမိန့်ထွက်လာသောအခါ ဤအမိန့်ကိုလက်ခံ၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အလင်းဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်ပြဿနာသည် ပြီးပြတ်သွားသည်။ ထိုနေ့မှာပင် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့အား မတရားအသင်း ကြေညာခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းပေးရန် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုမခံယူဘဲ ပြည်သူ့ရဲဘော်အမည်ဖြင့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ ဆက်လက်ဆင်နွှဲနေသော ပါတီအဖွဲ့အစည်းနှင့် ရဲဘော်များရှိပါက ၎င်းတို့သည် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့နှင့် မဆိုင်တော့ကြောင်းကြေညာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ကို ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ တရားဝင်အသင်းအဖြစ် ပြည်ထဲရေးဌာနမှကြေညာခဲ့သည်။^၁

အခြားတောတွင်းပါတီများကမူ သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရ၏ သင်ပုန်းချေအမိန့်သည် အပြစ်ကင်းစင်မှုမရှိ၊ လက်နက်စွန့်ရေးသာ အဓိကဖြစ်သည်။ ဤမှအရ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး မရနိုင်ဟုဆိုကာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမှုကို ကျင့်သုံးရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။

မြေပေါ်ရှိ လက်ဝဲဆန်သော သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဦးဆောင်သည့်ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရှစ်ဦးကော်မတီကလည်း “ဦးနု၏လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး စွန့်လွှတ်ကြောင်းကြေညာပါ” ဟူသောအသုံးအနှုန်းအစား “လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲအဆင့်မှ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲအသွင်သို့ ပြောင်းလဲပါ” ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ပြောင်းလဲသုံးရန် ဦးနု ထံမှ ကတိကိုရယူခဲ့သည်။^၂ ထို့နောက် ဩဂုတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင်လည်း ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်များထံသွားရောက်ကာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ သင်ပုန်းချေအမိန့်သည် အာဇာတမကင်းသည့်သဘောကောက်ယူနိုင်သော စကားအသုံးအနှုန်းများပါရှိနေလင့်ကစား ဥပဒေအရ သင်ပုန်းချေသဘော အကျုံးဝင်သည်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း၊ သို့သော် တစ်ဖက်သောအင်အားစုတို့ထံ စုံစမ်းရှင်းလင်းခွင့်ရမှသာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး လျင်မြန်စွာ တည်ဆောက်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားကြသည်။ ဆရာတော်များက မိမိတို့သည် တစ်ဖက်အင်အားစုသို့ သွားရောက်စုံစမ်းရှင်းလင်းပါဟု စေခိုင်းနိုင်ခြင်းမရှိ၍ ကာယကံရှင်

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၃ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

နှစ်ဦးစလုံးတို့အားစုံစမ်း၍ ငြိမ်းချမ်းရေးသာဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပါဟု မိန့်ကြားခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ ဆရာတော်များ၏မိန့်ကြားချက်အရ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ၏ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရှစ်ဦးကော်မတီသည် အစည်းအဝေးကျင်းပကာ ဆရာတော်များမိန့်ကြားသည့်အတိုင်း တောတွင်းအင်အားစုနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တို့ အမြန်ဆုံးတွေ့နိုင်ရေးကြိုးပမ်းရန် အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်သော ဦးရွှေဖြူ၊ ဦးဘဖြူ၊ သခင်ချစ်တို့ သုံးဦးအား တာဝန်လွှဲအပ်သည်။^၁ ရန်ကုန်ခရိုင်အတွင်းရှိ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးခေါင်းဆောင်များကလည်း ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့က ဆရာကြီးအား ဦးတိုက်တင်ပြပွဲကို ကျင်းပသည်။ ဦးတိုက်စာတမ်းဖတ်ကြားတင်ပြရာတွင် အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုက်လျောချက်သည် ဆရာကြီး၏ သူမသာကိုယ်မနာငြိမ်းချမ်းရေးမူနှင့် လွဲနေပြီဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ကလည်း တောတွင်းအင်အားစုနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ရန် ဆက်လက်ကြိုးပမ်းကြသည်။

ပမညတ အဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဟန့်အတား ဖြစ်စေမည့် ပြူစောထီးများ ဖျက်သိမ်းရေး၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသမားများ လွတ်ပေးရေး၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဥပဒေကို ပါလီမန်တွင် တင်ပေးရေးတို့ကို တောင်းဆိုလာသည်။ ပမညတ အဖွဲ့ချုပ်မှ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့ထုတ် ကြေညာချက်တစ်ရပ်တွင် ပြူစောထီးနှင့်ပတ်သက်၍

- (၁) တစ်ဖွဲ့တစ်ပါတီလူတစ်စု၏ ခါးပိုက်ဆောင်တပ်အနေဖြင့် တည်ရှိခြင်း
- (၂) စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကပင် ယနေ့အထိ ပြည်သူလူထုကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း
- (၃) ပြည်သူတို့၏ လွတ်လပ်စွာ စည်းရုံးဆောင်ရွက်ခွင့်ကို တားဆီးစော်ကားနေခြင်း
- (၄) အစိုးရကြေညာထားသော ပေါ်လစီများကို ပျောက်ပျက်ရှုံးမက တွဲဘက်နေရသော တပ်မတော်ဂုဏ်သိက္ခာကိုပါ ယုတ်လျော့ကျဆင်းစေခြင်း

• (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၈ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၈ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၃ ၁၉၅၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များ ဖြစ်သည်။

- (၅) အနာဂတ်တွင်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတွက် မည်သို့မျှ အထောက်အကူမပြုရုံမျှမက အကြီးမားဆုံးဘေး အနှောင့်အယှက်အဟန့်အတားကြီးဖြစ်နေခြင်း
- (၆) လာလတုံသော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့တည်ရှိခြင်းဖြင့် လက်နက် ဖြင့်အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် မတရား၊ မမျှတသောရွေးကောက်ပွဲဖြစ် မည့်အလားအလာက ပိုမိုများပြားနေခြင်း။

စသည်တို့ကို ထောက်ရှုကာ ပြုစောထီးများအား အမြန်ဆုံးလက်တွေ့ဖျက်သိမ်းပေး ပါရန် လေးနက်စွာတိုက်တွန်းကြောင်းဖြင့် ကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

တစ်ဖန် ပြုစောထီးတပ်များ အလျင်အမြန်ထိရောက်စွာ ဖျက်သိမ်းရန် ထပ်မံအံ့ကြွတောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်ရန် ညွှန်ကြားခြင်း ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပမညတ ဌာနချုပ်မှ ကြေညာချက်တစ်စောင် ထပ်မံထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင်

- (၁) မိမိတို့ဒေသဆိုင်ရာတို့ပါဝင်သော ပြုစောထီးဖျက်သိမ်းရေး ဆန္ဒပြု လူထုတိုက်ပွဲကို ဩဂုတ်လနောက်ဆုံးပတ်အတွင်း သင့်တော်သည့် တစ်ရက်ရက်တွင်ကျင်းပရန်၊
- (၂) ဤတိုက်ပွဲသည် လူထုနှင့်ချီ၍ အံ့ကြွတိုက်ပွဲဆင်ရမည့်လုပ်ငန်းဖြစ်၍ ကျနစွာ လူထုအံ့ကြွမှုဖြစ်စေဘို့ စည်းရုံးနိုင်ရန် ဤသို့ရက်အတိအကျ ပေးခြင်းမရှိဘဲ ဩဂုတ်လနောက်ဆုံးပတ်အတွင်းဟု ညွှန်ကြားထား သည်ကို သတိမူကာ ကျနစုစည်းသိမ်းဆည်းစွာ စည်းရုံးဆောင်ရွက် ရန်၊
- (၃) ဤတိုက်ပွဲတွင် အခြားအားလုံးသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အထူး သဖြင့် နုတင် ဖဆပလတို့အနေနှင့် ပါဝင်လိုသော် (သို့မဟုတ်) ပါဝင်အောင် စည်းရုံး၍ရသော် ပူးပေါင်းလက်တွဲကာ စံနစ်တကျ ပြုစောထီးဖျက်သိမ်းရေးကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရန်၊

ဟူ၍ ညွှန်ကြားထားသည်။

ဒီမိုကရေစီအခွင့်အလမ်းများတိုးချဲ့ခြင်းကို ဖြစ်စေမည့်လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အနေ ဖြင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများလွှတ်ပေးရန် တိုက်တွန်းသောစာကို ပမညတ

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
 ၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ဌာနချုပ်မှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံ သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့က ပေးပို့တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုစာတွင် (က) တစ်မျိုးသားလုံးငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ညီညွတ်ရေးသည် အလွန်အရေးကြီးသည့်အချိန် ဖြစ်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ (ခ) သင်ပုန်းချေဥပဒေကို ထုတ်ပြန်ထားပြီး သင်ပုန်းချေရေးလုပ်ငန်းများလုပ်နေသည့် ယခုအခြေအနေတွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသမားများအား ဆက်လက်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခြင်းမှာ သင်ပုန်းချေရေးလုပ်ငန်း အဓိပ္ပာယ်ကို လက်တွေ့အားဖြင့် သိမ်ငယ်စေပြီး အဓိပ္ပာယ် ပျက်စေနိုင်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ (ဂ) လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဤသို့ နိုင်ငံရေးသမားများမှာ အကျဉ်းချခံထားရသဖြင့် ဝင်ရောက်ရွေးကောက်ခွင့်များ ပျက်ပြားစေခဲ့သော် ငြိမ်းချမ်းစွာ ယှဉ်ပြိုင်ရေးမူနှင့် တရားမျှတရေးမူတို့ကိုလည်း ပျက်ပြားထိခိုက်စေမည် ဖြစ်သည်ကတစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို လွှတ်ပေးသင့်ကြောင်း တင်ပြထားသည်။

သင်ပုန်းချေ လွတ်ငြိမ်းခွင့်အမိန့်ကို လွှတ်တော်တွင်တင်၍ ဥပဒေအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးရန်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သမ္မတကြီးကြေညာသော သင်ပုန်းချေ လွတ်ငြိမ်းခွင့်အမိန့်မှာ ဦးနုကတိပေးခဲ့သည့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ဥပဒေမဟုတ်သေး၍ ၎င်းဥပဒေကို သြဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့ ပါလီမန်တွင်တင်ပေးရန် လိုအပ်နေကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကလည်း အစောဆုံးပါလီမန်တွင် တင်သွင်းပေးပါမည်ဟု ကတိပြုပြီးနောက် ပမညတအဖွဲ့ ဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မတီဝင် ဒေါက်တာ ဦးမောင်အား တရားရေးဝန်ကြီး ခန့်ထားခဲ့ကြောင်း၊ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းမည့် ဥပဒေသည် အနည်းဆုံး ၁၀ ရက် ကြိုတင်ရေးဆွဲကာ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အမတ်များထံ ပေးပို့ရမည်ဖြစ်သော်လည်း ပေးပို့ခြင်းမရှိသေး၍ ပမညတအဖွဲ့ဝင်အချို့ မကျေမနပ်ဖြစ်နေကြကြောင်း ၁၉၅၀ ခုနှစ် သြဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။^၁ ထို့အပြင် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းမကွဲမိက ပမညတ၏ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမူမှာ မျက်နှာစုံညီတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမူသာ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ သင်ပုန်းချေ ငြိမ်းချမ်းရေးမူဖြင့် ရပ်တန့်နေကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်သည် လက်ရှိပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းမည်ဟု ယတိပြတ်ဆုံးဖြတ်ကြေညာခြင်း မရှိသေးသော်လည်း ပမညတအနေဖြင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ထားသင့်ကြောင်း သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

၀ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၀ သြဂုတ် ၁၉၅၀။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၁ သြဂုတ် ၁၉၅၀။

၁၉၅၅-၁၉၅၆ ခုနှစ် ပမညတ ညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော သူပုန်များနှင့်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရေးမူသည် လက်ရှိနိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ ပျက်ပြားနေသည် ဟူသည့်အချက်၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်ရာထူးယူပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ရေး ကြေးကြော်သံဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်မည်ဟု မူချမှတ်သည့်အချက်၊ သမ္မတကြီး၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဥပဒေသည် တကယ်လွတ်ငြိမ်းသည်၊ မလွတ်ငြိမ်းသည်ဟူသည့်အချက်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားရာမှ ပမညတအတွင်း သဘောထားကွဲလွဲလာသည်။^၁ လက်ရှိအခြေအနေကို သုံးသပ်ရာ၌ တော်လှန်ရေးရဲဘော်များနှင့် အစိုးရမျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးရေးကို ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီ၊ လူငယ်တပ်ဦး၊ ဗမာနှင့် ပြည်သူ့လူငယ်တို့က သဘောတူပြီး တရားမျှတမှုပါတီ၊ ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီတို့က အစိုးရကပေးထားသော အခွင့်အရေးများမှာ တော်လောက်ပြီဖြစ်၍ တောတွင်းရဲဘော်များ အလင်းဝင်ရန် သဘောတူကြသည်။^၂

ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီက နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်သည် အာဏာတက်၍ ပြည့်ဝသောသင်ပုန်းချေ အမိန့်မဟုတ်၊ လက်နက်ချပြီးသူများအတွက် ကာကွယ်မှုရှိသော်လည်း တောတွင်းရှိသူများကို ဟန့်တားသည့်သဘောသက်ရောက်၍ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေး မရနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့က ၎င်းတို့၏သဘောထားကို ထုတ်ပြန်သည်။ ၎င်းထုတ်ပြန်ချက်တွင်

... အမိန့်မှာ အခြေခံပုဒ်မ ၆၀ အရ ပြစ်မှုထင်ရှား၍ အပြစ်ဒဏ်ခံရပြီးသူများအား လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးသော ပုဒ်မသာဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းအမိန့်ကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာတွင် လိုလျှင်လိုသလို မလိုလျှင်မလိုသလို အသုံးချနိုင်သည့်အချက်များစွာ ပါရှိနေ၍ အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်ဘွယ်ရာ ရှိပေသည်...

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် လာမည့်ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် ပမညတအဖွဲ့၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ စသည်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ကာ သင်ပုန်းချေ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်း၊ တစ်ဖက်၏သဘောကိုတစ်ဖက်ကသိနားလည်စေမည့် တောတွင်းပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းတို့အား အမြန်တွေ့ခွင့်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို လုပ်ဆောင် ပေးသင့်ကြောင်း ကိုလည်း အကြံပေးတင်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆောင်ရွက်ချက်ပေါ်တွင်မူတည်ကာ ဦးနုအား

^၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

^၂ မန္တလိုင်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

^၃ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

(ခ) မန္တလိုင်သတင်းစာ၊ ၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ဆက်လက်ထောက်ခံသင့် မသင့် စဉ်းစားရန်လည်း ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီက ပမညတသို့ စာတစ်စောင်ပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင်

- (၁) ဦးနုသည် ကမ္ဘာအေးညီလာခံမိန့်ခွန်းနှင့် ဆန့်ကျင်၍ အာဇာတထားသော အပြောအဆိုအပြုအမူများကို ပြုလုပ်နေခြင်း။
- (၂) အုပ်စုမကွဲမီက ပြည်သူ့သို့ပေးခဲ့သော ကတိများကို ယနေ့တွင် ရှောင်လွှဲသွေဖီ အကောင်အထည် မဖော်ဘဲနေခြင်း။
- (၃) ငြိမ်းချမ်းရေးပေါ်လစီနှင့် ပတ်သက်၍ တဘက်နှင့်တဘက် ပြေပြေလည်လည် ကျေကျေနပ်နပ် သူမနာ ကိုယ်မနာ စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးကို ငြင်းပယ်နေခြင်း စသည်တို့ကို ပြုမူနေသည်။ သို့အတွက် ၂၀-၈-၅၈ ရက်နေ့မှတိုင်မီ ၎င်း၏အပြုအမူမပြောင်းလဲလျှင် ဦးနုအစိုးရအား ဆက်လက် မထောက်ခံဘဲ ကြားနေသင့်၊ မသင့်ကို လာမည့် စနေနေ့ သဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်တင်ပြပါကြောင်း။

ဟူ၍ပါရှိသည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံသို့လည်း “ပြည်သူ့သို့ပေးခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးကတိကို ဖြောင့်မန်စွာကျင့်သုံးရန်၊ လာမည့်လွှတ်တော်တွင် သင်ပုန်းချေဥပဒေထုတ်ပေးရန်နှင့် ဆရာကြီးတို့အား တောတွင်းခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးရန် တောင်းဆို တိုက်တွန်းခြင်း” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီက စာတစ်စောင်ကို ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့က ပေးပို့ခဲ့သည်။ စာတွင် ဦးနု၏ အမိန့်သည် အာဇာတမစွန့်လိုသော အဓိပ္ပာယ်ရှိနေခြင်းကြောင့် ကျင်းပလတ္တံ့သော လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် (၁) အာဇာတကင်း၍ ပြည့်ဝသော လက်တွေ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုအကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် သင်ပုန်းချေဥပဒေကို တင်သွင်းပြဋ္ဌာန်းပေးရန် (၂) စစ်မှန်သည့် တည်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်ရေးအတွက် နီးစပ်မှုရှိစေရန် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း တို့နှင့် တောတွင်းပါတီခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံနိုင်ရေးကို စေတနာကောင်းနှင့်စီစဉ်ပေးရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်း တောင်းဆိုပါသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။’

၀ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
 ၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ထို့အပြင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီက ဝန်ကြီးချုပ်ထံပါးလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကို ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အပြည့်အဝရပြီးမှ ကျင်းပရန် အကြံပေးစာတစ်စောင်ကိုလည်း ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့၌ ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင်

• • • ပြည်တွင်းစစ်မပြီးသေးခြင်း၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး မရရှိသေးခြင်း၊ ပြည်သူ့အတွက် အခွင့်အလမ်းသာစေသော ဒီမိုကရေစီအာမခံချက်မရှိသေးခြင်း၊ ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် ရည်မှန်းထူထောင်ထားကြသော ပါတီအားလုံး ဥပဒေအတွင်း မရောက်သေးခြင်း၊ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်မရှိသေးခြင်း၊ တော်လှန်ရေးနယ်မြေတွင် ရှိနေသူ ပြည်သူ့အစိတ်အပိုင်းက မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့် မရသေးခြင်း၊ ပြုစောထိန်းတပ်များ မဖျက်သိမ်းသေးခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲတွင် သွယ်ဝိုက်၍ သော်ငှား၊ တိုက်ရိုက် သော်ငှား ယခင်ပြီးခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲကဲ့သို့ ချိမ်းခြောက်မှု ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်မှု မရှိစေရဟု အစိုးရက အတိအကျတာဝန်မခံနိုင်ခြင်း စသည့် အကြောင်းများကြောင့် ဦးနု တို့ ရည်မှန်းထားသော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအာမခံချက်ကင်း၍ လွတ်လပ်ပြည့်စုံစွာ ဝင်ရောက်ကာ ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် မရှိသည့် ရွေးကောက်ပွဲမှာ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ တရားမျှတပြည့်ဝသော ရွေးကောက်ပွဲ မဖြစ်နိုင်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း

စသည်ဖြင့် ရေးသားတင်ပြထားသည်။

လူငယ်တပ်ဦး (ဗမာနိုင်ငံ) ကလည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးလမ်းစဉ်သည်သာ လူထုလက်ခံသည့် လမ်းစဉ်ဖြစ်၍ ၎င်းလမ်းစဉ်ကိုသာ လိုက်နာမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာချက်တစ်စောင်ထုတ်ပြန်သည်။^၁ ထိုနောက် ၎င်းတို့က ဦးစီး၍ ငြိမ်းချမ်းရေး လူထုဆန္ဒပြပွဲကို ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့က ကျင်းပသည်။ ၎င်းဆန္ဒပြပွဲတွင် လူငယ်တပ်ဦး ထိန်းသိမ်းရေးကော်မရှင် သဘာပတိအဖွဲ့ဝင် ကိုယု က ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးအတွက် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများနှင့် အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တို့ မျက်နှာစုံညီ တန်းတူရည်တူ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းရန်ဟူသော အဆိုကိုတင်သွင်းခဲ့သည်။^၂ ထို့အပြင် လူငယ်တပ်ဦး ခေါင်းဆောင်များက နယ်များသို့ ထွက်၍ ပမညတ သည် မူလ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးလမ်းစဉ်ကို ဖောက်ဖျက်ကာ

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၅ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၃ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၈ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

အာဏာငမ်းငမ်းတက်နေပုံကိုဟောပြောကြသည်။* ဧရာဝတီမြစ်ဦးချာနယ် ကိုလည်း ထုတ်ဝေကာ ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တရားရေးဝန်ကြီးဌာနကို လက်ခံခဲ့သော ပမညတ မှ ဒေါက်တာ ဦးမောင်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့် နှင့် ဆိုရှယ်နီ ခေါင်းဆောင်များကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ တိုက်လာသည်။* ဧရာဝတီမြစ်ဦးချာနယ် ၏ ရေးသားချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ လူငယ်တပ်ဦးကို ပမညတ အဖွဲ့က အကြိမ်ကြိမ် သတိပေးသော်လည်း ဆက်လက်တိုက်ခိုက်သည်။ ဒေါက်တာ ဦးမောင် ကလည်း လူငယ်တပ်ဦး ကို ပမညတ မှ မထုတ်လျှင် တရားမျှတမှုပါတီ ထွက်ရလိမ့်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်။ လူငယ်တပ်ဦး၊ ဗမာ နှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီတို့က၊ ဦးနု နှင့် ပမညတ ကို အပြင်းအထန် ဝေဖန် ကြသည်။ ထုတ်ယူခြင်း နှင့် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ဥပဒေမှာ ပမညတ မူလလမ်းစဉ် နှင့် မကိုက်ညီဟု ဆိုသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဝိဇ္ဇာသခင်ချစ်မောင်နှင့် ဒေါက်တာ ဦးမောင် တို့ကို ဦးနု၏ တပည့် အဖြစ် ရွတ်ချခဲ့သည်။* ထို့ကြောင့် နောက်ထပ်ရေးလျှင် လူငယ်တပ်ဦးကို ပမညတမှ ထုတ်ပစ်ရမည်ဟု သဘာပတိအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ လူငယ်တပ်ဦး ကလည်း ပမညတမှ မထုတ် ထုတ်အောင် လုပ်သကဲ့သို့ လုပ်နေသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဦးဘငြိမ်း တို့ကလည်း လူငယ်တပ်ဦးအား မထိန်းသိမ်းနိုင်ဘဲ ရှိနေသည်။ သို့အတွက် လူငယ် တပ်ဦးကို ပမညတမှ ထုတ်ပစ်ရန် စီစဉ်ကြသည်။ နောက်ဆုံး၌ ၁၉၅၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ ကျင်းပသည့် သဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးက လူငယ်တပ်ဦးအား ပမညတမှ ထုတ်ပစ် ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။*

ဦးအောင်သန်းကလည်း အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ပမညတ တွင် ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးသည် မိမိတို့ပါတီအကျိုးကိုသာ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ပမညတ အဖွဲ့တွင်း ရှိပြီး ပါတီများကို မဝင်ရောက်လို၍ တစ်သီးပုဂ္ဂလအဖြစ် ရပ်တည်နေသူ များလည်းရှိရာ၊ ၎င်းတို့ကို စုစည်းထိန်းသိမ်း ထားသင့်သည်ဟုယူဆ၍ ဦးအောင်သန်း က ဆိုရှယ်နီ ဝိဇ္ဇာသခင်ချစ်မောင်နှင့် တိုင်ပင်ကာ အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီကို

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။
 ၂ ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ်နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံများ၊ ဒုတိယအကြိမ် ရန်ကုန်၊ ချိုးဖြူပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆၊ စာ ၁၂၀။ နောင်ကိုးကားလျှင် အောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ် နိုင်ငံရေး ဟု ညွှန်းမည်။
 ၃ “ပမညတ အကွဲအပြဲ ဒီမိုကရေစီခေတ်ခြင်း”၊ တားမားလျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၁၄ ၂ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀၊ စာ ၄။
 ၄ အောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ်နိုင်ငံရေး၊ စာ ၁၂၀။

ထည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။^၁ ၎င်းအဖွဲ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးအောင်သန်း က လည်းကောင်း၊ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် သခင်မြသန်း ကလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီက ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းရှင်းလင်းပွဲတွင် အစိုးရသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ပျော့ပျောင်း လာသော်လည်း ယခင်က အပြုတ်တိုက်ရေး လမ်းစဉ်ကိုသာ ဆုပ်ကိုင်ထားကြောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး အထမြောက်အောင်မြင်စေရန် ဖဆပလ အနေဖြင့် တောတွင်းရဲဘော်များကို မတွေ့နိုင်လျှင် တစ်မျိုးသားလုံး၏ ဖခင်ကြီး၊ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် အလွတ်သဘော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်ပြုရန်၊ ပြုစောထိမ်းမြားအား လုံးဝဖျက်သိမ်းပေးရန်၊ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားအားလုံးကို လွှတ်ပေးရန်၊ ချုပ်ချယ်မှုဥပဒေများဖြစ်သော ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မ ၁၂၄ (က) (ခ)၊ စစ်ဆင်မှုအက်ဥပဒေ ၃ (၁)၊ နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှု ၃ (၁) စသော ဥပဒေများကို အမြန်ဆုံး ဖျက်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုသည့် အဆိုများကို တင်သွင်းအတည်ပြုကြသည်။^၂

ပြည်သူ့လူငယ် အဖွဲ့ချုပ်ကလည်း တတိယအကြိမ်မြောက် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပြည်သူ့လူငယ်ညီလာခံကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်မှ ၈ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းညီလာခံတွင် ပြည်သူ့လူငယ် အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ကိုသန်း က ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့နှင့် တောတွင်းအင်အားစုများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို အနှောင့်အယှက် ပေးနေသော ခါးပိုက်ဆောင် ပြုစောထိမ်းမြား အားလုံးဖျက်သိမ်းပြီး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသမားများအား ခြွင်းချက်မရှိ လွှတ်ပေးရန် စသည့် အချက်များ လိုအပ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြား သွားသည်။^၃ ဤသို့ ပမညတ အဖွဲ့ဝင်ပါတီများသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော ခံယူချက်များ ကွဲလွဲလာသည်သာမက ပါတီအချို့မှာလည်း ပါတီတွင်း ပဋိပက္ခများ ပေါ်လာခဲ့သည်။

ယင်းကဲ့သို့ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွဲကို ပြည်သူ့သံမဏိပါတီတွင် တွေ့ရသည်။ “နိုင်ငံရေး မျက်လှည့်ဝိဇ္ဇာ ဦးနု” ကို ယုံကြည်အားထားကာ ပြည်သူ့သံမဏိပါတီနှင့် ပမညတ

၁ အောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ်နိုင်ငံရေး၊ စာ ၁၂၉။

၂ “အမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီ ရှင်းလင်းပွဲ”၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၁၊ ၁၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၈၊ စာ ၂၁၄။

၃ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

တပ်ပေါင်းစု၏ ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်စေရုံမက လူထုအပေါ် သစ္စာကင်းမဲ့သော “အချောင်သမား” ခေါင်းဆောင် ဦးသန်းမောင်၊ ဦးစိုးလင်း အမှူးပြုသော အဖွဲ့အား သံမဏိပါတီမှ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဗဟိုကော်မတီဝင်များအဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်းကို ပြည်သူ့သံမဏိပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဦးစိန်လှ က ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က သတင်းထောက်အသင်းတွင် ရှင်းလင်း တင်ပြခဲ့သည်။

အလားတူပင် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေး ပါတီအတွင်းတွင် ဦးသိန်းဖေမြင့် ခေါင်းဆောင်သော ဗဟိုကော်မတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီဗြူရို အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်သောင်းလွင်၊ စည်းရုံးရေးကော်မတီအတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်စံအောင်တို့သည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ် သဘောထားကွဲလွဲကြသည်။ ရဲဘော်သောင်းလွင်နှင့် ရဲဘော်စံအောင်တို့က အာဏာရှိသော ဦးနုအစိုးရသည် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ဆောင်နေကြောင်း၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးလမ်းစဉ်သည် သာမန်ကန်သဖြင့် ထိုလမ်းစဉ်ကို အဓိအရချုပ်ကိုင်ကာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် မိမိတို့က တိုက်ပွဲဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ထိုလမ်းစဉ်မှ သွေဖည်သော ဗဟိုကော်မတီ၏ နိုင်ငံရေးယူဆချက်ကို မကျေနပ်၍ ပါတီကွန်ဗရင့်တစ်ရပ် အမြန်ဆုံးခေါ်ပေးရန် တောင်းဆိုကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှီခိုသော ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ ကဲ့သို့ ရကြောင်းကို ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များက စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့က သတင်းထောက်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးမှာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးလမ်းစဉ်ကို သွေဖည်ပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်က လက်နက်ချရေးကို သွင်းလာသဖြင့်၊ ပမညတအင်အားစုများ ဖရိုဖရဲဖြစ်လာကြောင်း၊ ပါတီတွင်း၌လည်း အလံနီလမ်းစဉ်ကို သွင်းလာသဖြင့် သွေးကွဲ၍ ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ ကဲ့သို့ရခြင်းဖြစ်ကြောင်းများကို ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။

အမျိုးသားကွန်ဂရက်ပါတီကလည်း အစိုးရက တောတွင်းပါတီများ ပါလီမန်ဗိမ္ဗိတီရေစီစနစ်ကို လက်ခံသည် မခံသည်ကို အတိအကျမေးမြန်းကာ တောတွင်းကလက်ခံလျှင် လိုအပ်သောစောင့်ရှောက်မှုမျိုးကို တိကျစွာပေး၍ တောတွင်းရဲဘော်များ၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်

- ၁ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
- (ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
- ၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
- ၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ပြုပြီး အစိုးရနှင့်ဆွေးနွေးကာ တရားဝင်ပါတီများ တည်ထောင်သင့်ကြောင်းဖြင့် သတင်းထောက်အသင်းသို့ လာရောက်တင်ပြကြသည်။*

နိုင်ငံရေးပါတီများသာမက သံဃာအဖွဲ့အစည်းများပါ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အစိုးရအား နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုက်တွန်းလာကြသည်။ ရခိုင်သောတုဇန သံဃာအဖွဲ့ (စစ်တွေခရိုင်) က ကော်မတီ အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က ကျင်းပသည်။ ၎င်းအစည်းအဝေး၌ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမရဘဲ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့မည် စိတ်ကူးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရန် စီစဉ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း မမှန်ကန်ကြောင်းတင်ပြသည်။ ထို့နောက် (က) နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် တောတွင်းပါတီများကို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် သို့မဟုတ် သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် တောတွင်းပါတီများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် (ခ) အကယ်၍ ဤအချက်များကို လက်မခံနိုင်ပါက အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီး တောတွင်းပါတီများနှင့် ဆရာကြီး သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးဆောင်သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တွေ့ဆုံစေရန် (ဂ) ဤသို့တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည့်အခါ တောတွင်းပါတီအသီးသီးက လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲအသွင်မှ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲအသွင်သို့ ကူးပြောင်းကြေညာ၍ ဤသို့တစ်ဖက်မှ ကြေညာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အစိုးရကလည်း ၎င်းပါတီအသီးသီးအား မတရားအသင်း ကြေညာထားခြင်းကို ရုပ်သိမ်းကာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ကြရန် တိုက်တွန်းကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။^၁

သံဃာ ပါတီ (ဗမာပြည်) က ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးအမှန်ရမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်နှင့် အရေးပေါ်ပါလီမန်တွင် ဦးနှုတ် အား လူထုက ဝိုင်းဝန်းထောက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ယခုဘာမှအကျိုးမပြု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးမရဘဲ ရွေးကောက်ပွဲအသစ်ကျင်းပမည်ဆိုလျှင် လူထု၏ဆန္ဒကို စုံစုံညီညီမရနိုင်သဖြင့်၊ ဒီမိုကရေစီစစ်သော ရွေးကောက်ပွဲမဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်သည်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြတ်သားအောင်မဆောင်ရွက်ဘဲ ရာထူးလက်ခံကာ ပြည့်သူလူထု၏ဒုက္ခကို မျက်နှာလွှဲခဲ့ကြောင်း၊ လာမည့်လွှတ်တော်၌လည်း အရွေးမခံကြပါနှင့်တော့ဟူ၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။^၂

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

သံဃပါတီ (ဗမာပြည်) ကပင် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့က ကြေညာချက် တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြန်သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် အစိုးရသည် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်နိုင်ပါလျက် အကောင်အထည်မဖော်ခြင်းသည် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ဆန့်ကျင်နှိပ်စက် ရုဏ္ဏာကြောင်း ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍

ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည် ပြည်သူ့ဆန္ဒကိုမရရှိဘဲနှင့် ဆင်ဖြူတော်ကို ပုဏ္ဏားယုတ်အား လှူဒါန်းရပါမည်လားဟု မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ ပြည်သူလူထု က နှင်ထုတ်လက်သို့ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ ခြေသလောက်မှ တန်ဘိုးမရှိသည့် ဦးနု ကို အဘယ်ကြောင့် တိုင်းပြည်မှမနှင်ထုတ်ဘဲ ရှိနိုင်ရမည်နည်း

စသည်ဖြင့် ကြေညာချက်တွင် ပါရှိသည်။

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တောတွင်းအင်အားစု ကိုယ်စားလှယ်တို့ ရန်ကုန်မြို့တွင်တွေ့ဆုံရေးအတွက် အစိုးရထံအကူအညီတောင်းကြရန် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့က စမ်းချောင်း၊ မအူပင်လမ်းရှိ ဒေါ်မမကြီး၏ကျောင်းတွင် လက်ဝဲယိမ်း သော ပါတီအသင်းအဖွဲ့ပေါင်း ၁၅ ဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ ကြသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲမှ တောတွင်းအင်အားစုများနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ ထို့တွေ့ဆုံခြင်းကို ထောက်ခံကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ရန်နှင့် တစ်ပြည်လုံးတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆန္ဒပြပွဲများကျင်းပ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးဆန္ဒပြလက်မှတ်များ ကောက်ခံရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထို့ပြင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့များ တောတွင်းအင်အားစု များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် လုံခြုံရေးကို တောင်းဆိုရန် လည်းကောင်း၊ တောတွင်း အင်အားစုများနှင့်တွေ့ပြီးလျှင် အသံလွှင့်ခွင့်ပေးရေး တောင်းဆိုရန် လည်းကောင်း အကြံပေးကြသည်။^၁ ဤကဲ့သို့ လက်ဝဲနိုင်ငံရေးပါတီများက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကိုကြိုးပမ်းရာတွင် လက်နက်စွန့်လွှတ်ရေးထက် မျက်နှာစုံညီ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို အလေးပေးလာသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတက ထုတ်ပြန်သော သင်ပုန်းချေအမိန့်သည် လက်တွေ့တွင် အပြစ်ကင်းစင်မှုမရှိဟု ရဲဘော်ဟောင်းပေါင်းစုံထိန်းသိမ်းရေး ဗဟိုကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးလရောင်နှင့် အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်မှူးမျိုးမြင့်တို့က ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသောသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင်ထုတ်ဖော်ပြောကြားသွားသည်။ ဆက်လက်၍ ၎င်းတို့က သမ္မတကြီးသည် သင်ပုန်းချေအမိန့်ကို ထုတ်ပြန်လင့်ကစား ဒုတိယ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်မှူးအောင်နှင့် တရားရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်ထွိုက

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။
၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

သတင်းစာဆရာများအား ရှင်းလင်းချက်တွင် လက်နက်စွန့်ပြီး အလင်းဝင်ခြင်းသည် အများကိုဝန်ခံရာ ရောက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသွားကြောင်း၊ သင်ပုန်းချေအမိန့် ထွက်ပြီးနောက် ဗိုလ်အောင်ညွန့်ကို ထောင်မှလွှတ်ရာတွင် အာမခံတောင်းခြင်းမှာ လည်း သင်ပုန်းချေလိုသောသဘောကို ဖောက်ဖျက်ရာကျနေကြောင်းဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေသော ဆရာကြီးသခင် ကိုယ်တော်မှိုင်းကြီးမှူးသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့က တောတွင်းကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံခွင့် တောင်းဆိုခြင်းကို ထောက်ခံကြောင်း၊ ခါးပိုက်ဆောင်တပ်များဖြစ်သော ပြူစောထီးတပ်များကိုလည်း တိုင်းသိပြည်သိကြေညာ၍ ရုပ်သိမ်းပေးစေလိုကြောင်း ဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။

ဤသို့ နိုင်ငံရေးပါတီများက မျက်နှာစုံညီဆွေးနွေးရေးကို တောင်းဆိုလာ သကဲ့သို့ တောတွင်း ရဲဘော်များကလည်း စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးကို အလေးပေးကာ အကျပ်ကိုင်လာသည်ကိုတွေ့ရသည်။ အလင်းမဝင်သေးဘဲကျန်ရှိနေသော တောတွင်း ပါတီများက စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးကို တောင်းဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် လက်နက်စွန့် ရေးလမ်းစဉ်ကိုသာ လက်ခံသောအစိုးရမှာ ဖြေရှင်းရန် မလွယ်သော ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်လာရသည်။ ဦးနု အနေဖြင့် တပ်မတော်၏ သဘောထားကိုလည်း ညှိနှိုင်း ရသည်။ တပ်မတော်အနေဖြင့် သောင်းကျန်းသူများ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ရေးတွင် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လိုက်လျောနိုင်သည်၊ လက်နက်ကိုင်တပ်များမှ တောခို သွားသူများကို စစ်ဥပဒေအရ အရေးမယူလျှင် ရ မရ စသည်တို့ကို ညှိနှိုင်းရသည်။ တပ်မတော်အနေနှင့်လည်း သောင်းကျန်းသူများ၊ အထူးသဖြင့် ကွန်မြူနစ်များအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အရ တရားဝင်ပါတီအဖြစ် ရပ်တည်လာပါက ရွေးကောက်ပွဲ ဝင်ခွင့်၊ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခွင့်ရမည့် အချက်ကိုလည်း စိုးရိမ်မှုများရှိခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရကတည်းက တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသောသူများအား လက်နက်ချအလင်းဝင် ရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ သံသယများရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။^၁

ကေအင်ဒီအိုတို့က ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုလုံးဝကင်းရှင်းသည့် ကရင်ပြည်နယ် ရမည်ဆိုလျှင် အစိုးရနှင့်စေ့စပ်ကာ အလင်းဝင်မည်ဟူသော ကြေညာစာတမ်းများကို သထုံ၊ မုတ္တမကားလမ်းဒေသတစ်လျှောက်၊ သထုံခရိုင်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ ကျေးရွာများတွင်လိုက်လံဝေငှလျက်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ အဆိုပါကြေညာစာတမ်းတွင် တပ်မှူးဗိုလ်တင်ထွန်းနှင့် တပ်မင်း ဗိုလ်လင်းထင်တို့က လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဩဂုတ် ၁၉၇၈။
(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဩဂုတ် ၁၉၇၈။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဆိုသည်။^၁ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင်လည်း ကရင်အမျိုးသား တပ်ဦး ပါတီ (ကော်သူးလေ) ဥက္ကဋ္ဌ မန်းဘဇံ ထံမှ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ကြီးမှူးသော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့သို့ ပေးပို့လိုက်သောစာတစ်စောင်ရောက်ရှိ လာခဲ့သည်။ ၎င်းစာတွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့်တွေ့ဆုံပြီး ပြည်တွင်းစစ်အဆုံး သတ်ကာ ဥပဒေတွင်းတိုက်ပွဲအသွင်ပြောင်းလဲရေးကို တင်ပြထားသည်ဟု ဆိုသည်။^၂

ကွန်မြူနစ်တို့၏ ခြေလှမ်းမှာလည်း သံသယဖြစ်စေရန် အခြေအနေများ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့၏လှုပ်ရှားမှုများကို သတင်းစာများတွင် ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ယင်းဖော်ပြချက်များအရ သခင်စိုးသည် မူလက ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီတစ်ရပ်လုံးနှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော် ထူးစိန်ပါတီ^၃ များပါ အစိုးရထံ လက်နက်ချမည်ဟု ယုံကြည်၍ လက်နက်ချရေးအတွက် ချင်းတောင်ကို အခြေပြု၍ ပထမ စည်းရုံးရန် ကြိုးပမ်းကြောင်း၊ သို့သော် သခင်သန်းထွန်းတို့က လက်နက်ချရန် မသေချာဟု သိလာရသောအခါ သဘောထားပြောင်းလဲသွားကြောင်း တွေ့ရသည်။ သခင်စိုးက၊

ဖဆပလ အစိုးရသည် သခင်သန်းထွန်း တောင်းဆိုသော စေ့စပ် ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးကိုပြုလုပ်နိုင်သို့ဝေးစွာ မိမိ၏ ပါတီဖြစ်သော ဖဆပလ ၂ ခြမ်းမကွဲအောင် မဆောင်ရွက်နိုင် ကြောင်း၊ မိမိတင်ပြခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲသာလျှင် တကဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိနိုင်ကြောင်း၊ မိမိတို့ပါတီသည် တိုက်ပွဲမပြီးဆုံးသေး သမျှ မည်သည့်အခါမျှ လက်နက်ချမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ မိမိပါတီဝင်များ လက်နက်ချသည့်တိုင်အောင် မိမိသည် (၀) သုံး လုံးဖြစ်သော ၀ က်ဝံကဲ့သို့ ဝါးရုံပင်အောက်တွင်နေ၍ ဝါးမျှစ်ကို စားပြီး အသေခံမည် ဖြစ်ကြောင်း...^၄

ဖြင့် ကြေညာသည်။ ထို့ပြင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ဆွေးနွေးကာ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်ကစ၍ ပြည်သူ့ရဲဘော်အပါအဝင် သုံးပါတီညီညွတ်ရေးလုပ်ကိုင်ရန် ဆုံးဖြတ် ထားသော်လည်း ပြည်သူ့ရဲဘော်က ဖောက်ပြန်သွားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တောတွင်း သွားလာရေးကျပ်တည်းမှုသက်သာစေရန် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် တောတွင်း ပါတီ ညီနောင်နှစ်ရပ်အနေဖြင့် တစ်နယ်နှင့် တစ်နယ် ကူးလူးသွားလာမှုပေးရန်

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ထဲမှ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို သက်ဝင်ယုံကြည်နေသူများ။

၄ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၅ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ဆုံးဖြတ်ကြကြောင်း၊ နောက်ဆုံးသတင်းအရ သခင်စိုးက မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း အမှတ် ၁ မြစ်ဖျားဒေသ မဲဇာရွှေလီတွင် ရောက်ရှိနေသော သခင်သန်းထွန်းနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ကိုလည်း တွေ့သည့် နေရာတွင်တိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြောင်း သတင်းစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ထို့နောက် “နှစ်ပါတီညီညွတ်ကြပြီ” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အလံဖြူအနောက်မြောက် တိုင်းနှင့် ငါးခရိုင် စစ်ရေးကောင်စီ အလံနီပါတီတို့က ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကြေညာချက်တွင် ဦးနု အစိုးရသည် ဆွေ-ငြိမ်း၊ သြဇာခံ ခါးပိုက်ဆောင် တပ်များကို မဖျက်ခြင်း၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမှုကို ပယ်ခြင်းကြောင့် နှစ်ပါတီပူးတွဲတိုက်ခိုက်သွားရန် သဘောတူကြောင်း ပါရှိသည်။ ၎င်းအပြင် ဖဆပလထံ လက်နက်ချနေကြသော တော်လှန်ရေး အင်အားစုများအား ထိန်းသိမ်းကယ်တင်ကြရန်၊ လက်နက်မချရန် သန့်ဋ္ဌာန်ချကြောင်း ကြေညာသည်။

သို့သော် ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ထုတ်ပြန်ပြီး နောက် သြဂုတ်လ ၁၀ ရက် နေ့စွဲဖြင့် အလံနီ ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင် သခင်စိုးက ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းထံသို့ စာတစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်း စာတွင် ဖဆပလတို့နှင့် အတိုက်အခိုက်ရပ်စဲလိုသည့်အချက်ရှစ်ချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းရှစ်ချက်မှာ

- ၁ အလံနီ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်သော အလုပ်သမား လယ်သမားနှင့် လုပ်သားပြည်သူတွေရဲ့ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ စံနှစ်ဟာ ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးအခြေအနေတွေထဲမှာ သာလိုပင်မွေ့လျော် တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို၎င်း၊ ပြည်သူလူထုအား အဲဒီငြိမ်းချမ်းရေး ကြောင်းလမ်းချက် အစဉ်ထဲတွင် ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံနဲ့ သက်သေ ပြနိုင်ခြင်း။
- ၂ အခြားအချောင်သမားများနှင့် အလံနီတို့နဲ့ ကွာခြားပုံကို လူထုကြီးက ပြတ်ပြတ်သားသားဖြစ်ပြီးသားဖြစ်ခြင်း။
- ၃ ဖောက်ပြန်သော ဖဆပလအစိုးရအားဖြုတ်ချကာ အလုပ် သမားလူတန်းစားက ခေါင်းဆောင်သော တော်လှန်ရေး မဟာမိတ်အဖွဲ့ကြီး၏ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအစိုးရသစ်တရပ်ကို လူထုက လိုလားနေ၍တကြောင်း။

၁ ● ကြမ်းမဲ့သတင်းစာ၊ ၇ သြဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ မမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ သြဂုတ် ၁၉၅၈။

- ၄ ယခင်က ပြည်သူများ၏လက်နက်များနှင့် ယခုငြိမ်းချမ်းရေး လက်နက်ကို ပေါင်းပေးနိုင်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူ့အောင်ပွဲ ဟာ ပိုမိုလျင်မြန်စေလိမ့်မယ်ဟူ၍ သာ အချက်ကြောင့်၎င်း။
- ၅ ပြည်သူ့ထင်မြင်ချက်ကြီးဟာ လုံ့လပုံတွေကို ညက်ညက် ကြေပြုန်းအောင် ချေမှုန်းနိုင်သောစကားအတိုင်း ပြည်သူ တို့၏အတွေ့အကြုံက ရင့်ကျက်လာပြီတကြောင်း။
- ၆ ဖောက်ပြန်သော စံနစ်များ အပေါ် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ စံနစ်က အောင်ပွဲခံရန်မှာ ပြည်တွင်းစစ်ထဲမှာထက် ငြိမ်း ချမ်းသောအခါတွင် ပို၍လျင်မြန်စွာအောင်ပွဲဆင်နိုင်မှာက တကြောင်း။
- ၇ အကယ်၍ ဖဆပလက ပြည်သူလူထုကြီးအား လှည့်စားကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းအပေါ် ကလိမ်ကျ၍အနိုင်ကျင့်လာခဲ့ သော်လည်း ပြည်သူများက သူတို့အပေါ် အဆုံးဖြတ်ပေး နိုင်သောအခြေအနေရရှိစေမှာက တကြောင်း။
- ၈ ပြည်တွင်းစစ်ကို တနေ့ ရပ်နိုင်လျှင် ဖဆပလတို့၏ တနေ့ နှိပ်စက်မှုမှ လွတ်ကင်းနိုင်မည်က တကြောင်း စသော အကြောင်း ၈ ချက်ကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲလိုသည်။

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့ ကြေညာချက်တွင် ဦးနုအစိုးရအား နှစ်ပါတီ ပူးတွဲတိုက်ခိုက်မည်ဟုပါရှိသော်လည်း ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့စာတွင်မူ ဖဆပလ တို့နှင့် အတိုက်အခိုက်ရပ်စဲလိုသည်ဟူ၍ ကမ်းလှမ်းပြန်ရာ၊ သခင်စိုး၏သဘောထား သည် မကြာခဏပြောင်းလဲလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ သခင်သန်းထွန်းကလည်း သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရသည် တစ်ဖက်မှ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖိတ်ခေါ်နေပြီး တစ်ဖက်မှ တော်လှန်ရေး အင်အားစုများကို ထိုးစစ်ကြီးများဆင်နေကြောင်း၊ တော်လှန်ရေး အင်အားစုများက အစိုးရ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရန်စီစဉ်နေချိန်တွင် ထိုးစစ်ဆင်လာသဖြင့် မရှောင်လွှဲသာခုခံတိုက်ခိုက်နေ ရကြောင်း၊ ဤသို့အပြန်အလှန်တိုက်ခိုက်နေ၍ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကိုနှောင့်နှေး

၁ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

စေကြောင်း၊ မိမိတို့က ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးကိုလိုလားသည့်အတိုင်း ပြည်တွင်း
ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံမည်ဖြစ်ရာ အမြန်ဆုံးတွေ့ဆုံနိုင်ရန် စီစဉ်
ပေးစေလိုကြောင်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့သို့ စာတစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။^၁
၎င်းစာကို ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရှစ်ဦးကော်မတီ အစည်းအဝေးတွင် ဆွေးနွေး
ကြကာ စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းပါတီ
ပေါင်းစုံဆန္ဒပေး အစည်းအဝေးတွင်တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးမှာပြည်တွင်း
ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တောတွင်းတော်လှန်ရေးအင်အားစုများ တွေ့ဆုံရေးအတွက်
ဘယ်ပုံဘယ်နည်းတွေ့ဆုံလျှင် ကောင်းမည်ကိုအကြံပေးကြရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစည်း
အဝေးသို့ လူမျိုးစုလွတ်တော်အမတ် ဦးဗရွှေ ခေါင်းဆောင်သော အမျိုးသား
ကွန်ဂရက်၊ လူငယ်တပ်ဦး၊ ဗမာ၊ ဗမာပြည်အလုပ်သမားပါတီ၊ တို့ဗမာအစည်း
အရုံး၊ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦး၊ ရခိုင်သောတုဇနသံဃအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပြည်သူ့
လူငယ်၊ ဥပဒေတွင်းရောက် ရဲဘော်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့၊ ဗမာနိုင်ငံလူငယ်များ
အစည်းအရုံး (ဗလစ)၊ ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့၊ ဗမာပြည်အလုပ်သမား အစည်း
အရုံး၊ တောင်သူလယ်သမား ညီညွတ်ရေး အစည်းအရုံး (တလညစ)၊ ပြည်သူ့
ရဲဘော်၊ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ ရပ်ကွက်ငြိမ်းချမ်းရေး
အဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပန်းတနော် ဦးခန့်၊ ရေနံမြေ သခင်ခ စသော
တစ်သီးပုဂ္ဂလများနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရှစ်ဦးကော်မတီဝင် ဦးဘသော်၊
ဦးဘဖြူ၊ ဦးရွှေဖြူ၊ အတွင်းရေးမှူးများဖြစ်သော လွှတ်တော်ရှေ့နေဦးထွန်းတင်၊
ပမညတအမတ် ဦးတင်အောင်၊ အမတ် ဦးလှသောင်း၊ ဗန်းမော်တင်အောင်နှင့်
ဦးကျော်တို့ တက်ရောက်ကြသည်။^၂

ဤအစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံရေးပါတီ အသီးသီးက တောတွင်းအင်အားစု
များနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ တွေ့ဆုံရေးအတွက် အစိုးရထံမှ တရားဝင်
တွေ့ဆုံခွင့်တောင်းရန်၊ ဤသို့ တောင်းဆိုရာတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့မှ ကြေညာ
စာတမ်းများ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း၊ ဆန္ဒပြပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအလံ
လွှင့်ထူရန် အလံများရောင်းချခြင်း၊ ဆန္ဒလက်မှတ်များ ကောက်ယူခြင်း၊ စက်ရုံ
အလုပ်ရုံများတွင် ဥဩဆွဲ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးဆန္ဒပြခြင်းစသည်တို့ဖြင့် အကြံထောက်ခံ
မှုများ ထုတ်ဖော်သွားရန် အကြံဉာဏ်များပေးကြသည်။ ဤအကြံပေးချက်များကို
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရှစ်ဦးကော်မတီ အစည်းအဝေး၌ တင်ပြမည် ဖြစ်ကြောင်း
ဦးဘသော်က ကတိပေးခဲ့သည်။^၃ ဤကဲ့သို့ တောတွင်းအင်အားစုများနှင့်ဆရာကြီး

၁ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ ယင်း

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းတို့အဖွဲ့ တွေ့ဆုံရေးတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သဘောထားကွဲလွဲမှုရှိလာပြန်သည်။ ဦးနုနှင့် တရားမျှတရေးအဖွဲ့တို့က ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း အဖွဲ့သည် တောတွင်းရဲဘော်များ သို့ အစိုးရ၏ လိုက်လျောချက်များကိုသာ သွားရောက်ရှင်းပြရန်ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာ၌ တွေ့ကြုံရမည့်အခက်အခဲကိစ္စကိုသာ ဆွေးနွေးရန်လိုအပ်ပြီး နိုင်ငံရေးပြဿနာကိုကား တောတွင်းအင်အားစုများ မြေပေါ်ရောက်မှ ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု ယူဆထားသည်။ သို့သော် အချို့သော ပမညတ အင်အားစုများက ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် တောတွင်းအင်အားစုများ တွေ့ဆုံရာတွင် တောတွင်းအင်အားစုများ ဥပဒေဘောင်အတွင်းသို့ ဝင်ရာ၌ တွေ့ကြုံမည့် လက်တွေ့ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းပေးရုံသာမဟုတ်ဘဲ၊ နှစ်ဖက်နိုင်ငံရေး ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းခွင့် ရရေးကိုပါ ကြိုးပမ်းရန်လိုလားကြသည်။^၁ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ပြဿနာမှာ လွယ်မလို့လိုနှင့် ခက်ခဲလာရသည်။ အစိုးရ၏လိုက်လျောချက်ကိုအခြေခံကာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရန် ပြည်သူများ၏ထောက်ခံမှုဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီအသီးသီးက စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း အစိုးရအနေဖြင့် တောတွင်း အင်အားစုအပေါ် သံသယဖြစ်စရာ အချက်များပေါ်လာရသည်။

ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ နံနက် ၈ နာရီတွင် ဗိုလ်မှူးဖိုးကွန်းဦးဆောင်သော ပြည်သူ့ရဲဘော်များက အလင်းရောက် ပြည်သူ့ရဲဘော်များသည် မပြီးဆုံးသေးသော ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို အမြန်ဆုံး အောင်မြင်စေရန် ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူလူထုအပေါင်းနှင့်အတူလက်တွဲ၍တိုက်ပွဲဝင်ပြီးလျှင် ကွန်မြူနစ်လောကအထိ ချီတက်သွားကြပါမည်ဟု အာဇာနည်ဗိမာန်ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဂူရှေ့တွင် သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ကြသည်။^၂ ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်လည်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ လျှောက်ထားချက်နှင့် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်များ အဖွဲ့၏ ဩဝါဒ ကို ကြိုဆိုထောက်ခံကြောင်း၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့နှင့် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးပါတီများ အမြန်ဆုံး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် တိုက်တွန်းကြောင်း စသည်တို့ ပါရှိသော ကြေညာချက် တစ်စောင်ကို ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၃

ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်အုန်းတင်က ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ထံ စာတစ်စောင်ရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်းစာတွင် အောက်ပါအချက်အလက်များကို ဆွေးနွေးရန် လိုအပ်၍

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
 ၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
 ၃ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

အစိုးရအဖွဲ့နှင့် မျက်နှာစုံညီ တွေ့ဆုံခွင့်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးမည့် အချက်ခုနစ်ချက်မှာ

- (၁) ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှု ဥပဒေများ ရုပ်သိမ်းရေး
- (၂) ခါးပိုက်ဆောင်တပ်များ ဖျက်သိမ်းရေး
- (၃) နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ လွှတ်ပေးရေး
- (၄) လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးရေး
- (၅) တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို ကူညီခဲ့သော လူထုကို ခွင့်လွှတ်ရေး
- (၆) လူထုနှင့်တပ်သားများကို စနစ်တကျ နေရာချထားပေးရေး
- (၇) တော်လှန်ရေးအင်အားစုများက လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးသော လုပ်ငန်းများနှင့် စစ်အဆုံးသတ်ပြီး နောက်လုပ်ရမည့် လုပ်ငန်းများကို စနစ်တကျ ဆက်စပ်ပေးရေး

စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ဤအချက်ခုနစ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူ့ရဲဘော်များနှင့် အစိုးရအာဏာပိုင်တို့သည် ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက် နံနက် ၁၀ နာရီအချိန်တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် သခင်တင်ရုံးခန်း၌ ဆွေးနွေးကြသည်။ အဆိုပါဆွေးနွေးပွဲသို့ အစိုးရဘက်မှ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် သခင်တင်၊ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်မှူးအောင်နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ တက်ရောက်သည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်များဘက်မှဗိုလ်အုန်းတင်၊ ဗိုလ်အောင်နိုင်နှင့် ဗိုလ်ထွန်းလင်း၊ အလင်းဝင်ရဲဘော်များအခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးကော်မတီမှ မွန်ဘိုးချိုနှင့် ဗိုလ်မြသွေးတို့ အသီးသီးတက်ရောက် ဆွေးနွေးကြသည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်ကိုယ်စားလှယ်များက အထက်ပါအချက်ခုနစ်ချက်ကို ဆွေးနွေးတင်ပြကြသည်။ ထို့အပြင်ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ကလွတ်လပ်သောနယ်မြေသတ်မှတ်ကာ ရွာတည်ထောင်ရာ၌ သစ်တောကြိုးဝိုင်းအစပ်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းတည်ထောင်ထားခြင်း၊ စားကျက်မြေများအပေါ်တွင် ရွာများတည်ထောင်ထားခြင်း၊ သစ်တောကြိုးဝိုင်းနှင့် စားကျက်မြေများပေါ်တွင် လယ်ယာများ ပြုလုပ်ထားခြင်းကို ဥပဒေအရ အကျုံးဝင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ကို နောက်ဆုံးထား၍ မဲစာရင်းပြုစုရန်ဟူသော သတ်မှတ်ချက်ကို အချိန်တိုးပေးရန်နှင့် ရန်ကုန်မြို့တွင်ရှိနေသော ရဲဘော် ၁၀၀ အတွက် နေရေးထိုင်ရေးတို့ကို အစိုးရက

ဆောင်ရွက်ပေးရန် တင်ပြကြသည်။ အစိုးရဘက်မှ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့၏ လိုလားချက်များကို ပြေလည်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။^၁

စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင်လည်း ပမညတမှ ဖွဲ့စည်းထားသော အလင်းဝင်ရဲဘော်များ အခက်အခဲ ဖြေရှင်းရေးကော်မတီနှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်များ ဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲသို့ ပမညတမှ သဘာပတိ မွန်တိုးချို၊ အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်ထိန်လင်း၊ ဗိုလ်မြသွေး၊ ဦးတိပီဝမ်း၊ ဒေါက်တာဦးမောင်တို့ တက်ရောက်ကြပြီး ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့မှ နိုင်ငံရေးဦးဆောင်အဖွဲ့ဝင်ဗိုလ်ညွန့်မောင်၊ ဗိုလ်သန်းမောင်နှင့် ဗိုလ်ညိုဘို့ တက်ရောက်ကြသည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်များက လက်ရှိ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ပြည့်ဝစုံလင်အောင်တိုးချဲ့ထုတ်ပြန်ရန်၊ သို့မဟုတ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အသစ်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ရန်၊ ဤသို့တိုးချဲ့အမိန့်သော်လည်းကောင်း၊ အမိန့်သစ်သော်လည်းကောင်း ထုတ်ပြန်ရန်စီစဉ်နေသည့်ကာလအတွင်း ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းများနှင့် ထောင်တွင်းရှိ ရဲဘော်များ အမြန်ဆုံး လွတ်ပေးရန်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်ကို တိုးချဲ့သည်ဖြစ်စေ၊ ထပ်မံရေးဆွဲသည်ဖြစ်စေ မူလကရာဇဝတ် ပြစ်မှုရှိပြီးမှ တော်လှန်ရေးထဲသို့ ပါဝင်လာသော ရဲဘော်များ၊ ထောင်ကျနေဆဲ ရဲဘော်များ၊ အချုပ်နှင့် စစ်ဆေးနေဆဲ ရဲဘော်များ၊ တော်လှန်ရေးသမားများအား အကူအညီပေးသည့်အတွက် အရေးယူခံနေရသော အရပ်သူ အရပ်သားများနှင့် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်သော ဥပဒေများ ဖြစ်စေရန်ဟူသော အချက်များကို တင်ပြခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့သော ကိစ္စများကို အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ ပမညက အဖွဲ့၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့၊ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးအဖွဲ့ သုံးဖွဲ့ပါဝင်သော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ လွတ်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီဖွဲ့ရန်၊ ထိုနောက် တိုက်ပွဲအသွင်ဖြင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန်၊ လူထုလှုပ်ရှားမှုနှင့် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ရန် စသောအချက်များကို တင်ပြကြသည်။ ဤအချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ လာမည့် ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးသို့ တင်ပြမည်ဖြစ်သည်။^၂

မြေပေါ်ရောက်ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့အား အစိုးရကလိုက်လျောခဲ့သော်လည်း ထိုအဖွဲ့သည် ရိုးရိုးသားသား အလင်းဝင်ရောက်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း အထောက်အထားများ အောက်ပါအတိုင်း ပေါ်လာသည်။ ပုသိမ်အနောက်ပိုင်း ငပုတောမြို့နယ် နတ်မွှော်ရွာတွင် အလင်းဝင်ရဲဘော်ဖြူအချို့ ဝှက်ထားသော လက်နက်

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

များကို တပ်မတော်ကသိမ်းဆည်းရမိခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရဲဘော်ဖြူများဝှက်ထားသည့် လက်နက်ပုန်းများကို လိုက်လံပြသပေးသောရွာသားများအချို့၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်အရ ရဲဘော်ဖြူအချို့သည် ကျေးရွာများ၌ဝှက်ထားခဲ့သော လက်နက်ပုန်းများအတွက် ကျေးရွာများမှအာမခံသဘောဖြင့် ငွေကြေးအမြောက်အမြားကို တောင်းယူသွားသည်ဟုဆိုသည်။ အကယ်၍ ရွာသားများက ထိုလက်နက်ပုန်းများကိုဖော်လျှင် လူကိုရန်ရှာမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။^၁ လက်နက်အကောင်းများကို ရောင်းစား၍ အကျိုး အပဲ အဟောင်း အမြင်းများကိုသာ အပ်နှံသည်။^၂ အချို့သော ကျေးရွာများတွင်လည်း ရဲဘော်ဖြူတို့သည် လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် စတင်စည်းရုံးနေကြသည်။ ဤကဲ့သို့စည်းရုံးရာတွင် အစိုးရက ပြုစောထိန်းများကို မကြာမီ ဖျက်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖျက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ကို အစိုးရက လက်နက်တပ်ဆင်ပေးလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအခါ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ထိုနယ်မြေများကို လက်နက်ကိုင် အုပ်ချုပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဟောပြောကြသည်။ ရွာသူရွာသားများက အစိုးရတပ်များကိုအကူအညီမပေးရန်၊ ရွာများတွင်ဖြစ်ပေါ်သော အမှုကိစ္စများကို ၎င်းတို့၏ကျေးရွာကော်မတီသို့ တင်ပြတိုင်ကြားရန်၊ ကျေးရွာကော်မတီမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှပေးနိုင်သော ကိစ္စများကို မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကော်မတီသို့တင်ပြရန်၊ မြို့နယ်ကော်မတီက မဆုံးဖြတ်နိုင်သော ကိစ္စများကိုသာ အစိုးရရုံးနှင့် ဂါတ်သို့တင်ကြားရန်လည်း ပြောကြားသည်ဟု စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ တွင် ဖော်ပြသည်။^၃

ဤသို့ ပြည်သူ့ရဲဘော်များ၏ ပြုမူချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရနှင့် တပ်မတော်အဖို့ သံသယဖြစ်စရာ အကြောင်းများ ဖြစ်လာသည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်များသည် လက်နက်များကို သိုဝှက်ထားခဲ့သဖြင့် တောပြန်ခိုဦးမည်လောဟူသည့် သံသယများဖြစ်စရာရှိကြောင်း စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ “သူတို့အမြင်” ကဏ္ဍမှ “လှေနှံနှစ်ဘက်နင်းထားတဲ့ရဲဘော်များ” ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ အယ်ဒီတာ

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၇၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၆၊ ၂၇။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၂ ဟုညွှန်းမည်။

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၄ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

အဘော် အခန်းတွင်လည်း “မပြေးသော်ကန်ရာရှိ” ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် လည်းကောင်း ဝေဖန်ရေးသားဖော်ပြကြသည်။

လက်နက်စွန့်အလင်းဝင်ရောက်ခဲ့သော မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးသည် ဘီလူးကျွန်း ရွာလွတ်၊ အောင်ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ဟောပြောပွဲပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုဟောပြောပွဲတွင် နိုင်သန်းတင်၊ ဒိုက်ကျော်ဦး၊ နိုင်ရွှေဂိုင်နှင့် နိုင်ပြာလောင်တို့ ခေါင်းဆောင်သော မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင် ၁၅ ဦး တက်ရောက်သည်။ ဟောပြောပွဲတွင် မိမိတို့သည် လက်နက်စွန့်သော်လည်း ယုံကြည်ချက်မစွန့်ကြောင်း၊ အကယ်၍ အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားသည် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ် မတရားကျင့်လာပါက ပြန်လည်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ခြင်းမပြုဟု မည်သူမျှမပြောနိုင်ကြောင်း ဟောပြောသွားသည်။

ဤသို့သော အခြေအနေများကြောင့် ဦးနု၏ သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရမှာ အကျပ်အတည်းများနှင့် ရင်ဆိုင်လာရသည်။ လက်ဝဲပါတီများက အစိုးရနှင့် တောတွင်းရဲဘော်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို အကျပ်ကိုင် တောင်းဆိုသကဲ့သို့ လက်ယာပါတီများကလည်း ကွန်မြူနစ်များမြေပေါ်ရောက်ကာ ကြီးစိုးလာမည်ကို စိုးရိမ်မိကြသည်။ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဗမာပြည်ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့ချုပ် ရှစ်ကြိမ်မြောက် ညီလာခံကြီးတွင် ဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဗစိန်က ဦးနု သည် လွှတ်တော်တွင်းရှိ ကွန်မြူနစ်များ၏ မဲကိုထောက်ထား၍ ဆောင်ရွက်ရမည်မှာ အမှန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မြေပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ မြေအောက်တွင်ဖြစ်စေ ကွန်မြူနစ်တို့ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး တိုင်းပြည်ကလေးလားသော မြန်မာပြည်၏ငြိမ်းချမ်းရေး အစစ်အမှန်ကို မရနိုင်ကြောင်း ဝေဖန်ပြောကြားခဲ့သည်။ ဦးနု ကိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ပေးရန်လိုကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်ထောက်ခံချက် မပါသော မဲနှင့် အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရန်လည်း လိုအပ်ကြောင်း၊ ဤကိစ္စများကို မဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် လက်ရှိ ပြည်ထောင်စုကြီးတွင် ကျရောက်လျက်ရှိသော ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်နိုင်ရန် အတွက် လွှတ်တော်၏ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြင့် တပ်မတော်ဦးဆောင်သော ယာယီအိမ်စောင့် အမျိုးသားအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရန်လိုအပ်ကြောင်း တိုက်တွန်းပြောကြားခဲ့သည်။

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၃ “အမျိုးသားအစိုးရဖွဲ့စည်းရေး ဗမာ့တပ်မတော်သို့ တာဝန်ပေးရန် တောင်းဆိုလိုက်ပြီ”၊ တာမားကျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၈၊ ၂၀ ဇွန် ၁၉၅၈၊ စာ ၁၂-၁၄။

သံသယအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော သံသပါတီ (ဗမာပြည်) ကလည်း တစ်နိုင်ငံလုံး ကွဲပြား ရှုပ်ကြွသဖြင့် နိုင်ငံရေး ကင်းစင်သော စစ်တပ်က အာဏာကို သိမ်းယူပါ ဟူ၍လည်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။^၁

ဦးနု သည် တောတွင်းရဲဘော်များနှင့် မျက်နှာစုံညီ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် လက်တွန့်နေသည်။ အစိုးရနှင့်တောတွင်းရဲဘော်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ငြိမ်းချမ်းရေး အမှန်တကယ်ရမည်ဆိုက မထောင်းတာလှသော်လည်း မရခဲ့လျှင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကြောင့် တပ်မတော်သားများ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းကုန်မည် စိုးရိမ်ရသည်ဟု တပ်မတော်အာဏာပိုင်များက ယူဆနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးနု သည် မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရေးကို လက်မခံဘဲ အခြား တောင်းဆိုချက်များကိုသာ လိုက်လျောနိုင်သမျှ လိုက်လျောခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တောတွင်းရဲဘော်များ တွေ့ဆုံရေးကိုမူ ခွင့်ပြုလိုက်သည်။ သို့သော် လုံခြုံရေး အာမခံချက်ကို မပေးခဲ့ချေ။ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ က အစိုးရအနေနှင့် လုံခြုံရေး အာမခံချက်ပေးသင့်ကြောင်း၊ တောတွင်းပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေး ရှစ်ဦးကော်မတီအဖွဲ့နှင့် တွေ့သည့်အခါ ရန်ကုန်တက် ဝါဒဖြန့်ရုံမလုပ်ဘဲ အစိုးရ၏ ကမ်းလှမ်းချက်သည် သူမနာကိုယ်မနာ မှုနှင့်ညီမညီ၊ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဥပဒေဘောင်တွင်းသို့ဝင်ရန် အခြေအနေ ရှိမရှိ စသည်တို့ကိုသာ ဆွေးနွေးတင်ပြသင့်ကြောင်း အကြံပေးရေးသားသည်။^၂

ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တပ်မတော်က ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်နေသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှောင့်နှေးခဲ့သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်များရှိလာသဖြင့် တပ်မတော်က မိမိတို့၏ဝါဒကို ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင်

... တောခိုကွန်မြူနစ်တွေလက်ထဲက လက်နက်တွေဟာ တရားဝင်မဟုတ်။ သူတို့မှာ တရားဝင်ကိုင်ဆောင်ခွင့် မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လက်နက်တွေဟာ နိုင်ငံရေးနှင့်မဆိုင် အစိုးရသာ ပိုင်တဲ့ ကိစ္စဖြစ်။ ...

... ဒီမိုကရေစီကျကျ အစိုးရနဲ့တောခိုကွန်မြူနစ်များ ဆွေးနွေးသို့ ဆိုတာမှာ ဒီလက်နက်တွေရှိနေသမျှမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် လက်နက်ကိစ္စကို အရင်အာရုံပြုရမည်

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

... နိုင်ငံတော်အစိုးရနဲ့ပြည်သူလူထုရဲ့ လုံခြုံရေးကို အာမခံဘို့ဆိုရင် တပ်မတော်ဟာ ဒီလက်နက်တွေကိစ္စ ထိပ်တန်းတင်ပြီး စည်းမျဉ်းရှိ တဲ့အတိုင်း ပြတ်ပြတ်သားသားလုပ်ဆောင်ရမဲ့တာဝန် ရှိနေပါသည်။
... တပ်မတော်က အဲဒီလိုအရှည်ကြည့်ပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရနဲ့လူထု အပေါ်သစ္စာရှိရှိ တာဝန်ဆောင်ရွက်နေတာကို မသမာသူတွေက ခြေထိုးမှိုင်းတိုက်ပေမဲ့ နားမထောင်ကြဘို့ ပြည်သူကိုပန်ကြား လိုသည်။

ဟူ၍ပါသည်။

ဦးနု ၏ သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆောင် ရွက်ရာ၌ ပြည်သူများ၏ ထောက်ခံမှုကိုရရှိသည်ထက် နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းကို ပိုမိုရင်ဆိုင်ရသည်။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှာလည်း နီးလျက်နှင့်ဝေးလာသည်။ ၎င်းတို့အား ထောက်ခံခဲ့သော ပမညတအဖွဲ့မှာလည်း တောတွင်းရဲဘော်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမူပေါ်တွင်အခြေခံကာ အဖွဲ့ဝင်ပါတီများ၏ သဘောထားများ ကွဲလွဲလာခဲ့သည်။ ပမညတ ပါတီအဖွဲ့ဝင်အချို့ကမူ ဦးနုအစိုးရအား ဆက်လက် ထောက်ခံသင့် မသင့် ကိုပင် ပမညတအဖွဲ့ချုပ်သို့ဆုံးဖြတ်ရန် တင်ပြလာသည်အထိ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လာမည့် ဩဂုတ်လလွှတ်တော်တွင် ထပ်မံမဲခွဲပါက အစိုးရကို ထောက်ခံမဲလျော့ပါးလာမည့် အခြေအနေတွင်ရှိသည်။ ဤအချက်ကိုရိပ်စားမိသော အခါ ဦးနုသည် နိုင်ငံရေးပရိယာယ် အမျိုးမျိုးကိုအသုံးပြုခဲ့ရာ ထိုပရိယာယ်များ ကြောင့်ပင် အကျပ်အတည်းများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် အကျပ်အတည်းမှ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းရန် ကြိုးပမ်းလေသည်။

လွှတ်တော်ချုပ်သိမ်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၅ (၁) အရ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ဘဏ္ဍာတော်နှစ်တိုင်း နိုင်ငံ၏ဘတ်ဂျက် ရသုံးမှန်း ခြေ ငွေစာရင်းများကိုပြုစု၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တင်ပြဆွေးနွေးကာ အတည်ပြုချက် ရယူရသည်။ ၁၉၅၀-၁၉၅၉ ခုနှစ်အတွက် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လကုန်လောက်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်း အဝေး၌ အတည်ပြုချက်ရယူရမည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ဘတ်ဂျက်ကိုဘဏ္ဍာတော်နှစ် ကုန်ဆုံးသည့် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်ခန့်မတိုင်မီ အတည်ပြုပြီးဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးဝင်းမောင်က ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံကို

၁၉၅၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ကျင်းပရန် ဆင့်ခေါ်စာကို ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ လူမျိုးစုလွှတ်တော် ညီလာခံကိုလည်း ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက် တနင်္လာနေ့နံနက် ၁၁ နာရီတွင်ကျင်းပရန် ဆင့်ခေါ်သည်။^၁ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော် နှစ်ရပ်လုံးအတွက် ရွေးကောက်ပွဲကို အောက်တိုဘာလ တတိယအပတ်အတွင်းကျင်းပနိုင်ရန် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေမှ အပိုဒ်အချို့အား ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်းကို ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့ကကျင်းပသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေးတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။^၂ ဧည့်သည်သတင်းစာ ဆောင်းပါးရှင် ဒီဗျကလေးက ရှစ်မဲဖြင့် ကပ်နိုင်ထားသော ဦးနု အစိုးရသည် ဩဂုတ်လအတွင်းကျင်းပမြဲဖြစ်သော ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကို ရင်ဆိုင်ရပါမည်လားဟု တစ်လောကလုံးက အကဲခတ်နေကြောင်း၊ ဦးနုသည် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်မှုကိုသာ အလေးပေးဆောင်ရွက်နေသဖြင့် ဦးနု အစိုးရသည် ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကို ရင်မဆိုင်ရဲဘဲ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပမည်မှာ သေချာကြောင်း ထင်ကြေးပေးခဲ့သည်။^၃ ဦးနု သည် သမ္မတ၏ တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်အာဏာကိုသုံးကာ ဘတ်ဂျက်ကို ပြဋ္ဌာန်းလိမ့်မည်ဟူသော သတင်းများလည်း ထွက်ပေါ်နေခဲ့သည်။^၄ ဤကောလာဟလသတင်းများအပေါ်အခြေခံ၍ ဒီဗျကလေး ကပင် ဘတ်ဂျက်ကို တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်အာဏာဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းလျှင် အနာဂတ်အတွက် မနှစ်မြို့ဖွယ်ကောင်းသော အစဉ်အလာတစ်ရပ်ဖြစ်သွားမည်ကို စိုးရိမ်ရကြောင်း ဧည့်သည်သတင်းစာ တွင် ဝေဖန်ရေးထားသည်။^၅

ပမညတ အဖွဲ့က ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အဘာပတိအဖွဲ့အစည်းအဝေး၌လည်း ဘတ်ဂျက်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရလားမည့် ဩဂုတ်လတွင် ကျင်းပမည့် ၁၉၅၇-၁၉၅၉ ခုနှစ် ဘတ်ဂျက်ပြဋ္ဌာန်းရမည့် အစည်းအဝေးတွင် ပါလီမန်အတွင်းအင်အားစုများ တည်ရှိနေပုံမှာ အစိုးရအတွက် ခိုင်မြဲသည့် အခြေအနေမဟုတ်ကြောင်း၊ ယခု

၁ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၉ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၂ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၃ ဒီဗျကလေး၊ “ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်စည်းစဉ်းပွဲ ဦးနုရင်မဆိုင်ရဲ”၊

မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၄ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၄ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၆ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

၅ ဒီဗျကလေး၊ “ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများတွင် မရှိခဲ့သောအစဉ်အလာ”၊

မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၇ ဇူလိုင် ၁၉၅၇။

လွှတ်တော်ကိုဖျက်သိမ်း၍ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရလျှင် ၁၉၅၀-၁၉၅၉ ခုနှစ် ဘတ်ဂျက်ကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန်ပါလီမန်တစ်ရပ်ကို စေါ်ဆိုနိုင်မည့်အခြေအနေမရှိကြောင်း၊ ထိုအခါ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ ကြီးမားသော ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဦးနုအစိုးရအား

- (က) ဦးနု အစိုးရက ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စု၊ ပမညတအဖွဲ့ချုပ်တို့နှင့် ဆွေးနွေး၍ သုံးဦး သဘောတူညီမှုသည့် ဘတ်ဂျက်ကိုရေးဆွဲရန်နှင့် ထိုသို့ရေးဆွဲပြီးသည့်ဘတ်ဂျက်နှင့်ပတ်သက်၍ ပါလီမန်အစည်းအဝေးတွင် ပြဿနာမပေါ်ပေါက်စေဘို့ သဘောတူညီကြရန်၊
- (ခ) ၎င်းပါလီမန်အစည်းအဝေးတွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ထိန်းသိမ်းရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အစိုးရအား အယုံအကြည်မရှိ အဆိုကို အတိုက်အခံအုပ်စုနှစ်ခုစလုံးကမတင်ရန်နှင့် တစ်ဘက်ကလည်း အစိုးရဘတ်ဂျက်မှအပ အခြားကိစ္စများကိုမတင်ရန် သုံးဘက်စလုံးက သဘောတူညီကြရန်၊
- (ဂ) အထက်ပါအတိုင်း ၁၉၅၀-၅၉ ဘတ်ဂျက်ကို အေးဆေးစွာ ပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက် နိုင်ငံအစိုးရသည် ရွေးကောက်ပွဲအသစ်တစ်ရပ်ကို ငြိမ်းချမ်းသောအခြေအနေတွင် တရားမျှတစွာကျင်းပနိုင်ဘို့ ပြင်ဆင်ရန် စသည့် အချက်များကိုတိုက်တွန်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

အများ မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံကို ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစုလွှတ်တော်ကို စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း ကျင်းပရန် ဆင်ခေါ်ထားချက်ကို ဝန်ကြီးချုပ်၏အကြံပေးချက်အရ ပယ်ဖျက်လိုက်ကြောင်း ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။^၁ အလားတူပင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကလည်း ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင်ပြုလုပ်သော သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ ဆင်ခေါ်ထားသည့်လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ခေါင်းဆောင်သောအစိုးရအဖွဲ့သည် ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သောလွှတ်တော်တွင် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို မဲအရေအတွက် အနည်းငယ်

^၁ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၇ ဇူလိုင် ၁၉၅၀။

၂ (က) ဗဟိုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

(ခ) ဗဟိုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

ပြင်သာ အနိုင်ရရှိခဲ့၍၊ ပြည်ထောင်စု၏အကျိုး၊ ပြည်သူလူထု၏အကျိုးကိုရှေးရှုလျက် ပြည်သူလူထုဆန္ဒအရ အစိုးရအသစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်ရန် ယခုလက်ရှိ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ကို ဖျက်သိမ်းရန်ရည်ရွယ်သည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။ ထို့အပြင် တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်နိုင်ရန်လည်း လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအရာရှိများနှင့် ဆွေးနွေးချက်အရ အစိုးရက ရည်မှန်းသည်ထက် ရက်နောက်ကျ၍ ကျင်းပရန်လိုအပ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ လက်နက်နည်းနှင့် အာဏာသိမ်းမည့် လမ်းစဉ်ကိုစွန့်လွှတ်၍ ပါလီမန်နည်းနှင့် ပြည်သူတို့ထံမှ အာဏာတောင်းသည့်စနစ်ကို လက်ခံလာသူများ အရေအတွက် များနိုင်သမျှများစွာပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ရေးနှင့် တရားမျှတလွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရန် အစီအစဉ်များပြုလုပ်နိုင်ရေးအတွက် ယခင်ကလွှတ်တော် ခေါ်ယူထားသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် သမ္မတကြီးကို မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ သမ္မတကြီးက ပယ်ဖျက်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့သည်။

ဆင့်ခေါ်ပြီးဖြစ်သော လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကို ပယ်ဖျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူကတင်မြှောက်ထားသော ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အမတ်များကိုသော်လည်းကောင်း စော်ကားရာ ရောက်သည်ဟု အတိုက်အခံများက စွပ်စွဲကြသည်။ တည်မြဲဆဲလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့က ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ကြေညာချက်တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင်

• • • လွှတ်တော်ညီလာခံများကို ပယ်ဖျက်ကြောင်းကျေညာခဲ့သော်လည်း ပါလီမန်ကိုမူ မည်သည့်နေ့ရက်တွင် ဖျက်သိမ်း၍၊ ရွေးကောက်ပွဲသစ်ကို မည်သည့်အချိန်တွင် ကျင်းပမည်ဟု အဆိုပါ ကျေညာချက်တွင် တိတိကျကျဖော်ပြထားခြင်းမရှိ၊ ဤသို့ မရေမရာ ကျေညာပုံကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ နည်းစံနှစ်အရ၊ အစိုးရအနေနှင့် ပါလီမန်တွင် သတ္တိရှိရှိ ရင်ဆိုင်ရန်ရှိသော်လည်း ပါလီမန်ကိုရင်မဆိုင်ရဲ၊ တဖန် ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းကာ ရွေးကောက်ပွဲသစ်ကျင်းပမည်ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သော်လည်း ဦးနုအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို မယှဉ်ပြိုင်ရဲကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပေသည်။

• • • တချိန်က မသမာသောနည်းမျိုးစုံနှင့် အမတ်များကို သိမ်းသွင်းကာ မဲဂဲမဲမျှဖြင့် အနိုင်ယူခဲ့သော ဦးနုသည် ယခုအခါ

ဇာတိရှုပ်ပေါ်ခဲ့ပြီဖြစ်သဖြင့် ယခင်က ၎င်းအား ထောက်ခံခဲ့သော အမတ်များ၏ ဆက်လက်အားပေးမှုကို ဩဂုတ်လ ပါလီမန်၌ မရနိုင် တော့ကြောင်း ကောင်းစွာသိရှိသောကြောင့်၊ ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်ကာ ကြံမိကြံရာကြံပြီးလျှင်၊ အခြေခံဥပဒေကို ချိုးဖောက်၍၊ ဘတ်ဂျက် လွှတ်တော် ညီလာခံကို ပြန်လည်ဖျက်သိမ်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

• • • ဦးနုသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကို ရိုသေလေးစားပါသည်ဟု အခါခါကြွေးကျော်နေလင့်ကစား လက်တွေ့အားဖြင့် ဒီမိုကရေစီ၏ မဏ္ဍိုင်ဖြစ်သော ပါလီမန်ကို မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် မိမိ ခါးပိုက်ဆောင်အဖွဲ့အစည်းကဲ့သို့ သဘောထားကာ မှောက်လိုမှောက် လှန်လိုလှန်ပြုကျင့်လျက်ရှိရာ ထိုသို့ပြုကျင့်ခြင်းသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစံနစ် ကျဆုံးအောင် ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဟူ၍ ဝေဖန်တင်ပြသည်။

လွှတ်တော်ကိုဖျက်သိမ်းသည့်ကိစ္စကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ တည်မြဲစာပလ ခေါင်းဆောင် များ ဖြစ်ကြသော ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးထွန်းတင်တို့သည် ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့၊ နေ့လယ် ၁ နာရီတွင် ဦးနုအိမ်သို့ သွားရောက်ကြသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ဆွေ-ငြိမ်းတို့က ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေအရ ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်သည် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သည့်အလျောက် အစည်းအဝေးမခေါ်ဘဲ ထားခြင်းမှာ မသင့်လျော်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့ပါလီမန်အစဉ် အလာများတွင်လည်း အစိုးရ၏ဘတ်ဂျက်ကို တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်ဖြင့် အစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းလုပ်ဆောင်သော အစဉ်အလာမျိုးမရှိခဲ့ဖူး၍ ဝန်ကြီးချုပ်က လွှတ်တော် ကျင်းပပေးသင့်သည်ဟုလည်း တောင်းဆိုကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်က လွှတ်တော်ကို မခေါ်လိုတော့ကြောင်း၊ ၁၉၅၀-၁၉၅၉ ခုနှစ်အတွက် အစိုးရ၏ဘတ်ဂျက်ကို ပုဒ်မ ၁၁၀ (၁) အရ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးအမိန့်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ပြီး အသုံးပြုသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ သမ္မတအမိန့်နှင့် ပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်မှသာ လက်ရှိလွှတ်တော်ကို ရုပ်သိမ်း ပြီး အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားသည်။

၁ (က) H D R : Political Papers X 1 (b).

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

(ခ) ဗမာ့စေတီသတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော စပကသ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံ အစည်းအဝေးတွင် ဦးကျော်ငြိမ်းက ဦးနု၏လုပ်ရပ်ကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ရာတွင် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော်က အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှအစ ကမ္ဘာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ နှစ်စဉ် လွှတ်တော်မှာ ဘတ်ဂျက်စာရင်းတင်ပြပြီး သဘောတူညီချက်ရပြီးမှသာ အစိုးရက သုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရှိသည့် စနစ်ကြီးကို ပြောင်ပြောင်ကြီး ဖျက်ဆီးလိုက်ကြောင်း၊ အဆိုးဆုံး မှာ ဦးနုက ပါလီမန်စနစ်ကို ရိုက်ချိုးပစ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်မှာ ဘတ်ဂျက် တင်ရသည့်အခါ မဲခွဲရ၍ ရှုံးလျှင် အစိုးရထွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် အမေရိကန် ပီအယ်လ် ၄၈၀^၁ စာချုပ်ကို တင်ပြပြန်လျှင်လည်း ပမညတများက ဝါဒအရ မထောက်ခံဘဲနေလျှင် အစိုးရ ထွက်ပေးရမည်၊ ထောက်ခံလျှင်လည်း ကွန်မြူနစ် ဇာတ်ပျက်ကြီးဖြစ်နေမည်ကိုသိ၍ လွှတ်တော်ကို အတင်းဖျက်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကြီးကို စက္ကူစုတ် ဖြစ်အောင် ဦးနုက လုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။^၂

အမှန်မှာ ဆွေ-ငြိမ်းအဖွဲ့ဝင် လွှတ်တော်အမတ်များကလည်း လာမည့် ဩဂုတ်လ ဘတ်ဂျက်ညီလာခံတွင် ဦးနု အစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးပရိယာယ်များကို ပြည်သူ့ရှေ့မှောက်သို့ ဖွင့်ချနိုင်ရန် လွှတ်တော်တွင်း မေးခွန်းများ၊ အဆိုများ တင်သွင်းရန် အားခဲပြင်ဆင်ထားကြသည်။ သို့သော် လွှတ်တော်ဖျက်လိုက်သဖြင့် ၎င်းအဆိုများကို တင်သွင်းခွင့်မရတော့၍ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ၎င်းအဆို များကို ပြည်သူ့တို့အား ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းအဆိုများတွင် ဦးနုက ကချင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ ဖိမော်၊ ဂေါ်လန်၊ ကန်ဖန် နယ်သုံးနယ်ကို တရုတ်ပြည်သူ့ သမ္မတနိုင်ငံအားပေးအပ်ရန် အားထုတ်ခြင်းသည် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (က) နှင့် ဆန့်ကျင်၍ လွှတ်တော်မှပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ကြောင်းအဆိုကို ဦးဇော်ထာဆင်နှင့် ဦးလှကြိုင်တို့က တင်သွင်းရန်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်တိုင်းတွင် အမတ် အချို့အား ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း ဦးနုက ခန့်အပ်သည့်ကိစ္စ၊ ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံပေး အရာရှိများက သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများတွင် အချိန်ပြည့်ဆောင်ရွက်နေသည့်ကိစ္စ၊ အစိုးရ အမှုထမ်းအရာထမ်းများကို နိုင်ငံရေးဖြစ်မှုဖြင့် အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခြင်း၊ နယ်ပြောင်း စေခြင်းကိစ္စ၊ အသံလွှင့်ဌာနကို သန့်ရှင်း ဖဆပလဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက် တစ်ပါတီ ပိုင်ကဲ့သို့ အာဏာရပါတီက သုံးစွဲနေသည့်ကိစ္စများကို ငါးသိုင်းချောင်း ဦးမောင်မောင်က အဆိုပြုဆွေးနွေးရန် စီစဉ်ထားခဲ့သည်။^၃

^၁ PL 480 အမေရိကန်နိုင်ငံမှ လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ မြန်မာ ကျပ်ငွေဖြင့် ရောင်းချရေးသဘောတူညီချက်

^၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

^၃ ယင်း

ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုဝင်ပြည်နယ်၊ ပြည်မမှ အမတ် ၄၀ ခန့်က သြဂုတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၅ (၁) အရ လွှတ်တော်ခေါ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ စာတစ်စောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၅ (၁) အရ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို မလွဲမသွေ လွှတ်တော်သို့တင်ပြ အတည်ပြုရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထောင်စုံသူပုန်များ၏ သောင်းကျန်းမှုကြောင့် ရန်ကုန်အစိုးရဟု ကမ္ဘာကသမုတ်ခြင်းခံရလောက်အောင် အခြေအနေဆိုးရွားနေစဉ် အချိန်ကပင်လျှင် ဘတ်ဂျက် ညီလာခံများ ပျက်ကွက်မှုမရှိဘဲ ဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်တွင် တင်ပြ ဆန္ဒယူခဲ့ကြောင်း၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းကလည်း ပြိတိသျှအစိုးရက ပါလီမန်တွင်တင်ပြ ဆန္ဒယူခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ လွှတ်တော်ရွှေ့ဆိုင်းရလောက်အောင် အခြေအနေဆိုးရွားခြင်းမရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းခြင်းသည် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၅ (၁) ကိုချိုးဖောက်ရာကျသည့်အပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ပါလီမန်အစဉ်အလာကိုလည်း ဖောက်ဖျက်ရာကျကြောင်း၊ လုံလောက်သော အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ရုတ်တရက်ပယ်ဖျက်ခြင်းသည် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အမတ်များနှင့် ပါလီမန်ကိုလည်းကောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကိုလည်းကောင်း စော်ကားရာထောက်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်အတွင်း ဝန်များ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ နာဂတောင်တန်း၊ ချင်းဝိသေသတိုင်း၊ ရခိုင်တိုင်း၊ ပြည်နယ် အသီးသီးနှင့် ပြည်မခရိုင်အသီးသီးမှအမတ်များ လွှတ်တော်ဘက်ရန် ရန်ကုန်သို့ ထောက်ရှိနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း၊ လွှတ်တော်တွင် တင်သွင်းရန်ရှိသော မေးခွန်းများ၊ အဆိုများသည်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်တွင်တင်ပြရန် ၁၉၅၀-၁၉၅၉ ခုနှစ်အတွက် ရသုံးမှန်းခြေစာရင်းသည်လည်းကောင်း အရန်သင့်ရှိနေပြီဖြစ်၍ ဘတ်ဂျက် လွှတ်တော်ညီလာခံကျင်းပရန် အကြောင်းအချက်များ ပြည့်စုံနေသည့်အားလျော်စွာ ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်ညီလာခံကို မပျက်မကွက် ပြန်လည်ဆင့်ခေါ်ပေးရန် တောင်းဆိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်းက ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်ကို မကျင်းပခြင်းသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကို ရိုက်ချိုးခြင်းဖြစ်၍ ပါလီမန်စနစ် မှောင်ကျသောနေဟူ၍ လူထုတရားပွဲများကျင်းပကာ တင်ပြမည့်အပြင် တရားလွှတ်တော်သို့ တက်ကာ တရားစွဲဆိုသင့် မသင့်ကို စဉ်းစားဆွေးနွေးနေသည်ဟု သြဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။^၁ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှပင် သြဂုတ်လ ၃၀

၁ ဘတ်ဂျက်ညီလာခံကျင်းပရေး။ HDR: Political Papers X2(t).

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၉ သြဂုတ် ၁၉၅၀။

ရက်နေ့စွဲဖြင့် အတိကျလွှတ်တော်ညီလာခံ မကျင်းပခြင်းကို ကန့်ကွက်ရန် လူထု
အကြံကန့်ကွက်ပွဲများ ပြုလုပ်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်စာတစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။
ထိုကန့်ကွက်ပွဲများကို ခရိုင်မြို့နယ်တိုင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းအလိုက်ကျင်းပရန်၊ ထိုကန့်
ကွက်ပွဲမှ လူထုအင်အားပြသည့်သဘောဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော ကြွေးကြော်သံ
များကြွေးကြော်လျက် စီတန်းလှည့်လည်ရန်၊ နံရံကပ်ပို့စတာတိုက်ပွဲဆင်ရန်၊ တတ်နိုင်က
ရပ်ပြောင်များကို အသုံးပြုရန် ညွှန်ကြားထားသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့က အတိကျလွှတ်တော်အစည်းအဝေးခေါ်ပေးရန်
တောင်းဆိုချက်ကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က မလိုက်လျောနိုင်ကြောင်း စက်တင်ဘာလ
၈ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုထုတ်ပြန်ချက်တွင်
အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၂) ကို ကိုးကားလျက်၊ “နှစ်အသီးသီး၏ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ
ဆုံးဖြတ်ချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သောဥပဒေကို ထိုနှစ်အတွင်း
ပြုရမည်” ဟူသော ကောက်နုတ်ချက်ကို ဖော်ပြကာ

နှစ်အသီးသီး ဆိုသည်မှာ ဘဏ္ဍာ တော်နှစ် ကို ရည်ရွယ်ကြောင်း၊
အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၁) ကို လေ့လာပါက ပေါ်လွင်ပါသည်။
ဘဏ္ဍာတော်နှစ်ဆိုသည်မှာ အောက်တိုဘာလ (၁) ရက်နေ့မှစ၍
နောက်နှစ် စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ကုန်ဆုံးသောနှစ်
ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၈၉၈ ခုနှစ် အက်ဥပဒေ အမှတ်(၁) ပုဒ်မ ၂၊
ပုဒ်မခွဲ ၂၃ တွင် အတိအလင်းဖော်ပြထားပါသည်

ဟူ၍ အခြေခံဥပဒေကို “မျက်စိလှည့်ခြင်း” ဖြင့် ပါလီမန်အမတ်များကိုသာမက
ပြည်သူလူထု၏အသိဉာဏ်ကိုပါ စော်ကားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည် ဟု ပါလီမန်
ရေးရာကော်မတီ၊ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ကထုတ်ပြန်သော ကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြ
ထားသည်။^၁ ဆက်လက်၍

ပါလီမန်လွှတ်တော်ကို ရင်မဆိုင်ရဲသောကြောင့် အကြံကုန် ဂဠုန်
ဆားချက်ဆိုသကဲ့သို့ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည်

(၁) မြန်မာနှင့် ကမ္ဘာ့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ အစဉ်အလာ ကို
ချိုးဖောက်ခြင်း

၁ H D R : Political Papers X2 (n).

၂ အတိကျလွှတ်တော်ပါလီမန်မောင်ဘဲ ဘဏ္ဍာသုံးခွင့်မရှိ။ H D R : Political Papers X1(a).
နောင်ကိုးကားလျှင် H D R : Political Papers X1(a) ဟု ညွှန်းမည်။

(၂) မိမိအာဏာ တည်မြဲရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုပြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို စက္ကူစုတ်လုပ်ရက်ခြင်း။

(၃) နောင်လာ နောက်သား များအတွက် မတော်မတရား ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် ပြုချင်တိုင်း ပြုနိုင်စေသည့် အလွန် ဆိုးရွားသောအစဉ်အလာကို ဖန်တည်းခဲ့ခြင်း စသည်တို့ကို အလွန်အကဲ ကျူးလွန်နေကြောင်း ပြည်သူလူထုသို့ အနူးအညွတ် တင်ပြပါကြောင်း^၁

စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

အခြေခံဥပဒေကို ချိုးဖောက်သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်နှင့်ပတ်သက်၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရကိုယ်စား တရားရေး ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်က စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြန်ကြားရှင်းလင်းသည်။ ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်က အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၂) ကို ကိုးကားကာ နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှ နောက်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက် နေ့တွင် ကုန်ဆုံးသော ဘဏ္ဍာတော်နှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းရမည် ဖြစ်သော်လည်း အစိုးရသည် ရသုံးမှန်းခြေစာရင်းကို ဘဏ္ဍာတော်နှစ်မတိုင်မီ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်း၊ ဤသို့ အခြေခံဥပဒေနှင့်မညီမညွတ် ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုး လုပ်ခဲ့သည်ကို ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။^၂

တည်မြဲ ဖဆပလ ၏ အာဘော်ဖြစ်သော မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ ကလည်း ဤကိစ္စကို စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာတွင် ဝေဖန်တင်ပြထားသည်။ တင်ပြချက်တွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ မလုပ်မနေရ တာဝန်များကို သုံးဆင့်ခွဲထားသည်။ ပထမအဆင့် အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၅ (၁) တွင်

ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည်၊ ဘဏ္ဍာတော်နှစ်တိုင်း တနှစ်အတွက် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ အရမှန်းခြေငွေစာရင်းနှင့် အသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကိုပြု၍၊ ထိုစာရင်းများကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ စဉ်းစားဆွေးနွေးရန် တင်ပြရမည်

ဟုဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရသည် ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သို့ စဉ်းစားဆွေးနွေးရန် မတင်ပြလျှင်မနေရဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအဆင့်ဖြစ်သော အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၁) တွင်

၁ H D R : Political Papers XI(a).

၂ မမူ့စေတီသတင်းစာ၊ ၈၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

မည်သည့် ဘဏ္ဍာတော်နှစ်အတွက်မဆို ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ၏ အရ
မှန်းခြေငွေစာရင်းနှင့် အသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းကို ဤအခြေခံ
ဥပဒေရှိ အခန်း (၇) အရ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တင်ပြပြီးသည့်
နောက်၊ ထိုမှန်းခြေငွေစာရင်းများကို လွှတ်တော်က မြန်နိုင်သမျှ
လျင်မြန်စွာ စဉ်းစားဆွေးနွေးရမည်

ဟု ဆိုထားသည်။ ၎င်းမှာ လာမည့်ဘဏ္ဍာတော်နှစ်အတွက် ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေ
စာရင်းကို အစိုးရအဖွဲ့က တင်ပြသောအခါ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က စက်တင်ဘာလ
၃၀ ရက်နေ့ မကုန်ဆုံးမီ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မစမီ စဉ်းစားဆွေးနွေး
ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမနေရဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။ တတိယအဆင့်အနေဖြင့်
အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၂) တွင်

သီးခြား ဥပဒေပြုချက်ဖြင့် အထူးတလည် ပြဋ္ဌာန်းထားသောကိစ္စ
အတွက်မဟုတ်လျှင် နှစ်အသီးသီး၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်
များအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သော ဥပဒေကို ထိုနှစ်
အတွင်း ပြုရမည်

ဟုဆိုထားသည်။ ၎င်းမှာ အစိုးရသုံးငွေ ခွင့်ပြုရန်တောင်းဆိုချက်များကို ပြည်သူ့
လွှတ်တော်က စဉ်းစားဆွေးနွေး အတည်ပြုပြီးသည့်အခါ ထိုအသုံးစရိတ်ငွေများကို
ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်များက သုံးစွဲရန် ခွင့်ပြုထားရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထိုငွေကို
ထုတ်ယူခဲ့ဝေ သုံးစွဲနိုင်ခွင့် မရှိသေးချေ။ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၈၆ (၂) အရ
ဘဏ္ဍာတော်ခွဲဝေသုံးစွဲရေး အက်ဥပဒေတစ်ရပ်ကို လွှတ်တော်က ထပ်မံအတည်ပြု
ပြီးမှသာဘဏ္ဍာတော်ငွေကို ထုတ်ဝေသုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အထက်ပါ အခြေခံဥပဒေက
မလုပ်မနေရဟု သတ်မှတ်ထားသော အဆင့်သုံးရပ်ကိုဥပေက္ခာပြု၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရ
ဘဏ္ဍာတော်ငွေများကို လွှတ်တော်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲသုံးစွဲပါက ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ
အခြေခံဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြေခံဥပဒေအရ အစိုးရက
လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းမပြုရသေးသော ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း
အတွက် လိုအပ်သောဘဏ္ဍာတော်ငွေ ခွဲဝေသုံးစွဲရေး အက်ဥပဒေကို လွှတ်တော်
ကပင် မပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပါဘဲလျက် သမ္မတသည် ၎င်းကို တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်း
ခွင့်မရှိကြောင်းဖြင့် ဝေဖန်တင်ပြထားသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ ပါလီမန်ရေးရာကော်မတီ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်နှင့်
ပတ်သက်၍ လွှတ်တော်ရွှေ့နေကြီး ဦးဘဆွေ က စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့ထုတ်

မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။ ဤသို့ ချေပရာတွင် (၁) ပါလီမန်အစဉ်အလာကို ဖောက်ဖျက်သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ထုံးတမ်းစဉ်လာကို ပြင်ရန်သင့်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေမှာ ဥပဒေစာပိုဒ်များတွင် ပါဝင်သည့်အတိုင်း တိတိကျကျ လိုက်နာ ကျင့်သုံးရသောကြောင့် ထုံးတမ်းစဉ်လာကို မလိုက်ရပါ။ (၂) ဦးနု အစိုးရသည် တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာတော်များကို ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်မရှိဟူသည့် အဆိုနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတော် စီရင်အုပ်ချုပ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ (ဂ)၊ အိန္ဒိယအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၄ (၃)၊ ပါကစ္စတန် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၆၆ (၃) တို့တွင် ဘဏ္ဍာတော်ခွဲဝေ သုံးစွဲရေး အက်ဥပဒေအရသာလျှင် ဘဏ္ဍာငွေ များကို သုံးနိုင်သည် သို့မဟုတ်လျှင် တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မသုံးရဟု ပညတ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိဥပဒေမှာ ထိုကဲ့သို့ တားမြစ်ထားခြင်းမရှိ၍ သုံးစွဲနိုင်သည်ဟူသော ယူဆရမည်။ (၃) ဘဏ္ဍာတော်ခွဲဝေသုံးစွဲရေး အက်ဥပဒေကိုမပြဋ္ဌာန်းဘဲ အခွန်တော်ကောက်ခံ၍ ဘဏ္ဍာတော်သုံးစွဲပြီးမှ လွှတ်တော်သို့တင်ပြခြင်းမှာ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ကမောက်ကမဖြစ်စေသည်ဟူသော အဆိုနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ထိုသို့ အက်ဥပဒေ မသတ်မှတ်ရသေးမီ ဘဏ္ဍာတော်များကို သုံးစွဲနိုင်ရန် လွှတ်တော်က ကြိုတင်ခွင့်ပြုနိုင်သော သဘောများရှိသည်။ ဥပမာ အိန္ဒိယ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ (အေ) နှင့် ပါကစ္စတန် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၆၈ (အေ) တို့ ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများကဲ့သို့ ဘဏ္ဍာတော်ငွေကို ကြိုတင်သုံးစွဲနိုင်ရန် ခွင့်ပြုနိုင်သည့် အာဏာရှင်မှာ လွှတ်တော်ဖြစ်သည်ဟု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေက ဖော်ပြထားသော်လည်း ပါလီမန်သည် မည်သည့်ဥပဒေမျိုးမဆို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်ဟု အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၆၅ နှင့် ၉၂ တို့တွင် ကျယ်ပြန့်သောအာဏာကို ပေးထားသည်။ ပါလီမန်အစည်းအဝေး မရှိခိုက် နိုင်ငံတော်သမ္မတက လွှတ်တော်ကဲ့သို့ပင် မည်သည့်ဥပဒေမဆို တစ်ချက်လွှတ်ဥပဒေအဖြစ် ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ပုဒ်မ ၁၁၀ တွင် အာဏာအပ်နှင်းထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကြိုတင်သုံးစွဲနိုင်ခွင့်မူကို တစ်ချက်လွှတ်ဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပေးနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် (၁) နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဘဏ္ဍာတော် ခွဲဝေသုံးစွဲရေးအက်ဥပဒေ မရှိသော်လည်း ဘဏ္ဍာတော်ငွေများကို သုံးစွဲနိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ (၂) ထိုအက်ဥပဒေကိုလိုအပ်လျှင် နောက်ပြုလုပ်မည့် ပါလီမန်ညီလာခံ၌ ဘတ်ဂျက်ကိုတင်ပြဆွေးနွေးပြီးနောက် အက်ဥပဒေကိုပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ (၃) ထိုအက်ဥပဒေမပြုလုပ်မီအတွင်း ဘဏ္ဍာတော်ငွေများကို အစိုးရကသုံးစွဲနိုင်ရန် ကြိုတင်သုံးစွဲနိုင်ခွင့်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက တစ်ချက်လွှတ်ဥပဒေအရ ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ ထိုခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ကြိုတင်သုံးစွဲနိုင်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ဖောက်ဖျက်သည်။ မဲဆန္ဒရှင်တို့အလိုအတိုင်း မပြုလုပ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တစ်ချက်လွှတ်ဥပဒေကို ၎င်းတစ်ဦးတည်းသဘောနှင့် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်

မရှိချေ။ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ (၁) တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အကြံပေးချက်အရသာလျှင် သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလအစိုးရသည်လည်း ပါလီမန်အဖွဲ့ဝင်များစွာ၏ ထောက်ခံမှုကို ရရှိ ခြင်းဖြင့် ပြည်သူများ၏ယုံကြည်လေးစားမှုကို ခံနေရသည်မှာလည်း ထင်ရှားသော ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ရှင်းလင်းချေပခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ချေပစေကာမူ တည်မြဲ ဖဆပလ ကလည်း ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းခြင်းကို ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြပွဲများ ဆက်လက် ကျင်းပသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့၏ ဒီမိုကရေစီကာကွယ်ရေး လူထုဆန္ဒပြပွဲတစ်ရပ်ကို စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အောင်ဆန်းအားကစားကွင်း၌ ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းဆန္ဒပြပွဲက ဘက်ဂျက်ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းခြင်းကို ပြင်းထန်စွာရှုတ်ချသည်။ ၎င်း ဆန္ဒပြပွဲတွင် ဦးကျော်ငြိမ်းက

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကြီးဟာ တိုင်းပြည်လူထုရဲ့ မှီခိုအားထားလဲလျောင်းရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အသက်ပေးကာကွယ်ရမယ်၊ စက္ကူစုတ် အဖြစ်မခံနိုင်ဘူးလို့ တဖွဖွအော်ခဲ့တဲ့ ဦးနုအစိုးရဟာ ဒီဖွဲ့စည်းအုပ် ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကြီးကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ဆုတ်ပစ်ရုံမကဘူး လုံးလုံးဖျက်ပစ်တာပဲ။

ဒါကြောင့်မို့ ဖက်ဆစ်အာဏာရှင်စံနစ်၊ ဟစ်တလာစံနစ် ကျင့်သုံးတဲ့ အာဏာရှင်အစိုးရ၊ ငွေတိုက်ဖောက်၊ ဘဏ္ဍာတော်ဘုန်းတဲ့ ဘဏ္ဍာတော်ငွေ ကုဋေ ၁၀၀ ကျော် မတရားခိုးသည့်အစိုးရကို ကျောတရာ ရင်တရာ ဒဏ်ခတ်ပြီး မြိုင်ရပ်နှင်ကြပါစို့လို့ ကျုပ် လေးနက်စွာတိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။

စသည်ဖြင့် ဦးနုအား တိုက်ခိုက်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ဖဆပလ လူငယ်များကလည်း လူစည်ကားရာ ရပ်ကွက်၊ လမ်းစေးအဆောက်အအုံများတွင် “ဦးနု ပါလီမန်ကို ရပ်မရိုင်ရဲ” “ဖက်ဆစ်လက်သစ် ဦးနု” “ဦးနုပါလီမန်ကို မစော်ကားနဲ့” စသည်ဖြင့် ပို့စာများကပ်ကာ တိုက်ပွဲဝင်ကြသည်။

၀ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော် ဖျက်သိမ်းသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ လူငယ်တပ်ဦး၏ သဘောထားကို ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင်ရှင်းလင်းပြပြီးနောက် ကြေညာချက်ထုတ် ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းကြေညာချက်တွင် ဦးနုအစိုးရသည် ဒီမိုကရေစီရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး တို့ကို မပေးနိုင်သည့်ပြင် ဖိနှိပ်ခြိမ်းခြောက် ဖောက်ပြန်နေသဖြင့် လက်ရှိပါလီမန် ဖျက်သိမ်းရေးကို ကန့်ကွက်ရန်မရှိကြောင်း၊ သို့သော် ပါလီမန်ဖျက်ကာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်းသည် ဦးနုနှင့် အပေါင်းပါတစ်စုတို့၏ ဖောက်ပြန်သော ပါလီမန်အသစ်တစ်ခုဖြင့် အစားထိုးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ကာကွယ်ရန်လိုသည်။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကို လုံးဝလက်မခံဘဲ ဆန့်ကျင်သည့်အခြေ အနေမျိုးပေါ်နေလျှင် ရွေးကောက်ပွဲကို လူငယ်တပ်ဦးက သပိတ်မှောက်ရမည်။ သို့သော် လူထုက သဘောမပေါက်သေးသည့် အခြေတွင်ရှိနေလျှင် အာဏာ သိမ်းရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ လူထုကြီးအား ပညာပေးဝါဒ ဖြန့်ချိလှုံ့ဆော်သိမ်းသွင်း ရေးအတွက် တရားဟောစင်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင် အရွေးခံမည်ဟု ကြေညာထားသည်။

မဏ္ဍိုင်သတင်းထောက်က ပမညတအဖွဲ့ဝင် ပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်သည့်သဘောထားများမေးမြန်းရာတွင် လူငယ်တပ်ဦးခေါင်းဆောင်က ဦးနုသည် ဒီမိုကရေစီကို ရင်ဆိုင်ရဲပါသည်ဟု ပါးစပ်က ပြောနေသော်လည်း တကယ်လက်တွေ့တွင် ရင်မဆိုင်ရဲကြောင်း၊ ယခုပါလီမန် ရွှေ့ဆိုင်းမှုသည်လည်း သူ့ရုံးမည်ကိုသိ၍ ရွှေ့ဆိုင်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်ဟု ဆိုသည်။ ဆိုရှယ်နီမူ ဦးဘငြိမ်း၊ ဗမာမူ ဦးကျော်မြင့်တို့ကမူ “ဦးနု ဟာ သူရွှေ့ချင် လို့ရွှေ့တာဘဲ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီကမူ “သူ့ကိုထောက်ခံတဲ့ အမတ် မများလို့ ပါလီမန်ရွှေ့တာဘဲ၊ ဒီမိုကရေစီကိုရင်မဆိုင်ရဲလိုဘဲ” ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ရတညကမူ “ပါလီမန်ဖျက်ချင် ဖျက် မဖျက်ချင်နေ ဘာမှသဘောမထား” ဟူ၍လည်းကောင်း သဘောထားများကို တင်ပြသွားသည်ဟု ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက် နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလအစိုးရဘက်မှလည်း ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းရေး နှင့်ပတ်သက်၍ ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်ညီလာခံကျင်းပလျှင် ဆွေး-ငြိမ်းတို့ဘက်မှ နည်းအမျိုးမျိုးနှင့်ညစ်ပတ်ကာ အနှောင့်အယှက်များလုပ်ကြမည်ကိုမြင်၍ ဘတ်ဂျက် လွှတ်တော်မခေါ်ဘဲ သမ္မတကြီး၏အမိန့်နှင့် ဘတ်ဂျက်ကိုအတည်ပြုရန် စီစဉ်ရခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို လူတိုင်းအသိပင်ဖြစ်ကြောင်း မေ့ဇေဇတ်သတင်းစာ ဆောင်းပါးရှင်

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

ချိန်ခွင်၏ “မှန်လျှင်မှန် မမှန်လျှင် လျှာထုတ်ပြမည်” အခန်းတွင် ရေးသားတင်ပြထားသည်။

ဥပဒေကျွမ်းကျင်သောရပ်ကွက်ကမူ ဘတ်ဂျက်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဘတ်ဂျက်ကို အကြီးအသေး ခွဲရတော့မည့်အခြေ ရောက်နေကြောင်း ဝေဖန်ပြောကြားကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဘတ်ဂျက်ကို ဥပဒေသဘော အကျိုးဝင်အောင် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခွင့်ရှိသည်မှာ ပါလီမန်နှင့် သမ္မတသာဖြစ်လေရာ ပါလီမန်က ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်နှင့် အမျှ သမ္မတကလည်း တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်နှင့် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ကြောင်း၊ သို့သော် ဒေါက်တာဦးမောင်က လက်ရှိပါလီမန်သည် လူထုဆန္ဒနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိတော့ဟု ဆိုခဲ့သဖြင့် လက်ရှိပါလီမန်သည် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ကုန်ဆုံးသည်၊ သမ္မတသည်လည်း တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်ဖြင့် ဘတ်ဂျက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခွင့်မရှိတော့ဟု ဝေဖန်ကြသည်။ သို့သော် လွှတ်တော်သစ်မခေါ်မီစပ်ကြား ဘဏ္ဍာရေးသုံးစွဲမှုကို သမ္မတတစ်ချက်လွှတ်အမိန့်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်ဟု ဆိုပြန်သည်။ သဘောမှာ လွှတ်တော် စတင်ခေါ်သည့် အချိန်အထိသာ သမ္မတက ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။ သမ္မတ၏ တစ်ချက်လွှတ် အမိန့်သည် ၄၄ ရက်မြောက်တိုင်း ထပ်မံပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင် ဆက်လက် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သဖြင့် သမ္မတ၏တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်သည် ၁၃၂ ရက်အထိ တည်လိမ့်မည်ဟုလည်း ခန့်မှန်းရသည်။ သို့သော် ဘဏ္ဍာတော်နှစ် တစ်နှစ်ကာလပတ်လုံးအတွက် လွှတ်တော်သစ်ကျမှပြဋ္ဌာန်းမည်ဖြစ်ရာ ဤဘတ်ဂျက်သည် ဘတ်ဂျက်ကြီးဖြစ်ပြီး သမ္မတက ၁၃၂ ရက်အတွက်သာ ခွင့်ပြုနိုင်သောအမိန့်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသော ဘတ်ဂျက်သည် ဘတ်ဂျက်အသေးဖြစ်လေသည်။ ၎င်းဘတ်ဂျက်အသေးကို သမ္မတအမိန့်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ဘယ်ဌာနဘယ်လောက်ဟူသော သဘောမပါဘဲ အစိုးရဌာနအားလုံးအတွက် ဤရွေ့ဤမျှကို ဤကာလအတွင်း သုံးစွဲခွင့်ပြုသည်ဟူသော သဘောသာရလိမ့်မည်ဟု ဝေဖန်ပြောဆိုကြသည်။

အမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီမှ ဦးအောင်သန်းကမူ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းပြည်အခြေအနေဆိုးရွားနေပါလျှင် နိုင်ငံတော်သမ္မတတွင် ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်၏ အာဏာကိုသုံးလျက် လိုအပ်သောဥပဒေအမိန့်၊ စာချုပ်တော်များကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည့်အာဏာ ရှိသည်မှာမှန်ကြောင်း၊ သို့သော် ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အခြားနိုင်ငံများနှင့် စစ်ဖြစ်နေ၍သော် လည်းကောင်း၊ ပြည်တွင်း အခြေအနေထိန်းမနိုင် သိမ်းမရလောက်အောင် ဆိုးရွားနေ၍သော် လည်းကောင်း၊ ပါလီမန်အစည်းအဝေးမခေါ်နိုင်ပါက အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားရပ်မသွားစေရန် သမ္မတ

၀ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၂ မြန်မာ့စာသတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၇။

အား အာဏာပေးထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုမူ ဤကဲ့သို့ အခြေအနေ မဆိုးရုံမျှမက ပါလီမန်အစည်းအဝေး ရက်သတ်မှတ်ပြီး ပါလီမန်အမတ်များကိုလည်း ဆင့်ခေါ်ပြီး ဖြစ်ပါလျက် ပါလီမန်အစည်းအဝေးကို ဖျက်သိမ်းကာ ဘတ်ဂျက်ကို သမ္မတစာချွန် တော်ဖြင့် အတည်ပြုခြင်းသည် ဥပဒေ မျက်လှည့် ပြခြင်းသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။ ဥပဒေ၏ရည်ရွယ်ချက် (spirit of the law) နှင့် ဥပဒေစာသား (letter of the law) နှစ်မျိုးတွင် ရိုးသားသည့် ဥပဒေသမားတိုင်းသည် ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက် အတိုင်း လိုက်နာမြဲဖြစ်သော်လည်း ဦးနု သည် မိမိပြုတ်ကျမည်စိုး၍ တရားရေးရာ ဌာန ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်အား ဥပဒေကို “အလှည့်” ခိုင်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ၎င်း၏ ၁၆ နှစ် နိုင်ငံရေးအဆွေအကြံများစာအုပ်တွင် ဝေဖန်ရေးသားတင်ပြထား သည်။^၁ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဦးနုသည် အခိုက်အတန့်အားဖြင့်နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းမှ ရုန်းထွက်ခဲ့နိုင်သော်လည်း နောက်ထပ်ပြဿနာများ ဆက်လက်ရင်ဆိုင်ရပြန်သည်။

ပြုစောထီးဖျက်သိမ်းရေး

ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ဖျက်သိမ်း၍ ပြဿနာများ ရင်ဆိုင်နေ ချိန်မှာပင် ပြုစောထီး ပြဿနာမှာလည်း ရွှေ့တန်းရောက်လာပြန်သည်။ ပြုစော ထီးတပ်များမှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဦးနု ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက် သော အမျိုးသားကာကွယ်ရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။^၂ အစိုးရက ပြုစောထီးတပ်များကို ဖွဲ့စည်းတော့မည်ဟု ကြေညာစဉ်ကပင် အတိုက်အခံပါတီအဖွဲ့အစည်းများကအပြင်းအထန်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ ပြုစောထီး တပ်များသည် ပြည်သူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည့်အစား အချို့သောတပ် များသည် လက်နက်အားကိုးဖြင့် ပြည်သူများကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လာကြသည်။ တစ်စတစ်စဖြင့် မိမိဘို့အားဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သော ပါတီအုပ်စုများ၏ ခါးပိုက်ဆောင် တပ်များသဖွယ်ပြုကျင့်လာကြသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင်ကျင်းပသော ရွေးကောက် ပွဲမတိုင်မီကပင် ပြုစောထီးများ၏ ရမ်းကားမှုများ ပေါ်လာသည်။ သာဓကအဖြစ် သာယာဝတီခရိုင် မင်းလှရွေးကောက်ပွဲ လေးလောင်းပြိုင်သတ်မှု၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့ မြိတ်ခရိုင် ဆီတောင်အိုင်ရွာလူသတ်မှုများ ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြုစောထီးတပ်များ ဖွဲ့စည်းနေခြင်းကို ရုပ်သိမ်းပေးရန်၊ ပြုစောထီး တပ်များကျူးလွန်ခဲ့သော ရက်စက်မှုကြီး များကို ထိရောက်စွာအရေးယူနိုင်ရန် ပြည်သူ့ကော်မရှင်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းစုံစမ်းအရေးယူရန် အတိုက်အခံ ပမညတ အဖွဲ့က

၁ အောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ် နိုင်ငံရေး၊ စာ ၁၃၅၊ ၁၃၆။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၅၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

တောင်းဆိုခဲ့သည်။* အလားတူပင် မြောင်းမြမြို့နယ် မရန်းချောင်း ကျေးရွာ၊
 ဘိုးကြားကုန်း ကျေးရွာ၊ ရွှေရပ်တောင်ကုန်း ကျေးရွာစသောရွာများတွင်ပြုစောထီး
 များက လယ်သမားများကို မတရားဖမ်းဆီးခြင်း၊ လယ်လုပ်ကိရိယာများ၊ မျိုးစပါး
 များကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း၊ မွေးထားသော တိရစ္ဆာန်များကိုပစ်သတ်ခြင်း၊ ယူဆောင်
 သွားခြင်းစသည်ဖြင့် ပြုမူနေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်
 နေ့တွင် တောင်သူလယ်သမား ညီညွတ်ရေးအစည်းအရုံး (ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)
 (တလညစ) ဌာနချုပ် မြောင်းမြခရိုင်က သတင်းထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။
 ၎င်းသတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင် ပြုစောထီးများ၏ မတရားမှုများကို တလညစ ဌာန
 ချုပ်မှ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးထံသို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့ကပင် တိုင်ကြား
 ထားခဲ့သော်လည်း ထိရောက်စွာ အရေးယူမှုမရှိ၍ မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်
 ကြေညာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲပြီးချိန်တွင် ပြုစောထီးများသည် ပြည်သူလူထုအား
 အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ကျေးရွာများတွင် ရွာလုံးကျွတ်ခင်းပြုတိုက်ခြင်း၊
 ပြန်ပေးဆွဲခြင်း စသည့်ပြစ်မှုများအပြင် နိုင်ငံရေးစွက်ဖက်မှုများကိုပါ ကျူးလွန်
 လာကြသည်။ သာကေအဖြစ် ညောင်လေးပင်မြို့နယ် တော်ဝိ အနောက်လေးအိမ်စု
 ရွာတွင် ပြုစောထီး မောင်မောင်နှင့် အဖွဲ့က ပစ္စည်းယူ၊ ဓားပြဘိုက်၊ ပြန်ပေးဆွဲ၊
 မုဒိမ်းကျင့်သည့် ကိစ္စကို ပမညတ အမတ် ဗိုလ်ဘအောင် (ပဲခူးမြောက်မိုင်း) က
 ပဲခူးမြို့ခရိုင်ဝန်ထံ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တိုင်ကြားစာ^၁
 တွင်လည်းကောင်း၊ ပန်းတနော်မြို့နယ် ကံပိုင်းကျေးရွာ ပြုစောထီး ဗိုလ်ဘအောင်ကြည်
 တစ်ယူ လူထုအား မတရားနှိပ်စက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းစာတိုက်များသို့
 ပေးပို့ခဲ့သော ပမညတ အဖွဲ့ဝင်များ၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့
 ဆုံးဖြတ်ချက်များ^၂ ၊ ၎င်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အမှတ် (၁) ချင်းသေနတ်ကိုင်

၁ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု၏ ပြုစောထီးများနှင့် ပတ်သက်သည့် ၂၉ မေ
 ၁၉၅၇ နေ့ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်။ HDR: Political Papers X3 (d).
 ၂ တောင်သူလယ်သမား ညီညွတ်ရေး အစည်းအရုံး၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ၃၀ မေ
 ၁၉၅၇ နေ့ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်။ HDR: Political Papers X3 (e).
 ၃ ပဲခူးမြို့ခရိုင်ဝန်ထံ ၁၉၅၈ ခု ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တိုင်ကြားစာ။
 HDR: Political Papers X1 (g).
 ၄ (၁) တရားမဝင်သောပြုစောထီးအုပ်များကိုဖျက်သိမ်းရန် (၂) လူများစုအား မတရား
 ညှဉ်းဆဲမှုရပ်စဲရန် (၃) လူထုမိုင်လှေများ အမြန်ပြန်ပေးရန် (၄) ပုဒ်မ ၅ တွေ့အမြန်
 လွှတ်ပေးရန် စသော အချက်များ တောင်းဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။
 ၁၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၈ ပန်းတနော် ပမညတ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း။
 HDR: Political Papers X1 (g).

တပ်ရင်းမှ ဗိုလ်ထွေးဆိုသူ၏ခြိမ်းခြောက်မှုကို ပန်းတနော် ပမညတ အတွင်းရေးမှူးက ဌာနချုပ်သို့ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့် အစီရင်ခံစာ တွင်လည်း ကောင်း တွေ့ရသည်။

နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်စွက်ဖက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပျဉ်းမနားခရိုင် လယ်ဝေးတွင် သခင်ကြည်ရှိန်၏ ပြုစောထီးများသည် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့်ပူးပေါင်း၍ လည်းကောင်း၊ အမှတ်(၁၇) ခြေလျင်တပ်ရင်းအားကိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုကိုသာ ထောက်ခံရန် ခြိမ်းခြောက်စည်းရုံးနေကြောင်း ပျဉ်းမနားခရိုင် ပမညတ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးက ပမညတ ဌာနချုပ်သို့ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့ အစီရင်ခံစာ တွင် လည်းကောင်း၊ အုတ်ဖိုမြို့နယ်တွင်လည်း ကိုညင်းတန်း၊ သဖန်းပင်ဆိပ်၊ တိမ်မျှပ်၊ လွှတ်ကျေးရွာများတွင် ပြုစောထီးများက လက်နက်များ လာရောက် သိပ္ပက်ထားကြောင်း၊ ၎င်းအပြင် နု-တင် အုပ်စုကို ထောက်ခံသဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခံရကြောင်းများကို အုတ်ဖိုမြို့နယ်၏ ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များက ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် သာယာဝတီ ခရိုင် ရာဇဝတ်ဝန်ထံ လျှောက်ထား တိုင်ကြားသောစာ များတွင် လည်းကောင်း တွေ့ရသည်။ စစ်ကိုင်းတွင်လည်း ပြုစောထီးများ၏ ရမ်းကားမှုကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုအား ဒဏ်ရာပြ တိုင်ကြားသည်အထိပင် ဖြစ်လာသည်။”

ပြုစောထီးများသည် ပြစ်မှုအမျိုးမျိုးကိုကျူးလွန်လာကြ၍ ပြည်သူများက ပြုစောထီးဖျက်သိမ်းရေးကို တောင်းဆိုလာကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ရမ်းကားမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ တောင်ငူမြို့ အမှတ် (၂) တပ်မဟာဌာနချုပ်မှ တပ်မင်း ဗိုလ်မှူးကြီး ထွန်းစိန်က ပြုစောထီးများ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းကြောင်း သို့သော် နိုင်ငံရေး သမားများ ဝင်၍ ပျက်ကြောင်း၊ တပ်မတော်ကိုအပ်လျှင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဝေဖန်ခဲ့သည်။” မုံရွာခရိုင် ပြည်တော်သာစီမံကိန်းဥက္ကဋ္ဌ ခရိုင်ဝန် ဦးလှထွန်း ကလည်း ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့ ဘုတလင်မြို့နယ် သဖန်းရွာ ပြည်တော်သာကျောင်း ဖွင့်လှစ်ပွဲတွင် ပြုစောထီးများအား နိုင်ငံရေးစွက်ဖက်မှုနှင့်

၁ ပမညတ ဌာနချုပ်သို့ ပန်းတနော် ပမညတ အတွင်းရေးမှူး၏ ၁၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၈ နေ့စွဲပါ အစီရင်ခံစာ။ HDR: Political Papers X1 (g).
၂ ပမညတ ဌာနချုပ်သို့ ပျဉ်းမနားခရိုင် ပမညတ အတွင်းရေးမှူး၏ ၃၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၈ နေ့စွဲပါ အစီရင်ခံစာ။ HDR : Political Papers. C II (f).
၃ သာယာဝတီခရိုင် ရာဇဝတ်ဝန်မင်းထံ ၁၁ ဇွန် ၁၉၅၈ နေ့စွဲပါလျှောက်လွှာ။ HDR : Political Papers X1 (g).
၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
၅ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၅ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ပတ်သက်၍ သြဝါဒပေးရာ၌ (၁) နိုင်ငံရေးပယောဂမဝင်ရန်၊ (၂) အကျင့်စာရိတ္တ
ကောင်းမွန်ရန်၊ (၃) လက်နက်ကိုအသုံးပြုရာတွင် ပါတီတစ်ခုအတွက် မဖြစ်စေဘဲ
ပြည်သူလူထုလုံးခြံ့မှုအတွက်ဖြစ်စေရန်၊ (၄) ပြုစောထိန်းတပ်ဦး သို့မဟုတ် တစ်စု
နိုင်ငံရေးတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပါက ဖြုတ်ပစ်ရန်၊ ပြုစောထိန်းများသည် ပြည်သူ
လူထုအတွက်သာ ဖြစ်စေရမည်၊ ပြည်သူလူထုသည် ပြုစောထိန်းအတွက် မဖြစ်စေရ
ဟူသည်ကို သတိထားရမည်စသည်ဖြင့် သြဝါဒပေးခဲ့သည်။^၁ ပဲခူးခရိုင် ဒိုက်ဦးမြို့နယ်
တွင်လည်း ပမညတ က ကြီးမှူး၍ ပြုစောထိန်း တပ်များ ဖျက်သိမ်းရေး၊
တော်လှန်ရေး အင်အားစုများနှင့် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တို့
တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် လုံခြုံမှုပြုလုပ်ပေးရေးအတွက် လူထုဆန္ဒ အစည်းအဝေး
ကျင်းပရာ ပရိသတ် ၅၀၀၀ ကျော်ခန့် တက်ရောက်ဆန္ဒပြသည်ဟုဆိုသည်။^၂ ဤသို့
ပြုစောထိန်းများ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ပြည်သူများ တွေ့မြင်လာကြ၍
ပြုစောထိန်းပြဿနာမှာ ရှေ့တန်းရောက်လာသည်။ ပြုစောထိန်းဖျက်သိမ်းရေးကိစ္စများ
ကိုလည်း အာဏာပိုင်များက စဉ်းစားလာကြသည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု သည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်
အာဏာပိုင်များနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲတွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီး တို့အား
နေရာတိုင်းတွင် ပြုစောထိန်းများကို ၅၀ ရာနှုန်း လျော့ပစ်ပြီး ၎င်းနေရာများတွင်
နိုင်ငံရေးသမားများ အလျှင်းမပါဘဲ နယ်လုံခြုံရေးအဖွဲ့များက ကိုယ်တိုင်ကြီးကြပ်
ရွေးချယ်သော ပြုစောထိန်းများခန့်ထားရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး
ဗိုလ်မှူးအောင်နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ကိုလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း
တို့နှင့် တိုင်ပင်ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။^၃

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ပမညတ အဖွဲ့က ပြုစောထိန်း
များရှိနေသရွေ့ တရားမျှတသန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲ မဖြစ်နိုင်ဟုဆိုကာ
ပြုစောထိန်းများ ဖျက်သိမ်းရန် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု အား ထပ်မံတိုက်တွန်းခဲ့သည်။
၎င်းတိုက်တွန်းစာတွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြုစောထိန်းများကို ဖျက်သိမ်းမည်ဟု
ကြေညာခဲ့သော်လည်း ယခုတိုင် မဖျက်သိမ်းဆေးကြောင်း၊ ပြုစောထိန်းများသည်
နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆိုးသွမ်းသောင်းကျန်းကာ ပြည်သူလူထု၏ဘဝကို ခြိမ်းခြောက်မြဲ

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၅ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ ပဲခူးခရိုင် ပမညတ အတွင်းရေးမှူးထံ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈ နေ့ အစီရင်ခံစာ။
H D R : Political Papers XI (g).

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

ခြိမ်းခြောက်နေသည်ကို အားလုံးသိပြီးဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း၊ ပြုစောထီးတပ်များသည်

- (က) တစ်ဖွဲ့ တစ်ပါတီ လူတစ်စု၏ ခါးပိုက်ဆောင် တပ်အနေဖြင့် တည်ရှိဆောင်ရွက်နေခြင်း။
- (ခ) စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကပင် ပြည်သူ့လူထု အား နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခဲ့၍ ယနေ့တိုင်လည်း အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းလျက်ရှိခြင်း။
- (ဂ) ပြည်သူတို့၏ လွတ်လပ်စွာစည်းရုံးဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ပြောင်ပြောင်ပင် တားဆီးစော်ကားနေခြင်း။
- (ဃ) သို့ဖြင့် အစိုးရကြေညာထားပြီး ပေါ်လစီများကို ဖောက်ဖျက်နေရုံမျှမက အတူ တွဲဖက် နေ ရသော တပ်မတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုပါ ယုတ်လျော့ကျဆင်းစေခြင်း။
- (င) အနာဂတ်ကာလတွင်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတွက် မည်သို့မျှ အထောက်အကူမပြုရုံမျှမက အကြီးမားဆုံး ဘေးအန္တရာယ်အယုက် အဟန့်အတားကြီး ဖြစ်နေခြင်း။
- (စ) လာလတ္တံ့သော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့တည်ရှိခြင်းဖြင့် လက်နက်ဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် မတရား မမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မည့်အလားအလာက ပိုမိုများပြားနေခြင်းစသည်တို့ကို ထောက်ရှုကာ ပြုစောထီးများအား အမြန်ဆုံး လက်တွေ့ ဖျက်သိမ်းပေးပါရန် လေးနက်စွာ ထပ်မံ တိုက်တွန်း ရပါကြောင်း စသည်ဖြင့် ပါရှိသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်မှ ခရိုင်ရဲဝန်များနှင့် တပ်မဟာမှူးများ၏ အစည်းအဝေးကို တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ ကျင်းပခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း၊ အတွင်းဝန်ချုပ် ဦးခင်မောင်ဖြူနှင့် ရဲချုပ်စသော ပုဂ္ဂိုလ်

• (က) ပမညတဌာနချုပ်မှ ဝန်ကြီးချုပ်ထံ ၈ ဩဂုတ် ၁၉၅၈ နေ့စွဲဖြင့် ပေးစာ။
 H D R: Political Papers C II (f).

(ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

ကြီးများ တက်ရောက်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပြူစောထီးနှင့် ပတ်သက်၍ တပ်များအားလုံးမဖျက်ဘဲ မသန့်ရှင်းသောတပ်မှန်သမျှကို ဖျက်ရေးပါတီသံယောဇဉ်ရှိသူ ပြူစောထီးမှန်သမျှ နှုတ်လူရော ဆွေ-ငြိမ်း လူပါ ထုတ်ပစ်ရေးအစီအစဉ်များကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ဆက်လက်၍ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျင်းပမည့် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတစွာ ကျင်းပနိုင်ရေး အစီအစဉ်များကို ဆွေးနွေးရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲတမူ ထိန်းသိမ်းရေး အထူးရဲအဖွဲ့တစ်ခုကို ယာယီဖွဲ့စည်းရန်၊ ၎င်းရဲအဖွဲ့ကို မည်သည့်နိုင်ငံရေးသမားမျှ ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်းမရှိရန် ရဲအဖွဲ့က တာဝန်ယူ၍ ရဲအဖွဲ့စိတ်ကြိုက်လူကို ရွေးချယ်ခန့်ထား ဖွဲ့စည်းရန်ကိုလည်း ဆွေးနွေးကြသည်။

စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်သည် ခရိုင်ရဲဝန်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ ပြူစောထီးတပ်ဖွဲ့များအား ဖျက်သိမ်း၍ ရဲအဖွဲ့လက်အောက်တွင် အရန်ရဲ အဖြစ်ပြောင်းလဲရန် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဗိုလ်မှူးအောင်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့နှင့် စစ်ဘက်အရာရှိကြီးများ၊ ခရိုင်ရဲဝန်များက သဘောတူ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။^၁ ဤသို့ အရန်ရဲအဖြစ် ပြောင်းလဲရာတွင် ပြူစောထီးတပ်များကို နိုဝင်ဘာ ၁ ရက်နေ့ အစောဆုံးထား၍ ဖျက်သိမ်းပြီး လေ့ကျင့်ကျွမ်းကျင်သော ပြူစောထီး တပ်သားများကို ရဲဘက်တွင် အထူးအခွင့်အရေးပေး၍ အမှုထမ်းစေခြင်းဖြစ်သဖြင့် ရဲအဖွဲ့ကိုလည်း တိုးချဲ့လိုက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြူစောထီးဖျက်သိမ်း၍ အရန်ရဲအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ရဲဘက်၊ စစ်ဘက်အကြီးအကဲများသည် လိုအပ်သောအစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲပြင်ဆင်နေကြကြောင်းကိုလည်း ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။^၂

ရဲအဖွဲ့နှင့် စစ်ဘက်အရာရှိများညီလာခံတွင်လည်း ပြူစောထီးတပ်များ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် မဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်း အရာရှိအများစုက တင်ပြသည်ဟု ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

တွင် ဖော်ပြထားသည်။* တပ်မတော် အရာရှိ အချို့ကလည်း ပြုစောထီးများကို တပ်မတော်မှ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်၍ ပြုစောထီးဖျက်သိမ်းရေးကို မလိုလားဟု ဆိုသည်။'

ဤသို့သော အခြေအနေတွင် ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်မှ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့အထိ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့၏ပြည်လုံးကျွတ်ဆွေးနွေးပွဲကြီးကိုကျင်းပခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲဒုတိယနေ့တွင် မကွေးခရိုင်မှ အမတ် သခင်သန်းဖေ က ရေနံချောင်းတွင် တည်မြဲအုပ်စုသည် ပြုစောထီးအားကိုးဖြင့် စည်းရုံးရေး အတင်းအကျပ်လုပ်နေကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးဘက်တွင်လည်း အရာရှိအမြောက်အမြားသည် တည်မြဲဘက်မှ စည်းရုံးပေးနေကြောင်း၊ ပြုစောထီးများသည် သန့်ရှင်းဖဆပလတရားပွဲများ မတက်ရန် ပြည်သူများကိုတားမြစ်နေကြောင်း၊ တည်မြဲဖဆပလတရားပွဲများကိုမူ တစ်အိမ်တစ်ယောက်တက်ရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်စည်းရုံးနေကြောင်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များကို ပြုစောထီးက နှေခင်းကြောင်တောင် သေနတ်နှင့်လိုက်ပစ်သည်အထိ သောင်းကျန်းနေကြောင်း၊ တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များက စစ်တပ်နဲ့ အာဏာသိမ်းမည်လားဟု လူထုတွေ့စိတ်မှာ ထင်နေကြောင်းဖြင့် တင်ပြသည်။ တောင်ငူခရိုင်မှ ရဲဘော်အုန်းမြင့် ကလည်း ပြုစောထီးများသည် သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များကိုပါ သတ်နေကြောင်း၊ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး ပုဂ္ဂိုလ်များက သံတောင်နယ်တွင် တည်မြဲဖဆပလဘက်မှ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဟောင်း တရားဟောနိုင်စေရန် စီစဉ်ပေးကြောင်း တင်ပြသည်။ ပဲခူးခရိုင်မှ ရဲဘော်ဝင်းဖေကလည်း ၎င်းတို့နယ်တွင် ပြုစောထီးသာမက စစ်ရဲကပါ စည်းရုံးရေးကိုနှောင့်ယှက်နေကြောင်း၊ ဝန်ကြီးဟောင်း သခင်စံမြင့် နယ်တွင် တရားဟောသော သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များကို သေနတ်နှင့်ပစ်လွှတ်ကြောင်း တင်ပြကာ ပြုစောထီးနှင့် လက်နက်ကိုင် အစိတ်အပိုင်းများကို ဖျက်သိမ်းပေးရန်၊ လုံးဝမရုပ်သိမ်းနိုင်လျှင် သန့်ရှင်းရေးလုပ်ပေးရန်၊ ဌာနေ ပြုစောထီးများကို လူထုဆန္ဒအရဖြစ်စေရန် တောင်းဆိုတင်ပြခဲ့သည်။ ဟံသာဝတီခရိုင်မှ သခင်အုန်းမောင်ကလည်း ၎င်းတို့နယ်တွင် ပြုစောထီးများကို ဖျက်သိမ်းပြီးဖြစ်သော်လည်း ယခုပြန်၍အသက်သွင်းသော သဘောဖြင့် သုံးဖွဲ့ဖွဲ့ပြီးကြောင်းနှင့် ၎င်းအဖွဲ့များကို ဖျက်သိမ်းပေးရန် တင်ပြခဲ့သည်။ ဟံသာဝတီခရိုင်မှ ရဲဘော်တင်သိန်းက စစ်တပ်နှင့် ပြုစောထီးအန္တရာယ်၊

၁(က) မြန်မာအလင်းသတင်းစာ၊ ၃၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

(ခ) မောင်ငြိမ်းဆွေ (ကချင်ပြည်နယ်)၊ “ပြုစောထီးနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး”၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၆၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။ နောင်ကိုးကားလျှင် ငြိမ်းဆွေ၊ “ပြုစောထီးနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး” ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဆွေ-ငြိမ်း တို့ခန့်ထားခဲ့သော အရာရှိဆိုးကြီးများ၏အန္တရာယ်၊ သူပုန်အန္တရာယ် တို့ရှိရာ အဆိုးဆုံးမှာ ဆွေ-ငြိမ်း အကျိုးအတွက်လုပ်ပေးနေသော စစ်တပ်နှင့် ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုအန္တရာယ်သည် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်ဟု တင်ပြခဲ့သည်။ ရမည်းသင်းခရိုင်မှ ရဲဘော်ထွန်းလွင် ကလည်း ၎င်းတို့ခရိုင်တွင်ရှိသော ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုတွင် လက်နက် ပေါင်း ၁၅၀၀၊ ၂၀၀၀ ခန့်ရှိကြောင်း၊ ထိုလက်နက်များကိုကိုင်သော အမတ် များမှာ ဆွေ-ငြိမ်း ထဲပါသွား၍၊ ၎င်းပြုစောထိန်းသိမ်းမှုများမှာလည်း ဆွေ-ငြိမ်း ဖြစ် သွားကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည် လူသတ်ဓားပြတိုက်၊ အမျိုးသမီးများကို မုဒိမ်းကျင့် ကြောင်း၊ မုဒိမ်းကျင့်ခံရ၍ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်ပုန်းနေရာ၊ ဝှက်ထားသောဘုန်း ကြီးကို ဗိုလ်ဂျပုန်ဆိုသူ ပြုစောထိန်းသိမ်းမှု လက်သီးနှင့်ထိုး၍ မျက်စိစုံလုံးကန်းသွား ကြောင်း၊ ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုများက နွားသတ်ကြရာ ၎င်းတို့ခရိုင်ထဲတွင် နွားရိုးတွေ တောင်လိုပုံနေကြောင်း၊ ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုများကိုဦးစီးနေသော အမတ် ဦးလှဖေ၊ သခင် ကြည်ရှိန် စသောပုဂ္ဂိုလ်များသည် သစ်တောက် ကျွန်းသစ်များကို ထုတ်ရောင်းချ နေကြောင်း စသဖြင့် တင်ပြသွားသည်။”

ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဗမာ့တပ်မတော်အား စွပ်စွဲပြောဆိုချက်များကို တပ်မတော်မှခေါင်းဆောင်အချို့သည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံကာ ဤစွပ်စွဲချက်များ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ရှင်းလင်းကြသည်။” ထို့ကြောင့် တပ်မတော် အား ပုတ်ခတ်ပြောဆိုမှုများသည် မှားယွင်းကြောင်း ဝန်ကြီးချုပ်က စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့ညတွင် အသံလွှင့်ကာ ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ ၎င်းမိန့်ခွန်းမှာပင် ပြုစောထိန်းသိမ်းရေး အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ တာဝန်လွှဲအပ်ထားသော ဗိုလ်မင်းခေါင် ဦးဆောင်သည့် လေးဦးအဖွဲ့က ပြုစောထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ် များကို ရေးဆွဲပြီးကြောင်း ပြောကြားသွားသည်။

ပြုစောထိန်းသိမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၅၈ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ရက်နေ့တွင် အထက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်မိန့်ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း အစိုးရက ကြေညာချက် တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ၁၉၅၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှစ၍ ဖွဲ့စည်းထားသော ပြုစောထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးကို ဖျက်သိမ်းရန် အစိုးရက ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်း၊ ပထမအဆင့်အနေဖြင့် မြို့ပြကာကွယ်ရေး အဖွဲ့အားလုံးကို ဖျက်သိမ်းမည်၊ ဌာနကျေးရွာကာကွယ်ရေး အဖွဲ့အားလုံးကို ဥပဒေအရ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလကုန်တွင် အပြီးအပိုင် ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းမည်။ နယ်လှည့်

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ ဖိုးကျော်စန်း၊ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရန်ကုန်၊ သုတပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၀၊ စာ ၁၃၁။

ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များကို အမှုအခင်းရှိသူနှင့် နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်သူမှအပ လိုအပ်သလို အရန်ရဲအသွင်ဖြင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့မတိုင်မီ အပြီး ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းမည်။ ပြုစောထိမ်းမြားမှုကို ဖြုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ လျော့သည်ဖြစ်စေ၊ အရန်ရဲအဖြစ် ပြောင်းသည်ဖြစ်စေ ပြုစောထိမ်းမြားမှုထမ်းဆောင် ချီးမြှင့်မည်။ အမှုထမ်း သက် တစ်နှစ်လျှင်တစ်လစာ၊ အမှုထမ်းသက် နှစ်နှစ်လျှင်နှစ်လစာ၊ အမှုထမ်းသက် သုံးနှစ်လျှင် သုံးလစာ၊ အမှုထမ်းသက်လေးနှစ်လျှင် လေးလစာချီးမြှင့်မည်။ နယ်မြေ ဒေသ အေးချမ်းသာယာမှု အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ အရန်ရဲတပ် အင်အားကို လျော့ချခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်သွားမည်။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိပြီး ဆက်လက်ထားရန်မလိုတော့ဟု ယူဆချိန်တွင် ရဲ၊ စစ်ရဲနှင့် တပ်မတော်အတွင်း သိမ်း သွင်းရန်အစိုးရက ရည်ရွယ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။ ။ ဤအမိန့်အရ ပြုစောထိမ်း မြားမှုကိုစစ်ဆေး၍ အရန်ရဲ ဖွဲ့စည်းရေးလုပ်ငန်းများကို ခရိုင်ရဲဝန်များက စတင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရဲချုပ်ရုံးမှလုပ်ငန်းအမိန့်များကိုလည်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၁

ဤဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အချို့က အစိုးရ၏ပြည်သူ့ဆန္ဒကိုလိုက် လျောသယောင် အယောင်ဆောင်သော ပြုစောထိမ်းမြားမှုကိုသိမ်းရေးသည်လူအပေါင်း ၏ဆန္ဒနှင့် တောင်းဆိုမှုကို မထိမဲ့မြင်လုပ်သည့်သဘော ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်သူတွေ မုန်းတီးနေသော ပြုစောထိမ်းမြားမှုကို အစိုးရက အရည်အချင်းမြှင့်ပေးပြီးလျှင် အရန် ရဲအဖြစ်ပြောင်း၍ ၎င်းမှနောက်ဆုံး စစ်ရဲနှင့်တပ်မတော်သို့ ထည့်သွင်းပေးဦးမည်ဆို ခြင်းက ပြည်သူများ၏အသည်းနှလုံးမှ ယိုပိတ်လာသောဆန္ဒကို ပြောင်လှောင် စော်ကားရာ ရောက်ကြောင်းဖြင့်လည်း ဆောင်းပါးရှင် မောင်ငြိမ်းဆွေဆိုသူက ဖြည့်သူ့ချာနယ် တွင် ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။^၂

ပြုစောထိမ်းမြားမှုကို အရန်ရဲအဖြစ် ဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်က ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၎င်းတပ်ဖွဲ့မှာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် ထားရှိဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်မင်းခေါင်က ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲတပ် (ယူအင်ပီ)^၃ များကိုလည်း အရွှေ့အပြောင်းလုပ်ကာ ၎င်း၏လက်အောက်သို့တတ်နိုင်သမျှ သိမ်းသွင်းသည်ဟု ဆိုသည်။^၄ ဗိုလ်မှူးကျော်ဒင်၊ ဗိုလ်မှူးမောင်မောင် အစရှိသော စစ်ရဲကြီးများကို

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ ငြိမ်းဆွေ၊ “ပြုစောထိမ်းမြားမှုနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး”။

၄ Union Military Police

၅ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဖယ်ရှားပစ်သည်။ ဗိုလ်မှူးလှ၊ ဗိုလ်ကြီးအောင်လှိုင် စသော စစ်ရဲအရာရှိကြီးများကို လည်းကောင်း၊ ဆွေ-ငြိမ်းတို့၏ ဗိုလ်မှူးထွန်းတင် (လှုပ်စစ်) နှင့် သင့်မြတ်သော ဗိုလ်ကြီးကိုလည်းကောင်း အပြစ်ရှာခဲ့သည်။ မိမိဩဇာမကိုက်သော စစ်ရဲအရာရှိ ကြီးများကို ရခိုင်ပြည်၊ ဝနယ်၊ မိုင်းဆတ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်ညှာ စသည့်နေရာတို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းပစ်သည်။ အပြစ်နှင့်တပ်ဖွဲ့၏အပြင်သို့ရောက်နေသော ဗိုလ်ထွန်းလင်းကို စစ်ရဲတပ်တွင်းသို့ ပြန်၍ခန့်သည်။ လူယုံတော် စစ်ရဲတပ်ခွဲနှစ်ခုကိုလည်း ဖွဲ့စည်းသည်။ စစ်ရဲတပ်ဖွဲ့ကြီးမှာ ရဲချုပ်ဦးဘို လက်အောက်တွင်လည်းမရှိ၊ စစ်ရဲတပ်ချုပ် နီဝယ်လ် မောင်ကြီးမှာလည်း ရုပ်ပြသာဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်ရှိအမှတ် ၁၇ စစ်ရဲနှင့်အမှတ် ၂၁ စစ်ရဲ၊ နယ်များတွင်ရှိသော အမှတ် ၁၄၊ အမှတ် ၁၂၊ အမှတ် ၇ စစ်ရဲအစရှိသည့် စစ်ရဲတပ်ရင်းကြီးများသည် ဗိုလ်မင်းခေါင်၏ လူယုံတော်တပ်ရင်းများ ဖြစ်ကြသည်ဟု အထောက်တော်အုန်းမြင့်၏ စာအုပ်တွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်နေမှုများကို တပ်မတော်မှ တပ်မှူးများကလည်း စစ်တပ်ကိုပြန်လည် အကျပ်ကိုင်ရန် ခြေလှမ်းများအဖြစ်မြင်လာကြသည်။ တပ်ရင်းမှူး တပ်မဟာမှူး များက စိုးရိမ်စရာဟု မြင်လာကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤအချက်များသည် ဦးနုကို တပ်မတော်က ကြည်ညိုမှု လျော့ပါးလာစေသည်။ ထို့ပြင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အာဏာ စွန့်စေရန် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

အလုပ်သမားပြဿနာ

သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရသည် အလုပ်သမားပြဿနာကိုလည်း ရင်ဆိုင်နေရ သည်။ ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲပြီးနောက် နှစ်ဖက်အုပ်စုတို့သည် အလုပ်သမားလောကသို့ ဝင်ရောက်စည်းရုံးကြသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလမှာ တည်မြဲဖဆပလတို့၏ တီယူစီဘီကဲ့သို့ အလုပ်သမားအဖွဲ့ လက်ကိုင်မရှိသဖြင့် တီယူစီဘီနှင့်အပြိုင် ပြည်တောင်စု အလုပ် သမား အစည်းအရုံးများအဖွဲ့ချုပ် (ယူအယ်လ်အို) ကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ယူအယ်လ်အို ကို ဆိပ်ကမ်းအလုပ်သမားများနှင့် မီးရထားအလုပ်သမား အင်အားစုနှစ်စုကို ဗဟိုပြုကာ တည်ထောင်ခဲ့သည်။

• အထောက်တော်အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြွပါတယ် လက်နက်ကယ်ရုံအညီနဲ့၊ ရန်ကုန်၊ အထောက်တော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပုံနှိပ်နှစ်မပါ၊ စာ ၁၀။ နောင်ကိုးကားလျှင် အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြွပါတယ် ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (ဆုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ U.L.O Union Labour Organization

၄ သခင်လွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုသမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀၊

စာ ၂၄၄။

ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားလောကတွင် တိယူစိဘီ အဖွဲ့၏ လုပ်သားများနှင့် ယူအယ်လ်အို အဖွဲ့ဝင်လုပ်သားတို့၏ ပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချ အလုပ်သမားများအတွင်း ပဋိပက္ခများ ပြင်းထန်စွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဆွေ-ငြိမ်းအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သော ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း လုပ်သားသမဝါယမအသင်း လီမိတက် (ရဆလသ) နှင့် နု-တင် အဖွဲ့ဝင် ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချ အလုပ်သမား အစည်းအရုံးတို့သည်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲ သီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (နကရဖ) ဆန်နှင့် ဆန်ထွက်ပစ္စည်း ကုန်တင်ကုန်ချ ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းကို အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရာမှ ဆန္ဒပြ သပိတ်မှောက်မှုများ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယူအယ်လ်အို လုပ်သားများက ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်၊ ၂၅ ရက်၊ ၂၆ ရက် နေ့များတွင်လည်းကောင်း၊ ရဆလသ လုပ်သားများက ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်၊ ၂၉ ရက်၊ စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်၊ ၆ ရက်၊ ၁၆ ရက် နေ့များတွင်လည်းကောင်း အပြန်အလှန် ဆန္ဒပြကြသည်။^၁ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့ကမူ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အိမ်များသို့ သွားရောက်ဝိုင်းဝန်းကာ ဆန္ဒပြသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ ဆန္ဒပြကြရာမှ ကပ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ရိုက်နှက်မှုများဖြစ်ကာ စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရဲအဖွဲ့ဝင်များက မျက်ရည်ယိုဗုံး ဖောက်ခွဲကာ အလုပ်သမား ပဋိပက္ခကို ထိန်းသိမ်း ရသည်အထိပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။^၃

အုတ်ကျင်းဂုန်နီစက်ရုံတွင်လည်း ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုဝင် အရာရှိများအား ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ဂုန်နီစက်ရုံ ယူအယ်လ်အို အလုပ်သမားအဖွဲ့ ညီလာခံတွင် ယူအယ်လ်အို အလုပ်သမားများ၏ မကျေနပ်ချက်များကို ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်အုန်း က ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။^၄ အထက်ပုဇွန်တောင် ထင်းပုံဆိပ် တွင်လည်း ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့က နု-တင် နှင့် ဆွေ-ငြိမ်း အလုပ်သမားအုပ်စုချင်း ထင်းလုသယ်ကြရာမှ ပဋိပက္ခဖြစ်ကာ ရဲများ ဝင်ရောက်ထိန်း သိမ်း ခဲ့ရသည်။^၅

- ၁ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၄၊ ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။
- (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၅၊ ၇၊ ၁၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၇၊ ၁၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- (ဃ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- ၂ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- (ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- ၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- ၄ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
- ၅ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့က ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးဌာနတွင်လည်း အုပ်စုပြဿနာကြောင့် ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုဝင် အမှုဆောင်အဖွဲ့အား နုတ်ထွက်ပေးရန် နုတ်တင်ကိုထောက်ခံသော အမှုထမ်းများက ပိုစတာများ ဝေငှကြသည်ဆိုသည်။^၁

ဗမာနိုင်ငံ လုပ်သားသမဂ္ဂါယမအသင်းတွင်လည်း ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌက ဆွေ-ငြိမ်း ကိုထောက်ခံ၍ အတွင်းရေးမှူးနှင့် အမှုဆောင်လူကြီးသုံးဦးက နုတ်တင်ကိုထောက်ခံခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အချင်းချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်မည်စိုး၍ ဟုဆိုကာ သမဂ္ဂါယမ ဒုတိယမင်းကြီးက ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အသင်းကို ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ချက်ကို နုတ်တင် အလုပ်သမားများက မကျေနပ်၍ ပိုစတာများကိုင်ဆောင်ကာ အသံတိတ်ဆန္ဒပြကြသည်။^၂ ထို့အပြင် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ကုန်သွယ်မှုပို့ဆောင်ခွင့်ကိုလည်း ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့သဖြင့် အလုပ်သမားများမကျေနပ်ဖြစ်ကာ ဩဂုတ်လ ၇ ရက်နေ့က ဆန္ဒပြကြပြန်သည်။^၃

ချောက် ရေနံမြေတွင်လည်း ယူအယ်လ်အို ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီး ဦးရာရှစ် က ရေနံမြေအလုပ်သမားအစည်းအရုံး (ရလမစ) အမှုဆောင်အဖွဲ့သစ်ကို ရွေးချယ်ခန့်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မူလအမှုဆောင်များက မကျေနပ်ဖြစ်ကာ ရန်ကုန်သို့ ချီတက်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ထံသို့လည်း ဦးရာရှစ် အား အရေးယူရန်နှင့် ဤအမှုကို မှန်ကန်စွာဖြေရှင်းပေးရေးအတွက် မေတ္တာရပ်ခံစာ ပေးပို့ခဲ့သည်။^၄

အုပ်စုစွဲအလုပ်သမားပြဿနာများအပြင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အလုပ်သမားများ၏ ပဋိပက္ခကိုလည်း ပြည်တွင်း ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလက်အောက်ခံ ဒေသဘော်ဘကျင်းတွင်တွေ့ရသည်။ ၎င်းသဘော်ဘကျင်းတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းက အမှုထမ်းများအပေါ် ချုပ်ကိုင်ခြယ်လှယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မကျေနပ်သဖြင့် စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့က သဘော်ဘကျင်း အမှုထမ်း များက ပိုစတာတိုက်ပွဲ ဝင်ကြသည်။^၅

အလုပ်သမားပြဿနာများမှာ တီ ယူစီဘီ နှင့် ယူအယ်လ် အို စပ်ကြားတွင်သာမကဘဲ ယူအယ်လ်အို အချင်းချင်းထဲတွင်လည်း ပေါ်ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁ ဩဂုတ် ၁၉၇၈။

၃ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၈ ဩဂုတ် ၁၉၇၈။

၄ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

၅ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

မီးရထားအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်သည် အလုပ်သမားများ ညီလာခံတစ်ရပ် ခေါ်ကာ နှုတ်တင် အား ထောက်ခံခဲ့သည်။ အင်းစိန်မီးရထား စက်ခေါင်းပြင် အလုပ်သမား အစည်းအရုံးကမူ နှုတ်တင် ကို ထောက်ခံခဲ့သော်လည်း ယူ အယ်လ်အို အလုပ်သမား အဖွဲ့နှင့် မဆက်သွယ်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားအစည်းအရုံးဝင် လုပ်သား အချို့နှင့် အရာရှိအချို့က ယူ အယ်လ်အိုနှင့် ဆက်သွယ်လိုသည် ဟူသော ဆန္ဒပြ လက်မှတ်များကို အလုပ်သမားထံ လိုက်လံကောက်ခံရာမှ မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ အလုပ် သမား ၁၀၀၀ ခန့် ဆန္ဒပြမှုပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။^၁ ဆန္ဒပြမှုကြောင့် အလုပ်သမား ၁၆ ဦး အလုပ်မှ ရပ်စဲခဲ့ရသည်။ ထိုအလုပ်သမားများ အလုပ်ပြန်ရရေးအတွက် စည်းရုံး ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အလုပ်သမားခေါင်းဆောင် ဦးကျော်စိန် ကိုလည်း ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် ဖမ်းဆီးခဲ့ပြန်ရာ စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့က ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း အလုပ်သမား အစည်းအရုံးမှ လုပ်သား ၄၀၀ ခန့်သည် ယူအယ်လ်အို အလုပ် သမားများကို ထောက်ခံကူညီ၍ မီးရထားစက်ရုံရွှေတွင် ဆန္ဒပြကြသည်။^၂

ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးသားတိုးတက်ရေး ပါတီက စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့က ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကြေညာချက် တွင် အင်းစိန် အလုပ်သမားများအရေးကို အစိုးရနှင့် ယူအယ်လ်အိုတို့က တရား သဖြင့် ဖြေရှင်းပေးရမည့်အစား ရဲဘော် ကျော်စိန် အား ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် ဖမ်းခြင်း သည် ဒီမိုကရေစီ အခြေခံ တရားကို ဖျက်ဆီးလိုက်သော အစိုးရ၏ လုပ်ဟန်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်တင်ပြထားသည်။^၃

ကုန်တင်ကုန်ချ အလုပ်သမားများ ပဋိပက္ခနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာ အယ်ဒီတာအာဘော်အခန်းတွင် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များသည် အလုပ် သမား များ အ ကျိုး ကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းထက် အလုပ်သမားများကို ခုတုံးလုပ်၍ နိုင်ငံရေးအာဏာရမှု၊ ပါတီအင်အားတောင့်တင်းမှု ပြုလုပ်နေကြသည်မှာ လွန်စွာအသည်းနာစရာ ကောင်းကြောင်း ဝေဖန်တင်ပြထား သည်။

ဤသို့ ဌာနအသီးသီး၊ နေရာအနှံ့အပြားတွင် ဆွေ-ငြိမ်း၊ နှုတ်တင် အလုပ် သမားပြဿနာများ၊ အုပ်ချုပ်သူများနှင့် အလုပ်သမားပြဿနာများ မကျေလည်မှု

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။
 ၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။
 (ခ) ဖြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။
 ၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

များကြောင့် ဆန္ဒပြမှုများ၊ မငြိမ်သက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာရာ သန့်ရှင်းဖဆပလ အစိုးရရင်ဆိုင်နေရသော အလုပ်သမားပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာများ တွင်လည်း ရုပ်ပြောင်များရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက် နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာ တွင် ကာတွန်းဖေသိန်းက “နုတင် တွင် ‘တင်’ နေသော ပြဿနာ” ဟူ၍ ကာတွန်းရေးဆွဲဖော်ပြထားသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီများအတွင်း စည်းလုံးမှုပြိုကွဲခြင်း

ဂိုဏ်းဂဏထွေပဋိပက္ခများကြောင့် အလုပ်သမားလောကတွင်သာမက နိုင်ငံရေး ပါတီများမှာလည်း စည်းလုံးမှုများပြိုကွဲလာသည်။ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သော ပမညတအဖွဲ့သည် အစိုးရရာထူးယူရေးကိစ္စ၊ တောတွင်းရဲဘော်များနှင့် သင်ပုန်းချေဆွေးနွေးရေးကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောထားနှစ်ခြမ်းကွဲသွားသည်။ ပမညတ အဖွဲ့ဝင်များ အစိုးရရာထူးမယူရဟု ကြွေးကြော်ပြီးနောက် တရားမျှတမှု ပါတီမှ ဒေါက်တာဦးမောင်က တရားရေးဝန်ကြီးရာထူးယူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လူငယ် တပ်ဦးက ဆိုရှယ်နီ၊ တရားမျှတမှုပါတီနှင့် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီမှ ဦးသိန်းဖေမြင့် တို့ကို အချောင်သမားများဟုစွပ်စွဲဝေဖန်လာသောကြောင့် လူငယ်ဘပ်ဦးကို ပမညတ မှ ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီမှ ဦးအောင်သန်းနှင့် တရားမျှတမှုပါတီမှ ဒေါက်တာ ဦးမောင်တို့သည် ရာထူးယူသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အပြန်အလှန်စွပ်စွဲကြရာမှ စေ့စပ်မရလောက်အောင် ကွဲသွားကြသည်။ အမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီက ပမညတသည် ရာထူးယူသင့် မယူသင့်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားရန် ယူသင့်က တရားဝင်ယူရန်၊ အခြား ပမညတ အဖွဲ့ဝင်များ ရာထူးမယူလိုသော် ဒေါက်တာဦးမောင်ကိုပင် တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် အဆို သွင်းခဲ့သည်။ ဤအချက်ကို ဒေါက်တာ ဦးမောင်က မကျေနပ်၍ ဦးအောင်သန်း သည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးရာထူးမရ၍ ဤသို့ပြောခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပုတ်ခတ်ပြောဆို ရာမှ အချင်းများကြွခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက် တစ်ဖက်အင်အားစုဖြစ် သော လူငယ်တပ်ဦး၊ အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ၊ ချင်း၊ ကရင်၊ မွန်၊ ဗမာနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီတို့က ပမညတ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဗိုလ်မြသွေးနှင့် ဦးသိန်း ဖေမြင့်တို့ကို စွဲချက်တင်ပြီး တရားမျှတမှုပါတီကို ပမညတမှထုတ်ပစ်ရန် တင်ပြလိုပုံ မည်ဟု စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် မန္တိုင်သတင်းစာ တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ အောင်သန်း၊ ၁၆ နှစ်နိုင်ငံရေး၊ စာ ၁၃၁။

၃ မန္တိုင်သတင်းစာ၊ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

ရန်ကုန်ခရိုင် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီအဖွဲ့ဝင်များ စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့က သတင်းထောက်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ဦးသိန်းဖေမြင်သည် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး လမ်းစဉ်မှသွေဖည်၍ ပါတီတွင်း အလံနီလမ်းစဉ် သွင်းလာသည်ဟု သွေးခွဲသဖြင့် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီမှလည်း ကွဲသွားကြောင်း တင်ပြကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ပမညတအဖွဲ့တွင်းရှိ ပါတီအသီးသီးမှလည်း ကွဲလာကာ ပမညတ၏ စင်ပြိုင်အဖွဲ့ အဖြစ်လူငယ်တပ်ဦး၊ အလုပ်သမားတပ်ဦးနှင့် ပြည်သူ့သံမဏိပါတီတို့ပူးပေါင်းကာ “တော်လှန်သော ပမညတ အဖွဲ့ချုပ်” ဟူ၍ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဤသို့အမည်ပေးခြင်းမှာ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ရှုပ်ထွေးမှုမဖြစ်စေရန် “အရေးရှိ ပမညတ” နှင့် ခွဲခြားရန် အတွက်ဖြစ်သည်ဟု ၎င်းအဖွဲ့ချုပ်သဘာပတိအဖွဲ့မှ မြန်မာပြည်သတင်းထောက် အသင်းတိုက်သို့ စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့က လာရောက် ရှင်းပြသွားသည်ဟု ဆိုသည်။^၁ တစ်ဖန် အမျိုးသားတိုးတက်ရေး ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီကလည်း ၎င်းပါတီ ကိုဖျက်သိမ်း၍ ဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်တူညီသော ဒေါက်တာ ဦးမောင်ခေါင်းဆောင်သော တရားမျှတမှု ပါတီသို့ ပူးပေါင်း ဝင်ရောက်လိုက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်ကျင် က စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့က သတင်းထောက်များအား ရှင်းလင်း ပြောကြားခဲ့သည်။^၂

ပြည်သူ့ သံမဏိပါတီတွင်လည်း အဖွဲ့ချုပ်အတွင်းရေးမှူး ဦးစိန်လှ က ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စတွင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးသာ မူမှန်သည်ဟု ခံယူသည်။ ဦးစိုးလင်း တို့အဖွဲ့က ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ၏ မိန့်ခွန်းကို ထောက်ခံသည်။ ဤသို့ မူနှစ်မူကွဲရာမှ ဦးစိုးလင်း တို့က ဦးစိန်လှ အား အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခဲ့၍ ဦးစိန်လှ က သတင်းထောက်များနှင့် တွေ့ဆုံရှင်းလင်းကြောင်း ဧည့်သည်စာတင်စာတွင် ဖော်ပြခဲ့ သည်။ ဦးစိန်လှ က ပမညတ တပ်ပေါင်းစုသည် ရာထူးယူမည်မဟုတ်ကြောင်း ပြည်သူ့အား ကတိပေးထားလျက် ပမညတ ဘာသာပတိအဖွဲ့ဝင် တရားမျှတမှု ပါတီခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာ ဦးမောင် အား ရာထူးဝင်ရောက်ယူစေခြင်းသည် ပမညတ အား ထောက်ခံနေသော ပြည်သူများကို ပြောင်ညာခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကို အနိုင်ကျင့်စော်ကားခဲ့သည့် နယ်ချဲ့ပဒေသရာဇ် တိုင်းရင်းပျူရီ ကရက် နေရှင်လူတန်းစားကိုယ်စားလှယ် ဦးနုအစိုးရနှင့် ပူးတွဲတာဝန်ခံယူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ကာယကံရှင် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် တန်းတူရည်တူ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို ပစ်ပယ်ကာ၊ နှုတ်ခံ အစိုးရ၏ လက်နက်ချ အပြုတ်တိုက်ရေးလမ်းစဉ်ကို ထောက်ခံ ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မူလ ပြည်သူ့သံမဏိပါတီ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းစဉ်ကို

^၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

^၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

^၃ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

ဖောက်ဖျက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဦးသန်းအောင်၊ ဦးစိုးလင်းအမျိုးပြုသော အရေးခွဲတစ်စုအား ပြည်သူ့သံမဏိအဖွဲ့ချုပ်မှ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဗဟိုကော်မတီဝင်များ အဖြစ်မှလည်းကောင်း၊ သာမန်အဖွဲ့ဝင်များ အဖြစ်မှလည်းကောင်း ထုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်း သတင်းထောက်များအား ရှင်းပြသွားသည်ဟု ဆိုသည်။^၁

အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများတွင်လည်း အုပ်စုများကွဲလာကြသည်။ အမျိုးသမီးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့တွင်းမှာပင် အုပ်စုနှစ်စုကွဲသွားသည်။ အမျိုးသမီးညီညွတ်ရေးအသင်းသည် စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပမညတ သဘာပတိအစည်းအဝေးမှ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ပမညတ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။^၂ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင်မူ ရန်ကုန်ခရိုင်အမျိုးသမီးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းညီလာခံတွင် ဆိုရှယ်နီအမျိုးသမီးများပါဝင်နေ၍ အသိအမှတ်မပြုနိုင်ကြောင်း ကြေညာကာ ဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်ခင်ချစ်နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ ညီလာခံမှထွက်ခွာခဲ့သည်။ သို့သော် ကျန်ရှိနေသူများက အစည်းအဝေးကို ဆက်လက်ကျင်းပကာ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့များကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒေါ်မမလေး၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဒေါ်ဝိုင်းကြည်ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။^၃ ဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်ခင်ချစ် ကလည်း ဤညီလာခံမှာ ၎င်းတို့အား မတိုင်ပင်ဘဲ ကျင်းပခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဆိုရှယ်နီပါတီဩဇာခံအမျိုးသမီးများ ဦးဆောင်သောအဖွဲ့သည် တိုက်နယ်အားလုံးကို ကိုယ်စားမပြု၍ လည်းကောင်း၊ ညီလာခံအင်္ဂါရပ်နှင့်လည်း မပြည့်စုံ၍ လည်းကောင်း အမှုဆောင်များကိုလည်း လုံးဝ အသိအမှတ်မပြုကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။^၄ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့မှာလည်း ဌာနချုပ်နှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့တို့မှာ မညီညွတ်ဘဲ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသည်။

အချင်းချင်း သဘောထားကွဲမှုများကြောင့် တစ်ပါတီမှထွက်ကာ အခြားတစ်ပါတီသို့ ကူးပြောင်းသွားသည်လည်းရှိခဲ့သည်။ တာမွေတိုက်နယ် ဘိုလိန်းရပ်ကွက် ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့တွင် အတွင်းရေးမှူး ဒေါ်အမာနှင့် အမှုဆောင်အားလုံးက ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်ကာ ဗလမစအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးတည်းသာ

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၄ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

ကျန်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် တာမွေ ဘိုလိန်းလမ်း ဗလမစကိုဖွဲ့စည်းရာတွင် နာယက အဖြစ် ဒေါ်သန်းညွန့်၊ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒေါ်အမာ၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဒေါ်သိန်း တို့ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြောင်း စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ထုတ် ခေတ္တိုင်သတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။^၁ ပါတီကူးပြောင်းသော အခြားသာဓက တစ်ခုမှာ မော်လမြိုင် ဒိုင်းဝန်ကွင်း သန့်ရှင်းဖဆပလမှ အမှုဆောင်လူကြီးခြောက်ဦး အပါအဝင် ၂၂ ဦးသည် နုတ်ထွက်၍ တည်မြဲဖဆပလသို့ကူးပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏အကြောင်းပြချက်များတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရသည် ပြည်သူလူထု လိုလားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ လူထု၏စားဝတ်နေရေး စီးပွားရေးပြဿနာများကို ပြေလည်အောင် မဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း၊ မတရားနည်းဥပဒေ အာဏာတို့ဖြင့် ဝန်ထမ်းများကို နယ်ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ရာထူးချထားခြင်း၊ အကြောင်း ဘစ်စုံတစ်ရာမပြဘဲ အလုပ်မှလုံးဝထုတ်ပယ်ခြင်း၊ လုပ်သားဘဝမြှင့်တင်ရေးအတွက် လုပ်သားထုအခွင့်အရေးကိုဦးဆောင်၍ တိုက်ပွဲဝင်ရန်ဝေးစွ၊ မှန်ကန်သောတိုက်ပွဲ များ ဆင်နွှဲနေသည်ကိုပင် လုပ်သားထုစည်းလုံးမှုကို ဖက်ဆစ်ဆန်ဆန်အာဏာနှင့် ပြိုင်ခွဲကာ အလုပ်သမားများကို ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်း၊ တစ်ပြည်လုံးရှိအလုပ်သမား များအား အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ကွဲပြားအောင်ဖန်တီးနေခြင်း စသော အကြောင်း များ ပါဝင်ခဲ့သည်။^၂

သန့်ရှင်းဖဆပလ၌ အချို့သောခရိုင်မြို့နယ်၊ တိုက်နယ်၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့များတွင် စင်ပြိုင်အဖွဲ့များပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ မော်လမြိုင်မြို့ ဒိုင်းဝန်ကွင်းရပ် သန့်ရှင်းဖဆပလ အဖွဲ့တွင်လည်း နှစ်အုပ်စုကွဲနေကြောင်း စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက် နေ့ထုတ် ဗြည်ထောင်စုသတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။^၃ အလားတူပင် မြစ်ကြီး နားမြို့နယ်တွင် ယာယီစည်းရုံးရေးကော်မတီဖွဲ့စည်းရာ၌ ပထမ ဗိုလ်အောင်ခိုက ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၎င်းအဖွဲ့မှာ နှစ်ရက်မျှသာခံပြီး ဦးဘဦး က ၎င်းကိုယ်တိုင် ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဆောင်ရွက်သော အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြန်သည်။ မကြာမီပင် သခင်သိန်းမောင် က ၎င်း ဗိုလ်အောင်ခိုနှင့် ဦးဘဦးတို့ဖွဲ့စည်းသော အမှုဆောင်အဖွဲ့ များကို အသိအမှတ်မပြုရန်၊ မိမိဖွဲ့စည်းသော အမှုဆောင်အဖွဲ့ကိုသာ အသိအမှတ် ပြုရန်ဌာနချုပ်သို့ ကြေးနန်းရှိက်သည်ဟု သတင်းစာတွင်ဖော်ပြထားသည်။^၄ ကရင် ပြည်နယ်တွင်လည်း ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ စောလူးလူ ဦးဆောင်သော သန့်ရှင်းဖဆပလ

၁ ဖဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

၂ ဖဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

၃ ဗြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

၄ ဖဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

အဖွဲ့နှင့် သဘာပတိ ဦးလှစိန်ဦးဆောင်သော သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့တို့သည် အပြိုင်
အဆိုင် စည်းရုံးလှုပ်ရှားကြသည်ဟုဆိုသည်။^၁ ထို့ကြောင့် တိုက်နယ်များတွင်
ဖြစ်ပေါ်နေသော စင်ပြိုင်အဖွဲ့ပြဿနာကို မြို့နယ်ကဖြေရှင်းပေး၍၊ မြို့နယ်တွင်
ပေါ်နေသောပြဿနာများကို ခရိုင်ကလည်းကောင်း၊ ခရိုင်ပြဿနာများကို ဌာနချုပ်
ကလည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်ဖြေရှင်းပေးနေရသည်ဟုလည်း သတင်းစာများတွင်
ဖော်ပြထားသည်။^၂

သန့်ရှင်းဖဆပလတွင်သာမက တည်မြဲ ဖဆပလအတွင်းမှာလည်း စည်းလုံးမှု
ပြိုကွဲလာသည်။ တည်မြဲအတွင်းမှာ ဦးကျော်ငြိမ်းအုပ်စု၊ ဦးဗဆွေအုပ်စုဟု ကွဲနိုင်
သည်ဆိုသောသတင်းများ၊ ဦးဗဆွေက မာ့ကစ်ဝါဒသမားများကို ပြန်လည်စုစည်း
မည်ဟူသောသတင်းများ ပေါ်ထွက်ခဲ့သော်လည်း ခေါင်းဆောင်များ ပြန်လည်
ထိန်းသိမ်းနိုင်၍ သတင်းများတိမ်မြုပ်သွားသည်ဆိုသည်။ သို့သော် လက်ရှိအခြေအနေ
မှာမူ ပြောင်းလဲရွေ့ရှားနေသည်ဟုဆိုသည်။ တည်မြဲ ဖဆပလ အတွင်းမှာ မာ့ကစ်
ဝါဒကို ယုံကြည်သူများအဖြစ် ခံယူထားကြသူများမှာ ဦးသိန်းမောင် (သထုံ) နှင့်
ဗိုလ်မောင်ကလေးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့က ဦးဗဆွေအား မာ့ကစ်ဝါဒသမား
အဖြစ် ယုံကြည်လေးစားကြသော်လည်း ဦးကျော်ငြိမ်းကိုမူကား မာ့ကစ်ဝါဒသမား
မဟုတ် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ဦးသာဖြစ်၍ ၎င်းတို့နှင့်ဘယ်နည်းမှ ကြာရှည်ပေါင်းနိုင်
မည်မဟုတ်ဟု သဘောထားခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို မာ့ကစ် ဝါဒအုပ်စုက
ဦးဗဆွေ အား ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့်မပေါင်းဘဲ လမ်းခွဲကာ တစ်စင်ထောင်ရန် သို့မဟုတ်
ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကို စနစ်တကျပြန်လည်ဖော်ထုတ်စည်းရုံးရန် လိုလားတိုက်တွန်းခဲ့သည်
ဆိုသည်။ ဤသို့တစ်စင်ထောင်ရန် ညှိနှိုင်းထားသူများထဲမှ ဗိုလ်မောင်ကလေး မှာ
သန့်ရှင်း ဖဆပလဘက်သို့ ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်လူများမှာ
အခြေအနေကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းလာခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဦးဗဆွေ ကလည်း
ဆိုရှယ်လစ်ပါတီစနစ်တကျပြန်လုပ်ရေး၊ မာ့ကစ်ဝါဒသမားများ စုစည်းရေးတို့ကို
လုပ်ဆောင်မည်ဟု ကတိပေး သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍လည်း
ဦးကျော်ငြိမ်းက မကျေမနပ်ဖြစ်လာသည်ဆိုသည်။ တည်မြဲအုပ်စုသည် အပြင်ပန်း
အားဖြင့် တည်ငြိမ်သလိုရှိနေသော်လည်း အတွင်းပိုင်းတွင်မူ မာ့ကစ်အုပ်စုက
လှုပ်ရှားလာသည်နှင့်အမျှ မာ့ကစ်ဝါဒအုပ်စုနှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်အုပ်စုတို့
ကွဲပြားလာရေးမှာ ပုံပေါ်စပြုနေပြီဖြစ်ကြောင်းဖြင့် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့ထုတ်
မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် နိုင်ငံရေးသတင်းထောက်က ထုတ်ဖော်တင်ပြထား

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈။

သည်။^၁ ဤသတင်းမှာ လုံးဝအခြေအမြစ်မရှိကြောင်းကို ဖဆပလ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးချီဒိုး က စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ ၌ ပြေရှင်းခဲ့သည်။^၂

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးလောကတွင် အတိုက်အခံပါတီများအတွင်း၌သာမက အစိုးရပါတီတွင်း၌ပင် စည်းလုံးမှုပြိုကွဲလာသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဤနိုင်ငံရေးဂယက် သည် လူထုလူတန်းစားအသီးသီးသို့ ရိုက်ခတ်ခဲ့သည်။

ဇာစ်မြစ်ကင်းမဲ့သော ဝင်ငွေသက်သာခြင်း

ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲဂယက်သည် တပ်မတော်ကိုပါ ရိုက်ခတ်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ပါတီစွဲအရ အုပ်စုကွဲလာခဲ့သည်။ တပ်မှူးအများစုသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သမဂ္ဂတွင် ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီနှင့်သံယောဇဉ်မကင်းပေ။ တည်မြဲ ဖဆပလ ဘက်တွင် ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စုက အများစုပါဝင်နေသဖြင့် တပ်မှူးအများစုက တည်မြဲ ဖဆပလကို ပို၍သံယောဇဉ်များသည်ဟုဆိုသည်။^၃ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းမှာ ဦးဗဆွေ နှင့် မယားညီအစ်ကို တော်သည်။ ဗိုလ်မှူးထွန်းတင် မှာလည်း ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် နီးစပ်သည်။ ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေ မှာလည်း ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းနှင့် ရင်းနှီးသူဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်သံယောဇဉ်မကင်းသူ များကလည်း တည်မြဲ ဖဆပလကို ဖေးမကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှအပ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီး အပါအဝင် တပ်မတော်အရာရှိအတော်များများမှာ တည်မြဲ ဖဆပလဘက်တွင် ရှိသည်ဟုဆိုသည်။^၄ ဤသို့ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၊ ဝါဒစွဲများကြောင့် တပ်မှူးအများစုက တည်မြဲ ဖဆပလကို သံယောဇဉ်ရှိနေချိန်တွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ အာဏာတည်မြဲရေးသို့ ဦးတည်လာသောခြေလှမ်းများကို သင်္ကာမကင်းဖြစ်လာကြသည်။

လွှတ်တော်တွင် ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုက အစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်စဉ်က ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု သည် သင်ပုန်းချေငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်မည် ဟူသောဆွယ်တရားဖြင့် ပမညတ တုံ့၏မဲကို ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အစိုးရတက်လာသောအခါ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စကို ပမညတ က တွန်းအားပေးခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ကလည်း တပ်မတော်နှင့်ညှိနှိုင်းရသည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ ၀၁၂၄၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

တပ်မတော်က သောင်းကျန်းသူများကို ပြန်ဝင်ခွင့်ပေးနိုင် မပေးနိုင်၊ပြန်ဝင်လာလျှင်
အစိုးရက လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးကာ ပါတီထောင်၊ ရွေးကောက်ပွဲဝင်၊အစိုးရထဲ
ဝင်လာသည်အထိ သဘောတူနိုင် မတူနိုင်၊ လက်နက်ကိုင်တပ်ထဲမှခွဲထွက်သွားသော
ဗိုလ်ရဲထွဋ်တို့ကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်များကို စစ်ဥပဒေအရ အရေးမယူဘဲထား၍ရ၊ မရ
စသည်ဖြင့်ညှိနှိုင်းရသည်။သို့သော် သောင်းကျန်းသူများအပေါ် ဤမျှအလျော့ပေး
လိုက်လျောမှုများအတွက် တပ်မှူးအများစုက စိုးရိမ်လာကြသည်ဟုဆိုသည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ကပမညတနှင့်ပေါင်းသွားခြင်း၊ ပမညတ အကူအညီဖြင့်
တောတွင်းမှပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် စာပေးစာယူများပြုလုပ်နေခြင်း၊
သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရက သင်ပုန်းချေလွတ်ငြိမ်းခွင့်များ ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း
တို့ကြောင့် တပ်မှူးများ၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာ ပိုမိုကြီးထွားလာသည်။ တပ်မတော်
အနေနှင့်ကြည့်လျှင် လွတ်လပ်ပြီးချိန်မှစ၍ ရဲဘော်များ၏အသက်ပေါင်းများစွာကို
စတေးကာ သောင်းကျန်းသူများကို ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ရသူများဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်
များအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးကာ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများရှိလိမ့်မည်
ဟူသော ကောလာဟလများထွက်ပေါ်လာသောအခါ ၎င်းတို့ကို နှိပ်ကွပ်ခဲ့သော
တပ်မှူးများက စိုးရိမ်လာကြသည်။တပ်မတော်သည် ကွန်မြူနစ်များကို တစ်သက်လုံး
တိုက်ထားပြီး အစိုးရကိုသစ္စာရှိစွာဖြင့် အမှုထမ်းပြီးမှ အစိုးရအပြောင်းအလဲဖြစ်ကာ
သောင်းကျန်းသူများကိုပြန်တင်မည်ဆို၍ တပ်မှူးများကိုယ်တိုင် စိတ်ထဲတွင်လုံခြုံမှု
မရှိဖြစ်လာသည်ဟုဆိုသည်။

ဤအချက်သည် သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရက အာဏာလွှဲပြောင်းပြီးနောက်
၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် မိတ္ထီလာ၌ကျင်းပသော တပ်မှူးများ
ညီလာခံ၌ တပ်မှူးများ၏တင်ပြချက်များတွင် ပေါ်လွင်နေသည်။ ၎င်းတပ်မှူးများ
ညီလာခံတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်က

• • • ခုဗမာပြည်မှာဖြစ်နေတာက တရားဥပဒေမစောင့်စည်းတဲ့
လူက အမြတ်ရှိတယ်။ အကျိုးရှိတယ်။ လုပ်ချင်တာလဲ လုပ်လို့
ရတယ်။ ပြန်လာလို့ရှိရင်လဲ ဦးထွန်းဖေလို ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာ
အတိုင်းပေါ့၊ ပြန်လာလို့ရှိရင် ဧရာမတော် လှန်ရေးသမားကြီး
ဆိုပြီးတော့ ဝိုင်းပြီးတော့ ချီးကျူးပွဲလဲ လုပ်တယ်။ ငွေလဲဘဲ
၁ ထောင် ၂ ထောင်ပေးရသေးတယ်။သူ့လဲကြောက်ရသေးတယ်။

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
၂ ယင်း

သူကလဲ အစိုးရတက်ဖြစ်မလို ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါတွေကို ဖျက်ပစ်ရမယ်...။

ဟူ၍ပြောကြားသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးက

... ကွန်မြူနစ်ဆိုတဲ့ နေရာမှာ ဒီလိုကွန်မြူရှင်း^၁ဆိုတဲ့ ဒီလို အစိုးရ ဝိမ်^၂ဖြစ်နေတဲ့အချိန်၊ ဒီလို အစိုးရချီတဲ့ချာတဲ့ ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်၊ မရေမရာဖြစ်နေတဲ့အချိန်၊ မျက်နှာလိုမျက်နှာရလုပ်ချင်တဲ့ အချိန်၊ အစိုးရ ဟိုလူ့ဖော်လံဖါးချင် ဒီလူ့ ဖော်လံဖါး ချင်တဲ့ အချိန်မှာ ကွန်မြူနစ်ဆိုတာ ကြီးစိုးစမြဲ။ ဗမာပြည်ဟာ ကံအား လျော်စွာ ကွန်မြူနစ်လိုဘဲ မိလင်တင့်^၃ ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံရေးက ပေါက်ဖွား လာတဲ့တပ်မတော်ရှိနေလို့ ကွန်မြူနစ်မဖြစ်တာ၊ နို့မို့လို့ဆိုလို့ရှိရင် ဒီအရင်က အကုန်လုံးဟာ ကွန်မြူနစ်ဖြစ်နိုင်စရာ အပြည့်အစုံ ရှိတယ်။ ဘာမှပြောနေစရာမလိုဘူး။ ဘာမှအသံကောင်း ဟစ်နေ စရာမလိုဘူး။ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ဒီလောက် တိုင်းပြည်က ချင်သွား၊ အော့ကြောလန်သွား၊ နှလုံးနာသွားတဲ့ အချိန်မှာ ကွန်မြူနစ်မတက်ရင် ဘယ်သူတက်မလဲ...

... အဲဒီတော့ ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့ ကွန်မြူနစ်ကိုရင်ဆိုင် တဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံရေးဘက်ကလူတွေအားကိုးလို့တော့မရဘူး၊ ခင်ဗျား တို့ ကျုပ်တို့နဲ့ဘဲ ရင်ဆိုင်ရမယ်။ ဒါအင်မတန်ရှင်းနေတဲ့ပြဿနာကို မရှုတ်ကြပါနဲ့ ...။

ဟူ၍ပြောကြားသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးချစ်မြိုင်က

... ဒီနိုင်ငံမှာ နိုင်ငံတော်ကို အကြီးအကျယ် အန္တရာယ်ပြုတဲ့ လူတွေ ဥပမာအားဖြင့် ဒီသောင်းကျန်းသူတွေဟာ နိုင်ငံတော်ကို သစ္စာဖောက်တယ်။ လက်နက်ကိုင်ပြီးတော့ အစိုးရကို တိုက်ခိုက် ပြိုခွင်းနေတယ်။ အဲဒီလို နိုင်ငံတော်ကို လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်နေတဲ့

၁ ၁၉၅၈ ခု အောက်တိုဘာလအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့တွင်ကျင်းပသော တပ်မတော်ညီလာခံ မှတ်တမ်း၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်၊ CD 144/P V (b) / 1958 Oct. စာ ၂၆။

နေောင်ကိုးကားလျှင် ၁၉၅၈ အောက်တိုဘာမိတ္ထီလာတပ်မတော်ညီလာခံ ဟု ညွှန်းမည်

၂ Confusion

၃ Weak

၄ Militant

၅ ၁၉၅၈ အောက်တိုဘာမိတ္ထီလာတပ်မတော်ညီလာခံ၊ စာ ၁၄၁-၁၄၂။

ကြားက လူယက်မှု၊ ခားပြမှု၊ မုဒိန်းမှု၊ လူသတ်မှုစတဲ့ ပြစ်မှုတွေ အမျိုးမျိုးကျူးလွန်တယ်။ အဲဒီလူတွေကို ကျွန်တော်တို့ နားလည်တာက ဥပဒေအရဆိုရင်တော့ဖြင့် ဒါကအရေးယူရမှာဘဲ။ သို့သော်လဲဘဲ အခုနေအခါမှာ ဒီအရေးမယူတဲ့အပြင် ဒီလူတွေကို ဒီလုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် သင်ပုန်းချေ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဆိုတာတွေကို ပေးထားတယ်။ ဒါ အစိုးရအနေနဲ့ သူတို့ပေးနိုင်တယ်ဆိုပြီးတော့ ပေးတယ်။ ပေးတော့ ဒီလူတွေကို ကျွန်တော်တို့က ပြန်ပြီးတော့ ချီးကျူးရလိမ့်မယ်။ စောစောက ဗိုလ်မှူးကြီးဘသန်းတင်ပြသွားသလို ဒီနှစ်ပေါင်းများစွာ အစိုးရကိုပြန်လွန်ပြီးတော့ တော်လှန်တိုက်ခိုက်နေတဲ့လူတွေကို အစိုးရအနေနဲ့ ပြန် ဝင်လာတဲ့အခါမှာလုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးပြီးတော့ကာ သူတို့ကို ဘက်ပေး^၁ ပေးရသေးတယ်။ နောက် ပင်စင်ပေးရသေးတယ်ဆိုတာတွေဟာ ကျွန်တော်တို့စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင် အင်မတန်ကို သဘာဝမကျတဲ့ကိစ္စတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီလက်ရှိဥပဒေအရ အစိုးရအနေနဲ့ သူတို့က ဒါပေးရင်ဖြစ်တယ်ဆိုပြီးတော့ သူတို့ပေးတာဘဲ။ ကျွန်တော်တို့က ဥပဒေမကျွမ်းကျင်တဲ့လူတွေအဖြစ်နဲ့ပေါ့ ဥပဒေသမားတွေပါရဂူတွေက သူတို့ကြိုက်သလို သူတို့နှစ်သက်သလိုလဲ ပြီးတော့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်သွားတာကို ကျွန်တော်တို့က မှန်တယ်လို့ဘဲလက်ခံရမလိုလို ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဟာတွေဟာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဖြစ်သင့် မဖြစ်ထိုက်တဲ့ကိစ္စတွေလို့ ကျွန်တော်တို့ ယူဆပါတယ် . . .

ဟူ၍ တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဤသဘောထားများကိုကြည့်လျှင် အစိုးရ၏ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို တပ်မတော်သည် သံသယစိတ်၊ စိုးရိမ်စိတ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်နေကြရသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲပြီး သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရတက်လာချိန်တွင် တပ်မှူးအချို့၏ စိုးရိမ်စိတ်မှာ ပိုမိုကြီးမားလာခဲ့သည်။

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့က လွှတ်တော်၌ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုပြောကြားသော မိန့်ခွန်းတွင်၊

. . . သန့်ရှင်းဖဆပလ က ပမညတရဲ့ အကူအညီကို လက်ခံခဲ့တဲ့ အတွက် ဘာဖြစ်လာသလဲ၊ သန့်ရှင်းဖဆပလဟာ ကွန်မြူနစ်ဖြစ်သွား

• back pay

၂ ၁၉၅၈ အောက်တိုဘာ မိတ္ထီလာ တပ်မတော်ညီလာခံ၊ စာ ၂၁၄။

ပြီလို့ တပ်မတော်မှာ ရော၊ ပြည်နယ်တွေမှာရော၊ ကောလာဟဠ သတင်းတွေ ပြန့်နှံ့သွားတယ်။ သန့်ရှင်းဖဆပလက ဒီသတင်းတွေ ဟာ မမှန်ပါဘူး၊ မဟုတ်ပါဘူးလို့ လိုက်ပြီးရှင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကွန်မြူနစ်တွေနဲ့ နင်လားငါလား ဘက်ပြိုင်ပြီး ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုး အသက်ဆံဖျား တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြတဲ့ တပ်မတော်မှာတော့ ဒီကောလာဟဠ သတင်းတွေကြောင့် တော်တော်ကလေး စိုးရိမ်မှုတွေဖြစ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ အစိုးရိမ်ဆုံးကတော့ သန့်ရှင်းဖဆပလဟာ ပမညတနဲ့ အခုပေါင်းသွားပြီ၊ နောက်တခါဆိုယင် မြေအောက်ကွန်မြူနစ်တွေနဲ့ ပေါင်းတော့မှာဘဲ။ ဒီလိုဆိုယင် တို့တပ်မတော်ဟာ ပြိုကွဲပျက်စီးတော့မှာဘဲဆိုတဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေဘဲဖြစ်တယ်။ တပ်မတော်မှာ ဒီလိုစိုးရိမ်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတုန်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလဟာ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် အားစိုက်ပြီးလုံးပမ်းနေတယ်။ လုံးပမ်းရာမှာ မြေအောက်ကွန်မြူနစ်တွေကို လိုက်လျောချက်အခွင့်အရေးတချို့ ပေးခဲ့တယ်။ သာမန်အချိန်အခါမျိုးမှာသာဆိုယင် အခုလိုလိုက်လျောချက် အခွင့်အရေးတချို့ ပေးခြင်းဟာ စိုးရိမ်စရာတွေ ဖြစ်ပေါ်ဘို့အကြောင်း ဖြစ်ချင်မှဖြစ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့လူတစုက ဒီလိုလိုက်လျောချက် အခွင့်အရေးတွေပေးနေခြင်းဟာ ကွန်မြူနစ်တွေနဲ့ပေါင်းဘို့ လမ်းခင်းနေခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ကောလာဟဠသတင်းတွေကို လွှင့်ကြတယ်။ ဒီတော့ တပ်မတော်ရဲ့စိုးရိမ်မှုဟာ ကြီးမားလာခဲ့တယ်...

ဟူ၍ ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်ပေါ်တွင် တပ်မတော်၏ သံသယဖြစ်လာပုံကို တင်ပြသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလကိုယ်စားလှယ်အချို့က တပ်မတော်ထဲမှ အရာရှိတချို့ကို စွပ်စွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြသည်မှာ

... သြဂုတ်လကုန်လောက်မှာ သန့်ရှင်းဖဆပလရဲ့ ပြည်လုံးကျွတ် ဆွေးနွေးပွဲကို ကျင်းပခဲ့တယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲမှာ ကိုယ်စားလှယ်တချို့ဟာ တပ်မတော်ထဲကအရာရှိတချို့ကို စွပ်စွဲကြတယ်။ အပြစ်တင်ကြတယ်။ နဂိုကမှ တပ်မတော်အတွင်းမှာ စိုးရိမ်မှုတွေရှိနေရတဲ့

• ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၇၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၈၊ စာ ၉-၁၀။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁ ဟု ညွှန်းမည်။

အထဲမှာ အရာရှိတချို့ကို စွပ်စွဲခြင်း၊ ပြစ်တင်ခြင်းပြုလိုက်ပြန်တော့ သန့်ရှင်းဖဆပလအပေါ်မှာ တပ်မတော်ဟာ မယုံသင်္ကာ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ မယုံသင်္ကာဖြစ်လာပုံက သန့်ရှင်းဖဆပလဟာ တနေရာရာက အကူအညီကိုမရဘဲ၊ တပ်မတော်ကို ပြောင်စွပ်စွဲခြင်း၊ ပြစ်တင်ခြင်း ပြုရဲမှာမဟုတ်ဘူး။ တနေရာရာဆိုတာဟာ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တခုခုနဲ့ပေါင်းပြီး၊ ဒီတပ်မတော်ကို ဖြိုခွင်းဘို့ကြံစည်တာဘဲလို့ ဒီလိုမယုံသင်္ကာဖြစ်လာတယ်။ ဒီလို မယုံသင်္ကာဖြစ်နေရတဲ့အထဲမှာ အလင်းဝင်လာကြတဲ့ ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီကလဲ လက်နက်တွေကို အကုန်ယူမလာဘဲ၊ နောင်အခါအသုံးပြုဘို့ဝှက်ထားတာတွေရှိသေးတယ်လို့ တပ်မတော်က သတင်းရလာပြန်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အလင်းဝင်လာကြတဲ့ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီကလဲ၊ သူတို့ အလင်းဝင်လာကြတာဟာ သူတို့ရဲ့လမ်းစဉ်ကို စွန့်လိုက်တာမဟုတ်ဘူး။ နည်းပရိယာယ်ပြောင်းခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်လို့ တိုင်းပြည်ကို ကျေညာကြတယ်။ ဒီအခါမှာ တပ်မတော်ရဲ့ မယုံသင်္ကာဖြစ်မှုဟာ ပိုပြီးခိုင်မြဲလာတယ်။ . . . အဲဒီလို စိုးရိမ်မှုတွေ၊ မယုံသင်္ကာဖြစ်နေမှုတွေဟာ တပ်မတော်အတွင်းမှာဖြစ်ပေါ်နေတော့၊ တပ်မတော်တွင်း အခြေအနေဟာ ပေါက်ကွဲမဲ့အခြေအနေထိ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်မှာရော၊ အချို့နယ်တွေမှာရော၊ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးဖြစ်ပေါ်ခဲ့တာဟာ သာဓကတွေပါဘဲ။ ကျွန်တော်ဟာ ခရီးထွက်နေရာမှ ရန်ကုန်မြို့ကို စက်တဘီလ ၂၂ ရက်နေ့မှာ ပြန်ရောက်ပါတယ်။ ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်းဘဲ ပေါက်ကွဲမဲ့အခြေအနေကို ကျွန်တော်မြင်ခဲ့ပါတယ်။

ဟူ၍ ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ တပ်မတော်က သံသယများဝင်နေချိန်တွင်ပင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ အာဏာဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ရပ်များက တပ်မတော်၏ သင်္ကာမကင်းစိတ်ကို ပို၍ အားပြည့်ပေးခဲ့သည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ခန့်အပ်ရေးပြဿနာတွင်လည်း အခြေခံဥပဒေကို မိမိလိုရာသို့ဆွဲ၍ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ ခန့်ထားခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ ချွတ်ယွင်းချက်အားနည်းချက်များကို အခွင့်ကောင်းယူကာ နိုင်ငံရေးလှည့်ကွက်များကို ဆောင်ရွက်လာသည့်လုပ်ရပ်များကို တပ်မတော်က မကျေမနပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ မကျေနပ်

ချက်များကို မိတ္တီလာတပ်မှူးများ ညီလာခံတွင် တပ်မှူးများ၏ ထုတ်ဖော်တင်ပြချက်များတွင် ပေါ်လွင်နေသည်။ ထိုညီလာခံတွင် ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်းက

... ဘာဘဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အထူးစိုးရိမ်တာကတော့ ဘာမဆိုလုပ်ရဲတဲ့ မသမာတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေရယ် နောက်ပြီးတော့ ဒီ အင်မတန်ညာဏ်များတဲ့ ကွန်မြူနစ်သူပုန်တွေနဲ့ သူတို့မဟာမိတ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေရဲ့ ချို့ယွင်းချက်တွေ တိမ်းပါးမှုတွေ ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲနေတာတွေ၊ မပြည့်စုံတဲ့အချက်အလက်တွေကို ချက်ကောင်းယူပြီး ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်အတွင်းမှာ ဒီ ... လူမိုက်မွေး နိုင်ငံရေး ဝါဒမျိုး ထွန်းကားလာကာ ... ကြိတ်ဝိုင်းစီးပွားရေးသမားဝါဒမျိုးတွေ ထွန်းကားလာအောင်၊ နောက် ... မင်းမဲ့ဝါဒမျိုးတွေ ထွန်းကားလာအောင်၊ နောက်ပြီးတော့ ... တပါတီအာဏာရှင်စံနစ် အစိုးရမျိုးကိုဖြစ်လာအောင် ဖန်တီးမှာကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ အထူးဘဲစိုးရိမ်မိပါတယ်။ ယခု ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့အချက်တွေတွင် မကသေးပါဘူး။ တဖန် အခြေခံဥပဒေနဲ့ သတ်မှတ်ချက်အချို့ဟာ အဓိပ္ပာယ်နှင့်စကား အသုံးအနှုန်းညွှန်ကြားချက် ဥပမာလုပ်ချင်မှ လုပ်လို့ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးထက်ကို မလုပ်မနေရ ... သဘောမျိုး ဖြစ်အောင် ပြန်ပြီးတော့ပြုပြင်ဘို့ကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့မြင်ပါတယ်။ အချို့အချက်အလက်တွေမှာ ဆိုလို့ရှိရင်လဲ ယေဘုယျ ကျပြီးတော့ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက် မတိကျ ဖြစ်နေတာမျိုးထက် တိကျ တဲ့သဘော မျိုး ဖြစ်အောင်လဲ ပြန်ပြင်ပစ်ဘို့လိုတယ်လို့လဲ ကျွန်တော်တို့ မြင်မိပါတယ်”

ဟူ၍ တင်ပြခဲ့သည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလအစိုးရ၏လုပ်ရပ်များသည် အခြေခံဥပဒေကို လိုရာဆွဲကာ နိုင်ငံရေး “လူလည်လုပ်မှု” ဟု ယူဆလာကြသည်။^၁ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် သန့်ရှင်း၊ တည်မြဲအုပ်စုများ အပြိုင်မဲဆွယ်ကြရာတွင် အထူးသဖြင့် နယ်မှတပ်များသည် ဆွေ-ငြိမ်းအုပ်စုကို အထောက်အကူပြုကာ ဆောင်ရွက်ပေးလာခဲ့သည်။ ပြည်သူများအတွင်းမှာလည်း တပ်မတော်အကူအညီဖြင့် တည်မြဲ ဖဆပလတို့ အာဏာသိမ်းလိမ့်မည်ဟူသော သတင်းများပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ အချို့နယ်များတွင် တပ်မတော်အရာရှိများက တည်မြဲ ဖဆပလဘက်မှ ဝိုင်းဝန်းစည်းရုံး

* ၁၉၅၈ အောက်တိုဘာ မိတ္တီလာတပ်မတော် ညီလာခံ၊ စာ ၂၀၇-၂၀၈။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ။ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ပေးနေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပမညတ အဖွဲ့က ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကန့်ကွက်ချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၁

ပမညတ၏ အဖွဲ့ပေါင်းစုံ ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်းကော်မတီကလည်း တပ်မတော် အတွင်းမှ အရာရှိအချို့သည် နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့အစည်းများမှ ခေါင်းဆောင်များကို ခြောက်လှန့်၍ နုတ်ထွက်ခိုင်းခြင်း၊ တရားပွဲများကို မတက်ရဲအောင် ခြောက်လှန့် ဟန့်တားခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးအရေးယူအောင် လုပ်ကြံခြင်းများကို ဆောင်ရွက်နေကြကြောင်း တင်ပြသည်။^၂

စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးတွင်လည်း ဗမာ့တပ်မတော်၏ အချို့သောအရာရှိများသည် နိုင်ငံရေးကို ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်နေသော ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားကြရာတွင် တပ်မတော်သည် ပြည်သူ့တပ်မတော်သာဖြစ်ထိုက်သဖြင့် ပါတီနိုင်ငံရေးများတွင် မဝင်ရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဗမာ့တပ်မတော်မှ အချို့သောအရာရှိနှင့်စစ်သည်များ၏ နိုင်ငံရေးဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်နေချက်ကို စုံစမ်းလေ့လာကာ ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ဝေရန် ဆရာကြီး ဦးသံဗျင်၊ ဗိုလ်မြသွေး၊ ဦးထွန်းအောင်ကျော်တို့အားတာဝန်ပေးရန်ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပြုစောထီးမှ အရန်ရဲသို့ အသွင်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပမညတ၏ သဘောထားနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်များဖျက်သိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို ရေးဆွဲရန် ဦးဘငြိမ်း၊ သခင်ဘမောင်၊ ဦးအောင်သန်းလေး၊ ဦးကိုကိုလေး၊ ဦးသန်းမောင်တို့ ပါဝင်သောကော်မတီသို့ တာဝန်လွှဲအပ်ပေးခဲ့သည်။^၃

တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်တင်မောင်နှင့် သခင် ခင်အောင်တို့ကလည်း စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့က သတင်းထောက်များနှင့်တွေ့ဆုံရာတွင် ပြုစောထီးကိုဖျက်သိမ်းပြီး အရန်ရဲအဖြစ်ပြောင်းခြင်းသည် ခါးပိုက်ဆောင်တပ်ပြန်ဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့အပြင် ယင်းခါးပိုက်ဆောင်တပ်များကိုအားကိုးပြီး ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲသည် တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲမဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ တောင်ငူတွင် ဗမာ့တပ်မတော်က အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှာ ဝင်ရပ်ခြင်းသည် ဖက်ဆစ်ဆန်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်ဆိုသည်။^၄

၁ ညွှန်ကြားချက်အမှတ်-၆/၅၈။ HDR: Political Papers XI(g).

၂ တပ်မတော်သည် ပြည်သူ့အတွက်ဖြစ်ပါစေ။ HDR: Political Papers XI(g).

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၄ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်အချို့အား စစ်ဘက်ဆိုင်ရာမှမ်းဆီးခဲ့သော အမှုလည်း သံတွဲခရိုင် တောင်ကုတ်မြို့တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ တွင်လည်း ဆောင်းပါးရှင် ချိန်ခွင်၏ “မှန်လျှင် မှန် မမှန်လျှင် လျှာထုတ်ပြမည်” ဟူသော အခန်းတွင်

ဆွေငြိမ်းတို့သာ အစိုးရဖွဲ့နိုင်မယ်ဆိုယင်၊ ဦးနု၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်နဲ့ သခင်ကျော်ထွန်းကို အရင်ဆုံးဖမ်းရမယ်ဆိုပြီး ဆွေငြိမ်းတို့ရဲ့ တပည့်ကြီးဖြစ်တဲ့ ဝန်ကြီးဟောင်း ဗိုလ်ခင်မောင် (ပဲနွယ်ကုန်း) က ကြိမ်းဝါးသွားတဲ့ စကားရှိသည်။

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။ တပ်မတော်က တည်မြဲဖဆပလဘက်သို့ ရိုင်းပင်းမှုများကို သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် နယ်ကိုယ်စားလှယ်အများစုက ထုတ်ဖော်တင်ပြကြသည်။ ဤညီလာခံက သန့်ရှင်းဖဆပလတို့၏ တပ်မတော်အပေါ်သင်္ကာမကင်းရှိနေမှုကို တရားဝင်ဖော်ထုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ ညီလာခံတတိယမြောက်နေ့ဖြစ်သော ၁၉၅၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် ထားဝယ်ခရိုင်မှ သခင်စံဝင်းက

ပြုစောထီးနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ဘယ်လိုဘဲ အရံရဲဖြစ်သွားပေမဲ့ ဇာတိကိုက ဆွေ-ငြိမ်းဖြစ်လို့ သိပ်စိတ်မချမ်းသာသေးပါ။ ဦးဗဆွေကလဲ စစ်တပ်နဲ့ အာဏာသိမ်းမယ်လို့ ပြောသည့်အပြင် အချို့ဗိုလ်ကြီးတွေဟာ ဆွေငြိမ်းတို့ဘက်သားဖြစ်နေပါ၍ စစ်ဗိုလ်ကြီးများဖောက်ပြန်လာလျှင် ဆွေငြိမ်းတို့သာ တာဝန်ရှိကြောင်း။

တင်ပြခဲ့သည်။ ဘားအံခရိုင်မှ ဦးဟုန်ရှိန်ကလည်း ဘားအံခရိုင်တွင် ဗိုလ်မှူးတစ်ဦးကိုယ်တိုင် ဆွေ-ငြိမ်း အတွက် စည်းရုံးပေးလျက်ရှိသည့် အပြင် ဆွေ-ငြိမ်းအဖွဲ့ဝင် အမတ် စောချစ်သန်းအား သေနတ်အလက် ၂၀၊ အမတ် ဦးမောင်ခွေးအား ခြောက်လက်၊ အမတ် နိုင်ဘညွန့်အား သေနတ် ၁၅ လက် ထုတ်ပေးခဲ့၍ ထိုသေနတ်များဖြင့် ခြိမ်းခြောက်စည်းရုံးနေရုံမက ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း ဆွေ-ငြိမ်းတို့ပင်နိုင်မည်၊ အကယ်၍ မနိုင်လျှင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းပြီး ဆွေ-ငြိမ်းကို အာဏာအပ်မည်ဟုပြောနေကြကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၀။

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

ထို့အပြင် လှိုင်းဘွဲ့မြို့မှ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဦးစံရင်သည် ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဆွေးနွေးပွဲသို့လာရာ လှိုင်းဘွဲ့ မြို့ပေါက်ဝမှနေ၍ တပ်မတော်က မြို့ပြင်မထွက်နိုင်အောင် တားထားသည့်အပြင် ဆွေး-ငြိမ်းကို ထောက်ခံရမည်ဟု ပြောကြောင်း၊ ဦးစံရင် က နယ်လူထုနှင့်ရဟန်းသံဃာများအားလုံးက န-တင် ကို လိုလား၍ ၎င်းလည်း န-တင်ကို ထောက်ခံကြောင်းပြောကြားသဖြင့် ယခုထက်တိုင် ဦးစံရင်မှာ မြို့မှမထွက်ရ၍ ဆွေးနွေးပွဲကို မတက်နိုင်ကြောင်း တင်ပြသွားသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလ ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် တပ်မတော်အပေါ် စွပ်စွဲချက်များတင်ပြကြသောအခါ တပ်မှူးငယ်များသည် ပို၍ခံပြင်းစိတ်များဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟုဆိုသည်။^၁ သာဓကအဖြစ် ကျောက်ကြီးမြို့မှအဖြစ်အပျက်က သက်သေခံသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ညနေ ၄ နာရီခန့်တွင် ကျောက်ကြီးမြို့ စာကြည့်တိုက်၌ အမှတ် (၂) တပ်မဟာဌာနချုပ်မှထောက်လှမ်းရေးဗိုလ်မှူး ဗိုလ်မောင်တင်သည်၊ အမှတ် (၁၁) ခြေလျင်တပ်ရင်းမှ ဗိုလ်ကျော်ဆွေ၊ အမှတ် (၃) ကချင်သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းမှ ဗိုလ်ချစ်မောင်တို့နှင့်အတူ သန့်ရှင်းဖဆပလပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် တင်ပြကြသော တပ်မတော်အား စွပ်စွဲခဲ့သည်များကို မြို့ပေါ်ရှိလူကြီးများအား ဖိတ်ခေါ်ရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ် ပြုလုပ်သည်။ ထိုသို့ရှင်းလင်းပွဲလုပ်နေစဉ်ပင် စစ်ဝတ်စုံဝတ်ထားသည် ဆိုသော လူငါးယောက်သည် စတင်းဂန်းကိုယ်စီနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလရုံးသို့ သွားရောက်ကာ သေနတ်များပစ်ဖောက်၍ ဆိုင်းဘုတ်များကိုကန်ချချိုးဖျက်ခြင်း၊ ရုံးတွင်းပရိဘောဂအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို ဖျက်ဆီးခြင်းများပြုသည့်အပြင် သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်တို့ ပိုင်သော ရွှေငွေနှင့်ပြူစောထီးလစာအပါအဝင် စုစုပေါင်းတန်ဖိုးကျပ်ငွေ ၅၀၀၀ မှာလည်း ပျောက်ဆုံးနေကြောင်း၊ ယင်းမတိုင်မီ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ကလည်း ကျောက်ကြီးမြို့တွင် န-တင် ပြူစောထီးနှင့် ဆွေး-ငြိမ်း ပြူစောထီးနှစ်ဖွဲ့ရှိသည့်အနက် န-တင် ပြူစောထီးများထံမှ လက်နက်များကို သေနတ်များနှင့်ချိန်ရွယ်၍ သိမ်းဆည်းကြသည်။ ဤအကြောင်းများကို မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် ဖော်ပြထားသည်။^၂

စွပ်စွဲချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ တပ်မတော်မှအာဇာနည်အချို့က ဝန်ကြီးချုပ်ထံသွားရောက်၍ မဟုတ်မှန်ကြောင်း တိုင်ကြားကြသဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

တပ်မတော်နှင့်ပတ်သက်သည့် နယ်ကိုယ်စားလှယ်အချို့၏ စွပ်စွဲချက်များကို မိမိ သတင်းစာတွင်ဖတ်ရကြောင်း၊ ဤကိုယ်စားလှယ်များသည် အဖြစ်မှန်ကို မသိ၍ ယခုကဲ့သို့ စွပ်စွဲခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်ကြီးသည် ပြည်သူ့တစ်ရပ်လုံး၏ ကျေးဇူးရှင်တပ်မတော်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုကြီးသည် သူပုန်ရောင်စုံ တွေကြောင့် ချောက်ထဲသို့ကျဖို့ လက်နှစ်လုံးလောက်သာလိုတော့သည့် နေရာက နေပြီး ယခုလို လွတ်မြောက်လာခြင်းသည် ဗမာ့တပ်မတော်ကြီး၏ ကျေးဇူးဖြစ် သည်ကို မည်သူမျှ ငြင်းနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် တပ်မတော်အပေါ် အထင်မမှားကြရန် ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် အသံလွှင့်မိန့်ခွန်း ပြောကြားခဲ့သည်။

ထိုနောက် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့်အဖွဲ့သည် စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့က တောင်သာမြို့သို့ ရောက်ပြီး လူထုအစည်းအဝေးပွဲ ကျင်းပရာ၌ အခမ်းအနားမှူး အဖြစ် ဆောင်ရွက်သော ဦးစိန်မောင်က တိုင်းပြည်၏ ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းကို အသက်ပေးကာ ကွယ်စောင့်ရှောက်လျက်ရှိသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းနှင့် တပ်မတော်သား အပေါင်းကို အထူးကျေးဇူးတင်လျက် ဆုမွန်ကောင်းများ ပို့သ လိုက်ပါကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်မှ တစ်ဆင့် စကားပါးလိုက်ပါကြောင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။^၁ မော်လမြိုင်တွင်လည်းတနင်္သာရီတိုင်းသန့်ရှင်းဖဆပလ စည်းရုံးရေးတာဝန်ခံ ကာကွယ်ရေးဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန် ဦးသွင်က ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် ဗမာ့တပ်မတော်အား သန့်ရှင်းဖဆပလ နယ်ခေါင်းဆောင် အချို့က အထင်အမြင်လွဲလျက်ပြောဆိုမှုများသည် အခြေအနေမှန်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဗမာ့တပ်မတော်သည် ပြည်သူ့တပ်မတော်ဖြစ်၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသော တပ်မတော်ကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တပ်မတော်အား အထင်အမြင် လွဲမှားမှုရှိဖို့မလိုကြောင်းဖြင့် တင်ပြသွားခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ တပ်မတော်အား သန့်ရှင်းဖဆပလကိုယ်စားလှယ်တချို့၏ စွပ်စွဲချက်များကို ပြေပျောက်စေရန် ကာကွယ်ပြောကြားကြသော်လည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်တချို့သည် တပ်မတော်အပေါ် သင်္ကာမကင်းစိတ်များ ပျောက်မသွား သကဲ့သို့ တပ်မတော်ကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလအပေါ် စိုးရိမ်မှုများ ပိုမိုကြီးထွား လာသည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

ထိုအချိန်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်အချို့ မှာလည်း ဤကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဗိုလ်မင်းခေါင် နှင့် သခင်ပန်းမြိုင်တို့က တပ်မတော်အရာရှိအချို့နှင့် ပေါင်းသော ဆွေ-ငြိမ်းတို့၏ ခြေလှမ်းကိုမြင်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တိုင်ကြားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအခါ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက “သူတို့တွေ ဘာမှဒီလောက် မလုပ်နိုင်ပါဘူး၊ သူတို့တွေ လှုပ်ရှား မှုကို စောင့်ကြည့်ပါဦး” ဟုသာ ပြန် ပြော သည် ဟု ဆိုသည်။^၁ တပ်မတော်အရာရှိ အချို့၏ အာဏာသိမ်းရန်ကြံစည်နေမှုကို အထူးထောက်လှမ်းရေး အစီရင်ခံစာများ အရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကလည်း သတင်းရရှိသည်ဆိုသည်။ တစ်နေ့တွင်ဗိုလ်မှူး ကြီးမောင်မောင်ကိုခေါ်ကာ ဤကိစ္စသိ၊ မသိမေးမြန်းသည်ဆိုသည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးကြရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက သူတို့အာဏာသိမ်းဖို့ လုပ်နေသည့် ကိစ္စကို မိမိအား မပြောကြောင်း၊ အာဏာ သိမ်း ရန် အချိန်မဟုတ်သေးကြောင်း ပြောသည်ဟု ဆိုသည်။

ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က နယ်ကို တစ်ခေါက်ဆင်းကာ တားရန် ကြိုးစား သည်။ တပ်မှူးအချို့နှင့် တွေ့ခဲ့သော်လည်း ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ရွှေထံသို့မူကား မရောက်ခဲ့ဆိုသည်။ ထိုအချိန်က မြောက်ပိုင်းတိုင်းမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင်တို့က တပ်က အာဏာသိမ်းရန် မန္တလေးတွင် စည်းရုံးခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။^၂

ဤသို့ တပ်မတော်က ဆွေ-ငြိမ်းနှင့်ပေါင်းကာ အာဏာ သိမ်းလိမ့်မည်ဟု သောသတင်းများကို သန့်ရှင်းတို့လိုလားသည့် တပ်မတော်အရာရှိအချို့ထံမှတစ်ဆင့် သိရှိရပြီး ၎င်းသတင်းများကို အခြေခံ၍ နု - တင် အုပ်စုမှ ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ကလည်း အရေးကြုံလျှင် ခုခံကာကွယ်နိုင်ရန်အစီအစဉ်များပြုလုပ်လာသည်။ စစ်ရဲတပ်များမှာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်၏ လက်အောက်တွင်ရှိသည်။ စစ်ရဲတပ်ရင်း ၂၀ ကျော် ရှိသည့်အနက် တပ်ရင်းခြောက်ခု၊ ခုနစ်ခုလောက်မှာ ဗိုလ် မင်း ခေါင် ၏ ဩဇာခံများဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ၎င်းအင်အားမှာ ၅၀၀၀ ကျော်ခန့် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။^၃ အင်းစိန်၊ သာယာဝတီ၊ ပြည်ခရိုင်များရှိ ပြူစောထီးအင်အား တစ်သောင်း ကျော်နှင့်ပေါင်းလျှင် အင်အား ၁၅၀၀၀ ခန့် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။^၄ ဤကဲ့သို့ အင်အားစုရာတွင် ဗိုလ်မင်းခေါင်က ၎င်းဩဇာသက်ရောက်သည့် တပ်ရင်း များ ကို

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ဆန်းမြင့်၊ ခက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၁၂-၁၃။

ရန်ကုန်အနားသို့ ရွှေ့သည်။ စစ်ရဲတပ်ရင်း ရုံးစိုက်ရာကို ရွှေ့သည်။ ထိုနောက် ရန်ကုန် ဦးဝိစာရလမ်းနှင့် ပြည်လမ်းကြားရှိ စစ်ရဲလက်နက်တိုက်မှ လက်နက်ခဲယမ်း များကို ထုတ်ယူသည်ဟုဆိုသည်။^၁ ထုတ်ယူသော လက်နက်များမှာ ၂ လက်မ စိန်ပြောင်း ခြောက်လက်၊ ဗရင်းဂန်း ရှစ်လက်၊ စတင်းဂန်း ၂၉ လက်၊ ရိုင်ဖယ် ၁၄၅ လက်၊ ၃၀ ဘို့ ခြောက်လုံးပြူး ရှစ်လက်၊ လောင်ချာ အမ် နိုင်း အေ ဝမ်း ခြောက်ခု၊ ၃၀၃ ကျည်ဆန် ၇၄၇၅၆ တောင့်၊ စတင်းကျည်ဆန် ၂၃၆၀၀ တောင့်၊ လေးစက္ကန့် လက်ပစ်ဗုံး ၂၀၉ လုံးမျှ ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။^၂

စစ်ရဲတပ်ရင်းမှူးအချို့နှင့် တပ်မတော်မှ တပ်မဟာမှူးများမှာလည်း ဘီအိုင်အေ၊ ဘီဒီအေ ခေတ်ကပင် အတူတူတိုက်လာကြသူများဖြစ်၍ ရဲဘော် ရဲဘက် များဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ရဲတပ်ရင်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို တပ်မတော်က သတင်းအကုန်ရကြသည်။ ထို့အပြင် စစ်ရဲတပ်ရင်းအချို့မှာ တပ်မဟာမှူး၊ တပ်မင်း များ အောက်တွင်ရှိသည်။ ထိုအခါ ၎င်းတပ်ရင်းမှူးက ဗိုလ်မှူးကြီးကြည်ဝင်းတို့ထံ လာရောက်ကာ သတင်းပို့သည်ဟု ဆိုသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းတို့ကလည်း ထိုတပ်ရင်းမှူးများကို ၎င်းတို့လှုပ်ရှားသမျှသတင်းပို့ရန် မှာကြားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။^၃ ထို့နောက် ရောက်လာဆဲတပ်စုများကို ဗိုလ်မင်းခေါင်က အသင့်ပြင်ထားရန် ပြော သည်ဟုဆိုသည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည် ဝင်း တို့ က ဤသတင်းများကို ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့ထံသတင်း ပို့သည်ဟုဆိုသည်။ ဤအခြေအနေများကို သန့်ရှင်းဖေပလ ဘက်မှ အကြမ်းဖက်မည့် ခြေလှမ်းများဟု ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းတို့က ယူဆလာကြသည်။^၄

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက အာဏာလွှဲပြောင်းယူပြီးနောက် လွှတ်တော်တွင် ပြောကြားသော မိန့်ခွန်း၌

... အခြေအနေဟာ တနေ့တခြား ရှုတ်ထွေးလာပါတယ်။ ဘယ်က လောက်အထိ ရှုတ်ထွေးပွေလီလာသလဲဆိုလျှင် နယ်မှာတာဝန်ယူ ထမ်းဆောင်နေတဲ့ စစ်ရဲတပ်စုတွေဟာ ရန်ကုန်မြို့ထဲကို အစုလိုက်

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ ၀၁၆၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန) ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ ထုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၁၆။

၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၈၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန) ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ ယင်း

အစုလိုက် ဝင်ရောက်လာနေကြတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အချို့လည်း ယူနိုပေါင်းတွေနှင့် အချို့လည်း အရပ်ဝတ် အရပ်စား တွေနှင့် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့တတွေ ဘယ်လိုကိစ္စမျိုးနှင့် ရန်ကုန်မြို့ ထဲသို့ ခေါ်ယူရသည်ဆိုတာကို ရဲချုပ်ကို မေးကြည့်တော့သူကိုယ်တိုင် ကလည်း သည်ကိစ္စကို ဘာမှ မသိရတဲ့အကြောင်း ရိုးရိုးဘဲပြန်ပြီး ဖြေခဲ့ပါတယ်။ အခြေအနေဟာ တာကလောက် ရှုပ်ထွေးလာခဲ့ ပါတယ်။”

ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။

ဤသို့ တိုင်းပြည်အခြေအနေ ဆိုးဝါးလာချိန်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီး သည် ပြည်ပတွင် ရောက်ရှိနေသည်။ ရက်ပေါင်း ၄၀ ခန့်အကြာ တိုက်ပွဲသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ မြန်မာပြည်တွင် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲကာ အချင်းချင်းတိုက်ခိုက် နေသည့် သတင်းစာများကို သံအမတ်ကြီး ဦးထွန်းရှိန်က ထုတ်ပြသည်။ မြန်မာ ပြည်သို့ အမြန်ဆုံးပြန်ရန်လည်း ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးကို တိုက်တွန်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ပြန်ရောက်သောညတွင် ဒဂုံရိပ်သာအပေါ် ထပ်ရုံးခန်းတွင်ပါလီမန်အတွင်းဝန် သခင် ချစ်မောင်၊ မြောက်ပိုင်းတိုင်းမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ရွှေ၊ တပ်မဟာမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်း၊ မြောက်ပိုင်းတိုင်း စစ်ဦးစီးမှူး (ပထမတန်း) ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင်တို့ လေးဦးက ဖဆပလအကွဲအပြဲများအကြောင်း ရှင်းပြကာ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးအား အာဏာသိမ်းရန် တိုက်တွန်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးက အာဏာ သိမ်းခြင်းသည် တစ်ခါစမိလျှင် အစရှိ အနောင်နောင် ဖြစ်မည်ဆိုကာ လက်မခံဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းတို့က လက်ရှိအခြေအနေအရ ဦးဗဆွေတို့မှာ အပြင်မထွက်ရသည့်ဘဝ ရောက်နေကြောင်း၊ ဦးဗဆွေတို့မှာ လွှတ်တော်တွင် အစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်စဉ်က ရှစ်မဲဖြင့်သာ ကပ်ရှုံးသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဤမျှလောက်ဖြင့်သာ ရှုံးရုံမျှနှင့် ဦးဗဆွေတို့ အပြင်မထွက်ရသည့်ဘဝ ရောက်နေရခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့

၁ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၂၊ စာ ၂၉။

၂ (က) ပြည်ထောင်စု အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီပါတီ၊ သမိုင်းဝင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ မှတ်တမ်း၊ အတွဲ (၂)၊ ရန်ကုန်၊ သီဟဗာဟုပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၉၀၊ စာ ၃၊ ၄။ နောင်ကိုးကားလျှင် သမိုင်းဝင်ရှင်းလင်းပွဲ (၂) ဟု ညွှန်းမည်။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်။

အနေဖြင့် တစ်ခုခုတော့ လုပ်မှ ဖြစ်တော့မည်ဟု ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းထံ အစီရင်ခံပြီး နယ်ကို ပြန်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းတို့အုပ်စုသည် အစီအစဉ်ကို စတင် အကောင်အထည်ဖော်သည့်အနေဖြင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ ဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့ကို လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် စစ်ရဲကိုခေါင်းဆောင်နေသော ဗိုလ်မှူးကြီးများကို လည်းကောင်း ဖမ်းဆီးခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။^၁ တပ်မတော်က ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့အရုဏ်တွင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအား ဝင်ရောက်ဖမ်းဆီးကာ အာဏာသိမ်းရန် စီစဉ်လာသည်။ ကွတ်ခိုင်တွင်ရှိနေသော အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းမှ အမှတ် (၁၀၆) ခြေမြန်တပ်ရင်းတို့ကို အာဏာသိမ်းရာတွင် အသုံးပြုရန်စီစဉ်ခဲ့သည်။ အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းနှင့်အမှတ် (၁၀၅) ခြေမြန်တပ်ရင်းတို့သည် ပင်လယ်ဘူးမြို့၏ အနောက်ဘက် ရွှေတောင်ကြီး တောင်ကြားထဲတွင် စစ်ဆင်ရေးဝင်နေချိန်တွင် အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းမှူးထံ ကြေးနန်းတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ကြေးနန်းရလျှင်ရချင်း အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းမှာ ညတွင်းချင်း ရွှေတောင်ကြီးမှ ထွက်၍ နံနက် ချပ်သင်းကို ရောက်သည်။ ချပ်သင်းတွင် မြစ်ကြီးနားမှ ပြန်ထွက်လာသည့် ရထားကို စီးကာ မန္တလေးသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရောက်သည့်နေ့ နားကာ နောက်တစ်နေ့တွင် ၎င်းတို့တပ်အား လက်နက်များ လဲပေးသည်။ လဲပေးသည့်လက်နက်များမှာ မြို့တွင်းတိုက်ပွဲဆင်သည့် အနီးကပ်ပစ် လက်နက်များဖြစ်သည်။ ဤအချိန်အထိ ၎င်းတပ်ရင်းမှူးမှာ မည်သည့်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရမည်ကို အတိအကျ မသိရသေးဟု ဆိုသည်။ နောက်တစ်နေ့ နေ့လယ်တွင် တိုင်းမှူးက အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်း၊ တပ်ရင်းမှူးအား ရန်ကုန်မြေပုံတစ်ခု ပေးအပ်ကာ ၎င်းမြေပုံတွင် ဝင်ဒါမီယာပတ်ဝန်းကျင်ကို ဝိုင်းပြထားပြီး ထိုနေရာမှာရှိသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအားဖမ်းရန် ညွှန်ကြားသည်။ ၎င်းည ၈ နာရီလောက်တွင် မန္တလေးမှ မော်တော်ကား အစီး ၅၀ ခန့်ဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။^၂

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တနင်္သာရီမှ အမှတ် (၁၀၆) ခြေမြန်တပ်ရင်းကလည်း ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းတပ်ကမူ သန့်ရှင်းဖဆပလ တို့၏ အခြေခံစာချုပ် ဖြစ်သော သခင်ကျော်ထွန်း၏ နယ်မြေဖြစ်သည့် အင်းစိန်သို့ဝင်ရောက်ရန် ဖြစ်သည်။

^၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၈၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

^၂ ယင်း

^၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ရန်ကုန်မြို့တွင်းတွင်လည်း အမှတ် (၁၀၇) နှင့် (၁၀၈) ခြေမြန်တပ်ရင်း လုံခြုံရေး တပ် စသည်တို့ကို တာဝန်ချထားသည်။ ဤကဲ့သို့ တပ်မတော်ဘက်မှ ပြင်ဆင်နေမှု သတင်းများကို သန့်ရှင်းဖဆပလဘက်မှ ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ကလည်း ရရှိခဲ့သည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏လုပ်ရပ်များကို စစ်ရဲတပ်မှူး အချို့မှတစ်ဆင့် တပ်မတော်အရာရှိ ကြီးများက သိရှိရသကဲ့သို့ တပ်မတော်၏ခြေလှမ်းကို တပ်မတော်အရာရှိအချို့မှ တစ်ဆင့် ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဗိုလ်မှူးအောင်တို့ကလည်း သိရှိကြရသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့အုပ်စုက အရေးကြုံလျှင်ခုံခံကာကွယ်ရန် ပြင်ဆင်လာ ကြသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ ဝင်များ ဆွေးနွေးပွဲကျင်းပကာ ရန်ကုန်မြို့ကိုသိမ်းရန်၊ အရေးပါသောတပ်မတော် အရာရှိကြီးများကို လုပ်ကြံရန် ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤစွပ်စွဲချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးနုကသန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များကတပ်မတော် အရာရှိများကို လုပ်ကြံကြမည်ဆိုသည့်စွပ်စွဲချက်သည် ယုံတမ်းစကားမျိုးဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့ဘက်မှလက်နက်များမရှိကြောင်း၊ လက်နက်ရှိသောတပ်မတော်က သတ်လျှင် သာ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များ သေရမှာဖြစ်ကြောင်း ငြင်းချက်ထုတ်ခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့က ၁၈ ရက်နှင့် ၁၉ ရက်နေ့များတွင် လက်နက် များကို ဖြန့်သည်ဟုဆိုသည်။ ၁၉ ရက်နေ့တွင် စစ်ရဲဌာနချုပ်ကို ဘန်ကာတွေ လုပ်၊ သဲအိတ်တွေချကာ ခုံခံကာကွယ်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မင်းခေါင်အဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်များ အစည်း အဝေး ကျင်းပခဲ့ပြန်သည်။ ခုံခံတိုက်ခိုက်ရေး အစီအစဉ်များကို အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ် ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်မင်းခေါင် က နယ်ရှိစစ်ရဲတပ်များမှ တပ်စိတ် တစ်စိတ်စီ ရန်ကုန်သို့လွှတ်ရန်၊ တပ်စိတ်တစ်စိတ်တွင် ဘုရားနှစ်လက် ပါရမည်ဟု လက်အောက်ခံ စစ်ရဲတပ်ရင်းများအား ညွှန်ကြားသည်ဆိုသည်။ စစ်ရဲတပ်ထဲတွင်

-
- ၁ အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၃၉-၄၀။
 - ၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
 - ၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၄၃၊ ၀၁၃၁၊ ၀၁၃၆၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
 - ၄ အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၂၁။
 - ၅ အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၂၃။
 - ၆ အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၂၆။
 - ၇ အုန်းမြင့်၊ ဓက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၁၉။

သန့်ရှင်းဖဆပလစစ်ရဲများရှိသကဲ့သို့ တည်မြဲဖဆပလ စစ်ရဲများလည်းရှိသဖြင့် အရေးကြုံလာလျှင် မိမိဩဇာခံတပ်များကို အကာအကွယ်အလို့ငှာ ရန်ကုန်အနီးအနားသို့ ခေါ်ယူရန် စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်းဆိုသည်။^၁ ကယားဝန်ကြီး စဝ်ဝဏ္ဏ၏ ကယားတပ်ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထားစေသည်ဟုဆိုသည်။^၂ မန္တလေးရထားလမ်းကိုလည်း ဖြတ်ထားရန် ညွှန်ကြားကာ အရေးကြုံလာပါက မိမိဩဇာခံစစ်ရဲတပ်ရင်းများအား ရောက်ရာနေရာကိုသိမ်းရန်လည်း ညွှန်ကြားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။^၃

တပ်မတော်မှ တပ်မှူးအချို့မှာလည်း အာဏာသိမ်းရန်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရာ အတော်ခရီးရောက်နေပြီးဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေကို ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က တားဆီးရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ မရသည့်အဆုံးတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီး တို့နှင့် တိုင်ပင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ညတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်က ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီး ခင်ညိုတို့ကို အင်းယားလမ်းရှိ ၎င်း၏နေအိမ်သို့ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က လက်ရှိအခြေအနေအရ ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်းတို့အုပ်စု၏ အာဏာသိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုကို ၎င်းက တားမြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် မရကြောင်း၊ မြောက်ပိုင်းတိုင်းမှ ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေတို့က အာဏာ သိမ်းလိုသော်လည်း တောင်ပိုင်းတိုင်းမှ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဘလိတ်တို့က မလိုလားကြောင်း၊ တပ်မှူးများအာဏာသိမ်းလျှင် အားလုံးဒုက္ခရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်နှစ်ခြမ်း ကွဲပါက တပ်ပျက်မည်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေမှာလည်း မကောင်းတော့၍ လုပ်လျှင်အတူတူလုပ်မှဖြစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။^၄ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးက တပ်ကအာဏာသိမ်းသည်ကို သဘောမတူဟူ၍ ၎င်းပယ်နေသဖြင့် အစည်းအဝေးကို နောက်တစ်နေ့ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက် ၉ နာရီတွင် ဒဂုံရိပ်သာ၌ ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန် ချိန်းဆိုခဲ့သည်။

ချိန်းဆိုသော စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးက ဤကိစ္စကို မဆွေးနွေးလိုဟုဆိုကာ ဆွေးနွေးပွဲသို့ မတက်ပေ။ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးခင်ညိုတို့နှစ်ဦးသာ တက်ရောက်ကာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍

၁ ဆန်းမြင့်၊ ခက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၄၅-၄၆။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၁၊ ၀၁၂၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဦးနှုတ်တွေ့ရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။^၁ ထို့နောက် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးတို့ တွေ့ကြရာတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် က “ဗိုလ်အောင်ကြီး ကျွန်တော်ကတော့ ကွန်မစ် ဖြစ်သွားပြီ” ဟု ပြောသည်ဆိုသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီး က

ဟာ၊ ကိုမောင်မောင်၊ ခင်ဗျားနဲ့ ကျုပ်နဲ့ နှစ်ယောက်၊ ခင်ဗျား “ကွန်မစ်” ဖြစ်သွားရင် ကျုပ် “ကွန်မစ်” ဖြစ်တာနဲ့ အတူတူဘဲ မဟုတ်ဘူးလား၊ တစ်ရှဦးလိုလုပ်တာကိုး၊ အဲဒီတော့ ခင်ဗျား “ကွန်မစ်” ဖြစ်တဲ့နောက်တော့ ကျုပ်ကွန်မစ်ဖြစ်တာနဲ့ အတူတူပေါ့၊

ဟူ၍ သဘောတူညီမှုရခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ထို့နောက် လက်ရှိအခြေအနေအရပ်ရပ်ပေါ်တွင်မူတည်ကာ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးတို့က ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိ ဦးအုန်းကို ဒဂုံရိပ်သာသို့ခေါ်ကာဆွေးနွေးကြသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်က အာဏာသိမ်းမည့်သတင်းများ ထွက်နေကြောင်း၊ ဗိုလ်မင်းခေါင် က တပ်ကိုအရင်တိုက်မည်၊ တပ်ကဗိုလ်မင်းခေါင်ကို အရင်တိုက်မည်လောဆိုသည်ကို မပြောနိုင်ကြောင်း၊ တပ်က အာဏာသိမ်းဖို့ များနေကြောင်း တင်ပြသည်။ ၎င်းအပြင် ဦးနုကို မိမိတို့နှင့် တွေ့ပေးစေလိုကြောင်း၊ ဦးနုခေတ္တထွက်ပေးရန်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်စေလိုကြောင်း ပြောကြားပေးစေလိုသည်ဟု ဆွေးနွေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။^၂

ဤကဲ့သို့ အခြေအနေများ ရှုပ်ထွေးနေချိန်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့်အဖွဲ့သည် အထက်ဗမာပြည်သို့ခရီးထွက်ရာမှ ၁၉၅၈ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့မွန်းလွဲ ၂ နာရီခန့်တွင် ရန်ကုန်သို့ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြသည်။^၃ ရောက်သည့်နေ့ညနေ ၄ နာရီတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များ အစည်းအဝေးကျင်းပရာ အစည်းအဝေးစတင်၍ နာရီဝက်ခန့်အကြာတွင် ဗိုလ်မင်းခေါင်အိမ်မှ အရေးကြီးသဖြင့် ဗိုလ်မင်းခေါင်နှင့် ဗိုလ်မှူးအောင်တို့အား အမြန်ပြန်လာရန် ဖုန်းဆက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်ထံခွင့်တောင်း၍ ပြန်သွားကြသည်။ တစ်နာရီခန့်အကြာတွင် ထိုဝန်ကြီးနှစ်ဦး ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီး အရေးကြီး၍ အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းရန်ပြောကြားသည်။ ထို့ကြောင့် နောက် ၄၅ မိနစ်ခန့်အကြာတွင်

၁ သမိုင်းဝင်ရှင်းလင်းပွဲ (၂)၊ စာ ၄၊ ၇။

၂ Commit

၃ သမိုင်းဝင်ရှင်းလင်းပွဲ (၂)၊ စာ ၄။

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၅ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

အစည်းအဝေးကိုရုပ်သိမ်းလိုက်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၊ သခင်တင်၊ ဗိုလ်မှူးအောင်၊ သခင်ကျော်ထွန်း အစရှိသော ဖဆပလခေါင်းဆောင်များသာ ကျန်သည့်အခါ ဗိုလ်မင်းခေါင်က စစ်တပ်ကအာဏာသိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အာဏာသိမ်းရန် ရန်ကုန် နှင့်နယ်များတွင်ပါ အစီအစဉ်အားလုံးပြုလုပ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်လောက်သည့် ဌာနက သတင်းရကြောင်းပြောပြသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်မင်းခေါင်က ဝန်ကြီးချုပ် ခံပြီးလိုလျှင်လည်း ထွက်ပြေးနိုင်ရန် လေယာဉ်ပျံ အဆင်သင့် လုပ်ထားကြောင်း အစီရင်ခံသည်ဟုဆိုသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်က မိမိသည် တရားခံမဟုတ်၍ ထွက်ပြေးရန် မလိုကြောင်းပြောကာ လေယာဉ်ပျံအစီအစဉ်ကို ဖျက်သိမ်းခိုင်းခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်မင်းခေါင် တို့က ခုခံတိုက်ရန်ပြောရာ ဦးနုက သွေးထွက်သံယိုများ ဖြစ်မည်စိုးရိမ်၍ မလုပ်ရန် တောင်းပန်သည်ဟုဆိုသည်။ ဦးနု က ယခုအခြေအနေတွင် ရုတ်တရက် ဆုံးဖြတ်ပြီး လုပ်၍မဖြစ်သေးကြောင်း၊ အခြေအနေမှန်များကို ပြောပြ နိုင်သူမှာလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားကာ ဗိုလ်မင်းခေါင် နှင့် ဗိုလ်မှူးအောင်တို့အား ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ထိုညက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ဧည့်ခံပွဲ တစ်ခုသို့ သွားနေ၍မတွေ့ခဲ့ကြောင်း၊ တပ်က ထိုညတွင် အာဏာသိမ်းရန် စီစဉ် ထားသော်လည်း မန္တလေးမှတစ်ချင်းတစ်ချင်း ရန်ကုန်သို့ရောက်မလာ၍ ထိုညတွင် မသိမ်းဖြစ်သေးကြောင်း ဗိုလ်မင်းခေါင်က ဦးနုထံ အစီရင်ခံသည်။

ဗိုလ်မင်းခေါင်ပြန်သွားပြီးနောက် ဝင်ဒါမီယာဝင်း၏ လုံခြုံရေးတာဝန်ခံ ရဲဘော်လေးများ အလုပ်ရှုပ် ယောက်ယက်ခတ်နေသည်ကို ဝန်ကြီးချုပ်က တွေ့၍ ကိုယ်ရေးအရာရှိ ဗိုလ်လှမြင့် ကို ခေါ်မေးရာ ထိုနေ့ည တပ်က အာဏာသိမ်းမည် ဆို၍ ပြန်လည်ခုခံရန်အတွက် ကတုတ်ကျင်းများတူးနေကြောင်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူး ကြီး ထွန်းအံ၏ တပ်ရင်းတစ်ရင်းက လာရောက်သိမ်းမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ တင့်ကား များလည်း ပါလာနိုင်ကြောင်းကို အစီရင်ခံသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ခုခံရန် ဆိုသည်မှာ ၎င်းတို့ဘက်မှ တပ်စိတ်တစ်စိတ်သာရှိပြီး လက်နက်များမှာလည်း ခေတ်မမီတော့သည့် လက်နက်များဖြစ်ကြောင်း၊ လက်နက်အင်အား လူအင်အား တွင်လည်း တပ်မတော်နှင့်မယှဉ်သာကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ အာဏာသိမ်း

၁. ဖြန့်မဲအလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂. ဦးနု၊ တာတေစနေသား၊ လက်နှိပ်စက်မှု၊ စာ ၅၃၅။ နောင်ကိုးကားလျှင် နု၊ တာတေ စနေသား ဟု ညွှန်းမည်။

၃. ဖြန့်မဲအလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၄. နု၊ တာတေစနေသား၊ စာ ၅၃၅။

ရန် လာကြလျှင် မိမိမသိဘဲတမူမလုပ်ရန်၊ မိမိထံမှ အမိန့်ရမှသာလုပ်ရန် အမိန့် ပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။^၁

ဗိုလ်မင်းခေါင်နှင့် ဗိုလ်မှူးအောင်တို့သည် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ နံနက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ ဗိုလ်မှူးအောင် တို့က ကြားသမျှသတင်းများကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအား ပြောပြရာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက မိမိမသိကြောင်း၊ ဤအကြောင်းအရာ အသေးစိတ်ကို အသိနိုင်ဆုံး အရာရှိနှစ်ဦးမှာ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးတို့ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးမှာ ခရီးထွက်နေ၍ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်ကို ခေါ်မေးပြီး အဖြစ် အပျက်များအားလုံးကို အစီရင်ခံရန် ထိုနေ့ပင် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ လွှတ်လိုက်မည် ဖြစ်ကြောင်း ကတိပေးသည်။ ထို့အပြင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းမည်ဆိုသည့် သတင်းကို မိမိအနေနှင့်မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မယုံကြည်နိုင်ကြောင်း၊ ယခုကြားသည့် သတင်းအတိုင်းမှန်ပြီး တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းမည်ဆိုလျှင်လည်း မိမိအနေနှင့် ဤအလုပ်မျိုးကို ခေါင်းဆောင် အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ နောက်လိုက်အဖြစ် သော်လည်းကောင်း မည်သည့်နည်းနှင့်မျှမပါဟု ပြောလိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။^၂

ထိုနေ့ ညနေ ၇ နာရီခန့်တွင် အခြေအနေများကိုမှူးပြုရန် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်သည် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် လာရောက် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံရာတွင် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့်တကွ တပ်မတော်ခေါင်းဆောင် များကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် လုပ်ကြံကြလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ လုပ်ကြံပြီးနောက် လက်ရှိအစိုးရက တပ်မတော်ကို ဖျက်ပစ်လိမ့်မည်၊ အလင်းရောက် ရဲဘော်ဖြူများက လည်း လက်နက်ပြန်ကိုင်ပြီး သေချက်နေရာများကို အတင်းဝင်စီးကြမည်ဟူသော သတင်းများ တပ်က ရထားသည့်အတွက် တပ်တွေအားလုံးကို တပ်လွှဲထား ကြောင်း၊ အငိုက်မမိရအောင်လည်း လိုအပ်သောအစီအစဉ်များကိုလုပ်နေကြောင်း၊ ဤသတင်းများကြောင့် တပ် အတော်များများကလည်း အကြံနေသည့်အတွက် မလိုလားအပ်သော ပေါက်ကွဲမှုများမဖြစ်စေရန် ခေါင်းဆောင်များက တတ်နိုင် သမျှ ထိန်းသိမ်းနေကြကြောင်း၊ မိမိသည် စိကာပတ်ကုံးမပြောတတ်၍ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီး ခရီးကပြန်လာမှ ခေါ်လာပြီး စုံစုံလင်လင် ရှင်းပြစေမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။^၃

၁ နှုတ်တစာစာရေးသား၊ စာ ၅၃၅။

၂ ပြန်မသွားအလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၇၈။

၃ ယင်း

စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးတို့ ဝန်ကြီးချုပ်ထံ လာရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ ၎င်းတို့ပြောပြချက်တွင် အပြင်ဘက်က သတင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တပ်ထဲတွင် အုံကြွနေကြောင်း၊ ထိုအုံကြွမှုကို လိမ္မာစွာမထိန်းနိုင်လျှင် မလိုလားအပ်သော ပေါက်ကွဲမှုများဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ဤအခြေအနေကို အစွမ်းကုန် ထိန်းသိမ်းနေသော်လည်း မည်မျှလောက်ကြာကြာ ထိန်းသိမ်းထားနိုင်မည်ကို ပြောရန်ခက်ခဲသည့် အခြေအနေ ရောက်နေကြောင်း တင်ပြကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်က အခြေအနေကို အုပ်မနိုင်ထိန်းမရသည့်အထိ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အဖြစ်မခံနိုင်ကြောင်း၊ မိမိတို့လည်း အစွမ်းကုန် ဝိုင်းထိန်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်အသိပေးခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးနှစ်ယောက် ပြန်သွားပြီးနောက် ၎င်းတို့ပြောသွားသောသတင်းနှင့် မိမိတို့ဘက်မှရရှိထားသော သတင်းများကို ပေါင်းစပ်ကာ ဤအခြေအနေမျိုးတွင် မျှော်မှန်းထားသည့် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လုပ်နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ သင့်တော်သည့်အဖြေကို အချိန်မီမရှာနိုင်လျှင် (က) တစ်နိုင်ငံလုံး သွေးထွက်သံယိုဖြစ်မည်၊ (ခ) တစ်နိုင်ငံလုံးကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းပင် အုပ်ထိန်း၍မရနိုင်သော အခြေအနေကို ရောက်မည်၊ (ဂ) ဤသို့ရောက်လျှင် နိုင်ငံခြား ပယောဂများ ပြည်ထောင်စုထဲ ခြေစုံပစ်ဝင်လာမည်၊ (ဃ) ဝင်လာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်သွားမည်၊ အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ပြိုကွဲ သွားနိုင်သည်ဟု ဦးနှုတ်တွေးဆမိသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုအခက်အခဲကို ကျော်လွှားရန်မှာ မိမိသည် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှထွက်ကာ လွှတ်တော်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်ရန်၊ လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးစေရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တာဝန်ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက် သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များကို ၎င်း၏သဘောထားအား စဉ်းစားရန်တင်ပြခဲ့သည်။ ကျန်ခေါင်းဆောင်များကလည်း လက်ရှိအခြေအနေအရ အကောင်းဆုံးအဖြေ ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံကြသည်ဟု ဆိုသည်။

စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ထုတ် ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာတွင် တပ်က ခရမ်းကိုသိမ်းထားကြောင်း သတင်းပါလာသည်။^၁ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် လက်နက်ကိုင်တပ်များ၏ လှုပ်ရှားမှုကြောင့် အချို့သော နိုင်ငံရေးသမားများမှာ

၁ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၀။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၄၃၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာ၊ ၂၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

နယ်များသို့ ရှောင်နေကြသည်။^၁ စက်တင်ဘာလ ၂၅ နေ့ နံနက် အရုဏ်ကျင်းခါစ
 အချိန်တွင် အချက်အချာကျသော နေရာများကို တပ်မတော်က ထိန်းသိမ်းထား
 လိုက်သည်။ လေယာဉ်ကွင်းကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားပြီး လေယာဉ်ကွင်းထိပ်တွင်
 လေယာဉ်ပျံပစ်အမြောက်များကို တပ်ဆင်လိုက်သည်။ ရန်ကုန်တစ်မြို့လုံးတွင်လည်း
 ကင်းပုန်းများချထားသည်။ သန်လျင်ဘက်တွင်လည်း တပ်မတော်က သန်လျင်
 ကျောက်တန်းတစ်ဝိုက်ကို သိမ်းပိုက်ထားသည်ဟု ဆိုသည်။^၂ မြစ်ကြီးနား၊ မန္တလေး၊
 မြစ်ဇယ်၊ လားရှိုး၊ သာယာဝတီတို့ကိုလည်း တပ်မတော်က သိမ်းထားသည်။
 တောင်တွင်းကြီးစစ်ရဲကိုလည်း တပ်မတော်က ရင်ဆိုင် နေရာယူထားလိုက်သည်ဟု
 ဆိုသည်။ ပမညတနှင့် ရဲဘော်ဖြူအချို့ကိုလည်း သရက်ခရိုင်တွင် တပ်မတော်က
 ထိန်းသိမ်းလိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ ကျိုက်လတ်နှင့် ဘိုကလေးတွင်လည်း အလားတူ
 ပင်ဖြစ်သည်။^၃ တောင်တွင်းကြီးမှ ပျဉ်းမနား၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်သို့ မီးရထား
 နှင့် တောက်လျှောက် စုန်ဆင်းလာကြသော စစ်ရဲတပ်ရင်း ၁၄ မှ တပ်စုတစ်စုကို
 ပဲခူးအလွန် ထုံးကြီးတွင် တပ်မတော်က စစ်ဆေးဖမ်းဆီးရမိသည်ဟုဆိုသည်။ ပြည်-
 ရန်ကုန်ကားလမ်းအတိုင်း ရန်ကုန်သို့ဝင်လာကြသော စစ်ရဲတပ်စု တပ်စိတ်အချို့ကို
 လည်းကောင်း၊ မန္တလေး ပဲခူး ရန်ကုန် ကားလမ်းအတိုင်း ရန်ကုန်သို့ဝင်လာကြ
 သော စစ်ရဲတပ်စု တပ်စိတ် အချို့ကိုလည်းကောင်း မင်္ဂလာဒုံဂိတ်၌ တပ်မတော်က
 ဖမ်း၍ လက်နက်သိမ်းသည်။^၄ အင်းစိန်ခရိုင် သန့်ရှင်းဖဆပလ၊ အောင်ဆန်းမြို့ရှိ
 အလယ်တန်းကျောင်းကြီးကို အမှတ် (၁၀၆) ခြေမြန်တပ်ရင်းမှ ထိန်းသိမ်းထား
 လိုက်သည်ဟု ဆိုသည်။ အင်းစိန်ခရိုင်ဝန်နှင့် ရဲဝန်တို့ကိုလည်း စစ်ဘက်မှခေါ်ယူ
 သွားသည်။ အင်းစိန်ကမ်းနားဘက်သို့လည်း စစ်သားများဆောက်လာကာ တပ်စွဲ
 ထားသည်။ အင်းစိန်စုံထောက်ရုံးကြီးနှင့် ဝိုင်ယာလက်စက်ကို စစ်ဘက်မှသိမ်းသည်
 ဟု ဆိုသည်။

ဗိုလ်မှူးအောင်နှင့် ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ကလည်း ၎င်းတို့၏စစ်ရဲတပ်ရှင်းများ
 အား နောက်ထုအရပ်ကိုသိမ်းထားရန်ညွှန်ကြားထားသည်ဟုဆိုသည်။ ပါရမီရိပ်သာ

၁ (က) ဆုန်းမြင့်၊ ခက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၃၂။

(ခ) “အမျိုးသားရန်သူတွေက တမျိုးသားလုံးပေါ် ပက်စက်စွာ လုပ်ကြံပြီ”၊ ပြည်သူ့
 လျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၇၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၁၂။ နောင်ကိုး
 ကားလျှင် “ပက်စက်စွာ လုပ်ကြံပြီ”ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ဆုန်းမြင့်၊ ခက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၄၂၊ ၄၅။

၄ ဆုန်းမြင့်၊ ခက်ဖွယ်ရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၂၄။

နေရာတစ်ဝိုက်တွင်ရှိသော အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင် တပ်ရင်း၏ တပ်ခွဲကို အင်းယားလိပ် ဟော်တယ် ဆောက်နေသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး တပ်သား အင်အား ၅၀၀ ခန့်ဖြင့် ဝိုင်းထားသည်ဟု ဆိုသည်။

စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းမှစ၍ ရန်ကုန်မြို့တွင်း၌စစ်တပ်များ ရွေ့လျားသွားလာနေသည်ကို တွေ့နေရသည်ဟု ဆိုသည်။ အချို့နေရာများတွင် တပ်များချကာ အသွားအလာများကို တပ်မတော်နှင့်ပြည်သူ့ရဲပေါင်းကာ စစ်ဆေးကြသည်ဟုဆိုသည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ ဟင်္သာတ၊ တောင်ငူ၊ ပျဉ်းမနား၊ မော်လမြိုင်စသောမြို့များကို တပ်မတော်ကထိန်းသိမ်းလိုက်ပြီဟုဖော်ပြထားကြောင်း ဆောင်းပါးရှင် တစ်ဦးက အထောက်အတံ့သတင်းစာ ကို ညွှန်းကာ ဖော်ပြထားသည်။^၁

စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီခန့်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးနှင့် ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ဖေတို့သုံးဦးသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့်ဆွေးနွေးရန် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့်အတူ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် သခင်တင်၊ ဝန်ကြီးဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဝန်ကြီးဦးတင်မောင် တို့ရှိနေကြသည်ဟု ဆိုသည်။^၂ ဆွေးနွေးပွဲစတင်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဝန်ကြီးချုပ်က “ခင်ဗျားတို့မြို့တွင်းမှာ တင့်ကား၊ သံချပ်ကာကား၊ အမြောက်ကြီးများဖြင့် ဘယ်လို လုပ်နေကြတာတုံး”ဟု မေးမြန်းရာ တပ်မတော်ကအာဏာသိမ်းယူခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်များကိုအချက်အချာနေရာများတွင်လည်း ချထားနေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးများအားလုံးနှင့် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ရေးအရာရှိများရုံးတက်ခြင်းမပြုရန်ပြောကြားသည်ဟု ဆိုသည်။^၃ ထိုအခါဝန်ကြီးချုပ်က

... အာဏာမသိမ်းကြနဲ့။ အာဏာသိမ်းတာဟာ စစ်တပ်လဲနဲ့မယ် ပျက်တယ်၊ တိုင်းပြည်လဲနဲ့မယ်ပျက်တယ်။ အဲဒီတော့နောက် ၆-လကြာယင် လွတ်လပ် ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပ ပေးပါ့မယ်လို့စစ်တပ်က ဂတိပြုယင်၊ စစ်တပ်ကို သူ့အာဏာလွှဲပေးမယ်။ ဒီလိုအာဏာလွှဲပေးဘို့အတွက် လွှတ်တော်ကိုခေါ်လိုက်မယ်။ လွှတ်တော်ကျင်းပတဲ့နေ့မှာ သူ ဝန်ကြီး ချုပ်ရာထူး က ထွက် ပြီး

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ “ပက်စကစွာလုပ်ကြပြီ”၊ စာ ၁၂။

၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ ယင်း

လွှတ်တော်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေး
ကောက်တင်မြှောက်အောင် သူ့အဆိုသွင်းမယ်

ဟုပြောကြောင်းကို တာဝေစနေသား စာမူတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဤကိစ္စနှင့်
ပတ်သက်၍ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က သုံးလအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပေးရမည်
ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် က သုံးလနှင့်တိုင်းပြည်ကို
ငြိမ်းချမ်းအောင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှမလုပ်နိုင်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲအချိန်ကျမှ
ဆိုလျှင်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ တစ်နှစ်ခွဲခန့် အချိန်ရလျှင် တိုင်းပြည်ကို အသေအချာ
ရှင်းလင်းသွားအောင် လုပ်ပေးရန် တာဝန်ယူကြောင်းပြောရာ ဝန်ကြီးချုပ်က
မိမိအား ဆင်းဆိုလျှင်လည်းဆင်းပေးမည်၊ ဖမ်းချင်လျှင်လည်းဖမ်း၊ ထောင်ချလိုက်
လျှင်လည်းအရေးမဟုတ်ကြောင်း၊ သို့သော် တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲလုပ်ရန်
အချိန်ကိုသုံးလသာလျှင် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းပြောသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့
ပြောကြားပြီးနောက် ပြောကြားချက်များကို စာချုပ်သဘောမျိုး စာတစ်စောင်
ရေးကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသဘောတူ မတူကို မေးခိုင်းသည်ဟုဆိုသည်။

ဦးနု ထံမှ ပေးပို့သောစာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုယ်တိုင် အစိုးရအဖွဲ့
သစ် တစ်ဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလမကုန်မီအတွင်းလွတ်လပ်၍တရား
မျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် အစီအစဉ်
များ ဆောင်ရွက်ပေးရန် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ ဗဟိုကော်မတီက လိုလားကြောင်း၊
လိုလားချက်အတိုင်း ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို လက်ခံနိုင်မည်ဆိုလျှင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်
အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဆင့်ခေါ်ရန် ဖွဲ့စည်း
အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၇ အရ သမ္မတကြီးအား အကြံပေးမည်၊ ပြည်သူ့
လွှတ်တော် စတင်ကျင်းပသည့်နေ့တွင် မိမိဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ပေးမည်၊
ထိုနောက်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်တင်မြှောက်ရန် အဆိုသွင်းမည်
ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရအဖွဲ့တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များကို
ထည့်ပေးရန်မလိုကြောင်း၊ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်
စေရန် အမှုထမ်းအရာထမ်းများအားလည်းကောင်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ
အားလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်အတွင်းသို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုများမရှိ
စေရန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးစေလိုကြောင်း၊ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ
သည် စည်းကမ်းသေသပ်မှုရှိကြသော်လည်း လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းအချို့၏
ဗိုလ်ချုပ်ချယ်မှုများ၊ ရက်စက်မှုများနှင့် သတ်ဖြတ်မှုများကို မိမိခရီးထွက်စဉ်က

၁ နု၊ တာဝေစနေသား၊ စာ ၅၃၆။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ခံရသူကယကံရှင်များက တိုင်ကြားကြကြောင်း၊ ဤအဓမ္မမှုများကို ဦးစားပေး နှိပ်ကွပ်စေလိုကြောင်း၊ ရာဇဝတ်မှုများကိုလည်း အထူးဦးစားပေး နှိပ်ကွပ်စေလို ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုသားများ အထူးမျှော်လင့် တောင့်တလျက်ရှိသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး အောင်ပန်းကို ရာနှုန်းပြည့် ဆွတ်ခူးပေးရန် မေတ္တာချပ်ခံလိုကြောင်း၊ နိုင်ငံခြားရေးတွင်လည်း ကြားနေရေးဝါဒကို ဆက်လက် ကျင့်သုံးရန် အလူးတိုက်တွန်းလိုကြောင်းများ ဖော်ပြထားသည်။^၁ ၎င်းစာကိုယူကာ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်တို့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းထံ သွားရောက်တင်ပြဆွေးနွေး ခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက သဘောတူကြောင်း ပြန်စာကိုယူလာခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ပြန်ကြားရာတွင် စာနှစ်စောင် ပါလာခဲ့သည်။ ၎င်း စာပါ အကြောင်းအရာများမှာ အတူတူပင် ဖြစ်သော်လည်း တစ်စောင်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း တစ်ဦးသာ လက်မှတ်ထိုးပြီး အခြားတစ်စောင်တွင်တပ်မတော် ထိပ်တန်းအရာရှိများကပါ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။^၃

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏စာတွင် ဤမျှ ကြီးလေးသော တာဝန်ကြီးကို ထမ်း ဆောင်ရန် များစွာဦးလေးကြောင်း၊ သို့သော် ဝန်ကြီးချုပ်၏ စေတနာကိုလေးစား သောကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်က လိုအပ်၍ ဤတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်မှ သင့်လျော် မည်ဆိုလျှင်အစွမ်းကုန်ကြိုးစား၍ နိုင်ငံတော်ကိုထိန်းသိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် မိမိသည် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သည့် တာဝန်ကို လုပ်ကိုင်ဖူးခြင်းလည်းမရှိ၊ လုပ်မည်ဟု လည်း မည်သည့်အခါကမှ မရည်ရွယ်ခဲ့၊ လုပ်အံ့ဟုလည်း မည်သည့်အခါကမှ မစဉ်း စားဖူးပါသဖြင့် မိမိသည် ရိုးသားဖြူစင်စွာ ဤတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရာတွင် ချွတ်ယွင်းချက်များရှိပါလျှင် ခွင့်လွှတ်နိုင်မည်ဟုယူဆကြောင်း၊ ခွင့်လွှတ်ရန်လည်း တောင်းပန်ကြောင်းဖော်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလမကုန်မီ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန်ကတိပြုကြောင်း၊ အစိုးရ အဖွဲ့သစ်ဖွဲ့ရလျှင် ပြည်နယ်များနှင့် ချင်းဝိသေသတိုင်းတို့မှ သင့်လျော်မည့် ကိုယ် စားလှယ်များမှတစ်ပါး ပြည်မတွင်ရှိသောနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းထဲမှ မည်သည့်ကိုယ် စားလှယ်မျှ ထည့်သွင်းမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အမှုထမ်းအရာထမ်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ (က) နှ၊ တာဝေ စနေသား၊ စာ ၅၃၆။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၄၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ (က) စုတိယပြည်သူ့ထွတ်တော်၊ ၇/၁၊ စာ ၁၆။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အစည်းများ၏ နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ်တွင်းသို့ ကျူးကျော်မှုများ မဖြစ်ပွားရန် အထူး
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းအချို့၏ အဓမ္မ
ပြုမှုများ၊ ရာဇဝတ်မှုများကိုလည်း ပပျောက်သွားရန် အထူးဦးစားပေးဆောင်ရွက်
ရန် ကတိပြုကြောင်း၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်လည်း ကြိုးစားအားထုတ်မည်
ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံခြားရေးတွင် တည့်မတ်စွာ ကြားနေရေးဝါဒကို မည်သည့်နည်း
နှင့်မျှ စွန့်လွှတ်မည် မဟုတ်ကြောင်း ကတိပြုပါသည်ဟု ပါရှိသည်။ ဦးနုနှင့်
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့၏ အပြန်အလှန် ပေးစာနှစ်စောင်ကို စက်တင်ဘာလ ၂၇
ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာများတွင် ဖော်ပြထားသည်။^၁

ဤသို့ဖြင့် ပေါက်ကွဲလှဖြစ်နေသော အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို အေးချမ်းစွာ
ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်တို့ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံ
စဉ်တွင် မလှမ်းမကမ်း ဦးဝိစာရလမ်းပေါ်တွင် ဝိုင်ယာလက်ကားတစ်စင်း သတင်း
ဆက်သွယ်နေသည်ဟုဆိုသည်။^၂ အချို့ကလည်း တင်ကားဖြင့် စောင့်နေသည်ဟု
ဆိုသည်။ ပြေလည်မှုမရပါက တပ်က လက်နက်ဖြင့်သိမ်းရန် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။^၃
မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြန်မာပြည်၏ ကံကြမ္မာမှာ လက်မတင်လေးတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ
အာဏာပြောင်းလဲရေးသို့ ဦးတည်လာခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ညတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်က
အသံလွှင့်မိန့်ကြားခဲ့သည်။ ဤမိန့်ခွန်းတွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို
နိုဝင်ဘာလထဲတွင် ကျင်းပရန် စိတ်ကူးထားကြောင်း၊ သို့သော် လက်ရှိအခြေ
အနေအရ နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးသည်
မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲမဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊
ထို့ကြောင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအနေဖြင့် အဖိအနှိပ်အချုပ်အချယ်မရှိဘဲလွတ်လပ်စွာ
ရွေးကောက်ပွဲမပြုနိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုနိုင်ငံတွင်ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းနေသည်
ဆိုသည်ကို မည်သူမျှမငြင်းနိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသည့်
ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုကို ခြောက်လအတွင်း ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုလုပ်ပေးရန်
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို ဖိတ်ကြားခဲ့ကြောင်း၊ လက်ခံလိုက်သည်အတွက် အထူး
ဝမ်းသာကြောင်း၊ ဒီမိုကရေစီတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတ
သည့် ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလမကုန်မီ ကျင်းပနိုင်ရန် ပြည်သူ

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ အပြန်အလှန်ပေးစာနှစ်စောင်ကို နောက်ဆက်တွဲ (၁) တွင် ကြည့်ပါ။

၃ အုန်းမြင့်၊ ဂဏ်ဖူးရယ်ကြုံပါတယ်၊ စာ ၄၉။

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

တစ်ရပ်လုံးက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို ထောက်ခံ အားပေးကြရန် မေတ္တာရပ်ခံ ကြောင်း အသံလွှင့်ခဲ့သည်။

ဤသို့နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ပြေလည်သွားချိန်တွင် ဤအခြေအနေကို မသိသေးသော အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းသည် ၎င်းရရှိထားသော အမိန့်အတိုင်း ဆက်လက်ချီတက်လာခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့နံနက် ၃ နာရီခန့်တွင် ပဲခူးကို ရောက်ရှိလာသည်ဟု ဆိုသည်။ ထုံးကြီး အရောက်တွင် တပ်ခွဲနှစ်ခုဖြန့်ကာ တစ်ခုက ဆယ်မိုင်ကုန်းဘက်မှဝင်၍ တစ်ခုက ငမိုးရိပ် သင်္ကန်းကျွန်းဘက်မှဝင်ကာ အရက်ဦးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲရန် ဖြစ်သည်။ ဝင်ခါမီယာကို နံနက် ၅ နာရီတွင် စီးပြီး၊ ဝန်ကြီးများကို ဖမ်းကာ တောင်ပိုင်းတိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များလက်သို့ အပ်ရန် အမိန့် အတိုင်း ချီတက်လာခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တွင် အခြေအနေများ ပြေလည်သွားပြီဖြစ်၍ တာဝန်ရှိသူများက ၎င်းတပ်ကိုတားရန် ကြိုးပမ်းရာ အဆက်အသွယ်မရဟု ဆိုသည်။ တောင်ငူနှင့်ပဲခူးမှလည်း တားခိုင်းသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် မည်သူမျှတားဆီးမှု မရှိ၍ ဆက်လက်ချီတက်လာသည်။ အမှတ် (၄) ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်းသည် ဆယ်မိုင်ကုန်းသို့ ရောက်ရှိပြီး သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကို စောင့်နေချိန်တွင် ဝက်ထီးကန်ဘက်တွင်ရှိသော အမှတ် (၁၀၁) ခြေမြန်တပ်ရင်းမှ တပ်မှူးဗိုလ်မှူး ကျော်သောင်းနှင့် အဆက်အသွယ်ရကာ တောင်ပိုင်းတိုင်းမှ လိုက်ရှာနေကြောင်း သတင်းရသည် ဆိုသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်မှူးကျော်သောင်း၏ တစ်ဆင့်ဆက်သွယ် ပေးမှုဖြင့် တောင်ပိုင်းတိုင်းနှင့် အဆက်အသွယ်ရသည့်အခါမှသာ စေ့စပ်ပြီးသွားပြီ ဖြစ်၍ ဆက်လက်ချီတက်ရန် မလိုတော့ဘဲ တပ်ရပ်ရန်ပြောသည်ဟု ဆိုသည်။ ပေါက်ကွဲတော့မည့် အခြေအနေကို လက်မတင်လေး ထိန်းသိမ်းလိုက်နိုင်ခဲ့သည်။

ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ည ၈ နာရီတွင် အထူးအမိန့်ပြန်တမ်းတစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်း ပြန်တမ်းတွင် လက်ရှိအခြေအနေအရ ဒီမိုကရေစီတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက်လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်၏ တာဝန်ပေးချက်အရ လက်ခံလိုက်ကြောင်း၊ အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းခြင်း သည် တပ်မတော်က နိုင်ငံရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း အားလုံး နားလည်ထားရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ လောလောဆယ် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မည်သည့်နိုင်ငံရေး ပါတီအဖွဲ့၏အကျိုးကိုမျှ ဆောင်ရွက်ရန် မဟုတ်ကြောင်းနှင့်

• (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၇။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၇။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

မည်သည့်ပါတီနှင့်မျှလည်း တွဲဖက်ဆောင်ရွက်လိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်းတို့ကို သိရှိထားရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ရဲဘော်အားလုံးလည်း ကိုယ့်တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းရွက်ခြင်းမှအပ မည်သည့်နိုင်ငံရေးကိစ္စတွင်မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုကြရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်သည် စည်းကမ်းအကြီးဆုံးသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ ဖြစ်ရမည်၊ ပြည်သူ့အားကိုးသော တပ်မတော်အဖြစ် ဆက်လက်တည်တံ့ရမည်၊ စည်းကမ်းပျက်မှု၊ မဖွယ်မရာမှု၊ အဓမ္မပြုမှုတို့ကို လုံးဝခွင့်လွှတ်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အစိုးရအမှုထမ်းများနှင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူလူထုနှင့်ဖြစ်စေ ဆက်ဆံရာတွင် ချောင်ပြေပြစ်စွာ ဆက်ဆံကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တုံ့ပြန်ချက်

ဤသို့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တာဝန်ပေးအပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အာဏာလွှဲပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်၊ တပ်က အာဏာသိမ်းခြင်းဖြစ်သည်ဟူသော ပြဿနာပေါ်လာခဲ့သည်။

ပမညတအဖွဲ့ဝင်ပါတီအဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံက ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် “လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြ” ဟူသော စာတမ်းတစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် ဦးနုအစိုးရ နှုတ်ထွက်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းရန် အစီအစဉ်ကို ဦးနုက လက်ခံလိုက်ရခြင်းမှာ ဗမာ့တပ်မတော်အမည်ဖြင့် အရာရှိအချို့က တင်ပြတောင်းဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးကို လက်နက်ကိုင်တပ်မတော်က လုံးဝသိမ်းပိုက်ထားသော အခြေအနေမျိုးသို့ရောက်အောင် ဆွေ-ငြိမ်း၊ သြဇာခံ တပ်မတော်အရာရှိအချို့သည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားပြီးမှ အထက်ပါအတိုင်း တင်ပြတောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤသို့ တပ်မတော်ကလုပ်သည့်နည်းမှာ ဆွေ-ငြိမ်းတို့၏ ခုတုံးလုပ်ခံရသော တပ်မတော်မှ လက်နက်နှင့် အာဏာသိမ်းခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ လက်နက်နှင့် အာဏာသိမ်းသောနည်းကို အမျိုးသားရေး၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး အစဉ်အလာရှိသော ဗမာ့တပ်မတော်အမည်နှင့် ဖြစ်စေ၊ မည်သူပင်ဖြစ်စေ လုပ်ပါက ကန့်ကွက်တားဆီးရမည်ဖြစ်ကြောင်းများ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် (၁) တရားဥပဒေအရဖွဲ့စည်းထားသော လက်ရှိ ဦးနုအစိုးရသည် ဆက်လက်တည်နေရန်၊ (၂) ဦးနုအစိုးရအပေါ်တွင် ပြည်သူတို့ကမျှော်လင့်အားထားနေသော ဒီမိုကရေစီအပြည့်အဝရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပြည့်အဝရေး

တို့အတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်၊ (၃) လက်ရှိလွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းရန်၊
(၄) တရားဝင်တည်ထောင်ထားသော ဦးနုအစိုးရကပင် ကြီးမှူးပြီး ရွေးကောက်
ပွဲသစ်တစ်ရပ် ကျင်းပပေးရန်တို့ကိုလည်း တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ (တကသ)၊ ဗမာနိုင်ငံလုံး
ဆိုင်ရာကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ (ဗကသ)၊ နှင့် ရန်ကုန်ခရိုင်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ
(ရကသ) တို့မှ အမှုဆောင် ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော အစည်းအဝေး
တစ်ရပ်ကိုလည်း ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့က ကျင်းပခဲ့သည်။
၎င်းအစည်းအဝေးက “စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် သဘော
ထား” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းကြေညာ
ချက်တွင် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ အတွက် တပ်မတော်ကို အာဏာလွှဲ
ပေးရန်မလိုဘဲ အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရမည့်အထိ အာဏာ
လွှဲပြောင်းရယူခြင်း အတွက် အကြောင်းပြချက်မှာ မခိုင်လုံကြောင်း၊ ဤသို့ဖြစ်ရ
သည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အလှမ်းဝေးစေမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်မှအာဏာ
သိမ်းခြင်းသည် နယ်ချဲ့ပယောဂနှင့် ဆွေ-ငြိမ်း တို့ အကြံအစည် ဖြစ်ကြောင်း၊
ဤသို့ အာဏာယူခြင်းမျိုးကို ခွင့်ပြုလျှင် နောင်တွင်နိုင်ငံအာဏာကို ပြည်သူထံမှ
တောင်းယူခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အဓမ္မအာဏာသိမ်းခြင်း အစဉ်အလာသည်ဖြစ်ပေါ်လာ
မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နယ်ချဲ့သမားများ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လာကာ စစ်အုပ်စုတွင်းသို့
သွတ်သွင်းခြင်း၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများကို
အတားအဆီးပြုလာမည်ဖြစ်ရာ လူတိုင်းညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်းကာကွယ် တားဆီး
ကြရန် တိုက်တွန်းကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

ထိုနေ့တွင်ပင်၊ ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့ချုပ်၌ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံကော်မတီများ
အစည်းအဝေးကို ကျင်းပကာ အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးထွန်းဖေက လက်ရှိနိုင်ငံရေး
အခြေအနေများကို ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် နယ်ချဲ့ဘောင်
အတွင်းရောက်ရန် တဲတဲကလေးသာလိုတော့၍ မကျရောက်အောင် တိုက်ပွဲဝင်ရမည်။
ယနေ့မှစ၍ တစ်လကျော်လျှင် ဖက်ဆစ်စနစ်ဘက်ရောက်သွားမည်ဖြစ်၍ အပြီးအပိုင်
မြေမြုပ်သင်္ဂြိုဟ်ရမည် စသည်ဖြင့် ရှင်းပြသွားသည်။

၁ လက်နက်နှင့် အာဏာသိမ်းခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြ။ HDR : Political Papers X1 (d).

နောင်ကိုးကားလျှင် လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၃ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက် ညနေတွင်ကျင်းပသော ဆိုရှယ်နီပါတီ ပေါလစ်
ဗျူရှိ အစည်းအဝေးကလည်း စစ်တပ်အာဏာသိမ်းခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီအစဉ်
အလာကို ချိုးဖျက်ရာရောက်၍ ဥပဒေအတွင်းမှ တိုက်ပွဲဝင်သွားမည်။ ဖိနှိပ်လျှင်
လည်း အသေခံကာ ဦးဆောင်တိုက်ပွဲဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ဆိုသည်။^၁

ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ ဗဟိုစည်းရုံးရေးကော်မတီ၏ အစည်းအဝေးကိုလည်း
၁၉၅၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်ပင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်း
အဝေးက ယခုလက်ရှိ အာဏာအပြောင်းအလွှဲသည် လက်နက်နှင့် အာဏာသိမ်း
ခြင်းဖြစ်၍ မူအရ ကန့်ကွက်ကြောင်း၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့သည် လက်နက်မကိုင်ဘဲ
ဒီမိုကရေစီနည်းအရ အစွမ်းကုန်တိုက်ပွဲဝင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ တိုက်ပွဲဝင်ရာတွင်
လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုမြှောက်ပေးသော အဖွဲ့အစည်းအားလုံး
နှင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးပါ ပူးပေါင်းတိုက်ပွဲဝင်သွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။^၂

အမျိုးသားတိုးတက်ရေး ပါတီဌာနချုပ်ကလည်း စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်
နေ့က နိုင်ငံရေးအာဏာပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် စစ်တပ်က
အာဏာသိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ အမေရိကန်နယ်ချဲ့
သမား၏ ကျူးကျော်ရေးစီမံကိန်းနှင့် ဆက်စပ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော နယ်ချဲ့
အကျိုးပြု နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံမှုကြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမား၏
လက်ပါးစေများဖြစ်သော ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စု၏ လက်ကိုင်တုတ် တပ်မတော်အရာရှိ
အချို့က ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုအတွက် တပ်မတော်တစ်ခုလုံးအား ခုတုံးပြုလုပ်ပြီး
အမွေနှည်းနှင့် အာဏာ သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်ကြောင်း
၎င်းတို့၏သဘောထားကို ကြေညာခဲ့သည်။ တပ်မတော်သည် တရားဝင်တက်ရောက်
လာသော မည်သည့်အစိုးရအဖွဲ့ကိုမဆို သစ္စာ စောင့်သိရမည်သာဖြစ်သည်။ ယခုမူ
တရားဝင်အစိုးရ၏အာဏာကို တပ်မတော်က သိမ်းပိုက်လိုက်သည့်သဘောကြောင့်
ဒီမိုကရေစီကို အဆုံးကုန် ဖျက်ဆီးပစ်ရာ ရောက်သွားကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအုပ်စု
တစ်စု၏ လက်ကိုင်တုတ်တစ်ခုက ကြိုးကိုင်၍ စစ်တပ်အနေဖြင့် ကြီးမှူးဖွဲ့စည်းမည့်
အစိုးရအဖွဲ့သည် ဒီမိုကရေစီအစိုးရမျိုးဖြစ်မလာနိုင်ဘဲ နိုင်ငံရေးအုပ်စုတစ်စုအား
အကျိုးပြုသည့် စစ်အစိုးရသာလျှင်ဖြစ်မည်၊ ထိုအစိုးရမျိုးက ကြီးမှူးကျင်းပမည့်
ရွေးကောက်ပွဲသည်လည်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊
ထို့ကြောင့် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းပိုက်ခြင်းမှာ ဒီမိုကရေစီအစဉ်အလာကို

^၁ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

^၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၀။

ချိုးဖျက်ခံလာရခြင်း၊ ပြည်သူ့လွတ်လပ်ခွင့်များအပေါ် လက်နက်နှင့်ကျူးကျော်စော်ကားခံရခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်အုပ်စိုးမှုကို ထူထောင်လိုက်ခြင်း စသော အသွင်လက္ခဏာများသာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်၍ ဤအပြုအမူကို အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီက ပြင်းထန်စွာရှုတ်ချ ကန့်ကွက်ကြောင်း၊ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကိုလည်း ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ဝိုင်းဝန်းတိုက်ဖျက်ကြရန် နှိုးဆော်ကြောင်း စသည်ဖြင့်လည်း ၎င်းကြေညာချက်တွင် တင်ပြထားသည်။

ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်အားလုံးကို စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ဖိတ်ခေါ်၍ နိုင်ငံရေးကိစ္စများကို ဆွေးနွေးသည်။ ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့က တပ်မတော်မှ လက်နက်သိမ်း၊ မြို့ရွာတွေသိမ်း၊ အာဏာသိမ်း နေသော်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်က လိမ်နေခြင်း၊ အရေးကြီးသော အာဏာလွှဲပြောင်းရေး စနစ်သစ်အတွက် ၎င်းတို့နှင့် မတိုင်ပင်ခြင်းသည် မှားရုံသာမက၊ နယ်ချဲ့နှင့် ဆွေ-ငြိမ်း ကဲ့သို့ပင် ဦးနုပါ တရားခံဖြစ်နေ၍ ပမညတ အနေဖြင့် ဆက်လက်မထောက်ခံ နိုင်သောကြောင့် အချိန်မီပြုပြင်နိုင်သေးကြောင်း တင်ပြသည်။ ဦးနုက မတိုင်ပင်သည့်အတွက် မှားကြောင်း၊ မိမိအနေဖြင့် ပမညတကို မဆိုသားနှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်များကိုပင် တိုင်ပင်ခြင်းမရှိဘဲ ငါးဦးမျှနှင့်သာ တိုင်ပင်လိုက်ရကြောင်း၊ သို့အတွက် မကျေနပ်၍ မိမိအား သတ်လိုက် သတ်နိုင်ကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက် မပြင်နိုင်တော့ကြောင်း၊ နု-တင်က အနိုင်ရသော်လည်း ငါးမိုင်သာပိုင်မည်ဟု ဆွေ-ငြိမ်းတို့ ကြိမ်းဝါးသည့်အတိုင်း နယ်ရောက်သည့်အခါ လက်တွေ့ဖြစ်နေကြောင်း၊ သို့အတွက် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်များ၏ နှိပ်စက်မှုအရပ်ရပ်ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှသာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်၍ လွှဲအပ်ရကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။

လူငယ်တပ်ဦးဌာနချုပ်နှင့် ရန်ကုန် ခရိုင် ခေါင်းဆောင် ၅၀ ခန့်သည် တပ်မတော်ကအာဏာသိမ်းသည်ဟုဆိုကာ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ပင်ဆန္ဒပြ ကန့်ကွက်သည့်အနေဖြင့် ပါတီဝင်ရဲဘော်များနှင့် ရဲမေနှစ်ဦးတို့ပါဝင်လျက် ကွန်တိ နှင်တယ်အဝိုင်းကြီး ၌ နံနက် ၆ နာရီမှစ၍ ညနေ ၆ နာရီအထိ အစာငတ်ခံကာ ပိုစတာတိုက်ပွဲဆင်နွှဲကြသည်။ ၎င်းဆန္ဒပြပွဲတွင် လူငယ်တပ်ဦးခေါင်းဆောင်

- ၁ (က) ပြည်သူ့လျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၇၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၁၃။
 (ခ) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
 ၂ (က) ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
 (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။
 ၃ ယခု ဆူးလေဘုရားလမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းဆုံ

များက ရှင်းလင်းပြရာတွင် တပ်မတော်၏အာဏာသိမ်းမှုကို ဦးနုက လိုလိုလားလား အာဏာလွှဲပေးသယောင်ဝါဒဖြန့်နေသော်လည်း ဖြစ်ရပ်အမှန်မှာ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်ကို တပ်မတော်ကသိမ်းပိုက်ပြီး ဝင်ဒါမီယာတွင်းသို့ ဆွေ-ငြိမ်း ၏ စစ်ဗိုလ်များက ဝင်ရောက်လျက် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန် အကျပ်ကိုင်ကာ သေနတ်နှင့် တော့၍ အဓမ္မလွှဲပြောင်း ယူလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လူငယ် တပ် ဦးအ နေ ဖြင့် ဆွေ-ငြိမ်း ဖက်ဆစ်အာဏာစက်အား အပြင်းအထန်ဆုံး တိုက်ခိုက်ရင်း နှုတ်အပါအဝင် နယ်ချဲ့ပဒေသရာဇ် တိုင်းရင်းမျူရိုကရက် နေရှင်လူတန်းစားအား ချေမှုန်း၍ ပြည်သူ့အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးကို ရွှေ့ဆောင်သွားမည် စသည်ဖြင့် ဟောပြောကြသည်။ ဤသို့အစာငတ်ခံတိုက်ပွဲကို ဦးဆောင်ကျင်းပသော ကိုယု၊ ကိုစိန်လှနှင့်ကိုကိုလေးတို့အား အသံချဲ့စက်သုံးစွဲမှုဖြင့် ကျောက်တံတားရဲဌာနက အရေးယူခဲ့သည်။

စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နေ့လယ် ၁ နာရီတွင်လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သမဂ္ဂအဆောက်အအုံတွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း လက်သို့အာဏာအပ်၍ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပစေခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့်အစည်းအဝေးကျင်းပကာ ဆန္ဒပြကြသည်။ ထို့နောက် အင်းယားလမ်း၊ အလံပြဘုရားလမ်း၊ အမေရိကန်သံရုံး၊ ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့်ဦးဗဆွေတို့အိမ်ရှေ့များသို့ မော်တော်ကားများဖြင့် သွားရောက်လှည့်လည် ကြွေးကြော်ကြသည်။

တည်မြဲပစ္စည်းဆပ်လအဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ၁၉၅၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့၏သဘောထားကြေညာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာစာတမ်းတွင် တိုင်းပြည်တွင်ထိန်းမနိုင်အုပ်မရအခြေအနေမျိုးနှင့် ကြုံနေခြင်း၊ နယ်ချဲ့အုပ်စုနိုင်ငံရေးအန္တရာယ်များ ကြီးမားလာခြင်း၊ မြေပေါ်မြေအောက် ပူးပေါင်း၍ အာဏာသိမ်းမည့် ကွန်မြူနစ်အန္တရာယ်ကြီးမားလာခြင်း၊ မိမိလူကို မိမိမထိန်းနိုင်၊ မသိမ်းနိုင်ဖြစ်လာခြင်း၊ ဤသို့ထိတ်လန့်ချောက်ချားစရာအခြေအနေဆိုးကိုကိုယ်တိုင် ထိန်းသိမ်းပြုပြင်နိုင်စွမ်းလည်းမရှိ၊ အာဏာကိုလက်မလွှတ်လို၍လည်းမဖြစ်၊ အာဏာကို ဆက်ကိုင်ထားခြင်းဖြင့်လည်း မိမိအတွက် အဖတ်ဆယ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိတော့သော ဦးနု သည် အခြားမည်သည့်နည်းလမ်းကိုမျှ ရှာ၍မရနိုင်သည့်အဆုံးတွင် “မိမိအာဏာမရွေးပါ”၊ “သဘောထားကြီးပါသည်” ဟု အသံကောင်းဟစ်ကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးလျက် တပ်ပျက်ဗိုလ်လုပ်စေခြင်း

* ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၇။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။

၃ ထူထုသတင်းစာ၊ ၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။

ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ကလည်း တိုင်းပြည်နှင့်ပြည်သူအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ကို သတ္တိရှိရှိယူရဲသည့် လွတ်လပ်ရေး ဗိသုကာကြီး ဖြစ်သည့် အတိုင်း တာဝန်ယူရန် သဘောတူလိုက်ရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

မျက်မှောက်အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောထားကို တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်က တင်ပြရာတွင်၊ ယခုကြုံတွေ့နေရသော အခြေအနေများ၏ တရားခံမှာ ဖက်ဆစ်ဆန်သော ဦးနု ရောင်စုံအစိုးရသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ လွှတ်တော်အမတ်မဟုတ်သူတစ်ဦးအား ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကအပ်နှင်းလိုလျှင် အပ်နှင်းနိုင်သော အာဏာရှိသော်လည်း သာမန်အချိန်အခါမျိုး၌ ဤသို့သော တာဝန်ကြီးကို လွှတ်တော်အမတ်မဟုတ်သူ အားအပ်နှင်းရန် သဘောတူနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် (၁) အုပ်မနိုင် ထိန်းမရသည့်အခြေအနေကို ဦးနု ၏ ရောင်စုံအစိုးရကိုယ်တိုင်က ဖန်တီးထားရှိနေပြီ ဖြစ်သည်ကလည်းတစ်ကြောင်း၊ (၂) တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သော အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ဖိနှိပ်မှုကင်း၍ သမာသမတ်ကျသော အစိုးရ အဖွဲ့မျိုးရှိမှသာဖြစ်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်က တစ်ကြောင်း၊ (၃) အိမ်စောင့် အစိုးရအဖွဲ့ကို တာဝန်ယူမည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှာ လွတ်လပ်ရေးဗိသုကာကြီး တစ်ဦးဖြစ်၍တစ်ကြောင်း၊ (၄) ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကား တပ်မတော်စစ်ဦးစီးချုပ် အနေဖြင့်မဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်က ကြည်ညိုလေးစားသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တစ်ယောက်အနေဖြင့် အာဏာအပ်နှင်းသည်က တစ်ကြောင်း၊ (၅) ယင်းသို့ အာဏာအပ်သည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ယာယီသဘောမျှသာ ဖြစ်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ (၆) ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုယ်တိုင်က တိုင်းပြည်၏ ဆိုးရွားနေသော အခြေအနေများကိုထိန်းကာ ရွေးကောက်ပွဲကို တရားမျှတစွာ ကျင်းပနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဟု တိုင်းပြည်သို့ ကတိခံဝန်ချက်များပေးထား သည်ကတစ်ကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းဦးဆောင် သော အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့သစ်ကို ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်က သဘောတူကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရေး၊ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပနိုင်ရေးများ အတွက် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်သည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏အိမ်စောင့်အစိုးရသစ်ကို အစွမ်းကုန်ကူညီမည်၊ ဦးနု အစိုးရကဲ့သို့ ဖက်ဆစ်ဆန်သည့်အစိုးရမျိုး နောက်ထပ် တက်မလာနိုင်ရန် ပြည်သူ့အကူအညီဖြင့် အစွမ်းကုန်ကာကွယ်တိုက်ဖျက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်းများ ဖော်ပြထားသည်။

ဗမာပြည် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ ကလည်း လက်ရှိနိုင်ငံရေး အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ “ယနေ့ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲနှင့် ဗမာပြည်ဒီမိုကရက် အဖွဲ့ချုပ်၏သဘောထား” ဟူသော ကြေညာချက်တွင် တိုင်းပြည်တွင်ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုး အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့သော ဖဆပလ ယနေ့ကျဆုံးပြီဖြစ်ကြောင်း၊ အင်အား ချညွန့်သော ဦးနုအစိုးရအား ပူးကပ်ပြီးအသုံးချလျက်ရှိသော မြေပေါ်ခေါင်းမြီးမြို့ ကွန်မြူနစ် (ပမညတ) တို့သည် ရှေ့အဖို့တွင် မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရအား ၎င်းတို့အလိုကျ အသုံးချနိုင်တော့မည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဗမာပြည်သည်လည်း ကွန်မြူနစ်ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်ရန် အခွင့်ကောင်းကြီးနှင့် ကြုံတွေ့နေရပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအချက်ကိုသိသော မြေပေါ် မြေအောက် ကွန်မြူနစ်တို့သည် ကြောက်လန့်စိုးရိမ်ကာ တပ်မတော်ကို အမျိုးမျိုးခြေထိုးခြင်း၊ ဗမာ့တပ်မတော်နှင့် တိုင်းပြည်အား ရန်တိုက်ပေးခြင်း၊ တိုင်းပြည်ပရမ်းပတာဖြစ်ရန် ဉာဏ်နီဉာဏ်နက် မျိုးစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းလုပ်ကိုင်နေကြ၍ ၎င်းတို့၏ခြေလှမ်းကို မျက်ခြည်ပြတ်မခံဘဲ ကာကွယ်တွန်းလှန်ရန်လိုကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး အမြန်ဆုံး တည်ဆောက်၍ တရားမျှတလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပပေးနိုင်ရန် မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းခေါင်းဆောင်သော အစိုးရသစ်အား ၎င်းတို့နှင့်တကွ တစ်ပြည် ထောင်လုံးက ဝိုင်းဝန်းကူညီကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

နိုင်ငံရေးအာဏာပြောင်းလဲမှုသည် အမေရိကန်တို့၏ ကျူးကျော်ရေး စီမံကိန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည်ဟုလည်း အချို့က ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော် ပါတီဝင် မိုလ်အောင်နိုင်က “ယနေ့ - ပြည်သူတို့က ရွေးချယ်ရမည့် လမ်းနှစ်သွယ်” ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် အမေရိကန်နယ်ချဲ့သမားသည် ကျားသေချန်ကေရှိတ်အား မန်းမှုတ်အသက်သွင်းပြီး ထိုင်ဝမ်တွင် စစ်စခန်းလုပ်ကာ ထိုမှတစ်ဆင့်ချွန်ကေရှိတ်၏ ခုပ်သေးတပ်များဖြင့် အရှေ့ဘက်မှ တရုတ်ပြည်အားထိုးစစ်ဆင်ရန်ကြံစည်ခဲ့ကြောင်း၊ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြောက်ဘက်တွင် တောင်ကိုရီးယားမှတစ်ဆင့် စစ်တစ်ကြောင်း နှင့် တောင်ဗီယက်နမ်မှတစ်ဆင့် စစ်တစ်ကြောင်း၊ တရုတ်ပြည်ကို သုံးဖက်သုံးတန်မှ ဖုံးစစ်ဆင်ရန် ကြိုးစားကြောင်း၊ ဤစစ်ကြောင်းများထက် လွယ်ကူမည့် တရုတ်ပြည်သို့ တိုက်ရိုက်ဝင်နိုင်သော မြန်မာပြည်ဘက်မှ စစ်ကြောင်းကို ဖွင့်နိုင်ရန် အတွက် (၁) မြန်မာပြည်ကို စစ်စခန်းပြုလုပ်ရန်ကြိုးစားထားသည်၊ (၂) မြန်မာ ပြည်မှနှင့်ရှမ်း၊ ကချင်ပြည်နယ်များကိုခွဲထုတ်၍ ၎င်းထင်သလို ခြယ်လှယ်ခွင့် ရလို သည်၊ (၃) တရုတ် - မြန်မာ နယ်ခြားအရေး တင်းမာအောင် ပြုလုပ်လိုသည်၊ (၄) မြန်မာပြည်အား ဆီးတိုး ထုပ်စုထဲ ထောက်အောင် ကျုံးသွင်းလိုသည်။

(၅) ထိုမှတစ်ဆင့် တရုတ်ပြည်အား အမြဲတမ်းခြိမ်းခြောက်မည်စသည့်လုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရေးအတွက် ဒီမိုကရေစီရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လူမျိုးစုအရေး၊ ကြားနေရေးများကို ပြုလုပ်မည်ဟု ကြွေးကြော်တက်လာသော ဦးနုအစိုးရအား ဖြုတ်ချပြီး ပြည်တွင်းပြည်ပ စစ်လိုလားသော အစိုးရတစ်ရပ် အစားထိုးရန် လိုအပ်လာသည်။ ဤသို့အစိုးရတစ်ရပ်ကို အစားထိုးရန် ပြုလုပ်ရာတွင်၊ ပြည်တွင်းတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် စစ်တိုက်နေရခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ကွန်မြူနစ်ဝါဒဆန့်ကျင်ရေးမှိုင်းလုံးတိုက်ကာ ပြည်တွင်းစစ်ကို နက်ရှိုင်းအောင်ပြုလုပ်လျက် ပြည်ပတွင် တရုတ်ပြည်နှင့် လှည့်တိုက်ပေးလိမ့်မည်။ ထိုအကွက်ဆင်ချက် အောင်မြင်လျှင် တောင်ကိုရီးယား၊ တောင်ဗီယက်နမ်၊ ယိုးဒယားနှင့်ချန်ကေရှိုတ်တပ်များကို ၎င်းတို့၏ ရုပ်သေးတပ်များ ဖြစ်အောင် လုပ်သကဲ့သို့ မြန်မာပြည်နှင့် ဗမာ့တပ်မတော်ကိုလည်း၊ ၎င်းတို့၏စစ်သေနင်္ဂဗျူဟာအတွင်း နယ်ရှုပ်များဖြစ်အောင် စီစဉ်လုပ်လာပေမည်ဟု ထင်မြင်ချက်ဖော်ပြထားသည်။

(မြေနု) စိုးအောင်ကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အာဏာပေးအပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ “လုပ်လိုက်သည့်သဘောမှာ အမေရိကန်အလိုကျ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး မရရှိရေး၊ ကွန်မြူနစ်များတက်မလာနိုင်ရေးတို့အတွက် ခြေမြန် လက်မြန် ခြေလှမ်း လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလှပေသည်” ဟူ၍ “အာဏာပြောင်းလဲမှုနှင့် ကျွန်တော့ အမြင်” ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ဝေဖန်ထားသည်။^၁ ပမညတ အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ၏ ကြေညာချက်တွင်လည်း သခင်ဗစိန်နှင့် ဆွေ-ငြိမ်းတို့ လူစုတွေ အာဏာရလျှင် တည်မတ်စွာကြားနေရေးဝါဒကို တစ်စတစ်စဖျက်ပြီး အမေရိကန် ဦးစီးသော ဆီးတိုးအုပ်စုသို့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ဆွဲသွင်းလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ချက်ပေးကြသည်။^၂ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ဤကဲ့သို့ အာဏာသိမ်းခြင်းမှာ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် ဦးဆောင်၍ သိမ်းခြင်း ဖြစ်ပြီး အမေရိကန် ဗဟိုဘောက်လှမ်းရေး (စီအိုင်အေ) ၏အကူအညီပါသည်ဟုသက်သက်မကင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။^၃

ဤသို့ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား အာဏာအပ်သည့် ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးမျိုးဝေဖန်မှုများ၊ ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုများကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် သန့်ရှင်း

၁ ဗိုလ်အောင်နိုင် (ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ) ၊ “ယနေ့- ပြည်သူတို့က ရွေးချယ်ရမည့် လမ်းနှစ်သွယ်” ၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၁၁၊ ၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၁၃။

၂ (မြေနု) စိုးအောင် ၊ “အာဏာ ပြောင်းလဲမှုနှင့် ကျွန်တော့ အမြင်” ၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၇၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၂။

၃ လက်နက်နှင့် အာဏာသိမ်းခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြ။

၄ CIA Central Intelligence Agency

၅ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန) ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဖဆပလခေါင်းဆောင်အချို့သာမက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့်တပ်မတော်အရာရှိကြီးအချို့ကပါ ဤအချက်ကိုရှင်းလင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် တပ်မတော်အရာရှိများကလည်း နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရှင်းလင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်တို့သည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံကာ နိုင်ငံရေး အခြေအနေများကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ဤသို့ ဆွေးနွေးရာတွင် တပ်မတော်အရာရှိများက လွှတ်တော်၌ အင်အား အကြီးဆုံး ဖြစ်သော အတိုက်အခံဆွေ ငြိမ်းအင်အားစုကိုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယအင်အားအကြီးဆုံး ဖြစ်သော ပမညတအင်အားစုကိုလည်းကောင်း ခေါ်ယူတွေ့ဆုံကာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးများကို ဆွေးနွေးလိုကြောင်း တင်ပြသွားသည်ဟုဆိုသည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်း၌ပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် တည်မြဲဖဆပလခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော ဦးဗဆွေနှင့် ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ကို ၎င်း၏ နေအိမ်သို့ ခေါ်ယူတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

တပ်မတော် အပေါ် စွပ်စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းထုတ်ပြန်ချက်တွင် မိမိအား လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ခြောက်လအတွင်းလုပ်ပေးရန် ဝန်ကြီးချုပ်က တာဝန်ပေးပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင်က ၎င်းသည် အာဏာရနိုင်ငံရေး ပါတီခေါင်းဆောင်အဖြစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးခြင်းကို ပြည်သူလူထုစိတ်၌ သံသယမရှိစေခြင်းအလိုငှာ မိမိကိုတာဝန်ပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်က နိုင်ငံအပေါ်ဖြူစင်သောစေတနာဖြင့် မိမိအား တာဝန် လွှဲပေးသကဲ့သို့ မိမိကလည်း နိုင်ငံတော်၏ ရှေ့ရေးကို လေးလေး နက်နက်ဆင်ခြင်၍ ပြည်သူတို့၏ ယုံကြည်မှုကို လေးစားဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ 'မသမာသူအချို့ အမျိုးမျိုး မတရားစွပ်စွဲနေကြသည်ကို ကြားသိရကြောင်း၊ ဤမတရားစွပ်စွဲမှုများကို မပြုလုပ်ရန် တောင်းပန်ကြောင်း၊ တောင်းပန်၍ မရလျှင် မလွဲသာမရှောင်သာ တရားဥပဒေအရ အရေးယူရပါမည်ဖြစ်ကြောင်းများ ပါရှိသည်။'

အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့ နေ့လယ် ၁၂ နာရီတွင်လည်း ပမညတခေါင်းဆောင်များအား ဒဂုံရိပ်သာသို့ ဖိတ်ကြားကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက

၀ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းသည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုနေကြခြင်းသည် လုံးဝ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်က အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းသည် စစ်တပ်သို့ လွှဲအပ်ခြင်းလည်း မဟုတ်ကြောင်း၊ မိမိအားပုဂ္ဂိုလ် အရ တာဝန်ပေး လွှဲအပ်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း^၁

ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တပ်မတော်သည် ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုနှင့် ပတ်သက်နေသည်ဟု စွပ်စွဲမှုနှင့် မတ်သက်၍

မိမိတို့တပ်မတော်အား ဆွေ-ငြိမ်း တပ်မတော်ဟု သမုတ်နေခြင်း မျိုးလောက် နာစရာကောင်းတာ အခြားမရှိတော့ကြောင်း၊ တပ်မတော်သည် မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီ၏ အကျိုးကိုမျှဆောင်ရွက် ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်း၊ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် အစွမ်းကုန်ကြိုးစား ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ရာ အပြောနှင့်အဟော ညီမညီကို စောင့် ဆိုင်း ကြည့်ရှုကြစေလိုပါကြောင်း^၂

နှင့် ဖိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက မေတ္တာရပ်ခံသည်။ အာဏာလက်၍

နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့် နိုင်ငံရေး လုပ်ကြံရမည်ကို မိမိနားလည် ပါကြောင်း၊ ဤသို့နိုင်ငံရေး လုပ်ကြံရာတွင် မိမိတဦးတည်းအနေဖြင့် အရေးထူနိုင်သော်လည်း ငယ်သားနောက်လိုက်များ၏ အခြေ အနေကို အညံ့ဆွင်းစဉ်းစားကြရန် လိုကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ပမညတ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် အခြေအနေအစစ်အမှန်ကို သိနားလည် ကြပြီးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဥပဒေတွင်း နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ မဟုတ်မမှန်သော စွပ်စွဲချက်များအပေါ် မူတည်၍ နယ်ကျွန်သော လှုပ်ရှားမှုများ မပြုလုပ်ကြဆို နောက်ပိုင်းကို ထိန်းသိမ်းပေးစေလိုပါကြောင်း^၃

ဟူ၍လည်း မေတ္တာရပ်ခံသည်။

• တပ်မတော်သတင်းထုတ်ပြန်ချက်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၃၄၊ ၁ ဆောက်တိုတာ ၁၅၅၈၊

HDR: Political Papers C II (f).

နောင်ကိုးကားလျှင် တပ်မတော်သတင်းထုတ်ပြန်ချက် ဟု ညွှန်းမည်။

၂ တပ်မတော်သတင်းထုတ်ပြန်ချက်၊ စာ ၁။

၃ တပ်မတော်သတင်းထုတ်ပြန်ချက်၊ စာ ၂။

ပမညတဘက်မှလည်း ဗိုလ်မြသွေးက ၎င်းတို့၏သဘောထားကို တင်ပြခဲ့သည်။ တင်ပြချက်တွင် ပြီးခဲ့သော ပါလီမန်၌ ဆွေး-ငြိမ်း အုပ်စု အာဏာမဲ့သော အခါ “စစ်တပ်နှင့် အာဏာသိမ်းမည်”ဟု ကြေညာခဲ့ရုံမက လက်နက်တွေလည်း ပြင်ဆင်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုနောက် ဆွေး-ငြိမ်း အုပ်စုကိုထောက်ခံသည့် တပ်မတော်အရာရှိ အချို့က ပြောင်ပြောင်ပင် တရားဟောပြောခဲ့ကြောင်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်မတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း မြို့များကို တပ်မတော်ကသိမ်းသည်ဟု သတင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုနောက် အင်းစိန်၊ မင်္ဂလာဒုံသေယာဉ်ကွင်း၊ ဂုန်လျှော်စက် စသည်တို့ကိုသိမ်းခဲ့သည်တို့နှင့် တစ်ဆက်တည်း စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဦးနုက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အာဏာလွှဲပေးမည်ဟု ကြေညာခဲ့ကြောင်း၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက် နောက်တွင်ပင် ရွှေတောင်၊ ဘိုကလေးစသည်တို့တွင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းပိုက်လိုက်ပြီဟု သိရကြောင်း၊ ဤသို့ ဖြစ်ပျက်လာသည့် အတွက် လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု တွက်ချက်ရန်ရှိကြောင်း၊ သို့သော် တပ်မတော်တစ်ခုလုံးကသော်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက သော်လည်းကောင်း စီစဉ်သည်ဟု မယူဆကြောင်း၊ ဆွေး-ငြိမ်း ဩဇာခံတပ်မတော် အရာရှိ အချို့က စီစဉ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြောင်း တင်ပြသည်။

ဆက်လက်၍၊ ပမညတနှင့် အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ၏ ရည်ရွယ်ချက်တွင်

...စစ်တပ်ကိုသော်၎င်း၊ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကိုသော်၎င်း၊ စွပ်စွဲပုတ်ခတ် ရန်ခွဲခြားရန်ဆန္ဒမရှိ၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေဘောင်အတွင်း ဒီမိုကရေစီနည်းကိုသာ လက်ခံကျင့်သုံးမည်ဟု ကျေညာထားသည့် အဖွဲ့များဖြစ်ရာ အာဏာလွှဲပြောင်းရေးသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေဘောင်အတွင်း ပါလီမန်ဘောင်အတွင်း ဒီမိုကရေစီ နည်းနှင့်သာ ဖြစ်စေလိုကြောင်း၊ လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းခြင်းကို မူအားဖြင့် ကန့်ကွက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း”

ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။

ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးကလည်း၊ ထိုရက်များအတွင်း ကောလာဟလ သတင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကို ဖမ်းရန်ဟူသော သတင်းများ ပေါ်ခဲ့ကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ အခြေအနေတွင် ဗမာ့ တပ်မတော်က ပြင်ဆင်မှုလုပ်ရကြောင်း၊ အချို့ပြင်ဆင်မှုမှာ လိုသည်ထက်ပိုသွား၍

ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခိုင်းခဲ့ကြောင်း၊ ဤအခြေအနေတွင် အာဏာလွှဲပြောင်းမှုဖြစ်သည့် အတွက် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းသည်ဟု အထင်မှားစရာ အကြောင်းရှိသည်ကို မငြင်းလိုကြောင်း၊ တကယ်တွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခြင်းမဟုတ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှတစ်ပါး အခြားတပ်မတော်အရာရှိများ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်မည်မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ထုတ် သတိပေး ကြေညာချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်မြသွေးက မေးမြန်းရာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက “စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းသည်” ဟူသောအသုံးအနှုန်းကို အထူးရှောင်ကြဉ်ရန် ပြောဆိုလိုကြောင်း၊ တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းသည်ဟူသောစကားမှာ တပ်မတော် ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အထူးထိခိုက်စေကြောင်း၊ မိမိထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကြေညာချက်မှာ တပ်မတော်က နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုအတွက်လုပ်ကိုင်ပေးမည်ဟူသော ကောလာဟလ မဖြစ်စေရန်နှင့် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစေရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း၊ ထိုစွပ်စွဲမှုများကို ရှောင်ကြဉ်ကြရန် တောင်းပန်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများကိုမူ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းပြုမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်က လည်း နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိစေရန် ထိရောက်စွာ တားမြစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားသွားသည်။ ၎င်းအပြင် နယ်မှထွက် ပြေးလာသော နိုင်ငံရေးသမားများကို ပြန်ပို့ရန်နှင့် နယ်များတွင် လုံခြုံစွာနိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်စီစဉ်ပေးရန်နှင့် လုံခြုံမှုအတွက် ဖမ်းဆီးခံ ထားရသူများအားလုံးကို လွှတ်ပစ်ရန်လည်း တပ်မတော်က တာဝန်ယူမည် ဖြစ်ကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ပြောကြားခဲ့သည်။

စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းမြို့ အမှတ် (၁) ခြေလျင်တပ် မဟာဌာနချုပ်၌ ဗိုလ်မှူးကြီး စည်သူသောင်းကြည်က နယ်ဘက်အရာရှိများ၊ မြို့မိ မြို့ဖများ၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလအမှုဆောင်များ၊ တည်မြဲဖဆပလ အမှုဆောင်များကို ရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ရှင်းလင်းပွဲတွင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းသလိုလို ကောလာဟလသတင်းများပြန့်ပွားနေကြောင်း၊ အမှန်မှာ တပ်မတော်က စစ်ကိုင်း မြို့တွင် အင်းဝတံတားကြီး၊ ငွေတိုက်နှင့် အခြားသောနေရာများ၌ ထိန်းသိမ်း ရှာဖွေနေရခြင်းမှာ ယခုဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေအရ လုံခြုံရေးအတွက်ဖြစ် ကြောင်း၊ တပ်မတော်သည် နိုင်ငံရေးနှင့် ကင်းရှင်းသဖြင့် စိုးရိမ်မှုများ မရှိစေလို

ကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။* မိတ္ထီလာမြို့ ဗမာ့တပ်မတော် အမှတ် (၁၁) ခြေလျင်တပ်မဟာဌာနချုပ် အရာရှိများရိပ်သာ၌ မန္တလေး၊ ကျောက်ဆည်၊ မိတ္ထီလာ၊ ပျဉ်းမနားခရိုင်များမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် သတင်းထောက်များကိုဖိတ်ကြားကာ တပ်မဟာမှူး ဗိုလ်မှူးကြီးရွှေက အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့၌ ရှင်းလင်းပွဲကျင်းပသည်။ ရှင်းလင်းပွဲတွင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းသည်ဆိုသည်မှာ အခြေအမြစ်မရှိကြောင်း၊ တပ်မတော်သည် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးတို့၏ အကျိုးကိုသာ ရှေးရှု၍ မည်သည့်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း၏ လက်ကိုင်တုတ်မှ အဖြစ်မခံဘဲ ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။†

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကလည်း ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခန်းမ၌ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများအား လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ၎င်းပြောကြားချက်တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလက လွှတ်တော်တွင်မဲခွဲရာ၌ ပမညတ ၏ ထောက်ခံမှုကို လက်ခံခြင်းကြောင့် သန့်ရှင်းအစိုးရ ကွန်မြူနစ် ဖြစ်တော့မည်ဟူသော သတင်းက တပ်မတော်နှင့် ဘောင်တန်းသားများကို ဂယက်ချိုက်ကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်များနှင့်ပေါင်းပြီး တပ်မတော်ကို ဖျက်ပစ်လေမည်လားဟု တွေးတောကြကြောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ကွန်မြူနစ်နှင့်ပေါင်းဖို့ လမ်းခင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်ဆိုကာ သတင်းလွှင့်ရာမှ တပ်မတော်က စိုးရိမ်မှုပြင်းထန်လာကြောင်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလညီလာခံတွင် နယ်ခေါင်းဆောင်အချို့က တပ်မတော်မှ အရာရှိအချို့ကို စွပ်စွဲဝေဖန်ခဲ့ကြောင်း၊ ဤသို့ တပ်မတော်ကို ပုတ်ခတ်သည်မှာ နိုင်ငံခြား အားကိုးရှိ၍ဖြစ်သည်ဟု သတင်းလွှင့်ကြပြန်၍ တပ်မတော်က စိုးရိမ်မသက်သာမှု ပိုကြီးလာကြောင်း၊ အလင်းဝင် ပြည်သူ့ရဲဘော်များမှာလည်း အခွင့်အရေးရလျှင် အချို့ ပြန်၍တောခိုကြလိမ့်မည်ဟူသော သတင်းများ ကြားနေရကြောင်း၊ မိမိနယ်လှည့်စဉ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး၌ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများ၊ ရန်ကုန်သို့ စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့ ပြန်ရောက်ပြီး ကြားသိရသော သတင်းများကြောင့် အာဏာပိုင်အချို့ကို ခေါ်ယူတွေ့ဆုံ မေးမြန်းကြောင်း၊ တပ်ကလည်း စိုးရိမ်မှု၊ မသက်သာမှုများရှိနေကြောင်း၊ ပေါက်ကွဲမှုမဖြစ်စေရန် ထိန်းသိမ်းနေရကြောင်းများ ပြောကြားကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေများကြောင့် လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကို နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ တွေးမိပြီး သွေးထွက်သံယိုမှုများမဖြစ်ပွားစေရန် မိမိက ဗိုလ်ချုပ်

* (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) လူထုသတင်းစာ၊ ၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

† မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

နေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးလက်ခံ၍ ခြောက်လအတွင်း လွတ်လပ်၍ တရား
မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးရန် တိုက်တွန်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း
ရှင်းပြသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလလက်အောက်ရှိ တိုက်နယ်နှင့် အခြေခံများမှ သန့်ရှင်း
ခေါင်းဆောင်များအား ဝန်ကြီးချုပ်နေအိမ်တွင်းမဏ္ဍပ်သို့ ဖိတ်ကြားကာ နိုင်ငံရေး
အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ ဝန်ကြီးချုပ်က အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့ ညနေ ၃
နာရီတွင် ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ ဤရှင်းလင်းချက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်က မိမိတို့သည် သတ္တိ
ကြောင်သူများမဟုတ်၊ ကူဒီတာ^၁ လုပ်သည်အထိလည်း ခံနေမည်မဟုတ်ကြောင်း၊
အာဏာကိုမပေးဘူးဆိုလျှင် စစ်တပ်က မိမိတို့ကို ဖမ်းရုံသာရှိပြီး သတ်မပစ်နိုင်
ကြောင်း၊ မိမိအကြောင်းကိုလည်း စစ်တပ်ကသိကြောင်း၊ “မိမိကြောက်မွေးတစ်မွေး
ပါလျှင် ဇာဂနာနဲ့ ဆွဲနှုတ်ကြပါ။ ဤကဲ့သို့အဖြစ်မျိုးလည်း မည်သည့်အခါမျှ
အလုပ်မခံဘူးဆိုသည်ကို မှတ်ထားကြပါ”ဟူ၍ ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့သည်။

ပြည်ထဲရေးဌာနဝန်ကြီး ဗိုလ်မင်းခေါင်ကလည်း ယူအယ်လ်အိုအလုပ်သမား
အစည်းအရုံးများအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌအနေနှင့် ရန်ကုန်မြို့လုံးဆိုင်ရာ ယူအယ်လ်အိုအခြေ
ခံအလုပ်သမားအစည်းအရုံးများမှ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အမှုဆောင်များအား
အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့ နံနက် ၈ နာရီခွဲတွင် ဝန်ကြီးချုပ်၏ ညွှန်
မဏ္ဍပ်သို့ ဖိတ်ခေါ်ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဝန်ကြီးချုပ်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
နေဝင်းကို တာဝန်လွှဲပြောင်းပေးသည့် အခြေအနေကို လက်ပါးစေမှုများက အခွင့်
ကောင်းယူကာ တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းသယောင်ယောင် သတင်းလွှင့်ကာ
အချင်းချင်း ပဋိပက္ခမှုကြီးမားအောင် ဖန်တီးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်က
အာဏာသိမ်းရိုးမှန်လျှင် နောက်ဖွဲ့သည့် အစိုးရအဖွဲ့ထဲတွင် တပ်မတော်အရာရှိများ
သာ ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်သွားကြမှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်အာဏာသိမ်း
လျှင် ဝန်ကြီးချုပ်အနေနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို မေတ္တာရပ်ခံသည့် အချက်ကြီး
နှစ်ချက်ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအနေနှင့် လက်ခံစရာမလိုကြောင်း၊ ယခုအခြေအနေအရ
တပ်မတော်ကို အာဏာလွှဲပေးခြင်းမဟုတ်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတစ်ဦးတည်းကိုသာ
ပါလီမန်မှတစ်ဆင့် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးပြီး ကြားကာလ အစိုးရအဖွဲ့အနေနှင့်
တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ပေးခြင်း

(က) ထူထုသတင်းစာ၊ ၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။
(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။
၂ coup d'etat
၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

ဆာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အာဏာသိမ်းလမ်းစဉ်ကို ဆွေ-ငြိမ်းတို့မှအပ အခြားနိုင်ငံရေး သမားများအနေနှင့် ပြုလုပ်ရန် အိပ်မက်ပင်မက်လိမ့်မည်ဟု မိမိမထင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းသည်ဟူသော မတရားဝါဒ ဖြန့်မှုများကို လုံးဝမယုံကြည်ရန် ဗိုလ်မင်းခေါင်က ရှင်းလင်းမှာကြားခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အား အာဏာပေးအပ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြကြသော်လည်း ယင်းတင်ပြချက်များမှာ အခြေအနေ အရပ်ရပ် အပေါ်တွင် တပ်မတော်၏ စိုးရိမ်မှုများပေါ်လာရပုံများကို ရှင်းလင်းပြကြသော ကြောင့် သင်္ကာမကင်းဖြစ်မှုကို လျော့ပါးသွားစေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ထုတ် မြည်ဆူချာနယ် တွင်

အောက်တိုဘာ ၂ ရက်နေ့က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများအား ပြောကြားသော ဦးနု မိန့်ခွန်းတွင် ပမညတ ထောက်ခံမှုယူလို့ သန့်ရှင်းဖဆပလကို ကွန်မြူနစ်ဖြစ်သွားပြီ၊ ကွန်မြူနစ်နဲ့ ပေါင်း မှာလားဆိုသော သံသယများဖြင့် စစ်တပ်က ဤသို့ ထ၍လုပ်လာ သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းများ ထည့်သွင်း ဝန်ခံပြောဆိုသွားလေ သည်။ ထိုအချက်ကပင်လျှင် အာဏာလွှဲပြောင်းရေးကိစ္စပေါ်ပေါက် လာခြင်းမှာ စစ်တပ်၏လှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်နေပေသည်။

ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းအပြင် ဖန်တရာတေ ဆိုသူကလည်း “နိုင်ငံရေးအာဏာ လွှဲပြောင်းမှု ပေါ်ပေါက်လာရပုံ” ဆောင်းပါးတွင်

ဦးနုရဲ့ မိန့်ခွန်းထဲမှာ ပေါ်လွင်နေတာက၊ ပမညတ ရဲ့ ထောက်ခံမှုကို သန့်ရှင်းဖဆပလက လက်ခံလို့ သန့်ရှင်းဖဆပလတွေ ကွန်မြူနစ် ဖြစ် သွား ပြီ ဆိုတဲ့ သတင်းက၊ စစ်တပ်ထဲမှာ ဂယက်ရိုက်သွားတာ ရယ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင်လုပ်တဲ့နေရာမှာ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကျေ နပ်မှုရအောင် လိုက်လျောခဲ့တာတွေကြောင့်ရယ်၊ ကွန်မြူနစ်တွေ နဲ့ ပေါင်းတော့မှာလားဆိုပြီး စစ်တပ်က စိုးရိမ်ကြောင့်ကြလာ တယ် ဆိုတာရယ်၊ အဲဒီလိုစိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုတွေ၊ မသင်္ကာမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာလို့ တနိုင်ငံလုံးမှာ စစ်တပ်ကထပြီး ထိန်းလိုက်ရတယ် ဆိုတာတွေဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။
၂ အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင် တဦး “လူထုအားကိုမယုံ - တွေဝေ၍ ပြတ်သားမှု မရှိခြင်း ကြောင့် နအစိုးရ အကြပ်တွေ့သည်”။
မြည်ဆူချာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၈၊ ၁၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၁၃။

ဒီစကားကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် စစ်တပ် ဒီလိုလုပ်ရှားခဲ့တာဟာ အစိုးရရဲ့ ဆန္ဒမပါဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်တချက် အစိုးရအနေနဲ့ လုပ်ကိုင်နေတာတွေကို စစ်တပ်က သံသယရှိပြီး ခြေလှမ်းတမျိုးလှမ်းလိုက်တယ်ဆိုတဲ့သဘောကလဲ ဦးနုစကားအရဘဲ ထင်ရှားနေပါတော့တယ်။

သည်တော့က ဦးနုရဲ့ စကားအဓာအရ စစ်တပ်က အာဏာမသိမ်းပါလို့ ဆိုပေမဲ့ တရားဝင်တက်နေတဲ့အစိုးရကလုပ်တဲ့ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ကို စစ်တပ်မှာကြီးကနေသူ တချို့က မကြိုက်ရင် စစ်တပ်အနေနဲ့ မခံဘူးဟေ့၊ မြို့တွေ-ရွာတွေကို ထိန်းသိမ်းလိုက်မယ်ဆိုတဲ့သဘော ထင်ရှားနေပါတော့တယ်။

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။

ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်၍ တပ်မတော်အရာရှိများနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များက ရှင်းလင်းပြောကြားကြသော်လည်း နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းအချို့နှင့် ကျောင်းသားများက လက်မခံကြဘဲ ဆက်လက်ဆန့်ကျင်ကြသည်။ အဖွဲ့ပေါင်းစုံ ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်းကော်မတီမှ ကြီးမှူးကာ အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် လူထုဆန္ဒပြပွဲကျင်းပခဲ့သည်။ သံဃာတော်များ၊ လူမျိုးရေးအသင်းအဖွဲ့များနှင့် လူငယ်ကျောင်းသားများပါ တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုဆန္ဒပြပွဲတွင် တက်ရောက်သူများက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့၏ အပြန်အလှန်ပေးစာတွင် ပါရှိသော ဝန်ကြီးချုပ်လက်မှတ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းလက်သို့အာဏာလွှဲပြောင်းရေး အစီအစဉ်သည် လက်နက်ကိုင်လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆက်စပ်နေပြီး မူမမှန်သောစိစဉ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုအစီအစဉ်ကို ကန့်ကွက်၍ အောက်ပါအချက်များကို တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ထိုတောင်းဆိုချက်များမှာ

- (၁) လက်ရှိ ဦးနု အစိုးရ ဆက်လက်တည်ရှိရန်
- (၂) ဦးနု အစိုးရက ပြည်သူတို့ မျှော်လင့်ထားသော ဒီမိုကရေစီအပြည့်အဝရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပြည့်အဝရေးတို့အတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်
- (၃) လက်ရှိပါလီမန်ဖျက်သိမ်းရန်

* ဖန်တရာတေ။ “နိုင်ငံရေးအာဏာ လွှဲပြောင်းမှု ပေါ်ပေါက်လာရပုံ”၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၈၊ ၁၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၅။

- (၄) တရားဝင် တည်ထောင်ထားသော ဦးနှုတ် အစိုးရကပင်ကြီးမှူး၍ ရွေးကောက်ပွဲသစ်တစ်ရပ် ကျင်းပပေးရန်
- (၅) ဗမာ့တပ်မတော်အတွင်း မည်သည့်ဝါဒကိုမျှ ဆန့်ကျင်သည့် နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းများမလုပ်ရန်၊ လုပ်ကိုင်နေမှုများကို အမြန်ဆုံးအရေးယူရပ်စဲပစ်ရန်
- (၆) တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းခြင်းမဟုတ်ဟု ဆိုလျှင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ရန်
 - (က) မြို့များတွင် စစ်တပ်က သိမ်းဆည်း ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းကို ရပ်စဲ၍ အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် မြို့ပြဆိုင်ရာများနှင့်သာ လုံးဝအာဏာတည်စေရန်
 - (ခ) ပြူစောထီး တပ်ဖွဲ့များကို မည်သို့မျှ အသွင်မပြောင်းဘဲ လုံးဝဖျက်သိမ်းရန်
 - (ဂ) ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသော နိုင်ငံရေးသမားအားလုံးကို လွှတ်ရန်
 - (ဃ) ရန်ကုန်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လာရသော နယ်မှနိုင်ငံရေး သမားများအားလုံးကို မိမိတို့ဆိုင်ရာနယ်ပယ်သို့ပြန်နိုင်စေရန်နှင့် ဥပဒေဘောင်အတွင်း နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်

ဟူ၍ တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များ၊ အဖွဲ့ပေါင်းစုံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဗဟိုပူးတွဲကော်မတီမှ ဗိုလ်မှူးမြင့်၊ ဗိုလ်အောင်နိုင်၊ သခင်ခင်အောင် တို့ပါဝင်၍၊ သန့်ရှင်းစဆပလဘက်မှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနှုတ်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ သခင်ကျော်ထွန်းတို့ ပါဝင်သည့်ဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ်ကို အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ည ၇ နာရီတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ပမညတ နှင့် အဖွဲ့ပေါင်းစုံကော်မတီဝင်တို့က အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သောအချက်များအနက် ဦးနှုတ်အစိုးရကိုသာ ဆက်လက်တည်ရှိနေကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် တပ်မတော်က ဦးနှုတ်အစိုးရကိုကူညီကာ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်ရန် ၎င်းတို့သဘောထားကို တင်ပြကြသည်။ ထို့နောက် တက်လာသော ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရအားလည်း စစ်အစိုးရမဟုတ်ဘဲ မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးအစိုးရ ပီပီ

ဆောင်ရွက်ရန်၊ ပြုစောထီးများလုံးဝဖျက်သိမ်းရန်၊ ဖမ်းဆီးထားသောနိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများကို ပြန်လွှတ်ရန်၊ နယ်မှထွက်ပြေးလာသော နိုင်ငံရေးသမား များအား နယ်ပြန်၍နေထိုင်နိုင်ရေး၊ ရုတ်ရုတ်ရက်ရက်အခြေအနေတွင် နိုင်ငံရေး သမားများကိုဖမ်းပြီး သတ်ရန်ကြံသော တပ်မတော်အရာရှိများကို အရေးယူပေးရန် တင်ပြကြသည်။

အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်း ကော်မတီက လွှတ်တော်အတွင်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ပမညတဌာနချုပ်၌ အောက်တိုဘာ ၁၅ ရက်နေ့ညနေက ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုအစည်း အဝေးက “လက်နက်ကိုင်အာဏာသိမ်းဒါမဟုတ်လျှင်-မူမှန်၍ သဘာဝကျသော အိမ်စောင့်အစိုးရမျိုးကိုသာ ပါလီမန်ကဖွဲ့စည်းလော့” ဟူသော ခေါင်းစဉ်တပ်ထား သည့် ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ နေ့စွဲဖြင့်ထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာစဉ်က အခြေအနေအရပ်ရပ် ပေါ်တွင်မူတည်၍ “လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းရန် ကြံစည်မှုသာဖြစ်သည်” ဟု ပြည်သူ့ပါတီအဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံတို့ကကန့်ကွက်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ထိုအခါ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် တပ်မတော်တာဝန်ခံတို့က အာဏာသိမ်းတာမဟုတ် ကြောင်း၊ တပ်မတော်အနေနှင့် ဘယ်သောအခါမှ နိုင်ငံရေး၊ ပါတီရေးများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်ကြောင်း အကြိမ်ကြိမ်ငြင်းဆိုခဲ့၍ အနည်းငယ်စိတ် သက်သာရာရခဲ့ကြောင်း၊ ပြည်သူတို့ အမှန်တကယ် စိတ်ချယုံကြည်စေရေးအတွက် ပြည်သူ့အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံတို့က လက်နက်နှင့်အာဏာသိမ်းတာမဟုတ်လျှင် အထက် တွင် ဖော်ပြခဲ့သော လုပ်ငန်းများကို လုပ်ပြလော့ဟူ၍ အချက်လေးချက်တောင်းဆို ခဲ့ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ဦးနုအစိုးရသည် ပြည်သူတို့၏ဆန္ဒကို လက်မခံငြင်းပယ်ခဲ့သည့် ပြင်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းလက်သို့သာ ဇွတ်အတင်းအာဏာလွှဲပြောင်းရန် စီစဉ်နေ ကြောင်း၊ ထိုကြောင့် ဤအစီအစဉ်ကို “မူ” အားဖြင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှလိုလားမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ယခုအခြေအနေမျိုးတွင် အချိန်မီအဖတ်ဆယ်ပေးနိုင်မည့် တစ်ခု ထည်းသောနည်းလမ်းမှာ မကြာမီကျင်းပမည့် လွှတ်တော်မှ လွှတ်တော်တွင်းရှိ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးပါဝင်သည့် “ကြားဖြတ်အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့” ဖွဲ့စည်းလုပ်ဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကြားဖြတ်အစိုးရတွင် အဓိကပါဝင်ရမည့် အင်အားစုများမှာ (၁) န-တင် အင်အားစု (၂) ဆွေ-ငြိမ်း အင်အားစု (၃) ပမညတ အင်အားစု (၄) လူမျိုးစုအင်အားစု (၅) ဗိုလ်ချုပ်ကြီး

နောင် (မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ်နှင့်သာပါဝင်ရေး) တို့ဖြစ်၍ ထိုကြားဖြတ် အစိုးရကို အများကသဘောတူ ရွေးချယ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်က ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြထားသည်။

ဆက်လက်၍ ခြောက်လအတွင်း ပြည်သူ့သို့တာဝန်ခံ၍ အိမ်စောင့်အစိုးရက မူချမသွလုပ်ဆောင်ပေးရမည့် လုပ်ငန်းကြီးငါးရပ်ကိုလည်း တင်ပြထားသည်။

ထိုလုပ်ငန်းကြီးငါးရပ်မှာ

- (၁) သူမနာ ကိုယ်မနာ သင်ပုန်းချေငြိမ်းချမ်းရေးကို အမြန်ဆုံးဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော်ထုတ်ရေး
- (၂) ခါးပိုက်ဆောင်တပ်များဖျက်သိမ်းရေး၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသမားများ အားလုံးလွှတ်ပစ်ရေး၊ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရေးဥပဒေများ ဖျက်သိမ်းရေး စသည့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝပြန်လည်ဖော်ထုတ် ပေးရေး
- (၃) ခြောက်လအတွင်း လုံးဝတရားမျှတ သန့်ရှင်းသည့် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးကျင်းပပေးရေး
- (၄) ထိုသို့ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သော အစိုးရကို အာဏာ လွှဲပြောင်းပေးရေး
- (၅) ထိုအစိုးရကို တပ်မတော်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနှင့် တကွ အမှုထမ်းအရာထမ်းအားလုံးတို့က သစ္စာရှိစွာနာခံထမ်းဆောင် ကြစေရေး^၁

တို့ဖြစ်သည်။

ပမညတအဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံက တင်ပြတောင်းဆိုချက်များကို အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်းဆောင်းပါးစာအုပ် ၁၁၁ အယ်ဒီတာ့အာဘော်အခန်းတွင် ထောက်ခံရေးသားထားသည်။ ပမညတ က အကြံပေးသကဲ့သို့ အိမ်စောင့်

၁ (က) အဖွဲ့ပေါင်းစုံ ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်း ကော်မတီကြေညာချက်အမှတ် (၅) ၁၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၇၈။ HDR: Political Papers CII (f). နောင်ကိုးကားလျှင် ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်းကော်မတီ ကြေညာချက်အမှတ် (၅) ဟု ညွှန်းမည်။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၇၈။

၂ (က) ဗဟိုပူးတွဲလုပ်ငန်းကော်မတီ ကြေညာချက်အမှတ် (၅)။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၇၈။

အစိုးရအဖွဲ့တွင် န-တင် ဖဆပလ၊ ဆွေ-ငြိမ်း ဖဆပလ၊ ပမညတနှင့် လူမျိုးစု အမတ်များကိုပါထည့်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရသည် ပိုမိုအားကောင်းလာစရာ ရှိကြောင်း၊ ပါတီများကသတ်သတ်၊ စစ်တပ်နှင့်အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကသတ်သတ် ဖြစ်နေလျှင် နှစ်ဖက်ပဋိပက္ခဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါတီများမှဝန်ကြီးများ၊ ယခုခန့်ထားရန် ရည်ရွယ်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်များတို့ပါ ပါကြလျှင် နိုင်ငံရေးပါတီများ တပ်မတော်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကြီးအားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်သွားနိုင်ကြောင်းဖြင့် အကြံပေးတင်ပြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ညီညွတ်ရေး (ရတည) ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဒဂုံရိပ်သာတွင်တွေ့ဆုံကြသည်။ ရတည ဘက်မှဦးမောင်ကျော်ဇံ၊ ဦးလှထွန်းဖြူ၊ ဦးစံထွန်းခိုင်၊ ဦးဘစိန်၊ ဦးကျော်မင်းတို့ တက်ရောက်ကြသည်။ ဤသို့တွေ့ဆုံ ကြရာတွင် ရတညခေါင်းဆောင်များက လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲကို တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးအတွက် အလေးပေးပြောကြားကြသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်များဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုများကြောင့် တရား မျှတခြင်းမရှိခဲ့ပုံကိုလည်း တင်ပြကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း က ပြန်ကြားရာတွင် မိမိသည် ပါတီသံယောဇဉ်ကင်းသူဖြစ်၍ လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲကို ချိန်းဆိုထားသည့် ပြေလအတွင်း တရားမျှတစွာဖြင့် ပြုလုပ်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း အကယ်၍ တရား မျှတခြင်းမရှိပါကလည်း ချက်ချင်းအကြောင်းကြားပါက အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပေးပြောကြားသည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုနေ့တွင်ပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအား အာဏာအပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ရတည၏ သဘောထားကို သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်တင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ ပြောကြား ချက်တွင် လွှတ်တော်ကပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဦးနု ခေါင်းဆောင်သော လက်ရှိနိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အခွင့်အာဏာများကို စစ်ဦးစီးချုပ် တစ်ဦးတည်းအား လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရန် ရုတ်တရက်အစီအစဉ် ပြောင်းလဲလာခြင်းဖြင့် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီအစဉ်အလာတစ်ရပ်ကို ဆန့်ကျင်ပြုမှုနေသည်ဟု ယုံကြည် ယူဆသည့်အားလျော်စွာ အဖွဲ့ချုပ်က မူကိုကန့်ကွက်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကလည်းကောင်း အတင်းအဓမ္မ အာဏာ သိမ်းခြင်းမဟုတ်ပါဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ခြင်းကို အဖွဲ့ချုပ်က လက်မခံနိုင်စရာမရှိ သည့်တိုင် တပ်မတော် အရာရှိအချို့၏ စစ်ရေး အပြုအမူများ၊ အကျပ်ကိုင်မှု

* မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

များနှင့် မကျေလည်မှုများ ပေါ်ပေါက်နေသည့်အတွက် အလျင်အမြန် တားဆီး ပိတ်ပင်ရန်လိုအပ်သည်ဟုယူဆကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရဖွဲ့ရန် ပြင်ဆင်ခြင်း

အတိုက်အခံ အုပ်စုများဘက်မှ အမျိုးမျိုးဝေဖန်နေစဉ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပါတီအသီးသီးမှကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပြီးနောက် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများနှင့်လည်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့နှင့် အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့ များတွင် ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဟောင်း ဒေါက်တာစောလှထွန်းနှင့် လည်းကောင်း၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး စောလူးလှနှင့် လည်းကောင်း၊ ထိုနေ့ နေ့လယ်တွင်လည်း ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီး စဝ်ဝဏ္ဏနှင့် လည်းကောင်း၊ ညနေ ၃ နာရီတွင် ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဒွဝါဇော်ရစ်နှင့် လည်းကောင်း၊ ညနေ ၄ နာရီတွင် ချင်းရေးရာဝန်ကြီး ဦးဇာဖုလျှန်နှင့် လည်းကောင်း ဒဂုံရိပ်သာ၌တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလ ၂ ရက် နေ့၌လည်း ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့နှင့် လက်ရှိနိုင်ငံရေး အခြေအနေ များကို ဆွေးနွေးသည်။^၁

အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ဝန်ကြီးဌာန အသီးသီးရှိ အတွင်းဝန်အားလုံးနှင့် ဒဂုံရိပ်သာတွင် ဌာနဆိုင်ရာလုပ်ငန်းရပ်များ အကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ပြေလ အတွင်း တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် မိမိ မကြာမီတာဝန်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်ရာ အတွင်းဝန်များက မိမိနှင့်လက်တွဲ၍ မတရားမှုများပြေပျောက်အောင် ရဲရဲဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးလုပ်သွားရန် တိုက်တွန်း ကြောင်းပြောကြားသည်။ ယခင်က နိုင်ငံရေးပါတီများအလိုကျ လိုက်လျော လုပ်နေသည်တို့ကို ယခုအခါလုပ်ရန်မလိုဘဲ တရားဥပဒေကျကျနှင့် ပြတ်သားရဲဝံ့စွာ လုပ်နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ တရားဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်သည့်အစဉ်အလာကို ယခု စတင် လုပ်လိုကြောင်း၊ နည်းမှန်လမ်းမှန်ဖြစ်ရန်နှင့် တရားမျှတမှုရှိရန် ကိုလည်းကောင်း၊ အလုပ်ကို မြန်မြန်မှန်မှန်နှင့်ထိရောက်မှုရှိအောင် လုပ်နည်းများကို လည်းကောင်း၊

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

ယခင်စနစ်ဟောင်းများရှိပြီးလျှင်လည်း ပြန်လည်ကျင့်သုံးရန်၊ မရှိသေးလျှင်လည်း ယခုမှစ၍ အစဉ်အလာချမှတ်ကြရန် လိုလားကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားကြီးသည် တိုင်းပြည်ထိန်းသော မဏ္ဍိုင်ကြီးတစ်ခုဖြစ်လာအောင် ကြိုးစား ရာတွင် အတွင်းဝန်အပေါင်းနှင့် တာဝန်ခံအစိုးရအရာရှိကြီးအပေါင်းက အစွမ်းကုန် ကူညီရန်ပြောကြားလိုကြောင်းဖြင့် တင်ပြခဲ့သည်။ ဆက်လက်၍ ဤကဲ့သို့ပြတ်သားစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် ၎င်းတို့တွင်အန္တရာယ်မဖြစ်စေရန်နှင့် အရှည်တွင်လည်း အစိုးရအမှုထမ်းအရာထမ်းတို့၏ လုံခြုံမှုရှိစေရန် မိမိတို့တာဝန်ယူမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့ပြောင်းတိုင်း အစိုးရအမှုထမ်းအရာထမ်းများအား ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ အရမ်းအရေးယူခြင်း၊ နေရာပြောင်းရွှေ့ခြင်းများ ပပျောက်ရန် သမာဓိအရှိဆုံး အစိုးရအရာရှိကြီး သုံးဦးမှ ငါးဦးအထိ ပါဝင်သော အစိုးရအမှု ထမ်းများအတွက် တာဝန်ခံမည့်ဘုတ်အဖွဲ့ဖွဲ့ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းအဖွဲ့သည် အစိုးရအမှုထမ်းတို့၏ အပြောင်းအရွှေ့ကိစ္စ၊ ရာထူးတိုးမြှင့်ရေး ကိစ္စများအား ဆောင်ရွက်စေမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့အပြင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ လူထု၏ နေထိုင် စားသောက်ရေး၊ အမတော်ကြေးနှင့် ချေးငွေများကိစ္စ စသည် တို့နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့အားအကြံပေး၍ အစိုးရအမှုထမ်းများက မဏ္ဍိုင်သဖွယ် တရား ဥပဒေနှင့်အညီ ပြည်သူ့မျက်နှာကိုကြည့်၍ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဆိုလျှင် ဤကိစ္စသည် အောင်မြင်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးလောက၊ အမှုထမ်းလောကမှပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းပြီးနောက် အစိုးရအဖွဲ့သစ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမည် စာရင်းကို ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ တပ်မတော် သတင်းပြန်ကြားရေးဌာနက အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သောထုတ်ပြန်ချက်အရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့တွင်

- (၁) နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးသိမ်းမောင်
- (၂) လွှတ်တော်တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးချန်ထွန်းအောင်
- (၃) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သင်္ချာကထိက ဦးကာ
- (၄) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ဘဏ်ချုပ်ယာမင် ဦးကျော်ငြိမ်း
- (၅) အတွင်းဝန်ချုပ် ဦးခင်မောင်ဖြူ

- (၆) ၁၉၅၆ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီးဟောင်း ဦးစံညွန့်
 (၇) နိုင်ငံတော်ဓာတုဗေဒဝန် ဦးချစ်သောင်း
 (၈) အငြိမ်းစားစက်ရှင်တရားသူကြီးနှင့် ကုန်သွယ်မှု တိုးတက်ရေး
 ဘုတ်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးဘကြားတို့ပါဝင်သည်။

ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌများကိုမူ ပြည်နယ်ကောင်စီများ၏ဆန္ဒအရ ရွေးချယ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ရွေးချယ်ခြင်းခံရသောဝန်ကြီးလောင်း ရှစ်ဦးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့သည် အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက် နေ့လယ် ၁၂ နာရီခွဲ အချိန်တွင် ဒဂုံရိပ်သာ၌ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည်။ ဤအစည်းအဝေးသို့ ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်ကြီးနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်တို့လည်း တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုအစည်း အဝေးတွင် ဝန်ကြီးလောင်းများအား ဌာနများခွဲဝေပေးပြီး အစိုးရအသစ်၏ ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းများကို ဆွေးနွေးကြသည်ဟုဆိုသည်။

ဤသို့ မြို့ပြဆိုင်ရာအမှုထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီးနောက် စစ်ဘက် ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်လည်း ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြန်သည်။ တပ်မှူးများ ညီလာခံကို အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့၌ မိတ္ထီလာတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့ တက်ရောက်ကာ မိန့်ခွန်းပြောကြားကြ သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက တပ်မတော်နှင့်ပတ်သက်၍ ဒဏ္ဍာရီထဲမှ ခြင်္သေ့နှင့်ကြွက် စုတ်ကို ဥပမာပြုကာ လက်နက်မဲ့လူတန်းစားများကို တပ်မတော်နှင့် စာလိုက်လျှင် တပ်မတော်သည် ခြင်္သေ့ကြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုကြောင့် ခြင်္သေ့ကြီးနှင့်တူသော ဗမာ့ တပ်မတော်အား စိတ်မဆတ်အောင် အထူးကြိုးစားကြစေလိုကြောင်း၊ စိတ်လိုက် မာန်ပါမလုပ်မိအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထူးထိန်းသိမ်းကြစေလိုကြောင်း၊ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ၏နောင်ရေးမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ဆောင်ရွက်ချက်ပေါ်တွင် မူတည် နေကြောင်း၊ ထိုကြောင့်ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး၊ ဗိုလ်မှူး၊ ဗိုလ်ကြီး၊ ဗိုလ်ကလေး၊ အရာခံဗိုလ် စသော တပ်မတော်ထဲက အရေးပါအရာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ ပြည်ထောင်စုသားအားလုံးသည် ဗုဒ္ဓကောသလပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို ထမ်းဆောင်သည့် နေရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား စွမ်းစွမ်းတမံ အောင်အောင်မြင်မြင်နှင့် ထမ်း ဆောင်နိုင်ရန် အစွမ်းကုန်ကူညီကြသို့ လေးနက်စွာတိုက်တွန်းကြောင်း ပြောကြားခဲ့ သည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၃ (က) ၁၉၅၈ ခု အောက်တိုဘာ မိတ္ထီလာတပ်မတော်ညီလာခံ၊ စာ ၂၈-၄၄။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ညီလာခံအဖွင့် မိန့်ခွန်းကို ပြောကြားရာ၌ မိမိ ဆောင်ရွက်ရမည့် အဓိကတာဝန်မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ သို့မဟုတ် ထိုထက်စောသော အချိန်အတွင်းမှာ တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိရေးပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပထမအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ လက်နက်ကိုင်ဆူပူနေသည့် အဖွဲ့အစည်းများကို အရင်ကထက် နှစ်ဆသုံးဆလေးဆအစရှိသည့် ဝီရိယမျိုးနှင့် လိုက်လံသုတ်သင်ရှင်းလင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြို့ပေါ်ရွာပေါ်မှနေ၍ ပဉ္စမတပ်သားများအနေဖြင့် သောင်းကျန်းသူများကို အထောက်အကူပြုနေသည့်လူများကိုလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန်အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း ဤသို့အရေးယူသည့်အခါ တိုင်းပြည်မျက်နှာကိုထောက်၍ ဥပဒေအရ အဂတိမလိုက်စားဘဲ အရေးယူထိုက်၍ အရေးယူခြင်းမျိုးကို လက်မနှေးဘဲ အမြန်အရေးယူရန်၊ မှားမှားယွင်းယွင်း အရေးယူမိသည်များ မဖြစ်စေရန် သတိထားပြီး ဆောင်ရွက်ကြရန်၊ မည်သူ့အပေါ် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းပေါ်မှာမှ အာဇာတမထားဘဲ၊ တာဝန်အရသာအပြစ်ပေးအရေးယူနိုင်အောင် ကြိုးစားကြရန်၊ မှားယွင်းပြီး အရေးယူမိသည်များတွေ့လျင်လည်း အမှန်ကိုရောက်အောင် ပြုပြင်ကြရန်နှင့် သို့မှသာ လူထုက တပ်မတော်အပေါ် မေတ္တာမပျက်သည့်အပြင် ပိုမိုပြီးလေးစားမည်ဖြစ်ကြောင်း မှာကြားခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ချိန်တွင် တပ်မတော်သားများသည် သမာသမတ်မျှတသည့် ခိုင်များအဖြစ်နှင့်သာနေကြရန် တိုက်တွန်းကြောင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းအတွက်မျှ မဆွယ်ခြင်း၊ ဟန့်တားခြင်းမပြုလုပ်ကြရန်နှင့် မိမိပိုင်မဲတစ်ပြားကိုသာ မိမိကြိုက်ရာပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးရန်၊ မဲပေးသည့်အချိန်တွင်လည်း တစ်ဖက်ဖက်သို့ မျက်နှာလိုက်သည်ဆိုသည့် စွပ်စွဲချက်မျိုး မပေါ်ပေါက်စေရန် သတိကြီးစွာဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန်၊ အမှားအယွင်း အဂတိမလိုက်စားမှု မရှိအောင်လည်း ဆောင်ရွက်ကြရန် မိန့်ကြားခဲ့သည်။ တပ်မှူးများကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ခြောက်လအတွင်း လွတ်လပ်၍တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရေးကတိကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ရှေ့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြင်ဆင်ကြသည်။^၁

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးဆောင်သော ဝန်ကြီးသစ်များသည် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် သမ္မတကြီးရွှေမှောက်၌ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုကြရန် ဆိုင်ရာတို့မှ အစီအစဉ်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့ထုတ်

၁ (က) ၁၉၅၈ ခု အောက်တိုဘာ မိတ္ထီလာတပ်မတော်ညီလာခံ၊ စာ ၁-၃။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းဦးစီးသော အစိုးရအဖွဲ့သစ်သည် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုနိုင်ရန် အတွက် ပြည်နယ်ကောင်စီများက လည်း မိမိပြည်နယ်အလိုက် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများအား အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ကို နောက်ဆုံးထား၍ ရွေးချယ်ကြရန် ညွှန်ကြားထားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ နံနက်တွင်ပင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် သမ္မတထံနုတ်ထွက်လွှာအပ်နှင်းရန်စီစဉ်ထားပြီး အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ဝန်ကြီးသစ်များကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုရန် စီစဉ်ထားသဖြင့် ၂၈ ရက်နေ့မှာပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဦးနုကပါလီမန်၌ အဆိုတင်မဲခွဲမည့်အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ဖွယ်ရာရှိကြောင်းဖြင့်လည်း ဖော်ပြထားသည်။

ထိုအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကက်ဘီနက်အစည်းအဝေး ကျင်းပသည့်အချိန်အထိ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့၏ သဘောထားကွဲပြားနေ၍ ပါလီမန်အစည်းအဝေးအစီအစဉ်များ သတ်မှတ်ရေးမှာ မပြီးမပြတ်ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုသည်။^၁ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့် ပါလီမန်အစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ကာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား အာဏာလွှဲအပ်ရန် စီစဉ်ထားသည်။ ဤအစီအစဉ်များကို ဒေါက်တာ ဦးမောင်က မေမြို့တွင်ရောက်ရှိနေသော သမ္မတကြီးထံ သွားရောက်တင်ပြခဲ့သည်။ သို့သော် တင်ပြချက်မှာ ကျေလည်ခြင်း မရှိသေးချေ။ ပါလီမန် အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သမ္မတကြီး၏ သဘောထားမှာ

- (၁) ဦးနု ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ခြင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကို အာဏာလွှဲပေးခြင်းတို့ကို လွှတ်တော်အစည်းအဝေးစလျှင် စချင်း မလုပ်ဘဲ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အစည်းအဝေးလုပ်ပြီးမှ အိန္ဒြေမပျက်လွှဲပြောင်းရန်
- (၂) လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် ဘတ်ဂျက်နှင့်ပတ်သက်၍လည်း ရက်တိုတိုနှင့် အကျဉ်းရုံးဆွေးနွေးမည့်မှုကို သဘောမကျဘဲ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း ရက်ပြည့် အချိန်ပြည့် ဆွေးနွေးရန်

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

ဖြစ်သည်။ ဤသဘောထားများနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးနုသည် အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့၌ပင် လွှတ်တော်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ရန်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ခန့်အပ်ရန် အဆိုတင်သွင်းဖို့ စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့စီစဉ်ထားပြီးမှ ထပ်မံပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့် အထင်လွဲမှားမှုများ အဖြစ်မခံနိုင်ကြောင်း၊ ဘတ်ဂျက်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍မူ စဉ်းစားလက်ခံနိုင်ဖွယ်ရာရှိသည်ဟု ဆိုသည်။^၁ ဘတ်ဂျက်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍မူ သမ္မတကြီး၏သဘောအတိုင်း ယခင်ဘတ်ဂျက်လွှတ်တော် အစည်းအဝေးများလုပ်စဉ်အတိုင်း အချိန်ပြည့်ကျင်းပသွားရန် ပြင်ဆင်သတ်မှတ်လိုက်သည်။^၂

ပါလီမန်ရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားပြဿနာတစ်ရပ်မှာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေးပင်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့်လွှတ်တော်တွင် ဆွေး-ငြိမ်းတိုက် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနေရာအတွက် အဆိုတင်သွင်းမည်ဟု သတင်းပေါ်ထွက်လာချက်ကြောင့် အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့က နု-တင် သန့်ရှင်း ဖဆပလများနှင့် ပမညတတို့ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို သန့်ရှင်း ဖဆပလ တင်လျှင်လည်း ပမညတတို့က လက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့က တင်ဖြစ်လျှင်လည်း သန့်ရှင်း ဖဆပလတို့ကထောက်ခံရန် တင်ပြညှိနှိုင်းခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကမူ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို ယှဉ်ပြိုင်တင်၍ မနိုင်ခဲ့ပါလျှင် နိုင်ငံရေးသိက္ခာကျသဖြင့် ဆွေး-ငြိမ်းတိုက်တင်သည်ကို ကန့်ကွက်ခြင်း၊ ထောက်ခံခြင်းမပြုဘဲနေမည်ဟု သဘောထားတင်ပြခဲ့သည်။ ဤအချက်ကို ပမညတက လက်မခံချေ။ ထို့ကြောင့် ပမညတက ဒေါက်တာဦးမောင်ကို လျှာထားသည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလက ဦးတင် ကို လျှာထားရာ၊ နှစ်ဦးစလုံးက လက်မခံခဲ့ပေ။

ရတညကမူ သန့်ရှင်း ဖဆပလနှင့် ပမညတတို့က လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌတင်လျှင် ၎င်းတို့က ပူးပေါင်းပြီး မဲပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနေရာကိုမူ ရတညက တင်လျှင် သန့်ရှင်း ဖဆပလနှင့် ပမညတတို့က ထောက်ခံရန် ညှိနှိုင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ အကယ်၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလနှင့် ပမညတတို့က မတင်လျှင် ရတညက မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ဆွေး-ငြိမ်းကိုယှဉ်ပြိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။^၃ ပမညတက သဘာပတိအဖွဲ့အစည်းအဝေးကို အောက်တိုဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ပမညတက အပြိုင်တင်တော့မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ရတညကတင်လျှင် ထောက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၃ ယင်း

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရေး ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးတိုက်ရိုက် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ စကားနည်း ရန်စဲလမ်းစဉ်အရ မိမိတို့နှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလတို့ နှစ်ဦးလက်ခံနိုင်မည့်သူကိုရွေးရန် သန့်ရှင်း ဖဆပလကို ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက၊ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ယှဉ်ပြိုင်တင်ရန် မရည်ရွယ်ကြောင်း၊ ဤကိစ္စကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား လွှဲအပ်လိုကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် သဘောထားကိုတောင်းဆိုခဲ့ရာ၊ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က ပါလီမန်ကိစ္စတွင် သဘောထားကြီးရန် လိုအပ်သည့်အလျောက် မိမိတို့အဖွဲ့ထဲမှ အရွေးချယ် ခံခွင့်ရှိ လင့်ကစား၊ မိမိတို့မူလက အကြံပေးခဲ့ဖူးသူ ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးတင်ကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ရန်အဆိုပြုခဲ့သည်။ ဦးတင်အား လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ရခြင်းမှာ ဦးတင်နှင့်၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေးအရ ကွဲလွဲချက်ရှိသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ၎င်းသည်သမာဓိရှိစွာဖြင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူ၍ တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ပါလီမန်ရေးရာကော်မတီမှ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန်အတွက် ဆင့်ခေါ်ထားသော ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ လွှတ်တော်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်က မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။ မိန့်ခွန်းတွင် ပထမပိုင်း၌ ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲရာမှစ၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းနှင့် အပြန်အလှန် စာပေးခဲ့ပုံများဖော်ပြပြီး လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးကို ရှေးရှု၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား ထူးလွန်စွာ အောင် တိုက်တွန်းရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းအချက်ကို စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ အပြန်အလှန်ပေးစာများအရ ထင်ရှား ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်ထူးကို လက်ခံရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို ဖိတ်ခေါ်ရာမှာ မည်သည့်ပယောဂမှ မပါဝင်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းမှာ အစဉ်အလာအရ တိုင်းပြည်၏ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းခဲ့ကြောင်း၊ စိတ်စေတနာ၊ သတ္တိဗျတ္တိအပြင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်တွေ့ ဗဟုသုတများလည်းရှိနေပြီးဖြစ်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုကြီးအတွက် များစွာစိတ်ချရသည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဒီမိုကရေစီ မဆိတ်သုဉ်းရေးအတွက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းနှင့် တွဲဖက်၍ အစွမ်းကုန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန် တိုက်တွန်းကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့သည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၉ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။

၂- ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၊ စာ ၈-၁၇။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ အမည်ကို နိုင်ငံတော် သမ္မတထံ တင်သွင်းရန်အတွက် အမည်တင်သွင်းလွှာများကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၁ နာရီထက် နောက်မကျစေဘဲ တင်သွင်းရန် လွှတ်တော် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ မန်းဘဆိုင်၏ မိန့်ကြားချက်အရ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တင်မြှောက်ကြောင်း အဆိုပြုလွှာ ၂၅ စောင် တင်သွင်း သည်။^၁ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးနု က အဆိုတင်သွင်းပြီး ဖြူး မဲဆန္ဒနယ် အမတ် သခင်တင်၊ ကြည့်မြင်တိုင် မြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဗိုလ်မှူးအောင်၊ သိမ်ဖြူအရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် သခင် ကျော်ထွန်း၊ ကြို့ပင်ကောက် မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် သခင်ပန်းမြိုင်၊ ပေါင်းတည် မဲဆန္ဒနယ်အမတ် သခင်တင်မောင်၊ ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးတင်၊ ကျောက်ဖြူတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒ နယ်အမတ် ဦးဘစော၊ ကျိုက်လတ်မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးအောင်ပတိုက ထောက်ခံ သည်။ ပြည်မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဒေါက်တာဦးမောင် ၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တင်သွင်းလွှာကို မြိုင် မြောက်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးအုန်းညွန့် က ထောက်ခံသည်။ လမ်းမတော်မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးဗဆွေ ၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အဆိုတင်သွင်း လွှာကို သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးကျော်ငြိမ်း က ထောက်ခံသည်။ အမည်တင်သွင်းလွှာ ၂၅ စောင်စလုံးတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုသာ တင်သွင်း ထား၍ မဲပေးပွဲပြုလုပ်ရန် မလိုတော့ဘဲဖြစ်ရာ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်ရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတထံသို့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က အမည်တင်သွင်းခြင်းခံရသူ အဖြစ် မန်းဘဆိုင် က ကြေညာခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပရာ၊ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ကို လက်မခံဘဲ နေ၍ မဖြစ်လောက်အောင် အခြေအနေမျိုးများ ပေါ်လာကြောင်း၊ နိုင်ငံရေး လောကထဲတွင် နိုင်ငံရေးပြိုကွဲမှုကြောင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ စက်ယန္တရားကြီးကိုပါ ဂယက်ချိက်လာကြောင်း၊ ၁၉၄၈-၁၉၄၉ ခုနှစ်က အခြေအနေမျိုးသို့ ရွှေ့ရွှလာ ကြောင်း၊ ၁၉၄၈-၁၉၄၉ ခုနှစ်က အခြေအနေမျိုးကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ထပ်လောင်းခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုကြီး ရေတိမ်မနစ်ရအောင် ကြိုကြို

^၁ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၊ စာ ၂၂။

^၂ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၊ စာ ၂၂-၂၄။

တင်တင် လုံခြုံရေး အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရကြောင်း၊ ရင်ဆိုင်လာရသော အခြေအနေဆိုးများကို အချိန်မီထိန်းသိမ်းပေးရန် အိမ်စောင့်အစိုးရ တစ်ခုဖွဲ့ရန် ဦးနှုန်းက တာဝန်ပေးကြောင်း၊ ဤတာဝန်ကို ခေါင်းမရှောင်လိုသောကြောင့် ဒီမိုကရေစီ နည်းကျကျ ပါလီမန်က အာဏာပေးအပ်ခြင်းကို လက်ခံရကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ် ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီကို ပြည်ထောင်စုသား တစ်ယောက်အနေနှင့် လည်းကောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ယောက်အနေနှင့်လည်းကောင်း စစ်သားတစ်ယောက် အနေနှင့်လည်းကောင်း ရောက်ရာအရပ်တွင် အသက်ပေးပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရန် တာဝန်ယူကြောင်း၊ အမတ်မင်းများကလည်း ရောက်ရာအရပ်မှာ တာဝန်ယူ သွားကြစေလိုကြောင်း၊ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများနှင့် တရားဥပဒေချိုးဖောက်မှုများကို ရပ်စဲအောင်ပြုလုပ်ပြီး၊ ခြောက်လအတွင်းလွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်လျှင်လည်း အစိုးရအနေဖြင့် မည်သည့်ပါတီ မည်သည့်အဖွဲ့၏ အကျိုးကိုမျှ ဆောင်ရွက်ပေးမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ အစိုးရအမှုထမ်း အရာထမ်းများအနေနှင့်လည်း မည်သည့်ပါတီ အဖွဲ့အစည်း အကျိုး အတွက်ကိုမျှ ဆောင်ရွက်မပေးကြပုံ မိမိတို့က ထိန်းသိမ်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စီးပွားရေးသောင်းကျန်းသူများကိုလည်း ထိရောက်စွာ အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံခြားရေးဝါဒတွင်လည်း သီးခြား လွတ်လပ်သော ကြားနေ ဝါဒ အတိုင်း ဆက်လက်ကျင့်သုံးသွားမည်ဖြစ်ကြောင်းများ မိန့်ကြားခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က ပေါ်ပေါက်နေသော အခြေအနေအရ အာဏာသိမ်းခြင်း မဟုတ်ဟု ရှင်းလင်းပြောဆိုကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အချို့က အာဏာသိမ်း ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။^၁ တပ်မတော် အရာရှိကြီးတစ်ဦးကလည်း မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းခြင်းဟူ၍ ဝေဖန်တင်ပြခဲ့သည်။^၂ မည်သူမည်သို့ဆိုစေ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို ဦးနှုန်းက ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ နှင့်အညီ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိပတိဟောင်း ဒေါက်တာဘမော်က ယခုကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဝင်ရောက်ထမ်းရွက်ခြင်းကို ထောက်ခံကြောင်း ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့က သတင်းစာဆရာများကို တင်ပြခဲ့သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာအား စစ်တပ်ကို လွှဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍

၁ ဂုဏ်ထူးဆောင်၊ လွှတ်တော်၊ ၇/၂၊ စာ ၂၅-၃၃။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၄၃၊ ၀၁၃၆၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

... အခုဖြစ်တာကတော့ (ကုဒီတာ) စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခြင်းဘဲ။ ပြင်သစ်မှာ ဒီဂေါလ်တုနည်းအတိုင်း သွေးထွက်သံယိုမရှိတဲ့ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းခြင်းမျိုးဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီဂေါလ်က နံနံလေးသာလို့ ဗမာက အဆန်းထွင်လိုက်တဲ့ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခြင်းဟမျိုးပေါ့။ ဒီလိုအာဏာသိမ်းတာကို ဦးဗဆွေ၊ ဦးနုနှင့်ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းတို့ ၃ ဦး လက်မှတ်ထိုးပြီးမှ အသေအချာလုပ်ကြတာဘဲ။ ဒီတချီတော့ ပမညတ ထက် စစ်တပ်က လက်မြန်သွားတယ်

ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။^၁

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ထုတ် စုန်းရှင်းသတင်းစာ အယ်ဒီတာအဘော်အခန်းတွင် အစိုးရအာဏာလွှဲပြောင်းရေး အစီအစဉ်ကို ဦးနု သာ အမှန်တကယ် စတင်အကြံပြုသည်ဖြစ်ပါက ဦးနု အား နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း သို့မဟုတ်ပါက နိုင်ငံရေးလောကတွင် အာဏာသိမ်းခြင်းဟူသော ဝေါဟာရတစ်ခုကို အောင်မြင်စွာ ဖယ်ရှား ပစ်နိုင်လောက်အောင် ကျွမ်းကျင် လိမ္မာသော သံတမန်အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားထားသည်။^၂ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်းကလည်း

... အမှန်မှာ ဦးနု က လွှဲမပေးသော်လည်း စစ်တပ်ကသိမ်းတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေကို မြင်သော အကင်းပါးလှသည့် ဦးနု သည် မိမိသဘောအလျောက် လွှဲပေးလေဟန် တိုင်းပြည်သို့ ကြေငြာပါသည်။ ထိုသို့အသာတကြည် လွှဲပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းရန်မလိုဘဲ တည်ဆဲဥပဒေများလည်း ဆက်လက် တည်မြဲပါသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည်လည်း စစ်အာဏာရှင် သဘောမျိုးဖြစ်မလာဘဲ ဥပဒေအရ ပါလီမန်က တင်မြှောက်သော ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာပါသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်း အစိုးရသည် ဥပဒေသဘောအရ “ပါလီမန်အစိုးရ” သာ ဖြစ်ပြီး စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခြင်းကိုလည်း အခြား နိုင်ငံများ မှာကဲ့သို့ ကူဒီတာ (coup d'état) ဟု မခေါ်နိုင်တော့ပါ ...

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ The Nation, 28 September 1958.

... စစ် တပ် က အာဏာ သိမ်းခြင်းကို မိမိဖြစ်စေလိုသည့်ပုံစံသို့
 ရောက်လာအောင် လုပ်ပေးနိုင်သည့် ဦးနု ၏ ဉာဏ်စွမ်းကို ချီးကျူး
 ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဟု ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။

မည်သို့ဆိုစေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးပဋိပက္ခကို အခြေခံကာ ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲရာမှ
 တဖြည်းဖြည်း နိုင်ငံရေး ပြိုကွဲမှုဖြစ်လာပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကိုပါ ထိခိုက်လာကာ
 ပေါက်ကွဲလုနီး ဖြစ်နေသော အခြေအနေဆိုးမှ မြန်မာပြည်အား ကယ်တင်လိုက်နိုင်
 သည်ကိုမူ မည်သူမျှမငြင်းနိုင်ချေ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရမှာလည်း လွတ်လပ်၍
 တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေး၊ ငြိမ်ဝပ်
 ပိပြားရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အစရှိသော လုပ်ငန်းများကို အချိန်တိုတိုလေး
 အတွင်း ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်ရာ ကြီးလေးသောတာဝန် တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရေးကတိ

အိမ်စောင့်အစိုးရနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရေးကတိ

၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် ကဏ္ဍသစ်တစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ထိုအခန်း ကဏ္ဍသစ်မှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးစီးသော အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့သစ် ဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့သည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစတင်၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ်အထိ ၁၀ နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ လုပ်ငန်းတာဝန်အရပ်ရပ်ကို ဖဆပလ အစိုးရအဖွဲ့က ဦးစီးဦးဆောင်မှုပေးခဲ့ရာမှ ဤနေ့ကျရက်တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့သစ်က ပုခုံးလွှဲပြောင်း တာဝန်ယူလိုက်ခြင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ကဏ္ဍသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုပင် ဖြစ်သည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်း

အိမ်စောင့်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ၏ ဖိတ်ကြားချက်ကို လက်ခံမည့် အကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း က ဦးနု ထံ ပြန်ကြားသည့်စာ အပိုဒ် (၃) ၌ အောက်ပါ ကတိစကား ပါရှိခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော် အစိုးရ အဖွဲ့သစ်ကို ဖွဲ့စည်းရလျှင် ၎င်းအဖွဲ့သစ်တွင် ပြည်နယ်များနှင့် ချင်းအထူးဒေသတိုင်းတို့မှ သင့်တော်မည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ပါး ပြည်မတွင်ရှိသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း

များထဲက မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ်ကိုမျှ ထည့်သွင်းမည် မဟုတ်ကြောင်း ကတိပြုပါသည်။*

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် မိမိထားရှိသော ကတိအတိုင်း အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် အငြိမ်းစား နိုင်ငံတော်တရားရေးဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိမ်းမောင်၊ အတွင်း ဝန်ချုပ် ဦးခင်မောင်ဖြူ၊ တရားလွှတ်တော် တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးချန်ထွန်းအောင်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သင်္ချာကထိက ဦးကာ၊ ပြည်ထောင်စုဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ အငြိမ်းစား ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီး ဦးစံညွန့်၊ ဓာတုဗေဒဝန် ဦးချစ်သောင်းနှင့် အငြိမ်းစား စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးဘကြား တို့ကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်။†

အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ဦးနှင့် ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီး စဝ်ဝဏ္ဏတို့ကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ (၂) အရ ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ခန့်အပ်ပြီး ထိုနေ့မှာပင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အတူတကွ သမ္မတရွှေမှောက်၌ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုကြသည်။‡ ခန့်အပ်ရန်ကျန်ရှိသော ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌများ ရွေးချယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် မိမိ၏သဘောထားကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့၌ ရှင်းလင်း ပြောကြားသည်။ ၎င်းရှင်းလင်းပွဲကို ချင်းဝိသေသတိုင်းနှင့် ကချင်၊ ကရင်ပြည်နယ်များမှ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အမတ်များ၊ လူမျိုးစုလွှတ်တော် အမတ်များနှင့် ရန်ကုန်မြို့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အမတ်များ ပေါင်း ခန်းမဆောင်၌ ကျင်းပသည်။ ကယားပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌ ဝန်ကြီး စဝ်ဝဏ္ဏ၊ နိုင်ငံတော်ရွှေနေချုပ် ဦးဘစိန်၊ ကချင်ပြည်နယ်မှ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ၁၈ ဦး၊ ကရင်ပြည်နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ၂၁ ဦး၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းမှ အမတ် ၁၃ ဦးတို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ရွေးချယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက အကြံပေးမိန့်ခွန်း ပြောကြားရာတွင်

* ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမှ ဦးနု ထံ ပေးစာ၊ ၂၆-၉-၅၇။ HDR: Political Papers C II (f). နောင်ကိုးကားလျှင် HDR: Political Papers C II (f) ဟုညွှန်းမည်။
 ‡ ပြည်သူ့ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၈၊ အမှတ် ၉၊ ၁၈ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇၊ စာ ၃။
 § (က) ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။
 (ခ) လူထုသတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။
 (ဂ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။
 (ဃ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၇။
 ရှမ်း၊ ကချင်၊ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာဝန်ကြီးများ မပါသေးပါ။

ပြည်နယ်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များအား ယခုကဲ့သို့ဘိတ်ကြား၍ တွေ့ဆုံရခြင်းမှာ မိတ်ဆက်သည့်သဘောနှင့် ပြည်နယ်များအပေါ်တွင် မိမိ၏သဘောထားကို ပြောပြလို၍ဖြစ်ကြောင်း။ . . .

. . . ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌများ ရွေးချယ်သည့်အခါ စိတ်တိုင်းကျ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရွေးချယ်ကြစေလိုကြောင်း၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်မှ လက်ခံနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိအနေနှင့် အခြေခံဥပဒေအရ ရွေးချယ်ပေးသည့်မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမဆို လက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း တရားဥပဒေကို စောင့်သိရှိသေ၍ သဘောထားကြီးကြစေလိုကြောင်း။

စသည့်အချက်များပါဝင်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာဝန်ကြီးများကို ရွေးချယ်ပြီးသောအခါ ဤအိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီး ၁၃ ဦးပါရှိလာသည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရမတိုင်မီ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးနှင့် ဝန်ကြီး ၂၃ ဦး ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယခင်အစိုးရအဖွဲ့နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးဦးရေ ထက်ဝက်နီးပါးမျှ လျော့နည်းသွားသည့်အတွက် လက်ရှိဝန်ကြီးတစ်ဦးစီ၏ တာဝန်ယူရသော ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဝတ္တရားများပိုမိုများပြားလာကြောင်း တစ်ဖက်ပါအတိုင်းတွေ့နိုင်သည်။

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို ၇ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀ တွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။

(က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

၃ ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို ၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀ တွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၅ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

၄ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀ တွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။

(က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

(ခ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

၅ ချင်းရေးရာဝန်ကြီးကို ၁၂ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀ တွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၃ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။

၆ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၀။

၇ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁။

- ၁။ သတိုးသီရိသုဓမ္မ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေးဌာန၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန
- ၂။ အဂ္ဂမဟာသရေစည်သူ သတိုးသီရိသုဓမ္မ ဦးသိမ်းမောင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်၊ နိုင်ငံခြားရေးဌာန၊ သာသနာရေးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဌာန၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဌာန
- ၃။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ စစ်ဟိုဗ် ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီး
- ၄။ ဒေါက်တာ စောလှထွန်း ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး
- ၅။ ဒုဂါဇော်လွန်း ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး
- ၆။ စဝ်ဝဏ္ဏ ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီး
- ၇။ ဦးထန်လျန်း ချင်းရေးရာဝန်ကြီး
- ၈။ မဟာသရေစည်သူ ဦးခင်မောင်ဖြူ ပြည်ထဲရေးဌာန၊ ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့များဌာနနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၉။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးချန်ထွန်းအောင် တရားရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၁၀။ ဦးကျော်ငြိမ်း ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနဝန်ကြီး
- ၁၁။ စည်သူ ဦးဘကြား ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေးဌာန၊ အမဝါယမနှင့် ကုန်စည်ဖြန့်ဖြူးရေးဌာနနှင့်ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၁၂။ သရေစည်သူ ဦးစံညွန့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဌာနနှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးဌာနဝန်ကြီး

၁၃။ ဦးကာ

ပညာရေးဌာန၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးဌာနနှင့် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးဌာနဝန်ကြီး

၁၄။ သီရိပျံချီ ဦးချစ်သောင်း

စက်မှုလက်မှုဌာန၊ သတ္တုတွင်းဌာနနှင့် အလုပ်သမားဌာနဝန်ကြီး

ဝန်ကြီးအဖွဲ့သစ်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသော်လည်းကောင်း၊ တပ်မတော်အရာရှိများသော်လည်းကောင်း မပါဝင်ခဲ့ပေ။

အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများ သမ္မတရွှေမောက်ကျမ်းသစ္စာဆိုပွဲအခမ်းအနား၌ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်က မိန့်ခွန်းပြောကြားရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အစိုးရအဖွဲ့ ဆောင်ရွက်ရမည့် အဓိကတာဝန် ဝတ္တရားများမှာ

၁ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းမှုရရှိရေး

၂ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးနှင့်

၃ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်ရရှိရေး

ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့သည်။^၁

ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ကို စတင်ထမ်းရွက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် မိမိတာဝန်လွှဲပြောင်းယူရခြင်း အကြောင်းရင်းနှင့် သဘောထားကို ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမိန့်ခွန်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။

တိုင်းပြည်မှာ သည်လိုရင်ဆိုင်လာရတဲ့အခြေအနေဆိုးတွေကို အချိန်မီထိန်းသိမ်းပေးဖို့ အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့တို့ ကျွန်တော့်ကို ဦးနှုတ်ခေါ်ပြီးတာဝန်ပေးပါတယ်။ သည်လိုတာဝန်ပေးတာကို ကျွန်တော့်အနေနှင့် ခေါင်းမရွှောင်လိုသောကြောင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ

၁ စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၀၊

၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

ပါလီမန်က အာဏာပေးအပ်ခြင်းကို လက်ခံယူလိုက်ပါတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား၊ ကျွန်တော် ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့တာဝန်ဝတ်တရားကို ယခုလို လက်ခံရခြင်းဟာ ကျွန်တော်နှင့်တကွ အမတ်မင်းများအားလုံး အမြတ်တနိုး ဦးထိပ်ရွက်ပန်ထားတဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့်ဒီမိုကရေစီအစဉ်အလာကို အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးက ခြိမ်းခြောက် နှောင့်ယှက်လာနေတာ တွေ့ရတဲ့အတွက် သည် အန္တရာယ်ကိုကာကွယ်ဖို့ တာဝန်ယူလက်ခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်ပါမိန့်ခွန်းအရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ အစဉ်အလာကို မြတ်နိုး ကာကွယ်လို၍ နိုင်ငံတော်တာဝန်ကို လွှဲယူခဲ့ရကြောင်း ဆိုထားသည်။ ထို့ပြင် အိမ်စောင့်အစိုးရ လက်လွှဲယူလိုက်ရသော မြန်မာပြည်ကြီးသည်ထိုအခါက ပျက်စီး လှနိုးပါးဖြစ်ကြောင်းလည်း ပါရှိသည်။

အကယ်စင်စစ် မြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ထိုအချိန်က သောင်းကျန်းဆူပူမှုများ ကြောင့် ပြည်နယ်ဒေသအသီးသီး၌ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုမရှိဘဲ လုယက်သတ်ဖြတ်မှုများ ဖြစ်ပွားနေသည်။ တရားဥပဒေကင်းမဲ့နေသည့် အခြေအနေမျိုးဖြစ်နေသည်။ စီးပွားရေးအခြေအနေလည်းကျဆင်းပြီး ရာဇဝတ်မှုခင်းများ ဆတက်ထမ်းပိုး ပိုမိုတိုးပွား လာသည်။ ဤအခြေအနေဆိုးများကြားမှ အိမ်စောင့်အစိုးရက တာဝန်လွှဲပြောင်းယူ ခြင်းကို အထောက်အကူပြုသတင်းစာပါ ဆောင်းပါးတစ်ခု၌ “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရနှင့် တပ်မတော်သည် ခြစားညစ်ပတ်နေသော ထင်းရှူးသေတ္တာကြီးတစ်လုံးကဲ့သို့” ဖြစ်နေ သော မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေကိုသိပါလျက်နှင့် တိုင်းပြည်ရေစုန်မျောမည်ကို မကြည့် ရက်သဖြင့် စွန့်စွန့်စားစားလွှဲပြောင်းတာဝန်ယူခဲ့ကြောင်း ရေးသားထားသည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ထုတ် အားမားဈာနယ် ကလည်း

အရေးတကြီးစိုးရိမ်ရသော ပြည်တွင်းအခြေအနေများအရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် စစ်အစိုးရထူထောင်ရန် တန်ခိုးအင်အား နှင့် အခြေအနေများကို ရရှိခဲ့သော်လည်း တိုင်းပြည်က လက်ကိုင် ထားသော ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကိုယုံကြည်စွာ ချစ်မြတ်နိုးသဖြင့်သာ

• ရတီယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၂၊ စာ ၂၉။

၂ ရတီယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၂၊ စာ ၂၉-၃၀။

၃ ဆယ်မိုးပြီး ၉ လခရီး၊ (ရန်ကုန်)၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်ကြားရေးဌာန၊ ပုံနှိပ်နှစ်ပေါ၊ စာ ၁။

၄ မြတ်လှ၊ “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရကယ်ပါ”， အထောက်အကူပြုသတင်းစာ၊ ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၇။

ယခုကဲ့သို့ ပါလီမန်ဘောင်အတွင်းမှာ အာဏာလွှဲပြောင်းခြင်းကို လက်ခံခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်သဖြင့် စွမ်းနိုင်ပါလျက် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ရုတ်တရက်မထူထောင်ဘဲ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကို ဦးထိပ်ထားခြင်းအတွက် တိုင်းပြည်က ချီးကျူးထိုက်သည်။

ဟု ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။

ဖော်ပြပါအတိုင်း အိမ်စောင့်အစိုးရကို သံသယကင်းစွာ ထောက်ခံလိုက်သူများ ရှိသကဲ့သို့ ဝေဖန်ကန့်ကွက် ပြစ်တင်သူများလည်းရှိသည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) က “ပမညတပါလီမန်အမတ်များ၏ ကန့်ကွက်ချက်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အိမ်စောင့်အစိုးရအပေါ် သဘောထား” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကန့်ကွက်စာတမ်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းစာတမ်း၌

ပမညတ သည် ဝန်ကြီးချုပ်အာဏာနှင့်တာဝန်ကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ပုခုံးပေါ် သို့လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကို မူအားဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ကန့်ကွက် ခဲ့ပေသည်။ . . .

ဤသို့ကန့်ကွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား ၎င်း၊ တပ်မတော်သူ—တပ်မတော်သားများအား၎င်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်အနေ ဖြင့် ကန့်ကွက်ခြင်းမဟုတ်ချေ။

ဟူ၍ပါရှိလေသည်။

မည်သို့ပင် ချီးကျူးကန့်ကွက်ဝေဖန်စေကာမူ အိမ်စောင့်အစိုးရအနေနှင့် မိမိတို့ပုခုံးလွှဲပြောင်းတာဝန်ယူလိုက်ပြီးဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းအရပ်ရပ် တိုးတက်သာယာ ကောင်းမွန်ရေးကို ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရလေသည်။

• ခြောက်လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေး

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် အိမ်စောင့်အစိုးရ မဖွဲ့စည်းမီ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ကတည်းကပင် ထိုစဉ်က ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု အား ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ကတိပေးခဲ့သည်။

၁ အားမားဂျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၂၁၊ ၂၀ ဇီဝင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၃။

၂ ပမညတ ပါလီမန်အမတ်များ၏ ကန့်ကွက်ချက်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အိမ်စောင့်အစိုးရ အပေါ် သဘောထား၊ ရန်ကုန်၊ ဒဂုံပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၈၊ စာ ၃။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ကျွန်တော်အား ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါလျှင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ မကုန်မီ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်ရန် အတွက် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်ပေးပါမည်ဟု ကျွန်တော်ကတိပြုပါသည်။

တစ်ဖန် သမ္မတရွှေမောက် ကျမ်းသစ္စာဆိုပွဲတွင် သမ္မတကြီးက အိမ်စောင့် အစိုးရ၏ အဓိကတာဝန် ဝတ္တရားသုံးရပ်ကို ဖော်ပြရာ၌လည်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရေးပါဝင်သည်။^၁ ထိုသို့ ကတိပြုထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်မှာ တိုင်းပြည်အတွင်းငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု၊ လုံခြုံမှုရှိပြီး အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားပုံမှန် လည်ပတ်နေရန် လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အိမ်စောင့်အစိုးရသည် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးစီမံကိန်းများကို အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်လေသည်။

၁၉၅၈ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်မှ ၅ ရက်အထိ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ညီလာခံကို ရန်ကုန်မြို့ ဦးဝိစာရလမ်း၊ တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ ကျင်းပပြီး မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုယ်တိုင် ညီလာခံအဖွင့်မိန့်ခွန်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံ ကြီးသို့ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်တကွ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ အတွင်းဝန် ချုပ်နှင့် အတွင်းဝန်များ၊ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာအရာရှိကြီးများ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး များနှင့် ဌာနအကြီးအကဲများ၊ တိုင်းမင်းကြီးများ၊ ရဲမင်းကြီးများ၊ အထူးတိုင်း ရဲမင်းကြီးများနှင့် ခရိုင်ဝန်များတက်ရောက်ကြသည်။^၂

၁ (က) HDR: Political Papers CII (f).

(ခ) ခုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၇/၁၊ နောက်ဆက်တွဲ စာ ၈။

၂ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) လူထုသတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၈။

၃ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) *The Nation*, 4 November 1958.

(ဂ) ပြည်ရေးရွာမှု၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပြန်ကြားရေး ဌာန၊ ၁၉၆၀၊ စာ ၃။ နောင်ကိုးကားလျှင် ပြည်ရေးရွာမှု ဟု ညွှန်းမည်။ ဤစာအုပ်ကို *Is Trust Vindicated* အမည်ဖြင့် The Director of Information, Government of the Union of Burma က 1960 တွင် ဘာသာပြန်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ညီလာခံဖွင့်ပွဲ မိန့်ခွန်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအရယူရန် ခြောက်လ သို့မဟုတ် ၎င်းအချိန်ထက် စော၍ တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သည့် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပပေးရန် တာဝန်ကြီးနှစ်ရပ်ကို မိမိတို့အစိုးရက တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤတာဝန် နှစ်ရပ်ကို တစ်ဦးချင်း တစ်ဌာနချင်း ဆောင်ရွက်ရန်မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ အစိုးရအရာရှိ အသီးသီး၊ ဌာနအသီးသီးမှ ညီညီညွတ်ညွတ်တစ်သဘောတည်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက် မှသာ အောင်မြင်မည်ဖြစ်ကြောင်းပြောကြားသည်။ ထို့ပြင် သာမန်အချိန်အခါ မျိုးတွင် ရဲဘက်နှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဘက်တို့ကသာ ဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း ယခု ကဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသော ကာလအတွင်း လုပ်ငန်းပြီးမြောက် အောင်မြင်ရန်မှာ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာမှ ပိုမိုအလုပ်လုပ်ရန် အရေးကြီးကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် နယ်ဘက် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များပါဝင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေး စက် ယန္တရားကိုတည်ဆောက်ပေးမည့်အကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းမိန့်ခွန်းပါ အချက်များအတိုင်း နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေး အုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်းကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များ ပါရှိသည်။

- (က) လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တို့အား မည်သို့ မည်ပုံ ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ခ) လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကို မည်သို့ မည်ပုံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

ဤရည်ရွယ်ချက်များ ပါဝင်သော စီမံကိန်းကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် နိုင်ငံတော်လုံးဆိုင်ရာအဆင့် ဆောင်ရွက်ရေး၊ ဗဟိုအစိုးရရုံးစိုက်ရာ ဒေသအဆင့် ဆောင်ရွက်ရေး၊ တိုင်းအဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်ရေး၊ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ရေး၊ ကျေးရွာအဆင့်တွင်ဆောင်ရွက်ရေး ဟူ၍ ကဏ္ဍများတိကျစွာ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ဤစီမံကိန်းအရ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အရာရှိကြီးများစွာကို ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဘုတ်ကော်ပိုရေးရှင်များ၌ တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

- ၁ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။
- (ခ) မန္တလိုင်သတင်းစာ၊ ၅ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။
- (ဂ) *The Nation*, 4 November 1958.

၂ ပြည်ရေးရွာမှု၊ စာ ၃။

၃ ပြည်ရေးရွာမှု၊ စာ ၅၀၆။

ဤသို့ဖြင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရောင်စုံသူပုန်နှင့် သောင်းကျန်းသူများအား တိုက်ခိုက်နှိပ်နှင်းရသည့်အပြင် အခြားလူမှုစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပါဝင်လာရသည်။ အစားအသောက်နှင့် သားငါးဈေးနှုန်းများကျဆင်းရေး၊ မြို့တော်သန့်ရှင်းရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုတစ်ပြိုင်တည်း ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတစ်လလုံး ပါလီမန်အစည်းအဝေးများ ဆက်တိုက်ကျင်းပပြီး ပါလီမန် ဆွေးနွေးပွဲများကို တစ်ခါတစ်ရံ ည ၉ နာရီအထိကျင်းပကာ ငြင်းခုံဆွေးနွေးခွင့် ပေးခြင်းမှာ ပါလီမန်နှင့် ပါလီမန်အမတ်များ၏ အခွင့်အရေး အပြည့်ရှိကြောင်း၊ ယခင်အစိုးရများနှင့်မတူဘဲ အချိန်နှင့်အပြိုင် လျှို့ဝှက်လုပ်ကြောင်း၊ အသက် အရွယ်မငယ်လှတော့သော ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်များမှာ စည်းဝေးဆွေးနွေးပွဲများကို လျော့ပေါ့လုပ်ကိုင်လိုမည့်ဆန္ဒရှိမည်ပင် ဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလထုတ် ဂါဒီယန်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဘော်၌ ရေးသားခဲ့လေသည်။^၁

အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုကို စိတ်ဝင်စားလျက်ရှိသော ပြည်တွင်းပြည်ပသတင်းစာများသည် အိမ်စောင့်အစိုးရတက်လာပြီး တစ်လနှစ်လအတွင်း အမျိုးမျိုးဝေဖန်ရေးသားမှုပြုကြသည်။ လန်ဒန်မြို့မှထုတ်ဝေသော ဆိုင်းဆတင်းစာ တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အစိုးရအဖွဲ့အုပ်စိုးသည့် သက်တမ်း နှစ်လအတွင်း နိုင်ငံရေးအပူဒိဂီ ကျဆင်းလာစေသည်ကို ဝမ်းမြောက် အားရဖွယ်ရာ တွေ့ရှိရကြောင်း ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ ရိုက်ဘာ သတင်းအရ သိရကြောင်း ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ ၌ ရေးသားဖော်ပြသည်။^၂ ဦးအုန်းခင်ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်၍ ဦးသန်းညွန့်အယ်ဒီတာအဖြစ်ဆောင်ရွက်သော ဗမာ့ဇေတိသတင်းစာ ၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးနေ့ အထူးထုတ်တွင်မူ ဤသို့ရေးသားထားသည်။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရ တက်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ၁၀ နှစ် ၁၀ မိုးရေ့ရိရေ့ရုံ ဖြစ်နေသော အုပ်ချုပ်ရေးစက်ယန္တရားကြီးကို ဝက်အူများတင်းပြီး ပဲ့နေသော ခွေးသွားစိတ်များကို ပြုပြင်လိုက်သဖြင့် နေချင်းညချင်းဆိုသလို သိသိသာသာကြီး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။

^၁ "Prospect For Burma", *The Guardian*, Vol. V, No. 12, December 1958, P. 6.

^၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးသမား လုံးဝမပါ
သော အစိုးရဖြစ်သဖြင့် မည်သည့် နိုင်ငံရေးပါတီ၏ မျက်နှာကိုမျှ
ထောက်ထားစရာမလို၊ မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီကိုမျှ နှိမ်ရန်မလိုဘဲ
တည့်တည့်မတ်မတ် မှန်မှန်ကန်ကန် စီမံအုပ်ချုပ်သွားသဖြင့် ၁၀ နှစ်
၁၀ မိုး ဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်နေသော အခြေအနေမှ စည်းကမ်းဥပဒေ
နှင့်အညီဖြစ်၍ လာသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

... ယခုကဲ့သို့ နေ့ချင်း ညချင်း သိသိသာသာ တိုးတက်လာ
အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အစိုးရအား အထူး
တလည် ကျေးဇူးတင်ရှိပေသည်။

ထိုနည်းတူ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ တွင် ဤသို့ ရေးသားခဲ့သည်။

၆ လ အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
နေဝင်းသည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ဦးစားပေးပြီး လုပ်ရမည်ဆိုပြီး
မိတ္တီလာတပ်မှူးများညီလာခံတွင် မြွက်ကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကတိ
အရ ကတိတည်ကြည်စွာဖြင့် ၃ လ အတွင်း ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး
အခြေအနေသည် သိသိသာသာကြီး ကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်
ပေးနိုင်ခဲ့သဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရအားလူထုတရပ်လုံးက
သာဓုအနုမောဒနာခေါ်၍နေကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေမှာ သိသိသာသာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာပါ
သည်ဟု သတင်းစာအသီးသီးမှာ ရေးသားဖော်ပြနေသည့် အတွင်းမှာပင် စာစောင်
အချို့နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေမှာ ယခင်ကထက် တိုးတက်ပါ
သော်လည်း တရားမျှတလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရန်အထိ မဖြစ်
နိုင်သေးကြောင်း ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သာဓကအားဖြင့် ဘားမား
ဂျာနယ်က

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ပြီး တရားမျှတ လွတ်လပ်သော ပါလီမန်
ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန် ဟူသော အဓိက တာဝန်လုပ်ငန်းရပ်
ကြီးသည် ကန့်သတ်ထားသော ခြောက်လအချိန်ကာလနှင့် နှိုင်းစာ
ပါက ဝတ္တရား ကျေပြန်စွာ ပြည့်ပြည့် ၀၀ ထမ်းဆောင်ပေးနိုင်ရန်

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၉ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

မဖြစ်နိုင်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယုံကြည်သည်။ ဆယ်နှစ်အတွင်း အုပ်ချုပ်လာခဲ့သော အစိုးရတို့၏ လုပ်နည်း လုပ်ထုံးများအရ အမည်အားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရှိသည်ဆိုပြီး ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပပေးမည်ဆိုပါက အချိန်မရွေး ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ကျင်းပပေးနိုင်သည်ကိုလည်း တိုင်းပြည်က သိရှိနားလည်ထိုက်သည်။ အစိုးရ၏အာဏာစက်မပြန့်န့်သေးဘဲ လက်နက်ကိုင်နိုင်ငံရေးများနှင့် အကျင့်ပျက်နာမည်ပျက်တို့ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးသော ငြိမ်းချမ်းရေးမျိုးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲမျိုး ကျင်းပခြင်းကို လွန်ခဲ့သော အတွေ့အကြုံများအရ ဗမာပြည်အတွက် လိုလားအပ်သော ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီကို ချောမောစွာ ထူထောင်နိုင်မည်ဟု မယုံကြည်

ရိုးရိုးအားဖြင့် လေးနှစ်တကြိမ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရသည့်အတိုင်း ယခုအပတ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲသည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်အတွင်း၌သာ ကျင်းပရမည်။ သို့အတွက် တိုင်းပြည်ကို တကယ်ကိုယ်စားပြု၍ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကို ချောမောစွာ ထူထောင်နိုင်ရန် မိုလ်ချူပ်အစိုးရတွင် အချိန်ပိုလိုမည်။ လက်စလက်နမ္မားကို အဆုံးသတ်၍ ပျက်အစဉ် ပြင်ခဏ ဆိုသည့်အတိုင်း ပျက်စီးခဲ့သော ကိစ္စအရပ်ရပ်တို့ကို အနယ်ထိုင် အသားကျအောင် ပြုပြင်ပြီးမှ ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲအရ တိုင်းပြည်၏အာဏာကို တိုင်းပြည်၏ ကိုယ်စားလှယ် အစစ်အမှန်များသို့ လွှဲအပ်ထိုက်သည်။ သို့အတွက် မိုလ်ချူပ်အစိုးရသည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်အထိ အသားသေရန် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ထိုက်သည်။

ဟု ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ထုတ် စာစောင်တွင် ရေးသားခဲ့သည်။

အကယ်စင်စစ် မိုလ်ချူပ်ကြီးနေဝင်း၏ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ဒီမိုကရေစီအစစ်အမှန်ထွန်းကားရေးအတွက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သင့်ကြောင်းကို ဗမာပြည်ဒီမိုကရက်တစ် ပါတီခေါင်းဆောင် သခင်ဗစိန်သည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့ထုတ် အားမားဂျာနယ်၌လည်း ရေးသားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။^၁ ထိုနည်းတူ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ပဲခူးခရိုင် ဝေါမြို့တွင် တည်မြဲကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပစဉ် ဒုဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း

^၁ အားမားဂျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၂၀၊ ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၃။

၂ အားမားဂျာနယ်၊ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၁၉၊ ၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၄။

တည်မြဲဖဆပလခေါင်းဆောင် ဦးကျော်ငြိမ်း၏ မိန့်ခွန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မြို့တော်ခန်းမတွင်ကျင်းပသော တောင်သူလယ်သမားနေ့ အစည်းအဝေး၌ တည်မြဲခေါင်းဆောင် ဦးဗဆွေ၏ မိန့်ခွန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ခြောက်လကုန်ဆုံးပြီးသည့်နောက် အစိုးရဆက်လုပ်မည် ဆိုလျှင် ကန့်ကွက်မည်မဟုတ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။

တည်မြဲဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဦးဗဆွေက အဆိုပါ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မိန့်ခွန်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရသည် ရှေ့၌ အရေးတကြီး ရွေးချယ်ရန် လမ်းသုံးသွယ်ရှိကြောင်း၊ ၎င်းတို့မှာ—

- (၁) လွှတ်တော်က တာဝန်ပေးထားသည့်အတိုင်း ၆ လအတွင်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရန်
- (၂) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရန် အခြေအနေမရှိက အိမ်စောင့်အစိုးရ အာဏာကို လွှတ်တော်သို့ ပြန်အပ်ရန်နှင့်
- (၃) ၆ လအတွင်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပနိုင်ပါက လွှတ်တော်သဘောတူညီမှု ရယူပြီး အိမ်စောင့်အစိုးရကိုပင် ဒုတိယ ၆ လ အချိန်ပေးပြီး အာဏာအသစ် ထပ်မံ အပ်နှင်းရန်

ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤလမ်းသုံးသွယ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တတိယလမ်းကို ရွေးချယ်၍ အိမ်စောင့်အစိုးရအား ဒုတိယ ၆ လ အာဏာသစ်ထပ်မံအပ်နှင်းရန် လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီမှုကို လိုအပ်လျှင် မိမိတို့လုံးဝကန့်ကွက်မည် မဟုတ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဟောင်းတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သူ ဦးဘရင် (မိတ္ထီလာ) ကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရမှလွဲ၍ မည်သည့်အစိုးရကမှ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လက်နက်ကိုင်သောင်းကျန်းမှု အမျိုးမျိုးကိုအမြစ်ဖြုတ်နှိမ်နှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း သက်သေရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရကသာ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ရန် “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား တောင်းပန်မူ” အထူးသင့်လျော်သည်ဟု ထင်မြင်

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးဗဆွေ၏ ၁၉၅၉ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက် တောင်သူလယ်သမားနေ့မိန့်ခွန်း။ HDR: Political Papers X2 (i).

ယူဆကြောင်း၊ ၎င်း၏အမြင်ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်ဆောင်းစာ တွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။^၁

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အိမ်စောင့်အစိုးရအား ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ရန် အထက်ပါအတိုင်း အကြံပြုချက်များ ရှိခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူ အိမ်စောင့်အစိုးရကို ဗွီဟမကင်းဖြစ်နေသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများလည်းရှိသည်။ ပမညတ သည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့စွဲဖြင့် “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်အချို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆန်းစစ်ဝေဖန်အကြံပေးချက်” တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောညာချက်၌ “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရသည် ခြောက်လထက် ကြာမည်လား” ဟု မေးခွန်းထုတ်ကာ မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းအနေနှင့် တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလမတိုင်မီ ကျင်းပစေလိုကြောင်း အတိအလင်းထုတ်ဖော်ခဲ့လေသည်။^၂

ထိုမျှမကသေး ပမညတဌာနချုပ် သဘာပတိအဖွဲ့ကိုယ်စား အလှည့်ကျ သဘာပတိ ဦးတိပိဝမ်းက ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းထံစာတစ်စောင်ပေးပို့သည်။ ထိုစာတွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုထံမှ အာဏာလွှဲပြောင်းခံယူမည့်အကြောင်း တိုင်းပြည်သို့ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ ကြေညာစဉ်က ကတိကြီးခြောက်ချက်ကိုအထင်အရှား ပေးခဲ့ကြောင်း၊ ထိုကတိကြီးခြောက်ချက်တွင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလမကုန်မီအတွင်း လွတ်လပ်၍တရားမျှတသန့်ရှင်းသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပပေးပါမည်ဟူသော အချက်တစ်ချက်ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် သခင်ဗစိန်၏ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့ထုတ် အားမားဈာနယ် တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ ပဲခူးခရိုင် ဝေါမြို့၌ ဦးကျော်ငြိမ်း၏ မိန့်ခွန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက် မြို့တော်ခန်းမ၌ကျင်းပသော ဦးဗဆွေ၏ တောင်သူလယ်သမားနေ့မိန့်ခွန်းတွင်လည်းကောင်း အသီးသီးရေးသားပြောဆိုချက်များမှာ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲမဖြစ်စေရန် လုပ်ကြံလမ်းခင်းချက်များဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သခင်ဗစိန်၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဦးဗဆွေတို့၏ ရေးသားပြောဆိုမှုများကြောင့် “သံသယဝင်” နေသော ပြည်သူများအား လက်ရှိအခြေအနေတွင် တာဝန်ရှိသော နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်

၁ ပညာရေးဝန်ကြီးဟောင်း (မိတ္ထီလာ) ဦးဘရင် “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရ ဆက်လက်၍ ရှိသင့်မရှိသင့်”၊ မဏ္ဍိုင်ဆောင်းစာ၊ ၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရ၏ဆောင်ရွက်ချက်အချို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆန်းစစ်ဝေဖန် အကြံပေးချက်၊ ၂၂-၁၂-၅၈။ HDR: Political Papers C II (c).

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ယခုနှစ်ပြေလမကုန်မီအတွင်း ကတိအတိုင်း လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲကို မပျက်မကွက် ကျင်းပပေးမည့်အကြောင်း ပြည်သူများအား ရှင်းလင်းရန်တိုက်တွန်းကြောင်းပါရှိသည်။'

ပမညတအဖွဲ့နည်းတူ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ကလည်း ရွေးကောက်ပွဲကို မူလသတ်မှတ်ချိန်အတွင်း၌ ကျင်းပစေလိုသောဆန္ဒရှိသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ကျင်းပသော သန့်ရှင်းဖဆပလလူထုရှင်းလင်းပွဲ၌ ဦးနု မိန့်ခွန်းပြောရာတွင် တစ်နိုင်ငံလုံး စိတ်ဝင်စားနေသည့်ကိစ္စမှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အစိုးရက ကြေညာခဲ့သည့်အတိုင်း ခြောက်လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်နိုင်မလုပ်နိုင်ကိစ္စဖြစ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကို ရင်မဆိုင်ရဲသော ပုဂ္ဂိုလ်များကသာ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပါလီမန်ခေါ်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲလုပ်မပေးနိုင်၍ အာဏာပြန်အပ်ပါက ပါလီမန်မှာ နှစ်သက်သူကိုရွေးချယ်ရန် ပြန်အပ်မည်ဟု သတင်းလွှင့်နေကြောင်း၊ မိမိအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို ခြောက်လအတွင်းလုပ်ပေးမည်ဟူသော ကြေညာချက်ကို ယုံကြည်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းကြေညာချက်ကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း တစ်ဦးတည်းသဘောသာ မဟုတ်ဘဲ၊ တပ်မတော်ထဲ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့်တိုင်ပင်ပြီးမှ လက်မှတ်ရေးထိုး ပြန်ကြားချက်ဖြစ်သောကြောင့် စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏ကတိကို သံသယဖြစ်ရန် မလိုသောကြောင့်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲသည် ခြောက်လအတွင်းကေန်မုချ လုပ်မည်၊ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှမပျက်နိုင်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလထက် စောလျှင်သာ စောမည်ဖြစ်၍ အသင့်ပြင်ဆင်ရန် စသည်ဖြင့် ထည့်သွင်းမိန့်ကြားသွားသည်။'

သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဒုဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ သခင်တင်ကလည်း ထိုနေ့အစည်းအဝေး၌ ဖက်ဆစ်ဝါဒကို ယနေ့မျက်မှောက်တွင် ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း၊ လူလူချင်း ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးမပေးဘဲ သေနတ်နှင့်ပစ် ခြိမ်းခြောက်၊ အာဏာနှင့် ညှဉ်းဆဲ ဖိနှိပ်ပြီး နိုင်ငံရေးအာဏာလုသောလမ်းစဉ်ပေါ်နေကြောင်း၊ ထိုလမ်းစဉ်ကို အပြင်းအထန်ချေမှုန်းပြီး ဒီမိုကရေစီကျောက်တိုင်ထူထောင်ရမည့်အကြောင်း မိန့်ခွန်းပြောသွားခဲ့သည်။' ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့က မန္တလေးမြို့တွင် ကျင်းပသော သန့်ရှင်းကိုယ်စားလှယ်များ ဆွေးနွေးပွဲ၌ ဦးနုက မိန့်ခွန်းပြောရာတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် ယခုအခါ လမ်းသုံးခွရောက်နေကြောင်း၊ ဒီမိုကရေစီလမ်း၊ ကွန်မြူနစ်လမ်းနှင့် ဖက်ဆစ်လမ်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံကို

၀ မမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။
၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈။
၃ ယင်း

ကွန်မြူနစ်နှင့် ဖက်ဆစ်နိုင်ငံမဖြစ်အောင် ကာကွယ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီစိုက်ထူရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအင်္ဂါရပ် ခြောက်ရပ်ကို အကျယ်တဝင့် တင်ပြပြီး ခြောက်လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မည့် အကြောင်း ထည့်သွင်းပြောကြား သွားသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၇ ရက်နေ့၌ ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့ ညီလာခံနှင့် အမျိုးသမီး ရှေးဦး အိမ်တွင်း သူနာပြုသင်တန်းဖွင့်ပွဲအခမ်းအနား ကျင်းပရာ ဦးနု၊ သခင်တင်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဒေါ်ခင်ကြည်တို့ တက်ရောက် မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုစည်းဝေးပွဲ၏ တောင်းဆို ဆုံးဖြတ်ချက် နှစ်ရပ်အနက် တစ်ရပ်မှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း တရားမျှတသန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရေးပင် ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဆန်းမှစ၍ ဧပြီလမတိုင်မီ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးစေလိုသော အဖွဲ့အစည်းပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လှုံ့ဆော် စည်းရုံးမှုကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲ အမြန်ကျင်းပပေးရန် တောင်းဆိုမှုနှင့် လူထုဆန္ဒပြပွဲများ မြို့နယ်များ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သကဲ့သို့၊ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရအား ခြောက်လ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ်စေလိုသော အဖွဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လှုံ့ဆော်ဦးဆောင်မှုဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရအား ထောက်ခံဆန္ဒပြမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ သာဓကအားဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်ခရိုင် ပုဇွန်တောင်တိုက်နယ် ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့ ညီလာခံကျင်းပရာ ဧပြီလတွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရန် ဆုံးဖြတ်တောင်းဆိုကြသည်။^၁ ဗမာနိုင်ငံ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး အဖွဲ့ချုပ်က ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်သော အလုပ်သမား ဆန္ဒပြပွဲတွင်လည်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ပေးထားသည့် ကတိအတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ပေးရန် အဆိုတင်သွင်းလေသည်။^၂

၁ (က) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ဂ) လူထုသတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၈။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၉။

၄ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်း
ပိုင်းက မေမြို့၊ မိတ္ထီလာနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် ဒေသအချို့တွင် လူထုဆန္ဒပြစည်းစေး
ပွဲများ ကျင်းပပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ ဆက်လက် တာဝန်ယူပါရန် တောင်းဆို
ကြသည်။

ဤသို့ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း အသီးသီး၊ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးက မိမိလိုရာဆန္ဒ
အတိုင်း တောင်းဆို ငြင်းခုံနေကြဆဲ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့
တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်း အဝေးကို စတင်ကျင်းပသည်။ သို့သော်
ထိုဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့ နံနက် ၁၂ နာရီ ၅ မိနစ်တွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး
ဦးတင်က တိုင်းပြည်အတွက် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ် များ၍ တစ်ကြောင်း၊
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက မေတ္တာရပ်ခံ၍တစ်ကြောင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပါလီမန်
အစည်းအဝေးကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီသို့ ရွှေ့ဆိုင်း
လိုက်ကြောင်း ကြေညာသည်။^၁

ဤသို့ဖြင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်မတိုင်မီ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်
ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပိုမိုလှုပ်ရှားလာကြသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် တည်မြဲ ဖဆပလ
တို့သည် ပါတီများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ကြသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်
နေ့တွင် တည်မြဲဖဆပလ ဦးကျော်ငြိမ်းသည် ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့
(ရတည) ခေါင်းဆောင်များကို တွေ့ဆုံပြီး ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရအား ခြောက်လ
အာဏာဆက်အပ်ရေးကို ထောက်ခံကြပါရန် တင်ပြဆွေးနွေးသည်။ သန့်ရှင်းအဖွဲ့
ခေါင်းဆောင် ဥက္ကဋ္ဌဦးနုကလည်း ရတညခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော ဦးကျော်မင်း၊
ဦးလှထွန်းဖြူနှင့် ဦးမောင်ကျော်စံ တို့ကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက် နေ့တွင်
ခေါ်ယူတွေ့ဆုံပြီး ခြောက်လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးအတွက် သန့်ရှင်း
ဖဆပလနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်လောဟူ၍ သဘောထားမေးမြန်းသည်။ ရတည
ခေါင်းဆောင်များကမူ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပါလီမန်မိန့်ခွန်းကို
နားထောင်ပြီးနောက် ရတညအမတ်များနှင့် ဆွေးနွေးပြီးမှ အကြောင်းပြန်မည်ဟု
တည်မြဲနှင့်သန့်ရှင်းနှစ်ဖွဲ့လုံးအား ပြောကြားခဲ့သည်။^၂

၁ အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၄ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၅ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့၌ သန့်ရှင်းဖဆပလဗိုလ်မှူးအောင်နှင့် ဦးအောင်ပတိုနှင့်လည်းကောင်း၊ တည်မြဲဖဆပလဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့် လည်းကောင်း၊ တရားမျှတမှုပါတီ ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာ ဦးမောင်နှင့် လည်းကောင်း၊ ပမညတ သခင်ချစ်မောင်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ရတည ခေါင်းဆောင် ဦးလှထွန်းဖြူနှင့် လည်းကောင်း တွေ့ဆုံကြောင်း သိရသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးက အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရကို နောက်ခြောက်လ အာဏာဆက်လက်၍ လွှဲအပ်သင့်ကြောင်းဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားလိုက်ကြောင်း သိရသည်။

တစ်ဖက်ကလည်း အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်သန်းက ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကျင်းပကာ

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဆိုသည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရမည်ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယနေ့ဗမာပြည်အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအစိုးရက ၆ လအတွင်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန် ကတိပေးထားသည့်အတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးစေလိုသောဆန္ဒရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် လောလောဆယ်အားဖြင့် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးဟုဆိုလျှင်လည်း ပါလီမန်အင်အားစုများ၊ လူမျိုးစုများ ပါဝင်သော အမျိုးသားအိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့စည်းပြီး တိုင်းပြည်၏ ပြဿနာကိုဖြေရှင်းသင့်ကြောင်း

ပြောဆိုသွားသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ သန့်ရှင်းအမတ်ပေါင်းစုံ အစည်းအဝေးကျင်းပရာတွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနုနှင့်တကွ ဌာနချုပ်ခေါင်းဆောင်ကြီး များက တိုင်းပြည်အတွက် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့ပုံများရှင်းလင်းဆွေးနွေးရာ၌ မူလကတိအတိုင်း

၁ (က) အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရက ခြောက်လအတွင်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရန် လိုလားချက်သဘောထားမှာ အပြောင်းအလဲမရှိဟု သိရှိရသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဒေါက်တာ စောလှထွန်း၊ ချင်းရေးရာဝန်ကြီး ဦးထန်လျန်း၊ ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဒုဝါဇော်လွန်း သုံးဦးတို့သည် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ညနေပိုင်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို စစ်ရုံးချုပ် ဒဂုံရိပ်သာ၌သွား ရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ ထိုပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်သုံးဦးက အခြေအနေများအရ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် မဖြစ်နိုင်သေးဟုဆိုပါက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကပင် ခြောက်လဆက်လက်၍ အာဏာယူဆောင်ရွက်ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံ ကြလေသည်။ ထိုသို့မေတ္တာရပ်ခံခြင်းကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက စဉ်းစားပါဦးမည်ဟု အဖြေပေးခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် “၁၉၅၉ခု ပြီလမကုန်မီ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောအထွေ ထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောအစီအစဉ်များကို အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်ပေးပါမည်” ဟူသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း၏ ကတိအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းရှိမရှိ အဖြေကိုရရှိရန် မြန်မာပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ဆက်လက်ကျင်းပမည့် ၁၉၅၉ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ကို စောင့်မျှော်ကြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်အသီးသီး၊ ပါတီအသီးသီးက မျှော်လင့် စောင့်စားသော ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၎င်းထူးခြားချက်မှာ ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စနှင့် ဆက်စပ်သော်လည်း ပြည်သူ့အများ မျှော်လင့်မထားဘဲ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ ပေးပို့သော နုတ်ထွက်လွှာမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်

ဝန်ကြီးချုပ်

နေ့စွဲ။ ၁၉၅၉၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်

အတွင်းစာအမှတ် ၁၈ (၉) ဗ ၅၉

အစီရင်ခံပါသည်ခင်ဗျား။

ကျွန်တော်သည် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့မှ ယနေ့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အချိန်အပိုင်း အတွင်း၊ အပြစ်အပျက်အခြေအနေတို့ကို ယနေ့ ပါလီမန်သို့ ကျွန်တော်တင်ပြမည့် ပူးတွဲပါအစီရင်ခံချက်တွင် တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ထိုအစီရင်ခံချက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော အချက်အလက် များကြောင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ-၁၁၇ (၁) အရ၊ ကျွန်တော် ဝန်ကြီးချုပ်ထူးမှ နုတ်ထွက်သည့် ဤနုတ်ထွက်လွှာကို နိုင်ငံတော် သမ္မတကြီး၏လက်သို့ ပေးအပ် ပါသည်။

ပုံ (ဗိုလ်နေဝင်း)

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်

(ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း) *

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး။

အထက်ပါစာတွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ အဋ္ဌမအကြိမ်မြောက် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပါလီမန်အစည်းအဝေးတွင် မိမိသည် မည်သည့်အကြောင်းများကြောင့် နုတ်ထွက်ခွင့် တင်ကြောင်းကို အကျယ်တဝင့်ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက တရားမျှတ

* (က) တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 4152.

(ခ) နုတ်ထွက်လွှာမူကွဲကို အောက်ဖော်ပြပါ သတင်းစာများတွင်တွေ့ရှိရသည်။
ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
(အရေးပေါ်ညနေထုတ်)။

(ဂ) ထိုနုတ်ထွက်လွှာမူကွဲကို နောက်ဆက်တွဲ (၂) တွင်ကြည့်ပါ။

သော ရွေးကောက်ပွဲကို သတ်မှတ်ထားသောကာလအတွင်း ပြုလုပ်ရန်မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ သူပုန်များကိုနှိမ်နင်းဆဲတပ်များအား ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပါက သူပုန်များအသက်ရှူပေါက်ရပြီး တိုင်းပြည်ဒုက္ခ ပြန်ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များအချင်းချင်း ပဋိပက္ခများတည်ရှိဆဲဖြစ်သည့်ပြင် တစ်ပြည်လုံး နေရာအနှံ့အပြားတွင်ရှိသော လက်နက်များကိုလည်း ကုန်စင်အောင် မသိမ်းနိုင်သေးသည့်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးပါက လူကြားကောင်းရုံစတိရွေးကောက်ပွဲမျိုးသာဖြစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပေးနိုင်သည့် အခြေအနေမရှိသေးဟု မိမိအနေနှင့် ယူဆသောကြောင့် လက်ရှိအခြေအနေမှန်ကို တင်ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်ထူးကိုမက်၍ မဟုတ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကိုစွဲကို ပါလီမန်ကလွတ်လွတ်လပ်လပ်စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် ထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ပထမအကြောင်းပြချက် တစ်ရပ်အဖြစ် ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက မိမိနုတ်ထွက်ရခြင်း၏ အခြားအကြောင်း တစ်ရပ်ကိုလည်း ဤသို့ အကျယ်တဝင့်ရှင်းပြသွားခဲ့သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကို ပြုလုပ်မှာလုပ်ရမည်လို့ ဆုံးဖြတ်ကြလျှင် ကျွန်တော်ကလည်း ယနေ့နံနက် ဝန်ကြီးချုပ်ထူးမှ နုတ်ထွက်ပြီးသားဖြစ်နေတော့ ပြီလ ရွေးကောက်ပွဲမှာ တင်မြှောက်မည့် အစိုးရသစ်မဖွဲ့စည်းရမီ ယာယီအစိုးရတစ်ရပ်ရှိပါလိမ့်မည်။ လက်ရှိအခြေအနေနှင့် ဆိုလို၍လျှင်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ အစိုးရအပေါ်မှာ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ ထားရှိတဲ့ အစောတား အခြေအနေတွေအရ ကျွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လုပ်ဘို့ မသင့်တော့ဘူးလို့ယူဆတဲ့ ဒုတိယ အကြောင်းအတွက်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်က နုတ်ထွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား။ ။အောက်တိုဘာလလွှတ်တော်မှာ ကျွန်တော်ကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့စဉ်က ပါလီမန်မှာ အင်အားကြီးမားတဲ့ သန့်ရှင်းဖဆပလ၊ တည်မြဲဖဆပလ ၂ ဖွဲ့ရဲ့ထောက်ခံမှု

၁။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၁၈-၂၀၂။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၂ ဟု ညွှန်းမည်။

ကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ယခုလို အများစုရဲ့ ထောက်ခံမှုကို ရလိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ကျွန်တော်ရှောရှော့ရှူရှူလက်ခံခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအချိန်မှာဆိုလျှင်တော့ ကျွန်တော့်အစိုးရကို တည်မြဲ ဖဆပလက ပြေလရွေးကောက်ပွဲလုပ်တဲ့အထိ ထောက်ခံနေတယ်။ နောက်ထပ်ဆက်လုပ်ဘို့ လိုအပ်တယ်ဆိုလျှင်လည်း ထောက်ခံဦးမည် လို့ကျေညာထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ သို့သော် သန့်ရှင်းဖဆပလက တော့ သဘောထားတမျိုးပြောင်းသွားပါပြီ။ သူတို့က ကျွန်တော် ခေါင်းဆောင်တဲ့အစိုးရတက်လာတဲ့ ၃ လ ကျော်ကျော်ပိုင်းအတွင်း မှာ သန့်ရှင်းအဖွဲ့ကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်တဲ့အနေနှင့် ဖမ်းလားဆီးလား လုပ်တယ်လို့ စွပ်စွဲလျက်ရှိပါတယ်။ တနည်းဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ အစိုးရအပေါ် အလျင်က ယုံကြည်မှုမျိုးမရှိတော့ဘူးဆိုတာ အရိပ် အရောင်ပြလိုက်သလို ဖြစ်နေပါတော့တယ်။ ကျွန်တော်တို့အစိုးရ စဖွဲ့တဲ့အချိန်က အဆိုသွင်းပေးခဲ့တဲ့ သန့်ရှင်းဖဆပလရဲ့အငြိအငြင်ကို ခုလိုခံခဲ့ရတော့ ကျွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် သည်အတိုင်း ဆက် လက်ပြီး ဆောင်ရွက်ချင်စရာ မကောင်းတော့တဲ့ အကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်လာပြန်ပါတယ်။ တာကြောင့် မို့ သည်ကနေက စပြီး ပြေလ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်တဲ့အထိဘဲဖြစ်ဖြစ် သည်ထက်နောက်ကျတဲ့အချိန် အထိဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဖြစ်နိုင်လျှင်တော့ ကျွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်ပြီးဆောင်ရွက်လိုတော့ပါ။

ဤသို့ နုတ်ထွက်ရခြင်းအကြောင်းရင်းနှစ်ရပ်ကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းပြီး နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသင့်မသင့်ကိစ္စကို ပါလီမန်ကဆုံးဖြတ်ရန် တာဝန်လွှဲအပ်လိုက်သည်။ ပါလီမန် ကိုရွေးကောက်ပွဲကိစ္စဆုံးဖြတ်ပေးရန်တာဝန်လွှဲလိုက်သော်လည်း မိမိအနေနှင့် လုံးဝ လျစ်လျူရှုမျက်နှာလွှဲလိုက်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း၊ ပါလီမန်မှ ရွေးချယ်ရန် လမ်းနှစ် သွယ်ရှိသည့်အနက် ရွေးကောက်ပွဲကို ပြေလအတွင်း ကျင်းပမည်ဟူသောလမ်းကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ပါက မိမိအနေနှင့်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက်မလုပ်လိုသော် လည်း တပ်မတော်ဦးစီးချုပ်တစ်ဦးအနေနှင့် “တစ်နိုင်ငံသမျှ မျှမျှတတ လွတ်လွတ် လပ်လပ်နဲ့ ပြည့်စုံနိုင်သမျှပြည့်စုံတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမျိုး ဖြစ်မြောက်အောင်တော့ အထက်က အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့တာဝန်ပေးချက်အတိုင်း တသွေမတိမ်းဆောင်ရွက်ပေးပါ မည်” ဟူ၍ ကတိပေးခဲ့သည်။

၁ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၂၊ စာ ၂၀၂-၂၀၃။

၂ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၂၊ စာ ၂၀၃။

ဆက်လက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက တင်ပြရာတွင် ဒုတိယလမ်းသွယ် ဖြစ်သော ရွေးကောက်ပွဲကို ပြေလည် မကျင်းပသေးပါဟု ပါလီမန်က ဆုံးဖြတ်လိုက် ပါက ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်တစ်ဦး ရွေးချယ်ခန့်ထားရန် လိုအပ်မည့်အကြောင်း အခြေခံ ဥပဒေကို ကိုးကား၍ ဤသို့အကြံပြုဆွေးနွေးသည်။

ပြေလမှာ ရွေးကောက်ပွဲမလုပ်ဘူးဆိုလျှင်တော့ သည်ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ သက်တမ်းဟာ ပါလီမန်အမတ်ထဲကဖြစ်လျှင် ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်လုပ်ရမည့် ရွေးကောက်ပွဲထက်မပိုတဲ့ သက်တမ်းရှိပါ လိမ့်မည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်ဟာ ပါလီမန်အမတ်ထဲကမဟုတ်လျှင် တော့ အခြေခံဥပဒေအခန်း ၇၊ ပုဒ်မ ၁၁၆^၁ အရ သူ့သက်တမ်း ဟာ တဆက်ထဲ ၆ လသာရှိပါလိမ့်မည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား။ ။ အကယ်၍ အခြားလူစားရှာမရလို့ ကျွန်တော့ ကိုဘ် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ရန် ဤပါလီမန်မှ လိုလားခဲ့လျှင်လည်း ယခုတွင်က ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ထိုက်သင့်သလို ပြင်ဘို့လိုပါလိမ့်မည်။ ပုဒ်မကို မပြင်ဘဲဆိုလျှင် တော့ ဝန်ကြီးချုပ်နေရာကို ကျွန်တော်ပြန်လည် လက်မခံနိုင်ပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုလျှင် ဥပဒေတခု တည်ဆဲအချိန်မှာ ထိုဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီတဲ့အလုပ်မျိုးကို ကျွန်တော်မလုပ်လိုပါ။ လုပ်လည်းမလုပ် ကောင်းပါ။

သို့ဖြစ်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ကိုးကားထောက်ပြ၍ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ကြောင်း တင်ပြသကဲ့သို့ မိမိအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်စေလိုပါက ၎င်း ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ပေးပါရန် တစ်ဆက်တည်း အကြံပြုတင်ပြခဲ့သည်။

မည်သို့အကြောင်းကြောင့် နုတ်ထွက်စေကာမူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဤသို့ ချုတ်တရက် နုတ်ထွက်လိုက်ခြင်းကြောင့် ထိုနေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ လှုပ်လှုပ်

၁ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးတဦးသည်၊ ခြောက်လမျှတဆက်တည်း ပါလီမန်အမတ် မဟုတ်လျှင် ထိုကာလအပိုင်းအခြား ကုန်ဆုံးသောအခါ၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ရပ်စဲရမည်။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၁၆။

၂ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၂၊ စာ ၂၀၃။

ရှားရှား ပြစ်သွားခဲ့သည်။^၁ ထိုအကြောင်းကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက် ထုတ် အထောက်အကူသတင်းစာ က

ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ မိန့်ခွန်းတရပ် မြွက်ကြား မည် ဆိုကတည်းက လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ပြုလုပ်တွင် ကျင်းပပေးရန် အခြေအနေမရှိကြောင်း ရှင်းလင်း၍ ပြောပြလိမ့်မည်ဟု မျက်စိ ကြီးနားကြီး နိုင်ငံရေး ရပ်ကွက် က တွက်သားချခဲ့ကြသည်။ ယခုလို နုတ်ထွက်လိုက်လိမ့်မည်ဟူ၍ကား ယုံစားမှုမရှိခဲ့ကြပါ ထင်ရုံမျှမထင်ခဲ့ကြပါ။ ဗိုလ်ချုပ်ကနုတ်ထွက်ကြောင်း ကြေငြာလိုက်သောအခါတွင် နိုင်ငံရေးရပ်ကွက်တွင် သာမက သံကြီးတမန်ကြီးများရပ်ကွက်တို့ပါ ပါးစပ်အဟောင်း သားနှင့် အံ့အားသင့်၍ သွားကြသည်။ လူထုကြီးတရပ်လုံးအဖို့ကား ခြောက်ခြား၍သွားသည်။^၂

ဟု ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံခြားသတင်းစာများ၏ အဘော်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့ထုတ် ပြိတိန်နိုင်ငံ ကွန်ဆာဗေးတစ်သတင်းစာ ဒေးလီဗီဂရစ်^၃ ၏ ဝေဖန်ရေးသားချက်ကို ရန်ကုန်သတင်းစာ ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်။

မနေ့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် အိမ်စောင့်အစိုးရ ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ်မှနုတ်ထွက်ရန် ကမ်းလှမ်းလိုက်ခြင်းသည် ယခု အခြေအနေ တွင် ၎င်းအုပ်ချုပ်မှု (ဇက်ကြီး) ကို လွှတ်လိုက်လျှင် ဘာဖြစ်မည် ဆိုသည်ကို အထင်အမြင်လွှဲစရာ မရှိကြောင်း။ အခြေခံဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေအရ ၎င်း၏ (ဝန်ကြီးချုပ်) ရာထူး သက်တမ်းမှာ ပြုလုပ်တွင် ကုန်ဆုံးတော့မည်ဖြစ်၍ ထိုအခါတွင် မူလစီစဉ်ထား ချက်အရ ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေလိမ့် မည်ဟု အနည်းဆုံး ၎င်းက ယူဆပါသလား ...

၁ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ အထောက်အကူသတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ Daily Telegraph

၎င်း နုတ်ထွက်ရန် ကမ်းလှမ်းလိုက်ခြင်းသည် အာဏာတွင်တည်ရှိမြဲ တည်ရှိနေစေရန် မြန်မာတို့၏ အစဉ်အလာလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း လူကြီးလူကောင်းပီသစွာသော စိစဉ်မှုသာ ဖြစ်တွယ်ရာရှိကြောင်း၊ ယခုအချိန်အထိ ၎င်း၏ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံမှတ်တမ်းမှာ အားတက် တွယ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း”

စသည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ထို ဇေလီးတယ်လီဂရပ် ပါ သတင်းကို နှေးရှင်း၊^၁ နှင့် ထားမင်း^၂ သတင်းစာ များကလည်း ဤသို့ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သည်။

The Daily Telegraph said today that the resignation of General Ne Win as Prime Minister of Burma was likely to be just a gentlemanly device, in the Burmese tradition, for remaining in power.

This Conservative daily said: “His record so far is encouraging. He has applied a new broom with vigour, tackled the public squalor and neglect of Rangoon and injected a dose of military efficiency into the administration.

“General Ne Win, in offering his resignation as caretaker Prime Minister yesterday, cannot have any illusions about what would happen if he let go the reins at this stage.

၁ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ The Nation

၃ The Burman

Least of all does he consider the country ready for the elections originally planned for April, when his terms of office is due, under a technical constitutional rule, to expire . . . ”

ထို့ပြင် မန်ချက်စတာ ဂါဇီးယန်း^၁ သတင်းစာကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ နုတ်ထွက်လွှာတင်သွင်းကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့သေးသည်။^၂

ဤသို့ ပြည်တွင်းပြည်ပ၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်း အကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝေဖန်ရေးသားချိန်တွင် ပါလီမန်အနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရေးကိစ္စအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ မိန့်ခွန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သဘောထားများ ဆွေးနွေးရန် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ကို သတ်မှတ်လိုက်သည်။

ဦးစည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ရေးကြိမ်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း နုတ်ထွက်စာမတင်မီကပင် သတ်မှတ်သည့် ကာလအတွင်း မဖြစ်မနေ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပလိုသော အဖွဲ့အစည်း ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို ရွှေ့ဆိုင်းပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကိုပင် ဆက်လက်အာဏာယူထားစေလိုသူများရှိနေခဲ့ရာ ၎င်းပြဿနာသည် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမိန့်ခွန်းပြောကြားသည့်နောက်ပိုင်းမှာ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကို ပြုလုပ်မတိုင်မီ ကျင်းပပေးရန်ဆန္ဒရှိသောသူများက အိမ်စောင့်အစိုးရနေရာတွင် ကြားဖြတ်ညွှန်ပေါင်းအစိုးရကိုဖွဲ့ရန် လိုလားသည်။ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုသာ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်စေလိုသောဆန္ဒရှိသူများအတွက်မူ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကိုပြင်ဆင်ရေးမှာ အဓိကပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှစ၍ နိုင်ငံရေးပါတီအသီးသီးက မိမိတို့အဘောက်ကို ထုတ်ဖော်ရေးသားကြသည်။

ဖဆပလ (တည်မြဲ) အဖွဲ့ချုပ်က ၎င်းတို့၏သဘောထားကို ဤသို့ မဆိုင်းမတွ ကြေညာသည်။

၁ Comments of foreign Newspapers on General Ne Win's Government. တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 1696.
 ၂ Manchester Guardian.
 ၃ Burmese Premier Resigns: "Change Constitution" *Manchester Guardian* 14 February 1959. IOR: MSS Eur F 158/773;

ယနေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် မိန့်ကြားသွားသော ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း၏မိန့်ခွန်းကို ကျွန်ုပ်တို့ အထူးဂရုပြု လေ့လာ ကြည့်ရာတွင် အဓိကအားဖြင့်

(၁) ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား ဖိတ်ခေါ်၍ အာဏာ အပ်နှင်းခဲ့သော ဦးနု ခေါင်းဆောင်သည့် သန့်ရှင်းအဖွဲ့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရအား ဆက်လက်ထောက်ခံခြင်းမပြုတော့ ဟု ထင်မြင်ယူဆ သည်က တကြောင်း။

(၂) ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးထဲဦးသည် ပါလီမန်အမတ်မဟုတ်လျှင် ၆ လထက်ပို၍၊ ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် ရှိမရှိကို သံသယရှိသည်ကလည်း တကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။

လွန်ခဲ့သောအောက်တိုဘာလတွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အာဏာလွှဲအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ အုပ်မနိုင်ထိန်းမရဖြစ်ခဲ့သောအခြေအနေများကြောင့်သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက် ပွဲကြီးကျင်းပနိုင်အောင် အခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် အတွက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ကြီးမှူးသော အစိုးရအဖွဲ့သည်သာ ဆက်လက် တည်ရှိသင့်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ လေးနက်စွာယုံကြည် သည်။ . . .

အခြေခံဥပဒေကို အထူးလေးစားသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ သံသယကို ကင်းရှင်းစေရန် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်ပါက (ဖဆပလ) အဖွဲ့ချုပ်သည် အဆိုပါအခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ကို အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင် နိုင်ရန် အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်သည်။

အလားတူပင် ပြည်ထောင်စု ကရင်အဖွဲ့ချုပ် (ပကဖ) ဗဟိုအမှုဆောင် အဖွဲ့ကလည်း ထိုဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှာပင် ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်း အစိုးရ

၁ (က) အထောက်အတော်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဆက်လက် အုပ်ချုပ်သွားရန် ထောက်ခံကြောင်း ကြေညာသည်။^၁ ထို့ပြင် ပကတိ အမှုဆောင် များ သည်လည်းကောင်း၊ သာမန် အဖွဲ့ဝင် များ သည်လည်းကောင်း၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်နှင့်တကွ ၎င်းလက်အောက်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ထမ်းဆောင်နေသော တာဝန်များကိုစွန့်လွှတ်ရန် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ ပကတိ ဗဟိုအမှုဆောင်နှင့် ခေါင်းဆောင်အစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်သည်။^၂

ထိုနေ့မှာပင် ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ၂၅ ဦးအနက် ၂၂ ဦးကလည်း ပြည်ထောင်စု တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကိုရှေးရှုပြီး (၁) ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ ဆက်လက်တည်ရှိစေရေးနှင့် (၂) ဆက်လက်တည်ရှိနိုင်ရန် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အား ပြင်ဆင်ပေးရေးကို ထောက်ခံဆုံးဖြတ်ကြကြောင်း ကြေညာသည်။ ဤရှမ်းပြည်နယ်ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကလည်း သန့်ရှင်း ဖဆပလမှ နုတ်ထွက်ကြကြောင်း ကြေညာပြန်သည်။^၃

ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးထွန်းစိန်က ၎င်းတို့၏ အမတ်များဖြစ်ကြသော ရွှေတောင်အမတ် ဦးလူဝ နှင့် ပန်းတောင်းအမတ် ဦးစောလှ တို့ကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့၌ ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ထောက်ခံကြောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရာ၌ ပြင်ဆင်ခြင်းကို သဘောတူသည့်ဘက်မှ မဲပေးရန် ပါရှိသည်။^၄

ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမား တစ်ဦးဖြစ်သော ဒေါက်တာဘမော် ကလည်း ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရ အုတ်မြစ်ချထားသော ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်း များ မပြီးမချင်း ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရပင် တိုင်းပြည်အာဏာ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသွားရန် အကြွင်းမရှိ လိုလားပါသည်ဟု ထုတ်ဖော်ကြေညာသည်။^၅

- ၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- (ခ) အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- ၂ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- ၃ (က) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- (ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- (ဂ) အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
- ၄ အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဒေါက်တာ ဦးမောင် ခေါင်းဆောင်သော တရားမျှတမှုပါတီကမူ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်းရှိ တရားမျှတမှုပါတီဌာနချုပ်၌ အစည်းအဝေးကျင်းပ၍ သဘောထားညှိနှိုင်းရာ ဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်ဘဲ ဆွေးနွေးပွဲကို နောက်တစ်နေ့ ရွှေ့ဆိုင်းရသည်။ ထိုနည်းတူ ရတည အဖွဲ့ကလည်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့အထိ အခြေအနေစောင့်ကြည့်ပြီး ပါလီမန်အတွင်း အမတ်အင်အား အများစုဖြစ်နေသော သန့်ရှင်း၊ တည်မြဲနှင့် ပမညတ အဖွဲ့များ၏ သဘောထားများကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ရန် သဘောတူကြသည်။

ပမညတ သည် အိမ်စောင့်အစိုးရ စတင်တာဝန်ယူကတည်းက ရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလမတိုင်မီ ကျင်းပပေးရန် တောင်းဆို ခဲ့သည့်အတိုင်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်လည်း ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့၏ ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲကို ဧပြီလတွင်ပြုလုပ်ပေးရန် ကြားဖြတ်ညွှန်ပေါင်းအစိုးရကို ဖွဲ့ရမည်ဟု တောင်းဆိုသည်။

ဦးနု ၏ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့အတွင်း၌မူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အား ဆက်လက်ထောက်ခံရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘောကွဲလွဲမှု ဖြစ်လာသည်။ ရှမ်းပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်များနှင့် ပကဖဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့မှနုတ်ထွက်သွားကြသည့်နည်းတူ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင် ငန်းဇွန်အမတ် ဗိုလ်မောင်ကလေးကလည်း နုတ်ထွက်သည်။ ထို့ပြင် ဗိုလ်မောင်ကလေးက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက်တင်မြှောက်နိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ဖို့လိုအပ်ပါက ပါလီမန်တွင်ထောက်ခံမည့်အကြောင်းလည်း ကြေညာသည်။

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ (က) ပြည်ထောင်စု ဖြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု သဘာပတိအဖွဲ့ ကြေညာချက်၊ ၁၅-၂-၅၉။ HDR: Political Papers X2 (h).

(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ဂ) အထောက်အကူသတင်းစာ၊ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၄ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) အထောက်အကူသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ဂ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဆက်လက်၍ သန့်ရှင်းဖဆပလ အမတ်များဖြစ်သော တန့်ဆည်မှ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အမတ် ဦးမိုးပေါက်နှင့် လှိုင်းဘွဲ့တောင်ပိုင်းမှ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဦးလှစိန်တို့ကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မယုံကြည်တော့၍ တိုင်းပြည် ထာဝစဉ်ကောင်းစားရေးအတွက် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့မှ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် လုံးဝနုတ်ထွက်ပြီး တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်နှင့် လက်တွဲမည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာသည်။

ထိုသို့ သန့်ရှင်းဖဆပလအတွင်း၌ သဘောကွဲလွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အစည်းအဝေးကို အမှတ် ၈ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်းဌာနချုပ်၌ ကျင်းပသည်။ ထို အစည်းအဝေးတွင်အကျေအလည်ဆွေးနွေးကြပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ရန် ဗဟိုကော်မတီနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ အမတ်ပေါင်းစုံကော်မတီက သဘောတူကြောင်း ကြေညာသည်။

သန့်ရှင်းအဖွဲ့အနေနှင့် နောက်ဆုံး ဤ သို့ဆုံးဖြတ် ရခြင်းအကြောင်းကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့ ညနေပိုင်း၌ ဦးနုက သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ရှင်းလင်းရာတွင်

လွှတ်တော်မှာ ပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ရေးအတွက် သန့်ရှင်းအဖွဲ့က တာကြောင့်ထောက်ခံရသလဲဆိုတာကို ကျုပ်ရှင်းပြမယ်၊ ပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်တာကို ကျုပ်တို့မထောက်ခံဘူးလို့ ပြောရင်လဲ တဘက် ကစော့့ မဲ ၃ ပုံ ၂ ပုံ ရပြီး ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်သွားမှာဘဲ

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ပါလီမန်မှာ မိန့်ခွန်းပြောပြီးတဲ့နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကိုမထောက်ခံဘဲ တရက်နေ့လိုက်တဲ့အတွက် သန့်ရှင်းထဲက ၅ ယောက်ထွက်သွားတယ်၊ နောက်ထပ် ၃ ယောက်ထွက်အုံးမှာ ကိုလဲ ကျုပ်ကိုယ်တိုင်သိတယ်၊ ကျုပ်မသိတာတွေလဲ အများကြီး ရှိမှာဘဲ

၁ အထောက်အတော်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ (က) အထောက်အတော်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ဂ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

အဲဒီတော့ ကျုပ်တို့မထောက်ခံလို့မဖြစ်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ထောက်ခံရတာ၊ ကျုပ်တို့မထောက်ခံဘူးဆိုလိုက်ရင် သန့်ရှင်းထဲက နောက်ထပ်အများကြီးထွက်အုံးမယ်၊ အဲဒီတော့ ဘာဖြစ်မလဲဆိုရင် ပမညတ အမတ် ၂၁ ယောက်နဲ့ ကျုပ်တို့သန့်ရှင်းက အမတ်နဲ့ဘဲ ရှိမယ်၊ ကျုပ်တို့က ကန့်ကွက်နေလို့လဲ ဘာမှအကြောင်းထူးမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ဦးနု ကြိုတင်မျှော်မှန်းထားသည့် အတိုင်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပါလီမန်အစည်းအဝေး၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ မိန့်ခွန်းကို ဆွေးနွေးရာတွင် ပမညတအမတ် ဝိဇ္ဇရ သခင်ချစ်မောင်ကလွဲ၍ ကျန်တည်မြဲဖဆပလ ခေါင်းဆောင် ဦးဗဆွေ၊ သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင် သခင်တင်၊ ရတည ခေါင်းဆောင် ဦးကျော်မင်း၊ ပြည်သူ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် တိုးတက်ကြီးပွားရေးအဖွဲ့ (ပယကဖ) ခေါင်းဆောင် ဆမားဒူဝါဆင်ဝါးနောင် တို့က ရွေးကောက်ပွဲကို ဆိုင်းငံ့ထားပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန် ဆက်လက်ယူစေ ရန်အတွက် ထောက်ခံဆွေးနွေးသွားကြသည်။

တည်မြဲဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် ဦးဗဆွေ က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဝန်ကြီးချုပ်ထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းအကြောင်းနှစ်ရပ်လုံးမှာ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ ကျင့်ဝတ်အစဉ်အလာကို ထိန်းလိုသည့်အတွက် မိမိသိက္ခာ မိမိရှိသေသည့်အနေနှင့် နုတ်ထွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြီး ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ပေးသင့်ကြောင်း အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးထောက်ခံခဲ့သည်။

ပမညတမှ သခင်ချစ်မောင် (ဝိဇ္ဇရ) ကမူ

အကယ်၍သာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေမှာ ပါရှိတဲ့ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ရလျှင် အဲသည် အသံနှလုံးဟာ ပျက်စီးပြီလို့

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) အထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၃၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၅၁-၃၀၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် စုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၃ ဟု ညွှန်းမည်။

၃ စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၃၊ စာ ၂၃၄-၂၃၅။

ဝမ်းနည်းစွာ ခံယူရပါမည်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဥပဒေဆိုတာ လူကလုပ်တယ်ဆိုပေမဲ့ လူကလုပ်တဲ့ ဥပဒေထဲမှာ မူပြဿနာကြီးတွေပါပါတယ်။ တကယ်တော့ ဘာလဲဆိုလျှင် နိုင်ငံတော်သူ နိုင်ငံတော်သားများက ပါလီမန်လွှတ်တော်ကြီးကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါတယ်။ ပါလီမန် လွှတ်တော်က ပါလီမန် အစိုးရကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါတယ်။ အဲတာဟာ မူဖြစ်ပါတယ်။ . . . လွှဲပြောင်းပြင်ဆင်ခြင်း မပြုနိုင်သော အခြေခံ တရား ကြီးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အခြေခံတရားကြီးတွေကိုပင်လျှင် ပြင်ဆင်တဲ့သဘော ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ စာကိုသာပြင်လို့ရမည်။ စိတ်ဓာတ်ကိုပြင်လို့ မရဘူး။ မရနိုင်တဲ့အတွက် အကယ်၍ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ထပ်ပြင်ရလျှင် ယခုတွင် ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့ မူပျက်တယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ အဲသည် မူပျက်တယ်ဆိုလျှင် ပါလီမန်အစိုးရ ကွယ်လွန်ပြီလို့ ပါလီမန်လွှတ်တော်မှာ ကြေညာရမည်ဖြစ်ပါတယ်။

စာဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြပြီး ပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ရေးကို ကန့်ကွက်သွားခဲ့သည်။

တရားမျှတမှု ပါတီခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာ ဦးမောင်က ပြောလအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲလုပ်လျှင် သောင်းကျန်းသူများ ပြန်ထမည်ဆိုသည်ကို လက်ခံကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ပဋိပက္ခဖြစ်သည်မှာလည်း မှန်ကန်ကြောင်း၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတင်သွင်းမည့် ပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ချက်ကိုလေ့လာပြီး လက်ခံသင့်က လက်ခံမည် ကန့်ကွက်သင့်က ကန့်ကွက်ပါမည်။ အသစ်တင်သင့်ကတင်သွင်းမည်ဟူ၍ ဆွေးနွေးသွားသည်။

ဦးကျော်ငြိမ်းတင်သွင်းမည့် ဥပဒေကြမ်း၏ မိတ္တူများကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးခေတ္တနားချိန် နေ့ခင်းတစ်နာရီတွင် ပါလီမန် အမတ်များထံ ဖြန့်ဝေသည်။ ထိုဥပဒေကြမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ၁။ ။ (၁) ဤအက်ဥပဒေကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက် အက်ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။
- ၂။ (၂) ဤအက်ဥပဒေသည် နောက်တကြိမ်ရွေးကောက်ပွဲ တင်မြှောက်သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ အမည်တင်သွင်းသော

၁ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၃၊ စာ ၂၆၁။
၂ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၃၊ စာ ၂၈၇-၂၈၉။

ပုဂ္ဂိုလ်အား နိုင်ငံတော်သမတက ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်ထားသည့်
နေ့ရက်တိုင်အောင် အာဏာတည်နေစေရမည်။

။ (၃) ဤအက်ဥပဒေ အာဏာတည်ခြင်းမှ ရပ်စဲသည့်အခါ မြန်မာ
နိုင်ငံတော် ယေဘုယျစကားရပ် အက်ဥပဒေပါ ပုဒ်မ (၅)
ရှိ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အကျိုးသက်ရောက် စေရမည်။

၂။ ။ ဤအက်ဥပဒေ အာဏာ တည်လျက်ရှိနေသမျှ ကာလပတ်
လုံး ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ပါ
ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ရုပ်သိမ်းထားဘိသကဲ့သို့ မှတ်ယူစေ
ရမည်။

ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

တိုင်းပြည်နှင့်ပြည်သူ၏အကျိုးကို ထောက်ရှု၍ လက်ရှိအခြေအနေကို
ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပြီးလျှင် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော
အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
နေဝင်း ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ကို ဆက်လက်အာဏာ
အပ်နှင်းရန် လိုအပ်ပါသောကြောင့် ဤဥပဒေကြမ်းကို တင်သွင်း
ရပါသည်။ ဤဥပဒေကြမ်းတွင် အချိန်ကန့်သတ်ချက်ကို ဖော်ပြ
ထားခြင်းမှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၅ တွင်
အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကို ဤလွှတ်တော်၏ လေးနှစ်သက်တမ်း
အတွင်း ကျင်းပရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့်
ဖြစ်သည်။

အချို့သောနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများက ဤပုဒ်မ ၁၁၆ ကိုမပြင်ဆင်ဘဲနှင့်
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်တင်မြှောက်နိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။
အမျိုးသားကွန်ဂရက်ပါတီ (ဗမာပြည်) ဌာနချုပ်က ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့
ကြေညာချက်၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနုတ်ထွက်ခြင်းကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်
တစ်ဦးရွေးချယ်ရန် လွှတ်တော်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြား
ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးဦးကို ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး၌ ရွေးချယ်လိုက်ပါက
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ရန်မလိုကြောင်း၊ သို့သော်
လက်ရှိအစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုပင် ပြန်လည်ရွေးချယ်မည်

၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဆိုလျှင် ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို အခြေအနေနှင့် ဆီလျော်အောင် ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည် မလိုအပ်သည်ဆိုသော ပြဿနာပေါ်သည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်ကြောင်း သို့သော်

ပုဒ်မ ၁၁၆ အရဆိုလျှင် “အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးတဦးသည် ခြောက်လမျှ တဆက်တည်း ပါလီမန်အမတ်မဟုတ်လျှင် ထိုကာလ အပိုင်းအခြားကုန်ဆုံးသည့်အခါ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ရပ်စဲရမည်။” ဟု ဖော်ပြထားသော်ငြားလည်း၊ နောက်ထပ်ခြောက်လ ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဤပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် ပြန်လည်၍ မရွေးချယ်ရဟု ပိတ်ပင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ချက် ပြုလုပ်ရန်လိုမည် မဆင်ပါ။

ဟူ၍ အတိအလင်း ကြေညာသည်။

မဟာဗမာအဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ပုဒ်မ ၁၁၆ ပြင်ဆင်ရန်မလိုကြောင်း ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရကို ပြန်လည်ခန့်အပ်ရန် ဆန္ဒရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေသည်။^၁

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်ကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ခန့်ထားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားရန်အချက်များကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့က ဤသို့ စာဖြင့် မေးမြန်းခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အား နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဦးသိမ်းမောင် စသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား ဝန်ကြီးများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ နှင့်အညီ ခန့်ထားခဲ့ရာ ၁၉၅၉ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက် နေ့၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ယင်းအခြေခံ ပုဒ်မ ၁၁၇ အရ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ရာထူး မှနုတ်ထွက်ခဲ့သော်လည်း၊ ယခုလောလောဆယ်ပေါ်ပေါက်နေသော တိုင်းပြည်အခြေအနေအရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအားပင် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်က၊ တဖန်ပြန်လည်၍ အမည်တင်သွင်းလျှင် နိုင်ငံတော်

^၁ အမျိုးသားကွန်ဂရက်ပါတီ (ဗမာပြည်) ဌာနချုပ် သဘောထား ကြေညာချက်၊ ၆-၂-၅၉။ HDR: Political Papers CII (h).

^၂ (က) အထောက်အကူပြုစာ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ထပ်မံခန့်ထားနိုင်မည် လောဟူသော ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရဆိုလျှင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးတဦးသည် ခြောက်လမျှ တဆက်တည်း ပါလီမန်အမတ်မဟုတ်လျှင် ထိုကာလအပိုင်းအခြားကုန်ဆုံးသော အခါ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ရပ်စဲရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အခြေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၀ ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၂၀။ ။ (၁) ဝန်ကြီးချုပ်သည် မည်သည့်အခါ၌မဆို ရာထူးမှ နုတ်ထွက်လျှင် ဝန်ကြီးများသည်လည်း မိမိတို့ရာထူးမှနုတ်ထွက်ကြ သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ရာထူးများ၌ ဆက်ခံ ထမ်းရွက်မည့် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများကို ခန့်ထားပြီးသည့် တိုင်အောင် လက်ရှိ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများသည် မိမိ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြရမည်။

(၂) ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းသည့် နေ့ရက်က ရာထူး လက်ရှိဖြစ်ကြသော အစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများသည် ရာထူး ဆက်ခံထမ်းရွက်မည့် ဝန်ကြီးများကိုခန့်ထားသည့်တိုင်အောင် မိမိ တို့၏ရာထူးတွင် ဆက်လက်တည်ရှိနေကြမည်။

အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများမှာ အောက်ပါ ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။

၁။ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်တဦး ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းသည် မည်သည့် အချိန်အခါ၌ အထမြောက်အတည်ဖြစ်ပါသနည်း။

၂။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ထိုနုတ်ထွက်သည့်ပါလီမန်အမတ်မဟုတ်သော နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အား ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ အရ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်ထားရန်အတွက် တဖန်အမည် တင်သွင်းလျှင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က ပြန်လည် ခန့်ထားနိုင်ပါမည် သော။

၃။ ယင်းကဲ့သို့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ထပ်မံခန့်ထားလျှင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ၁၁၆ ကန့်သတ်ထားသော ခြောက်လမျှဆိုသည့်

ကာလအပိုင်းအခြားကို မည်သည့်နေ့မှ စတင်ရေတွက်ရပါမည်နည်း။
ယင်း ဥပဒေအကြောင်းဆိုင်ရာပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာရန်
အကြောင်းရှိသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆပါသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို
စဉ်းစားစေရန် အလိုငှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ
၁၅၁ အရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လွှဲအပ်ပါကြောင်း။

(ပုံ) ဦးဝင်းမောင်

နိုင်ငံတော်သမဂ္ဂ^၁

အထက်ပါ အဖြစ်အပျက် အချက်အလက်များကို ကြည့်လျှင် နိုင်ငံတော်
သမ္မတမှအစ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အမတ်အသီးသီးအပါအဝင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း
အသီးသီးမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်
နိုင်ရန် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် သုံးသပ်နေကြသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှ စတင်ခဲ့သော ဤပုဒ်မ
၁၁၆ ပြဿနာကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့အထိ ပါလီမန်က မရှင်းလင်းနိုင်
ခဲ့ပေ။^၂ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကျင်းပသော
အခါတွင်မူ တည်မြဲစာပေလ ဦးကျော်ငြိမ်း က ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့
ကတည်းကတင်ပြထားခဲ့သော အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ရေးဆွဲထားသည့်
၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်း^၃ ကို
ဆွေးနွေးစဉ်းစားပါရန် အဆိုတင်သွင်းရာ ခွင့်ပြုချက်ရရှိသည်။ ဦးကျော်ငြိမ်း က
ဤဥပဒေကြမ်းကိုတင်သွင်းခြင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရသည် တိုင်းပြည်
နေသားတကျဖြစ်အောင်၊ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်
အောင် ဆက်လက်ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသည်ကတစ်ကြောင်း၊ အခြေခံ
ဥပဒေကိုလေးစားသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ နှင့်
ပတ်သက်၍ သံသယကင်းစွာဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ဖန်တီးပေးလိုသည်က
တစ်ကြောင်းကြောင့် မိမိအနေနှင့် တာဝန်သိစွာ ယခုကဲ့သို့ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ

၁ အထောက်အတော်သတင်းစာ၊ ၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ကိုယ်စောပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် ညှိနှိုင်းရန်ရှာမတွေ့၍ အချိန်ကြာသွားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

၃ အထက်စာမျက်နှာ (၁၀၅) ၌ ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။

၁၁၆ ကို “ယာယီ” အားဖြင့် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြင်ဆင်ရန် အဆိုတင်သွင်းရခြင်းဖြစ်ကြောင်း အကျယ်တဝင့်ရှင်းလင်းလေသည်။”

ဆက်လက်၍အသေးစိတ်ရှင်းလင်းရာ၌

... ယခု ကျွန်တော်တင်သွင်းတဲ့ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေကြမ်းကလည်း ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပရန် အချိန်ကျရောက်တဲ့ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးက တင်မြှောက်မည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကြီးက ဝန်ကြီးချုပ်သစ် တဦးကို ရွေးချယ်ရမည့် အချိန်ထိအတွက်သာ ယာယီမျှ ပြင်ဆင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်း ကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ဤလွှတ်တော်က တာဝန်ပေးအပ်လို့ ဝန်ကြီးချုပ် ဆက်လက် လုပ်ရသည့် တိုင်အောင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ထက် ကျော်လွန်၍ လုပ်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ယခုပါလီမန် ညီလာခံ မှာ မကြာသေးမီက အတိအလင်း ကြေညာ^၁ သွားပြီးဖြစ်ပါတယ်။

... သည်ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေကြမ်းမှာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကြီး ၃ ချက် ရှိပါတယ်။ ပဌမအချက်ကတော့၊ ပါလီမန်အမတ်မဟုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဝန်ကြီး အနေနှင့် ၆ လ ထက် ကျော်ပြီးတော့ အစိုးရ အဖွဲ့ထဲမှာ မနေနိုင်တဲ့အတွက် သည် ၆ လ အတွင်းမှာ အမတ်ဖြစ်လျှင်ဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် ထွက်ပေးရမည်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ရှိတဲ့ ပုဒ်မသစ်ကို ရုပ်သိမ်းပါတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယ အချက်ကတော့၊ သည်လို ရုပ်သိမ်းတာဟာ အမြဲတမ်း ရုပ်သိမ်းတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ယာယီရုပ်သိမ်းခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ကျင်းပရန် အချိန်စေ့ရောက်တဲ့ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးက တင်မြှောက်လိုက်တဲ့ ပါလီမန်က နိုင်ငံတော်

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံ မှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၇၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၅၅၉။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၇ ဟု ညွှန်းမည်။
၂ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံတွင် ပမညတ သခင်ချစ်မောင် (ဝိဓူရ) က ကန်ကွက်ဆွေးနွေးသွားရာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကရှင်းလင်း ချေပပြီးနောက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲမဖြစ်မနေ လုပ်ပေးမည့် အကြောင်းနှင့် မိမိသည် အာဏာမက်သူ မဟုတ်ကြောင်း အတိအလင်း ထုတ်ဖော် ပြော ကြားသည်။ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၃၊ စာ ၃၀၆။

ဝန်ကြီးချုပ်သစ်တဦးကို ရွေးချယ်ရမည့် အချိန်အထိသာ ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့ အချက်ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တတိယ အချက်ကတော့၊ ဥပဒေ တခုကို ရုပ်သိမ်းတဲ့အခါမှာ ထည့်ရိုး ထည့်စဉ်ဖြစ်တဲ့ ဥပဒေအသုံး အနှုန်းဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

... ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား၊ ခုလို အခြေခံ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရာမှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေပုဒ်မ ၂- ဌာ “ရုပ်သိမ်းသည်” ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ဘာကြောင့် သုံးရတယ် ဆိုတာ ရှင်းလင်း တင်ပြလိုပါတယ်။ သည်လို သုံးထားခြင်းဟာ ကျွန်တော်တို့အနေနှင့် အခြေခံဥပဒေနှင့်တကွ၊ အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို အသေအချာ စဉ်းစားလေ့လာပြီးမှ သုံးထားသော စကားလုံးဖြစ်ပါတယ်။ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၇ အရ၊ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဘို့ နည်းလမ်း ၃ ခုသာ သတ်မှတ်ထားပါတယ်။ သည် နည်းလမ်း ၃ ခုက (၁) ပြောင်းခြင်း (၂) ဖြည့်ထည့်ခြင်း (၃) ရုပ်သိမ်း ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သည် နည်းလမ်း ၃ ခု အနက် ရုပ်သိမ်းခြင်း ဆိုတဲ့ နည်းမှလွဲလို့ အခြား နည်းများကို သုံးလို့မဖြစ်ပါ။ သည်လို ရုပ်သိမ်းတယ် ဆိုတဲ့ စကားရပ်ကို သုံးတဲ့ အတွက် သည်အရေး ကြီးတဲ့ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ထာဝစဉ် ရုပ်သိမ်းခံရခြင်း မဟုတ်ပါ။ ယခု ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁ (၂) တွင် ပါရှိတဲ့အတိုင်း နောင် လာမည့် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးက တင်မြှောက်လိုက်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဝန်ကြီးချုပ်သစ်တဦး ရွေးချယ်ပြီးတဲ့အချိန် အထိ ဖြစ်တယ်လို့ အတိအကျ ဆိုထားပါတယ်။

ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။

ဤသို့ ဦးကျော်ငြိမ်းက အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းတင်သွင်းသွားသော အဆိုကို ထိုနေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် စည်းဝေးပွဲမှာ ပမညတ အမတ် ဦးဘငြိမ်း၊ ဗိုလ်ထွန်းစိန်၊ ဦးဘညွန့်တို့က ကန့်ကွက်ဆွေးနွေးကြပြီး တရားမျှတမှုပါတီ ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာဦးမောင်နှင့် ရှမ်းအမျိုးသား အမတ်များကိုယ်စားလှယ် ဦးဘိုးမုံတို့က ထောက်ခံဆွေးနွေးကြသည်။

ပမညတအမတ် ဦးဘငြိမ်းက ဦးကျော်ငြိမ်း၏ အဆိုကို အကြောင်းပြချက် လေးချက်ပြ၍ ကန့်ကွက်သွားသည်။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေ တွင်

• ရုတ်တရက်ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၇၊ စာ ၅၆၃-၅၆၄။

တိုးတက်သောအပိုင်းနှင့် မတိုးတက်သောအပိုင်းရှိကြောင်း၊ ပြည်နယ်များခွဲထွက်ခွင့် ပေးထားခြင်းမှာ တိုးတက်သော အပိုင်း ဖြစ်သော်လည်း လူမျိုးစု လွှတ်တော်၌ စော်ဘွားများ အလိုအလျောက် အမတ်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာမတိုးတက်သော အပိုင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တိုးတက်သောအပိုင်းကို ကာကွယ်ပြီး မတိုးတက်သော အပိုင်းကို လျော့ချရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်းမှာ ယခု အကြိမ်သည် ဒုတိယပြင်ဆင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပထမပြင်ဆင်ချက်မှာ ကရင်ပြည်နယ် တည်ထောင်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် တိုးတက်မှု ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ယခု ပြင်ဆင်ချက်မှာ မတိုးတက်သော အပိုင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မတိုးတက်သည်မှာ အမတ် မဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အမတ်အဖြစ် ဆက်လက် ဖြစ်စေပြီးနောက် ရွေးကောက်သည့် အစိုးရ မတက်မချင်း ပြင်ဆင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် ဆွေးနွေးဝေဖန် ကန့်ကွက်သွားသည်။

ပမညတ ဗိုလ်ထွန်းစိန်က ကန့်ကွက်ပြောဆိုရာ၌ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရသည့်အကြောင်းရင်းမှာ စစ်အာဏာပိုင်တစ်ဦး၏ တောင်းဆိုချက်အရ အခြေခံဥပဒေတွင်ပါသော ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်လျှင် ဆက်လက်တာဝန်ယူမည်၊ မပြင်လျှင် မယူဟု ရာဇသံအမိန့်အရ ပြင်ဆင်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ဆင်ရန် မတောင်းဆိုသင့်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မရှိသည့်နောက် သူ့နေရာတွင်တာဝန်ယူနေသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တည်ဆောက်ခဲ့သော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံကို ပြင်ခိုင်းခြင်းမှာ မသင့်လျော်ကြောင်း၊ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်လျှင် ပေါ့ပျက်မခိုင် မြဲသော ဥပဒေဖြစ်လာပြီး မခိုင်မြဲသောလူမျိုးအခြေအနေသို့ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုအခြေအနေရောက်လျှင်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မသေခင် မိန့်ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားလျှင်၊ အခြေခံဥပဒေကို မထိန်းသိမ်းနိုင်လျှင် ကမ္ဘာ့အလယ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖာသည်နိုင်ငံ ဖြစ်သွားမည်ဟူသော ပြောကြားချက်ကိုပင် ကြားယောင်နေပါသည် စသဖြင့် ကိုး ကား ပြောဆို၍ ကန့်ကွက်သည်။

ဤသို့ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ အပြင်းအထန်ဆွေးနွေးမှု၊ ကန့်ကွက်မှုများ ရှိသော်ငြားလည်း ထိုနေ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်က အင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် ရေးဆွဲထားသည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်း အဆိုတင်သွင်း

၁ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၇၊ စာ ၅၆၆-၅၆၇။
 ၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

ချက်ကို သဘောတူမတူ မဲခွဲရာ လွှတ်တော်အမတ်အများစုက သဘောတူသဖြင့် အဆိုမှာ အတည်ဖြစ်သွားလေသည်။

ပြည်သူ့ပါလီမန်လွှတ်တော်က ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို လိုအပ်သော အချက်များ ပြင်ဆင်ရန် အရေးယူဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်၍ အဆိုပါပုဒ်မနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက် နေ့စွဲဖြင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ် အကြံဉာဏ်ကို တောင်းခံထားသော သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်က တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို မလိုအပ်တော့ပါဟူ၍ ယူဆသောကြောင့် အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ပေးပို့သော နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ စာကို ပြန်လည်ရှပ်သိမ်းလိုက်ကြောင်း ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ တွင် ပါရှိသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နောက်တစ်ကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပြီးပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းသည့်အချိန်အထိ ခေတ္တရှပ်သိမ်းထားရန်ဟူသော အခြေခံအုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက်ကို အတည်ပြုလိုက်သည်။ လူမျိုးစု လွှတ်တော်ကလည်း ထိုကိစ္စကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုလိုက်သည်။ လူမျိုးစုလွှတ်တော်က အတည်ပြုကြောင်းကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌

ဤလွှတ်တော်မှ ၁၃၂၀ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁၃ ရက် (၁၉၅၉ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့) တွင်အတည်ပြု၍ လူမျိုးစုလွှတ်တော်သို့ တင်ပို့ထားသော “၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ

၁ ဖုတ်ယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၈/၇၊ စာ ၅၈၀။

၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၃ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဖုတ်ယအကြိမ် လူမျိုးစုလွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၇၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၉၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၀၅-၁၂။

(ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်း”ကို လူမျိုးစု လွှတ်တော်က ပြင်ဆင်ချက်မလုပ်ဘဲ အတည်ပြုကြောင်း

ဟူ၍ ကြေညာသည်။

ထိုသို့ လူမျိုးစု လွှတ်တော်ကလည်း အတည်ပြုချက်ရပြီးသဖြင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့် အချိန်အထိ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ခေတ္တယာယီရုပ်သိမ်းထားရန်အတွက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်းကို အပြီး အပြတ်ဆုံး ဖြတ် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရန် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့၌ လူမျိုးစုလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း အစည်းအဝေးကို အတွင်းဝန်များရုံးတွင်း၌ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ခန်းမ၌ ကျင်းပသည်။ ဤအစည်းအဝေးတွင် လူမျိုးစုလွှတ်တော်နာယက စစ်ရွှေသိုက်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ဦးကျော်ငြိမ်းက ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်းကို စဉ်းစားဆွေးနွေးရန် အဆိုတင်သွင်းသည်။ ဤသို့ အဆိုတင်သွင်းရာ၌ ယာယီပြင်ဆင်ချက်ဖြစ်ကြောင်း အထူးအလေးထား ပြောဆိုသွားသည်။ ၎င်း၏အဆိုကို ဦးဇန့်ထာဆင် နှင့် စောဘာဘာတို့က ထောက်ခံဆွေးနွေးပြီး ပမညတအမတ် သခင်ချစ်မောင် (ဝိဇ္ဇရ) က ကန့်ကွက်ဆွေးနွေးသည်။

ထိုနေ့အစည်းအဝေးသို့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း မတက်ရောက်နိုင်သော်လည်း ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိမ်းမောင်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ တက်ရောက်ကြသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု၊ ပမညတအမတ် ဦးသန်းကြည်နှင့် ဦးဟန်စိန်တို့လည်း မတက်ရောက်နိုင်ကြပေ။

လူမျိုးစုလွှတ်တော်တွင် အမတ်ဦးရေ ၁၂၁ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် အမတ် ၂၄၆ ဦး စုစုပေါင်း ၃၆၇ ဦးရှိသည်။ ထိုနေ့အစည်းအဝေး၌ လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ၁၈ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ၁၄ ဦး စုစုပေါင်း ၃၂ ဦး ပျက်ကွက်သဖြင့် အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူ စုစုပေါင်း ၃၃၅ ဦး ရှိလေသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆

၀ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၈၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၇၁၅။
၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
(ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်းကို ဆုံးဖြတ်မဲခွဲရာ၌ အတည်ပြုသည့်ဘက်က ၃၀၄ ဦး မဲပေး၍ ကန့်ကွက်သည့်ဘက်က ပမညတအမတ် ၂၉ ဦးသာ မဲပေးကြသည်။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်းရှိအမတ်ဦးရေ ၃၆၇ ဦးရှိရာ မဲဆန္ဒ သုံးပုံ နှစ်ပုံ ရရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်ရှိသဖြင့် အမတ်ဦးရေ ၂၄၅ ဦး ရလျှင်ပင် သုံးပုံ နှစ်ပုံ ပြည့်ပြီး ဖြစ်ရာ ယခုအတည်ပြုသည့်ဘက်မှ မဲပေးသည့်အမတ်ဦးရေ ၃၀၄ ဦး ရှိသဖြင့် သုံးပုံ နှစ်ပုံ ထက်ပင် ကျော်လွန်သွားသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေ သစ်ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့ လူမျိုးစုလွှတ်တော် ကလည်းကောင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့ လွှတ်တော်နှစ်ရပ် တွဲဖက်ညီလာခံ အစည်းအဝေးကလည်းကောင်း အဆင့်ဆင့် အတည်ပြုချက်ရပြီးနောက် နိုင်ငံ တော်သမ္မတက အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းဖြင့် တရားဝင်အတည်ပြုခဲ့သည်။^၁

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်မှစတင်၍ လှုပ်လှုပ် ရှားရှားဖြစ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံရေးအခြေအနေသည် ဆယ်ရက်ကျော် ကြာမြင့် ခဲ့ပြီး ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့မှစ၍ ပြန်လည်တည်ငြိမ်သွားသည်။

ခုတ်ယအကြိမ် အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့ခြင်းနှင့် ချွေးကောက်ပွဲရက်ကြေညာခြင်း

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ယာယီပြင်ဆင်ခြင်းမှာ မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက် တာဝန်ယူစေလိုသော ကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်း အဝေးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်အမည်ကိုတင်သွင်းရာ တင်လွှာ ၃၂ စောင်လုံး၌ မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအမည်ကိုသာ တင်သွင်းကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုနေ့လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌက မိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား “နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်အပ်ရန် နိုင်ငံ တော်သမ္မတထံသို့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က အမည်တင်သွင်းခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်” ဟု ကြေညာသည်။^၂

၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
(ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။
၃ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ခုတ်ယ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၉၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၇၂၅။

ထိုဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ ညနေ ၅နာရီတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက နေအိမ်တော်ရှိ ပလ္လင်ခန်းမဆောင်၌ ဒုတိယအကြိမ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအမှူးပြုသည့် အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၏ သမ္မတရွှေမှောက် ကတိသစ္စာဆိုသည့် အခမ်းအနားကို ကျင်းပသည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ (၂) အရ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ခန့်အပ်ကြောင်း ကြေညာသည်။

၁။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ
မဟာသီရိသုဓမ္မ
ဦးလွန်းဘော်	ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်
လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် သာသနာရေး ဝန်ကြီး
ဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာ
ချထားရေးဝန်ကြီးဌာန
၂။ စဝ်ဝဏ္ဏ	ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီး
၃။ မဟာသရေစည်သူ
ဦးခင်မောင်ဖြူ	ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန
ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်
ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန၊ လူဝင်မှု
ကြီးကြပ်ရေးနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ရေး
ဝန်ကြီးဌာန
၄။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ
ဦးချန်ထွန်းအောင်	နိုင်ငံခြားရေးဌာန
တရားရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး
၅။ ဦးကျော်ငြိမ်း	ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန
ဝန်ကြီး
၆။ သရေစည်သူ ဦးစံညွန့်	သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စာတိုက်နှင့် ကြေး
နန်းဝန်ကြီးဌာန၊ ရေကြောင်းနှင့် မြို့ပြ
လေကြောင်းဌာနဝန်ကြီး
၇။ ဦးကာ	ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေး
ဝန်ကြီးဌာန၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်
ရေး ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး

- ၈။ သိရိပုံချီ ဦးချစ်သောင်း စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာန
သတ္တုတွင်းနှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၊
ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
- ၉။ သိရိပုံချီ ဦးထွန်းတင် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့လုပ်
ငန်း၊ အိမ်ယာဆောက်လုပ်ရေးနှင့်ပြန်လည်
ထူထောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- ၁၀။ သိရိပုံချီ ဦးသီဟန် ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန
သမဝါယမနှင့် ကုန်စည်ဖြန့်ဖြူးရေး
ဝန်ကြီးဌာန၊ ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေး
ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး

ဒုတိယအကြိမ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် အထက်ဖော်ပြပါ ဝန်ကြီး ၁၀ ဦးကို ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၇ ရက်နေ့တွင် ချက်ချင်းဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး၊ ကချင်၊ ရှမ်း၊ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့်
ချင်းရေးရာဝန်ကြီးများကို ဆက်လက် ရွေးချယ်ခန့်ထားခဲ့သည်။ ဤအစိုးရအဖွဲ့
သစ်က ယခင် အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့ထက် ဝန်ကြီးတစ်ဦးပိုလာသည်။ အသက်
အရွယ်ကြီးရင့်၍ အနားယူလိုသော ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိမ်းမောင်^၁ နေရာတွင်
ပြည်ထောင်စုရာထူးဝန် ဦးလွန်းဘော် ကိုလည်းကောင်း၊ စည်သူ ဦးဘကြား နေရာ
တွင် စစ်ပစ္စည်းညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးသီဟန် ကိုလည်းကောင်း၊ အစားထိုး တာဝန်
ပေးထားကြောင်း ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဆက်လက်၍ အင်အားပြည့်ရာတွင်
၁၉၅၉ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့၌ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ဖေကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင်
ထည့်သွင်းခန့်ထားသည်။^၂ သိရိပုံချီဦးချစ်သောင်း တာဝန်ယူထားသော ဝန်ကြီး

၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

(ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၅၉။

၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီ လူမျိုးစုလွှတ်တော် ကချင်ပြည်နယ်အမတ်များ
ညှိနှိုင်းတွင် ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို ဆန္ဒမဲဖြင့် ရွေးချယ်ရာ တည်မြဲအမတ် ဒုဝါ
ဇော်လွန်း အရွေးခံရသည်။ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁ မတ် ၁၉၅၉။

၃ ထိုနည်းတူ ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးကို မတ်လ ၂ ရက်နေ့ ရွေးချယ်ရာ စဝ်ဟုံပ ရွေးချယ်ခံ
ရသည်။ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၃ မတ် ၁၉၅၉။

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၅ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဌာနသုံးခုအနက် သတ္တုတွင်းနှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနနှင့် သိရိပုံချီဦးထွန်းတစ်
 တာဝန်ယူထားသော ဌာနနှစ်ခုအနက် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေး
 နှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန နှစ်ခုကို ပူးပေါင်းပြီး ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်ပေက
 တာဝန်ယူလိုက်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အိမ်စောင့်
 အစိုးရဝန်ကြီးများအဖွဲ့တွင် ကာကွယ်ရေးဌာနမှပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး ပါဝင်လာသည်။^၁

သို့ဖြစ်၍ တရားမျှတ လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရေးအတွက်
 ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လနောက်ပိုင်းတွင် အင်အားဖြည့်တင်းထားသော အိမ်စောင့်
 အစိုးရ၏အဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဦးကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။

၁။ သတိုးသီရိသုဓမ္မ
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း	နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေး
ဌာန၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန
၂။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ၊
မဟာသီရိသုဓမ္မဦးလွန်းတော်	ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်၊ သာသနာရေးဌာန၊
ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထား
ရေးဝန်ကြီး
၃။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ
စင်ဟုဖ	ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီး
၄။ ဦးစောလှထွန်း ^၂	ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး
၅။ ဒူဝါဇော်လွန်း	ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီး
၆။ စဝ်ဝဏ္ဏ	ကယားပြည်နယ်ဝန်ကြီး
၇။ ဦးဇာ (လ်) မှန်း	ချင်းရေးရာဝန်ကြီး
၈။ မဟာသရေစည်သူ
ဦးခင်မောင်ဖြူ	ပြည်ထဲရေးဌာန၊ ပြန်ကြားရေးဌာန၊
ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်
ဒေသန္တရ အဖွဲ့များဌာန နှင့် လူဝင်မှု
ကြီးကြပ်ရေး နှင့် အမျိုးသား မှတ်ပုံ
တင်ရေးဌာနဝန်ကြီး

၁ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၄၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

(ခ) *The Times*, 18 May 1959. IOR : MSS Eur F 158/773.

၂ အာဏာလွှဲပြောင်းစဉ်က စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကို အစိုးရအဖွဲ့တွင် မခန့်ပါဟူသော
ကတိရှိထားခဲ့သည်။ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၃၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ဒေါက်တာ စောလှထွန်း ဖြစ်သည်။

- ၉။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးချန်ထွန်းအောင် နိုင်ငံခြားရေးဌာန တရားရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၁၀။ ဦးကျော်ငြိမ်း ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနဝန်ကြီး
- ၁၁။ သရေစည်သူ ဦးစံညွန့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဌာန၊ ရေကြောင်းနှင့် မြို့ပြ လေကြောင်းဌာနဝန်ကြီး
- ၁၂။ ဦးကာ ပညာရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးဌာန၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၁၃။ သီရိပျံချီ ဦးချစ်သောင်း ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဌာနဝန်ကြီး
- ၁၄။ သီရိပျံချီ ဦးထွန်းတင် ကျန်းမာရေးဌာနဝန်ကြီး
- ၁၅။ သီရိပျံချီ ဦးသီဟန် ကုန်သွယ်မှု တိုးတက်ရေးဌာန၊ သမဝါယမနှင့် ကုန်စည်ဖြန့်ဖြူးရေးဌာန၊ ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးဌာနနှင့် စက်မှု လက်မှုဌာနဝန်ကြီး
- ၁၆။ စည်သူ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ပေ သတ္တုတွင်းနှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့လုပ်ငန်း၊ အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနဝန်ကြီး

ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် စစ်ဘက်ဌာနမှ သီရိပျံချီ ဦးသီဟန်နှင့် စည်သူ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ပေကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒုတိယအကြိမ် အိမ်စောင့်အစိုးရ အဖွဲ့မှသာ တာဝန်ပေးထားသော်ငြားလည်း တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့် လုပ်ငန်းတွင်ကျယ် ထိရောက်ရေးအတွက် စစ်ဘက်အရာရှိများကို ဝန်ကြီးဌာနများ လက်အောက်၌ ယခင်ကပင် တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရ စတင်တာဝန်ယူသော ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှစ၍ ဝန်ကြီးဌာနများအသီးသီး၌ တာဝန်ပေးခြင်းခံရသော စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို ဤသို့တွေ့ရသည်။

* ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဂုဏ်ထူးပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံ မှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဂုဏ်ထူးပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၂ ဟု ညွှန်းမည်။

က။ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင် ဗဟိုလုံခြုံရေးကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်

၂။ ဗိုလ်မှူးကြီး မင်းသိမ်း ပြည်စောင့်ရဲတပ်

၃။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဟန် ဗဟိုလုံခြုံရေးကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်

ခ။ ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ထွန်းစိန် ရန်ကုန်မြို့နီစပါယ်အဖွဲ့

ဂ။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင် ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်မြိုင် အမျိုးသား မှတ်ပုံတင် ညွှန်ကြား
ရေး ဝန်ချုပ်ရုံး

ဃ။ ဝန်ကြီးချုပ်ရုံး

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး စောမြင့် နယ်ခြားဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးဌာန

င။ နိုင်ငံခြားရေးရုံး

၁။ ဗိုလ်မှူးချုပ် မောင်မောင် အထူးအာဏာကုန် လွှဲအပ်ခြင်း
ကျော်ဝင်း ခံရသော တရုတ်ပြည်ဆိုင်ရာ
မြန်မာသံအမတ်ကြီး

စ။ အမျိုးသားစီမံကိန်း ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီး သဘာပတိ၊ ဘဏ္ဍာ တော် ခွဲဝေ
သုံးစွဲမှုကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့

ဆ။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်း မြေယာကျေးလက် ကြီးပွားရေး
ကော်ပိုရေးရှင်း

၂။ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်မောင် နိုင်ငံတော် သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့

ဇ။ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး လှအောင် မြေတိုင်းဌာန

ဈ။ ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး မြဝင်း ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံ တော်
ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးအဖွဲ့

ဉ။ သတ္တုတွင်း ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ဖေ

သတ္တုတွင်းဝန်ကြီး

ဋ။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော် ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်း

အမြတ်တော်ခွန်ဌာန

၂။ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး လှမြင့်

ယစ်မျိုးဌာန

၃။ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး စောမြသိန်း

အကောက်တော်ဌာန

ဌ။ ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေး ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ခင်ညို

ကူးသန်းရောင်း ဝယ်မှု တိုးတက်

ဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း

၂။ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး မြသောင်း

နိုင်ငံတော် ကောက် ပဲ သီး နှံ

ရောင်း ဝယ် ရေး အဖွဲ့

ဍ။ စက်မှုလက်မှု ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ) ဘီအိုဘာဘာ

နိုင်ငံတော် ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ရေး

စက်ရုံ

၂။ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး(လေ)ပီအေးချို

စက်မှုလက်မှု တိုးချဲ့ လုပ်ကိုင် ရေး

ကော်ပိုရေးရှင်း

၃။ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘကြင်

လျှပ်စစ် ဓာတ်အားပေးရေး အဖွဲ့

ဎ။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စာတိုက်နှင့်ကြေးနန်းဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးချုပ် (လေ) တိကလစ်

နိုင်ငံတော် လေကြောင်းသယ်ယူပို့

ဆောင်ရေးအဖွဲ့

၂။ ဗိုလ်မှူးကြီး ခင်ညို

မြန်မာနိုင်ငံ မီးရထားအုပ်ချုပ်ရေး

အဖွဲ့

၃။ ဗိုလ်မှူးကြီး ကျော်စိုး

ပြည်တွင်း ရေကြောင်း သယ်ယူပို့

ဆောင်ရေးအဖွဲ့

၄။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ဘနီ

ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးဌာန

၅။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ရဲမြင့်

မြန်မာနိုင်ငံ မီးရထားအုပ်ချုပ်ရေး

အဖွဲ့

၆။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ရဲထွန်း

မြန်မာနိုင်ငံမီးရထားအုပ်ချုပ်ရေး

အဖွဲ့

၇။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ)
အောင်သိန်း

ပြည်တွင်း ရေကြောင်း သယ်ယူပို့
ဆောင်ရေးအဖွဲ့

က။ ရေကြောင်းနှင့် မြို့ပြလေကြောင်းဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး စောမြသိန်း ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့

၂။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ)
ဘာရီနို

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပင်လယ်
ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
အဖွဲ့

တ။ အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင်

အလုပ်သမား ညွှန်ကြားရေး
ဝန်ချုပ်ရုံး

၂။ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘိုသောင်း

ပင်လယ်ကူးသင်္ဘော ကုန်တင်ကုန်ချ
အဖွဲ့

ထ။ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းအိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ဖေ

ပြည်သူ့လုပ်ငန်း၊ အိမ်ရာဆောက်
လုပ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး
ဝန်ကြီးဌာန

၂။ ဗိုလ်မှူးကြီး စိန်ဝင်း

နိုင်ငံတော်ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်
ထူထောင်ရေးအဖွဲ့

၃။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ရီအေး

နိုင်ငံတော်ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်
ထူထောင်ရေးအဖွဲ့

၄။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး တင်စိုး

နိုင်ငံတော် အုတ်ကြွပ်စက်အဖွဲ့

ဒ။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်း

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန

၂။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ဘကြင်

နိုင်ငံတော် ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်း မြှင့်တင်
ရေးအဖွဲ့

င။ ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာန

၁။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး စောအုံ

ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ

• (က) ပြည်ရေးရွာမှ၊ စာ ၅၈၁-၅၈၆။

(ခ) နယ်ဘက်တွင် ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းကြသော စစ်ဘက်အရာရှိများစာရင်း ဖိုင်တွဲ၊
တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 1956.

ဤသို့ တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြား တိုးတက်ရေးအတွက် လုံးပန်းရာတွင် စစ်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်များကို အများအပြားသုံးစွဲသည့်အတွက် တပ်မတော် (ကြည်း၊ ရေ၊ လေ) မှ အရာရှိအရာခံ အကြပ်တပ်သားများကို စည်းကမ်းများအထူးလိုက်နာရန် အမိန့်များ တင်းကျပ်စွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ထုတ်ပြန်သော အထူးအမိန့်ပြန်တမ်းတွင် ဤသို့ပါရှိသည်။

ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်နှင့် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ယခုကဲ့သို့ အချိန်အခါ မျိုးတွင် စစ်မှုထမ်းအားလုံးသည် အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင်၎င်း၊ ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံရာတွင်၎င်း၊ အခြားအမှုထမ်းအရာထမ်းများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင်၎င်း၊ သာမန်အချိန်အခါများထက် ပိုမို၍ စည်းကမ်းသေဝပ်ကြရန် ကာကွယ်ရေးဌာန ကောင်စီအမိန့်အမှတ် ၁၄၄၊ ၅၀ တွင် ထုတ်ပြန်ပြီးဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် စစ်မှုထမ်းများအနက် အရာရှိနှင့်အရာရှိမဟုတ်သူ အချို့သည် စည်းကမ်းသေဝပ်မှုတွင် အမိန့်ကိုမလိုက်နာဘဲ ချီယွင်းလျက်ရှိသေးကြောင်း ကြားသိရသည် . . .

ဤအမိန့်ကို မလိုက်နာဘဲ စည်းကမ်းပေါက်ဖျက်သူ၊ မဖွယ်မရာသူ၊ အဓမ္မပြုသူ စစ်မှုထမ်းများအား သက်ဆိုင်ရာတပ်မှူး၊ တပ်မဟာမှူး၊ တိုင်းမှူးတို့က ပြင်းထန်စွာ အရေးယူရမည်။ အရာရှိ ဖြစ်လျှင် ချက်ခြင်း တာဝန် ထမ်းဆောင်ခြင်းမှ ရပ်စဲခြင်း (Suspension) ပြုလုပ်ပြီး ဆက်လက်အရေးယူရမည်။

သို့ဖြစ်၍ စစ်ဘက်အရာရှိကြီးများ အရာရှိငယ်များ ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီး လက်အောက်တွင် အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိများနှင့်အတူ တာဝန်ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်ကြရာ၌ စည်းကမ်းသေဝပ်ရေးကို အလေးထားစေသည်။ စစ်ဘက်နယ်ဘက် ပူးပေါင်း၍ တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြား လုံခြုံရေးစည်းကမ်းသေဝပ်ရေးသာမက လူမှုရေးလုပ်ငန်းများအထိ ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ဤသို့ အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ အဖက်ဖက်မှဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြည်သူတို့၏အဘော် သတင်းစာများတွင် ရေးသားဖော်ပြကြသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာတွင်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဦးဆောင်သော အစိုးရ၏သက်တမ်း ၃ လ ကျော်မျှ အတွင်းတွင် တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ ကုန်ဈေးနှုန်း ကျဆင်းရေးနှင့် မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေသော တိုင်းပြည်၏အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ဆက်လက်၍ မတ်လ ၃ ရက်နေ့ထုတ် ထိုသတင်းစာ၌ပင်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရအဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်း များတိုးတက်ရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရာ၌ တိုတောင်းလှ သော အချိန်ကာလအတွင်း မြှော်လင့်သည်ထက် ပိုအောင်မြင်နေ ကြောင်း၊

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ထုတ် ဗဟိုသတင်းစာ၌

တည်ဆဲဖြစ်သောဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ၏ လက်ထက်တွင် အဘက်ဘက်နှင့် ဆိုင်ရာ တိုင်းပြည်၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက် လျက်ရှိနေရာများ၌ သန့်ရှင်းရေးနှင့်တကွအဝဝအတွက် စည်းကမ်း သေဝပ်မှုများ ရှိရန်ကိုပါ တိုင်းပြည်၏ အကျိုးငှာ အပူတပြင်း အားစိုက်ခွန်စိုက် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိနေသည်မှာ အများ၏ ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်ပင်ဖြစ်၏။

ဟူ၍လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပ ပေးရေးကိစ္စကို ပြည်တွင်းကသာမက ပြည်ပနိုင်ငံများကလည်း စိတ်ဝင်စားမှုရှိကြ သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်လယ်၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစွဲရေးနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေး ခရီးထွက်ရာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တားလေဆိပ်သို့ဆိုက်ရောက်စဉ် ဇွန်လ ၇ ရက် နေ့တွင် သတင်းထောက်တစ်ဦးက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား မည်သည့်အခါ၌ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးမည်နည်းဟုမေးရာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ပြိုလအတွင်းဖြစ်မည်ဟု အတိအလင်းပင် ဖြေဆိုခဲ့သည်။

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁ မတ် ၁၉၅၉။

၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၃ မတ် ၁၉၅၉။

၃ ဗဟိုသတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

၄ ဇာတိပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၂၊ စာ ၁၆၆။

အထက်ပါ သတင်းကို ရရှိထားသော ပမညတအမတ် သခင်ချစ်မောင်က ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေး၌ ထပ်မံ မေးမြန်းရာ နိုင်ငံခြားနှင့် တရားရေးဌာန ဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းအောင်က ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံးပတ် သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်၌ ကျင်းပပေးမည့်အကြောင်း ဖြေကြားသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံး၌ တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပပေးနိုင်ရန် အတတ်နိုင်ဆုံး ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းဖြေကြားခဲ့သည်။

အစစအရာရာပြင်ဆင်ပြီးနောက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်က ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်မည်ဖြစ်သော အထွေထွေပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လက်ရှိ ပါလီမန်ကို ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဖျက်သိမ်းမည့်အကြောင်း ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်သည်။^၁ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အိမ်စောင့် အစိုးရက လုံးဝလွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ပါလီမန် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ စနေနေ့တွင် တစ်နိုင်ငံလုံးတစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပမည့်အကြောင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်လေသည်။

ဤသို့ ကြေညာပြီးနောက် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ တပ်မင်းများ၊ တိုင်းမင်းကြီးများ၊ ရဲမင်းကြီးများအစရှိသော အရာရှိများ ညီလာခံကို ကျင်းပပြီး ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက မိန့်ခွန်းရှည်တစ်ရပ်ပြောကြားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက “ကနေ့ညီလာခံမှာ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ပဌမဦးဆုံး အဓိကအချက်ပြောချင်တာကတော့ ယခုလာမည့် ရွေးကောက်ပွဲမှာ အစိုးရအမှု ထမ်းတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုလိုက်နာကျင့်သုံးရမယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္စာကို ဦးစားပေးပြီး ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်” ဟူ၍ နိဒါန်းပျိုး၍ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် တပ်မတော်အပါအဝင် အစိုးရအမှုထမ်း အရာထမ်းအားလုံး မည်သည့်ဘက်ကိုမျှ မျှော်နှာမလိုက်ရန်၊ မည်သူ့ဘက်မှ မျှော်နှာမလိုက်သကဲ့သို့၊ မိမိတို့မလိုသည့်ဘက် ကိုလည်း မညှဉ်းဆဲရန်၊ နှိပ်စက်ခြင်းမပြုရန်၊ ဤအချက်များကို တိတိကျကျ

၁ ဒေါက်တာ မောင်မောင်၊ မြန်မာနိုင်ငံရေးခရီးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၆၉၊ စာ ၃၉၃။

၂ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

လိုက်နာစေလိုကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် တိုင်းပြည်က ကြိုက်ရာရွေးချယ်ခွင့် ရှိစေလိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။”

အချို့သော နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ သံသယရှိခဲ့သကဲ့သို့ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် အာဏာကိုလက်မလွှတ်လို၍ မိမိတို့ အုပ်ချုပ်မှုသက်တမ်းကို အချိန်ကြာနိုင်သမျှကြာအောင် ဆိုင်းထားလိုပါက အခြေခံဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသည့် ကာလအရ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လအထိဆက်လက်၍ အစိုးရလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိလေသည်။ ထို့ပြင် ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပပေးပြီး ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အစိုးရသစ် တင်မြှောက်ပြီးမှ ယင်းအစိုးရသစ်သို့ တာဝန်လွှဲအပ်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤသို့အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအပြည့်အဝကို ဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသော် ငြားလည်း အိမ်စောင့်အစိုးရသည် အချိန်ဆွဲမနေဘဲ၊ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးအတွက် အခြေအနေကောင်းမွန်ပြည့်စုံပြီဟု ယူဆသည့် အတွက် လက်ရှိပါလီမန်ကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မတိုင်မီ ဖျက်သိမ်းကာ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပမည့်ရက်ကို အတိအကျသတ်မှတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အမှန်တကယ် စောင့်ရှောက်ပေးကြောင်း ကို လက်တွေ့ပြသခဲ့လေသည်။

- ၁ (က) ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့ တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ တပ်မင်း များ၊ တိုင်းမင်းကြီးများ၊ ရဲမင်းကြီးများ အစရှိသည့်အရာရှိများ ညီလာခံတွင် မိန့်ကြားသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ မိန့်ခွန်းအကျဉ်းချုပ်။
HDR: Political Papers CII (h).

- (ခ) ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄ ရက်နေ့များတွင် ရန်ကုန်မြို့ တပ်မတော်ကပွဲရုံကြီး၌ ကျင်းပသော လုံခြုံရေးကောင်စီများ ညီလာခံကြီး၏ မှတ်တမ်းမှ ကောက်နုတ်ချက်များ၊ (ရန်ကုန်)၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၉၆၀၊ စာ ၁။

ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ချုပ်ငြိမ်းစေခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးနိုင်ရေးအတွက် တိုင်းပြည်၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးလုပ်ငန်း အပါအဝင် အခြားလုပ်ငန်းအရပ်ရပ်ကို အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက် နေသည့်ကြားမှ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ရှမ်းပြည်နယ်အတွက်လည်း သမိုင်းဝင် ပြောင်းလဲမှုတစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ရှေးအဆက်ဆက်က အမြစ် တွယ်လာခဲ့သော ရှမ်းပဒေသရာဇ်စော်ဘွားများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာကို အပြီးတိုင် စွန့်လွှတ်စေခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်သည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်ပါလျက် ပဒေသရာဇ်စနစ် ဆက်လက်ရှင်သန်နေခြင်းကို လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၀ နှစ်အတွင်း ပထမလ အစိုးရက ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းမပြုနိုင်ခဲ့ဘဲ အိမ်စောင့်အစိုးရ တက်လာပြီး ခြောက်လအတွင်း စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်စေနိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ ထူးခြားသော ဆောင်ရွက်မှုပင်ဖြစ်သည်။ သို့ပါ၍ ဤထူးခြားသော ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်း၏ အတိမ် အနက်ကို နားလည်နိုင်ရန် ခေတ်အဆက်ဆက်က စော်ဘွားများရရှိခဲ့သော အခွင့် အရေးများနှင့် အိမ်စောင့်အစိုးရမတိုင်မီ စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေး အတွက် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုအရပ်ရပ်ကို သိရှိထားရန် လိုအပ်သည်။

ရှမ်းစော်ဘွား အာဏာနှင့် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးအစ

ရှေးမြန်မာဘုရင်များလက်ထက်ကစ၍ ရှမ်းပြည်နယ်စားပယ်စားပဒေသရာဇ် များကို စော်ဘွား၊ မြို့စား၊ ရွှေခွန်မှူး၊ ငွေခွန်မှူး၊ ဟိန်၊ ထမုန်၊ ကြော့ စသည်ဖြင့် အဆင့် အတန်း သတ်မှတ်ခဲ့ခြားပေးခဲ့သည်။ မြန်မာဘုရင်များသည် စော်ဘွားနယ်များတွင် စစ်ကဲများ ခန့်ထားကာ တပ်များချထားပြီး အရေးကြီးသောကိစ္စများတွင် အဆုံး

အပြတ်ပေးသည်မှအပ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် တိုက်ရိုက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ရှမ်းပဒေ သရာဇ်များကလည်း မြန်မာဘုရင်၏သစ္စာတော်ကို ခံယူကြောင်း တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် မင်းနေ့ပြည်တော်သို့ အခစားဝင်ရောက်ခြင်း၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဆက်သခြင်း ပြုသည်မှအပ မိမိတို့အုပ်ချုပ်သော နယ်ပယ်အတွင်း သက်ဦးဆံပိုင်များသဖွယ် အုပ်စိုးခဲ့ကြသည်။

မြီတိသျှတို့ မြန်မာနိုင်ငံကိုသိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ၁၈၈၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်က ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းတွင် ယခင် သီပေါမင်းအုပ်ချုပ်သောနယ်မြေအားလုံးကို ဘုရင်မကြီးသဘောအရ အိန္ဒိယ ဘုရင်ခံချုပ်၊ ဘုရင်ခံစသည့်အရာရှိများ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်မည့်အကြောင်း ပါရှိသည်။^၁ ၁၈၈၆ ခုနှစ် မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်မှအပ အထက်မြန်မာပြည်ဒေသ များကို ဇယားဝင်စီရင်စု အဖြစ် ကြေညာခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ဖြင့် ရှမ်းပြည်ကို အခြား နယ်များနှင့်မတူဘဲ တသီးတခြား အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ၁၈၈၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော အထက်မြန်မာ နိုင်ငံဥပဒေများ အက်ဥပဒေသည် ရှမ်းပြည်အတွက် အကျိုးမဝင်ခဲ့ပေ။ ၎င်းအက်ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၈) (၃) တွင် ရှမ်းပြည်အတွင်း ပါဝင်သည့်ဒေသများကို အမိန့်ကြေညာစာဖြင့် သတ်မှတ်မည့်အကြောင်းနှင့် ပုဒ်မ ၈ (၁) နှင့် (၂) တွင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာဏာသက်ရောက် လျက်ရှိသော အက်ဥပဒေကို ဘုရင်ခံချုပ် ကောင်စီ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အစိုးရက အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်သည့် အခါမှသာ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အာဏာသက်ရောက်စေရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။

၁ (က) မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရားကြီး၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့်တော်တမ်းကြီး၊ ဒုတိယပိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာ ဌာန၊ ၁၉၃၂၊ စာ ၁၇၀-၁၇၅။

(ခ) မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရားကြီး၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့်တော်တမ်းကြီး၊ စတုတ္ထပိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ ယဉ်ကျေးမှုဌာန၊ ၁၉၇၆၊ စာ ၁၁၁-၁၁၄၊ ၁၅၅-၁၆၇။

၂ J. George Scott and J.P. Hordiman, *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States*, Vol. I, pt. i, Rangoon, Government Printing, 1900, p. 117. နောင်ကိုးကားလျှင် GUBSS, I, i ဟု ညွှန်းမည်။

၃ Scheduled District

၄ GUBSS, I, i, p. 155.

၅ Upper Burma Laws Act of 1886

ထိုသို့ ကြေညာခဲ့သည့်အတိုင်း ၁၈၈၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ်က ရှမ်းပြည်နယ်များအက်ဥပဒေကို အတည်ပြု၍ ၁၈၈၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်အာဏာတည်ကြောင်း အမိန့်ထုတ်ပြန်သည်။ ၁၈၉၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် စော်ဘွားများကို ဆာနာဒ်ခေါ် ခန့်အပ်လွှာဖြင့် ခန့်အပ်ခြင်း၊ မြို့စားနှင့် ငွေခွန်မှူးများခန့်အပ်ခြင်း ပုံစံများကို ထုတ်ပြန်လာခဲ့သည်။^၁ ဤဆာနာဒ်နှင့် ခန့်အပ်လွှာများတွင် ဖော်ပြထားသော စည်းကမ်းများအတိုင်း စော်ဘွား၊ မြို့စား၊ ငွေခွန်မှူးများက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသည်။ ၎င်းခန့်အပ်လွှာပါ အချက်များအရ ရှမ်းပဒေသရာဇ်နယ်ရှင်များသည် အုပ်ချုပ်ခွန်၊ အခွန်ကောက်ခွင့်နှင့် တရားစီရင်ခွင့်များ ရကြသည်။ မိမိတို့နယ်ကို အုပ်ချုပ်ရာတွင် ရှမ်းခေလထုံးစံအရ အုပ်ချုပ်ရသော်လည်း ရှမ်းပြည်အရေးပိုင်၏ အကြံပေးညွှန်ကြားမှုကို လိုက်နာရသည်။ ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေများ အက်ဥပဒေကို ထုတ်ပြန်၍ ရှမ်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေးကို အနည်းငယ် ပြင်ဆင်သောအခါ ရှမ်းစော်ဘွား၊ မြို့စားနှင့် ငွေခွန်မှူးများသည် တရားဝင်နယ်ရှင်များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရလေသည်။^၂ ဤသို့ဖြင့် ဗြိတိသျှနယ် ခွဲသိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်တွင် ဘုရင်စနစ် ပျောက်ကွယ်ခဲ့သော်လည်း ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စော်ဘွားများသည် ပဒေသရာဇ် နယ်ရှင်များအဖြစ် ဆက်လက် အခွင့်အာဏာရခဲ့လေသည်။^၃

ဗြိတိသျှတို့က ရှမ်းပြည်ကို သီးခြား အုပ်ချုပ်ရာ၌ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း၊ တောင်ပိုင်း၊ မြေလပ်ပိုင်းစသဖြင့် အပိုင်းများ ခွဲခြားခဲ့သည်။ ၁၈၉၅ ခုနှစ်

၁ The Shan States Act, 1888, Act No. XV of 1888.

၂ The Shan States Manual, Rangoon, Government Printing and Stationery, 1933, p. ii. နောင်ကိုးကားလျှင် *Shan States Manual* ဟု ညွှန်းမည်။

၃ Sanad

၄ Form of Sanad granted to Sawbwas & Form of Order of Appointment issued to Myozas & Ngwegunhmus, Foreign Department Notification No. 1, dated the 4th Feb 1890. *Shan States Manual*, pp. 333-335.

၅ The Burma Laws Act, 1898.

၆ *Shan States Manual*, pp. ii-iii.

၇ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အရေးနှင့် ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေ၊ ပထမဆုံး၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၉၀၊ စာ ၆-၁၃ တွင်လည်း ၁၈၈၈ ခုနှစ်မှ ၁၈၉၇ ခုနှစ် များအတွင်း ရှမ်းပြည်၏ အုပ်ချုပ်ရေးကို ယခင် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်က ရှိခဲ့သော ပဒေသရာဇ်စနစ်ဟောင်းအတိုင်း ထားရှိခဲ့ကြောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

ဇူလိုင်လအတွင်း သတ်မှတ်ဖော်ပြချက်အရ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် နယ်ပေါင်း ၄၈ နယ် ရှိပြီး မြောက်ပိုင်းနယ် ငါးနယ်လုံးမှာ စော်ဘွားပိုင်နယ်များ ဖြစ်သည်။ တောင်ပိုင်း ၂၄ နယ်ရှိရာ နယ် ၁၀ နယ်မှာ စော်ဘွားနယ်ဖြစ်ပြီး ၁၄ နယ်မှာ မြို့စားနယ် များဖြစ်သည်။ မြေလပ်ရှမ်းပြည်နယ်ကို ၁၅ နယ် သတ်မှတ်ရာတွင် မြို့စားနယ် တစ်နယ်နှင့် ငွေခွန်မှူးနယ် ၁၄ နယ်ရှိခဲ့သည်။ ကျန်လေးနယ်ကိုမူ မြောက်ပိုင်း နှင့် အလယ်ပိုင်း ခရိုင် ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးများက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်သည်။^၁ စော်ဘွား၊ မြို့စားနှင့် ငွေခွန်မှူးတို့ကို ဟိန်၊ ထမုန် တို့က အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ကူညီ သည်။^၂

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း၌ ဒုတိယဘုရင်ခံ ဆာရယ်ဂျီနယ်ကရက်ဒေါက်၏ အကြံပြုချက်ဖြင့် ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည်နယ်^၃ ဖွဲ့စည်းရေးကို စီစဉ်ခဲ့သည်။ ဆာရယ် ဂျီနယ်ကရက်ဒေါက်က ထိုစီမံကိန်းသည် ရှမ်းစော်ဘွားများ၏ တန်ခိုးအာဏာနှင့် ရပိုင်ခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရေး အသစ်အရ ဖွဲ့စည်းမည့် ဥပဒေပြုမင်းတိုင်ပင်အဖွဲ့၏ နှောင့်ယှက်ခြင်း ဘေးအန္တရာယ်မှ ကင်းလွတ် ရန်ဟု ရှမ်းစော်ဘွားများအား ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မတ်လ ၂၂ ရက်၌ ကျင်းပသော တောင်ကြီးမြို့ ဒါဘာပွဲ၌ ရှင်းပြခဲ့သည်။^၄ ဗြိတိသျှအာဏာပိုင်တို့သည် ဤစီမံကိန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ မတ်လ ၂၆ ရက် နေ့ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ဤပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းရန် စီမံကိန်းကို ရှမ်းစော်ဘွား များက သဘောတူကြောင်း ရှမ်းစော်ဘွားများကိုယ်စား သီပေါစော်ဘွားက ပြန်ကြားခဲ့သည်။^၅ ဤအစီအစဉ်ကို အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်ထံ အစီရင်ခံတင်ပြပြီး ၁၉၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်၌ အိန္ဒိယပြည်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး၏ကောင်စီ၏ သဘောတူအတည်ပြုစာကို ရခဲ့သည်။^၆ ဤသို့ဖြင့် ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်း

၁ GUBSS, I, i, p. 313.

၂ J. G. Scott, *Burma: A Hand book of Practical Information*, Third Edition, London, The De La Mone Press, 1921, p. 155.

၃ Sir Reginald Craddock

၄ Federated Shan States

၅ Speech delivered by Sir Reginald Craddock, at the Durbar held at Taunggyi, Southern Shan States, 22nd March 1920. HDR: Accession No. 9953.

၆ Note on the Meeting of Shan Chiefs on the 26th March 1920, at which they accepted the Federation Scheme for the Shan States. HDR: Accession No. 9953.

၇ The Secretary of State for India in Council

၈ Letter No. F-20 A-11. Public, 15 August 1922, from the Government of India, Home Department, regarding the Constitution of the Shan States Federation. HDR: Accession No. 9953.

အုပ်ချုပ်ရေးစီမံကိန်းမှာ အတည်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းနယ်ကိုပေါင်း၍ ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည်ဟူ၍ ကြေညာသတ်မှတ်သည်။^၁ ထို့ပြင် ၁၉၂၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့၌ မြန်မာပြည်နယ်ခြားဝန်ထမ်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကာ ပဒေသရာဇ်ရှမ်း ပြည်နယ်ကိုမြစ်ကြီးနား၊ ပူတာအို၊ ဗန်းမော်ခရိုင်များနှင့်အာဇာ အရှေ့မြောက်နယ် ခြားဒေသ^၂ အတွင်းသို့ သွတ်သွင်း၍ အရှေ့မြောက်နယ်ခြားဒေသဆိုင်ရာ ဝန်ရှင်တော် မင်းကြီးက အုပ်ချုပ်ရသည်။^၃ တစ်ဖန် ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည်ကို ခေတ်နောက်ကျသောနယ်မြေ^၄ အဖြစ် သတ်မှတ်ကြေညာ ပြန်သည်။^၅ ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည်ကို အရှေ့ မြောက်နယ်ခြားဒေသ ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးလက်အောက်မှ ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည် ဆိုင်ရာဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးလက်အောက်သို့ ပြောင်းလဲထားရှိခဲ့လေသည်။^၆

ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည် ဖွဲ့စည်းစက ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ခြောက်နယ်နှင့် တောင်ပိုင်း ၃၅ နယ် စုစုပေါင်း ၄၁ နယ် ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၃၅ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း၌ နယ်ငယ်ကလေးများကို ပူးပေါင်းလိုက်ခြင်းဖြင့် ၃၅ နယ်သာ ကျန်ရှိ လေသည်။ ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ၁၉၂၃ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက် နေ့တွင် ကမ္ဘောဇပဒေသရာဇ်အသင်း သို့မဟုတ် စော်ဘွားများ၏ ပဒေသရာဇ် ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် စော်ဘွားများသည် အသင်းဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခွင့်ရကြ သည်။^၇ ကြိုကောင်စီတွင် ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးက ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပြီး မြောက်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရေးပိုင်က ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်၍ တောင်ကြီးဝန်ထောက်က အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသည်။ အသင်းဝင်အဖြစ် စော်ဘွား ၁၇ ဦးနှင့် မြို့စားငွေခွန်မှူး ကိုယ်စားလှယ် လေးဦးပါဝင်ကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို

-
- ၁ Notification No. 31, dated 27th September 1922, *Shan States Manual*, p. 5.
 ၂ Burma Frontier Service
 ၃ North East Frontier Division
 ၄ *Burma Gazette*, No. 51. pt. 1, 23rd December 1922, p. 1147.
 ၅ Backward Tract
 ၆ Notifications of the Govt. of India, Home Department Nos. 20-A. 1, *Shan States Manual*, p. 6.
 ၇ Commissioner of the Federated Shan States
 ၈ Political Notification No. 29, 25 June 1925, *Shan States Manual*, p. 10.
 ၉ Federal Council of Shan Chiefs
 ၁၀ *Shan States Manual*, p. 13.

ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးကသာ ဆုံးဖြတ်၍ အသင်းဝင်များသည် အကြံပေးခွင့်သာ ရှိသည်။^၁ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရှမ်းစော်ဘွားမြို့စားများသည် ဆာနာဒ်ခန့်အပ်လွှာ များအရ မိမိ၏နယ်တွင် အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ တရားစီရင်ခွင့် အခွန်ကောက်ခံခွင့်များကို ရရှိထားသည့်အတွက် ပဒေသရာဇ်စနစ်မှာ ဆက်လက်အမြစ်စွဲခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၂၃ ခုနှစ် မြန်မာပြည်မကို ဒိုင်အာရီအုပ်ချုပ်ရေးတိုးပေး ချိန်တွင် ပဒေသရာဇ်ရှမ်းပြည်မှာ သီးသန့်ဖြစ်နေပြီဖြစ်၍ ပြည်မဥပဒေပြုကောင်စီက ပြုလုပ်သောအက်ဥပဒေများသည် ရှမ်းပြည်နယ်၌ အာဏာသက်ရောက်ခြင်းမရှိပေ။ ထိုနည်းတူ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်အား ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ (စီရင်အုပ်ချုပ်မှု) ဥပဒေ^၂အရ “၉၁ ဌာန” အုပ်ချုပ်ရေးသို့ ပြောင်းလဲတိုးမြှင့် ပေးပြန်သောအခါတွင်လည်း ရှမ်းပြည်နယ်သည် အကျုံးမဝင်ဘဲ ပဒေသရာဇ်ရှမ်း ပြည်နယ်အဖြစ် ဆက်လက်၍သီးသန့်တည်ရှိခဲ့ရလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ခေတ်တစ်လျှောက် မြန်မာပြည်မ၌ အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း ရှမ်းပြည်၌ စော်ဘွားစနစ်မှာ ဆက်လက်ရှင်သန် ခဲ့သည်။ နယ်ချဲ့တို့က ပြည်မနှင့်ရှမ်းပြည်ကို တသီးတခြား အုပ်ချုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ရှမ်းပြည်ရှိတိုင်းရင်းသားများနှင့် ပြည်မလူထုမှာကင်းကွာခဲ့သည်။ ၁၉၀၆ ခုနှစ်မှစ၍ ပြည်မ၌ နိုင်ငံရေးနိုးကြားလာချိန်တွင် ရှမ်းပြည်သူလူထုမှာ နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှု မရှိသေးပေ။

သို့သော် ၁၉၃၈ ခုနှစ်ခန့်မှစ၍ ရှမ်းပြည်မှ လူငယ်အချို့ နိုင်ငံရေးအသိ စိတ်ဓာတ် နိုးကြားလာကြသည်။ ကိုတင်နွေကိုဘမောင်စသော ရှမ်းလူငယ်များ ဦးစီး၍ အလင်းရောင်စာကြည့်တိုက်များ ဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးစာပေများ ပိုမို ပျံ့နှံ့လာသည်။^၃ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားရန် အခြေ အနေ ပိုပေးလာသည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံကို လွတ်လပ်သော နိုင်ငံအဖြစ် ကြေညာကာ အုပ်ချုပ်ရေးသစ်များ ချမှတ်ပေးစဉ် ယိုးဒယားသို့ပေးလိုက်သော နယ်နှစ်ခုမှ^၄အပ ကျန်ရှမ်းပြည်နယ်များကို မြန်မာနိုင်ငံ

၁ Shan States Manual, pp. 10-11.

၂ Government of Burma Act of 1935.

၃ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၈၉၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများပြောပြတဲ့စစ်တွင်းဗမာပြည်၊ တတိယတွဲ၊ မန္တလေးမြို့၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၈၊ စာ ၅၆-၆၈။

၅ (က) ဂျပန်တို့က ကျိုင်းတုံနှင့်မိုင်းပန်နယ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လွှဲပြောင်းလိုက်ကြောင်း ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ကြေညာခဲ့သည်။ PRO: WO 203/3970.

(ခ) ကမ္ဘောဇသတင်းစာ၊ ၃၁ ဩဂုတ် ၁၉၄၃။

ဤသတင်းစာ ဖော်ပြချက်အရ ဂျပန်နှင့်ထိုင်းအစိုးရတို့သည် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းလိုက်သည်။^၁ ဤအုပ်ချုပ်ရေးသစ်ကြောင့် ရှမ်းပြည်ရှိ နီးကြားသောလူငယ်များသည် ပြည်မရှိ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လွတ်လပ်ရေးအတွက် လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်လာခဲ့ကြသည်။ ကိုတင်နှင့် ကိုဘမောင်သည် ရန်ကုန်အာရှလူငယ်အစည်းအရုံးနှင့် ဆက်သွယ်ပြီးနောက် ၎င်းတို့နှင့်အတူ ဦးခွန်ထီးအား ၁၉၄၃ ခုနှစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့သို့ လူငယ်စည်းရုံးရေး တာဝန်ခံသင်တန်းကို တက်ရောက်စေခဲ့သည်။ ၁၉၄၄ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၃ မှ ၂၅ ရက်အတွင်း တောင်ကြီးမြို့၌ ရှမ်းပြည်လုံးဆိုင်ရာ အာရှလူငယ်ညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ကြသည်။^၂ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ထောက်လှမ်းရေး အစီရင်ခံစာများတွင် ရှမ်းပြည်နယ်များ၌ အရှေ့အာရှလူငယ်များ အစည်းအရုံး၊ အမျိုးသားဝန်ထမ်းအဖွဲ့^၃ နှင့် အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်^၄ များ၏ အသင်းခွဲများကို တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။ ထို့ပြင် ဗြိတိသျှထောက်လှမ်းရေး အစီရင်ခံစာများ၌ ရှမ်းအမျိုးသားအချို့သည် မြန်မာအမျိုးသားတပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်အမှုထမ်းကြောင်း ပါရှိသည်။^၅ ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်မှ လူငယ်တစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုဘရသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်ဇေယျတို့၏ညွှန်ကြားချက်ကိုခံယူလျက် ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် ဗမာ့တပ်မတော်ရှမ်းပြည်ရေိယာ ကွန်မင်ဒါအဖြစ် တာဝန်ယူလှုပ်ရှားခဲ့သည်။^၆

ထို့ကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကာလအတွင်း ရှမ်းပြည်ရှိနိုင်ငံရေး နီးကြားသူအချို့နှင့် မြန်မာများအဆက်အသွယ်ရှိလာရုံမက နိုင်ငံရေးတွင်အတူပူးတွဲလှုပ်ရှားမှုများရှိလာခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်မကိုလွတ်လပ်ရေးပေးသည့်တိုင် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သော ဗြိတိသျှအစိုးရ၏စက္ကူဖြူစာတမ်းကြေညာချက်အရ တောင်တန်းဒေသများကို ချန်ထားမည့် သဘောရှိခဲ့သည်။^၇ ထိုအချိန်က ဗိုလ်ချုပ်

၁ *Burma During the Japanese Occupation*, Vol. I, II, Simla, Government of India Press, 1943-44, p. 29-30. နောင်ကိုးကားလျှင် *Burma During the Japanese Occupation* ဟုညွှန်းမည်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၈၉၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ East Asiatic Youth League

၄ National Service Association

၅ Indian Independence League

၆ *Burma During the Japanese Occupation*, p. 76-80.

၇ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၅၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၈ Statement of Policy, 17 May (1945). PRO: FO 643/56/PR/C-2.

အောင်ဆန်းဦးစီးသောဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေး (ဖဆပလ) က ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသောနေ့သူရိန် အစည်းအဝေးကြီး၌ မြန်မာပြည်အနာဂတ် လွတ်လပ်ရေးရလျှင် အခြားတိုင်းရင်းသားများကိုလည်း မြန်မာတို့နှင့် တစည်းတလုံးတည်း လွတ်လပ်ရေး ရစေလိုသည့် သဘောထားကို ကြေညာခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်မှ ၂၃ ရက်နေ့အထိ ရွှေတိဂုံအလယ်ပစ္စယ်၌ ဖဆပလ၏ ပထမအကြိမ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာညီလာခံကြီးကိုကျင်းပပြီး မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အဆို ၁၈ ခု တင်သွင်းဆုံးဖြတ်ကြသည်။^၁ ထိုညီလာခံကျင်းပစဉ်က ရှမ်းပြည်တွင် ဖဆပလ အဖွဲ့များမရှိသေးသဖြင့် ရှမ်းပြည်မှ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မဟုတ်ဘဲ သာမန် ညွှန့်သည့်အဖြစ်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဦးတင်၊ ဦးထွန်းမြင့် (ဟဲဟိုး)၊ ဦးခွန်ထီး (ပင်လုံ)၊ ဦးသန်းဖေ (ဟိုပုန်း)၊ ဦးဘတင် (ဟိုပုန်း)၊ ဦးအုန်းဖေ (တောင်ကြီး)၊ ဦးသုတ (ပင်းတယ)၊ ဦးကျော် (ကျောက်မဲ) နှင့် ဦးစံဖေ (တောင်ကြီး) တို့ဖြစ်ကြသည်။^၂ ၎င်းတို့သည် သာမန်ညွှန့်သည့်အဖြစ်တက်ရောက်ကြသဖြင့် ညီလာခံတွင် ဦးဖေခင် တင်သွင်းသောအဆိုအမှတ် (၇) ဖြစ်သည့် နယ်ခြားဒေသများအား မြန်မာပြည်မနှင့် ပေါင်းစည်းရေးအဆိုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးတင်၏ ထောက်ခံစာကို ၎င်း၏ကိုယ်စား ညီလာခံ၏ အကျိုးဆောင်ဖြစ်သူ သခင် ဝတင်က ဖတ်ပြခဲ့သည်။^၃

ထို့ပြင် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အမှုဆောင်များနှင့် ရှမ်းပြည်လူငယ်ကိုယ်စားလှယ်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည်။

၁ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လအတွင်း စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်က ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ် (ဖဆပ) ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပြီး မကြာမီ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖဆပလ) ဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်အား အတိုကောက်အားဖြင့် (ဖဆပလ) ဟု သုံးစွဲရန် ပြန်တမ်းထုတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကျင်းပသော ဖဆပလညီလာခံကြီးတွင် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖဆပလ) ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲရန် အများသဘောတူ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

၂ (က) မီးဖုတ်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၉၊ နံပါတ် ၂၅၊ ၂၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၄၆၊ စာ ၆-၁၀။
(ခ) မီးဖုတ်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၉၊ နံပါတ် ၂၆၊ ၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၄၆၊ စာ ၁၅-၁၆။

၃ ရှမ်းပြည်လူငယ်များကိုယ်စားလှယ်ထံမှ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးသို့ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၄၆ ရက်စွဲပါပေးစာ။ HDR:X/3AP./1990.

၄ မီးဖုတ်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၉၊ နံပါတ် ၂၆၊ ၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၄၆၊ စာ ၁၅-၁၆။

ထိုဆွေးနွေးပွဲသို့တက်ရောက်သော ရှမ်းပြည်ကိုယ်စားလှယ် ၁၀ ဦးမှာ ဦးသန်းဖေ (ဟိုပုန်း)၊ ဦးစံဖေ၊ ဦးတင်ဇေ (တောင်ကြီး)၊ ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး)၊ ဦးခွန်ထီး (ပင်လုံ)၊ ဦးဘတင် (ဟိုပုန်း)၊ ဦးအုန်းဖေ (တောင်ကြီး)၊ ဦးကျော် (ကျောက်မဲ)၊ ဦးသုတ (ပင်းတယ်) နှင့် ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) တို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲ၌ ရှမ်းလူငယ်တို့က စော်ဘွားစနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖဆပလ၏ သဘောထားအတိအကျကို မေးမြန်းရာ နယ်ချဲ့ကိုတော်လှန်ရာတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများကို မိမိတို့ဘက်ပါနိုင်သမျှပါအောင် ဆွဲဆောင်ရန်၊ ရှမ်းစော်ဘွားများကိုမပုတ်ခတ်ဘဲ ပူးပေါင်းနိုင်သမျှ ပူးပေါင်းရန်၊ ရှမ်းစော်ဘွားအတိုင်ပင်ခံများ ခန့်ထားရေးမှ ရွေးကောက်ပွဲစသော ဒီမိုကရေစီစနစ် အခြေအနေသို့ရောက်အောင် လှုံ့ဆော်ရန် စသည်တို့ပါဝင်ခဲ့သည်။

၎င်းဆွေးနွေးပွဲမှ စတင်အခြေခံပြီး ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်က ဦးဖေခင်အား တောင်ကြီးသို့စေလွှတ်၍ ဦးတင်ဇေနှင့် ရှမ်းလူငယ်များအား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးစေခဲ့သည်။ နိုးကြားတက်ကြွနေသော ဦးတင်ဇေနှင့် ရှမ်းလူငယ်များ၏ စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုဖြင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် “ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်” (ရပလ) ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။^၁ ဤအဖွဲ့၏ဧကဓိက ဦးတင်ချက်မှာ

- ၁ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 3786.
- ၂ ၁၉၄၆ ခုနှစ်အတွင်း ရှမ်းပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရန်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ရှမ်းပြည်ပြည်သူ့ရဲဘော်ခေါင်းဆောင် ကိုဘရီအားအကြံပေးသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်ဇေယျာတို့နှင့် ကိုတင်သည် ၎င်းနှိုင်းသောကျောင်းနေပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပါက ကိုတင်နှင့် တိုင်ပင်လုပ်ကိုင်ရန်လည်း ကိုဘရီအားမှာကြားသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုဘရီသည် ကိုတင်နှင့် တိုင်ပင် ဥက္ကဋ္ဌ်ခန့်ပြီး ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် “ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်” (ရပလ) ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်သည်။ သို့သော် ထိုမှလ ပထမဆုံး ဖွဲ့လိုက်သော ရပလတွင် ဦးတင်ဇေကိုယ်တိုင်မပါဝင်သေးပေ။ ၎င်းသည် ထိုစဉ်က ကျောင်းဆရာဝန်ထမ်း တစ်ဦးအနေနှင့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း၌ မပါဝင်သင့်ဟု ယူဆ၍ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မူလဖွဲ့စည်းသော ရပလတွင် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ် ၁၂ ဦး ပါဝင်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဧကိတ်ဘ သာအေး၊ အတွင်းရေးမှူး တောင်ကြီး ဦးထွန်းမြင့်၊ စည်းရုံးရေးမှူးများအဖြစ် တောင်ကြီး ဦးအုန်းသွင်၊ ဦးထွန်းဦး (သီပေါ)၊ မိုးမိတ် ဦးသန်းဖေ၊ နမ္မဘူ ဦးစံတင်၊ ပြန်ကြားရေးမှူး သူရထွန်းဖေ၊ အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင် မိုးနဲ အေးမောင်၊ ပန်းချီ ဦးစံဖေ၊ ကိုဘဖြူ၊ ဦးအုန်းဖေ နှင့် ဘဏ္ဍာရေးမှူး ဦးဘအေး တို့ဖြစ်ကြသည်။
- မူလ ရပလ ဖွဲ့စည်းပြီးမကြာမီ ၁၉၄၆ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်း၌ ဦးတင်ဇေ၊ ဦးခွန်စော၊ ဦးခွန်ထီးတို့ ပါဝင်လာသော “ရှမ်းပြည်ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်” (ရပလ) ကို ထပ်မံဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တွေ့ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြသော ဦးဘရီနှင့် ဦးအုန်းဖေ (ပင်လုံစစ်တမ်း) တို့က ပြောကြားသည်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးနှင့် စော်ဘွားများ၏ ပဒေသရာဇ် စနစ်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးဖြစ်သည်။ ရပလ အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်သူများမှာ ဦးတင်၊ ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး)၊ ဦးခွန်စော (ပင်းတယ)၊ ဦးဘဇံ၊ ဦးခွန်လီး၊ ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) နှင့် ဦးထွန်းအံ့တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဤအဖွဲ့သည် ပြည်မနှင့်ပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးယူပြီး

၁။ ပြည်ထောင်စုစနစ်မူအရ ပေါင်းမည်

၂။ အခွင့်အရေးနှင့် အဆင့်အတန်းတူ ဖြစ်ရမည်

၃။ ရှမ်းပြည်အား လုံးဝကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ပေးရမည်

၄။ ခွဲထွက်လိုက အချိန်မရွေးခွဲထွက်ခွင့် ပေးရမည်။

ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်များထားရှိကြောင်းလည်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရပလ အဖွဲ့သည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် စော်ဘွားစနစ် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးကို အဓိကရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း နယ်ချဲ့ကိုဦးစွာတိုက်ရန်အတွက် ဖဆပလ၏ညွှန်ကြား ချက်ဖြင့် ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် ပူးပေါင်းနိုင်သမျှ ပူးပေါင်းခဲ့လေသည်။

ရှမ်းပြည်တွင်ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး၌ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂ၊ ဈေးသမဂ္ဂ၊ ဘဝန် (စ်) ကားသမဂ္ဂ၊ လူငယ်များအစည်းအရုံး၊ အမျိုးသမီး အဖွဲ့၊ တော်လှန်လှယ်သမားသမဂ္ဂ၊ အမှုထမ်းပေါင်းစုံအသင်း စသော လူထုလူတန်း စား အသင်း အဖွဲ့များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၌ စစ်ပြန်ရဲဘော် ဟောင်းများကို စုစည်း၍ ကိုဘရိ၏နေအိမ်၌ ရှမ်းပြည်ပြည်သူ့ရဲဘော်တပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းသည်။ ရှမ်းပြည်ပြည်သူ့ရဲဘော်တပ်ဖွဲ့ကလည်း ပြည်မရှိပြည်သူ့ရဲဘော်တပ် ဖွဲ့နှင့်ဆက်သွယ်ပြီး နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ဤအဖွဲ့၏ သဘောထားမှာလည်း

၁ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၁၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

(ခ) သံတော်ဆင့်သတင်းစာ၊ ၁၂ နိုဝင်ဘာ ၁၉၄၆၊ စာ ၃။

၂ စစ်ပြီးခေတ်ရှမ်းပြည်၊ မန္တလေးမြို့၊ လူထုသတင်းစာတိုက်၊ ပုံနှိပ်နှစ်မပါ၊ စာ ၂။ နောင်ကိုးကားလျှင် စစ်ပြီးခေတ်ရှမ်းပြည် ဟုညွှန်းမည်။

၃ ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး)၊ ပြည်ထောင်စုတိုင်းမှ တန်းတူသောရှမ်းပြည်၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာ့ဗျူဟာစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၃၊ စာ ၅၅-၅၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဦးထွန်းမြင့်၊ တန်းတူသောရှမ်းပြည် ဟုညွှန်းမည်။

လုံးဝလွတ်လပ်ရေး၊ နယ်ချဲ့ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် တောင်တန်းနှင့် ပြည်မ ပူးပေါင်းရေးပင်ဖြစ်သည်။

ရှမ်းစော်ဘွားများကိုယ်တိုင်ကလည်း ၁၉၄၅-၁၉၄၆ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်၌ ရှမ်းပြည်အနာဂတ်အရေးကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် မိုင်းကိုင်းမြို့၌စည်းဝေးပြီး ရှမ်းပြည်စစ်ပများကောင်စီ ခေါ် စော်ဘွားများအသင်းဖွဲ့ရန် အစီအစဉ်များလုပ်သည်။ ပင်လုံ၌အစည်းအဝေးတစ်ခု ကျင်းပပြီး စစ်ပများကောင်စီဖွဲ့စည်းရန် သဘောတူဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်ကျင်းပသော အစည်းအဝေးအထိ ရှမ်းစော်ဘွားများ ပြည်မနှင့် ပူးပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေးယူရန် မဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း ရှမ်းစော်ဘွားများက ဘုရင်ခံထံသို့ရေးသော စာနှစ်စောင်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့်တကွ ရှမ်းပြည်သူလူထုကပါ ဗြိတိသျှတို့၏တောင်တန်းဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် မနေလိုတော့ကြောင်း၊ ရှမ်းပြည်အတွက် အခြေခံဥပဒေကို မိုးမိတ် စော်ဘွားကြီးကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ရေးဆွဲနေကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် ပြည်မနှင့်ပြည်ထောင်စုစနစ်မူအရ ပေါင်းရလျှင်

၁။ ရှမ်းပြည်အား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပေးရန်

၂။ အခွင့်အရေးနှင့် အဆင့်တန်းတူဖြစ်ရန်

၃။ ခွဲထွက်လိုသည့်အချိန်တွင် ခွဲထွက်ခွင့်ပေးရန်

၁ (က) ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး)၊ ရှမ်းပြည်နှင့်စော်ဘွား၊ ရန်ကုန်၊ သမတပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၃၊ စာ ၂၃-၂၇။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဦးထွန်းမြင့်၊ ရှမ်းပြည်နှင့် စော်ဘွား ဟုညွှန်းမည်။

(ခ) ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ ရန်ကုန်၊ စပယ်ဦး၊ ၁၉၈၄၊ စာ ၃၉၆-၃၉၈။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း ဟုညွှန်းမည်။

(ဂ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၅၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ Council of Shan States Saophas. ဤ ကောင်စီသည် Federal Council of Shan Chiefs (ရှမ်းပဒေသရာဇ်ကောင်စီ) နှင့် သီးခြားဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်စစ်ပများ ကောင်စီ၌ စော်ဘွားများသာပါသည်။

၃ ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ စာ ၃၀၁-၃၀၈၊ ၃၅၁၊ ၃၈၄။

၄ ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ စာ ၃၅၂-၃၅၅။

ဟူသော အခြေခံမူဖြင့်ဆွေးနွေးမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။^၁ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလနောက်ဆုံးအပတ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်စော်ဘွားများ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးချိန်အထိ ရှမ်းပြည်နှင့်မြန်မာပြည်ပူးပေါင်းရေးသဘောတူချက်ကို အတိ အကျ မရခဲ့ပေ။^၂

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း အောင်ဆန်း အက်တလီ စာချုပ်မချုပ်မီ ရှမ်းပြည်စော်ဘွားများအသင်းက ဗြိတိသျှနန်းရင်းဝန်အက်တလီထံ ရိုက်သောကြေးနန်းစာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် စော်ဘွားများ၏ ကိုယ် စားလှယ်မဟုတ်သဖြင့် တောင်တန်းနယ်များကိစ္စဆွေးနွေးရန် စော်ဘွားများအား သီးခြားဖိတ်ခေါ်ရန်တင်ပြခဲ့သည်။^၃

ဤကြေးနန်းစာသတင်းကိုသိသော ရပလ အဖွဲ့က လူထုဆန္ဒပြပွဲများ ကျင်းပပြီး ရှမ်းပြည်လူထု၏ဆန္ဒနှင့်စည်းဝေးပွဲဆုံးဖြတ်ချက်များကို လန်ဒန်သို့ကြေး နန်းဖြင့်ပေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်းစည်းဝေးပွဲဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နှင့်အဖွဲ့သည် ရှမ်းပြည်လူထုကို ကိုယ်စားပြုသည့်အဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှမ်းပြည်လုံးဝ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးမှာ ရှမ်းပြည်လူထု၏ ဆန္ဒအမှန်ပင် ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။^၄ ဤသို့ဖြင့် အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်ကို ချုပ်ဆို

၁ Rance to Pethick-Lawrence, 7 February 1947, Telegram.
IOR:M/4/2811.

- ၂ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၈၉၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
(ဂ) ဦးပုကလေး၊ ငါတို့ဗိုလ်ချုပ်ဘာတွေလုပ်ခဲ့သလဲ၊ တတိယတွဲ၊ ရန်ကုန်၊ သုမေ့ဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၇၊ စာ ၄၁။
- ၃ (က) ဦးထွန်းမြင့်၊ ရှမ်းပြည်နှင့်စော်ဘွား၊ စာ ၂၆။
(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၁၅၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
- ၄ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၃၆၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၁၅၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
(ဂ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၂၂၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ရာ၌ အပိုဒ် (ဂ) တွင် ရှမ်းပြည်နယ်အပါအဝင် နယ်ခြားဒေသဟု သတ်မှတ်သော ဒေသများ၏ရွှေ့ရေးကို ဆွေးနွေးရန်၊ နယ်ခြားဒေသလူထု၏ဆန္ဒနှင့် သဘောတူညီမှုရယူရန် သဘောတူဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်ကို ရေးဆွဲသည့်အခါ၌ မြန်မာပြည်မနှင့် နယ်ခြားဒေသများ ပေါင်းစည်းနိုင်ရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းကို ရှာဖွေရေး အတွက် စုံစမ်းရေး ကော်မတီတစ်ခုဖွဲ့ရန်လည်းပါရှိသည်။

အောင်ဆန်းအက်တလီစာချုပ်တွင် ပင်လုံကွန်ဖရင့်ကျင်းပရန် အစီအစဉ် ပါရှိသည့်အတိုင်း ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အစည်းအဝေးကျင်းပသော အခါ နယ်ခြားဒေသများမှ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်လာကြသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်နေ့အစည်းအဝေးတွင် “တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့” (တစညဖ) ကို ဖွဲ့ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် တစညဖကိုဖွဲ့စည်းပြီးသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ညောင်ရွှေစော်ဘွားစပ်ရွှေသိုက် ဖြစ်လာသည်။ တစညဖတွင် အဖွဲ့ဝင်စုစုပေါင်း ၁၈ ဦးပါဝင်ပြီး ရှမ်းကိုယ်စားလှယ် ငါးဦးအနက် နှစ်ဦးမှာ မြောက်ပိုင်းသိန္နီစော်ဘွားကြီး စဝ်ဟုံဖနှင့် မိုင်းပွန်စော်ဘွားစဝ်စံထွန်းတို့ဖြစ်၍ ကျန်သုံးဦးမှာ ရပလအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သော ဦးထွန်းမြင့်၊ ဦးကြာပုနှင့် စဝ်ဘွန်ဝပ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ရပလအဖွဲ့ဝင်များသည် စော်ဘွားများနှင့်ပူးပေါင်း၍ တစညဖတွင်ပါဝင်ခဲ့ခြင်းမှာ နယ်ချဲ့လက်အောက်မှလွတ်မြောက်လို၍ ဖြစ်သည်။ ပင်လုံစာချုပ်ရေးဆွဲစဉ် အတွင်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့ညနေတွင် တောင်ကြီးမြို့မှ ပြည်သူ့ရဲဘော်များ၊ လူတန်းစားသမဂ္ဂများ၊ ရပလအဖွဲ့ဝင်များ၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ကားကြီးများဖြင့် ပင်လုံသို့ရောက်လာပြီး လွတ်လပ်ရေးရရှိရေး၊ တောင်တန်းမြေပြန့်ညီညွတ်ရေးကြွေးကြော်ကြသည်။ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့က “ပဒေသရာဇ်စနစ်ပျက်စီးပါစေ” ဟူ၍ ကြွေးကြော်သောအခါ စော်ဘွားများက ပဒေသရာဇ်စနစ်မရှိတော့၍ မကြွေးကြော်ရန် တောင်းပန်ခဲ့သည်။

၁ မြိတိသျှ-မြန်မာဆွေးနွေးပွဲအဆုံးသတ်ချက်များ၊ (ရန်ကုန်)၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာန၊ ၁၉၄၇၊ စာ ၈-၉။

၂ Supreme Council of the United Hill Peoples (SCOUHP)

၃ (က) ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ စာ ၄၂၅။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၀၈၉၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ စာ ၄၄၉။

ထို့ကြောင့် စော်ဘွား ပဒေသထုတ်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး၌ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည် ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့နှင့် ရပလအဖွဲ့သည် ပဒေသထုတ်စော်ဘွားများဆန့်ကျင်ရေး၌ အဓိကဦးဆောင်ခဲ့သူများ ဖြစ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ပြည်မနှင့်အတူ လွတ်လပ်ရေးရရှိရေးကို ရှေ့တန်း တင်ခဲ့ရသည့်အတွက် လွတ်လပ်ရေးမရမီတွင် စော်ဘွားများနှင့် ပြေလည်အောင် ဆက်ဆံခဲ့ကြရပေသည်။ လွတ်လပ်ရေးကို အဓိကထားပြီး စော်ဘွားနှင့် လက်တွဲခဲ့ခြင်းကို မကျေနပ်သော ရပလအဖွဲ့ဝင်အချို့သည် ရပလအဖွဲ့မှခွဲထွက်ကာ ရှမ်းပြည် သစ်အဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဤအဖွဲ့တွင် ကိုဘရီနှင့် ကိုစံတင်တို့ ဦးဆောင် လျက် မိုးမိတ်မှ လူငယ်အများအပြား ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။^၁ ရပလမှ ရှမ်းပြည်သစ်အဖွဲ့ ခွဲထွက်ပြီးနောက် ပဒေသထုတ်စနစ်ကို တိုက်ဖျက်ရာ၌ပူး၍တိုက်မည်ဟူသော ပြဿနာ ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ပဒေသထုတ်စနစ်ကို စော်ဘွားများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး “ချော့သတ်မည်” ဟူသော ဦးကြာပု (သီပေါ) ခေါင်းဆောင်သော ရပလအဖွဲ့ဝင် တို့က ရှမ်းပြည်ကွန်ဂရက်ဟူ၍ ခွဲထွက်ကာ တစ်စင်ထောင်ကြပြန်သည်။^၂ ဤသို့ဖြင့် ပဒေသထုတ်စော်ဘွားများ ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုနှင့်အတူ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးကို အဓိကဦးစားပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် ပဒေသထုတ်ဆန့်ကျင်ရေးအင်အားစုမှာ အကွဲကွဲအပြားပြား ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ၏ အခွင့်အရေးများ

ရှမ်းစော်ဘွားများသည် အစ၌ မြန်မာပြည်မနှင့်ပူးပေါင်း၍ လွတ်လပ်ရေး ရယူရန် မလိုလားကြချေ။ သို့သော် ပြည်မနှင့်ပေါင်းမှသာ ပြည်မ၌ရရှိမည့် ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများကို ရရှိမည်ကို နားလည်ကြပြီး^၃ ပင်လုံစာချုပ်တွင် ပါဝင်လက်မှတ်ထိုးကြသည်။ ရပလအဖွဲ့ဝင် ကျန် ရှမ်းပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်များ မှာ ပဒေသထုတ်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်လိုပါလျက် ဗဆပလ၏ လမ်းညွှန်ချက် အတိုင်း စော်ဘွားများနှင့် လက်တွဲ၍ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ပင်လုံစာချုပ်တွင် ပါဝင်လက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို စတင်ရေးဆွဲရာတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ တိုင်းပြု

၁ (က) စစ်ပြီးခေတ်ရှမ်းပြည်၊ စာ ၃။

(ခ) ဦးထွန်းမြင့်၊ ရှမ်းပြည်နှင့်စော်ဘွား၊ စာ ၂၇။

၂ စစ်ပြီးခေတ်ရှမ်းပြည်၊ စာ ၃။

ပြည်ပြု လွှတ်တော်အမတ်များ ရွေးချယ်ရသည်။ ပထမ၌ စော်ဘွားကိုယ်စားလှယ် ၁၁ ဦးကို စော်ဘွား ၃၃ ဦးထဲမှ ရွေးချယ်ပြီး ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ၁၁ ဦးကို ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုအချိန်အတွင်း ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အပြည့် မရနိုင်သဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ကိုယ်စားလှယ် ခုနစ် ဦး ပါဝင်သော ကော်မတီအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။^၁ ၎င်း ခုနစ် ဦးတွင် ဦးထွန်းအေး၊ စဝ်ယိပ်ဖ၊ ဦးတင်ဇ၊ ဦးကြာပု၊ ဦးခွန်စောစသည်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ ဆက်လက်၍ ရှမ်းစော်ဘွား ၃၃ ဦးနှင့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ၃၃ ဦး ပါဝင်သော ရှမ်းပြည် လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကို ကျင်းပရန် အမတ်ရွေးချယ်ကြသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်အရ ရှမ်းပြည်နယ်အမတ် ၂၆ ဦးသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆ ရက်မှ ၁၆ ရက်အတွင်း ကျင်းပသော ပထမအကြိမ် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်ညီလာခံ တက်ရောက်ရန် ရွေးချယ်ခြင်း ခံရသည်။^၂

၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် တတိယအကြိမ် တိုင်းပြု ပြည်ပြု လွှတ်တော် ညီလာခံ ကို ကျင်းပသည်။ ဤညီလာခံတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့သည်။^၃ ဤသို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ (၅) တွင်

ပဒေသရာဇ် ရှမ်းပြည်စုဟူ၍ ယခင်ကခေါ်တွင်ခဲ့သော နယ်မြေများ နှင့် ဝ နယ်များသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံ အတွင်းတွင် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်တခုအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ရမည်။ ထိုပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ကို ဤမှ နောင်အဖို့တွင် “ရှမ်းပြည်နယ်” ဟု ခေါ်ရမည်^၄

ဟူ၍ ပါရှိသည်။

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဂုဏ်ထူးဆောင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၂၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၄၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၃၊ စာ ၇၃-၇၄။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဂုဏ်ထူး ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ဦးအုန်းဖေ၊ ပင်လုံစစ်တမ်း၊ စာ ၄၇၄။

၃ မြန်မာနိုင်ငံတော် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် တတိယညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၃၊ အစည်း အဝေးအမှတ် ၈၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၄၈၊

စာ ၃၃၃-၃၆၂။

၄ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၅။

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ တည်ထောင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များက စော်ဘွားများအား အခွင့်ထူးများ ခံစားစေခဲ့သည်။

ပုဒ်မ ၁၅၄ (၁) ပါလီမန်၏ ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်အမတ် အားလုံးပါဝင်သည့် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

(၂) လူမျိုးစုလွှတ်တော်၌ ပါဝင်မည့် ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာအမတ် အားလုံးကို ရှမ်းပြည်နယ်၏ စော်ဘွားများသည် မိမိတို့ စော်ဘွားများထဲမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ စော်ဘွားများသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဖြစ်နိုင်ခွင့် မရရှိစေရ။

တစ်ဖန် အခြေခံဥပဒေ ဒုတိယဇယားတွင် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ၁၂၅ နေရာရှိသည့်အနက် ၂၅ နေရာကို ရှမ်းပြည်နယ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖြည့်သွင်းရမည်ဟု ပါရှိသည်။ လူမျိုးစုလွှတ်တော်မှ အမတ် ၂၅ ဦးစလုံးမှာ စော်ဘွားများ ဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်နယ် အာဏာပိုင်ဥပဒေပြုအဖွဲ့ဖြစ်သော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီကို လူမျိုးစုလွှတ်တော်မှ စော်ဘွား ၂၅ ဦးနှင့် ရှမ်းပြည်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ၂၅ ဦးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၂(၁) တွင်

“စော်ဘွား” သို့တည်းမဟုတ် “စောဖျာ” ဟူသည်မှာ အငြင်းပွားမှု ပေါ်ပေါက်လာလျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမတက သက်ဆိုင်ရာ ရိုက်ရာခံ စည်းကမ်းများနှင့်အညီ အသိအမှတ်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုသည်။

ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသည်။

ဤဖော်ပြပါဥပဒေများအရ စော်ဘွားများသည် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရသည်။ ထို့ပြင် အခြေခံဥပဒေအခန်း ၁၄ အကူးအပြောင်းကာလ ပြဋ္ဌာန်းချက် ပုဒ်မ ၂၂၆(၁) တွင်

၁ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၅၄။

၂ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဒုတိယဇယား။

၃ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၂၂(၁)။

လက်ရှိတရားဥပဒေများသည် ဤအခြေခံဥပဒေနှင့် မညီမညွတ်မဖြစ်
သည်အထိ၎င်း၊ ဤအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင်၎င်း၊ ထိုလက်ရှိ
တရားဥပဒေများကိုဖြစ်စေ တခုခုကိုဖြစ်စေ ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်ရှိသော
ဥပဒေပြုအဖွဲ့ကသော်၎င်း၊ ထိုကဲ့သို့သော အာဏာပိုင်ကသော်၎င်း
မရုပ်သိမ်းသေးသမျှ သို့တည်းမဟုတ် မပြင်သေးသမျှ၊ ဆက်လက်၍
အာဏာစာည်စေရမည်။

ဟုပါရှိသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်လက်စွဲဥပဒေ^၁ အတိုင်း ဆက်လက်
ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် စော်ဘွားများမှာ မိမိတို့နယ်ပယ်၌ အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ တရားစီရင်ခွင့်၊
အခွန်ကောက်ခံခွင့်အာဏာများကို ဆက်လက်ရရှိပြန်သည်။ ထို့ပြင် ရှမ်းပြည်နယ်
ကောင်စီတွင် ပါဝင်ကြရသောကြောင့် ရှမ်းစော်ဘွားများသည် ယခင်က မရခဲ့
ပူးသောဥပဒေပြုအာဏာကိုပါ လက်ဝယ်ရရှိလိုက်ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် လွတ်လပ်သော
မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများသည် ပဒေသရာဇ် အခွင့်အရေးအာဏာများ
အပြည့်အဝ ရရှိခဲ့ကြလေသည်။ ထိုသို့ စော်ဘွားများအား အခွင့်ထူးရစေခဲ့သော
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်းကို ရပလ အဖွဲ့က ပြင်းပြင်းထန်ထန်
ကန့်ကွက်ခဲ့သေးသည်။ သို့သော် တစ်နှစ်အတွင်း လွတ်လပ်ရေး ရရှိရေးအတွက်
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပမည့်
ဗြိတိသျှပါလီမန်တွင် အချိန်မီတင်သွင်းရန် လိုသည်။ ဤသို့တင်းမာနေလျှင် အချိန်
မမီနိုင်ကြောင်းကိုလည်း သိကြသည်။ ထို့ပြင် ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌဝန်းကြီးချုပ် ဦးနုက
ရပလ ကိုယ်စားလှယ်များအားဆက်လက်မတင်းမာသင့်ကြောင်း လွတ်လပ်ရေးရရန်
အရေးကြီးကြောင်း ရှမ်းပြည်၌ သုံးနှစ်ခန့်စမ်းသပ်ကြည့်ပြီး မကြိုက်လျှင် ဤဥပဒေ
များကို ပြင်ဆင်ပေးမည့်အကြောင်း စေ့စပ်ပြောဆိုသဖြင့် အလျော့ပေးခဲ့ကြသည်။
ထိုစဉ်က ရပလ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဖဆပလ အပေါ် အထူးယုံကြည်လျက်
လွတ်လပ်ရေးရပြီးလျှင် ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးကို ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်သည်
ရပလ နှင့်အတူ ပူးတွဲဆောင်ရွက်မည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။^၂ သို့သော် ရပလ တို့က
ဖဆပလ အဖွဲ့ကို အားကိုးသည်မှာ လွဲမှားကြောင်း ပထမအကြိမ် ရှမ်းပြည်နယ်
ဥက္ကဋ္ဌ ရွေးကောက်ပွဲ၌ တွေ့ကြုံခဲ့ကြသည်။ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၀ တွင်
ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရာထူးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤသို့ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်သည် ရှမ်းပြည်ကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ ပါလီမန်၏
ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ် အမတ်များ အနက် အမတ်

^၁ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၂၆ (၁)။

^၂ Shan States Manual.

^၃ ဦးထွန်းမြင့်၊ ရှမ်းပြည်နှင့်စော်ဘွား။ စာ ၄၉။

တစ်ဦးဦး၏အမည်ကို တင်သွင်းသောအခါ ထိုသို့အမည်တင်သွင်းခြင်း ခံရသောအမတ်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အောက်တွင် “ရှမ်းပြည်နယ် ဝန်ကြီး” ဟု ခေါ်တွင်ရမည်ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စု အစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအဖြစ်ဖြင့်ခန့်ထားရမည်။ ထိုသို့ခန့်ထားခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည် ဤအခြေခံဥပဒေ၏ကိစ္စများအတွက် ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ရမည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ရာထူးရရှိရေးကို ရှမ်းစော်ဘွားတို့ အပတ်စာကုတ် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် ပထမအကြိမ် ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရာတွင် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်အမတ်ကို ပါလီမန်အမတ်အဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်နယ် ဆိုင်ရာအမတ် ၂၅ ဦးမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့အဖြစ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ထို့ကြောင့် စော်ဘွား ၁၁ ဦး၊ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ၁၁ ဦး၊ ကချင်ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးနှင့် ကိုးကန့်စော်ဘွား တရုတ်အမျိုးသားတစ်ဦး စုစုပေါင်း ၂၅ ဦးတို့ ပါဝင်သော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအတွက် ဥက္ကဋ္ဌရွေးရာတွင် ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံသူများမှာ မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ချိုနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး) တို့ ဖြစ်ကြသည်။ မဲစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးထွန်းမြင့်က တစ်မဲအသာရပြီး ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ စော်ဘွားများက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ထံ ချဉ်းကပ်၍ ဦးထွန်းမြင့် နေရာတွင် စဝ်ခွန်ချိုအား ပြောင်းလဲခန့်ထားပေးရန် တောင်းဆိုကြသည်။

စော်ဘွားများက ဝန်ကြီးချုပ်အား အကျပ်ကိုင်၍ မိမိတို့ကို မလိုက်လျောပါက ပုန်ကန်မည်ဟု စတင်ခြိမ်းခြောက်ကြသည်။ ဦးနု သည် စော်ဘွားများနှင့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တို့အား နေ့စပ်ပေးနိုင်ရန် ရွှေ့နေချုပ် ဦးချန်ထွန်းနှင့် တိုင်ပင်သည်။ ရွှေ့နေချုပ်က အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၈ ကို ထောက်ပြ အကြံပြုသည်။ ပုဒ်မ ၁၁၈ တွင်

- ၁ မွဲစည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆၀။
- ၂ ဒုတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၇၄။
- ၃ သာယာဝတီအောင်ရှင်း၊ လင်းခေးဦးထွန်းမြင့်၊ ရန်ကုန်၊ နေလင်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၆၊ စာ ၂၆၂။ နောင်ကိုးကားလျှင် အောင်ရှင်း၊ လင်းခေး ဟု ညွှန်းမည်။
- ၄ ဒုတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၇၄။
- ၅ အောင်ရှင်း၊ လင်းခေး၊ စာ ၂၆၆။
- ၆ ရှမ်းပြည်တစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၃၊ ၃ ဇွန် ၁၉၄၈၊ စာ ၃။

ဝန်ကြီးချုပ်သည်၊ မိမိ၏ သဘောအရ လုံလောက်သော အကြောင်းများ ရှိသည်ဟု ထင်မြင်လျှင်၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီး တဦးအား မည်သည့် အချိန်အခါ၌မဆို ရာထူးမှ နုတ်ထွက်စေရန် တောင်း ဆို နိုင် သည်။ အကယ်၍ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးသည် ထိုတောင်းဆိုချက်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ ပျက်ကွက် ခဲ့သော်၊ ထိုဝန်ကြီးအား ဝန်ကြီးချုပ်က ရာထူးမှ ရပ်စဲစေရန် အကြံ ပေးခဲ့လျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ထိုဝန်ကြီးကို ရာထူးမှ ရပ်စဲစေရမည်

ဟူ၍ ပါရှိသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု က ဦးထွန်းမြင့် အား ရှမ်းပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌရာထူးမှ နုတ်ထွက်ပေးရန်၊ ထိုရာထူးအစား သတ္တုတွင်းနှင့် စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီး အဖြစ် လက်ခံရန် စေစပ်ဆွေးနွေးသည်။ ဤသို့ ညှိနှိုင်းခြင်းဖြင့် သတ္တုတွင်းနှင့် စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာနကို ဦးထွန်းမြင့် လက်မခံရန် ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းအေးက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ဦးထွန်းမြင့် နှင့် စော်ဘွားများ အပြန်အလှန် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်ကြသည်။ ဦးထွန်းမြင့် က မိမိအားရာထူးမှ နုတ်ထွက်စေလိုလျှင် ရှမ်းပြည် စော်ဘွား ၃၃ ဦး အုပ်ချုပ်သော ရှမ်းပြည်နယ် ၃၃ နယ်အတွင်း၌ အုပ်ချုပ်ရေး တစ်ညီတည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တစ်ဦး ဖွဲ့စည်းပေးရန်၊ ၎င်း ကော်မရှင်၏ ဥက္ကဋ္ဌကို ပြည်သူလူထုကိုယ်စားလှယ်ထဲက တစ်ဦးဦးရွေးချယ်ရန်၊ ထိုကော်မရှင်က အောက်ပါမူ ငါးချက်ကို အမြန်ဆုံးစုံစမ်း ဆောင်ရွက် ပေးရန် တောင်းဆိုသည်။

- ၁။ ရှမ်းပြည် အခွန်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးကို ဗဟိုအစိုးရက ကြီးကိုင် ဆောင်ရွက်သွားရန်
- ၂။ ရှမ်းပြည်အတွင်းရှိ နယ်အသီးသီးမှ ပုလိပ်များကို ဗဟိုက ကြီးကိုင် ဆောင်ရွက်သွားရန်
- ၃။ ခိုင်စား (နယ်ပိုင်) များဖြစ်သော၊ ဟိန်၊ ထမုံ၊ ကြေ၊ မြို့စား အစ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို သက်ဆိုင်ရာလူထုဆန္ဒအရ ရွေးကောက်တင် မြှောက်ရန်

^၁ အောင်ရှင်း၊ လင်းခေး၊ စာ ၂၆၆-၂၆၇။

^၂ စုစိယ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၇၄။

၄။ ရှမ်းပြည်တွင် လောင်းကစားများကို လုံးဝပိတ်ရန်

၅။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင်းရှိ နယ်အရာရှိများ တနယ်မှတနယ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခွင့်ရှိရန်

ဦးထွန်းမြင့်၏ ဆန္ဒအတိုင်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စော်ဘွားများနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်များ ပါဝင်သော အစည်းအဝေး တစ်ရပ်ကို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအိမ်တွင်ကျင်းပသည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးက မူ ငါးချက် အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်ကို ဖွဲ့စည်းရန်ဆုံးဖြတ်သည်။^၁ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ ပထမညီလာခံတွင် စော်ဘွားကိုယ်စားလှယ်သုံးဦး၊ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် သုံးဦးနှင့် ပညာရှင်သုံးဦး စုစုပေါင်း ကိုးဦးပါသည့် ရှမ်းပြည်စုံစမ်းရေး ကော်မရှင်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

၁။ ဦးထွန်းအေး (ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်ဆိုင်ရာပညာရေးနှင့် လူမှုရေးဌာန ဝန်ကြီး) ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းအမတ်

၂။ ဦးဘဇံ (ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းအမတ်)

၃။ ဦးထွန်းအုံ (ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းအမတ်)

၄။ ဦးဖြူ (သထုံစော်ဘွား၏ကိုယ်စားလှယ်)

၅။ ဒူဝါဇော်ဘ (ကချင်ဒူဝါ)

၆။ စဝ်ခွန်ပန်းစိန် (တောင်ပိုင်စော်ဘွား)

၇။ ဦးအေးမောင် (တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားဝန်ကြီး)

၁ (က) ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၃၊ ၃ ဇွန် ၁၉၄၈၊ စာ ၃။
(ခ) အောင်ရှင်၊ လင်းခေး၊ စာ ၂၆၉။

၂ Ba Thann Win, *Administration of Shan State from the Panglong Conference to the Cessation of the Powers of the Saophas, 1947-1959*, (Unpublished M.A. thesis, Rangoon University, 1971.) p. 25. နောင် ကိုးကားလျှင် Ba Thann Win, *Administration of Shan State* ဟု ညွှန်းမည်။

ဂ။ ဦးချန်ထွန်း (ရွှေနေချုပ်)

ဇ။ ဦးမြင့်ထူး (တောင်တန်းဒေသ အကြံပေးအရာရှိ) °

မူငါးချက်ကို စုံစမ်းရန် ကော်မရှင်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့ပြီးကြောင်း ကြေညာချက် ထွက်သည်နှင့် စော်ဘွားဩဇာလွှမ်းသော ရှမ်းပြည်နယ်များ၌ ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

အမှန်စင်စစ် ထိုသို့ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြမှုများကို စော်ဘွားများကိုယ်တိုင်က ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း စည်းဝေးပွဲများကို တောင်ကြီး၊ ညောင်ရွှေ၊ မိုင်းကိုင်မြို့များ၌ ကျင်းပသည်။ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ စည်းဝေးပွဲတွင် စော်ဘွားကြီးတစ်ဦးက လက်ရှိရှမ်းပြည်တွင် လှုပ်ရှားနေသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များ သည် နယ်ရှင်စော်ဘွားများ၏ အဓိကရန်သူဖြစ်ကြောင်း၊ အဆိုးဆုံးအဖွဲ့မှာ ရပလ အဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုနိုင်ငံရေး အဖွဲ့များကို အပြုတ်တိုက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ သွေးထွက်သံယိုမှု ဖြစ်သည်အထိ တိုက်ခိုက်သင့်က ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရမည့်အကြောင်း ပြောကြားသွားသည်။^၁ တစ်ဖန် မေလ ၃၀-၃၁ ရက်နေ့များတွင်လည်း မိုင်းကိုင် မြို့၌ စော်ဘွားများ ထပ်မံဆွေးနွေး စည်းဝေးကြရာတွင် ဦးထွန်းမြင့်၏ မူငါးချက်ကို လုံးဝသဘောမတူကြောင်း၊ မထောက်ခံနိုင်ကြောင်း ပြောကြားဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထို့ပြင် စော်ဘွားများ၏ အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များကို သပိတ်မှောက်ရန်၊ ရပလ အဖွဲ့ဝင်မှန်သမျှကို သာရေးနာရေးများတွင် မကူညီရန်၊ ထိုသို့ ရပလ အဖွဲ့ ဝင်များကို သာရေးနာရေး၌ ကူညီသော ဘုန်းကြီးများကိုပင် မကိုးကွယ်ရန်၊ ၁၈ နှစ် ပြည့်သူတိုင်း စော်ဘွားများ ဦးစီးသော အသင်းသို့ဝင်ရန်၊ နောင်နိုင်ငံရေး ရှုပ်ထွေးလာပါက စော်ဘွားများဦးဆောင်သော အသင်းသို့ မဝင်သူများကို သတ်ပစ်ရန်အထိ ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုမှုများ ရှိလာခဲ့သည်။^၂

ထိုမိုင်းကိုင်စည်းဝေးပွဲပြီးနောက် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်ကိုးဦးအဖွဲ့မှ စော်ဘွား ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးဖြစ်သော စင်ခွန်ပန်းစိန်နှင့် ဦးဖြူတို့နုတ်ထွက်ကြောင်း ကော်မ

၁ (က) ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၃၊ ၃ ဇွန် ၁၉၄၈၊ စာ ၃။
(ခ) ဦးတင်အုန်း၊ “ရှမ်းပြည်နယ်တရားစီရင်ရေး” ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် လူမှုရေးသိပ္ပံဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁၊ ရန်ကုန်၊ ဗဟိုပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၈၊ စာ ၂၁၂။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဦးတင်အုန်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တရားစီရင်ရေး ဟု ညွှန်းမည်။
၂ ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၂၊ ၈ မေ ၁၉၄၇၊ စာ ၅။
၃ ယင်း

ရှင်အေးကဏ္ဍ ဦးထွန်းအေးထံ သံကြိုးရိုက်အကြောင်းကြားသည်။^၁ ဆက်လက်၍ မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဒူဝါဇော်ဘကနုတ်ထွက်ပြန်သည်။ စော်ဘွားများဦးဆောင်၍ ဆန္ဒပြမှုကန့်ကွက်မှုပြုလုပ်သည့်နည်းတူ စော်ဘွားဩဇာသက်ရောက်သော ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း သီပေါနယ်တွင်လည်း ကော်မရှင်အဖွဲ့ကို ဆန္ဒပြသပိတ်မှောက်ခဲ့သည်။ ဤဆန္ဒပြမှုများကြောင့် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဥပဒေကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်သုံးဦးအနက် တရားဝန်ကြီး ဦးမောင်နှင့် ရှေ့နေချုပ် ဦးချန်ထွန်းတို့သည် စုံစမ်းရေးကော်မရှင် ခရီးထွက်ရာ၌မလိုက်ပါဘဲနေခဲ့ကြသည်။^၂ ကျန်ရှိသောအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဦးထွန်းအေး ခေါင်းဆောင်သောစုံစမ်းရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ခရီးထွက်သောအခါ၌ သီပေါနယ်ဘက်၌ ဆန္ဒပြမှုပြင်းထန်သဖြင့် လက်နက်ကိုင် လုံခြုံရေးတာဝန်ခံ ဝိုင်းရံအစောင့်ချပေး ရသည်အထိ အခြေအနေတင်းမာခဲ့သည်။^၃

ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုများကြားမှစုံစမ်းရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ခရီးထွက်ခဲ့ပြီးနောက် ကော်မရှင်၏အဆိုပြုချက်ကို ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့၌ ရှမ်းပြည် နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးသို့ တင်ပြသည်။ ၎င်းတင်ပြချက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၌ ရာဇသတ်ကြီးနှင့် ကျင့်ထုံးဥပဒေကို ပြည်မနှင့်တူညီစွာကျင့်သုံးရန်၊ ပြည်မရှိတည်ဆဲ ဥပဒေများကို ရှမ်းပြည်နယ်သို့ အာဏာပျံ့နှံ့စေရာတွင် မည်သည့်ပြင်ဆင်ချက်များ ပြုလုပ်သင့်သည်ကို ပညာရှင်အဖွဲ့က သုံးသပ်တင်ပြရန်၊ ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် တရား လွှတ်တော်ရုံးတစ်ရုံးထားရန်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင် လွိုင်လင်၌ လည်း ကောင်း၊ မြောက်ပိုင်းတွင် လားရှိုး၌လည်းကောင်း စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးတစ်ခုစီ ဖွင့်လှစ်ပေးရန်အဆိုပြုချက်များပါရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးက ယင်းကိစ္စကို ယတိပြတ်မဆုံးဖြတ်ဘဲ နောင်ဆက်လက်ဆွေးနွေးရန် ရက်ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ သည်။^၄ ထိုစဉ်က ဦးထွန်းအေး၏တောင်းဆိုချက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်အားပြည်မကဲ့သို့ အဆင့်အတန်းဖြစ်ရန် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာနှင့် တရားစီရင်မှုအာဏာ များကို ကိုင်ထားလိုလျှင် နိုင်ငံရေးမှထွက်ရန်၊ ဥပဒေပြုအာဏာကို ကိုင်ထားလိုပါက အုပ်ချုပ်မှုအာဏာကိုစွန့်လွှတ်ရန် စသည့်အချက်များပါရှိခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင်

၁ ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၄၊ ၁၆ ဇွန် ၁၉၄၈၊ စာ ၃။

၂ ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၅၊ ၇ ဇူလိုင် ၁၉၄၈၊ စာ ၁၇။

၃ ယင်း၊

၄ ဦးတင်အုန်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်တရားစီရင်ရေး၊ စာ ၂၀၂။

ဦးထွန်းအေးခေါင်းဆောင်သည့် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာနှင့် တောင်းဆိုချက်များကို ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီကလက်မခံဘဲ ပယ်ချခဲ့သည်။^၁

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများသည် ယခင်ပဒေသရာဇ်အဆောင်အယောင် အခွင့်အာဏာများသာမက မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံရေးအခွင့်အာဏာများပင် ထပ်မံရရှိခဲ့ကြသည်။

ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုပြင်းထန်လာခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးစကာလ၌ အခြေခံဥပဒေအရ ရှမ်းစော်ဘွားများအခွင့်ထူးများရနေခြင်းကို ဦးထွန်းမြင့်၊ ဦးထွန်းအေးတို့ဦးဆောင်၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင်လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးတွင်လည်းကောင်း ပြုပြင်ရေးအတွက် အရေးဆိုမှုများလုပ်သည်နှင့်တစ်ချိန်တည်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်၌ ပဒေသရာဇ်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းသင့်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း စာပေဖြင့် ရေးသားလှုံ့ဆော်မှုများပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးနေသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများကို အခြေခံဥပဒေ၌ အခွင့်ထူးပေးထားခြင်းကို ထောက်ပြပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်နှင့် ဆန့်ကျင်နေကြောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်ဟစ်တိုင်မျှာနယ် က

စော်ဘွားဟူသည်မှာ ပြည်သူလူထုက အများသဘောကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သောသူမဟုတ်၊ အဖေစော်ဘွားမရှိလျှင် သားက အဖေအရှိက်အရာကိုဆက်ခံသော ပဋိသန္ဓေစနစ်အရ နယ်ရှင်ပယ်ရှင်ဖြစ်လာရသူဖြစ်၏။ ရှင်ဘုရင်အငယ်စားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပဒေသရာဇ်စနစ်ဟု ခေါ်သည်။ . . .

လူထုကသူ့ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားခြင်း မဟုတ်သဖြင့် လူထုကသူ့ကိုဖြုတ်ချရန်လည်း အခွင့်အရေးမရှိ။ . . .

သူ့နယ်တွင် အရာရှိအရာခံ အားလုံးကို သူ့သဘောအတိုင်းခန့်အပ်၏။ ပို၍အာဏာရှင်ဆန်သော အချက်ကား နယ်တွင်စော်ဘွားများသည် အုပ်ချုပ်ရေးကို ဆောင်ရွက်သည့်ပြင် အခွန်တော်ကို

^၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံထော် (ပါလီမန်) စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၂၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁၁၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၆၊ စာ ၆၈၁။ နောက်ကိုးကားလျှင် စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၂/၁၁ ဟုညွှန်းမည်။

လည်း ကောက်ခံပြီးတရားစီရင်ပေး၏။ ဤစနစ်ကို အော်တိုကရေ စီဟု မခေါ်လျှင် ဘယ်စံနစ်ကိုခေါ်မည်နည်း၊ ဤစံနစ်မှ ဒီမိုကရေစီနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင် အဘယ်စံနစ်ဆန့်ကျင်မည်နည်း

ဟူ၍ ဝေဖန်ရေးသားပြီး “အခြေခံဥပဒေထဲမှ စော်ဘွားများ ရရှိသောအခွင့်အရေးများကို အမြန်ဆုံးထုတ်နုတ်ပယ်ဖျက်ပြောင်းလဲပြုပြင်ပစ်ရန် ပြင်းပြင်းထန်ထန်တောင်းဆို”ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ပြည့်နှစ်အတွင်းတွင် ရှမ်းပြည်၌ ရ ပ လ အဖွဲ့သာ မကဘဲ ပဒေသဆိုင် ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီ ရှင်သန်ရေးကို လှုံ့ဆော်သည့် အခြားအဖွဲ့များလည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ယခင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်က ဖွဲ့ခဲ့သော ပအိုဝ် အဖွဲ့ (ပအိုဝ်လှိုင်ဗွ) ကို ပြည်ထောင်စုပအိုဝ် အမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ် (ပအမဖ) ဟူ၍ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းသည်။ ၎င်းတို့၏ရည်ရွယ်ချက်ကို ဝတ်ပြန်ကြေညာရာ၌ ရှမ်းပဒေသဆိုင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ရေးဟူ၍ ဖော်ပြသည်။ ဤအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘိုးခင်နှင့် အတွင်းရေးမှူး ဦးဖြူ နှစ်ဦးလုံးမှာ ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီဝင်များ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၅၈ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပအမဖ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် တောင်တန်းဒေသ ပအိုဝ် လူထုဆန္ဒပြပွဲကြီးတစ်ရပ်ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုဆန္ဒပြပွဲ၌ ပဒေသဆိုင်စနစ်အလိုမရှိ၊ ပအိုဝ် အရေး ချက်ချင်းပေး၊ ပြည်ထောင်စုတည်မြဲပါစေ၊ ဒီမိုကရေစီအရေး တို့အရေးစသဖြင့် ကြွေးကြော်ကြသည်။ လူထုတစ်သောင်းနီးပါး ပါဝင်၍ တောင်ကြီးမြို့အတွင်း လှည့်လည်ဆန္ဒပြပြီး လူထုစည်းဝေးပွဲညီလာခံကို တောင်ကြီးမြို့ ဘောလုံးကွင်းတွင် ပြုလုပ်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးပွဲတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်သုံးရပ်ကိုချမှတ်ခဲ့ရာ တစ်ရပ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ် သခင်နု ညွှန်ကြားချက်အရ ပအိုဝ် အမျိုးသားများ၏ လိုလားချက်ကို တိကျမှန်ကန်စွာ သိရှိနိုင်ရန် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်စေ လွှတ်မည်ဆိုသော ကတိကို အမြန် ဆုံးဆောင်ရွက်ရန် ဤအဖွဲ့က လိုလားသည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုစည်းဝေးပွဲ၏ တောင်းဆိုချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အစီရင်ခံစာတင်သွင်းချက်တစ်စောင်ကို ထိုစဉ်ကရှမ်းပြည်နယ် ဝန်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော ပအိုဝ်ဝန်ကြီး ဦးဘိုးခင်ထံမှ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ပေးပို့ခဲ့သည်။

၁ ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၂၊ ၈ မေ ၁၉၄၈၊ စာ ၃။
၂ ပြည်ထောင်စု ပအိုဝ်အမျိုးသားအဖွဲ့ တတိယအကြိမ်မြောက် ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် တင်သွင်းသော ဗဟိုအမှုဆောင်အစီရင်ခံစာနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် မတ်လ (၂၀ ရက်၊ ၂၁ ရက်၊ ၂၂ ရက်)၊ စာ ၈၇-၈၈၊ HDR: X/282/1988၊ နောင်ကိုးကားလျှင် ပအမဖ အစီရင်ခံစာ ဟညွှန်းမည်။
၃ ပအမဖအစီရင်ခံစာ၊ စာ ၇-၁၀။

ဤသို့လူထုဆန္ဒပြပွဲ၊ လူထုစည်းဝေးပွဲပြုလုပ်၍ စော်ဘွားများကို ဆန့်ကျင်မှုကြောင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့၌ ရှမ်းစော်ဘွားများသည် ပအိုဝ်းခေါင်းဆောင်များကို ခေါ်ယူတွေ့ဆုံ၍ အပြန်အလှန်စေ့စပ်မှုများ ပြုလုပ်သည်။ သို့သော် ပအာမဖ တို့၏ တောင်းဆိုချက်များအတိုင်း ပြုပြင်ဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်မလာခဲ့ပေ။

ယခင် ရပလအဖွဲ့ကလည်း အခါအခွင့်သင့်တိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအစည်းအဝေးတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးရန် ဆက်လက်အရေးဆိုသည်။ အထူးသဖြင့် ဦးထွန်းအေးသည် ရှမ်းပြည်နယ်ရှင်စော်ဘွားများ၏ အနာဂတ်အရေးကို အဓိကထား၍ ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရန်အဆိုကို မကြာခဏ တင်သွင်းသည်။^၁ ထို့ကြောင့် ရှမ်းစော်ဘွားတို့ဘက်ကလည်း တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးပြင်ဆင်ရန် ကော်မရှင်များဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် မူငါးချက်ပါဝင်သော စုံစမ်းရေးကော်မရှင်၏ အဆိုပြုချက်ပယ်ချခြင်းခံရပြီး၊ နောက်ပိုင်းစစ်ခွန်ချိုကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်၍ အုပ်ချုပ်ရေးပြုပြင်ရေးအတွက် ကော်မရှင်တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့သော် မည်သို့သောပြုပြင်ဆောင်ရွက်ချက်ကိုမှ မပြုလုပ်ဘဲ ပျက်ပြားသွားခဲ့သည်။^၂

တစ်ဖန် ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^၃ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ် အနာဂတ်တိုးတက်ရေးကိုရှေးရှု၍ အထူးကော်မရှင်တစ်ရပ်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဖွဲ့စည်းကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

လက်ရှိအခြေအနေအရ ရှမ်းပြည်နယ်၏အနာဂတ် တိုးတက်ကြီးပွားရေးနှင့် လွတ်လပ်မှုတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးရှေ့ရှုလျက် နယ်ရှင်စော်ဘွားများတို့သည် နိုင်ငံရေးရာများတွင်ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုသည့်အားလျော်စွာ မိမိတို့၏နယ်အသီးသီး၌ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်လိုမည်ထင်၍ စော်ဘွားများအသင်းက ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုထားသော အချက်နှင့်အညီ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ တောင်းပန်ချက်အရ

၁ ပအာမဖအစီရင်ခံစာ၊ စာ ၁၃။

၂ ဒုတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၆၃။

၃ ယင်း

၄ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ နေ့စွဲပါစာအမှတ် ၆၄-ရ (အ) ၅၂ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ ကြေညာချက်၊ Ba Thann Win, Administration of Shan State, Appendix, p. 248.

၁။ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သော အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်တစ်ဦးကို ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်ဟု ခေါ်တွင်စေလျက် ၁၉၅၁ ခုနှစ် စုံစမ်းရေးကော်မတီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၃) အရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဖွဲ့စည်းခန့်ထားလိုက်သည်။

၁။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးမြင့်သိန်း ၂၉၅၅

၂။ ဦးမြင့်ထူး ၃-၂၉၅၅

၃။ သတိုးမဟာသရေစည်သူ စင်ဟုဖသိန္နီစော်ဘွား အဖွဲ့ဝင်လူကြီး

၄။ သရေစည်သူ၊ စင်ရွှေမျိုး၊ ကျေးသီးစော်ဘွား ။

၅။ သီရိပျံချီ၊ စင်ခွန်အောင်၊ ဘော်စော်ဘွား ။

၆။ မဟာသရေစည်သူ ဦးစံလူ

ဦးမေအောင်

ဦးလိပ်

အတွင်းရေးမှူး

တွဲဘက်အတွင်းရေးမှူး

၂။ ဤအထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်တွင် သင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဖြင့်၊ ဤကော်မရှင်ကပင် ထပ်မံတိုးချဲ့ ခန့်ထားနိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

၃။ အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်၏တာဝန်နှင့်အလုပ်ဝတ္တရားများမှာ

(က) စော်ဘွားများ၏ နယ်အသီးသီးတွင် စော်ဘွား အုပ်ချုပ်ခြင်းကိစ္စကို ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်နိုင်၊ မဖြစ်နိုင် စုံစမ်းရန်

(ခ) ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်နိုင်က၊ အနာဂတ်အတွက် မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ရန် သင့်တော်ကြောင်းနှင့်

(ဂ) ပြောင်းလဲရန်မဖြစ်နိုင်က စော်ဘွားအုပ်ချုပ်ရေးကို၊ မည်ကဲ့သို့ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သင့်ကြောင်းကို ရှမ်းပြည် နယ် ဥက္ကဋ္ဌ သို့ အကြံပေးထောက်ခံရန်

၄။ ဤအထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်သည် မိမိတို့၏တာဝန်နှင့် အလုပ်ဝတ္တရား များကို ဤနေ့မှစ၍ ၆ လအတွင်း ပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်လျက်၊ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌထံသို့ ထောက်ခံချက်များပါသော အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းရမည်။

ဤအထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ကို ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး စပ်ရွှေသိုက်၏လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ဖွဲ့စည်းပြီး စော်ဘွားပါသည်ဟု အကြောင်းပြ၍ ဝဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့များက ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြကြသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပအာမဖ အဖွဲ့ကစည်းဝေးပြီး ဤကော်မရှင်၏မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုခြင်းမပြုကြရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်။ ထို့ပြင် ဤအထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်တွင် ပါဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်များကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း လူထုဆန္ဒပြပွဲ ကျင်းပ၍ ကန့်ကွက်သည်အထိ လှုပ်ရှားကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင် တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ကို နှမ့်ခန်းအမတ် ဦးထွန်းအေး ခေါင်းဆောင်၍ ဖွဲ့သည်။ ၎င်းအဖွဲ့တွင် ကုန်သည်ပွဲစား၊ ကျောင်းသားလူငယ်များ၊ ပအိုဝ် လူထုကိုယ်စားလှယ်၊ အင်းလေး လူထုကိုယ်စားလှယ်စသည်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ဤအဖွဲ့၏ကြေညာစာတမ်းအမှတ် ၁ တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၃ အရ

ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌသည် ပြည်နယ်ကောင်စီ၏ သာမန်ညီလာခံ ကျင်းပသောအခါများ၌၊ မိမိဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်း ဆောင်တာ အကြောင်းကိုပြောကြားရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ပြောကြား စေရမည်။ ရှမ်းပြည်နယ်ကိစ္စအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် တင်သွင်းစေရမည်။ ပြည်နယ်၏ အကျိုးစီးပွား တိုးတက်မှုတိုးတက်ကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆသော စီမံချက်များကို စဉ်းစားဆွေးနွေးစေရန် ပြည်နယ် ကောင်စီအား ထောက်ခံအကြံပေးရမည်

ဟုဆိုထားသော်လည်း ဤကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီသို့ တင်ပြ ဆွေးနွေးခြင်းမပြုသည့်ပြင် စော်ဘွားတို့အလိုကျ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တစ်ဖက်သတ် နိုင်ထက်စီးနင်းဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းကြောင့် လုံးဝတရားနည်းလမ်းမကျကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍ကြေညာချက်၌ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့သို့ရောက်ရှိမည်ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားဝန်ကြီး သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးမြင့်သိန်း ခေါင်းဆောင်၍ သတိုးမဟာသရေစည်သူ သိန္နီစော်ဘွားကြီး စပ်ဟုံဖပါဝင်သော ရှမ်းပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေး အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်သည် စော်ဘွားများ၏စိတ်တိုင်းကျဖွဲ့စည်းထားသောကော်မရှင်ဖြစ်သည့်အတွက် အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင် တိုက်ဖျက်ရေး

အဖွဲ့က ရှမ်းပြည် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံပါဝင်သော လူထုဆန္ဒပြ ကန့်ကွက်ရေး အခမ်းအနားတစ်ရပ်ကို ၁၉၅၂ ခုနှစ် မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့၌ ကျင်းပမည့်အကြောင်းနှင့် ရှမ်းလူထုတစ်ရပ်လုံးအားဖိတ်ခေါ်ကြောင်း ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် ရှမ်းပြည်၌ ထိုအချိန်ထိမရေးဆွဲရသေးသော ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံဥပဒေကို တိကျမှန်ကန်သည့် လူထုဒီမိုကရေစီနည်းဖြင့်သာ ရေးဆွဲရန်လည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်။ တစ်ဖန် ကြေညာစာတမ်း၏ နိဂုံးတွင် “ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရမည်” ဟု ကြွေးကြော်ချက်ပါရှိသည်။”

၎င်းတို့၏ကြေညာချက်ပါအတိုင်း မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် လူထု အစည်း အဝေးကြီးနှင့် ဆန္ဒပြပွဲတစ်ရပ်ကို တောင်ကြီးမြို့၌ကျင်းပသည်။ ညောင်ရွှေ၊ ရပ်စောက်၊ ပင်းတယ၊ ဝေးလှ၊ ဟိုပုံးနှင့်တောင်ကြီးနယ်ပေါင်းစုံမှ ရှမ်းတိုင်းရင်း သားများဖြစ်ကြသော ဓနု၊ တောင်ရိုး၊ အင်းသား၊ လီရှော၊ ရှမ်း၊ ပအိုဝ်နှင့် ဂေါ်ရခါးများအပါအဝင် လူထုနှစ်သောင်းကျော်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ အစည်း အဝေးတွင် နမ့်ခန်းပါလီမန်အမတ်ဦးထွန်းအေးက သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ရပ်စောက်ပါလီမန်အမတ်ဦးစံအောင်က ဆောင်ရွက်သည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှ ဦးတင်ကိုကိုကဆောင်ရွက်သည်။”

ဖော်ပြပါလူထုအစည်းအဝေးတွင် သဘာပတိ ဦးထွန်းအေး က ရှမ်းပြည် အထူး စုံစမ်းရေးကော်မရှင်အား တရားနည်းလမ်းမကျသဖြင့် ကန့်ကွက်ရန်ကို အသေးစိတ်ရှင်းလင်းပြပြီးမှ အင်းလေးလူထုကိုယ်စား ဦးထွန်းတင် က ဟောပြော သည်။ ထိုနောက် ရှမ်းအမျိုးသားကိုယ်စားလှယ် ဦးဖေရှင်က ရှမ်းဘာသာဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပအိုဝ်တောင်သူအမျိုးသားကိုယ်စားလှယ် ပအမဖအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌဗိုလ်ဟိန်မောင် က ပအိုဝ် တောင်သူဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း ဟောပြော ကြ၏။ အစည်းအဝေးအစီအစဉ်အရ အောက်ပါအဆိုသုံးရပ်ကို လူထုအစည်း အဝေးကြီးတွင် တင်သွင်းဆုံးဖြတ် အတည်ပြုခဲ့ကြသည်။

၁ ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အထူး စုံစမ်းရေးကော်မရှင် တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ကြေညာ စာတမ်း အမှတ် ၁။ HDR: Political Papers C II (a).

၂ (က) စ၊ ပ၊ က၊ သ အဖွဲ့ချုပ်၊ စာအမှတ် ၆၄၄/၅၂၊ ၃-၆-၅၂၊ ရှမ်းပြည် လူမျိုးပေါင်းစုံပါဝင်သော နှစ်သောင်းခန့် လူထုဆန္ဒပြ အစည်းအဝေးကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ကျင်းပပုံ။ HDR: Political Papers C II (a). နောင်ကိုးကားလျှင် HDR: Political Papers C II (a) ဟုညွှန်းမည်။

(ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အဆိုနံပါတ် (၁) မှာ တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့၏ ကြေညာချက် (၁) ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၃ ကို ထောက်ပြ၍ စုံစမ်းရေးကော်မရှင် မှာ တရားနည်းလမ်းမကျကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေ နှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်ခေတ်နောက်ကျနေသော ပဒေသရာဇ် စနစ်ဟောင်းကြီးကို ပြောင်းလဲရေးမှာ စုံစမ်းနေရန်မလိုသောကြောင့် လူမျိုး ပေါင်းစုံပါဝင်သော လူထုစည်းဝေးပွဲကြီး၌ ရှမ်းပြည် အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်ကို အလိုမရှိကြောင်းအဆိုဖြစ်ပြီး ၎င်းအဆိုကို အင်းလေးကိုယ်စားလှယ် စကားနယ် ပါလီမန်အမတ် ဦးထွန်းရ က လူထုကိုယ်စား တင်သွင်းသည်။

အဆိုနံပါတ် (၂) “ရှမ်းပြည်၌ပဒေသရာဇ်စနစ်အလိုမရှိကြောင်း” အဆိုကို ပအိုဝ် တမျိုးသားလုံးကိုယ်စား ဗိုလ်ဟိန်မောင်က တင်သွင်းသည်။ ၎င်း၏ရှင်းလင်း ချက်တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အခြေခံဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော နေဝင်ဘုရင် ပဒေသရာဇ်စော်ဘွားစနစ်သည် ရှမ်းပြည်ကြီးနှင့် လူဦးရေတစ်သန်းခွဲရှိ ရှမ်းပြည်တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့အား ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်နေကြောင်း၊ အာဏာဟူသမျှ လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားပြီး လူထုအား မျက်စိပိတ် နားပိတ် ပါးစပ်သေ့ခတ်ထား သော သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ဟောင်းကို ရှမ်းပြည်နယ်မြေပေါ်မှ အမြန်ဆုံး ဖျက်သိမ်း ရန်လိုကြောင်း စသည်တို့ပါဝင်သည်။

အဆိုနံပါတ် (၃) ကို ရှမ်းပြည် လူငယ်အဖွဲ့ပေါင်းစုံကိုယ်စား တောင်ကြီးမြို့ မှ ဦးပုက အဆိုတင်သွင်းသည်။ ၎င်းတင်ပြချက်တွင် ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ကောင်းတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာရန် ရှမ်းပြည်နယ်၏ အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်မှ နိုင်ငံတော်ပါရဂူကြီးများ နှင့် ဥပဒေပါရဂူကြီးများ၏ တရားမျှတစွာ အကူအညီပေးမှုကို များစွာလိုလား ကြောင်းပါရှိသည်။

အထက်ပါအဆို (သုံး) ရပ်ကို လူထုကအတည်ပြုပြီးနောက် လေးယောက် တစ်တွဲစီတန်း၍ တောင်ကြီးမြို့တွင်း၌ လှည့်လည်ကြကာ “ပဒေသရာဇ်စနစ်အလိုမရှိ၊ စုံစမ်းရေးကော်မရှင် အလိုမရှိ၊ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေး ချက်ချင်းပေး” စသဖြင့် ကြွေးကြော်လျက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရရုံး အဆောက်အအုံကြီး ကို တစ်ပတ်လှည့်ပတ်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်အတွင်း ပဒေသရာဇ်ရှမ်းစော်ဘွား အုပ်ချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားမှုမှာ ပြင်းထန်လာသည်။ လူထုအင်အားပြု၍ ပဒေသရာဇ် ဆန့်ကျင်

ရေးပြုလုပ်သည့်နည်းတူ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးတွင်လည်း အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ရေးဆွေးနွေးမှုပြင်းထန်လာသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်နေ့ ရှမ်းပြည်ကောင်စီအစည်းအဝေးတွင် ဦးထွန်းအေးက

ရှမ်းပြည်နယ်ရှင်စော်ဘွားများ၏ အနာဂတ်အရေးကို အဓိကထား၍ ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရန်

အဆိုကို တင်သွင်းသည်။

ဦးထွန်းအေး၏ အဆိုတွင် ရှမ်းပြည်၏ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးအတွက် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်မလိုအပ်ဟု ထင်မြင်ကြောင်းကိုလည်း ရှင်းလင်းပြသည်။ မိမိအနေနှင့် ဤကဲ့သို့မြင်ခြင်းမှာ ရှမ်းပြည်တွင် ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းသာ စာတတ်သူရှိပြီး နိုင်ငံရေးနားလည်သူနည်းပါးလှသဖြင့် စော်ဘွားများကိုယ်တိုင် ပါဝင်သည့် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်ကို လူထုက ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာပြောရန် သတ္တိမရှိကြောင်း၊ တောင်ကြီးမြို့၌ပင် စာတတ်သူပေါများသည့်တိုင်အောင် အမှန်မပြောရဲကြကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်ဖွဲ့မည့်အစား ရှမ်းပြည်နယ်အခြေခံဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် ကော်မတီတစ်ခုဖွဲ့ရန်၊ ၎င်းကော်မတီတွင် လူထုကိုယ်စားလှယ်၊ စော်ဘွားကိုယ်စားလှယ် သုံးဦးစီနှင့် မြန်မာပြည်မမှ အုပ်ချုပ်ရေး နိုင်ငံရေးကျွမ်းကျင်သူညာရှင်နှစ်ဦး ပါဝင်စေလျက် ရန်ကုန် သို့မဟုတ် တောင်ကြီးမြို့၌ အခြေခံဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် တင်ပြဆွေးနွေးသည်။ ဆက်လက်၍ စော်ဘွားများက ရရှိထားသောအာဏာသုံးရပ်မှ တစ်ခုကို သဘောထားကြီးစွာ လက်လွှတ်ပေးရန် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာ သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုအာဏာကို လက်လွှတ်ရန်၊ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ တွင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က အာဏာသုံးခု လက်ကိုင်ထားခြင်းမရှိသဖြင့် အကယ်၍ စော်ဘွားများက သဘောထားကြီးစွာနှင့် အာဏာသုံးခုအနက်မှ တစ်ခုခုကို လက်လွှတ်မည်ဆိုပါက အလွန်ပင်ကျေးဇူးတင်မည့်အကြောင်း ပြောကြားခဲ့လေသည်။'

ဦးထွန်းအေး၏အဆိုကို ဦးစံအောင်၊ ဦးထွန်းရတို့က ထောက်ခံဆွေးနွေးသွားပြီး ဦးဘဆင်၊ ဘော်စော်ဘွားကြီး၊ ဦးဘိုးကြွယ်နှင့် စပ်ထွန်းဇေ (ကျန်းမာရေးနှင့် တိုးတက်ရေးဌာနဝန်ကြီး) တို့က ကန့်ကွက်ဆွေးနွေးသွားကြသည်။ နောက်ဆုံးမဲခွဲဆုံးဖြတ်ရာတွင် အဆို ရှုံးသွားခဲ့သည်။'

၁ ဖုတ်ယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၆၃။

၂ ဖုတ်ယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၆၄-၆၅။

၃ ဖုတ်ယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၂/၄၊ စာ ၇၆။

ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေး၌ ဦးထွန်းအေး၏အဆို ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသော်လည်း လူထုကန့်ကွက်ဆန္ဒပြမှုနှင့် ဦးထွန်းအေး၏အကြံပြု ဆွေးနွေးတင်ပြမှုများသည် စော်ဘွားများအား ဂယက်ရိုက်မှုရှိခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ၁၉၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် စော်ဘွားများ အသင်းဥက္ကဋ္ဌ (ထိုစဉ်က နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး) စဝ်ခွန်ချိုက ရှမ်းစော်ဘွားများသည် ထိုနေ့မှစ၍ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း သတင်းစာဆရာများအား ခေါ်ယူတွေ့ဆုံရှင်းပြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

စဝ်ခွန်ချို၏ရှင်းလင်းချက်တွင် စော်ဘွားများသည် တိုင်းပြည်တိုးတက်ကြီးပွားရေးကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှစ်မျိုးလုံးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် တစ်မျိုးတည်းသာထမ်းဆောင်လျှင် တိုင်းပြည်အတွက်ပို၍ အကျိုးရှိစေမည်ဟု ယုံကြည်ကြသောကြောင့် စော်ဘွားများသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို စွန့်လွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့ကပင် တောင်ကြီးမြို့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး၏ ဟော၌ကျင်းပသော အစည်းအဝေးတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ထိုစဉ်ကတည်းက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော်လည်း တိုင်းပြည်သို့ ချက်ချင်း မကြေညာခဲ့ခြင်းမှာ

- (၁) စော်ဘွားများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစွန့်မှုသည် နယ်သူ နယ်သားများ၏စိတ်တွင် မည်သို့ထိခိုက်မည်ကို မသိ၍၎င်း
- (၂) လူထုအား ကိုယ်ကြံမ္မာကိုယ်ဖန်တီးခွင့်ကို အပ်နှင်းလို၍၎င်း
- (၃) ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကို လူတိုင်းတင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်ပေးလိုသောဆန္ဒကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြသွားသည်။

ထို့ပြင် စွန့်လွှတ်လိုက်သော အုပ်ချုပ်မှုအာဏာကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ဆက်ခံယူသွားမည့်အကြောင်း၊ သို့ပါ၍ ရှမ်းပြည်တွင် ယခင်ကကဲ့သို့ စော်ဘွားနယ်များ ကွဲပြားမနေတော့ဘဲ ကချင်ပြည်နယ်ကဲ့သို့ တစ်ခုတည်းသော ပြည်နယ်ဖြစ်လာမည့်အကြောင်း၊ မိမိတို့အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစွန့်လွှတ်သဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်စုံစမ်းရေးအဖွဲ့လည်း မလိုတော့ကြောင်း၊ သို့သော် စော်ဘွားများသည် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ်များအဖြစ် ပါဝင်

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၂။
 (ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၂။

နေမည့်အကြောင်းနှင့် နောင်ပေါ်ပေါက်လာမည့် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် စော်ဘွားများ ရှိရာအစဉ်အလာသဘောအရ ပါဝင်မည်မဟုတ်ကြောင်း စသည့်အချက်အလက်များ ကိုလည်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့လေသည်။

ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာစွန့်လွှတ်ရေးအစီအစဉ်

၁၉၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့ စပ်ခွန်ချို၏ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစွန့်လွှတ်ကြောင်း ကြေညာ ခဲ့သော်ငြားလည်း အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ချက်ချင်းမပြောင်းလဲနိုင်ပေ။ ရှမ်းစော်ဘွား များ အာဏာစွန့်ခြင်းဖြင့် ရှမ်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားကို မည်သို့ လည်ပတ်စေရ မည်ကိုလည်းကောင်း၊ စော်ဘွားများအား မည်သို့သော အဆင့်အတန်းနှင့် အခွင့် အရေးများဆက်လက်ပေးသွားရမည်ကိုလည်းကောင်း စဉ်းစားကြရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သမ္မတက ရှမ်း ပြည် အုပ်ချုပ်ရေး ပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယပြည်ထောင်စုနှင့် အိန္ဒိယပြည်မဟာရာဇာ စော်ဘွားများပိုင်သည့် နယ်များပူးပေါင်းပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာ အရပ်ရပ်ကို လေ့လာ စုံစမ်းရန် အဖွဲ့တစ်ခုကို ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းသည်။ ထိုအဖွဲ့၏တာဝန်မှာ အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်စုံစမ်းပြီးရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရသို့အစီရင် ခံစာတင်သွင်းရန်ဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားဝန်ကြီး ဦးမြင့်သိန်းခေါင်းဆောင်၍ ဥပဒေအကြံပေးအရာရှိအဖြစ် ဦးမြင့်ထူးက လိုက်ပါပြီး စော်ဘွားလေးဦး၊ သီပေါမြောက်ပိုင်း ပါလီမန်အမတ် ဦးဘိုးမှုနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် အတွင်းဝန်ကလေး မစ္စတာ အိပ်တီ၊ကလေး တို့က အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ပါဝင် ကြသည်။

၁ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၆ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၂။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီတော်ယအကြိမ်မြောက် ညီလာခံသို့ ကင်သွင်း သော အစီရင်ခံစာ၊ ၆ မတ်လ ၁၉၅၃၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် တတိယ အကြိမ် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၃၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၃၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ စာပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၃၊ စာ ၃၂။ နောင်ကိုးကားလျှင် တတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၃/၃ ဟု ညွှန်းမည်။

၃ H.T.Clay, Assistant Secretary, Shan State Government.

၄ U Law Yone, "The Sawbwa Problem and how to solve it", *The Nation*, 30 July 1957.

ဤအဖွဲ့သည် ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယသို့ ထွက်ခွာပြီး ရန်ကုန်သို့ ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ပြန်ရောက်သည်။^၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီသို့ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အစီရင်ခံစာတစ်စောင် တင်သွင်းသည်။^၂ ၎င်းအစီရင်ခံစာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌက ၁၉၅၃ ခုနှစ် မတ်လ ၆ ရက်နေ့၌ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီညီလာခံ၌တင်ပြခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ တင်ပြချက်တွင် ဦးမြင့်သိန်း၏ ထောက်ခံချက်များကိုလေ့လာပြီး ပဏာမလုပ်ငန်း ဖြစ်သော အုပ်ချုပ်မှု ပြုပြင်ရေး စီမံကိန်းတစ်ရပ်ကိုရေးဆွဲရန် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများ ဖြစ်သော ဝန်ကြီး ဦးလှရှိန်နှင့် ဦးတင်တို့အား တာဝန်လွှဲလိုက်ကြောင်းပါရှိသည်။ ထိုကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် တစ်နှစ်ခွဲ သို့မဟုတ် တစ်နှစ်ကြာမည့်အကြောင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စ ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်မည့်အတွက် ပြည်မအစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးအကူအညီကို ထပ်မံတောင်းခံရမည့်အကြောင်း၊ ၎င်းစီမံကိန်းရေးဆွဲပြီးသည့်နောက် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီသဘောတူညီချက်ကို ရယူတင်ပြမည့် အကြောင်းတို့လည်း ပါရှိခဲ့သည်။^၃

၁၉၅၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့ထုတ် ဟံသာဝတီ သတင်းစာ တွင်လည်း ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီးသည့်တိုင် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးနေရာတွင် အုပ်ချုပ်ရေးသစ် အစားထိုးရန်အဆင်သင့် မရှိသေးသဖြင့် ဦးမြင့်သိန်းအဖွဲ့၏ ထောက်ခံချက်များကို လေ့လာပြီး အစီအစဉ်များ ပြန်လုပ်နေကြောင်း ရေးသားဖော်ပြသည်။ ထိုသတင်း၌ အစီအစဉ်များကို အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအိုင်စီအက် (စ်) ဟောင်းဦးလှရှိန် ကို တာဝန်ပေး၍ ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်မှု ပြန်လည်ပြုပြင်စီမံရေး ဌာနဟူသော ဌာနတစ်ခုကိုမတ်လကုန်မှစတင်ဖွင့်ထားကြောင်း၊ အဆိုပါဌာန၏ တာဝန်မှာ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဒီမိုကရေစီကျကျဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ တရားဥပဒေနှင့် ရာဇသတ်ဥပဒေများကို လိုအပ်သလို အကြမ်းရေးဆွဲရန်နှင့် အာဏာစွန့်လွှတ်သော ရှမ်းစော်ဘွားများအား အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေးသစ်ပေါ်လာချိန်တွင် မည်ကဲ့သို့သော အဆင့်အတန်း၌ရှိသင့်သည်၊ နှစ်သိမ့်ကြေး မည်မျှ ပေးသင့်သည် စသည့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ကြောင်းပါရှိသည်။ ထို့ပြင် ထိုဌာနသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ရှမ်းစော်ဘွားများ သဘောတူလက်ခံ

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၃။

၂ တတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၃/၃၊ စာ ၃၃။

၃ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီတတိယအကြိမ်မြောက် ညီလာခံသို့ တင်သွင်းသော အစီရင်ခံစာ၊ တတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၃/၃၊ စာ ၃၃။

နိုင်မည့် မူကြမ်းများကို အမြန်ဆုံးပြီးစီးအောင် ကြိုးစားရေးဆွဲလျက်ရှိရာ မည်မျှ မည်မျှအထိ ကြန့်ကြာမည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်သေးဟူ၍လည်း ပါရှိလေသည်။

အထက်ပါအတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်က အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ရေးအတွက် တစ်နှစ်မှတစ်နှစ်ခွဲအထိ ကြန့်ကြာမည်ဟု အတိအလင်းကြေညာပြီး ဟံသာဝတီသတင်းစာက “မည်ရွှေ့မည်မျှအထိ ကြန့်ကြာမည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်သေး”ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း စော်ဘွားများအုပ်ချုပ်ရေး အာဏာစွန့်လွှတ်ရေး အစီအစဉ်မှာ အချိန်ကြန့်ကြာခဲ့သည်။ စော်ဘွားများဘက်ကလည်း တောင်းဆိုချက်များ တင်ပြလာသဖြင့် ညှိနှိုင်းရန်ကိစ္စများပြားရှုပ်ထွေးလာသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် လားရှိုးမြို့၌ စော်ဘွားများအစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပပြီး တောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက်ကို တင်ပြသည်။^၁ ထိုတောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက်တွင် အချုပ်အားဖြင့် စော်ဘွားများ ၁၉၂၂ ခုနှစ်က ရရှိထားသော အခွန်တော်နှုန်း အတိုင်း နယ်မြေအလိုက် ၁၅ သို့မဟုတ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းအတိုင်း တွက်ချက်၍ ကဏ္ဍာကြေးပေးရန်၊ ထို့ပြင် စော်ဘွားများအားလုံးအား ၂၅ နှစ်စာ လျော်ကြေးကို တစ်ပြိုင်နက်ပေးရန်၊ လောင်းကစားပိုင်းများမှ ရရှိသော အခွန်တော်ကိုလည်း ၁၅ နှစ်အတွက် တစ်လုံးတည်းပေးရန်၊ စော်ဘွားသားသမီးများကို ယခင်အတိုင်း အခမဲ့ပညာသင်ခွင့် ဆက်လက်ပေးရန်၊ စော်ဘွားပိုင်ပစ္စည်း၊ အိမ်၊ မြေ၊ ခြံနှင့်စိုက်ခင်းများ ဆက်လက် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရန်၊ စော်ဘွားပိုင် ရွှေ၊ ငွေ၊ လက်ဝတ် လက်စားနှင့် မွေးထားသော တိရစ္ဆာန်များကို အစိုးရက မသိမ်းဘဲ စော်ဘွားများ ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရန်၊ ကိုယ်ပိုင်မြေများအပြင် အစိုးရမြေကေအချို့ကို လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုထားရာ ၎င်းမြေများကို အခမဲ့လုပ်ပိုင်ခွင့် သီးခြားပေးရန်၊ အစိုးရစရိတ်ဖြင့် နယ်ကြီးပိုင် စော်ဘွားကြီးများကို လက်နက်ကိုင် ၅၀ စီ၊ နယ်မြေငယ်များပိုင် စော်ဘွားများကို လက်နက်ကိုင် ၂၅ ယောက်စီ အစောင့်အရှောက်ချထားပေးရန်၊ စော်ဘွားဆွေမျိုးနှင့် သားသမီးများ အစိုးရအမှုထမ်းလိုက ထမ်းခွင့်ပြုရန်၊ စော်ဘွားနှင့် ဆွေမျိုးများ၏ ကျန်းမာရေးစရိတ်ကို အစိုးရက တာဝန်ယူကျခံရန်၊ စော်ဘွားကိုယ်တိုင် အစိုးရအမှုထမ်းလိုက ထမ်းခွင့်

၁ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၉ ဇွန် ၁၉၅၃။

၂ (က) စော်ဘွားများ၏ တောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက်မိတ္တူမှန်ကို ရရှိသည်။
နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) တွင်ကြည့်ပါ။ HDR:X/4AP/1990.

(ခ) Background to Shan State Politics by a member of our Staff,
New Times of Burma, 11 August 1957.

(ဂ) နယူးတိုင်းဦးအေးဖေ၊ “မောရှမ်းပြည်မှ တေးသံစုံ”၊
ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

ပြုရန်၊ စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ပြီး မည်သည့်အရပ်၌နေနေ ၎င်းတို့၏လုံခြုံရေးကို အစိုးရက တာဝန်ယူရန်၊ အာဏာအပြောင်းအလွှဲ စီစဉ်ဆဲကာလ၌ စော်ဘွား တစ်ဦး ကွယ်လွန်လျှင် ယင်းစော်ဘွားရမည့် အခွင့်အရေး အားလုံးကို မိမိမှာ ထားသော ကျမ်းဓာတ် အရိုက်အဆုတ်အား အသိအမှတ်ပြုပေးရန် စသဖြင့် ပါရှိသည်။

ဤသို့တောင်းဆိုချက်များကြောင့် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ခန့်မှန်းခဲ့သည့် တစ်နှစ်ခွဲထက် ကျော်လွန်၍ ၁၉၅၅ ခုနှစ်အထိ မည်သို့မျှ ထူးခြားမှုမရှိခဲ့ပေ။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအစည်းအဝေး၌ သီပေါမြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးဘိုးမှိုက ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်တော့မည်ကို မိုးမိတ် စော်ဘွားကြီးက ၁၉၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့၌ ကြေညာ၍ သိရသော်လည်း ကောင်စီသို့ တစ်စုံတစ်ရာတင်သွင်းခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ကောင်စီအမတ်များ ဘာမျှမသိရကြောင်း၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီးလျှင် မည်ကဲ့သို့သော အခြေခံဥပဒေမျိုးဖြင့် အုပ်ချုပ်မည် ဆိုသော ဥပဒေကြမ်းတစ်ရပ်ကို ရှမ်းပြည်အစိုးရက ရေးဆွဲပြီး စော်ဘွားများ အာဏာမစွန့်မီ တင်ပြရန်၊ အမှန်အားဖြင့် ဤအဆိုကို စော်ဘွားများ တင်သွင်း သင့်သော်လည်း စော်ဘွားများ မတင်သွင်း၍ မိမိကတင်သွင်းရကြောင်းနှင့် ၎င်း ဥပဒေကြမ်းရေးဆွဲပြီး ကောင်စီ၏သဘောတူညီချက်မရမီ အစိုးရကမည်သို့မျှတင်ကြို ပြောင်းလဲမှုမပြုရန် အဆိုတင်သွင်းလေသည်။ ၎င်း၏အဆိုကို မောက်မယ်၊ မိုင်းပန် မဲဆန္ဒနယ် အမတ်ဦးအုန်းမောင်နှင့် တောင်ပိုင် မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးခွန်ချယ် တို့က ထောက်ခံဆွေးနွေးပြီး အဆိုမှာ အတည်ဖြစ်သွားသည်။

၁ ဤတောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက်ကို အစိုးရက ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ လျှို့ဝှက်ထားဆဲ ဟုဆိုသည်။

U Law Yone "The Sawbwa problem and how to solve it",

The Nation, 30 July 1957.

၂ ဦးခွန်ချယ် က ထောက်ခံဆွေးနွေးရာ၌ ရှမ်းပြည်အနာဂတ် အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရန် (၁) စော်ဘွားများ (၂) ရှမ်းပြည်နယ်အမတ်များနှင့် (၃) ရှမ်းပြည်နယ် ဥပဒေအကြံပေးအဖွဲ့နှင့်ပြည်မမှ ဥပဒေပါရဂူများပါဝင်သော ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့၍ အမြန် ရေးဆွဲရန် ပါဝင်သည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် သတ္တမအကြိမ် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၇၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁ မှ ၅ အထိ၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၆၊ စာ ၈၄။ နောင်ကိုးကားလျှင် သတ္တမ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၇/၁-၅ ဟု ညွှန်းမည်။

၃ သတ္တမရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၇/၁-၅၊ စာ ၈၀-၈၅။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီအစည်းအဝေး၌ ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်မည့်ကိစ္စကို ရှမ်းပြည်ကောင်စီအမတ်များအား တရားဝင် အစီရင်ခံခြင်းမရှိဟု ဦးဘိုးမှူးက တင်ပြခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအစည်းအဝေး၌လည်း ဦးဘိုးမှူးကပင် စော်ဘွားများက အစိုးရထံတောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက် တင်သွင်းခြင်း မှန်မမှန် မေးခွန်းမေးပြန်သည်။ ထိုအခါ ရှမ်းပြည်နယ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီး စင်မောင်က ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသို့ တောင်းဆိုချက် တစ်စုံတစ်ရာ တင်သွင်းခြင်းမရှိဟူ၍ ဖြေကြားခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာစွန့်လွှတ်ရေး အစီအစဉ်ကို ပြည်မအစိုးရက တိုက်ရိုက်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည်ဟု ယူဆရသည်။ စော်ဘွားများ၏ လျှောက်ကြေး တောင်းဆိုသောကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုက်လျောချက်များကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များ၌ တွေ့ရသည်။ ပထမအရစ်ထောက်ပံ့ကြေး ငွေ သိန်း ၅၀ ကို လွှတ်တော်က ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးက သိန်း ၅၀ ထပ်မံ ခွင့်ပြုခဲ့ပြန်သည်။

အမှန်စင်စစ် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ရှမ်းပြည်နယ်လားရှိုးမြို့ ကျောက်တိုင်ကွင်းကြီးတွင် ကျင်းပသော လူထု အစည်းအဝေး၌ ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအတွင်း စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကို အပြီးသတ် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီးနောက် စော်ဘွားများမနစ်နာရအောင် ကရုဏာကြေး သိန်း ၂၀၀ ထုတ်ပေးမည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၅၈ ခုနှစ် အိမ်စောင့်အစိုးရ တက်လာသည်အထိ စော်ဘွားများအုပ်ချုပ်မှုအာဏာစွန့်လွှတ်ရေး အစီအစဉ်မှာ မပြီးပြတ်ခဲ့ပေ။

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် နဝမအကြိမ် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁ မှ ၃ အထိ၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၇၊ စာ ၄။

၂ စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၂/၁၁၊ စာ ၆၇၄-၆၉၂။

၃ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၄၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁၁၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၈၊ စာ ၆၉၈-၇၁၈။

၄ တောကြောင်ကလေး၊ “သတင်းပဒေသာ” တာမားကျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁၄၊ ၃၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၇၊ စာ ၈။

ဖဆပလအစိုးရနှင့် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးလုပ်ငန်း

အခြေခံဥပဒေတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ အခွင့်ထူးရထားခြင်းများကို မကျေနပ်၍ ပဒေသရာဇ်စနစ်ပပျောက်ရေး၊ ရှမ်းစော်ဘွားများ ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရစ ကာလကပင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာစွန့်လွှတ်ကြောင်း ကြေညာပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် အမြန်ဆုံး ဆောင်ရွက်ပေးရန် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အမတ်များက ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးများတွင် လည်းကောင်း အကြိမ်ကြိမ် တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

သို့သော်လည်း ဖဆပလအစိုးရသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၀ နှစ်တာအတွင်း စော်ဘွားအာဏာစွန့်ရေးကိစ္စကို အပြီးအပြတ် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို မလိုလားသော ဦးထွန်းမြင့် အစရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ပဒေသရာဇ်စနစ် ခိုင်မြဲနေခြင်းမှာ ဖဆပလအစိုးရ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကြောင့် ဟူ၍ စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။

လွတ်လပ်ရေးရစ ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကပင် ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ရာထူးမှဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး) ဖယ်ပေးရသည့်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ မူ ငါးချက် ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လည်းကောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအား စော်ဘွားများဘက်သို့ ဘက်လိုက်သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲရေးသားခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖဆပလ အစိုးရသည် စော်ဘွားများဘက်သို့ ဘက်လိုက်၍ ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေး လုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်ခဲ့ဟူသော ဝေဖန်မှုများ မှန်မမှန် ဆန်းစစ်သင့်ပေသည်။

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအား ဘက်လိုက်သည်ဟုစွပ်စွဲနိုင်အောင် ၎င်းသည် ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ စဝ်ခွန်ချီနှင့် ညီရင်းအစ်ကိုပမာ အလွန်ရင်းနှီးသည်ဟု အဆိုရှိသည်။

- ၁ ဦးထွန်းမြင့်၊ ရှမ်းပြည်နယ် ခွဲရေးတွဲရေးပြဿနာ၊ တောင်ကြီး၊ မျိုးညွန့် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၇။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဦးထွန်းမြင့်၊ ခွဲရေးတွဲရေး ဟု ညွှန်းမည်။
- ၂ “ချို-နု သတိ”၊ ရှမ်းပြည်ဟစ်တိုင်ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၄၊ ၁၆ ဇွန် ၁၉၄၈၊ စာ ၄။

- ၃ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၄၊ သမိုင်းဌာန၊ (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
- (ခ) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၀၊ သမိုင်းဌာန၊ (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

သို့သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးရပြီးစ ထိုအချိန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံးနီးပါး မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေ၍ ဖဆပလ အစိုးရက ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးထက် တိုင်းပြည် ပုံမှန်လည်ပတ်နိုင်ရေးကို ဦးစားပေးချိန်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် နှစ်ဦးကာလတွင် သောင်းကျန်းသူများ အရေးကြောင့် တိုင်းပြည် မပြိုကွဲရေးကို အဓိကထားခဲ့ရလေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၌ သိန္နီနှင့် မိုးမိတ်နယ်များကို ၁၉၄၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လရောက်မှ ရပ်သိမ်းရသည်။ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း တွင်လည်း ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ၌ တောင်ကြီးမြို့အပါအဝင် မြို့ရွာ ဒေသအချို့ကို ကေ၊ အင်၊ ဒီ၊ အို ကရင်သောင်းကျန်းသူတို့က ခေတ္တသိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် တရုတ်ကူမင်တန်များ၏ ကျူးကျော်မှု ရှမ်းပြည်နယ်စပ်တစ်လွှား၌ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းပြည်အခြေအနေမှာ နိုင်ငံရေးမငြိမ်မသက်မှုကြောင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တည်တံ့မှုကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေအံ့သော အထူးအရေးတကြီးအခြေအနေဖြစ်ပေါ်နေပြီဟု နိုင်ငံတော်သမ္မတက ယူဆသဖြင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ၁၉၅၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အရေးတကြီးအခြေအနေ ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုသို့ထုတ်ပြန်ပြီး ၁၉၅၂ ခုနှစ် ရှမ်းပြည်နယ်၌ စစ်ဥပဒေ ခေတ္တထုတ်ပြန်ကြေညာမှုအက်ဥပဒေ (၁၉၅၂ ခုနှစ် အက်ဥပဒေအမှတ် ၃၃) သည် ၁၉၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့မှစ၍ အတည်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဆက်လက်ကြေညာသည်။

၁ *Burma Gazette*, Vol.1, No. 49, pt.1, 3 December, 1949, pp. 1101-1102.

၂ Ba Thann Win, *Administration of Shan State*, p. 72.

၃ *Burma and the Insurrection*, Rangoon, Ministry of Information, 1949, p. 14. နောင်တိုးကားလျှင် *Burma Insurrection* ဟုညွှန်းမည်။

၄ Hugh Tinker, *The Union of Burma; A Study of the First Years of Independence*, Fourth Edition, London, Oxford University Press, 1967, p. 53.

၅ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအစီရင်ခံစာ၊ တတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ ၃/၃၊ စာ ၃၃။

၆ မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်း၊ အတွဲ ၅၊ အမှတ် ၄၂၊ အပိုင်း ၁၊ ၁၈ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၂၊ စာ ၉၈၀-၉၈၁။

၁၉၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့အစည်းအဝေး တစ်ရပ်ကို တောင်ကြီးမြို့၌ကျင်းပသည်။ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ စဝ်ခွန်ချို က သဘာပတိ အဖြစ် ဆောင်ရွက်သောကြာ၍အစည်းအဝေးသို့ ပြည်မမှဝန်ကြီးအချို့နှင့် ရှမ်းပြည် လူထုအင်အား ၅၀၀ ခန့် တက်ရောက်ကြသည်။ စဝ်ခွန်ချို၏သဘာပတိမိန့်ခွန်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်သည် အေးချမ်းမှု လုံးဝမရှိသည့်အတွက် ပါလီမန် သဘောတူညီ ချက်ဖြင့် သူပုန်အန္တရာယ်ချေမှုန်းရန် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ချမှတ်အုပ်ချုပ်ရသည့် အကြောင်း ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ လူထုစည်းဝေးပွဲတွင် ရှင်းလင်းပြီးနောက် ဒီဇင်ဘာ လ ၁ ရက်နေ့မှာစတင်၍ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်သည်။ ဤစစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက် နေ့တွင် ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ ၁၉၅၄ ခုနှစ်အထိ ရှမ်းပြည်နယ်သည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက် ရောက်နေသည့်အတွက် ဖဆပလအစိုးရသည် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကို အဓိကဦးစားပေးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင် ရှမ်းစော် ဘွားများကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက် ကာလ၌ ဖဆပလ အစိုးရကို သစ္စာရှိစွာအထောက်အကူများပေးခြင်းကြောင့် အစိုးရသည်စော်ဘွားဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ငန်းကို ဖိဖိစီးစီးမဆောင်ရွက်ခဲ့ဟုယူဆရသည်။ သာဓကအားဖြင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ် တွင် ကရင်သူပုန်များ တောင်ကြီးမြို့ အပါအဝင် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းကို သိမ်းပိုက် စဉ်က စော်ဘွားများသည် အစိုးရဘက်မှ ကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း စော်ဘွားအများစု ပါဝင်သော တောင်တန်း သား များ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များ (တစညဖ) အစည်းအဝေးကျင်းပရာတွင် အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဆမားဒူဝါဆင်ဝါးနောင်က ပြည်ထောင်စု တည်မြဲရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲအောင် ဖန်တီးနေသော ရောင်စုံသူပုန်တို့ကို အပြုတ်တိုက်ရ မည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံကြီးသို့ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကိုယ်တိုင်တက်ရောက် ခဲ့သည်။ တစညဖ၏ ကြေညာချက်အတိုင်း သူပုန်များကို တိုက်ဖျက်ခဲ့သည့်အတွက် ပြည်ထောင်စု၏ လွတ်လပ်ရေး တည်မြဲခဲ့ကြောင်း ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ကိုယ်တိုင်က ၁၉၅၂ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုနေ့ မိန့်ခွန်းတွင် တိုင်းပြည်သို့ ကြေညာအသိအမှတ်ပြု ခဲ့သည်။

^၁ Ba Thann Winn, *Administration of Shan State*, p. 124-125.

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ၏အစီရင်ခံစာ၊ တတိယရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီမှတ်တမ်း၊ ၃/၃၊ စာ ၃၃။

၃ မြန်မာနိုင်ငံပြန်တမ်း၊ အတွဲ ၇၊ အမှတ် ၃၂၊ အပိုင်း ၁၊ ၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၄၊ စာ ၁၁၃၁။

၄ တစညဖ ရှမ်းပြည်နယ်မှာ ဘာတွေလုပ်ခဲ့လဲ၊ ရန်ကုန်၊ ဒို့့တာဝန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၂၊

စာ ၃။ နောင်ကိုးကားလျှင် တစညဖ ဘာတွေလုပ်ခဲ့လဲဟု ညွှန်းမည်။

၁၉၄၉ ခု ဩဂုတ်လမှစ၍ တောင်ကြီးမြို့ကို ကေ၊အင်ဒီ၊အိုများ သိမ်းပိုက်ထားစဉ် သုံးလအတွင်း အစိုးရက ပြန်လည်သိမ်းပိုက်နိုင်ရေးအတွက် နယ်ရှင်များ ဖြစ်သော၊ သာမိုင်းခမ်း၊ ရပ်စောက်၊ ညောင်ရွှေ၊ ပင်မို၊ ကျုံး၊ ရွှင်၊ စကားစော်ဘွားကြီးများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌမိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး စင်ခွန်ချိုတို့တိုင်ပင်၍ နယ်အသီးသီးက လက်နက်ကိုင်တပ်သား ၅၀၀ စုဆောင်းပေးခဲ့သည်။ ထိုတပ်သားများနှင့် စကားနယ်မှ နေ၍ ကာကွယ်ပေးခဲ့သည့်ပြင် မြန်မာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်စပ်တစ်လျှောက်လုံးကို သောင်းကျန်းသူများမဝင်နိုင်ရန် တပ်မတော်နှင့်တွဲဖက်ကာ ကာကွယ်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မိုးနဲ၊ လဲချား၊ ကျေးသီးမန်စံ၊ မိုင်းကိုင်း၊ မိုင်းဂျူ၊ မိုင်းနောင်၊ မိုင်းပန်၊ မောက်မယ် စော်ဘွားများ ခေါင်းဆောင်လျက် တောင်ပိုင်းသို့၊ မိုင်းလင်းနှင့် သီပေါနယ်မှ တပ်သားပေါင်း ၁၅၀၀ စုရုံး၍ သောင်းကျန်းသူတို့ကို တိုက်ထုတ်ကူခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ လွတ်လပ်ရေးရပြီး စောစောပိုင်းကာလအတွင်း တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး လျော့ပါးနေချိန်တွင် ဖဆပလအစိုးရသည် စော်ဘွားများ၏ ကူညီရိုင်းပင်းမှုကို အသိအမှတ်ပြု အလေးထားမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၅၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလနောက်ပိုင်းတွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ရုပ်သိမ်းသည်အထိ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အခြေအနေအေးချမ်းသွားပါလျက် ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးကိစ္စကို ထိထိရောက်ရောက် မကိုင်တွယ်ခြင်းမှာ ဖဆပလအစိုးရ၏ အားနည်းချက်တစ်ရပ်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

ရှမ်းပြည်စော်ဘွားအရေးကိစ္စကို စိတ်ဝင်စားသူများက အမျိုးမျိုးဝေဖန်ရေးသားကြသည်။ ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားစာရေးဆရာ ဦးသိန်းဖေမြင့်က ရှမ်းပြည်လူထုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်မနိုင်ငံရေးသမားများတွင် လွဲမှားသောအမြင်နှစ်မျိုးရှိသည်။ ပထမအမြင်မှာ ရှမ်းလူထုသည် ဗမာလူထုနှင့် တန်းတူနိုင်ငံရေးခွိုးကြားမှု၊ နိုင်ငံရေးအသိအမြင်ရှိနေပြီဟု အလွယ်တကူယူဆသော အမြင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပဒေသရာဇ်များကို ရန်သူပြင်ပြင်မြင်ပြီး စော်ဘွားများနှင့်စေ့စပ်မှုလုံးဝမလုပ်ဘဲ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို တော်လှန်ပြောင်းလဲလိုကြသည်။ ဒုတိယအမြင်မှာ ရှမ်းလူထုအား လုံးဝခွိုးကြားမှုမရှိ၊ နိုင်ငံရေးအသိအမြင်မရှိ၊ စော်ဘွားဩဇာ၊ ပဒေသရာဇ်ဩဇာအောက်၌သာ လုံးဝရှိနေသည်ဟု ယူဆသောအမြင်ဖြစ်သည်။ ထိုသူများက စော်ဘွားများသာလျှင် ရှမ်းပြည်လူထု၏ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် မှတ်ယူသဖြင့် ရှမ်းပြည်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြုပြင်ရေးများကို စော်ဘွားများနှင့် ပဒေသရာဇ်အင်အားစု

၁ တစညဖ အာတွေလုပ်ခဲ့လဲ၊ စာ ၃။

၂ တစညဖ အာတွေလုပ်ခဲ့လဲ၊ စာ ၄။

တို့၏ သဘောတူညီမှုဖြင့်သာ လုပ်ရမည်ဟု ယုံကြည်ယူဆကြသည်။ ဤဒုတိယ အမြင်ရှိသူများသည် စော်ဘွားများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများ ပဋိပက္ခဖြစ်သောအခါ နိုင်ငံရေးသမားများကို ပစ်ပယ်ပြီး စော်ဘွားများဘက်က ရပ်တည်ကြသည်ဟု ရေးသားဝေဖန်ခဲ့သည်။^၁

အမေရိကန် သုတေသီတစ်ဦးက ဖဆပလအစိုးရ၏ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု သည် ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ စဝ်ခွန်ချိုကို ကြီးကိုင်လျက် ရှမ်းပြည်နယ်ကိစ္စရပ်များကို လုပ်ဆောင်ကြောင်းနှင့် ဖဆပလအဖွဲ့ကြီးသည် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့ခွဲ များဖြစ်သော တစညဖ နှင့် ရပလ အဖွဲ့များကိုအသုံးပြုကြောင်းရေးသားခဲ့သည်။^၂

သတင်းစာဆရာတစ်ဦးကလည်း ဖဆပလအစိုးရသည် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရန် အထက်စီးမှ ဖိအားပေး တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ တစ်ဖက်ကလည်း ပဒေသရာဇ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားသည့် အသင်းအဖွဲ့များကို အားပေးကူညီခြင်းဖြင့် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အင်အားကြီးထွားလာစေရန် အဓိက အားထုတ်ကြောင်း ရေး သားလေသည်။^၃ ဤစွပ်စွဲချက်နှင့်ဆင်တူသောအဆိုကို ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ လ ၂၉ ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့၌ကျင်းပသော လူမျိုးပေါင်းစုံ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာမှုများကို တင်ပြချက်၌ တွေ့ရသည်။ ထိုတင် ပြချက်တွင် ဖဆပလအဖွဲ့သည် ရှမ်းပြည်ကောင်စီ၌ ၎င်းတို့ကို ထောက်ခံသည့်သူ များသာ ပါဝင်အောင်လုပ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေးတွင် ဝင်ရောက်ခြယ်လှယ် စွက်ဖက်ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

အခုဖြစ်နေတာက ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကို ဆိုင်ရာပြည်နယ်ကောင်စီက မဲအများစုနဲ့ ရွေးဇနကာက်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဆီ တင်ပြနေရတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က သဘောမကျရင် အပယ်ခံရပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ဘဲ ပြည်နယ်ဆိုင်ရာအမတ်အများစုရဲ့ ဆန္ဒထက် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦး တည်းရဲ့ဆန္ဒက အရေးသာနေတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီမို

၁ သိန်းဖေမြင့်၊ “ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေးလွဲနေသော အမြင် ၂ မျိုး”၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၂ Josef Silverstein, “Politics in the Shan States, The question of Secession from the Union of Burma”, *Journal of Asian Studies*, Vol. 28, November 1958. pp. 50–51.

၃ U On Myint, “Will there be a Shan State in '57”, *The Nation*, 20 August 1955.

ကရေစီအစဉ်အလာနဲ့ ပြောင်ပြောင်ကြီး ဆန့်ကျင်သွေဖီနေပါတယ်။ ဒုတိယအချက်ကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟာ ပြည်နယ်ကောင်စီတစ်ခုလုံးကို မိမိရဲ့အလိုကျဖြစ်အောင် အမိန့်ဩဇာပေးသလို ဖြစ်နေတယ်။ ဒီအချက်ကိုရှင်းလင်းပါရစေ၊တကယ်လို့ ပြည်နယ်ကောင်စီမှာ အမတ်အများစုက ဖဆပလနှင့် ဆန့်ကျင်နေတဲ့ပါတီက ဖြစ်နေရင် သူတို့ရွေးကောက်လိုက်တဲ့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌလောင်းလဲ အဲဒီပါတီက ဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါကျရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖဆပလဝန်ကြီးချုပ်က လက်ခံလိမ့်မည် မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဖဆပလဝန်ကြီးချုပ် လက်ခံနိုင်တဲ့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌလောင်းရအောင်ဆိုရင်၊ ပြည်နယ်ကောင်စီအမတ်အများစုဟာ ဖဆပလအဖွဲ့ဝင် သို့မဟုတ် ဖဆပလကို ထောက်ခံလူတွေသာ ဖြစ်ရမယ်ဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကောင်စီမှာ ဖဆပလမဲများများရဘို့ ပြည်နယ်မှာ ဖဆပလမဲဆန္ဒရှင်များအောင်လုပ်ဘို့ဘဲ ရှိတော့တယ်။ ဒီလိုကွင်းဆက်နဲ့ စဉ်းစားယူရင်၊ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကိုလဲ ဖဆပလ ထောက်ခံသူ ဖြစ်အောင် လုပ်ရမယ်။ ပြည်နယ်ကောင်စီကိုလဲ ဖဆပလကို ထောက်ခံအောင် လုပ်ရမည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးကိုလဲ ဖဆပလကို ထောက်ခံအောင် လုပ်ရတော့မည်။ ဒါကြောင့်မို့လို့လဲ၊ ပြည်နယ်ရဲ့ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အဓိပ္ပာယ်ကင်းမဲ့အောင် ဖဆပလဟာ လုပ်နေတယ်။ ဒီလိုလုပ်နေရင်းကဘဲ၊ ပြည်နယ်ထဲကို နိုင်ငံရေးအားဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရာရောက်နေပြီ...

ဟူ၍တင်ပြထားသည်။

ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ် ဆန့်ကျင်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆန်းစစ်လျှင် ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့သည် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးလုပ်ငန်းထက် ဖဆပလအဖွဲ့ အင်အားကြီးမားရေးကို ဦးစားပေးခဲ့သည်။ ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးလုပ်ငန်းကို ကိုင်တွယ်သည့်အခါ၌ပင် လူမျိုးစုလွှတ်တော် အမတ်များဖြစ်သော စော်ဘွားများအား အတတ်နိုင်ဆုံး လိုက်လျောကြောင်း သာဓကများ တွေ့ရသည်။ ဥပမာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် စည်းဝေးပွဲများ၌ စော်ဘွား

၁ ၁၉၅၇ ခု စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့တော်ခန်းမ၌ ကျင်းပသော လူမျိုးပေါင်းစုံ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကြီးတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တိုင်းရင်းသားများ၏ နှစ်နာမူများကို တင်ပြချက်၊ ရန်ကုန်၊ ဇေယျာသိန်းစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၈၊ စာ ၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ၏ နှစ်နာမူများဟူ၍ ညွှန်းမည်။

များ အာဏာစွန့်နိုင်ရန် လျော်ကြေးငွေ သိန်း ၅၀ ပေးရေးကိစ္စကို အဆိုတင်သွင်းရာ၌ နှမ့်ခန်းအမတ် ဦးထွန်းအေးက ဖြတ်တောက်ရေးအဆိုကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ ထို့အခါ သာယာဝတီအမတ် သခင်ချစ်မောင်က ဦးထွန်းအေး အဆိုကို ထောက်ခံရာ၌ ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေးသည် ရှမ်းပြည်အရေးသာမဟုတ်ဘဲ ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံး၏ အရေးဖြစ်ကြောင်း၊ ပဒေသရာဇ်စနစ် ဖျက်သိမ်းရာတွင် အပိုင်းသုံးပိုင်းရှိကြောင်း၊ ပထမအပိုင်းမှာ ပဒေသရာဇ် လူတန်းစား တည်ရှိနေမှုကို ဖယ်ရှားရန်၊ ဒုတိယအပိုင်းမှာ ပဒေသရာဇ်လူတန်းစား၏ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ဖျက်သိမ်းရန်၊ တတိယအပိုင်းမှာ ပဒေသရာဇ်လူမှုဆက်ဆံရေးစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ စော်ဘွားများနိုင်ငံရေးအာဏာကို စွန့်လွှတ်ရသည့်အတွက် ငွေကြေး ပေးရခြင်းကို မူအားဖြင့် မှန်ကန်သည်ဟု မိမိက မယူဆကြောင်း၊ သို့သော် ဖဆပလနှင့် မိမိသဘောတူသည့် နည်းလမ်း တစ်ရပ်မှာ ပဒေသရာဇ်၏ အာဏာစွန့်ရာ၌ အတတ်နိုင်ဆုံး ဒီမိုကရေစီနည်းကျစွာ ငြိမ်းချမ်းစွာစွန့်ရေးကို ကြိုးပမ်းမည်ဟူသော အခြေခံမူဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ဖဆပလအစိုးရနှင့် ပဒေသရာဇ်စော်ဘွား ထိပ်ပိုင်း အချင်းချင်း အပေါ်ယံလွှာအချင်းချင်း အပေးအယူလုပ်ခြင်းမှာ ဒီမိုကရေစီနည်းမကျကြောင်း စသည့်အချက်များ ပါရှိလေသည်။^၁

ဝန်ကြီး ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးကလည်း ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးတွင် ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးရှိရန် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ် မရှိထိုက်ဟု ယူဆသော်လည်း အကောင်းဆုံးနည်းမှာ တိုင်းပြည်အပျက်အစီး အနည်းဆုံးဖြင့် ပဒေသရာဇ်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေးကို လုပ်နေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။^၂ ဤသို့ဖြင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် ဦးထွန်းအေးသည် မိမိ၏ဖြတ်တောက်ရေးအဆိုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့ရသည်။^၃

ဖဆပလအစိုးရလက်ထက် ရှစ်ထွေးလာသော ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေး

ဖဆပလအစိုးရသည် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကိစ္စကို ထိထိရောက်ရောက် ကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်းမရှိသည့်ပြင် စော်ဘွားများနှင့် အတတ်နိုင်ဆုံး

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၄၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁၁၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၈၊ စာ ၇၀၆-၇၀၈။ နောင် ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၄/၁၁ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၄/၁၁၊ စာ ၇၁၀။

၃ ယင်း

ပြေလည်အောင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သော ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေး အသင်းအဖွဲ့များနှင့် မပြေမလည်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပအမဖသည် ရှမ်းစော်ဘွားအရေးနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဖဆပလအစိုးရကို မကျေနပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပအမဖသည် “ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို တိုက်သည်”ဟူ၍ အတိ အလင်း ကြွေးကြော်သည်အထိ စော်ဘွားအုပ်ချုပ်မှုကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်မခံနိုင်အောင် ပြင်းထန်သူများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ကြေညာချက်တွင်လည်း “ပဒေသရာဇ်စနစ်တစ်ယောက်ထဲ ကျန်သည်အထိ တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ ပဒေသရာဇ် စနစ်လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးကို ရှေးမှမည်ဖြစ်ကြောင်း သန့်ဋ္ဌာန်ချပြီး ဖြစ်ပါသည်”ဟု ပါရှိသည်။^၁

ပအမဖကို အတုယူ၍ ဖွဲ့စည်းသော အင်းလေး ညီညွတ်ရေး အသင်း^၂ (ယူအိုင်အေ) ဟူ၍ ရှိသေးသည်။ ဤအဖွဲ့ကို ၁၉၅၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ၎င်းတို့က ရှမ်းပြည်ကိုပဒေသရာဇ်စနစ်မှ ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ပြောင်းလဲပြုပြင်ရေး အစီအစဉ်တွင် အင်းသားများက စိတ်ရောကိုယ်ပါ ပါဝင်ကူညီမည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။^၃

ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးကိုပထမဦးဆုံးစတင်ဦးဆောင်ခဲ့သော ရှမ်းပြည် လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ရပလသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးကာလတွင် အကွဲကွဲ အပြားပြား ဖြစ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ရပလ နည်းတူ ပဒေသရာဇ်စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးကို ဦးဆောင်ရန် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့တစ်ခုဖွဲ့ရန် ကြိုးစားကြသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မေလတွင် တောင်ကြီးမြို့၌ ဦးမြင့်သိန်း ခေါင်းဆောင်သော ရှမ်းပြည်စုံစမ်းရေး ကော်မရှင်ကို ကန့်ကွက်သည့် လူထုဆန္ဒပြပွဲ ကျင်းပပြီးနောက် ထိုဆန္ဒပြပွဲပါ ခေါင်းဆောင်များသည် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ (ရှမ်းပြည်) ပလရကို ဖွဲ့စည်းကြသည်။ ပထမဦးဆုံးဥက္ကဋ္ဌမှာ ဦးထွန်းအေးဖြစ်ပြီး အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးမှာ ဦးစံအောင် ဖြစ်သည်။^၄

ဤသို့ အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေသော ရှမ်းပြည် နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို သစ္စာရှိမည့် တစ်ခုတည်းသော အဖွဲ့အစည်း

၁ စစ်ပြီးခေတ်ရှမ်းပြည်၊ စာ ၈။

၂ The United Inlay Association

၃ Ba Thann Win, *Administration of Shan State*, p. 139.

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၈၁၄၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အဖြစ် စုစည်းရန် ဖဆပလ အစိုးရက ကြိုးစားသည်။^၁ ၁၉၅၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ဖဆပလခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်ပြီး ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးတာဝန် ယူထားသော ဦးဗဆွေ သည် ရှမ်းစော်ဘွားများဦးစီးသော တစညဖ အပါအဝင် ရှမ်းပြည် နိုင်ငံရေးအသင်းအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များကို ရန်ကုန်မြို့သို့ ခေါ်ယူတွေ့ဆုံသည်။ ၎င်းနောက် တစညဖ၊ ပလရ နှင့် ပအမဗများ ပါဝင်သော ရှမ်းပြည်လုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့ချုပ်^၂ ရပလဖ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဤရပလဖ၏ ပထမဆုံး ဥက္ကဋ္ဌမှာ စဝ်ခွန်ချို ဖြစ်ပြီး အတွင်းရေးမှူးမှာ ဦးထွန်းအေးဖြစ်သည်။^၃

ရပလဖ ကို ဦးဗဆွေ ကမကထပြု၍ ဖွဲ့စည်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့်သာ ညှိနှိုင်းဖွဲ့စည်းခြင်းကြောင့် ပလရနှင့် ပအမဗအဖွဲ့ဝင်များက မကျေနပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ရပလဖအဖွဲ့တွင် ပလရပါဝင်မည့် အကြောင်း ပလရ အဖွဲ့ဝင်များအား မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းမပြုဘဲ သဘောတူခဲ့ခြင်းကြောင့် ပလရအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဦးထွန်းအေးသည် အပြစ်တင်ခြင်းခံရသည်။^၄

ဦးထွန်းအေးသည် ပလရဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရှမ်းပြည် ပဒေသရာဇ် ဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်ရုံသာမက ရှမ်းပြည်နယ်လုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး (ရတလစ) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ၌ကျင်းပသော ရတလစနှစ်ပတ်လည်ညီလာခံ၌ ဥက္ကဋ္ဌမိန့်ခွန်းပြောရာတွင် ဦးထွန်းအေးက “ပြည်ထောင်စုတည်မြဲရေးနှင့် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ် တော်လှန်ရေး အတွက် ရတလစဝင်များ စည်းလုံးညီညွတ်”ရန် ဟောပြောခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် အဆိုများတင်သွင်းရာတွင် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေး အမြန်ဆုံး

၁ Burma: Reports that the Rangoon press and the Shan State officials are showing increased interest in the possibility of the Shan State seceding from the Union of Burma.

PRO: FO 371/123316.

၂ All Shan State Organization

၃ (က) ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

(ခ) ပအမဗ အစီရင်ခံစာ၊ စာ ၁၉။

(ဂ) Burma Weekly Bulletin, New series, Vol 11, No. 33, 18 November 1953, p. 258.

၄ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၄၀၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့်ရှမ်းပြည်တွင် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးအပြည့်အဝရရှိရန် စသည့် အချက်များ ပါဝင်သည်။

ဦးထွန်းအေးကဲ့သို့ ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးသမားအချို့သည် ရပလဖတွင် စော်ဘွားများနှင့်ပူးပေါင်းခဲ့ခြင်းမှာ ရှမ်းပြည်နယ်၏ အခြေအနေကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်သူနယ်သားအများအပြားမှာ ထိုအချိန်က စော်ဘွားများကို ၎င်းတို့၏ အရှင်သခင်ဘုရင်အဖြစ် ယူဆသဖြင့် လူထု၏ ထောက်ခံမှုရရန် စော်ဘွားများနှင့် ပူးပေါင်းရမည်ဟုယူဆကြ၍ဖြစ်သည်။^၁ ပလရကိုယ်စားလှယ်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို သိသောအခါ စော်ဘွားများကလည်းမကျေနပ်သည့်အတွက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၌ ရပလဖ အဖွဲ့ချုပ်ကြီးအတွင်းတွင် မပြေမလည်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။^၂ ဤသို့ ပလရအဖွဲ့ဝင်များ၏ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ရေး အခြေခံ သဘောထားနှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ စော်ဘွားဦးစီးသော တစညဖ၏ ခံယူချက်နှင့်မတူသဖြင့် များမကြာမီ ရပလဖထဲမှ ခွဲထွက်ပြီး ရှမ်းပြည်တောင်တန်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ (ရတစညဖ) ဟူ၍ ဖွဲ့စည်းကြသည်။^၃

ပအာမူအဖွဲ့သည် ရှမ်းပြည်နယ်လုံးဆိုင်ရာအဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းစကပင် အဖွဲ့ချုပ်၏အစီအစဉ်ကို မကျေနပ်၍ အဖွဲ့ချုပ်မှထွက်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ကအဖွဲ့ချုပ်သည် ပဒေသရာဇ်စနစ် ပပျောက်ရေးလုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်အတွင်း ပအာမူအဖွဲ့က ကြေညာချက် တစ်ရပ် ထပ်မံထုတ်ပြန်ရာတွင် ရှမ်းပြည်၌ ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ရေးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးတစ်ခုလုံး ပြောင်းလဲပစ်ရေးပါဝင်သည်။ စော်ဘွားများကို ဖယ်ရှားပစ်ရန်သာမက စော်ဘွားများကြီးစိုးနေသော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီကိုလည်း ပြောင်းလဲပစ်ရေးကို တောင်းဆိုကြေညာထားလေသည်။^၄ ဖဆပလ၏လုပ်ရပ်ကို

၁ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၂၂ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၅။

၂ U On Myint "Will there be a Shan State in '57", *The Nation*, 20 August 1955.

၃ U Law Yone, "The Secession Issue in the Shan State", *The Nation*, 30 January 1957.

၄ ရှမ်းပြည်နယ် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဖက်ဒရယ်မှု စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ၁၉၅၄ - ၆၂၊ တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး။ နောင် ကိုးကားလျှင် ရှမ်းပြည်နယ် နိုင်ငံရေးဟု ညွှန်းမည်။

၅ *The Nation*, 29 August 1958.

မကျေနပ်၍ ဆန္ဒပြပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ကျင်းပသော လူမျိုးပေါင်းစုံဆွေးနွေးပွဲ၌ ပအာမဖ တို့က ဖဆပလ ဆိုရှယ်လစ်တို့သည် ရှမ်းပြည်အရေးကိုမြယ်လှယ်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း သွေးကွဲအောင်ဖန်တီးခြင်း၊ ပအာမဖ ခေါင်းဆောင်များကို မတရားဖမ်း ဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်သည်ဟုတင်ပြသည်။^၁

ဤသို့ဖြင့် ဖဆပလအစိုးရသည် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးနှင့် ပဒေသရာဇ်စနစ်ပျောက်ရေးလုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာမဆောင်ရွက်နိုင်ဘဲ ကြန့်ကြာ နေခြင်းကြောင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ပြဿနာ ပိုကြီးထွားလာခဲ့သည်။ ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေးအင်အားစုများက ဖဆပလအစိုးရအပေါ် သံသယရှိမှုနှင့် မကျေနပ်မှုများသာမကဘဲ စော်ဘွားများအချင်းချင်း သဘောကွဲလွဲမှုများနှင့် အခွင့်အရေးရလိုမှုများကြောင့် ဖဆပလအစိုးရအတွက် အကျဉ်းအကျပ်ဖြစ်ကာ ခက်ခဲသောနိုင်ငံရေးပြဿနာကြုံတွေ့ရသည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများအာဏာစွန့်ရန် အသာတကြည် ကြေညာခဲ့သော်လည်း တဖြည်းဖြည်းနှင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ရှေ့ဆိုင်းလာ ခဲ့သည်။ ပထမ၌ တောင်းဆိုချက် ၁၇ ချက်ဖြင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးလုပ်ပြီး ညှိနှိုင်း ရေးမပြီး ပြတ်မီပင် အခြား အကြောင်းပြချက် တစ်ရပ်ကို ပြ၍ အချိန်ဆွဲ ပြန်သည်။ ၎င်းမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအတွက် အခြေခံစည်းမျဉ်း ဥပဒေရေးဆွဲရသေး၍ စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်လွှတ် သည်နှင့် မည်သူ့လက်သို့ တရားဝင်အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ လွှဲပြောင်းရမည် မသိနိုင် သဖြင့် အခြေခံစည်းမျဉ်းဥပဒေရေးဆွဲပြီးသည်အထိ စော်ဘွားများ ဆက်လက် အာဏာထိန်းသိမ်းရေးပင် ဖြစ်သည်။^၂ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားအချို့က ၎င်းတို့တောင်းဆိုချက်များကို မလိုက်လျောနိုင်ပါက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၁၀ ၌ ခွင့်ပြုထားသည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှ ရှမ်းပြည်နယ်သီးသန့်ခွဲထွက်မည်ဟု ပြောဆိုလာသည် အထိ အခြေအနေဆိုးလာခဲ့သည်။

အမှန်စင်စစ်စော်ဘွားအများစုမှာ ရရှိထားသော ပဒေသရာဇ်အခွင့်ထူး များကို မစွန့်လွှတ်လိုကြပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း အချိန်ဆွဲနိုင်သမျှဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ အချို့စော်ဘွားများကမူ အာဏာမစွန့်ရုံမျှမကဘဲ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ

၁ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားနစ်နာမှုများ၊ စာ ၃၀-၄၂။

၂ U On Myint, "Will There be a Shan State in '57",

နိုင်ငံမှခွဲထွက်လိုသည်အထိ အစွန်းရောက်ဆန္ဒရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းစော်ဘွားများအချင်းချင်းလည်း ခွဲရေးတွဲရေးသဘောကွဲလွဲမှုရှိခဲ့ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုမှ ရှမ်းပြည်ခွဲထွက်ရေးကိစ္စမှာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် စတင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်အတွင်း၌ ရှမ်းပြည်နယ်စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အာဏာ မစွန့်လိုသူ နယ်ရှင် စော်ဘွားကြီးများ၊ ဗမာမလိုလားသောစော်ဘွားကြီးများဦးဆောင်၍ စော်ဘွားများကွန်ဖရင့်တစ်ရပ် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မိုင်းရယ်မြို့၌ မိုင်းရယ်စော်ဘွား စဝ်ဆေးဟန်နှင့် မိုင်းရှူးစော်ဘွား စဝ်မန်ဖတို့၏ လူရင်းများပါဝင်သော ရှမ်းပြည်နယ်ညီညွတ်ရေးပါတီ^၁ (အက် (စ်) အက် (စ်) ယူပီ) ၏ အစည်းအဝေးကို ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ ရတစညပအမတ်များနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဦးဘိုးမွဲ လည်းတက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထောင်စုမှ ရှမ်းပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေးအဆိုကို ဆုံးဖြတ်ကြေညာခဲ့ကြသည်။^၂

မိုးမိတ်စော်ဘွား စဝ်ခွန်ချို ဦးစီးသော ရတစညပသည် မြန်မာပြည်မနှင့် ပူးပေါင်းနေထိုင်ရန်ဆန္ဒရှိကြောင်း မကြာခဏ ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မိုးနဲမြို့နယ်တွင် ရတစညပ နယ်လုံးညီလာခံ ကျင်းပသည်။ ထိုညီလာခံတွင် လဲချားစော်ဘွားက လူထုနှစ်သောင်းအား မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ၌ ရှမ်းပြည်သည် ပြည်မမှခွဲထွက်မည်ဟု သတင်းစာတစ်စောင်က ရေးသားခြင်းမှာလုံးဝမမှန်ကန်ကြောင်း၊ မိမိတို့စော်ဘွားများနှင့် ရှမ်းပြည်လူထုများသည် ပြည်ထောင်စုကြီးတည်မြဲရေးအတွက် ရှမ်းပြည်နှင့်ပြည်မပူးတွဲ၍ စည်းလုံးညီညွတ်ကြရန်ကို လိုလားကြောင်း ပြောကြားခဲ့လေသည်။^၃ တစ်ဖန် ရပညပ၏ မိုင်းရယ်အစည်းအဝေးမှ ခွဲထွက်ရေးအဆို သတင်းစာ၌ပါလာပြီးမကြာမီ ရတစညပက ရှင်းလင်းချက်တစ်စောင်ထုတ်ပြန်သည်။ ၎င်းမှာ ရပညပ၏ ကြေညာချက်သည် ရတစညပနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။^၄ ထို့ပြင် စဝ်ခွန်ချို ကိုယ်တိုင်က သတင်းစာဆရာတစ်ဦးအား မိမိတို့အဖွဲ့သည် ရှမ်းပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေးကို ကိစ္စတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်းမပြုခဲ့ပူးကြောင်း ရှင်းလင်းခဲ့သည်။^၅

၁ Shan State Unity Party

၂ (က) ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

(ခ) ဦးထွန်းမြင့်၊ ခွဲရေးတွဲရေး။

(ဂ) ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၇။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၅၆။

၄ ဦးထွန်းမြင့်၊ ခွဲရေးတွဲရေး။

၅ U Law Yone, "The Secession Issue in the Shan State",

The Nation, 30 January 1957.

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် လားရှိုးမြို့၌ ညောင်ရွှေမဟာဒေဝီ စင်ဟိန်ခမ်း၊ မိုင်းရှူးစော်ဘွားစင်မန်ဖ၊ တောင်ပိုင်းသိန္နီစော်ဘွား စင်ဆေးဟုန်၊ ကျေးသီးမန်စံစော်ဘွားစင်ရွှေမူတို့သည် ရှမ်းပြည်ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးကော်မတီ ရပညာဖတ ကို ဖွဲ့စည်းကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကလည်း ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ခွဲထွက်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်ရာတွင် သီပေါမြို့ ကျားဖြူပုံနှိပ်တိုက်မှ ရှမ်းဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေသော ခေတ်သစ်ရှမ်းပြည်သတင်းစဉ်မှာ အလွန်ထိရောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းသတင်းစဉ်ကို ရှမ်းပြည်နယ် စိုက်ပျိုးရေးအရာရှိချုပ်ဟောင်း ဦးကြာပု၏အစ်ကိုဖြစ်သူ မြို့စားဟောင်း ဦးအောင်ပက တာဝန်ခံထုတ်ဝေပြီး ရှမ်းဗမာမုန်းတီးရေးကို အဓိကထားလှုံ့ဆော် ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုနှစ်အတွင်း၌ပင် လားရှိုးမြို့ တောင်ပိုင်စော်ဘွား၏ဟော်တွင် ပြည်ထောင်စုမှ ရှမ်းပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေးကို ဒီမိုကရေစီဘောင်အတွင်းမှ လုပ်၍မရနိုင်သည့်အတွက် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလုပ်ရမည်ဟု လျှို့ဝှက်စည်းဝေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအစည်းအဝေးသို့ ညောင်ရွှေမဟာဒေဝီ၏ လက်ရုံးတစ်ဦးဖြစ်သော စင်ထွန်းအေးအပြင် စိုင်းလှအောင်၊ ခွန်မဟာ အာရုံသူတို့ တက်ရောက်ကြသည်။

ထိုအချိန်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေးသမားများသည် ဖဆပလအစိုးရကို တိုး၍ မကျေမနပ်မှု ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည် ကွတ်ခိုင်အမတ်ဖြစ်သူ ဒူဝါအမ်ဇော်လက ဖဆပလအစိုးရသည် သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးနေကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့က ထိုစနစ်ကို ပညာသားပါပါကျင့်သုံး၍ ဖဆပလအစိုးရကမူ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းကျင့်သုံးကြောင်း ဖြစ်တင်ပြောဆိုသည်။ ဒူဝါအမ်ဇော်လက ဥပမာအနေဖြင့် ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေးတွင် အစိုးရအဖွဲ့ဖြစ်သော တစညဖနှင့် ပလရအဖွဲ့တို့သည် အတိုက်အခံဖြစ်ကြသည်ကို သိလျက်နှင့် နှစ်ဖွဲ့လုံးက ဖဆပလအား ထောက်ခံသည်ဟုဆိုကာ အတိုက်အခံဖြစ်သော ပလရအား အကူအညီပေးခြင်းကို ထောက်ပြသည်။ ရှမ်းပြည်ရှိ လူငယ်ခေါင်းဆောင်အချို့ကလည်း ဖဆပလအစိုးရသည် ရှမ်းပြည်လူထု၏လိုအပ်ချက်များကို လိုအပ်သလိုအရေးယူဆောင်ရွက်ပေးခြင်း မရှိသည့်အတွက် အပြစ်ရှိကြောင်း ပြောဆိုဖြစ်တင်သည်။^၁

၁ ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

၂ (က) *New Times of Burma*, 17 July 1957.

(ခ) နယူးတိုင်း ဦးအေးဖေ၊ “မောရှမ်းပြည်မှတေးသံစုံ”၊ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ၁၇ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

၃ *New Times of Burma*, 16 July 1957.

တစ်ဖက်ကလည်း ရှမ်းပြည်လူထုအချို့သည် စော်ဘွားများအာဏာမစွန့်ရန် ဆန္ဒပြပွဲများပြုလုပ်သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း လားရှိုးမြို့လူထု ဆန္ဒပြပွဲ၌ လူထုတစ်သောင်းကျော်နှင့် မော်တော်ယာဉ်အစီး ၁၀၀ ကျော်ပါဝင်ပြီး ရှမ်းလူထုက စော်ဘွားများအာဏာစွန့်ခြင်းကို မလိုလားကြောင်းကို အချက် (ရှစ်) ချက်ဖြင့်တင်ပြသည်။ ထိုဆန္ဒပြပွဲကို ထောက်ပြပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် သတိကောင်းကောင်းနှင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်သင့်ကြောင်း၊ လူထုကျေနပ်မှု တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ် ပိပြားမည့်အကြောင်း စာစောင်အချို့က သတိပေးရေးသားခဲ့ကြသည်။

ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ရန် လှုံ့ဆော်သူများကလည်း ခေတ်သစ် ရှမ်းပြည် စာစောင်၌

ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်မနှင့် ခွဲထွက်မည်ဆိုပါက အလွန်လိုအပ်သော အချက်မှာ ရှမ်းပြည်နယ် အခြေခံဥပဒေ ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ် လိုအခေါ် အဝေါ် အားဖြင့် (Constitution for Taii Land) or (Shan State) ကို စော်ဘွားများနှင့် ပါလီမန်အမတ် များတို့က ယခုမှစ၍ စီမံဆောင်ရွက်သင့်ပြီကို တိုက်တွန်းနှိုးဆော် သတိပေးအပ်ပါသည်။

ဟူ၍ ထုတ်ဖော်ရေးသားလေသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေး ကြွေးကြော်မှုများကြောင့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်အတွင်း သတင်းစာများတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများအရေးနှင့် ရှမ်းပြည်ပြဿနာကို မကြာခဏ ရေးသားကြသည်။^၁ နှေးရှင်းသတင်းစာတွင် ဦးလောရုံက ရှမ်းပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်

၁ ခေတ်သစ်ရှမ်းပြည်စာစောင် ၁၂၊ စာ ၉။ HDR: X/O1AP/1987.

၂ ခေတ်သစ်ရှမ်းပြည်စာစောင် ၁၀၊ စာ ၉။ HDR: X/O1AP/1987.

၃ (က) U Law Yone, "The Secession Issue in the Shan State", *The Nation*, 30 January 1957.

(ခ) U Law Yone, "The Sawbwa Problem and how to solve it", *The Nation*, 31 July 1957.

(ဂ) Background to the Shan State Politics by a member of our Staff, *New Times of Burma*, 13 August to 17 August 1957.

အထက်ပါဆောင်းပါးကို အေးဖေ-နယူးတိုင်းက "မောရှမ်းပြည်မှ တေးသံစုံ" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကြေးမုံသတင်းစာ တွင် ၁၂ ဩဂုတ်မှ ၁၉ ဩဂုတ် ၁၉၅၇ နေ့ များတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားသည်။

(ဃ) သိန်းဖေမြင့်၊ "ရှမ်းပြည်နိုင်ငံရေး လွဲနေသောအမြင် ၂ မျိုး"

မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၇။

အမတ်များနှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော် အမတ်များ ဖြစ်သော စော်ဘွားများတွင် ဖဆပလ အစိုးရက ရှမ်းပြည်အရေး ကိုင်တွယ်ပုံကို မကျေနပ်သူများ ပေါများ တိုးပွားလာကြောင်းနှင့် အမတ်စုစုပေါင်း ၅၀ အနက် ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ရန် ဆန္ဒရှိသူ ၁၆ ဦးအထိရှိကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့် လွှတ်ရေးကိစ္စမှ စတင်ခဲ့သော ပြဿနာသည် ဖဆပလ အစိုးရက ဖိဖိစီးစီးမဆောင်ရွက်သောကြောင့် စော်ဘွား များဘက်မှ ပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေး ပြောဆိုသည်အထိ ကျယ်ပြန့်ရှုပ်ထွေးလာခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲခြင်း၏ နိုင်ငံရေးဂယက်သည် ရှမ်းပြည်သို့ ရိုက်ခတ်ပြီး ပြဿနာပိုရှုပ်ထွေးခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မေလ ၁၇ ရက် နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌဝန်ကြီး စဝ်ခွန်ချို၏ နေအိမ်၌ ဖဆပလ နှစ်ခြမ်း ကွဲသည့်ကိစ္စကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ စော်ဘွားများနှင့် အမတ် များအား စဝ်ခွန်ချိုက ဖဆပလ ကွဲသည့်ကိစ္စသည် အရေးကြီးသော ပြဿနာ တစ်ရပ်ဖြစ်၍ မိမိတို့၏ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ရာဇဝင်တွင်မည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ကြောင်း နှင့် ဆက်လက်၍

လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့်နောက် ပြည်မနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်း ကြည့်တော့ အကြောင်းစုံသိရတယ်။ ပြည်နယ်များ၍ နစ်နာချက် တွေကို အတိအကျ တောင်းဆိုရလိမ့်မည်။ ဒီလို တောင်းဆိုတဲ့ အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ တဦးတည်းမဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်အသီးသီး စုပေါင်းပြီး တောင်းမယ်။ ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးလောကက ကျွန်တော် တို့ကို အင်မတန်အာရုံစိုက်နေကြတယ်။ ဒီအချိန်ဟာ ကျွန်တော်တို့ အတွက် အလွန်တန်ဖိုး ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ကိုကိုယ် တန်ဖိုး ထားကြပါ။ ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ ကော်မတီဖွဲ့ပြီး လိုလားချက် တွေကို ဦးနု ထံ တောင်းမယ်။

ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။

၁၉၅၇ ခု မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၏ တောင်းဆိုချက် ၁၅ ချက်ကို မူကြမ်းရေးဆွဲ တင်ပြကြသည်။ ၎င်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်သည် ကိုယ်ကြမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးနိုင်ရေး၊ အခွင့်အရေး တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်ရရှိရေး၊ လက်ရှိ ဥပဒေသည် လိုသလိုဆွဲ၍ရနေသည့်အတွက် အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရေးစသည်များ

ပါရှိသည်။ ၎င်းတောင်းဆိုချက်များကို စပ်ခွန်ချို၊ လဲချားစော်ဘွား စင်္ကြံ၊ သာမိုင်းခမ်း စော်ဘွား စပ်ထွန်းအေး၊ မိုင်းပွန် စော်ဘွား စပ်ဆေးဟုန်၊ ဦးဘထွန်း (သီပေါ) တို့ ပါဝင်သော ကော်မတီက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ထံ တင်ပြသည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ စော်ဘွားများနှင့် ၎င်းတို့ ဦးစီးသော ရတစညဖ ခေါင်းဆောင်များ၊ ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ များကို ဦးနု က အိမ်သို့ ဖိတ်ခေါ်ကာ ပြည်နယ်များ၏ နစ်နာချက်များကို လုပ်ဆောင်ပေးမည်ဟူသော ကတိထပ်မံပြုလေသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်မင်းခေါင်ကလည်း ရှမ်းပြည်သို့သွားပြီး ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် တွေ့ဆုံကာ သန့်ရှင်းဖဆပလကို ထောက်ခံရန်၊ သန့်ရှင်းဖဆပလ အာဏာရခဲ့လျှင် ရှမ်းပြည်နယ်က လိုလားသော ကိစ္စရပ်အားလုံးကို လုပ်ပေးမည်စသော ကတိပေးပြီး မဲဆွယ်ခဲ့သည်။^၁

အထက်ပါ အချက်အလက်များကိုကြည့်လျှင် ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲချိန်တွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကို ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ်ရန် မဆိုထားဘိ၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ မဲအင်အား အသာရရေးအတွက် စော်ဘွားများကိုပင် အလိုလိုက် အကြိုက်ဆောင်ရန် ကြိုးစားမှုများတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် စော်ဘွားများနှင့် ဘက်တော်သားများသာ ပါဝင်သော စပ်ခွန်ချိုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခေါင်းဆောင်သည့် ရတစညဖသည် ဖဆပလ အကွဲတွင် ဦးနု ၏ သန့်ရှင်းဘက်သို့ ထောက်ခံလှုပ်ရှား ခဲ့သည်။^၂

နမ့်ခန်း ဦးထွန်းအေးဦးစီးသော ရပလဖ အဖွဲ့ကလည်း ပဒေသရာဇ်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး၊ စော်ဘွားအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် တိုက်ဖျက်ရေးကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆက်လက်လှုပ်ရှားခဲ့ပြီး ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲချိန်တွင် “ပြည်မရှိ ဖဆပလ အဖွဲ့ထဲမှ ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စုခေါင်းဆောင် ဦးဘဆွေအား ခင်မင်ရင်းနှီးရှိခဲ့”သည့် အလျောက် ဦးဘဆွေ၏ တည်မြဲ ဖဆပလ ကို ထောက်ခံခဲ့သည်။^၃

မိုင်းရှူးစော်ဘွား စပ်မန်ဖ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော ရပညဖအဖွဲ့မှာ မူလကတည်းကပင် ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်ရေးအတွက် လှုပ်ရှားခဲ့သည့်အတိုင်း ဆက်လက်လှုပ်ရှား သည်။ ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲခြင်းသည် “ဗမာအခက်ရှမ်းအတွက်” ဟူသော အခြေ

၁ ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

၂ (က) ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

(ခ) ဖြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၆ မေ ၁၉၅၈။

၃ ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

၄ ယင်း

အနေလည်း ရောက်ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်လိုသော ရှမ်းစော်ဘွားများက ဗမာပြည်၏ နိုင်ငံရေးအားနည်းချက်ကို အကြောင်းပြု၍ လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ဖြင့် စော်လှန်ပုန်ကန်ရန်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ လက်ရုံးများဖြစ်သော မြို့စား၊ ဟိန်၊ ထမုန်၊ ကျော့များအား လက်နက်များ စုဆောင်းရန်၊ အသင့်ရှိရန်အထိ တပ်လှန့်ထားခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ပထမလအစိုးရလက်ထက်တစ်လျှောက် ပဒေသရာဇ်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းရေးကို အောင်မြင်စွာမဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမှာ ပါတီအကျိုးကို ရွှေ့တန်းတင်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကို အမှန်တကယ် အားသွန်ခွန်စိုက်တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်မှုမရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အိမ်စောင့်အစိုးရ တက်လာသောအချိန်အထိ ရှမ်းစော်ဘွားများမှာ ခေတ်အဆက်ဆက်ကရရှိသော အခွင့်အရေးအာဏာများ ဆက်လက်ရရှိပြီး ပဒေသရာဇ်စနစ်မှာ ဆက်လက်ရှင်သန်နေခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ပဒေသရာဇ်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းရေးအတွက် အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ဆောင်ရွက်ချက်

၁၉၅၈ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရတက်လာသောအခါ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကျင့်ထုံးအရ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၀ (၁) ' ပါအတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးဟောင်းများနုတ်ထွက်ပေးရသည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးသစ်နှင့်ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့သစ်ဖွဲ့စည်းရန် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ရန်ကုန်မြို့၌ခေါ်ယူကျင်းပသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပသော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်အစည်းအဝေးတွင် သိန္နီစော်ဘွား စပ်ဟုဖအား ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။ အစည်းအဝေး၏ သဘာပတိဖြစ်သူ စကားစော်ဘွားက ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌနေရာအတွက် အဆိုလွှာ ၁၂ စောင် ရရှိထားကြောင်း၊ အဆိုလွှာ အားလုံးမှာ သိန္နီစော်ဘွား စပ်ဟုဖကိုပင် တင်သွင်းကြောင်း၊ ၎င်းအဆိုလွှာ အားလုံးမှာ

၁ ရှမ်းပြည်နယ်နိုင်ငံရေး

၂ ဝန်ကြီးချုပ်သည် မည်သည့်အခါမဆို ထူးမှ နုတ်ထွက်လျှင် ဝန်ကြီးများသည်လည်း မိမိတို့၏ ထူးမှနုတ်ထွက်ကြသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ သို့ရာတွင် ထူးမှများ၌ ဆက်ခံထမ်းရွက်မည့် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်ဝန်ကြီးများကို ခန့်ထားပြီးသည့်တိုင်အောင် လက်ရှိဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများသည် မိမိတို့၏တာဝန်၊ ဝတ္တရားများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက် ကြရမည်။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၀ (၁) ။

စည်းကမ်းနှင့် ညီညွတ်သည့်အတွက် လက်ခံကြောင်း စသဖြင့်ပြောကြားသည်။^၁ ဤသို့ဖြင့် အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် စပ်ဟုဖ သည် ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးအဖြစ် ပါဝင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့၌ ဆက်လက်ကျင်းပသော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအစည်းအဝေးတွင် ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌ ဟောင်း မိုးမိတ်စော် ဘွားစပ်ခွန်ချို က မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။ စပ်ခွန်ချို၏ မိန့်ခွန်းတွင် အခြေအနေအကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူလာရသကဲ့သို့ ရှမ်းပြည်တွင်လည်း ဥက္ကဋ္ဌသစ် သိန္နီစော်ဘွား စပ်ဟုဖ ကို အားလုံးကအသင့်လျော်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်လိုလားစွာတင်မြှောက်ကြကြောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်က ၎င်းအား ဥက္ကဋ္ဌသစ်အဖြစ် အဆိုတင်သွင်းခဲ့ကြောင်း၊ သိန္နီစော်ဘွားသည် စစ်ဘက်တွင်ရော အုပ်ချုပ်ရေးဘက်တွင်ပါ ဝါရင့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌသစ်သည် ခြောက်လအတွင်း တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးနိုင်ရေးအတွက် အသင့်လျော်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မြင်ကြောင်း စသဖြင့် ပြောကြားခဲ့သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် စပ်ခွန်ချို က မိမိဦးစီးသော ရတစည်ဖ၏ ဝါဒလမ်းစဉ် မူငါးချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း အကျယ်တဝင့်ရှင်းပြသည်။^၂

၁။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စု သမတမြန်မာနိုင်ငံတော် တည်တံ့ခိုင်မြဲစေရန်နှင့် ရှမ်းပြည်တိုင်းရင်းသားအားလုံးညီညွတ်စွာ စည်းရုံးမှုရှိစေရန်

၂။ ရှမ်းပြည်၏ ကံကြမ္မာကို ရှမ်းပြည်အတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားအားလုံး စုပေါင်း၍ဖန်တီးဆောင်ရွက်ရန်နှင့်အခြေခံ ဥပဒေအရ ရရှိပြီးသည့် အခွင့်အရေးများကို အစဉ်ထာဝရ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသွားရန်

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈။

(ခ) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ (လွှတ်တော်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၅-၉။ နောင်ကိုးကားလျှင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအရေးပေါ် အစည်းအဝေး၊ ၇၊ ၁၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအရေးပေါ်အစည်းအဝေး၊ ၇၊ ၁၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၆-၇။

- ၃။ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဒီမိုကရေစီစနစ် ထွန်းကားရေးကို တည်တညွတ်တည်း အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တိုးတက်မှုကို ကြိုးပမ်းရန်
- ၄။ ပြည်ထောင်စုအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း တဦးနှင့်တဦး ခွဲခြားခြင်းမပြုဘဲ ဆောင်ရွက်ချက် တရပ်ရပ်ကို ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ တညီတညွတ်တည်း ဆောင်ရွက်ရန်
- ၅။ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ လူထု၏ ဆန္ဒနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်။

စဝ်ခွန်ချိုသည် အထက်ပါမူ ငါးချက် ပါဝင်သော ရတစညဖ၏ ဝါဒလမ်းစဉ်ကို ရှင်းပြပြီး မိမိဦးစီးသော ဤအဖွဲ့အစည်းသည် ဒီမိုကရေစီဟူသော ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးရရန် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်သည့်ကိစ္စကို မည်မျှ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ထိုအချိန်အထိ အကောင်အထည် မပေါ်ခြင်းမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်ကြောင့် မဟုတ်ကြောင်း၊ မိမိသည် ဦးထွန်းအေးနှင့်ပူးပေါင်းပြီး နှစ်ခါတိုင်တိုင် အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့ပြီးဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ် အခြေ အနေသည် ပြည်ထောင်စုကြီး၏ အပေါ်မှာ တည်နေသည့် အတွက် ပြည်ထောင်စု၌ ဖြစ်ပျက်နေသမျှသည် ရှမ်းပြည်သို့ ဂယက် ရိုက်ခတ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းသွားသည်။

စဝ်ခွန်ချိုမိန့်ခွန်းပြောကြားပြီးနောက် ဦးထွန်းအေးက ကြားဖြတ်ဝင်ရောက် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဦးထွန်းအေးက မိမိသည် ယခင်စဝ်ခွန်ချိုအစိုးရအဖွဲ့တွင် အတိုက်အခံဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ ယခု ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ထဲရှိ ရှမ်းပြည်နယ်၏ သိန္နီစော်ဘွားဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့တွင်လည်း ဆက်လက်အတိုက်အခံလုပ်မည့်အကြောင်း၊ သို့ရာတွင် အပြုသဘော ဖြင့်ပြုလုပ်မည့်အကြောင်း၊ ဥပမာအားဖြင့် လောင်းတမ်းကစားပွဲ မလုပ်ရန် အပြုသဘောဖြင့် အတိုက်အခံလုပ်မည်။ ပဒေသရာဇ် အလိုမရှိဟု အတိုက်အခံသဘော ကြွေးကြော်နေသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ် အနေနှင့် အတိုက်အခံလုပ်ခြင်းမဟုတ်၊ ဝါဒလမ်းစဉ်အရ အတိုက်အခံလုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ စော်ဘွားကြီးများသည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) အရ ဆက်လက်အာဏာရခြင်းမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတည်း အာဏာသုံးမျိုး ရယူထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံကို

အုပ်ချုပ်သည့်အခါ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတည်းက ဥပဒေပြု၊ တစ်ဖက်က အုပ်ချုပ်၊ တစ်ဖက်ကနယ်များရှိ ပြစ်မှုများကို တရားစီရင်ခြင်းမှာ ဒီမိုကရေစီမကျခြင်းဖြစ်၍ မိမိအနေနှင့် အတိုက်အခံပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ယခင် အစိုးရ လက်ထက်ကအကောင်အထည်မဖော်နိုင်သော်လည်း ယခုသိန္နီစော်ဘွားလက်ထက်၌ ဤကိစ္စအမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း စသဖြင့် ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌသစ်ဖြစ်လာသော စဝ်ဟုံဖက မိမိ၏အဓိကတာဝန်မှာ သတ်မှတ်ထားသော ကာလအတွင်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်နိုင်ရန် အတွက် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးရအောင် တပ်မတော်ကို အင်တိုက်အားတိုက်ကူညီပေးရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးထွန်းအေးက အတိုက်အခံလုပ်မည်ဆို၍ ကျေးဇူးတင်ကြောင်းနှင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ မူလအခွင့်အရေးအရ ကျပ်ပြည့်တင်းပြည့် အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း ကတိပေးကြောင်း ပြောကြားလေသည်။

ဤသို့ဖြင့် အိမ်စောင့်အစိုးရတက်လာပြီး ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီအသစ် ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းသော အစည်းအဝေး၌ပင် ဦးထွန်းအေးသည် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးကိစ္စကို ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း၌ပင် ဝန်ကြီး စဝ်ဟုံဖသည် စော်ဘွားများအသင်းနှင့် ရှမ်းပြည် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း အသီးသီးကို စေ့စပ်ဆွေးနွေးသည့်အတွက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးကိစ္စမှာ အောင်မြင် တော့မည်ဟူသော သတင်းထွက်ပေါ်လာသည်။

အမှန်စင်စစ် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးအတွက် ရှမ်းပြည်တွင်းနယ် များ၏ အုပ်ချုပ်ရေးပြောင်းလဲမှု အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်နေကြောင်း အတွင်းဝန် ကလေး ဦးထွန်းခိုင်က ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာ တိုင်းမင်းကြီးနှင့် ခရိုင်ဝန်ကြီးချုပ်တို့သို့ ရေးသားညွှန်ကြားစာအရ သိနိုင်သည်။ ၎င်းညွှန်ကြားစာတွင်

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်အစည်းအဝေး။ ၇၊ ၁၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၇-၈။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်အစည်းအဝေး။ ၇၊ ၁၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈၊ စာ ၉။

၃ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၁၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၈။

မကြာတော့မီအချိန်ကာလအတွင်း ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း စစ်ဖများ အာဏာစွန့်လွှတ်ကြမည်ဖြစ်၍၊ အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီးသည့် နောက်တွင်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တနယ်လုံးမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရလက် အောက်သို့ သိမ်းသွင်းပြီးဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုနေ့မှအစပြု၍၊ အခွန် တော်ဘဏ္ဍာရေး၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအစရှိသော ကိစ္စ အဝဝတို့ကို၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက လုံးဝတာဝန်ယူရပါလိမ့်မည်။ ထိုအချိန်မှာ လွန်မင်းစွာအရေးကြီးသော အခါအခိုက်ဖြစ်၍၊ ရှမ်း ပြည်နယ်အစိုးရက ၎င်းအပေါ်၌ ကျရောက်လာမည့် တာဝန်များကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်ရန်၊ လူကြီးမင်းအပါအဝင် ဖြစ်သော ခရိုင်ဝန် ၆ ဦးအပေါ် လုံးဝ အားထားအမှီသဟဲပြုရ ပါလိမ့်မည်။ ။ အုပ်ချုပ်ရေး ပြောင်းလဲသည့် အချိန်အခါမျိုးတွင် အခက်အခဲများစွာ ပေါ်ပေါက်တတ်သဖြင့်၊ လူကြီးမင်း၏ပိုင်နက် အတွင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် ကိစ္စအဝဝတို့ကို၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာနနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနတို့က သက်ဆိုင်သလို တာဝန်ယူရှင်းလင်းပေးပါ လိမ့်မည်။ လူကြီးမင်းအဘို့မှာလည်း ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏မျက်စေ၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏ နားရွက်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏ လက်မှိုး သဘွယ် သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှသာလျှင် ပြည်နယ်အတွင်း နေထိုင်ကြသောလူထုကြီး၏အကျိုးကို ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဟူ၍ ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် ထိုစာတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲပြီးနောက် ယခင် စော်ဘွားများ၏နယ်များ၌ အခွန်ကောက်ခံသောစနစ်ကို ပြည်မ၌ ကျင့်သုံးသော အခွန်စနစ်သို့ ပြင်ဆင်ရာတွင် ပြဿနာမပေါ်ပေါက်ရန် အသေးစိတ် အစီအစဉ် ညွှန်ကြားချက်များလည်း ပါရှိသည်။

ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာ အပြီးစွန့်ရေးကိစ္စကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဆောင်ရွက်ရန် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီက အရေးပေါ်အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ခေါ်ယူကျင်းပသည်။ ၎င်းအရေးပေါ် အစည်း အဝေးတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးများအဖွဲ့၏ ဒုတိယသဘာပတိ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီး မိုင်းရှူး စော်ဘွား စပ်မန်ဖ က အောက်ပါအဆိုကို တင်သွင်းသည်။

၁ စာအမှတ် ၁၈၄ အခ/၅၈။ မြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာန၊ ရှမ်းပြည်နယ် အတွင်းနယ်များ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ပြောင်းလဲမှုအစီအစဉ်များ၊ ၁၉၆ - ရပ. (င) ၅၉၊ စာ ၁။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ယခုတည်ဆဲ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ဖျက်သိမ်းပြီးသည့်နောက် နောက်ထပ်တကြိမ် ရွေးကောက်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းသည့်နေ့ရက်၏ နောက်ဆုံးနေ့မှစ၍၊ အာဏာတည်ခြင်းမှရပ်စဲစေရန် လိုအပ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပေး ပါမည့်အကြောင်း ပါလီမန်အား တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ရန် ဤ ကောင်စီက လေးနက်စွာ ထောက်ခံပါကြောင်း ဆိုတဲ့အဆိုကို ရှမ်းပြည်နယ်ကိုယ်စားအနေနှင့်သော်၎င်း၊ စော်ဘွားများကိုယ်စား အနေနှင့်သော်၎င်း ရာဇဝင်တွင်ရစ်မည့် အဆိုကို၊ ဒီနေ့၊ ဒီရက်၊ ဒီနေ့ရာမှာ တင်သွင်းသင့် တင်သွင်းအပ်လို့ တင်သွင်းရကြောင်း အမတ်များအားလုံး သိရှိပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အမတ်မင်းများက အချိန်ယူပြီး လေ့လာသုံးသပ်ကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။

ဝန်ကြီး စဝ်မန်ဖ တင်သွင်းသောအဆိုကို အမတ်များလေ့လာနိုင်ရန် မတ်လ ၉ ရက်နေ့သို့ ဆွေးနွေးပွဲကိုရွှေ့ဆိုင်းကြောင်း ထိုနေ့အစည်းအဝေး သဘာပတိ ဖြစ်သူ စကားစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ကြည် က ကြေညာသည်။

ထိုမတ်လ ၆ ရက်နေ့နံနက်၌ပင်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် ရှမ်းစော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်သည်။ ထိုတွေ့ဆုံပွဲ၌ ရှမ်းစော်ဘွားများက အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပါ အခွင့်အရေးများကို ယခုပါလီမန်သက်တမ်း အပါအဝင် ပါလီမန်သုံးသက် ဆက်လက်ခွင့်ပြုရန် ဆွေးနွေးကြောင်း၊ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက အကျိုးအကြောင်းရှင်းလင်းပြသည့်အတွက် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ၌ အဆိုတစ်ရပ်အနေဖြင့် တင်သွင်းထားသည့်အတိုင်း ယခုပါလီမန်သက်တမ်း အပါအဝင် ပါလီမန်သက်တမ်းနှစ်ခုအတွင်းသာ ထိုပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပါ အခွင့် အရေးများကိုရယူရန် လက်ခံသဘောတူကြသည်။

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ (လွှတ်တော်) အရေးပေါ်ညီလာခံ မှတ်တမ်း၊ အစည်းအဝေး အမှတ် ၁ နှင့် ၂၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁။ နောင်ကိုးကားလျှင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၆ မတ် ၁၉၅၉ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၆ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၁-၂။

၃ ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၇ မတ် ၁၉၅၉။

မတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပသော ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီး စဝ်မန်ဖ က ၎င်း၏အဆိုကို ဆက်လက်တင်သွင်းပြီး အမတ်များအားလုံးထောက်ခံရန် မေတ္တာရပ်ခံသည်။ စဝ်မန်ဖက ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) သည် ပြောင်းလဲနေသော ခေတ်နှင့်ဆီလျော်မှုမရှိကြောင်း၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစုလွှတ်တော်တွင် လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်ရန် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကိုကျင့်သုံးသော တိုင်းပြည်မှန်သမျှ ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်၍ အမတ်များကိုရွေးရသော ထုံးစံရှိကြောင်း၊ သို့သော် ပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) အရ စော်ဘွားများထဲမှ အချင်းချင်းလူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ၂၅ ဦးရွေးကောက်ကြသဖြင့် အရွေးခံရသောအမတ် ၂၅ ဦးသည် နယ် ၃၃ နယ်မှ စော်ဘွား ၃၃ ဦးက ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းဖြစ်၍ ပြည်သူ့လူထုတစ်ရပ်လုံး၏ မဲဆန္ဒအရတက်လာသော ရှမ်းပြည်နယ်ဆိုင်ရာကိုယ်စားလှယ်အမတ်များဟု ပြောဆိုနိုင်ရန် ခဲယဉ်းကြောင်း၊ တစ်ဖန် စော်ဘွားများသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိဟုဆိုပြန်၍ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ပြည်သူ့အမတ်များအဖြစ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် အရွေးခံခွင့်မရှိသည့်အတွက် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးနေပြန်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အာဏာတည်ခြင်းမှ ရပ်စဲစေရန်လိုအပ်ကြောင်း၊ သို့သော် လောလောဆယ် အခြေအနေအရ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တည်ဆဲပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းပြီးသည့်နောက် နောက်တစ်ကြိမ်ရွေးကောက်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းသည့်နေ့ရက်၏ နောက်ဆုံးနေ့မှစ၍ ဤအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ကို အာဏာတည်ခြင်းမှ ရပ်စဲရန်အဆိုကိုတင်သွင်းကြောင်း အကျယ်အဝင်ရှင်းလင်းသွားသည်။^၁

ဝန်ကြီးစဝ်မန်ဖ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်အဆိုကို ကျိုင်းတုံအနောက်ပိုင်းအမတ် ဦးကြီးမြင့်၊ ပင်းတယ အမတ် ဦးညွန့်မောင်၊ စကား အမတ် ဦးထွန်းရ၊ သီပေါ အနောက်ပိုင်း အမတ် ဦးဘထွန်း၊ နမ့်ခန်း အမတ် ဦးထွန်းအေးနှင့် ကျိုင်းတုံတောင်ပိုင်းအမတ် ဦးစိုင်းလုံကြီးတို့က ထောက်ခံဆွေးနွေးကြသည်။^၂ ဦးညွန့်မောင်၏ ထောက်ခံချက်အဆိုတွင် မိမိတို့ ရပလအနေဖြင့် ရှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို တိုက်နေသောအချက်နှစ်ချက်ရှိကြောင်း၊ ပထမအချက်မှာ စော်ဘွားများအာဏာစွန့်ရေးဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယအချက်မှာ အာဏာစွန့်ပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဖွဲ့စည်း

^၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ (လွှတ်တော်) အရေးပေါ်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉ ခု ၃-၅။ နောင်ကိုးကားလျှင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉ ဟု ညွှန်းမည်။

^၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၅-၁၁။

အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ကို ဖျက်သိမ်းရန်ဖြစ်ကြောင်း ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးကိုရရှိသော်လည်း ရှမ်းပြည်တွင်မရသည့်အတွက် တိုက်နေခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ယခုပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်သော သတိုးမဟာသရေစည်သူ စင်ဟံဖ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသောအချိန်၌ ယခုကဲ့သို့ အာဏာစွန့်လွှတ်ခြင်းနှင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအပြည့်အဝရေးအတွက် ဤပုဒ်မကိုပြင်ဆင်ခြင်းကို အထူးဝမ်းမြောက်စွာထောက်ခံကြောင်း ပြောဆိုထောက်ခံသွားသည်။

နမ့်ခန်း အမတ် ဦးထွန်းအေး၏ ထောက်ခံဆွေးနွေးချက်တွင် အခြေခံဥပဒေ စတင်ရေးဆွဲစဉ်က ဤပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပါဝင်ရခြင်း၏ အခြေအနေအကြောင်းအရာများကို အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်းတင်ပြခဲ့သည်။

ကျွန်တော် သိရသလောက် ရွှေတောင်ကြားလမ်းရှိ အိမ်အမှတ် ၁ မှာ ယခုတင်သွင်းတဲ့ ပုဒ်မ ၁၅၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) နှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျေကျေလည်လည် ဆွေးနွေး ခဲ့ကြပါတယ်။ ဆွေးနွေးတဲ့အခါက ကျွန်တော်တို့ဘက်ကနေပြီး ဒီပုဒ်မ ၁၅၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) ကိုပေးခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီမကျဘူး၊ တဘက်က စော်ဘွားကြီးများကလည်း ပြည်သူ့လွှတ်တော် အမတ်မင်းများ အဖြစ်မရတဲ့အတွက် ဆွေးနွေးကန့်ကွက်ကြတဲ့အခါမှာ နယ်ရှင် စော်ဘွားကြီးများဟာ ဒီအခွင့်အရေးကိုဖြင့်မရလျှင်၊ အဲဒီနေ့ဘဲ ရှမ်းပြည်ကိုပြန်တော့မလိုလိုဖြစ်နေကြတဲ့အခြေအနေကြောင့် ထိုစဉ်အခါက အခြေအနေအရ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက တစ်နှစ်အတွင်းမှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကိုရေးဆွဲပြီးစီးမှသာ လွတ်လပ်ရေးရမည်ဆိုလို့၊ မပေးရင်မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အခြေအနေရောက်နေလို့ လိုက်လျောပြီး ပေးလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်မှတ်တမ်းကိုပြန်ကြည့်လျှင်၊ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုက အချိန်အခါအားလျော်စွာ ယာယီအားဖြင့် လုပ်ပေးလိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောင် ၃-၄ နှစ်ကြာလို့ အလုပ်လုပ်လို့ မဖြစ်လျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှာ အမတ်အများစုက ထောက်ခံလို့ရှိရင် ဒီပုဒ်မကိုပြုပြင် ပြင်ဆင်ပေးမယ်လို့ ကတိပြုပြီးသားရှိပါတယ်။

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၆။

၂ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ညွှန်းသည်။

၃ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၉။

စသဖြင့် ရှမ်းလင်းပြီးနောက် ယခုအခါ စော်ဘွားများကိုယ်တိုင်က ဒီမိုကရေစီကို ယုံကြည်လေးစားသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်လာပြီး အာဏာစွန့်လွှတ်သည်ဆို၍ မိမိ အနေနှင့်ချီးကျူးကြောင်း၊ သို့သော် အာဏာစွန့်ရာ၌ နောက်တစ်ကြိမ် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းပြီးမှမဟုတ်ဘဲ ယခုလာမည့်ရွေးကောက်ပွဲ၌လုပ်လျှင် ပိုကောင်း မည်ဟု ထည့်သွင်းပြောကြားသွားသည်။^၁

ထိုနေ့အစည်းအဝေး၌ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်မှာ သိန္နီမြောက်ပိုင်း အမတ် စင်ဟိန်ခမ်း ၏ အောက်ပါအချက်များပါဝင်သော ပြင်ဆင်ချက် အဆိုတင်သွင်း ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့တဲ့ မတ်လ ၆-ရက်နေ့က ကျင်းပခဲ့သော ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ အရေးပေါ်အစည်းအဝေး၌ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးတင်သွင်းသောအဆိုတွင်၊ ကျမက အောက်ပါ ပြင်ဆင်ချက်အဆိုကို ယနေ့ ဤကောင်စီ၌၊ သဘာပတိကြီး၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ကျမတင်သွင်းလိုပါတယ်။

ကျမ၏ပြင်ဆင်ချက်အဆိုမှာ “အဆို၏တတိယမူ ပဉ္စမထိ စာကြောင်း များရှိ၊ နောက်တကြိမ်ရွေးကောက်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းသည့် နေ့ရက်၏နောက်ဆုံး ဆိုသည့် စကားရပ်များကို ပယ်ဖျက်ရန် ဆိုတဲ့အဆိုဖြစ်ပါတယ်။ သဘာပတိကြီးရှင့်၊ သည်ပြင်ဆင် ချက်အဆိုကို ကျမတင်သွင်းရခြင်း အကြောင်းမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ စော်ဘွားများ၏ အခွင့်အရေးကို၎င်း၊ ပါလီမန်တွင် ယှဉ်ပြိုင် ရွေးကောက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခြင်းခံရသော အခွင့်အရေးများကို၎င်း စော်ဘွား များက စွန့်လွှတ်ကြတော့မည်ဟု ဆိုနေပါလျက်၊ သူတို့သည် ပြည်သူပြည်သားများ၏ မျိုးရိုးစဉ်လာအားဖြင့် ကိုယ်စားပြုသော ကာလအပိုင်းအခြားထိ တဖန် တိုးချဲ့ချင်ပြန်တယ်ဆိုတာကို ကျမ အကြောင်းရှာလို့မရပါ။”

စသဖြင့် အစချီဆွေးနွေးပြီး စင်ဟိန်ခမ်း က ဆက်လက်၍ စော်ဘွားများသည် အာဏာစွန့်မည်ဆိုပါလျက် ယခု တစ်ဖန် ပါလီမန်သက်တမ်းတွင် လည်းကောင်း၊ တစ်ဆက်တည်းသော ကာလအပိုင်းအခြားတွင် လည်းကောင်း၊ ယှဉ်ပြိုင် ရွေးကောက်ခြင်းမပြုဘဲ နေခွင့်ရရန်အခွင့်အရေးကို တောင်းဆိုကြပြန်သည့် အတွက်

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၉-၁၀။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၁၁။

စော်ဘွားများသည် ရှမ်းလူမျိုးတို့၏ ကိုယ်စားလှယ် မဟုတ်နိုင်တော့ကြောင်း၊ ရှမ်းအမျိုးသားများကိုယ်စားမပြုသဖြင့် ပါလီမန်တွင် ရှမ်းအမျိုးသားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မနေသင့်တော့ကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။

စပ်ဟိန်ခမ်း၏ ပြင်ဆင်ချက်အဆိုကို ထောက်ခံဆွေးနွေးသူမရှိသဖြင့် အဆိုမှာ အထမမြောက်ခဲ့ပေ။ ထိုနေ့ အစည်းအဝေး၏ အဓိက ဦးတည်ချက်ဖြစ်သော ဝန်ကြီး စပ်မန်ဖ၏ ပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပြင်ဆင်ရေးအဆိုကို သဘောတူလက်ခံကြသဖြင့် အတည်ဖြစ်ခဲ့သည်။^၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၏ အတည်ပြုချက် ရပြီဖြစ်၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်များသို့တင်ပြ၍ အတည်ပြုခွင့်ရယူရန် လိုပြန်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေး တွင် ဤအဆိုကိုမတင်ပြနိုင်မီ ဦးထွန်းအေးသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်စပ်ဆိုင်သောအဆိုတစ်ခုတင်သွင်းဆွေးနွေးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းအဆိုမှာ အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၁၀ ၌ ပါရှိသော ပြည်ထောင်စုမှ ရှမ်းပြည်နယ်ခွဲထွက်ခွင့်ကို စွန့်လွှတ်ရေးဖြစ်သည်။ စကားအမတ် ဦးထွန်းရနှင့် မိုင်းပန်အမတ် ဦးသန်းဖေတို့က ကန့်ကွက်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး၊ ပင်းတယ အမတ် ဦးညွန့်မောင်က ထောက်ခံဆွေးနွေးသွားခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးစပ်ဟိန် က ဦးထွန်းအေးအား အဆိုကို ရုပ်သိမ်းပေးရန်မေတ္တာရပ်ခံချက်ဖြင့် အဆိုကို ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။^၂ နောက်တစ်နေ့ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီး စပ်ဟိန်က “၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယ) ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေကြမ်း”ကို တင်သွင်းလေသည်။^၃

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၁၃။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၉ မတ် ၁၉၅၉၊ စာ ၁၅။

၃ (က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ (လွှတ်တော်) ဆဋ္ဌမအကြိမ် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၆၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၃၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၃၁-၄၁။

(ခ) ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၁၂ မတ် ၁၉၅၉။

၄ (က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၈၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁၅၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၀၂၀။

(ခ) ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၁၃ မတ် ၁၉၅၉။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် စပ်ဟုဖ၏ ၁၉၅၉ ပြင်ဆင်ရေး ဥပဒေကြမ်းကို ဆွေးနွေးရာ ကန့်ကွက်သူ မရှိဘဲ အတည်ပြု လက်ခံခဲ့ပြီးနောက် ဆက်လက်၍ လူမျိုးစုလွှတ်တော်တွင် အတည်ပြုချက်ရယူရန်တင်သွင်းသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော လူမျိုးစုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီးစပ်ဝဏ္ဏက အဆိုတင်သွင်းရာတွင်လည်း ကန့်ကွက်သူမရှိဘဲ အတည်ပြုပြန်သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း အစည်းအဝေးကို ကျင်းပရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီး စပ်ဟုဖကပင် “၁၉၅၉ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေကြမ်း”ကို တင်သွင်းလေသည်။ ထိုနေ့အစည်းအဝေးသို့ လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ် ၉၈ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် ၂၂၀၊ စုစုပေါင်း ၃၁၈ ဦးတက်ရောက်ကြသည်။ စစ်ခွန်ချိုနှင့် စစ်ဟိန်ခမ်းအပါအဝင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်မှ အမတ်ပေါင်း ၄၈ ဦး ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း အမတ် ၃၆၆ ဦးရှိပြီး အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူ ၃၁၈ ဦးလုံးက ပြင်ဆင်ချက်အဆိုကို သဘောတူကြသည်။ အဆိုအတည်ပြုချက် ရရန် အမတ် ၂၂၄ ဦး၏ သဘောတူမှုရလျှင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ ပြည့်ပြီးဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အမတ် ၃၁၈ ဦးလုံးက တညီတညွတ်တည်းသဘောတူသည့်အတွက် သုံးပုံနှစ်ပုံထက် ကျော်လွန်သဖြင့် ဥပဒေကြမ်းကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။

စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး ပြောင်းလဲနိုင်ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ကို ပြင်ဆင်ရန် ဥပဒေကြမ်းကို လွှတ်တော်နှစ်ရပ်က မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့၌ ဆွေးနွေးအတည်ပြုခဲ့သည်။ ထိုသို့ အတည်မပြုမီတစ်ရက် မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ သတင်းစာတစ်စောင်တွင် စော်ဘွားများ ပြေလအတွင်း တောင်ကြီးမြို့၌

၁ (က) *New Times of Burma*, 17 March 1959.

(ခ) ရှမ်းပြည်နယ်ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးပဏ္ဍိတ်ချုပ်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလ ၂၉ ရက်၊ (ရန်ကုန်)၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၇။ နောင်ဂိုးကားလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးပဏ္ဍိတ်ချုပ် ဟု ညွှန်းမည်။

၂ လူမျိုးစုလွှတ်တော်မှ ၂၃ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ၂၅ ဦးပျက်ကွက်သည်။

ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၁၈ မတ် ၁၉၅၉။

၃ ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာ၊ ၁၈ မတ် ၁၉၅၉။

အခမ်းအနားဖြင့် အာဏာစွန့်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်မည့်အကြောင်း ရေးသားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသတင်းစာတွင် ၁၉၅၂ ခုနှစ်ကပင် စော်ဘွားများအာဏာစွန့်မည်ဟုကြေညာပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုနှင့် လျော်ကြေးကိစ္စသဘောတူညီမှုမရ၍ ကြန့်ကြာခဲ့ပုံ များကိုရေးသားပြီး ယခု အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်တွင်ပေးမည့် လျော်ကြေးငွေ ပမာဏစုစုပေါင်းမှာ နှစ်ကုဋေနှင့် လေးသန်းခန့်ရှိသည့် အကြောင်းများလည်း ပါဝင်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်၌ ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး တည်ဆောက်ရန်အတွက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်စော်ဘွားများက မိမိတို့၏နယ်အတွင်း အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီမံပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးကြောင်း တောင်ကြီးမြို့၌ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြသည်။ စော်ဘွားစုစုပေါင်း ၃၃ ဦးရှိသည့်နက် အောက်ပါ ၂၉ ဦး ထိုနေ့၌ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။

၁။ မြောက်သီပေါနယ်	စဝ်ဖလုံ	သတိုး မဟာသရေစည်သူ စဝ်ဟုံဖ
၂။ ကျိုင်းတုံနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်စိုင်းလုံ
၃။ မိုးမိတ်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ခွန်ချို
၄။ မိုးနဲနယ်	စဝ်ဖလုံ	သရေစည်သူ စဝ်ပြည့်
၅။ တောင်ပိုင်နယ်	စဝ်ဖလုံ	မဟာသရေစည်သူ စဝ်ခွန်ပန်းစိန်
၆။ မိုင်းကိုင်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ကြည်
၇။ တောင်သီပေါနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ဆေးဟုံဖ
၈။ လဲချားနယ်	စဝ်ဖလုံ	သံရေစည်သူ စဝ်နွဲ့
၉။ ရပ်စောက်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ခွန်ဆာ
၁၀။ စကားနယ်	စဝ်ဖလုံ	မဟာသရေစည်သူ စဝ်ခွန်ကြည်
၁၁။ မိုင်းပန်နယ်	စဝ်ဖလုံ	သီရိပျံချို စဝ်ရွှေကြည်
၁၂။ မိုင်းပွန်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ဆေးဟုံနီ
၁၃။ သာမိုင်းခမ်းနယ်	စဝ်ဖလုံ	မဟာသရေစည်သူ စဝ်ထွန်းအေး
၁၄။ ကျေးသီးမန်စံနယ်	စဝ်ဖလုံ	သရေစည်သူ စဝ်ရွှေမုံ
၁၅။ လွယ်လုံ (ပင်လောင်း)	စဝ်ဖလုံ	သီရိပျံချို စဝ်မိုးကျော်
၁၆။ ဘော်နယ်	စဝ်ဖလုံ	သီရိပျံချို စဝ်ခွန်အောင်
၁၇။ မိုင်းရှူးနယ်	စဝ်ဖလုံ	ဝဏ္ဏကျော်ထင် စဝ်မန်ဖ

၁၀။ မိုင်းနောင်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်အုံးမောင်
၁၉။ စကွယ်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ခွန်ညွန့်
၂၀။ ဘန်းယဉ်နယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်စိန်ညွန့်
၂၁။ ကျုံးနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ခွန်သောင်း
၂၂။ ရွာငံနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ခွန်ရီ
၂၃။ ပင်းတယနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ဝင်းကြည်
၂၄။ ပွေးလှနယ်	စဝ်ဖလုံ	စဝ်ထွန်းစိန်
၂၅။ ပင်မိုနယ်	ကျမိုင်း	စဝ်ခွန်ဦး
၂၆။ နန်းခုတ် နောင်မွန်နယ်	ကျမိုင်း	စဝ်လွန်းအုံ
၂၇။ သထုံနယ် (ဆီဆိုင်)	စဝ်ဖလုံ	စဝ်အောင်မြင့် ကိုယ်စား ဒေါ်အေးသန့်
၂၈။ မောက်မယ်နယ်	ကျမိုင်း	စဝ်ထွန်းဖ ကိုယ်စား စဝ်ဗိုလ်ခမ်း
၂၉။ ဟိုပုံးနယ်	ကျမိုင်း	ခွန်အို ကိုယ်စား နန်းရွှေဥ

ထိုနေ့က လက်မှတ်ရေးထိုးရန် မလာရောက်နိုင်သော စော်ဘွားလေးဦးမှာ ညောင်ရွှေစော်ဘွား၊ သီပေါစော်ဘွား၊ မိုင်းလွန်းစော်ဘွားနှင့် ကိုးကန့်စော်ဘွားများ ဖြစ်ကြသည်။ ညောင်ရွှေစော်ဘွားနှင့် သီပေါစော်ဘွားနှစ်ဦးမှာ နောက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးဖြစ်ကြသည်။^၁

ဤသို့ ရှမ်းပြည်နယ် နယ်ရှင်စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရနှင့် နယ်ရှင်စော်ဘွားတို့ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်

၁ အုပ်ချုပ်ရေးပဋိပက္ခ၊ စာ ၁၄-၁၅။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ (လွှတ်တော်) အရေးပေါ်ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၇။ နောင်ကိုးကားလျှင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉ ဟု ညွှန်းမည်။

(ခ) မြို့တော်တောင်ကြီးသတင်းလွှာ (The Taunggyi News) ၉ ဧပြီ ၁၉၅၉။

တွင် အချက် ခုနစ်ချက် ပါရှိသည်။' ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ်ညီလာခံကျင်းပပြီး ထိုနေ့ အစည်းအဝေးတွင် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်သည့် ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီက သဘောတူညီကြောင်း အတည်ပြုပေးရန် အောက်ပါအဆိုခြောက်ခုကို တင်သွင်းအတည်ပြုခဲ့သည်။

- ၁။ နယ်ရှင်စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်သည့်အတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက အထူး ထောက်ပံ့ငွေအဖြစ် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရကို ငွေ ၂၅၇၆၃၀၅၃-ကျပ် ထောက်ပံ့ခြင်းကို ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီက လက်ခံ၍ သဘောတူအတည်ပြုရန်'
- ၂။ နယ်ရှင်စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရနှင့် နယ်ရှင်စော်ဘွားတို့ ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်များကို အတည်ပြုရန်'
- ၃။ နယ်ရှင် စော်ဘွားများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ၊ စီမံပိုင်ခွင့်အာဏာ ကိစ္စအဝဝတို့ကို ခြွင်းချက်မရှိ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းခြင်းကို အတည်ပြုရန်'
- ၄။ ရှမ်းစော်ဘွားများ၏ အာဏာစွန့်သောနယ်များတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁ (၁) အရ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သွားရန် ကောင်စီက ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုရန်'
- ၅။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာအတွင်း ကျဆောက်သောကိစ္စများအတွက် ရှမ်းပြည်နယ်၏ နယ်သူနယ်သားများအကျိုးရှေ့ရှု၍ လိုအပ်သလို တရားဥပဒေများအရ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်စေရန်'

၁ *Burma Weekly Bulletin*, Vol. VIII, No. 4, 21 May 1959, p. 36.
HDR: X/4AP/1990. နောက်ဆက်တွဲ (၄) တွင်ကြည့်ပါ။

၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၁-၅။

၃ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၅-၁၀။

၄ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၀-၂၀။

၅ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၁။

၆ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၁-၂၂။

၆။ ဗဟိုအစိုးရပြုလုပ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်နယ်များအသီးသီး၌ အခွန်
တော်နှုန်း တူညီစွာကောက်ခံရန် နှုန်းထားများကို သတ်မှတ်ခြင်း
မပြုနိုင်မီ ယခင်နှုန်းအတိုင်း ကောက်ခံရန် သတ်မှတ်ပြီးသောမူများ
စံနစ်အတိုင်း ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ပြည်နယ်အခွန်တော် ပြန်လည်
စိစစ်ရေးအကြံပေးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းပြီး ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက ဆက်လက်
ကောက်ခံရန်

ဟူသောအဆိုများကို တင်သွင်းအတည်ပြုခဲ့ကြသည်။

ပထမအဆိုကိုတင်သွင်းရာ၌ ဝန်ကြီးစဝ်မန်ဖုက နယ်ရှင်စော်ဘွားများအား
တစ်လုံးတည်း ပင်စင်လစာငွေပေးသောမူကို ရှင်းပြရာ၌ ၁၉၄၇-၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ
၁၉၅၁-၁၉၅၂ ခုနှစ်အထိ နယ်အသီးသီးက အများဆုံးရသောဘဏ္ဍာတော်ဝင်ငွေ
ပေါ်မူတည်ပြီး နယ်ကြီးများဖြစ်သော ကျိုင်းတုံ၊ မြောက်သီပေါ၊ သီပေါ၊ ညောင်ရွှေနှင့်
တောင်ပိုင်နယ်များအတွက် နယ်ရှင် စားစု၊ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် လည်းကောင်း၊
ကျန်နယ်များကို ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် လည်းကောင်း သတ်မှတ်ပြီး ၁၅ နှစ်အတွက်
တွက်ချက်ပေးကြောင်း၊ ဤပင်စင်လစာငွေများမှာ သစ်တောနှင့် သတ္တုခွန်များပါ
တွက်ချက်ပေးပြီး အမြတ်တော်ကြေးခွန်ကို လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့် ပေးထားကြောင်း
ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်။^၁

နမ့်ခမ်းအမတ် ဦးထွန်းအေးက ထိုပင်စင်ငွေကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ
မည့်သည့်မူနှင့်ယူကြောင်းမေးမြန်းရာတွင် ဝန်ကြီး စဝ်မန်ဖုက ပြည်ထောင်စုအစိုးရက
အထူးထောက်ပံ့ငွေပေးခြင်းဖြစ်၍ ပြန်ဆပ်ရန်မလိုအပ်ကြောင်း ရှင်းလင်းသည်။^၂

ဒုတိယအဆိုဖြစ်သော စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍
ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရနှင့် စော်ဘွားများ ချုပ်ဆိုသည့်စာချုပ်များကို အတည်ပြုရန်
အဆိုကို ဦးထွန်းအေးနှင့် ဦးတင်ကိုကိုတို့က အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးကြသည်။
စာချုပ်တွင် အချက်ခုနစ်ချက် ပါရှိသည့်အနက် စာချုပ်အပိုဒ် (၂) တွင် စော်ဘွား
များ အာဏာစွန့်ပြီးနောက် ပင်စင်ငွေရသောအခါ မိမိအသက် အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို
ကာကွယ်ရန် ကိုယ်ရံတော်ထားနိုင်သည်ဆိုသောအချက်ကိုလည်းကောင်း၊ အပိုဒ် (၃)
တွင် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို နောင်မည်သို့ပင်

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ မြေ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၂-၂၉။
၂ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ မြေ ၁၉၅၉၊ စာ ၁-၂။
၃ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ မြေ ၁၉၅၉၊ စာ ၄။

ဖြစ်စေကာမူ . . . နယ်စော်ဘွား စဝ် . . . သည် စော်ဘွားကဲ့သို့ ဆက်လက် ခံယူနိုင်စေရမည်” ဟူသော အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ အပိုဒ် (၄) ပါသော အချက် ဖြစ်သည့် စော်ဘွားများ၏ ဟော်များ ကိုယ်ပိုင်အိမ်၊ လယ်ယာဥယျာဉ်မြေ၊ ခြံမြေများ၊ လက်နက်များကို လုံးဝပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် တရားဥပဒေအရ သုံးစွဲခွင့်၊ အပိုဒ် (၅) ပါ အချက်အရ စော်ဘွားများကို ပြည်နယ်ရုံး၌ တရားစွဲခွင့်မပြုခြင်းမှာ ပြည်မ၌သာ တရားစွဲခွင့်သဘောသက်ရောက်ခြင်း၊ အပိုဒ် (၆) တွင်လည်း အမှုထမ်း အရာထမ်းများကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအမိန့်မရဘဲ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုရန်အချက်နှင့်၊ အပိုဒ် (၇) အရ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အမှုထမ်းခွင့် သို့မဟုတ် သင့်လျော်သော လျော်ကြေးပေးရန်ဆိုသော အချက်များအားလုံးမှာ ကျယ်ပြန့်လွန်းလှကြောင်း ဦးထွန်းအေးက ဝေဖန်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

အမတ် ဦးတင်ကိုကိုကလည်း စာချုပ်အပိုဒ် (၄) အရ စော်ဘွားများ လယ်ယာမြေနှင့် လက်နက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုရာ၌ အချို့ စော်ဘွားကြီးများသည် လယ်ကေထောင်ပေါင်းများစွာ ပိုင်ဆိုင်နေသဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း ၃ အပိုဒ် ၃၀ နှင့် မညီညွတ်ဖြစ်နေကြောင်း၊ လက်နက်များ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုရာ၌လည်း အရေအတွက် ဦးရေကို ထည့်သင့်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လက်နက် အမျိုးအစားနှင့် ဦးရေကို ကန့်သတ်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း စသည့် အချက်များကို တင်ပြဆွေးနွေးသည်။

ဦးထွန်းအေးနှင့် ဦးတင်ကိုကိုတို့၏ မေးမြန်းဆွေးနွေးသော အချက်များကို ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီး စဝ်မန်ဖက ပြန်လည်ရှင်းလင်းဖြေကြားသွားရာတွင် ဦးထွန်းအေး မေးသော စာချုပ်စာတမ်းကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စာချုပ်ချုပ်ပြီး မှသာ ကောင်စီသို့တင်သွင်းခြင်းမှာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အစဉ်အလာဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စု ကက်ဘီနက်အဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ပြီးမှ စာချုပ်စာတမ်းများ ပြုလုပ်ပြီး ပါလီမန်မှ အတည်ပြုရန် တင်သွင်းခြင်းကို ပါလီမန် မကြာခဏ တက်ရောက်နေသော အမတ်များအသိပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ စာချုပ်အပိုဒ် ၂ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤစာချုပ်မှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ၁၅၄ (၂) မပြင်ခင်က ရေးဆွဲသော စာချုပ်

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၆-၉။

၂ မည်သည့်အခြေခံစနစ်နှင့်မျှ မြေယာအမြောက်အမြား ပိုင်ဆိုင်နိုင်သော အခွင့်မရှိစေရ။ တစ်ဦးတည်းပိုင်ဖြစ်သော မြေယာ၏ အများဆုံးမြေဧက အရေအတွက်ကို အကြောင်း ညီညွတ်လျှင် ညီညွတ်ခြင်း တရားဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ရမည်။
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ အခန်း ၃၊ အပိုဒ် ၃၀ (၃)။

၃ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၂-၁၄။

ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်သည့်အတွက် ဤ“ကိုယ်ရံတော်” စကားလုံးမှာပိုပါသွားကြောင်း၊ ထို့နည်းတူ စာချုပ်အပိုဒ် (၃) မှာလည်း စော်ဘွားကဲ့သို့ ဆက်လက်ခံယူနိုင်စေရမည်ဟူသော အချက်မှာလည်း အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ခင် က ရေးဆွဲသည့်အတွက် ပိုသွားပါကြောင်း၊ လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိစ္စမှာမူ ဧက ၅၀ ထက် ပိုပိုင်သောမြေကို အစိုးရကသိမ်းမည့်အကြောင်း၊ လက်နက်ကိုလည်း တရားဥပဒေအရ သေနတ် ၁၀ လက်သာ ခွင့်ပြုကြောင်း စသဖြင့် ရှင်းလင်းသွားသည်။^၁

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်သည့်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီတွင် ဆွေးနွေး ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုလက်ခံပြီးနောက် ဧပြီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး ပန္နက်ချပွဲအခမ်းအနားကို တောင်ကြီးမြို့၌ ကျင်းပရန် စီစဉ် ထားသည်။ ဤသမိုင်းဝင် အခမ်းအနားကို တက်ရောက်ရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းတို့မှာ ဧပြီလ ၂၈ ရက်နေ့ ကတည်းကပင် တောင်ကြီးမြို့သို့ရောက်နှင့်နေကြပြီး ဖြစ်သည်။^၂

ဧပြီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော သမိုင်းဝင်ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေးပန္နက်ချပွဲ အခမ်းအနားတွင် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်၊ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ စဝ်ဟံဖ နှင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း တို့က အခမ်းအနား အစီအစဉ်အတိုင်း မိန့်ခွန်းအသီးသီး ပြောကြားကြသည်။ သမ္မတကြီး၏ မိန့်ခွန်းတွင် စော်ဘွားများက ယခုကဲ့သို့ မိမိဆန္ဒသဘောအလျောက် အာဏာစွန့်လွှတ်ကြခြင်းကိုချီးကျူးပြောကြားသွားသည်။ ထို့ကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားသစ်ဖြင့် လည်ပတ်မည့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းအားလုံး အောင်မြင် စေကြောင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အကျိုးနှင့် ပြည်ထောင်စုအကျိုးအတွက် မိသားစု စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်အားထုတ် လက်တွဲလုပ်ကိုင် သွားရန်စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းပြောကြား သွားလေသည်။^၃

ဆက်လက်၍ ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ သိန္နီစော်ဘွားကြီး စဝ်ဟံဖ မိန့်ခွန်း ပြောကြားရာတွင် မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ချို ဦးစီးသော ယခင်ရှမ်းပြည်နယ်

၁ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ၊ အရေးပေါ်ညီလာခံ၊ ၂၇ ဧပြီ ၁၉၅၉၊ စာ ၁၆-၁၇။

၂ အုပ်ချုပ်ရေးပန္နက်ချပွဲ၊ စာ ၁၇။

၃ ၁၉၅၉-ခု ဧပြီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့၌ ကျင်းပသော ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး ပန္နက်ချ အခမ်းအနားတွင် မိန့်ကြားသော နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးဝင်းမောင် ၏ မိန့်ခွန်း၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 4161.

အစိုးရလက်ထက် ၁၉၅၂ ခုနှစ်ကပင် ခေတ်နှင့် လျော်ညီသော ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးရရှိရန်နှင့် ပြည်နယ်အကျိုး အဘက်ဘက်တိုးတက်ရေးကို မျှော်ကိုးပြီး ရှမ်းပြည်နယ် စော်ဘွားများသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ၊ တရားစီရင်မှု အာဏာ၊ အခွန်တော် စည်းကြပ်မှု အာဏာများကို စွန့်လွှတ်မည်ဟု ကြေညာသော်လည်း အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ယခုရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသစ်၏ သက်တမ်းမှာ လပိုင်းအနည်းငယ်မျှသာ ရှိသော်လည်း ယခင်မရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးစက်ယန္တရား သစ်ကို တီထွင်ပြီး

ဤနေ့ ဤရက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှင်စော်ဘွားများသည် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာ၊ တရားစီရင်မှုအာဏာ၊ အခွန်တော် စည်းကြပ်မှု အာဏာများကို ကျွန်ုပ်တို့စွန့်လွှတ်ပြီး၊ အဆိုပါ အာဏာများကို ကျွန်ုပ်က လက်ခံကြောင်း ကြေညာအပ်ပါသည်။

ဟူ၍ထည့်သွင်း မိန့်ကြားသွားသည်။ ထို့ပြင် ဆက်လက်၍ပြောသည်တွင် နယ်ရှင် စော်ဘွားများသည် အထက်ပါအာဏာများ စွန့်လွှတ်ကြသော်လည်း မျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည့်အလျောက် နယ်လူထုနှင့်လက်တွဲပြီး ရှမ်းပြည်နယ်အကျိုး၊ ပြည်ထောင်စု၏ အကျိုးများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းများ ပါရှိ ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ၏ မိန့်ခွန်းတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့၌ အတည်ပြုခဲ့သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ဒီမိုကရေစီစစ်စစ် သဘော တရားကိုအခြေခံအဖြစ်လက်ခံထားကြောင်း၊ ယင်းဥပဒေ၌ အတိအလင်းပါရှိကြောင်း၊ သို့သော် ရှေးပဝေသဏီကစပြီး ထိုနေ့တိုင် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ကျင့်သုံးနေသော စော်ဘွား အုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည် သဘောနှင့်လက်တွေ့ မစပ်ဟပ်ကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၌ပါသော ပုဒ်မ ၁၅၄ (၂) နှင့် ၁၈၃ (၁) တို့မှာ မူရင်း သဘောနှင့် မကိုက်ညီခြင်းကို တွေ့ရကြောင်း၊ ဤသို့ မူရင်းနှင့်လွဲပြီး ကျင့်သုံးရမှုနှင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ၏ မူလလက်ခံထားချက်ကို ပြက်ရယ်ပြုသည့် အထက်ပါပုဒ်မများ ပါလာရသော နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို တစ်ဖက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းသွားသည်။

^a ရှမ်းပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ သတိုးမဟာသရေစည်သူ စစ်ဟုံဖ၊ သိန္နီစော်ဘွားကြီး၏ မိန့်ခွန်း၊ တောင်ကြီးမြို့၊ ၁၉၅၉-ခု ဧပြီလ ၂၉ ရက်၊ ပ၊ မ၊ ဗ၊ စ အမှတ် ၄၊ ရှမ်းပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာန၊ ၇ ဧပြီ ၁၉၅၉-၂၅၀၀၀ + ၂- ဟိုဘို၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။
DR 4161.

လွတ်လပ်ရေး ခေတ်ကြို အချိန်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ အဘို့ ပြဿနာ အမျိုးမျိုး ရှိတဲ့အထဲမှာ အခက်အခဲဆုံး ပြဿနာတခု ပေါ်ပေါက် ခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ် အစိုးရအနေနှင့် ဗမာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေး ပေးရသည့်တိုင်အောင် အရင် အခေါ်—တောင်တန်း ဒေသ ယခုအခေါ် ပြည်နယ်တွေကို ပြည်မမှခွဲထွက်ပြီး တတ်နိုင်လျှင် အရင်ကအတိုင်း ဆက်လက်အုပ်စိုးရန်နှင့် ထိုသို့မဖြစ်နိုင်မှ နေသဟာယ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာနေဘို့ အပြင်းအထန်ကြိုးစားခဲ့ ပါတယ်။ ပြည်နယ်သားတွေ ရဲ့ ရိုးသားမှု၊ အတွေ့အကြုံ နည်းမှု အတွေးအခေါ် နောက်ကျမှုတို့ကို အခွင့်အရေးယူပြီး အမျိုးမျိုး ဂုံးချော ခဲ့ကြတဲ့ အတွက် ပြည်နယ်သားတွေအနေနဲ့ ပြည်မက ဗမာများအပေါ်မှာ မယုံသင်ကာ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုအယုံ အကြည်ကင်းမှု ပပျောက်အောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ အနေနှင့် အမျိုးမျိုး ကြံဆောင် ခဲ့ရပါတယ်။ ထိုကြိုးစား ထမြောက်အောင် စော်ဘွားကြီးများရဲ့ ဆန္ဒကိုလိုက်လျောကာ စော်ဘွားအုပ်ချုပ်မှုကို ဆက်လက်ကျင့်သုံး စေခဲ့ပါတယ်။ စော်ဘွားကြီးများအတွက် အထူး အခွင့်အရေးဖြစ်စေမဲ့ ပုဒ်မများကိုလဲ ထည့်သွင်းခဲ့ရပါတယ်။ ညီတူ ညီမျှ ဆက်ဆံကြောင်း ပြလိုသည့် အတွက် ကယားပြည်နယ်မှ စောဖျာများကိုလည်း အလားတူ အခွင့်အရေးများ ခံစားရအောင် ဖန်တီး ပေးခဲ့ရပါတယ်။

ထိုအချိန်အခါက စော်ဘွားကြီးများနှင့် စောဖျာများရဲ့ အတွေး အခေါ် အယူအဆဟာ ခေတ်မမှီကြသေးပေမဲ့ အချိန်ကျရင်တော့ အတွေ့အကြုံများကို သင်ခန်းစာယူပြီး တိုးတက်တဲ့ အတွေးအခေါ် များ ပေါ်ပေါက်လာမှာ သေချာတယ်။ အဲဒီလို တိုးတက်ခေတ်မှီတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ရရှိလာတဲ့တနေ့မှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ကြီးများ ကိုယ်တိုင်က မူရင်းအခြေခံကို ဆန့်ကျင်နေတဲ့ ဥပဒေအစိတ် အပိုင်းတွေကို ပြင်ပြစ်ကြဘို့ တင်ပြလာလိမ့်မယ်ဆိုတာ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း တို့ အနေနဲ့ ကြိုတင် တွက်ချက် ထားတဲ့ အကြောင်း တခုကြောင့်လဲ အဲဒီလို အခြေခံ ရည်မှန်းချက်နဲ့ ဖီလာကျနေတဲ့ ပုဒ်မတွေကို ထည့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တို့ တွက်ချက်မှု မှန်ကန် ဟဲ့ အကြောင်း လွန်ခဲ့တဲ့ မတ်လအတွင်းက ကျင်းပခဲ့တဲ့ ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီနဲ့ ကယားပြည်နယ် ကောင်စီ များရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များကင်း၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလ၊ မတ်လလွှတ်တော်

နှစ်ရပ်ပေါင်း အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များကင်း၊ ယခုအုပ်ချုပ်
ရေးသစ် ဖြစ်မြောက်အောင် စော်ဘွားကြီးများနှင့် စောဖျာများရဲ့
ဝိုင်းဝန်းကူညီမှုများကင်း၊ သက်သေခံခဲ့ပါပြီ။

စသဖြင့် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဤသို့ မိမိဆန္ဒသဘောအရ အာဏာ
စွန့်ကြဲခြင်းကို မချီးကျူးဘဲ မနေနိုင်ကြောင်း အာဏာမစွန့်ဘဲ ဆက်လက်နေကြပါက
ရှမ်းပြည်နှင့်ပြည်ထောင်စုတွင် နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်နိုင်
ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပြဿနာမပေါ်ပေါက်အောင် ဖန်တီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်
ဤစော်ဘွားကြီးများကို မှတ်တမ်းတင်ရမည့်အကြောင်းလည်း ထည့်သွင်းပြောကြား
လေသည်။

ဒုတိယအချက်အဖြစ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း တင်ပြရာတွင် ရှမ်းပြည်၏
ရှေ့ရေးအတွက် စော်ဘွားကြီးများ အာဏာစွန့်ပြီးကြသော်လည်း ရှမ်းပြည်အကျိုး
ပြည်ထောင်စုကြီး အကျိုးအတွက် လူထုနှင့်လက်တွဲပြီး စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်
ကြရန် စော်ဘွားကြီးများအား မေတ္တာရပ်ခံသကဲ့သို့ လူထုများကိုလည်း စော်ဘွား
များ အာဏာစွန့်ပြီးခြင်းကြောင့် မထိလေးစား မပြုလုပ်ရန် မှာကြားပြောဆို
သွားလေသည်။

အကယ်စင်စစ် ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် ရှမ်းစော်ဘွားများ
အာဏာစွန့်ရေးအတွက် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သူ
ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်းကပင် ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် သဘော
တူညီ စာချုပ်ချုပ်ဆိုရေးကိစ္စများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပုံကို ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်းက
ဗိုလ်မှူးကြီး သိမ်းတုပ်ထံသို့ ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက် နေ့စွဲဖြင့်ရေးသော တစ်ဖက်ပေါ်ပြ
ပါစာ၌ တွေ့ရပါသည်။

- ၁ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး ပဋိပက္ခ အခမ်း
အနားတွင် မိန့်ကြားသည့် နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး သတိုးသိရီသုဓမ္မ
နေဝင်း၏ မိန့်ခွန်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂၉) ရက်နေ့၊ တောင်ကြီးမြို့၊ တပ်မတော်
မော်ကွန်းတိုက်။ DR 4161.

ဗိုလ်မှူးသိမ်းတုပ်ခင်ဗျား—

ကျွန်တော်သည် ယနေ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နံနက်တွင်ပင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံ၍ ဗိုလ်မှူးမှကြားလိုက်သည်တို့ကို ရှင်းလင်းပြောပြခြင်း၊ အခမ်းအနားဆိုင်ရာ ပေါ်လစီအဆုံးအဖြတ်များကို တောင်းဆိုခြင်း ပြုလုပ်ပါသည်။

(၁) စာချုပ်တွင်ပါရှိသော အပိုဒ် ၃ နှင့် အပိုဒ် ၅ အကြောင်း

အပိုဒ် ၃ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဗိုလ်ချုပ်နှင့်ပြောဆိုရန် မှာကြားလိုက်ကြောင်း ပြောဆိုရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုပါသည်။

ဤအပိုဒ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာချုပ်တွင်ပါရှိသော စာသားမျိုးဖြင့် မပြီးစီးနိုင်ပါ။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် လိုလာလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရနှင့် စော်ဘွားများသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ချွဲနှင့်မပြီး၊ လိုအပ်သော အက်ဥပဒေများကိုတောင် ပြုလုပ်ကော်းင်း ပြုလုပ်ရပေလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုတွင်မကသေး ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲမထွက်ပါဟူသော အာမခံချက်အပြင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေ၌လည်း ထိုအချက်ကိုပြင်ဆင်ခြင်း၊ ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်း ပြုလုပ်ရန် လိုကောင်း လိုလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်း၏တစ်ဦးတည်းသဘောအရဆိုလျှင် ခွဲမထွက်ပါဟူသော အချက်ခိုင်လုံမှသာ လျော်ကြေးများပေးသင့်ကြောင်း၊ ဖဆပလ အဖွဲ့ ၂ ဖွဲ့စလုံးနှင့် ဤကိစ္စကို တိုင်ပင်ဦးမည်ဟုလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကဆိုပါသည်။

(၂) စပေးရန် ကျန်ရှိနေသော ငွေ များ။ ပေးရန် ကျန်ရှိနေသော ငွေများကို တလုံးတစည်းတည်း ပေးသင့်ကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်သဘောတူသည်။ ပေးရလျှင်လည်း ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး ပန္နက်ချပွဲအခမ်းအနား၌သာ သူကပေးလိုသည်။

(၃) အခမ်းအနားကို မည်သူ့ အနေဖြင့်လုပ်မည်။ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအနေဖြင့် ပြုလုပ်ရမည်ဟု ဗိုလ်ချုပ်ကပြောဆိုပါသည်။

(၄) ငွေ ၃ သိန်း ဆုံးစွဲခွင့်။ အခမ်းအနားကို အကြီးအကျယ်လုပ်ရမည်ဟူသောမူကို ဗိုလ်ချုပ်ကသဘောတူပါသည်။ ငွေ ၃ သိန်းလောက် တော့ကုန်ရမည်ဟုလည်း ဆိုပါသည်။ . . .

(၉) အစီအစဉ်များပြုလုပ်ခြင်း။ ဗိုလ်ချုပ်သည် ရှမ်းပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ယနေ့-နေ့လည်တွေ့ဆုံပြီး နက်ဖြန်တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ရှေ့နေချုပ်တို့ကို တိုင်ပင်ရန် ခေါ်ထားပါသည်။ . . .

အထက်ပါအချက်အလက်များအပြင် အခြားရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေး အတွက် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးကိစ္စများကိုပါ ထည့်သွင်း ပါရှိသည်။

တစ်ဖန် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ဗိုလ်မှူးကြီး သိမ်းတုပ်ကလည်း ဗိုလ်မှူးကြီးဘသန်းထံ ရေးသောစာတွင် စော်ဘွားများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရတို့၏ သဘောတူညီချုပ်ဆိုမည့်စာချုပ် အပိုဒ် (၃) ပါအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းချက်များ၊ အာဏာ စွန့်ပွဲ ကျင်းပရေးအစီအစဉ်များ ကိစ္စမေးမြန်းချက်များ ပါဝင်ခဲ့သည်။^၂

ဆက်လက်၍ ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့ နေ့စွဲဖြင့် ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်းက ဗိုလ်မှူးကြီး သိမ်းတုပ်ထံ ကြေးနန်းစာ ဖော်ပြချက်ကို ဤသို့တွေ့ရပြန်သည်။

ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာ စွန့် လွှတ်ရေး ကိစ္စ အားလုံးကို ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အခြေအနေရှိသည်။ အခမ်းအနားပြင်ဆင်မှုမှစ၍ ကိစ္စအဝဝတွင် နောင်ဤရုံးမှ ထပ်မံအကြောင်း မကြားမခြင်း စစ်ဘက်ကဝင်ပြောဆိုခြင်း တိုက်တွန်းခြင်းများ ဆိုင်းငံ့ထားပါ။ ရှေ့ဘာဆက်လုပ်ရမည်ကို အကြောင်းကြားမည်။ . . .

၁ သီရိပျံချီ ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီးသိမ်းတုပ်၊ တပ်မဟာမှူး၊ တပ်မဟာ (၄)၊ တောင်ကြီးထံသို့ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်းရေးသည့်စာ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေး ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး၊ စာအမှတ် စ ၁/ပီအေ-၃/ညာ နေ့စွဲ ၁၉၅၉၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၄) ရက်၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 4161.

၂ သီရိပျံချီဗိုလ်မှူးကြီး သိမ်းတုပ်၊ တပ်မဟာမှူး၊ အမှတ် ၄ ခြေလျင်တပ်မဟာ ဌာန ချုပ်မှ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်း၊ ပညာရေးနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေး ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ ရေးသည့်စာ နေ့စွဲ ၁၉၅၉၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၇) ရက်၊ တပ်မတော် မော်ကွန်းတိုက် ။

၃ ကြိုးမဲ့ကြေးနန်း၊ ပ။ က စ ညာ၊ လ။ မပခ-တမဟ(၄)စာအမှတ်၊ စ ၁/ပီအေ ၃/ညာ နေ့စွဲ၊ ၁၉၅၉၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၉) ရက်၊ တပ်မတော် မော်ကွန်းတိုက်။ DR 4161.

အထက်ပါ အချက်အလက်များကို လေ့လာထောက်ရှုလျှင် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကိစ္စအရပ်ရပ်ကို အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေ ဝင်း ကိုယ်တိုင် ကိုင်တွယ်ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရတို့၏ ခုနစ်ချက်ပါသော သဘောတူညီချက်စာချုပ်ကို ပြေလရောက်မှ လက်မှတ်ရေးထိုးကြခြင်းဖြစ်သော်လည်း ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကပင် စတင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်ကြောင်းလည်း ပေါ်လွင်ပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးမှာ တရားဝင်အကောင်အထည် ပေါ်လာခဲ့ပေသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲ

ဖဆပလ အစိုးရထံမှ အာဏာလွှဲပြောင်းယူလိုက်စဉ်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပြေလမကုန်မီ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကို ကျင်းပပေးနိုင်ရန် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက် ပေးပါမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေး ရေးသည် အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ အဓိကတာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်လာပေသည်။ သို့သော် သတ်မှတ်ထားသောကာလအတွင်း နိုင်ငံအတွင်း အခြေအနေ မတည်ငြိမ်သေးသည့် အတွက် တရားမျှတ လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲကြီးပြုလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးဟု ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက ယူဆသဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက် နေ့တွင် ကျင်းပသော ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံ၌ ဝန်ကြီးချုပ်ထူးမှနုတ်ထွက် လိုက်ပြီး အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရေးကိစ္စကို ပါလီမန်ကဆုံးဖြတ်ရန် လွှဲအပ်လိုက်သည်။ သို့သော် ပါလီမန်အမတ်အချို့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကိုပင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ရန်လိုလားခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့၌ ကျင်းပသော ပါလီမန်လွှတ်တော် ညီလာခံတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည် တင်မြှောက်လိုက်ကြသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန်သင့်လျော်ခြင်းရှိ မရှိ ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ကျင်းပမည့်အချိန် သတ်မှတ်ရေးတို့မှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ဦးစီးသော ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းသည့် အိမ်စောင့်အစိုးရတာဝန် ဖြစ်လာပြန်လေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးကိစ္စ လွှတ်တော်၌ဆွေးနွေးခြင်း

အိမ်စောင့်အစိုးရကို ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ပြင်ဆင် ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးမည့်နေ့ရက်ကို ပြည်တွင်း၌ အတိအလင်း မကြေညာသေး သော်လည်း ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံကာလကတ္တားမြို့သို့

ထောက်ရှိနေသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအား နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်တစ်ဦးက မေးမြန်းရာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ဧပြီလတွင် ကျင်းပမည်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တွင်း၌မူ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်အချိန်ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် စတင်ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုနေ့အစည်းအဝေး တွင် ပေါက်ခေါင်း အမတ် ဦးကျော်စိန်က အိမ်စောင့်အစိုးရသည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး အတွက် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပါလီမန်ဆိုင်ရာ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အတွင်းကျင်းပပေးရန် စီစဉ်နေပြီဆိုသည်မှာ မှန် မမှန်၊ မှန်လျှင် မည်သည့်အချိန်တွင် ကျင်းပရန်သတ်မှတ်သည့်အကြောင်းနှင့် ထိုရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပသည့်အခါ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပမည် သို့မဟုတ် မည်သို့ကျင်းပရန် ရည်ရွယ်ထားသည်များကို ဖော်ပြပေးနိုင်မည်လော စသော မေးခွန်းများမေးမြန်းသည်။ ထိုအခါ နိုင်ငံခြားရေးဌာနနှင့် တရားရေးဌာန ဝန်ကြီး သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးချန်ထွန်းအောင်က အထွေထွေရွေးကောက် ပွဲကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံးပတ် သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်တွင် ကျင်းပမည့်အကြောင်းနှင့် မဲဆန္ဒပေးခြင်းကိုလည်း တစ်နေ့တည်း ဖြစ်နိုင်သမျှ ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုလုပ်မည့်အကြောင်း ပြန်လည်ဖြေကြားသည်။

ထိုနေ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ပင် မေမြို့^၁ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးဘနှစ် က နိုင်ငံတော်အတွင်း မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူစုစုပေါင်းဦးရေမည်မျှရှိကြောင်းနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြနိုင်မည်လောဟု မေးမြန်းရာ ဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်း အောင်ကပင် မဲစာရင်း အတိအကျ ပြုစုထားကြောင်း ဖြေကြား ပေးသည်။ ထိုစာရင်းအရမဲဆန္ဒနယ်ပေါင်း ၂၅၀ ရှိပြီး မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေ ၉၉၁၅၂၁၆ ရှိသည်။^၂ မြို့ဟောင်းမြို့ လွှတ်တော်အမတ် ဦးလှထွန်းဖြူ ကလည်း ရွေးကောက် ပွဲအတွက် ခရိုင်အသီးသီး၏ မဲဆန္ဒနယ် မဲစာရင်းများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ပေးရန် အစိုးရက စီစဉ်ထားခြင်းရှိမရှိ မေးမြန်းခြင်းကို ဦးချန်ထွန်းအောင်ကပင် ရန်ကုန်မြို့မှ

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၇၅-၇၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ယခု ပြင်ဦးလွင်

၃ (က) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၊ စာ ၃၀-၄၅။
 (ခ) ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။
 (ဂ) နောက်ဆက်တွဲ (၅) တွင် ကြည့်ပါ။

အပ အခြားခရိုင် အသီးသီး၏ မဲစာရင်းများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပေးရန် စီစဉ်မလေ့နိုင်ကြောင်း ဖြေကြားပြန်သည်။^၁

တစ်ဖန် သြဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပသော ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေး၌လည်း ပမညတ သခင်ချစ်မောင်က ကာလကတ္တားမြို့၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းပြောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလတွင် ကျင်းပပေးမည်မှာ မှန်မမှန် ထပ်မံမေးမြန်းသည်။ ဤ မေးခွန်းကို ဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းအောင်ကပင် သြဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က ပေါက်ခေါင်း အမတ် ဦးကျော်စိန်အား ဖြေကြားသည့်အတိုင်း ပြန်လည် ဖြေကြားသည်။^၂

ဤသို့ သြဂုတ်လ ၁၃ ရက်နှင့် ၁၄ ရက်နေ့များတွင် ကျင်းပသော လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၏ အမေးအဖြေများကို သတင်းစာများက ရေးသား ဖော်ပြကြသောကြောင့် ပြည်သူလူထုသည် ရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံးပတ် သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်၌ ကျင်းပ တော့မည်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ကြားသိကြရသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် သြဂုတ်လ ၁၇ ရက် ရောက်သော် ဘဏ္ဍာတော်နှင့် အခွန်တော်ဌာနဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းက ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ညီလာခံအစည်းအဝေးတွင် ၁၉၅၉ - ၁၉၆၀ ဘဏ္ဍာတော်နှစ် အတွက် ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကို တင်ပြရင်း ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပတော့မည့် အကြောင်း မိန့်ခွန်းတွင် အတိအလင်း ထည့်သွင်းပြောကြားသည်။

ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လိုအပ်တဲ့ အသုံးစရိတ်ကို လာမဲ့နှစ်အတွက် ခုထားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲကို ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံး ပတ်၊ သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပဌမ ပတ်အတွင်းမှာ နောက်ဆုံး ထား၍ ကျင်းပပေးပါမယ်။ သောင်းကျန်းသူရဲ၊ အနှောင့်အယှက်မှ ရွေးကောက်ပွဲကို ကာကွယ်ဘို့ ရှိသမျှ အင်အားကို အသုံးပြုရန် စီစဉ်မှုများ တတ် အား သ မျှ လုပ်ထား ပါတယ်။ တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်ပြောက်ရေးကတော့ ကျွန်တော်တို့ အစိုးရရဲ၊ ကြိုးစားမှု ဆောင်ရွက်မှုတခုတည်းပေါ် မှာမတည်ဘဲ၊ ပါဝင်အရွေး ခံကြမဲ့အဖွဲ့တွေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ၊ စည်းစောင့်မှုပေါ် မှာလဲတည်ကြောင်း တင်ပြလိုပါတယ်။^၃

၁ စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၊ စာ ၁၁၉။

၂ စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၂၊ စာ ၁၆၆။

၃ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) စုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း။ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၃၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၃၈၇-၃၈၈။

ဤသို့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးက မိန့်ခွန်းတွင် အတိအလင်း ကြေညာသွားသည့် အတွက် အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းတွင် နောက်ဆုံးထား ကျင်းပမည်မှာ သေချာပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် တရားမျှတရေး လွတ်လပ်မှု အစစ်အမှန် ရရှိရေးအတွက် လွှတ်တော်အမတ်များက အရေးတယူ ဆွေးနွေးဝေဖန်အကြံပြုကြသည်။ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပါလီမန် အစည်းအဝေးတွင် ဘုတ်လင် အမတ် ဦးသိန်းဖေမြင့် (ပမညတ) နှင့် မြိုင် မြောက်ပိုင်းအမတ် ဦးအုံးညွန့် (သန့်ရှင်း) တို့ နှစ်ဦးက မိမိတို့အမြင်နှင့် အယူအဆများကို ဆွေးနွေးတင်ပြသွားကြသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့်က လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးမှာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး မိန့်ကြားသကဲ့သို့ အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းမှု တစ်ခုတည်းပေါ်တွင်မတည်ဘဲ ပါဝင် အရွေး ခံကြမည့်အဖွဲ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စည်းစောင်မှုပေါ်တည်ကြောင်း ထောက်ခံဆွေးနွေးပြီး

လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို အာဏာ လူ ရွေးကောက်ပွဲကြီး အချင်းချင်းအလဲထိုး ရွေးကောက်ပွဲကြီး မဖြစ်စေဘဲ ညီညွတ်ရေး သွေးစည်းရေး၊ ပြည်သူ့ အင်အားစု ပြန်လည် စည်းလုံးရေး ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်အောင် ပမညတ က ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပါမယ်။ တည်မြဲ ဖဆပလနှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလတို့ကလဲ ညီညွတ်ရေးဖြင့် တုံ့ပြန်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဗိုလ်လူကြီးသဘွယ်ဖြစ်လာတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အစိုးရတပ်မတော် နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားကြီးကလဲ ကျွန်တော်တို့၏ ပြန်လည် စည်းလုံးရေး ဆောင်ရွက်ချက်မှာ အောင်မြင်အောင် ကူညီကြပါ။

ဟူ၍ ဆွေးနွေးအကြံပြုသွားသည်။

ဦးအုံးညွန့်ကလည်း မိမိတို့နယ်ဆင်းသည့်အခါတွင် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ဖြစ်ပါမည်လားဟူ၍ ပြည်သူများက မေးမြန်းကြကြောင်း၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးပါမည်လားဟူသော သံသယဖြင့် စူးစမ်းနေကြကြောင်း၊ အချို့ကလည်း ကျင်းပပေးမည်ဟု မယုံကြည်ကြကြောင်း၊ သို့သော် ယခုအခါ

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၇၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၆၆၅-၆၆၆၊ နောင် ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၇ ဟု ညွှန်းမည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရက ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသုံးစရိတ်ထည့်ကာ ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်ပေးမည့် သဘောထားကို အထိ အလင်း တင်ပြသည့်အတွက် ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒနှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၍ အထူးဝမ်းမြောက်ကျေးဇူးတင်ကြောင်း၊ သို့သော် တစ်ဖက်မှလည်း ပြည်သူတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲကို ကြောက်လန့်နေကြ၍ ဝမ်းပန်းတသာ မကြိုဆိုနိုင်ကြောင်း၊ ဤသို့ ကြောက်ရွံ့နေကြခြင်းမှာ လွတ်လပ်ရေးရပြီးချိန်ကစ၍ ကျင်းပပြီးခဲ့သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အတွေ့အကြုံများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုရွေးကောက်ပွဲ များတွင် မိမိတို့အနိုင်ရရှိရေးအတွက် မတရားခြိမ်းခြောက်မှု၊ အဓမ္မအနိုင်ကျင့် ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ခဲ့မှုများရှိ၍ဖြစ်ကြောင်းကို သာဓကများထောက်ပြ၍ ပြောကြား ဆွေးနွေးသွားသည်။ ထိုနောက် ဦးအုံးညွန့်က

တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဆိုတာ ရွေးကောက်ပွဲကျမှ တရား မျှတအောင် လုပ်ပေးတယ်ဆိုတဲ့ သဘောတရားတည်းယူလို့မဖြစ်ဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်တော့မည်ဆိုလျှင်၊ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီက ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အဖွဲ့အစည်းများ ရှိပါတယ်။ အဲသည်အဖွဲ့ အစည်းတွေက တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ လွတ်လပ်စွာ မဆောင်ရွက် နိုင်အောင် အဖြစ်မျိုးနှင့် မဖြစ်ရလေအောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ အနေနှင့် ထိန်းသိမ်းပေးဖို့ အထူးလိုအပ်ပါတယ်လို့ ကျွန်တော် မေတ္တာရပ်ခံချင်ပါတယ်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနှင့် ယခုလာမည့် ရွေးကောက်ပွဲမှာ အစိုးရရဲ့ အမှုထမ်းအရာထမ်းအနေနှင့် ဘယ်ပါတီအဖွဲ့အစည်းမှ မပါရအောင် ထိန်းသိမ်းပေးဖို့ လိုပါတယ်။ သည်ကိစ္စဟာ နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ အဓိကတာဝန် ဖြစ်ပါတယ်။

ဟူ၍လည်းကောင်း အိမ်စောင့်အစိုးရအား အကြံပေး တင်ပြသွားသည်။

ဆက်လက်၍ ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံအစည်းအဝေးတွင် ပုသိမ်အရှေ့ပိုင်းအမတ် ဦးအောင်မိုး (ပမညတ) ကလည်း အောက်ပါအဆိုကို တင်သွင်းလာသည်။

* ဇုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၇၊ စာ ၆၇၅-၆၇၇။

၂ ဇုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၇၊ စာ ၆၇၉။

ကျင်းပမည်ဖြစ်သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် လုံးဝ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတ သန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရန် ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သော အစိုးရအားအကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရန် အစိုးရအား ဤလွှတ်တော်က တိုက်တွန်းသည်။

အထက်ပါအဆိုကို တင်သွင်းရာတွင် ဦးအောင်မိုးက အပိုင်းသုံးပိုင်းပိုင်း၍ ဆွေးနွေး သည်။ ပထမပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်များကို ဆွေးနွေးရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ လက်ထက်မှာ တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အခြေအနေမှာ ယခင်နှင့်မတူဘဲတိုးတက် လာကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကေန့်မချ ကျင်းပနိုင်မည့် အခြေ အနေ၌ ရှိကြောင်းကို ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ၏ လက်အောက်ခံ ဗိုလ်မှူးကြီးများ၏ ကြေညာချက်အရ အတိအလင်း တိုင်းပြည်က သိရှိရပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ပြည်သူတစ်ရပ် လုံးက အထူးလိုလားနေသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးလည်းဖြစ်၊ ဖွဲ့စည်းအပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၈၅ 'အရ ကြည့်ပါကလည်း ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ချိန်တန်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရကလည်း တိုင်းပြည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေး မည်ဟု ယခု ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ကတိဝန်ခံပေးသွားပြီဖြစ်၍ ရွေးကောက် ပွဲကြီးကျင်းပမည်မှာ ကေန့်မချဖြစ်ကြောင်း ပါဝင်သည်။

ဦးအောင်မိုး က ဒုတိယပိုင်းနှင့် တတိယပိုင်းကို အကျယ်တဝင့်ရှင်းလင်း ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည်မှာ သေချာသည်ဆိုရုံနှင့်မပြီးကြောင်း၊ ယခင် ရွေးကောက်ပွဲနှစ်ကြိမ်တွင် ညစ်ပတ်မှုနှင့် နှိပ်စက်မှုအမျိုးမျိုးကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရ

၁။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံမှတ်တမ်း။ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁၀၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၆၀၊ စာ ၁၀၁၇။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၀ ဟု ညွှန်းမည်။

၂။ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၈၅။ ။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တိုင်းသည်၊ ပဌမ အစည်းအဝေးကို ကျင်းပသည့်နေ့မှစ၍၊ လေးနှစ်တိုင်တိုင် ဆက်လက်တည်ရှိရမည်။

ခြွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် ပုဒ်မ ၉၄ အရ အရေးကြီးအခြေအနေ ဆိုက်ရောက်သည်ဟု ကြေညာသော အမိန့်တည်နေ့ခိုက်တွင်၊ ပါလီမန်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်များသည် လွှတ်တော် နှစ်ရပ်၏ တွဲဖက်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်မပေးကြသော သုံးပုံ နှစ်ပုံ အောက် မလျော့သည့် အမတ်များ၏ ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုချက်ဖြင့်၊ အထက်ပါ လေးနှစ်ကာလကို တနှစ်ပြီးတနှစ် ဆက်လက်၍ တည်ရှိစေနိုင်သည်။

ထို့ပြင် နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်၊ ဤအခြေခံဥပဒေရှိ ပုဒ်မ ၅၇ ၌ ပြဋ္ဌာန်းထား သည့်အတိုင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို အခါမရွေး ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။

ကြောင်းကို သတင်းစာနှင့် ပါလီမန်မှတ်တမ်း၌ အထင်အရှားတွေ့ခဲ့ရပြီးဖြစ်ရာ ယခု လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ပြီးခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများကဲ့သို့ “ဖြစ်ကတတ် ဆန်း” လုပ်မည်ကိုစိုးရိမ်ကြောင်း၊ ယခုအခါ မိမိ၏ ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင် တစ်ဝက်ကျော်ကျော်မှာ ကိုကိုးကျွန်းသို့ ရောက်ရှိနေပြီး အချို့မှာလည်း ဖိနှိပ် သတ်ဖြတ်ခံနေရကြောင်း၊ သို့သော် လက်ရှိအစိုးရသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင်ပါဝင် မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ မဟုတ်ကြဘဲ၊ ကြားမှ ဒိုင်လူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲကို တရားမျှတသန့်ရှင်းစွာ ကျင်းပပေးမည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး၏ အစီရင်ခံစာတွင် မေတ္တာရပ်ခံသည့်အတိုင်း နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းများကိုယ်တိုင်က စည်းစောင့်ကြရန် ဖိတ်ခေါ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။ ထို့နောက် ဦးအောင်မိုး က ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် ယခင်ပြီးခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများထက် ပို၍တရားမျှတရန်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်ပေးသည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရကလည်း ပြည်သူအများဆန္ဒအတိုင်း တရားမျှတစွာဆောင်ရွက် ပေးမှုကြောင့် ဂုဏ်ယူနိုင်ရန်အလို့ငှာ ပမညတ က အပြုသဘောနှင့် အကြံဉာဏ်ပေး ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လုံးဝတရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သော အကြံပေးအဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့ရန် လိုအပ်သည်ဟု အကြံပြုကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်းအဆိုပြုသည်။

ဦးအောင်မိုး၏ အဆိုကို ပျဉ်းမနားတောင်ပိုင်း အမတ် ဦးမြမောင်၊ သာယာဝတီ အမတ် သခင်ချစ်မောင်၊ ဟင်္သာတမြောက်ပိုင်း အမတ် သခင်မြင့်၊ သံတွဲမြောက်ပိုင်း အမတ် ဦးကျော်တင်၊ တိုက်ကြီးမြောက်ပိုင်း အမတ် ဦးတိုးရင်၊ မြို့သစ် အမတ် သခင်ညီမောင် တို့ကလည်း ဥပမာသာကေများပြု၍ ထောက်ခံ ဆွေးနွေးကြသည်။

ပုဂံအနောက်ပိုင်း အမတ် ဦးမောင်မောင်(တည်မြဲ)နှင့် မိုးကုတ် အမတ် သခင် သာခင် (တည်မြဲ)ဗမာပလ္လဝန်ကြီးဟောင်း) တို့ကမူ ဦးအောင်မိုး၏အဆိုကို ကန့်ကွက် ဆွေးနွေးသွားကြသည်။ ၎င်းတို့၏ကန့်ကွက်ချက်တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရသည် တရား မျှတသန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကျင်းပပေးရန် ဒိုင်လူကြီးအစိုးရဖြစ်နေ၍ ရွေးကောက်ပွဲကို မှန်ကန်စွာကျင်းပပေးမည်မှာထင်ရှားကြောင်း၊ ယခုအဆိုအတိုင်း အကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့လျှင် အစိုးရ၏ ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်ကြောင်း၊ အိမ်စောင့်အစိုးရ သည် ပြဿနာပေါ်တိုင်း ပါတီအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ဖြေရှင်းလေ့ရှိကြောင်း၊ လက်ရှိအခက်အခဲမှာ မယုံကြည်မှုနှင့် သံသယရှိမှုဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုတင်ပြသည့်

၁ ဇုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၀၊ စာ ၁၀၂၂။

၂ ဇုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၀၊ စာ ၁၀၂၃-၁၀၄၆။

အဆိုမှာလည်း “ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းအစိုးရ” အား မယုံသင်္ကာဖြစ်သည့်သဘောဟု ကမ္ဘာက ယူဆနိုင်သည့်အတွက် ဤအဆိုမျိုးကို မတင်သွင်းသင့်ကြောင်း၊ တရားမျှတသည့်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးသည် ပါဝင်မည့် အဖွဲ့အစည်းများအပေါ်၌ လုံးဝတည်ကြောင်း၊ ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲမှာကဲ့သို့ သောင်းကျန်းသူများခြိမ်းခြောက်မဲထည့်ခိုင်းစေသည့်ကိစ္စ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း ပါဝင်သည်။

ဤသို့ ဦးအောင်မိုး၏အဆိုကို ထောက်ခံကန့်ကွက်ဆွေးနွေးသူ များသည့်အတွက် ထိုနေ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေး အချိန်ကြာမြင့်သွားသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်မချဖြစ်ဘဲ^၁ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ ဆက်လက် ဆွေးနွေး ကြရသည်။ ထိုစက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ အစည်းအဝေးတွင်မူ တည်မြဲအမတ်များဖြစ်ကြသော ဦးထွန်းဝင်းနှင့် ဦးဆင်ကွိုင်တို့က ဦးအောင်မိုး၏အဆိုကိုကန့်ကွက်ဆွေးနွေးကြသည်။ ဦးထွန်းဝင်းက “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ” ကို လွှတ်တော်က တင်မြှောက်ခြင်းမှာ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲကို လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန် တာဝန်မှာ လက်ရှိ အစိုးရအပေါ်၌သာ တည်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရအား ဩဇာပေးမည့်အဖွဲ့မျိုး မရှိသင့်ကြောင်း၊ အကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် အခြေအနေမှာ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာစေနိုင်သည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ရန်ဟူသောအဆိုကို ကန့်ကွက်ကြောင်း ပြောဆိုသွားသည်။ ထိုနည်းတူ ဦးဆင်ကွိုင်ကလည်း လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် (၁) လက်ရှိပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများကို နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များက လေးစားကြရန်လိုကြောင်း (၂) အမှုထမ်းအရာထမ်းများက သည်ဘက်ဟိုဘက်မလိုက်ဘဲ တိကျပြတ်သားစွာ ဆောင်ရွက်ကြရန်လိုကြောင်း (၃) အစိုးရက သောင်းကျန်းမှုကျန်ရှိနေသေးသော ဒေသများတွင် မဲဆန္ဒရှင်များ လွတ်လပ်စွာ မဲဆန္ဒပေးနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်ပေးရန်လိုကြောင်း စသည်ဖြင့် ရှင်းပြကာ ဦးအောင်မိုး၏အဆိုကို ကန့်ကွက်သွားသည်။^၂

ထိုနေ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင် က ဦးအောင်မိုး တင်သွင်းသည့် အဆိုကို အမတ်ပေါင်း ၁၀ ဦးခန့် ဆွေးနွေးသွားပြီးဖြစ်၍ ဆွေးနွေးမှုမှာ တော်လောက်ပြီဟု ယူဆကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အစိုးရဘက်က ဖြေကြားရန်ခွင့်ပြုကြောင်း ကြေညာ

၁ ဇူလိုင်လပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၀၊ စာ ၁၀၂၃-၁၀၃၇။

၂ ဇူလိုင်လပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၀၊ စာ ၁၀၄၈။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

သည်။ ထိုအခါ ဝန်ကြီးဦးစံညွန့်က ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများ မှာ ခရိုင်ဝန်များပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများဖြစ်သော ခရိုင်ဝန် များသည် မဲစာရင်းပြည့်စုံရေး၊ ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေ ၃၄ အရ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပမည့်နေ့ရက် သတ်မှတ်ရေး၊ အမတ်လောင်းများအတွက် အဆိုလွှာများ စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရေး၊ မဲရုံများတည်ဆောက်ရေး၊ မဲရုံမှူး၊ မဲရုံစောင့်များ ခန့်ထားရေး၊ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနှောင့်အယှက်ရှိက ရွေးကောက်ပွဲရွှေ့ဆိုင်းရေး၊ မဲရေတွက် ပြီးနောက် အရှုံးအနိုင်ကြေညာရေး၊ အနိုင်အရှုံးစာရင်းကို အစိုးရထံအစီရင်ခံရေး၊ ရွေးကောက်ပွဲဝင် အမတ်လောင်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်များတင်သွင်းရာ၌ တရား နည်းလမ်းကျမကျ ဦးစွာစစ်ဆေးရေးစသည့် တာဝန်များ ပေးအပ်ထားကြောင်း၊ ခရိုင်ဝန်သည် အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိဖြစ်သဖြင့် အာဏာမဲ့ဖြစ်နေသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းအပေါ် မတော်မတရားပြုမည်လားဟု သံသယရှိနိုင်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ အရာရှိမှအစ မဲရုံအရာရှိနှင့် အမှုထမ်းများသည် ယုံကြည်ချက်အရ ကြိုက်နှစ်သက် ရာကို မဲပေးနိုင်သည်မှအပ မည်သည့်အဖွဲ့ဘက်ကိုမျှ မဲဆွယ်ပေးခြင်း၊ မတရား ဩဇာညောင်းအောင် ပြုလုပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခွင့်မရှိကြောင်း၊ ၎င်းတို့ မဲဆွယ်ရန် မတရားဩဇာညောင်းအောင် မပြုလုပ်ရန် ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ အရ တားမြစ်ပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း၊ တားမြစ်ပါလျက်နှင့် ပြုလုပ်လျှင် ထောင်ဒဏ် ခြောက်လအထိ အပြစ်ပေးအရေးယူနိုင်ကြောင်း၊ ထိုနည်းတူ အမတ်အရွေးခံသူ များနှင့်ပတ်သက်၍လည်း မတရားမှု မပြုလုပ်ရန် တားမြစ်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ရှိကြောင်း၊ အကယ်၍ အရွေးခံရသောအမတ်တစ်ဦးသည် တရားမဲ့ပြုကျင့်ကြောင်း ဟုတ်မှန်ပါက အမတ်အဖြစ်မှ ပျက်ပြယ်ရုံသာမက နောက်ထပ် ငါးနှစ်အရွေးမခံနိုင် အောင် အပြစ်ပေးနိုင်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ မတရားမှု မဖြစ်အောင် အဘက်ဘက်မှခိုင်လုံအောင် ဥပဒေများပြုလုပ်ထားကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရသည် မည်သည့်ပါတီနှင့်မျှ သံယောဇဉ်မရှိသဖြင့် လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ပေးမည် ကြေညာထားခြင်းကို သံသယဖြစ်ရန် မလိုကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အကြံပေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်လုပ်ငန်းစွက်ဖက်နိုင်ခွင့်မရှိဘဲ၊ အကြံ ပေးအဖွဲ့အတွင်း၌ အဖွဲ့အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များက အကြံဉာဏ်တစ်မျိုးစီ ပေး ခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုအတွက် အကျိုးသက်ရောက်မည် မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြပြီးနောက် ဦးအောင်မိုး အား ၎င်း၏ အဆိုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးအောင်မိုး ကလည်း ၎င်း၏အဆိုကိုရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။

၁ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဌာန၊ ရေကြောင်းနှင့် မြို့ပြလေကြောင်း ဌာနဝန်ကြီး

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဖြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးကိစ္စကို ဤသို့ အဆိုတင်သွင်းဆွေးနွေးခြင်းများ လုပ်သည့်နည်းတူ ရွေးကောက်ပွဲ အသုံးစရိတ်ကိစ္စကိုလည်း ထိုအတောအတွင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ ဤသို့အသုံးစရိတ်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဆွေးနွေးကြရာတွင် အသုံးစရိတ်တောင်းဆိုခြင်းမှာ နည်းလွန်းသည်ဟု အကြောင်းပြပြီး အမတ်အချို့က မိမိတို့၏ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ဆွေးနွေးပြောဆိုသွားကြသေးသည်။ ဥပမာ သြဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် သံတွဲမြောက်ပိုင်း အမတ် ဦးကျော်တင် က လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်နိုင်ရေး အတွက် လိုအပ်သောအစီအစဉ်များကို အစိုးရက လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် အတွက် ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစရိတ် တောင်းဆိုခြင်းမှာနည်းလွန်း၍ မကျေနပ်ဟုအကြောင်းပြ၍ ငွေဖြတ်တောက်ရေးအဆိုကို တင်သွင်းသည်။ ၎င်း၏ဆွေးနွေးချက်တွင် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်ရန် မိမိ၏အမြင်တွင် “လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာဟာ တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းက အချုပ်အချယ်မရှိ” ခြင်းဟု နားလည်ကြောင်း၊ “တရားတယ်ဆိုတာကလည်း ဘယ်ရွှေထောင့်ကဘဲ ကြည့်ကြည့် ဘယ်သူ့ကိုမဆို တရားသဖြင့်လုပ်ပေး” ခြင်းဟု နားလည်ကြောင်း၊ မျှတခြင်းဆိုရာ၌လည်း “သူမနာ၊ ကိုယ်မနာ” သာတူညီမျှဖြစ်ရန်ဟူ၍ နားလည်သည့်အတွက် ဤအချက်အလက်များနှင့်ပြည့်စုံသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် အစီအစဉ်များလုပ်ရမည်ဆိုလျှင် “နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနှင့်လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ပေးဖို့အတွက် အချက်အလက်ပြည့်စုံအောင်လုပ်ထား” ရန်လိုကြောင်း ပြောကြားသွားသည်။

ထိုနည်းတူ ပခုက္ကူ အနောက်ပိုင်းအမတ် ဦးညွန့်၊ တိုက်ကြီးမြောက်ပိုင်း အမတ် ဦးဘိုးရင်၊ အိမ်မဲအမတ် မန်းထွန်းရုံ၊ မြစ်ကြီးနားအလယ်ပိုင်း အမတ် ဒူဝါဇော်ရစ်၊ ချောင်းဆုံအမတ် ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဦးသွင် တို့ကလည်း ပါဝင်ဆွေးနွေးကြရာတွင် အိမ်စောင့်အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲကို တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်အောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပေးရန် တောင်းဆိုသွားကြသည်။^၁ အထူးသဖြင့် ပြည်နယ်အမတ်ဖြစ်သူ ဒူဝါဇော်ရစ် ၏ တင်ပြဆွေးနွေးချက်တွင်

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၉၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁၃၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၇၉၊ စာ ၁၃၀၅-၁၃၀၆။ နောင်ကိုးကားလျှင် ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၃ ဟု ညွှန်းမည်။

၂ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၃၊ စာ ၁၃၀၈-၁၃၂၃။

ပြည်မ မှာတော့ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရက ရောင်စုံသူပုန်များကို နှိမ်နှင်းပြီးတဲ့နောက် လွတ်လပ်၍တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်အောင်လုပ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့ပြည်နယ်မှာ တဖက်သတ် တည်မြဲက အစိုးရဖြစ်နေတော့ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လက်ရှိပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်က နယ်လှည့်တရားဟောတဲ့အခါမှာ ဦးစွာခြိမ်းခြောက်ပြီးတော့ တရားဟောပါတယ်။ အဲသည်လို ပြည်နယ်က အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်က နယ်လှည့်တရားဟောသောအခါမှာခြိမ်းခြောက်ပြီး တရားဟောသဖြင့် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ တရားမျှတတဲ့ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ . . . သည့်ပြင် အခြားနိုင်ငံရေးညှဉ်းပန်းမှုဆိုလျှင်လည်း အတော်များများရှိပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရတက်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ၇ လ၊ ၈ လ အပိုင်းမှာဆိုလျှင် နိုင်ငံရေးအားဖြင့် ညစ်ပတ်မှုတွေ အတော်များများလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ သည်တော့ သည်လိုပြည်နယ်မှာ ဖြစ်ပျက်တဲ့ကိစ္စကို ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရအနေနှင့် တကယ်တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပြည်နယ်တွေကိုလည်း ပြန်လှည့်ကြည့်ပြီး ဘယ်လိုဖြစ်ပျက်နေတယ်၊ တကယ်ဘဲ အတိုက်အခံအနေနှင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့အစီရင်ခံတဲ့ တိုင်ကြားတဲ့အချက်အလက်တွေဟာ မှန်တယ်မှားတယ်ဆိုတာကို ပြန်လည်စိစစ်ကြည့်လိုပါတယ်။

စသည်ဖြင့် အကြံပေးသွားသည်။

ထိုနေ့လွတ်တော်တွင် ဦးကျော်တင်က ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မေးခွန်းများမေးခဲ့သည်။ ၎င်းမေးခွန်းများမှာ “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ” လက်ထက်၌ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကိုမျှော်မှန်း၍ နိုင်ငံရေးသမားများ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် အစိုးရအမှုထမ်းအမှုထမ်းတို့ကို ခုတ်လုပ်အသုံးချ၍ စည်းရုံးမှုများ မပြုနိုင်စေရန် အစိုးရက ထိရောက်စွာညွှန်ကြားပေးပါမည်လား၊ မည်သည့်နိုင်ငံရေးသမားမဆို အစိုးရအရာထမ်းအမှုထမ်းများနှင့်အတူ သွားလာခြင်းနှင့် အစိုးရပိုင်ယာဉ်များကို မည်သည့်နိုင်ငံရေးသမားမျှ ဆုံးစွဲစီးနင်းခြင်းမပြုရန် ညွှန်ကြားပေးပါမည်လားဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အစိုးရကိုယ်စား ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဖြူ

က ညွှန်ကြားထားပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် အစိုးရပိုင်ယာဉ်များကို မည်သည့်နိုင်ငံရေး သမားမျှ စီးနင်းလိုက်ပါခွင့်မပြုရန် ညွှန်ကြားပါမည်ဟူ၍ ဖြေဆိုသွားသည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ ရွေးကောက်ပွဲတွင် တရားမျှတရေး၊ လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်ရရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အမတ်များက အမျိုးမျိုး ဆွေးနွေး တောင်းဆို ဝေဖန်ကြသည့်နည်းတူ လူမျိုးစုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင်လည်း ဆွေးနွေး ဝေဖန်တောင်းဆို အကြံပြုမှုများရှိလေသည်။ အထူးသဖြင့် စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၌ကျင်းပသော လူမျိုးစုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် မန္တလေးမြောက်ပိုင်း အမတ် ဆရာ ဦးစိန်မောင် (သန့်ရှင်း) က လွတ်လပ်၍တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကို ဇန်နဝါရီလ သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ပေးသောအခါတွင် အများပြည်သူတို့သည် ကြောက်လန့်စိုးရိမ်ခြင်း မရှိစေဘဲ မဲပေးနိုင်ရေးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် အရွေးခံသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ် များသည်လည်း မတရားဖိနှိပ် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု မရှိစေဘဲ၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် အရွေးခံဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်၍ ဤလွှတ်တော်ညီလာခံအတွင်း ကြေညာပေးပါရန် အစိုးရအား တိုက်တွန်းသည် ဟူသောအဆိုကို တင်သွင်းခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစု လွှတ်တော်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးရေးအတွက် အများဆုံး ဝေဖန် အရေးဆို အကြံပြုသွားသည့်အမတ် များမှာ ပမည်တနှင့်သန့်ရှင်း ဖဆပလ အမတ်အများစုသာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့မြင် နိုင်ပေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကြေညာချက်အစဉ် ၁၀၇ သတင်းစာအချို့၏ဆုံပြန်ချက်

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့မှစ၍ စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက် နေ့အထိ တစ်လကျော်မျှ ပြုလုပ်ခဲ့သော ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်အတွင်း နောက်ဆုံးထား၍ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပတော့မည်ဟူသော ကြေညာချက်အပေါ် ပါလီမန်အမတ်များက အမျိုးမျိုးဝေဖန်အကြံပေးတောင်းဆိုမှုများ ပြုခဲ့ကြသည်။

- ၁ ဒုတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၉/၁၃၊ စာ ၁၃၂၆။
- ၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ထိုသို့ ပါလီမန်အတွင်း ဆွေးနွေးချက်များနှင့်အတူ ပြည်သူ့ ပြည်သား များ၏ ခံစားချက်၊ လိုလားချက်များနှင့် သတင်းစာအာဘော်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။
ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ဇေဇ်သတင်းစာ ၌

ဘတ်ဂျက် ပါလီမန်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကို ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့ပေသည်။ လွှတ်တော် ပဌမ နေ့တွင် ပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး စောင့်ကြိုနေသည့် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်သည့်မေးခွန်းတစ်ရပ်ကို အစိုးရကိုယ်စား တရားရေးဌာနဝန်ကြီးက တိတိကျကျဖြေဆိုသွားပေရာ တရားရေးဌာနဝန်ကြီး၏ အဖြေကို ကြားသိရသောပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံးမှာ နှစ်ထောင်း အားရ ဖြစ်သွားကြပြီး ကတိတည်သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း သက်တော်ရာကျော်ရွှည်ပါစေဟု ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့သလျက် ရှိကြလေသည်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ဇေဇ်သတင်းစာ တွင်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရအား တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်သည်အထိ ဆက်လက်၍ အုပ်ချုပ်သွားရန် တာဝန်ကို လွှဲပေးပြန်သောအခါ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကို အမြန်ဆုံးကျင်းပပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း။ . .

ထိုကတိအတိုင်းပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရသည် မည်သူကမျှ တောင်းဆိုခြင်းမပြုမီ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကုန် သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းတွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးမည်ဟု အတိ အလင်း ကြေညာခဲ့လေသည်။

ယခုကဲ့သို့ ကျေညာလိုက် သည်ကိုထောက်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရသည် ယုံကြည်စိတ်ချကြောင်း သိသာထင်ရှားပေသည်။ တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပနိုင်သေးဟုယူဆလျှင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် တိတိလင်းလင်းပင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမည်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာခြင်း

ကြောင့်သာလျှင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးမည်ဟု ကျေညာခြင်း ဖြစ်ပေရာ ယခုလာမည့်ရွေးကောက်ပွဲသည် လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင် တရားမျှတဆုံးသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်စိတ်ချကြောင်း ရေးသားရပေသတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

ထံသာဝတီသတင်းစာ တွင် လည်း ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့၌ “ရဲတင်း” အမည်ခံ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်က

... ရွေးကောက်ပွဲဟု ဆိုလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် နိုင်ငံရေးပါတီ တွေလှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်လာကြသည်။ အချို့နယ်များတွင်ကား အပြိုင် အဆိုင် မဲဆွယ်တရားပွဲများ၊ အင်အားစုပွဲများ ကျင်းပလျက်ရှိကြ လေပြီ။ . . .

ဤသို့စည်းရုံးကြ၊ အင်အားစုကြမည်မှာ သန့်ရှင်းတဦးတည်း မဟုတ်၊ သန့်ရှင်းရာ တည်မြဲရာ၊ ပမညတနှင့်ရတည စသည်များ ရော၊ ရွေးကောက်ပွဲအမှီ ပေါ်လာကြမည့် ခါတော်မှီတပွဲထိုးပါတီ များနှင့် တသီးပုဂ္ဂလတွေပါ အမျိုးမျိုးယှဉ်ပြိုင်လာကြတော့မည်

စသဖြင့် ရေးသားပြီး ယခင်က ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မည်မျှပင် အင်အားပြိုင်ကြ သော်လည်း ဖဆပလအဖွဲ့ကို ပြိုင်နိုင်သူမရှိကြောင်း၊ ယခုရွေးကောက်ပွဲမှာမူ ဖဆပလ ကြီး နှစ်ခြမ်းကွဲပြီဖြစ်၍ တည်မြဲ ဖဆပလနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလတို့ အားပြိုင်ကြမည့် အကြောင်း၊ နှစ်ဖက်လုံး နောက်လိုက်အင်အားများကြသည်ဖြစ်၍ အကြိတ်အနယ် ဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်

ယခုကစပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးဆုံးသည်အထိ အင်အားပြိုင်မှုတွေ အားစုမှုတွေ သာ၍ပြင်းထန်လာမည့်လက္ခဏာရှိနေသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုရွေးကောက်ပွဲသည် ယခင်ယခင်ရွေးကောက်ပွဲတွေထက် အခြေ အနေ တင်းမာလာမည်ကို စိုးရိမ်မိလေသည်

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အိမ်စောင့် အစိုးရသည် အချိန်ကာလကိုကြေညာပြီးဖြစ်ရာ ကြေညာချက်အတိုင်း တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်ရေးအတွက် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားသွားမည်မှာ

ယုံမှားသံသယရှိရန်မလိုကြောင်း၊ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကဖျက် ယဖျက် ဖြစ်စေလိုသော အစိတ်အပိုင်းများ၊ မသမာသောနည်းဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင် ရယူလိုသောအစိတ်အပိုင်းများလည်းရှိ၍ ၎င်းတို့က အိမ်စောင့်အစိုးရ၏တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်မြောက်ရေးကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းက အနှောင့်အယှက် ပေးမည့်လက္ခဏာရှိကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်မြောက်ရေးတွင် တည်မြဲသန့်ရှင်းအဖွဲ့ကြီးတို့မှာ အိမ်စောင့်အစိုးရနည်းတူ တာဝန်ရှိကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှတို့သည် မသမာသောနည်း၊ တရားမဝင်သောနည်း၊ အကြမ်းဖက်သောနည်း၊ တောတွင်းက အမှောင်ပယောဂဖြင့် အကူအညီရှာကြသောနည်း ဟူသမျှကို ရှောင်ရှားကြမည်ဟု မျှော်လင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းရေးသားထားလေသည်။

ဖော်ပြပါ သတင်းစာများနှင့်မတူ တစ်မူထူးခြားသော သတင်းဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်ကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပါလီမန်အစည်းအဝေးပြီးဆုံးပြီး စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ ၌ တွေ့ရသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ဖော်ပြချက်မှာ ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်ကိုနှောက်ဆုံးထား၍၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကျင်းပပြုလုပ်တော့မည်ဖြစ်သည့်အတိုင်း ယခုရပ်သိမ်းသွားသော ပါလီမန်သည် နိုင်ငံရေးအချေအတင်ပြောဆိုရန် အခွင့်အရေးဖြစ်ကြောင်း၊ ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းရန် ခေါ်ဆိုမည့်နှောက်ထပ် ပါလီမန်အစည်းအဝေးသည် နိုင်ငံဘာလအတွင်း၌ ဖြစ်နိုင်သောအကြောင်းရှိသော်လည်း ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းရန် ကြေညာရုံ ခေါ်ခြင်းဖြစ်၍ ပြီးသွားသောပါလီမန်တွင်ကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးတိုက်ကွက် ဆင်နိုင်ရန် အခွင့်ရလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်း ပါလီမန်ဖျက်သိမ်းပြီး ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပပြုလုပ်ရမည်ဟုဆိုထားပြီး အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပလျှင် ပါလီမန်မလွဲမသွေ ဖျက်သိမ်းရမည်ဟုဆိုမထားကြောင်းဖြင့် ငြင်းချက်ထုတ်ပြီး လက်ရှိပါလီမန်ကို မဖျက်သိမ်းဘဲ၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်သည်ဟုဆိုကြောင်း၊ လက်တွေ့တွင် ပါလီမန်မဖျက်ဘဲထား၍ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခြင်းဖြင့် အကြောင်းထူးချက်များ ရှိမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ လက်ရှိပါလီမန်အမတ်များကိုသာ ပါလီမန်အသစ်ခေါ်ဆိုသည်အထိ တိုင်းပြည်က လခပေးနေရုံသာထူးခြားကြောင်း၊ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ မူရင်းသဘောနှင့်မဆန့်ကျင်၊ ကမ္ဘာ့ပါလီမန်ထုံးစံနှင့်လည်း ကိုက်ညီမည့်နည်းအရ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပရန်ရက်ပေါင်း ၆၀ အလိုတွင် လက်ရှိပါလီမန်ကိုဖျက်သိမ်းပစ်ရန် အကြံပြုလိုကြောင်းရေးသားပြီး နိဂုံးချုပ်တွင်

• ရဲတင်း “တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲကြီးသို့”၊ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊

၂၂ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

ပြီးခဲ့သောပါလီမန်ကို ရွေးကောက်ပွဲအကြံပေးချပွဲအဖြစ် အသုံးပြု
သွားပြီးနောက် အမတ်အသီးသီးလည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာနယ်သို့ ပြန်
ကြွတော့ပေမည်။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာနယ်လူထုကလည်း မိမိတို့အမတ်
သည် နယ်လူထုနှင့်တိုင်းပြည်အတွက် မည်မျှကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့
သည်ကို သိသင့်သလောက်သိပြီးဖြစ်ကြပေမည်။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာပါတီ
တို့သည်လည်း ယခုမှစ၍ မဲဆန္ဒရှင်တို့အား မီးကုန်ယမ်းကုန်မဲဆွယ်
ကြတော့မည်ဖြစ်လေရာ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပါလီမန်ရှုပ်သိမ်းသည်
မှစ၍ ပွဲကြီးပွဲကောင်းများ တိုင်းပြည်က ဆက်တိုက် တွေ့ရတော့
မည်ဖြစ်ကြောင်း သတိပေး ရေးသားလိုက်ရပေသတည်း။

ဟူ၍ ပါရှိသည်။

အထက်ပါ သတင်းစာများ၏ ဖော်ပြချက်အရ အိမ်စောင့်အစိုးရက
ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပပေးတော့မည်ကို တစ်ဖက်ကဝမ်းမြောက်ကြသော်လည်း
ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများ အတွေ့အကြုံကြောင့် စိုးရိမ်မကင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေ
ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား ကမ္ဘာ့ပါလီမန်ထူးစံနှင့်အညီ
ကျင့်သုံးရန် သတိပေးအကြံပြုချက်များ ပါဝင်ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

နိုင်ငံရေးဝါဒီများက ရွေးကောက်ပွဲကို ကြိုဆိုကြခြင်း

အိမ်စောင့်အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးတော့မည်ဟု ကြေညာပြီး
မကြာမီ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများကလည်း မိမိတို့၏သဘောထားများကို ထုတ်ဖော်
ကြသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင်ပင် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ
ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်၊ ပြည်ထောင်စုသံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်နှင့် ပြည်သူ့သမဂ္ဂပါတီ
ဌာနချုပ်တို့ကစတင်ပြီး မိမိတို့သဘောထားများကို ကြေညာကြသည်။

ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့က အိမ်စောင့်အစိုးရအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို
“ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ” ဖြစ်ရန်အတွက် မည်သည့်ပါတီ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကိုမျှ
ဘက်မလိုက်ဘဲ ကျင်းပပေးရန်တောင်းဆိုလေသည်။^၁ ပြည်ထောင်စုသံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်
ကလည်း ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး မျှော်လင့်တောင့်တနေသော
အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလနောက်ဆုံးပတ်

၁ “ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပွဲကြီးပွဲကောင်း”၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၆ စက်တင်ဘာ
၁၉၅၉။

၂ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

သို့မဟုတ် ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမပတ်တွင် ကျင်းပမည်ဟု အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ကြေညာချက်ကို လှိုက်လှဲစွာခရီးဦးကြိုကြောင်း၊ ၎င်းပြင် ရဟန်းရှင်လူထုတစ်ရပ်လုံးက မျှော်လင့်တောင့်တနေသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အစိုးရက အနာဂတ်ရာဇဝင်တွင် မှတ်ကျောက်တင်ခံနိုင်ရန်အတွက် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုလားပါသည်ဟု ထုတ်ဖော်ကြေညာခဲ့သည်။ ပြည်သူ့သမဂ္ဂအဖွဲ့၏ ကြေညာချက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကြီးအတွက် အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ သတ်မှတ်ချက်ကို လှိုက်လှဲစွာ ကြိုဆိုထောက်ခံကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်မည့် ပါတီအသီးသီးအား ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေးအတွက် စည်းလုံးညီညာကြရန်နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားကြရန်စသည့် နှိုးဆော်ချက်များ ပါဝင်လေသည်။

မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးပါတီ၏ ဗဟိုကော်မတီ အဖွဲ့ကလည်း ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် သဘောထားဆွေးနွေးပွဲကို စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်မှ ၉ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပကြသည်။ ထိုဗဟိုဦးစီးအလုပ်အမှုဆောင် အစည်းအဝေးတွင် ၎င်းတို့ပါတီ၏ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် သဘောထားနှင့် မဟာမိတ်အပေါ် သဘောထားကို အကြိတ်အနယ်ဆွေးနွေးကြရာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်ပါတီနှင့်မျှ ရောထွေးပူးပေါင်းခြင်းမပြုဘဲ သီးခြားရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန်ဆုံးဖြတ်သည်။ ယခင်မဟာမိတ်ပြုခဲ့သော ပမညတနှင့် ဆက်လက် မဟာမိတ်ပြုရန် မဆုံးဖြတ်နိုင်သကဲ့သို့ ပါတီကြီးများ ဖြစ်သည့် သန့်ရှင်း သို့မဟုတ် တည်မြဲတို့နှင့် မဟာမိတ်ပြုရန်လည်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ကြောင်း သတင်းထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

အဓိကပါတီကြီးနှစ်ခုအနက် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏သဘောထားကို ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် စတင်ကြားသိရသည်။ ထိုနေ့ညနေ ၅ နာရီတွင် ရန်ကုန် ပုဇွန်တောင်အိုးဘိုလမ်း၊ အမှတ် ၁၁ တွင် ကျင်းပသော ပုဇွန်တောင်တိုက်နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလလက်အောက်ရှိလူထုအဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်တွင်

- ၁။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရက အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၆၀ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ပဌမအပတ် နောက်ဆုံးထား၍ ကျင်းပပေးမည်ဟု ကြေညာသည့်အတွက် လူထု၏ လိုလားတောင့်တချက်ကို ဖြည့်စွမ်းသည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအားလှိုက်လှဲစွာဝမ်းမြောက်ချီးကျူးပါကြောင်း

၁ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂၃ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

၂ ယင်း

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဦးနုအား ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတွင် ပြန်လည်အရွေးခံပါရန် လေးနက်စွာတောင်းဆိုပါကြောင်း

၃။ တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးနှင့် လူထုလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရကချမှတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို ဦးလည်မသုံ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အဓိဋ္ဌာန် ပြုကြောင်း

စသည်တို့ ပါဝင်သည်။

စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ ညနေ ၆ နာရီတွင်ကျင်းပသော သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ ပြည်နယ်အမတ်များညှိခွဲပွဲတွင်လည်း သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ သဘောထားကို ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဦးနုက မိန့်ခွန်းထဲတွင် တစ်ဖန်ထည့်သွင်းပြောကြား သွားသည်။ ဦးနုက တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် သန့်ရှင်းနှင့်လူထုကို သော်လည်းကောင်း၊ သန့်ရှင်းနှင့်တပ်မတော်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သန့်ရှင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ များကို သော်လည်းကောင်း “ကုန်းတိုက်ပေး” နေသည်ကို သန့်ရှင်းတို့ခံနေရကြောင်း၊ ရန်တိုက်သောစကားများတွင် လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်းအာဏာရပါက (၁) ပြည်နယ်များလွှဲမခံရမည် (၂) တပ်မတော်ဗိုလ်တချို့ အရေးယူခံရမည် (၃) အုပ်ချုပ်ရေးဘက်ကအရာရှိအချို့ ဒုက္ခရောက်တော့မည်ဟူသော စကားများ တစ်ပြည်လုံးပျံ့နှံ့နေကြောင်း၊ သို့သော် ဆင်ခြင်တုံတရားများရှိကြ၍ တော်သေး ကြောင်း၊ အမှန်စင်စစ် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အာဏာရရှိရေး မဟုတ်ဘဲ ဒီမိုကရေစီခိုင်မြဲရေးဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဒီမိုကရေစီသဘောကို ပြည်သူပြည်သားများ ပိုမိုနားလည်အောင် သန့်ရှင်း ဖဆပလအမတ်များက ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ရင်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရလိုလားသော တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်လည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် အမတ်ပေါင်းစုံအစည်းအဝေးကျင်းပပြီး ဦးနုက လွတ်လပ်၍တရားမျှတ သော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးအတွက် အစိုးရတွင်သာ တာဝန်ရှိသည်မဟုတ်ဘဲ

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ဂ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

လူထု၌လည်း တာဝန်ရှိကြောင်း၊ ထိုကြောင့် လူထုကို ဒီမိုကရေစီဟူသောအချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်များကဆောင်ရွက်ရန် မှာကြားသည်။ ဆက်လက်၍ သန့်ရှင်းအမတ်လောင်းကို ရွေးချယ်ရာတွင် လူထုကြည်ညိုသူကို ရွေးချယ်ရန်လည်း မှာကြားသည်။ ထို့ပြင် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ညစ်ပတ်သည့်အပြုအမူကိစ္စများရှိလာပါက သန့်ရှင်းဌာနချုပ်သို့တိုင်တန်းကြရန်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်သည့်ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များကို တိတိကျကျအရေးယူခိုင်းရန် ကော်မတီငယ်များကို ရွေးကောက်ပွဲ နီးသည့်အချိန်တွင် ဖွဲ့စည်းသွားမည်ဟု သန့်ရှင်းဖဆပလဌာနချုပ်ခေါင်းဆောင်များက သန့်ရှင်းအမတ်များကို မှာကြားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပုံးများပေါ်ကပ်မည့်ပုံစံတစ်ခုသန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု ၏ ဓာတ်ပုံအပြင် အမတ်လောင်း၏ အမည်ကိုပါ ထည့်သွင်းရန် အမတ်များ၏တင်ပြချက်ကို ဌာနချုပ်က သဘောတူလိုက်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်ထားရှိသည့် တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့၏ သဘောထားကို စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၁ နာရီ၌ ကျင်းပသော တည်မြဲအမတ်များတွေ့ဆုံပွဲ၌ ဥက္ကဋ္ဌဦးဗဆွေက ပြောကြားသွားသည်။ တည်မြဲဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌဦးဗဆွေသည် ပါလီမန်အစည်းအဝေးပြီးစီး၍ နယ်သို့ ပြန်ကြတော့မည့် တည်မြဲအမတ်များကို ရန်ကုန်မြို့ အင်းနစ်လမ်းရှိ နေအိမ်၌ တွေ့ဆုံကာ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီအချိန်အတွင်းတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်တွင်ထားရှိသည့် သဘောထားများကို ရှင်းလင်းသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ တည်မြဲဖဆပလ ဌာနချုပ် ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်သော ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဗဆွေ၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ သခင်ချစ်မောင်၊ဦးထွန်းဝင်း၊ ဦးခင်မောင်လတ်အပြင် ချင်း၊ ကချင်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်တို့မှ တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ဝင်၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများနှင့် လွှတ်တော် နှစ်ရပ်မှ တည်မြဲ အမတ်များ တက်ရောက်ကြသည်။ ဦးဗဆွေက မိန့်ခွန်း ပြောရာတွင် သုံးပိုင်း ပိုင်းပြီး တတိယပိုင်းတွင် ရွေးကောက်ပွဲကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းသွားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တည်မြဲ၏ သဘောထားကို ရှင်းလင်းပြောကြားရာတွင်

ကျွန်တော်တို့ ဖဆပလက ဒီ ရွေးကောက်ပွဲကြီးမှာ အောင်နိုင်မှု ရရှိရေး အဓိကဖြစ်တယ်။ နံပါတ် (၁) ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သတိပြု၍ အရေးကြီးတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပုဂ္ဂိုလ်အရ ဘယ်သူ ဘယ်ဝါ၊ အမတ်မင်းဖြစ်ရေးဟာ အရေးမကြီးဘူး၊ အဖွဲ့အနေနဲ့

အောင်နိုင်မှုသာ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ထပ်လောင်းပြီး ပြောကြားလိုတယ်။... ရွေးကောက်ပွဲကြောင့် အမတ် ရောဂါ ထပြီး အချင်းချင်းချမှုတွေ ပေါ်လာရင် ဖဆပလအဖွဲ့ရဲ့ အောင်နိုင်မှုကို ထိခိုက်နိုင်ရုံမကဘူး။ ဖဆပလ စည်းရုံးမှုကိုလဲ ပြိုကွဲသွားနိုင်တယ် ဆိုတာ ရဲဘော်တို့ မြင်ကြစေလိုတယ်

စသဖြင့် တည်မြဲဖဆပလ အနိုင်ရရေးအတွက် စည်းလုံး ညီညွတ်ရေးကို သတိပေးပြောကြားပြီး လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေသည် တည်မြဲဖဆပလအတွက်ရော ပြည်ထောင်စုကြီးအတွက်ပါ အလွန်အရေးကြီးကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ယခု အချိန်အခါတွင် ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များသည် ဖဆပလအဖွဲ့ အတွက်၊ ပြည်ထောင်စုကြီးအတွက် အနစ်နာခံပြီး အလုပ်အကျွေး ပြုသူများအဖြစ်နှင့် ဖဆပလတည်မြဲရေး၊ ပြည်ထောင်စုတည်မြဲရေးကို အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်ရန် မှာကြားသည်။

သန့်ရှင်းနှင့် တည်မြဲဖဆပလတို့က မိမိတို့၏သဘောထားကို စတင်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီးနောက် စက်တင်ဘာလ အတွင်းမှာပင် ဗုဒ္ဓဝါဒဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့နှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီတို့က ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ကြသည်။ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့က ညီလာခံကျင်းပပြီး ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စပါသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံကို ရန်ကုန်မြို့ အမှတ် ၂၁၄ ပန်းဆိုးတန်းရှိ အဖွဲ့ချုပ်တည်ရာ အဆောက်အအုံ၌ ကျင်းပပြီး ခရိုင် ၁၆ ခရိုင်၊ အဖွဲ့ ၅၁ ဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ် တစ်ရာကျော် တက်ရောက်ကြသည်။ သဘာပတိအဖြစ် ဆာ အမ်အေ မောင်ကြီး၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် စိန်ဘုရားသား ဦးထွန်းစိန်တို့က အသီးသီးဆောင်ရွက်သည်။ သဘာပတိက ဗုဒ္ဓဝါဒဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒ တရားတော်ကို အခြေခံ၍ ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးကို ဆောင်ရွက်သွားရန်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ၏ တိုင်းပြည်အတွက်စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်မှုများကို လှိုက်လှဲစွာ ထောက်ခံကြောင်း ပြောကြားသည်။ ထိုအစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အစိုးရက ပါလီမန် အစည်းအဝေးတွင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ နောက်ဆုံးထား၍ ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို တရားမျှတလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်အောင် စီမံဆောင်ရွက်ပေးမည်ဟူသော ကြေညာချက်ကို နှစ်ထောင်းအားရကြိုဆိုပါကြောင်း၊ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် တရားမျှတလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်မည်ကို ယုံကြည်ကိုးစားသည့် အားလျော်စွာ ဗုဒ္ဓဝါဒဒီမိုကရက်တစ် အဖွဲ့မှ ဤရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် ပါဝင်အရွေးခံရန် အဖွဲ့၏ လက်ရှိ စည်းမျဉ်းဥပဒေနှင့် အထွေထွေနည်း

ဥပဒေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်မွမ်းမံ ဖြည့်စွက်ရန်အတွက် ဌာနချုပ် အမှုဆောင် အဖွဲ့သစ်အား တာဝန်ပေးကြောင်း စသည့် အချက်များ ပါဝင်သည်။*

ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီက စက်တင်ဘာ ၂၃ ရက်နေ့တွင် တတိယအကြိမ် ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သတင်း ထောက်များအား ဖိတ်ခေါ်ရှင်းလင်းသည်။ ထိုရှင်းလင်းပွဲကို ပြည်သူ့ရဲဘော် ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှီးကွန်း၊ အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်ထွန်းလင်းနှင့် ပြန်ကြားရေးတာဝန်ခံ ရဲဘော်မြဟန်တို့က ဦးဆောင်သည်။ ၎င်းတို့က ရှင်းလင်းရာတွင် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပပေးမည်ဆိုခြင်းကို ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ခရီးဦးကြိုဆိုကြောင်းနှင့် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်မြောက် အောင်မြင်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှ အားပေး ကူညီပါဝင်ဆောင်ရွက်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။†

ဤသို့ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ် သည့်နောက် တစ်ဆက်တည်းမှာပင် နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်း အသီးသီးသည် ရွေးကောက်ပွဲအကြို စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများကို စတင် ဆောင်ရွက်ကြလေသည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ရွေးကောက်ပွဲအကြို အစီအစဉ်များ

လွှတ်တော်အမတ်များ အပါအဝင် လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက ၁၉၆၀ ပြည့် နှစ်ဦး၌ ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲကို အစိုးရက လွတ်လပ်၍ တရားမျှတအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရေးအတွက် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဝေဖန်အကြံပြု ဆွေးနွေးဝေဖန်ကြသကဲ့သို့ အိမ်စောင့်အစိုးရဘက်ကလည်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် ခိုင်လုံကြီးအဖြစ် ရပ်တည်ပြီး တရားမျှတဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း ရှင်းလင်းဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ အစီအစဉ်များကို ထုတ်ဖော် ကြေညာသည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရက မကြာခဏရှင်းလင်းဆွေးနွေးရသည့် ကိစ္စတစ်ခုမှာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် စစ်တပ်မှ အရာရှိကြီးများ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည်ဟူသော သတင်းဖြစ်သည်။ ဤသတင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးမည့်အချိန်ကို မကြေညာမီ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မေလ ၈ ရက်နေ့ကပင် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က မဟုတ်မမှန်ကြောင်းကို ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်သည် ကာကွယ်

* မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

† မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးအနေနှင့် ပြောကြားရာတွင် မြန်မာပြည် “ကမောက်ကမ” ဖြစ်နေသည်ကို အခြေအနေ တည်ငြိမ်သွားအောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တိုက်ပွဲဆင် ပြုပြင်ပေးနေကြသော ဗမာ့တပ်မတော်အရာရှိ များသည် နိုင်ငံရေးအာဏာကို လိုချင်၍ အုပ်ချုပ်နေခြင်းမဟုတ်ကြောင်း၊ မိမိ တို့၏ အဓိကအရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ ကျေးရွာပြည်သူလူထုများအား ဒီမိုကရေစီ ပညာပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မှသာ၎င်းတို့သည် နောင်အခါတွင်တရားလမ်းမကျသော ဖိနှိပ်မှုများကို ခုခံတွန်းလှန်ကြမည်ဖြစ်ပြီး ကျေးလက်တောရွာများတွင် နိုင်ငံရေး သန့်ရှင်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများသည် မိမိတို့ ကြိုက်နှစ်သက်သူများကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်ပေးနိုင်ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း စသည့် အချက်များလည်း ပါဝင်လေသည်။

တစ်ဖန် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးတော့မည်ဟု အစိုးရက လွှတ်တော်၌ အတိအလင်း ကြေညာပြီးနောက် ရက်များမကြာမီ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအဖွဲ့၏ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကျင်းပရာ၌ သတင်းထောက်တစ်ဦးက တပ်မတော်ထိပ်တန်း ဗိုလ်မှူးကြီးများ လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် အရွေးခံမည်ဟူသော သတင်းများ ထွက်ပေါ်နေသည်မှာ မှန်ပါသလားဟူ၍ မေးမြန်းပြန်သည်။ ထိုအခါ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်ကပင် မဟုတ်မှန်ကြောင်း၊ မိမိတို့က ဒိုင်လူကြီးအဖြစ် လုပ်ပေးမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မိမိတို့ပါဝင်အရွေး ခံလျှင် တရားမျှတပါမည်လားဟူ၍ ပြန်လည်ဖြေကြားသည်။ ထို့ပြင် ဤသို့ မဟုတ် မမှန် သတင်းလွှင့်နေခြင်းများကို သတင်းပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပြီး ထိထိ ရောက်ရောက် အရေးယူမည့်အကြောင်းလည်း ပြောကြားသည်။

ထိုနေ့သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က ဆက်လက် ပြောကြားရာတွင် လူထုကြီးသည် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုတည်းကိုသာ အာရုံစိုက်ပြီး အုန်းအုန်းကျွက်ကျွက် လှုပ်ရှားနေပါက သောင်းကျန်းမှု နှိပ်ကွပ်ရေး မျက်ခြည် ပြတ်ပြီး ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲသည်လည်း တရားမျှတမှု ရှိမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စေလိုပါက လူထုကြီးသည်ရွေးကောက်ပွဲ တစ်ခုတည်းကိုသာ အာရုံမစိုက်ဘဲ သောင်းကျန်းမှု နှိပ်ကွပ်ရေးကိုပါ ဂရုပြုစေလို ကြောင်း၊ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်းများကလည်း ရွေးကောက်ပွဲကိုအကြောင်း ပြု၍ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်နေအောင် လူထုကို မလုံ့ဆော်စေလိုကြောင်း၊ ပြည်သူ

• မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၉ မေ ၁၉၇၉။

၂ ဗမာ့စေ့သတင်းစာ၊ ၂၅ ဩဂုတ် ၁၉၇၉။

လူထုအားလုံးသည် တိုင်းပြည်တည်ငြိမ်နိုင်သမျှ တည်ငြိမ်အောင် လုပ်ပေးကြစေလိုကြောင်း စသည့် သတိပေးချက်များ ပါဝင်သည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အသီးသီး၌ ကြံ့ခိုင်ရေးအသင်းများဖွဲ့စည်းထားရာ ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကြံ့ခိုင်ရေးအသင်း၊ ညီလာခံကို အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ ထိုနေ့တွင် ဒုတိယကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် (ကြည်း) ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီးက မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီး၏မိန့်ခွန်းတွင် စစ်အာဏာရှင်ဆိုသော စစ်ဘက်လွှမ်းမိုးမှုကို တတ်နိုင်သမျှကင်းအောင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရက ကြိုးစားပုံ၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တိုင်းသိ ပြည်သိ ကမ္ဘာသိ ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပပေးပြီး ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်အဖွဲ့ကပင် အနိုင်ရရ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်များကို လွှဲပြောင်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း တိတိလင်းလင်း ပြောဆိုမိန့်ကြားသွားသည်။

တစ်ဖန် ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ ရန်ကုန်မြို့ အောင်ဆန်းအားကစားကွင်း၌ ကျင်းပသော နိုင်ငံတော်ကြံ့ခိုင်ရေး လူထုအစည်းအဝေးတွင်

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

၂ နိုင်ငံတော်ကြံ့ခိုင်ရေးအသင်း ဗဟိုကောင်စီဥက္ကဋ္ဌကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးခင်မောင်ဖြူ (ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး)၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးချန်ထွန်းအောင် (တရားရေးဝန်ကြီး) နှင့်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီး (ဒုတိယကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ကြည်း)၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင် (လေ့ကျင့်ရေးညွှန်ကြားရေးမှူး)၊ ငွေထိန်း ဦးစံလွင် (နိုင်ငံတော်စာရင်းစစ်ချုပ်) နှင့်အမှုဆောင် ၂၁ ဦးတို့ပါဝင်ပြီး အသင်း၏အခြေခံဥပဒေပါ အလင်း၏ဝါဒမှာ လူမှုဆက်ဆံရေးတရားမျှတမှု၊ စီးပွားရေးတရားမျှတမှု၊ နိုင်ငံရေးတရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်စွာတောင်းကြံနိုင်မှု၊ လွတ်လပ်စွာရေးသားဖော်ပြနိုင်မှု၊ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်မှု၊ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာဘုရားကျောင်းကန်သွားခွင့်နှင့် အဆင့်အတန်းအခွင့်အလမ်းညီမျှမှုနှင့် တရားဥပဒေရေးရာ၌ ညီမျှမှု စသည်ဖြင့် ပါရှိသည်။ အခြားကောင်းအပ်းနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ပါတီ နိုင်ငံရေးသဘောအသွင်ရှိဘဲ တူညီသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိစေရန် ကင်းထောက်၊ သူနာပြုအသင်း စသည့် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် မိတ်ဆွေဆက်ဆံခြင်းကို အားပေးမည်၊ အစိုးရနှင့်ဆက်ဆံရေးတွင် အစိုးရဌာနတစ်ခုခု၏ ကြီးကြပ်စုတ်ချုပ်မှုကို မခံယူရ စသဖြင့် ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် အသင်းများသည် ပါတီနိုင်ငံရေးအဖွဲ့များဖြစ်လာရ၊ မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့နှင့်မျှ ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိရ၊ ပါတီနိုင်ငံရေး ကင်းလွတ်ရမည်၊ နိုင်ငံရေးပါတီကိစ္စ မဆွေးနွေးရဟူသော အချက်များလည်း ပါရှိသည်။

ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီး ကပင် မိန့်ခွန်းရှည်တစ်ခု ထပ်မံပြောကြားခဲ့သည်။ ထို မိန့်ခွန်းတွင် ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ကြီး က နိုင်ငံတော်ကြံ့ခိုင်ရေးအသင်းကြီးသည် “နိုင်ငံရေးရပ်ကွက်အချို့” ယူဆထားသကဲ့သို့ “တတိယအင်အားစု” မဟုတ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေး ဂိုဏ်းဂဏၤစိတ်နှင့် ပါတီနိုင်ငံရေး လုံးဝမစွက်ဖက်ဘဲ နိုင်ငံတော်အရေး သက်သက်အတွက် အားကြီးမာန်တက်ဆောင်ရွက်မည့် လူမှုရေးအသင်းကြီးသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတော်ဝါဒကို ကာကွယ်မည့် ပြည်သူလူထု၏ လူမှုရေးအကျိုးဆောင် အသင်းတစ်သင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြီး ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်တည်ဆောက်ရာတွင် ဖွဲ့လျော့၍မရကြောင်း၊ အခက်အခဲတွေ့ရသည်မှာ ထုံးစံဖြစ်ကြောင်း အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ပြိုပါက အုပ်ချုပ် မဏ္ဍိုင်ပြန်ထောင်ပေးပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးမဏ္ဍိုင် ပြိုပါကလည်း အလားတူ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်ကြောင်း “နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင်ပြိုလို့ စစ်ဘက်က ဒို့ပဲ အုပ်ချုပ်မယ်ဆိုတဲ့အယူအဆတော့ တပ်မတော်မှာမရှိပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီကာကွယ်ရန် ဆန္ဒသာရှိပါတယ်” ဟူ၍လည်း ရှင်းလင်းထုတ်ဖော် ပြောကြားခဲ့သည်။^၁

နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ကြရသော ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဟန်၊ နိုင်ငံတော်ဒုတိယရဲချုပ် ဦးဘအေး၊ ဗိုလ်မှူး စောထွန်းစိန်နှင့် ပြည်ထဲရေးဌာန အတွင်းဝန်ကလေး ဦးတင်မောင်ကြီးတို့ သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ညတွင် မြန်မာ့အသံမှနေ၍ တိုင်းပြည် အခြေအနေအကြောင်းကို မြန်မာ့အသံကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေး ခဲ့သည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင် ဗိုလ်မှူး စောထွန်းစိန် က ကရင်သောင်းကျန်းသူ ကေအင်ဒီအို များ၏ အခြေအနေကိုတင်ပြရင်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကေအင်ဒီအို များ၏ညွှန်ကြားချက်များကိုလည်း ဆွေးနွေးဝေဖန်သွားသည်။ ကေအင်ဒီအိုများ၏ လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ညွှန်ကြားချက်တွင် ဒေသအလိုက်ကြည့်ပြီး အလား အလာရှိမည်ယူဆလျှင် ပမညတကို ဦးစားပေးထည့်ရန်၊ မရှိလျှင် သန့်ရှင်းကို ပေးရန်၊ တစ်ဖန် ပမညတနှင့် သန့်ရှင်းနှစ်ခုလုံး အလားအလာမရှိဟု ယူဆလျှင် တစ်သီးပုဂ္ဂလကိုပေးရန်၊ နောက်ဆုံးအလားအလာရှိမည်ဆိုလျှင် တည်မြဲကိုပင် ထည့်ရန် စသည့်အချက်များပါရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကေအင်ဒီအိုတို့၏အမြင်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရမှလွဲ၍ မည်သည့်အစိုးရတက်တက် ၎င်းတို့အတွက် ပိုသက်သာမှု ရှိမည်ဟုယူဆသည်မှာ ပေါ်လွင်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် မည်သူ့ကိုမထည့်ရန် ကေအင် ဒီအိုတို့က ညွှန်ကြားချက်များထုတ်ခြင်းကို ထောက်ရှု၍ မြေပေါ်ရှိလူတချို့က “ရွေးကောက်ပွဲတွေ ဖြစ်မှဖြစ်ပမလား” ဟူ၍ “သံသယ” ရှိနေကြချိန်တွင်

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၅ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

တောထဲရှိ အောက်ဒီအို တို့ကမူ လုံးဝသံသယမရှိသည်မှာ ထင်ရှားကြောင်းဖြင့် ဗိုလ်မှူး စောထွန်းစိန်က ဖော်ပြသွားသည်။

ဆက်လက်၍ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က “တချို့က ရွေးကောက်ပွဲ တကယ်လုပ်ပေးမှာ မဟုတ်ဘူး”ဟု ပြောနေသည့်အကြောင်း ကြားသိရကြောင်း၊ အမှန်မှာ

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရဟာ ပြည်ထောင်စုကြီးမှာ မှန်ကန်တဲ့ဒီမိုကရေစီ အစဉ်အလာခိုင်မြဲစေဘို့ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို မလွဲ ကေန် ကျင်းပပေးမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအတွက် ဆိုင်ရာတာဝန်ခံတွေ နယ်အရာရှိတွေ၊ တပ်မတော်၊ ရဲ၊ စစ်ရဲအဖွဲ့ဝင်တွေက အထူးဘဲ စီစဉ်ပြင်ဆင်နေကြပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရဟာ ရွေးကောက်ပွဲ ကြီးကို တရားသဖြင့် အဖြစ်ဆုံးနည်းနဲ့ ကျင်းပပေးဘို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားနေပါတယ်။

ဟူ၍ ပြောကြားသွားသည်။

အလားတူရှင်းလင်းပွဲမျိုးကို နောက်တစ်နေ့ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ပြည်လမ်း အသံလွှင့်ရုံသစ်အဆောက်အအုံရှိ ပညာရေးနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေးညွှန်ကြားရေးမှူးရုံးခန်း၌ ကျင်းပသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘသန်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး လွင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဟန်၊ ဒုရဲချုပ် ဦးဘအေး၊ ပြည်ထဲရေးဌာန အတွင်းဝန်ကလေး ဦးတင်မောင်ကြီးတို့က သတင်းစာဆရာများအား ဖိတ်ကြားရှင်းလင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုရှင်းလင်းပွဲ၌ သတင်းထောက်များက ရွေးကောက်ပွဲကို မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပရန် ရှိမရှိ၊ ရွေးကောက်ပွဲရက် တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်ပြီးမပြီး၊ တပ်မတော် အရာရှိကြီးများ တပ်မှထွက်၍ ရွေးကောက်ပွဲဝင်မဝင်၊ တပ်မတော်သားများ မည်သူ့ကို မဲပေးရမည်ဟု ဆိုထားခြင်းရှိမရှိ ကိစ္စရပ်များကို မေးမြန်းကြသည်။ ထိုမေးခွန်းများကိုဖြေကြားရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲကို အခြေအနေဆိုးသောနယ်မြေ အချို့မှလွဲ၍ ကျန်မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပပေးရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း၊ နယ်အခြေအနေများကိုလည်း မေးမြန်းတားဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်ရက် အတိအကျကို မဆုံးဖြတ်ရသေးကြောင်း၊ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေအရကြည့်ပါက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံးပတ် တွင် ကျင်းပရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလ တွင် အစိုးရပြောင်းလဲ

လိုလျှင် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်း၌ ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ထက် နောက်ကျ၍ ကျင်းပရန်မဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းဖြေကြားသည်။

တပ်မတော်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတင်းထောက်များ၏ မေးမြန်းချက်များကို ဖြေကြားရာတွင် တပ်မတော်မှ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် တပ်မှထွက်၍ အရွေးခံခွင့် ရှိကြသော်လည်း အရွေးခံမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ တပ်မတော်သားများသည် မိမိနှစ်သက်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကို လွတ်လပ်စွာ မဲပေးခွင့်ရှိကြောင်း ဖြေကြား သည်။ သတင်းထောက်များက ဆက်လက်၍ မေးမြန်းရာ၌ နိုင်ငံရေးသမားများသည် လက်နက်ကိုင် အချို့နှင့် ပေါင်းပြီး ရွေးကောက်ပွဲ၌ မည်သူ့ကိုမဲထည့်ရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်မှုများရှိခြင်းကို အရေးယူခြင်းရှိမရှိ၊ တည်မြဲ ဖဆပလကို တပ်မတော်က ကူညီနေသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန် မမှန်၊ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ခြိမ်းခြောက်မှုများမဖြစ် အောင် အစီအစဉ်များပြုလုပ်ထားခြင်း ရှိမရှိ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ အထက်ပါ မေးခွန်းများကိုဖြေကြားရာတွင် ခြိမ်းခြောက်မှုများမဖြစ်အောင် တပ်မဟာမှူးနှင့် ခရိုင်လုံခြုံရေးကောင်စီက မြို့နယ်များကိုကာကွယ်ပေးမည့်အကြောင်း၊ စစ်တပ်က တည်မြဲကိုကူညီသည့်သတင်းမှာ မမှန်ကန်ကြောင်း၊ တပ်များက မည်သူ့ကိုမဲပေးရ မည်ဟု ပြောဆိုမှုရှိလျှင် ခရိုင်ဝန်အား တိုင်ကြားကြရန်နှင့် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ခြိမ်းခြောက်မှုများ အလွန်အကျွံ ဖြစ်လာလျှင် အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြား ရှင်းလင်းသည်။ ဤသို့ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စကို သတင်းထောက်များက စေ့စေ့ စပ်စပ် မေးမြန်းကြသကဲ့သို့ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကလည်း ပွင့်လင်းစွာ ဖြေကြားပေးကြသည်။

အထက်ပါကဲ့သို့ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်သော တပ်မတော်ထိပ်တန်း အရာရှိကြီးများက ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် မိမိတို့ထားရှိသော သဘောထားများနှင့် အခြေအနေများကို မကြာခဏရှင်းလင်းပြီး ပြည်သူလူထုတွင်း၌ရှိနေသော သံသယ များကို ချေဖျက်ပေးသည့်အပြင် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်သူများ၏လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းနှင့်တာဝန်များကို မကြာခဏထုတ်ပြန်ပေးသည်။ ဥပမာ ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးတော့မည်ဟု သြဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့ တွင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားပြီး မကြာမီ ဆက်လက်ကျင်းပသော အစည်းအဝေးတစ်ခု ၌ပင် အကယ်၍ အစိုးရအမှုထမ်းတစ်ဦးသည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါတီတစ်ခုခုဘက်မှ

ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော် ထောင်ဒဏ်ခံရမည်ဟု ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးက အတိအလင်း မြွက်ကြားခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဌာနက အစိုးရဝန်ထမ်းများလိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများအရ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်ပါတီဘက်မှပါဝင်ကြရန် အောက်ပါအတိုင်း ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည်။

- (က) အစိုးရအရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများသည် မည်သည့်နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းတွင်မှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ငွေကြေး သို့မဟုတ် အခြားနည်းတစ်ခုတရာဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့ခြင်း
- (ခ) ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ တရားဥပဒေအရ ဝတ္တရား များအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်မည့်ကိစ္စမှ အပ အခြား ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ တပါတီတဖွဲ့၏ နှစ်နာမှုများ ဖြစ်စေရန်သော်၎င်း၊ အကျိုးရှိစေရန်သော်၎င်း၊ အားပေး ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း
- (ဂ) နိုင်ငံရေးသဘောပါဝင်သည့် စည်းရုံးမှုများနှင့်ပတ်သက် သည့် လုပ်ငန်းအရပ်ရပ်၊ ဥပမာ-စည်းရုံးရေးအတွက် တဖွဲ့ တပါတီ၏အကျိုးကိုရှေ့ရှု၍ သွားလာရေးအတွက် ယာဉ် ရရှိရေး၊ အခကြေးငွေလွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုရေး သို့မဟုတ် လျော့နည်းခွင့်ရရှိရေး၊ တရားပွဲဖြတ်ရန် လူထုဆော်သြ ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လက်အောက်ရှိအရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ သို့မဟုတ် မိမိထံမှီခိုနေသူတို့အား ဆောင်ရွက်စေခြင်းကဲ့သို့ သော အပြုအမူများကို ကြပ်တည်းစွာရှောင်ကြဉ်ရန်

စသည့် အချက်အလက်များပါဝင်လေသည်။

သာမန် အရာရှိ အမှုထမ်းများကိုသာမက သောင်းကျန်းသူ နှိမ်နှင်းရေး လုပ်ငန်းနှင့် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးလုပ်ငန်း၌ ပါဝင်ကြသော စစ်တပ်နှင့် ရဲတပ်များကိုလည်း အခါအားလျော်စွာ ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စတွင် မည်သို့ပါဝင် ဆောင်ရွက်ကြရန် ညွှန်ကြားပေးသည်။ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့၌

* (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၁ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ကျင်းပသော ပြည်ထောင်စုလက်နက်ကိုင်ရဲ၏ ရဲတပ်ရင်းမှူးများ၏ နှစ်ပတ်လည် ညီလာခံကျင်းပရာတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် က ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန လေ့ကျင့်ရေး ညွှန်ကြားရေးမှူးအနေနှင့် သြဝါဒစကား ပြောကြားရာတွင် ပြည်ထောင်စုလက်နက်ကိုင်ရဲအဖွဲ့ဝင်များသည် ရိုးရိုးရဲအဖွဲ့ဝင်များမလုပ်နိုင်သည့် အလုပ်မျိုးကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သွားရမည့်အကြောင်း၊ နယ်မြေငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ရရှိသွားသည့် အခါတွင် နယ်မြေများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် သွားရမည့် တာဝန်မှာ လက်နက်ကိုင်ရဲအဖွဲ့ဝင်များ၏တာဝန်ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ သောင်းကျန်းသူများကို ရှင်းလင်းသွားရန် အရေးကြီးကြောင်း ပြောကြားသည်။^၁

ထို့နည်းတူ ပြည်ထောင်စုလက်နက်ကိုင်ရဲအဖွဲ့ တပ်ရင်းမှူးများ၏ ညီလာခံ ဒုတိယနေ့တွင် ဒုတိယရဲချုပ် ဦးဘအေးက လက်နက်ကိုင်ရဲအဖွဲ့၏ အဓိကတာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများမှာ နယ်ခြားဒေသထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေး ဖြစ်သည်ဟု ရှင်းလင်းသည့်ပြင် “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရလက်ထက်”တွင် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားလုံခြုံရေး၊ ကုန်ဈေးနှုန်းကျဆင်းရေးနှင့် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးကိစ္စများကို အဓိက ဦးစားပေး ဆောင်ရွက် နေကြောင်း မိန့်ခွန်းတွင် ထည့်သွင်းပြောကြားသည်။^၂

ဆက်လက်၍ ညီလာခံတတိယနေ့တွင်လည်း ဒုတိယ လက်နက်ကိုင်ရဲချုပ် ဗိုလ်မှူးကြီးမင်းသိမ်းက ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရလက်ထက်တွင် ယခင် ၁၀ နှစ် ၁၀ မိုးက မလုပ်နိုင်ခဲ့သောကိစ္စများကို တပ်မတော်အရာရှိကြီးများက တာဝန်ယူ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထူးအောင်မြင်လျက်ရှိကြောင်း၊ ဥပမာအားဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်စေရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားဆောင်ရွက်ကြစေလိုကြောင်းနှင့် “ပြည်ထောင်စု လက်နက်ကိုင် ရဲအဖွဲ့ဝင်များကလည်း လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးတွင် နယ်တွင်ရှိသည့် တပ်မတော်တပ်ရင်းများနှင့် စိတ်တူသဘောတူ လက်တွဲဆောင်ရွက် ကြစေလိုကြောင်း” များကို ထည့်သွင်းပြောကြားသွားသည်။^၃

^၁ ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲကို ထိုနေ့တွင်ပင် ပြည်ထောင်စု လက်နက်ကိုင်ရဲဟူ၍ ပြောင်းလဲ မှည့်ခေါ်သည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

^၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

^၃ ယင်း

^၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၉ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် နယ်လှည့် ဆွေးနွေးမှုများကို အောက်တိုဘာလ ပထမ အပတ်မှစ၍ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စာတိုက်နှင့်ကြေးနန်းဌာန၊ ရေကြောင်းနှင့်မြို့ပြလေကြောင်း ဌာန ဝန်ကြီး ဦးစံညွန့်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီး ဦးအုံးဖေတို့သည် အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် အထူးရေယာဉ်ဖြင့် ပုသိမ်သို့သွားရောက်ကြောင်း၊ ပုသိမ်ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိ ခရိုင်ဝန် ဦးဘခိုင်နှင့် စစ်ဘက် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အရာရှိများနှင့်တွေ့ဆုံပြီး တရားမျှတလွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးကို ဆွေးနွေးကြကြောင်း၊ ပုသိမ်မှတစ်ဆင့် ဝါးခယ်မ သို့ ဆက်လက်ထွက်ခွာကာ ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စဆွေးနွေးကြကြောင်း သတင်းရေးသား ဖော်ပြကြသည်။

ရခိုင်တိုင်းတွင်လည်း ရခိုင်တပ်မတော်စုမှူး ဒုဗိုလ်မှူးကြီးတင်ဦးရခိုင်တိုင်း မင်းကြီး ဦးမောင်မောင်သန်း၊ ရဲမင်းကြီး ဦးသိန်းအုတ်တို့ပါဝင်သော တိုင်းလုံခြုံရေး ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များသည် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် စစ်တွေမှ သံတွဲသို့ သွားကြပြီး သံတွဲခရိုင်ရှိ လုံခြုံရေးကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်များနှင့်တွေ့ဆုံကာ တရား မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ပြုကြသည်ဟု သိရသည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရက အထက်ပါအတိုင်း စတင်ဆောင်ရွက်လှုပ်ရှားသည့်ပြင် ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ မတရားခြိမ်းခြောက်မှုများကို တိတိကျကျ ပြတ်ပြတ် သားသား အရေးယူသွားမည်အကြောင်းလည်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။ ၎င်းကိစ္စ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ည မြန်မာ့အသံကိုယ်စားလှယ် များနှင့် တွေ့ဆုံစဉ် ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်က

နယ်တွေမှာ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေမရှိအောင် ကျိုးစားရမှာပါတဲ့။ သောင်းကျန်းသူကတော့ ခြိမ်းခြောက်နေတာတဲ့။ နိုင်ငံရေးပါတီဝင် တချို့ကလည်း ခြိမ်းခြောက်တတ်တာတဲ့။ အစိုးရဘက် တာဝန်ခံ ထဲက တချို့တလေကလဲ ခြိမ်းခြောက်ချင် ခြိမ်းခြောက်မှာပေါ့။ တာတွေ လုံးဝပပျောက်စေချင်ရင် ပြည်သူလူထု အနေနဲ့ကတော့ အခြိမ်းအခြောက်ခံရရင် ကြောက်မနေဘဲ ရဲရင့်ရင့်ကြီး ဆိုင်ရာ ကို တိုင်ကြားဘို့လိုပါတယ်။ ဒါမှ ဒီတိုင်းပြည်မှာ ဒီမိုကရေစီ အမြစ်

• ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၉ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။
 ၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

တွယ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခြိမ်းခြောက်တဲ့ သောင်းကျန်းသူတို့ နိုင်ငံ
တော် သစ္စာဖောက်တို့ကိုတော့ ရှိတဲ့လက်နက်၊ တတ်နိုင်တဲ့နည်းနဲ့
လူထုကြီးကိုယ်တိုင်ကလည်း သုတ်သင်ပစ်ရမည်'

ဟူ၍ လမ်းညွှန်မှာကြားသတိပေးလေသည်။

အလုပ်သမားရေးရာဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ် တင်ဖေကလည်း ၁၉၅၉ ခုနှစ်
ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ နေ့လယ်တွင် သာမန်ကုန်တင်ကုန်ချအလုပ်သမားပေါင်းစုံ
ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် မိမိတို့အစိုးရ၏ သက်တမ်းမှာ သုံးလေးလ
သာကျန်တော့၍ အလုပ်သမားများအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးမည့်
အကြောင်း၊ နောင်တက်လာမည့်အစိုးရက ဆက်လက်လုပ်ကိုင်သွားနိုင်အောင် လမ်း
ခင်းပေးမည့်အကြောင်းနှင့်

မကြာမီပါတီများက ခင်ဗျားတို့ အလုပ်သမားများကိုပညာပေးလိမ့်
ဦးမည်၊ သူတို့ပညာပေးလာရင် ဒီပညာကိုယူပြီး ခင်ဗျားတို့ကြိုက်ရာ
မဲပေးကြပါ။ ခင်ဗျားတို့ချင်းတော့ မကွဲကြနှင့်၊ ကွဲလျှင် ခင်ဗျား
တို့အတွက် မကောင်းသောကြမ္မာနှင့်ရင်ဆိုင်ရလိမ့်မယ်'

ဟူ၍ သတိပေးရှင်းလင်းမှာကြားပြန်သည်။

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် အသက် ၁၈ နှစ်ပြည့်ပြီးသူတိုင်း မဲဆန္ဒ
ပေးနိုင်ရေးအတွက် အစိုးရက စနစ်တကျ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းများကောက်ယူပြီး
မြူနီစီပယ်ရုံးများတွင် ရပ်ကွက်အလိုက် လမ်းအလိုက် အမည်စာရင်းများပြည့်ပြည့်
စုံစုံ ဖော်ပြထားပေးသည်။ ၎င်းစာရင်းများတွင် မိမိ၏အမည်မပါခြင်း၊ သူတစ်ပါး၏
အမည်များပါဝင်နေခြင်းစသည့် ကွဲလွဲမှုတို့ကြောင့် ကန့်ကွက်လိုလျှင်ဖြစ်စေ၊ စာရင်း
ထပ်မံဖြည့်စွက်လိုလျှင်ဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ရာမဲစာရင်းပြင်ဆင်ရေးအရာရှိအဖြစ် ခန့်ထား
ခြင်းခံရသော တရားသူကြီးထံ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ မတိုင်မီ
သွားရောက်ဖြည့်သွင်းကြရန် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း၌ စတင်လှုံ့ဆော်သည်။'

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပြီးနောက် အိမ်စောင့်
အစိုးရသည် လက်ရှိပါလီမန်ကို ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဖျက်သိမ်းသည်။
ထို့နောက် ဒီဇင်ဘာ ၁၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ၁၉၄၈ ခုနှစ် ပါလီမန်

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ရွေးကောက်ပွဲ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ နှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသောအာဏာကိုအသုံးပြုလျက် အမတ်အဖြစ် အရွေးခံရန် အမည်တင်သွင်းရမည့်နေ့၊ အမည်တင်သွင်းလွှာများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရမည့်နေ့၊ အရွေးခံသူအဖြစ် အမည်တင်သွင်းလွှာ နုတ်သိမ်းရန် နေ့၊ အများပြည်သူ မဲပေးရန်နေ့နှင့် မဲရေတွက်ရန်နေ့များကို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ် ကြေညာသည်။”

ထို့ပြင် အစိုးရက အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် “မဲရုံမှူးများမှတ်သားလိုက်နာရန် အရေးကြီးသည့်အချက်ကြီး (၃၀) ချက်” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ညွှန်ကြားချက်စာတစ်စောင်ကို မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ မဲဆန္ဒနယ်များသို့ ပေးပို့သည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်ကို မဲရုံမှူးများလိုက်နာရန်အတွက် မဲရုံမှူးများခန့်အပ်ပြီးသည့်အချိန်တွင် မဲရုံမှူးများအား ဝေငှ၍ပေးရန် စီစဉ်ထားလေသည်။” ဤသို့ဖြင့် အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ပါလီမန် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့၌ ကျင်းပရေးအတွက် လိုအပ်သောပြင်ဆင်မှုများကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် မကုန်မီကပင် ကြိုတင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားသည်။

၁ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကြေညာချက်အရ အရွေးခံမည့်အမတ်များ အမည်တင်သွင်းလွှာ တင်သွင်းရန်နောက်ဆုံးနေ့မှာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်ဖြစ်ပြီး၊ အမည်စစ်ဆေးရန်နေ့မှာ ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့ ဖြစ်သည်။ အရွေးခံသူအဖြစ် အမည်တင်သွင်းလွှာ နုတ်သိမ်းရန်နေ့မှာ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက် ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်တပ် အမှုထမ်းများနှင့် အိမ်ထောင်စုများမဲပေးရန်နေ့မှာ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့် အခြား ပြည်သူလူထုမဲပေးရန်နေ့မှာ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် မဲရေတွက်ရန်နေ့ကိုမူ အများပြည်သူများမဲကို ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိတို့ မဲပုံးရောက်ရောက်ချင်း စတင်ရေတွက်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ လက်နက်ကိုင်တပ် အမှုထမ်းများ သံအမှုထမ်း အရာထမ်းများ အဖွဲ့ဝင်များ၊ နိုင်ငံခြား၌ အစိုးရဝတ္တရား ထမ်းရွက်နေသူများ၊ အစိုးရပညာတော်သင်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်စုဝင်များ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ၊ အခြားပညာတော်သင် ကျောင်းသားများနှင့် အကျဉ်းထောင်မှ ကာကွယ်ရေးအချုပ်သားများ၊ အချုပ်တရားခံနှင့် တရားမမကျဉ်းသားများတို့၏ မဲရေတွက်ရန်နေ့ကိုမူ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့ဟု သတ်မှတ်ပေးသည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ မီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ နောက်ဆက်တွဲ (၆) တွင် ကြည့်ပါ။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ မီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများစတင်ခြင်း

ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော နိုင်ငံတိုင်းတွင် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ နီးကပ်လာသည့်အခါတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲဝါဒလမ်းစဉ်များကြေညာခြင်းများဖြင့် လှုပ်လှုပ် ရွရွ ဖြစ်ကြသည်မှာ ထုံးစံဓမ္မတာဖြစ်သည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရက အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးတော့မည်ဟူ၍ လွှတ်တော်၌ ကြေညာပြီးသည့်နောက် ရက်ပိုင်းတွင် ပါတီအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရောက်ရေးအတွက် စတင်လှုပ်ရှားကြလေသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် များသည် အတားအဆီးမရှိ လွတ်လပ်စွာတရားဟောပြော မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်ရရှိ သည်ကိုတွေ့ရသည်။ အဓိကပါတီကြီးနှစ်ရပ်ဖြစ်သော သန့်ရှင်း ဖဆပလနှင့် တည်မြဲ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များသည် ဩဂုတ်လအတွင်း၌ပင် မဲဆွယ်ဟောပြောပွဲ၊ ဆိုင်းဘုတ်တင်ပွဲများ ပြုလုပ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် တည်မြဲ ဖဆပလခေါင်းဆောင် ကြီးများသည် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့၌ပင် ဥက္ကလာပ တောင်ပိုင်းတိုက်နယ် တည်မြဲ ဖဆပလ ညီလာခံကို ဥက္ကလာပတောင်ပိုင်းရှိ အောင်နန်းမြိုင်ရပ်ရှင်ရုံ၌ ကျင်းပ၍ ဟောပြောစည်းရုံးမှုများ ပြုလုပ်သည်။ ညီလာခံတွင် သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်သူ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး က မိန့်ခွန်းပြောကြားရာတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဦးနုအား ပုတ်ခတ်ရှုတ်ချသွားသည်။ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး က ဦးနုအား “ဘလောင်းဘလဲ ဒီမိုကရေစီသမား” ဟု သမုတ်ပြီး သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲကို ဆက်လက် ဝေဖန် ရှုတ်ချ သည်။ ၎င်း၏မိန့်ခွန်းတွင် ဦးနုအနေနှင့် တိုင်းပြည်ကို မအုပ်ချုပ်တတ်၍ ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်းအား အာဏာလွှဲပြောင်းရခြင်း အကြောင်း၊ ဥက္ကလာပနှင့် သာကေတမြို့များဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်းက ဦးနုထံမှ တိုင်းပြည်ကို ပခုံးထမ်း တာဝန်လွှဲပြောင်းယူ၍သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဥက္ကလာပမြို့နေ လူထု၏ နေရေးထိုင်ရေး စီးပွားရေးအခက်အခဲများကို တည်မြဲ အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့နိုင် သောအခါ အစွမ်းကုန်ဖြေရှင်းပေးမည့်အကြောင်း၊ လူထုသည် လာမည့်ရွေးကောက် ပွဲတွင် ဘီလူးမဲပုံး၊ သဘက်မဲပုံးနှင့် မင်းသားမဲပုံးများကို သေချာစွာခွဲခြား သိမြင်ပြီးမှ မဲပေးသင့်ကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်ဘီလူး (ပမညတ) ၏ မဲပုံးနှင့် သဘက် မဲပုံး (သန့်ရှင်း ဖဆပလ) တို့ကို မဲမပေးမိအောင် သတိထားရန်နှင့် မင်းသား မဲပုံး (တည်မြဲ ဖဆပလ) ကိုသာ မဲထည့်သင့်ကြောင်း၊ မဲထည့်မှားလျှင် ဘီလူးစား ခံရမည် သို့မဟုတ် တစ္ဆေခြောက်ခံရမည် စသည့် အချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။ ဦးကျော်ငြိမ်းကလည်း မိန့်ခွန်းပြောကြားရာတွင် တည်မြဲ ဖဆပလ ကိုဂုဏ်ဖော်ပြီး သန့်ရှင်း ဖဆပလ ကို ပုတ်ခတ်ပြောဆိုသည်။ ၎င်း၏မိန့်ခွန်းတွင် သန့်ရှင်းတို့နှင့်

ယှဉ်သော် မိမိတို့သည် “ဒိုဘီချ မဟုတ်သော်လည်း၊ တစ်ပတ်နှိမ်း” ဖြစ်၍ လူထုက အားပေးမည်ယုံကြည်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်းတို့က လက်နှီးစုတ်နှင့်တူ၍ တည်မြဲတည်း ဟူသော တစ်ပတ်နှိမ်းမှာ လက်နှီးစုတ်ထက်တော့ သာကြောင်း၊ မိမိတို့အနိုင်ရ၍ အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့ရသောအခါ ဥက္ကလာပမြို့ကို မြို့အင်္ဂါနှင့်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ပေးမည် ဟူ၍ စည်းရုံးသွားသည်။

ရန်ကုန်တိုက်နယ် ကြည်တော်ရပ်ကွက်တွင် တည်မြဲ ဖဆပလ ဆိုင်းဘုတ် တင်ပွဲကျင်းပသည့် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့နံနက် ၈ နာရီတွင်လည်း ဦးကျော်ငြိမ်း က မဲဆွယ်စည်းရုံးမိန့်ခွန်း ပြောသွားသည်။ ဦးကျော်ငြိမ်း၏မိန့်ခွန်းတွင် ဦးနု အား ပုတ်ခတ်ဝေဖန်ထားသည်။ ဦးနု သည် ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်ရလျှင်ပြီးရော သဘောမျိုး ထားတတ်ကြောင်း၊ တိုင်းပြည်ကို မအုပ်ချုပ်တတ်ကြောင်း၊ ဖဆပလ အဖွဲ့ကြီးကို အာဏာရသည့်နေ့မှ မကွဲမီအချိန်အထိ ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်ခဲ့သော ဦးနုအား မိမိနှင့် ဦးဗဆွေတို့က လက်ဝဲလက်ယာရံလျက် ထိန်းခဲ့ရကြောင်း၊ ရထားမှူးနှင့်တူသော ဦးနု သည် အလွန်ခိုင်းကောင်းသော မြင်းကောင်းများ ဖြစ်ကြသည့်တပ်မတော်၊ ရဲ၊ စစ်ရဲ နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးသမားများကို မထိန်းတတ်၍ “ပတတ်ရပ်”ခြင်းကို ခံခဲ့ရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့က ဦးနု ကိုပြန်တင်လျှင် ခိုင်းကောင်းသော မြင်းများ ပြေးတော့မည်မဟုတ်၍ ရထားနှင့်လိုက်ပါမည့် လူထုအဖို့ ဒုက္ခတွေ့စရာ ရှိကြောင်း၊ သန့်ရှင်းအဖွဲ့မှာ တိကျသောလမ်းစဉ်မရှိ၍ ဦးနု၏ သန့်ရှင်းအဖွဲ့သာ နိုင်လျှင် တိုင်းပြည် ချောက်ထဲကျမည်ဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် တိုက်ခိုက်ပြောဆို သည်။ ထို့ပြင် ဦးကျော်ငြိမ်း က နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် လုပ်သူသည် ငါးပါးသီလ မြဲရန်မလို မေတ္တာပို့ခြင်းမှာ “ဝတ်သမား”များ အလုပ်သာဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဦးနု အား ပုတ်ခတ်၍ ပြောဆိုသွားခဲ့သည်။

ဤသို့ ဦးကျော်ငြိမ်းက တိုက်ခိုက်ပြောဆိုသွားသည်ကို သန့်ရှင်း ဖဆပလ ၏ အာဘော်ဖြစ်သော ဗြည်ထောင်စုနေ့စဉ်သတင်းစာ က ဤသို့ပြန်လည်ချေပသည်။

ဦးကျော်ငြိမ်းသည် ငါးပါးသီလမြဲသူ မဟုတ်ပေ၊ ဤအချက်ကို ဦးကျော်ငြိမ်း ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မိမိငါးပါးသီလမမြဲ သည်ကို ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များသည်

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၁ ဩဂုတ် ၁၉၅၉။

၂ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ဂ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ငါးပါးသီလမြဲရန်မလို၊ တိုင်းပြည်အတွက် ဆိုလျှင် ငရဲကြီးခံပြီး လုပ်သင့်လုပ်ရမည်ဟု အသံကောင်း ဟစ်လိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ချေ သည်။ အမြီးပြတ်သောမြေခွေးသည် မိမိတဦးတည်း အမြီးပြတ်၍ နေသည်ကို အများကဝိုင်းဝန်းကဲ့ရဲ့မည်ကို စိုးသဖြင့် အမြီးပြတ်မှ ပို၍လှသည်၊ အမြီးရှိလျှင် ရန်သူ၏ညွှတ်ကွင်းကို ကြောက်ရသည် ဆိုပြီး မိမိအမြီးပြတ်နေသည့်ဖြစ်ရပ်ကို ဖုံးအုပ်ကာကွယ်ရန်အတွက် မြေခွေးအားလုံးကို အမြီးဖြတ်ပစ်ဘို့ ဖျားယောင်းသည့် နည်းတူ ဦးကျော်ငြိမ်းသည်လည်း မိမိငါးပါးသီလ မမြဲသည်ကို ဖုံးအုပ် ကာကွယ်ရန် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည် ငါးပါးသီလစောင့်ဘို့ မလိုဟူ၍ ပြောဆိုဖုံးကွယ်ရင်း မိမိ၏နောက်လိုက်ငယ်သားများအား ငါးပါးသီလကို ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးကြရန် နည်းပေးလမ်းပြလုပ်လိုက် ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဦးကျော်ငြိမ်း သည် ဘုရားလူကြီးဘဝမှ နေ့ချင်း ညချင်း လျောကျပြီး အမြီးပြတ်သော မြေခွေးဘဝသို့ ရောက်ရှိ သွားပြီ။

ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စု သံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ငါးပါးသီလအား စော်ကားသည်ဆိုကာ တည်မြဲဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်း အား ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုတ်ချကြောင်း ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို ပြည်ထောင်စု သံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးခန္တီနှင့် အတွင်းရေးမှူး ဦးဩဘာသလင်္ကာရ လက်မှတ်ဖြင့် ထုတ်ပြန်လေသည်။ ထို့ပြင် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ မျက်နှာဖုံးစာမျက်နှာတွင် ဦးကျော်ငြိမ်းအား ငါးပါးသီလ မမြဲခြင်း ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရေးဆွဲထားသည့် ကာတွန်းရုပ်ပြောင်ကို တွေ့ရသည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလကလည်း စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စု လူငယ်ဆိုင်းဘုတ်တင်ပွဲကို ဥက္ကလာပမြောက်ပိုင်း (ဂ) ရပ်ကွက် အမှတ် ၂၅၇ တွင် ကျင်းပပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံး ဟောပြောပွဲပြုလုပ်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ရန်ကုန်ခရိုင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ မှ ဗိုလ်တင်မောင်ကြီး က မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ၌ မိမိတို့ အဖွဲ့ချုပ်သည် ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်နှင့် ဆောင်ရွက်သွားမည့်အကြောင်း၊ အကြမ်းဖက်မှုကို ပြုလုပ်သွားမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အနေနှင့် နှလုံးရည်တိုက်ပွဲ ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်အရ ရွေးကောက်ပွဲဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

အဖွဲ့သည် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသော အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးကို ကျင့်ကြံသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးတွင် ငါးပါးသီလ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် အရေးကြီးဟု အချို့ကပြောကြကြောင်း၊ လူကောင်းဖြစ်ရန်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းရန် ငါးပါးသီလမှာ အရေးကြီးကြောင်း၊ ငါးပါးသီလ မစောင့်စည်းလျှင် လူကောင်းဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း စသဖြင့် ဟောပြောသွားသည်။

ဤသို့ဖြင့် တည်မြဲနှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ ခေါင်းဆောင်အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ တိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေစဉ်အတွင်း စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ ညနေ ၆ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်း အမှတ် ၈ ရှိ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်တွင် ကျင်းပသော သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ ပြည်နယ်အမတ်များ ဧည့်ခံပွဲတွင် ဦးနု က ဖဆပလ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင် မှာ အာဏာ ရရှိရေးမဟုတ် ဒီမိုကရေစီ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးသာ ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ခွန်းပြောကြား သွားသည်။ ဆက်လက်၍ မိမိတို့ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏လမ်းစဉ်တွင် ရန်ငြိုးမထားရန်ပါရှိကြောင်းကို ဓမ္မပဒထဲ၌ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သော အချက်အလက်များနှင့် သာဓကပြပြီးနောက် မိမိတို့လမ်းစဉ်မှာ ရန်ပြေငြိမ်းရန် မြတ်စွာဘုရားသခင်ကချမှတ်ပေးခဲ့သော လမ်းစဉ်ကြီးဖြစ်၍ အခွင့်အရေးရစဉ် ပြောလိုသည်မှာ

ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြည်နယ်က ညီတော်နောင်တော်တွေရဲ့ အပေါ်မှာလဲ ရန်ညှိုးမရှိပါဘူး။ ပြည်သူလူထုအပေါ်မှာလဲ ရန်ညှိုးမရှိပါဘူး။ တပ်မတော်အပေါ်မှာလဲ ရန်ညှိုး မရှိပါဘူး။ . . . ကုန်ကုန် ပြောပရစေ၊ အခုအခါ ကျွန်တော်တို့နဲ့ နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခမှုတွေ အပြင်းအထန် ဖြစ်နေရတဲ့ ဆွေငြိမ်းတို့ရဲ့ အပေါ်မှာလဲ ရန်ညှိုး မရှိပါဘူး။

ဟူ၍ ပြောကြားသွားလေသည်။

ဦးနု က မိမိတို့အဖွဲ့၏ အဓိက ပန်းတိုင် သည် အာဏာရရှိရေးမဟုတ် ဒီမိုကရေစီ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးဟူ၍ တိုင်းသိပြည်သိ အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ပြီး မကြာမီ ဦးကျော်ငြိမ်း က တည်မြဲဖဆပလအစည်းအဝေးတွင် မိမိတို့ တည်မြဲဖဆပလ၏ပန်းတိုင်မှာ အာဏာရရှိရေးဖြစ်ကြောင်း၊ အဖွဲ့အနေနှင့် အောင်နိုင်ရေးမှာ

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ဂ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၃ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

အရေးကြီးသည့်အတွက် စည်းရုံးရေးမပြုကွဲအောင် အမတ်အချင်းချင်း ပဋိပက္ခ မဖြစ်အောင် တည်မြဲဖဆပလအမတ်များအား သတိပေးပြောကြားသွားသည်။

ဤသို့ အဓိကပြိုင်ဘက်ပါတီကြီးနှစ်ခု၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးနှစ်ဦး၏ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးမိန့်ခွန်းကို အခြေခံပြီး ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ က အောက်ပါအတိုင်း ဝေဖန်ရေးသားထားသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ပန်းတိုင်သည် အာဏာမဟုတ်၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်သည် အာဏာရရှိရေးမဟုတ်ဟူ၍ သန့်ရှင်းဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနု က အတိအလင်း ထုတ်ဖော်မြွက် ကြားခဲ့သည့်နည်းတူ တည်မြဲ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်း ကလည်း မိမိတို့အဖွဲ့ သည် အာဏာမရဘဲ ဘာတခုမှ မလုပ်နိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ အာဏာကိုရအောင် ယူရမည်ဟူ၍ အတိ အလင်း ထုတ်ဖော်မိန့်ကြားသွားသည်ကို တွေ့ရပေရာ သန့်ရှင်း၏ သဘောထားသည် ဒီမိုကရေစီဆန်၍ တည်မြဲ၏ သဘောထားသည် ဖက်ဆစ်ဆန် လျက်ရှိ သည်မှာ ခေါင်းဆောင်ကြီး ၂ ဦး၏ မိန့်ကြားချက်များက အတိအလင်း သက်သေခံလျက်ရှိလေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲ ၁၆ လမ်းစဉ်ကြေညာခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် မဲဆွယ်စည်းရုံးလှုပ်ရှားရာတွင် ပါတီ များက မိမိဝါဒနှင့်လမ်းစဉ်ကိုကြေညာပြီး မဲဆွယ်မှုများလုပ်ကြသည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလသည် တည်မြဲထက် ဦးစွာစည်းရုံးရေး ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလ သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့မှ ၂၉ ရက်နေ့ထိ ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေးစေတီဝင်းတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ပြည်လုံးကျွတ် ဦးစီးညီလာခံခေါ်ယူ ကျင်းပကာ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ရွေးကောက်ပွဲလမ်းစဉ်ဝါဒကို ကြေညာသည်။ ညီလာခံ ပထမနေ့၌ပင် သန့်ရှင်း ဖဆပလကိုယ်စားလှယ် ၂၃၆၈ ဦး အပါအဝင်

၁ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၅ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

လူထုပရိသတ်ပေါင်း ၅၀၀၀ ကျော် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး နောက်ရက်များတွင် ၆၀၀၀ ကျော်အထိ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။'

ညီလာခံ ပထမနေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု က စာမျက်နှာ ၇၂ မျက်နှာရှိ မိန့်ခွန်း ရှည်ကို နံနက်ပိုင်းနှင့် ညနေပိုင်း နှစ်ပိုင်းခွဲ မိန့်ကြားသည်။ ၎င်းမိန့်ခွန်းရှည်တွင် ဖဆပလခေတ် ၁၀ နှစ်အတွင်း ဖြစ်ရပ်များကိုသုံးသပ်ပြီး ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံ သဘောတရားများကိုဟောပြော၏။ ထိုနောက် ကွန်မြူနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီနှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ အာဏာရှင်ဝါဒ၊ ပါလီမန်စနစ်နှင့် ပါတီများ၏အခန်းကဏ္ဍ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းနှင့် ပါတီစည်းရုံးရေး၊ စည်းကမ်းသေဝပ်မှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အာဏာတည်မြဲလို့မူ၏ အများ၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝါဒများ၊ ဘာသာရေးအပေါ်သဘောထား၊ တောင်သူလယ်သမားအရေး၊ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်သဘောထား၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြား ရေးနှင့်ပတ်သက်သော သဘောထားနှင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလတို့၏ ကတိသစ္စာ ၁၅' ချက်တို့ပါဝင်သည်။'

ထိုနောက် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဗိုလ်မင်းခေါင်က အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၏အစီရင်ခံစာကိုတင်သွင်းရာ ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲပြီး သန့်ရှင်း ဖဆပလ စည်းရုံး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံများ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မေဒေမှစ၍ နှလုံးရည်တိုက်ပွဲ အဖြစ်သတ်မှတ်၍ နှလုံးရည်တိုက်ပွဲ ဗဟိုကော်မတီ၊ ဥပဒေရေးရာ အကြံပေးအဖွဲ့နှင့် ဥပဒေနည်း တိုက်ပွဲကော်မတီ၊ လူထုနည်းတိုက်ပွဲကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းညွှန်ကြား ရေးမှူးကော်မတီ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီများကို ဗဟိုမှနေ၍ဖွဲ့စည်းပြီး ခရိုင်မြို့နယ်အထိ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်စေခဲ့ကြောင်းများကို ရှင်းလင်းပြသည်။'

ညီလာခံ ဒုတိယနေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌ သခင်တင်က သန့်ရှင်းအဖွဲ့ချုပ်၏ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်သတ်မှတ်ချက် အစီရင်ခံစာ သို့မဟုတ် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ သဘောထား

- ၀ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ဂ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၈၊ ၂၉၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၃ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။ နောက်ဆက်တွဲ(၇) တွင်ကြည့်ပါ။
- ၄ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၅ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၇ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ကို တင်ပြသည်။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဗိုလ်မင်းခေါင်ကလည်း ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ချုပ်ဟူ၍ ပြင်ဆင်ခေါ်ဝေါ် ဖွဲ့စည်းမည့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ နည်းဥပဒေများကို တင်သွင်းသည်။

ညီလာခံ တတိယနေ့ အစည်းအဝေး၏ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်မှာ သန့်ရှင်း ဗဟိုကော်မတီ၏ ဝါဒနှင့်လမ်းစဉ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော် ဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် အဆိုတင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့အဆိုတင်သွင်းခြင်းကို ဦးရာရှစ် က ကန့်ကွက်ဆွေးနွေးသော်လည်း နောက်ဆုံးတွင် အဆိုကို ညီလာခံကအတည်ပြု သွားသည်။ ထိုနေ့ ဦးနု၏ မိန့်ခွန်းတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲပြီး၍ ပထမအကြိမ် ကျင်းပပြုလုပ်မည့် လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် မိမိကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြောင်း အဆိုတင်သွင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။

ညီလာခံ၏ နောက်ဆုံးနေ့ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ ဦးနုက ညီလာခံ နိဂုံးချုပ်စကားပြောရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ရန်ပုံငွေလှူဒါန်းကြရန် အောက်ပါကဲ့သို့ မှာကြားသည်။

မကြာခင်ဘဲ ရွေးကောက်ပွဲစရိတ်အတွက် သန့်ရှင်းအဖွဲ့ဝင်တွေ အလှူခံထွက်ကြတော့မယ်။ ရွေးကောက်ပွဲဟာ အမှန်စင်စစ် ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဖက်ဆစ်ဝါဒရှိတဲ့အနက် ပြည်သူလူထုက တခုခုကို ရွေးရတော့မဲ့ ပွဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်သူလူထုကြီးဟာ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့အဖွဲ့ကို မဲပေးရုံနဲ့ မလုံလောက်သေးဘူး။ ကိုယ့်အဖွဲ့က စိတ်ချလက်ချ အနိုင်ရလေအောင် တပြားနှစ်ပြားကစပြီး တတ်အား သ၍ နဲ့များမဆို ရံပုံငွေလှူဒါန်းကြဘို့လဲ လိုပါသေးတယ်

- ၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ဂ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ဂ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ဃ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၉ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

ဟူ၍ သတိပေးကာ ရန်ပုံငွေလျှော့ဒါန်းရန် မေတ္တာရပ်ခံလေသည်။^၁ ထို့ပြင် ဦးနုက သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဦးစီးကိယ်စားလှယ်များကို စည်းရုံးရာတွင် ကြွေးကြော်သံမှာ “ကိုယ်ပိုင်ပါတီမှ ပြည်သူပိုင်ပါတီသို့”ဟူ၍ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကြွေးကြော်သံကို ပြည်ထောင်စုသားမှန်သမျှ စိတ်တွင်စွဲမြဲသည်အထိ အစွမ်းကုန် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း သတိပေးပြီး ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရခြင်းသည် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ လမ်းဆုံးမဟုတ်ဘဲ လမ်းအစသာဖြစ်ကြောင်း၊ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်သည့် ဖြစ်စေ ရှုံးသည်ဖြစ်စေ၊ စိတ်မလျော့ဘဲ ဒီမိုကရေစီပန်းတိုင် ရောက်သည်အထိ ချီတက်ကြရန် လေးလေးနက်နက် တိုက်တွန်းကြောင်း ပြောကြားသွားလေသည်။^၂

သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဦးစီးညီလာခံကြီးက ရွေးကောက်မည့်သန့်ရှင်း ဖဆပလ အမတ်လောင်းများ၏ အရည်အချင်းကို အောက်ပါအတိုင်း သတ်မှတ်ပေးသည်။ အမတ်လောင်းများသည် (၁) အဖွဲ့ကို သစ္စာရှိသူဖြစ်ရမည်၊ (၂) ရွေးကောက်ပွဲတွင် အများဆုံး နိုင်ခြေရှိသူ ဖြစ်ရမည်၊ (၃) လွှတ်တော်လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အနည်းဆုံးအားဖြင့် သင့်တင့်သောအရည်အချင်းရှိသူ ဖြစ်ရမည်။ အရည်အချင်း များလေ ကောင်းလေ ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်လိုက်သည်။ ထို့ပြင် အမတ်လောင်း များရွေးချယ်ရာတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်အတွက် မြို့နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့က လျာထားသတ်မှတ်ပေးရန်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်အမတ်ကို ခရိုင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့က ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပေးရန်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အမတ်လောင်းကို မဲဆန္ဒနယ် တစ်နယ်လျှင် ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ စသဖြင့် သုံးဦးရွေးချယ်ထားပေး ရမည်ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ချုပ်က ထိုသုံးဦးထဲက တစ်ဦးကို နောက်ဆုံးရွေးချယ်မည်ဟူ၍ လည်းကောင်း ပါရှိလေသည်။^၃

ထို့ပြင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ သည် အောက်တိုဘာလအတွင်း၌ပင် ခရိုင်မြို့နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့များသို့ ညွှန်ကြားချက် တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ခရိုင် မြို့နယ် အဖွဲ့ခွဲများသည်

၁။ အဖွဲ့ကိစ္စမှန်သမျှကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ တဦးကောင်းဝါဒဖြင့်မဆောင်ရွက်ရ၊ အဖွဲ့ဝင်များသဘောတူညီချက်ဖြင့်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၂။ အဖွဲ့၏ ကိစ္စမှန်သမျှဆောင်ရွက်ရာ၌ လက်လှမ်းမှီရာ ဆွေးနွေး ဆောင်ရွက်ခြင်းသဘောမျိုး လုံးဝရှောင်ကြဉ်၍ အမှုဆောင်အစုံ

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

အညီ (ခွင့်ယူသူ—ခရီးထွက်သူမှ အပ) ခေါ်ယူ၍ ညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်းတိုင်ပင်ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၃။ အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အောက်အဖွဲ့ခွဲများသို့ ပေးစာများကို ဥက္ကဋ္ဌ အတွင်းရေးမှူး နှစ်ဦးလက်မှတ်ထိုး၍ ပို့ရမည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြရမည်။

၄။ အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အောက်အဖွဲ့ခွဲများမှ ပေးပို့ရရှိသော စာရွက် စာတမ်းများကို အတွင်းရေးမှူးသည် တာဝန်ခံ၍ ထိန်းသိမ်းပြီး ဥက္ကဋ္ဌထံသို့ အမြန်ဆုံး အချိန်မီတင်ပေးရမည်။ ဥက္ကဋ္ဌအမိန့်ရယူပြီး ဆက်လက်၍ အကောင်အထည်ဖော်သွားရမည်။

၅။ အမှုဆောင်အသီးသီးတို့၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှန်သမျှ အဖွဲ့တွင် မှတ်တမ်းတင် လုပ်ဆောင်သွားရမည်။

ထို့ပြင် ပါလီမန်အမတ် လျာထားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အဖွဲ့ချုပ်မှ ညွှန်ကြားခြင်းမပြုမီ မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ မည်သည့်တာဝန်ခံက ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ စသည့်အချက်အလက်များကို ညွှန်ကြားလေသည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလ က ဤသို့ပြည်လုံးကျွတ်ဦးစီးညီလာခံကြီးကို ကျင်းပ၍ ရွေးကောက်ပွဲဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကြေညာချမှတ်ပြီးသွားချိန်အထိ တည်မြဲ ဖဆပလ နှင့် ပမညတ တို့သည် ရွေးကောက်ပွဲဝါဒနှင့် လမ်းစဉ်ကို မကြေညာနိုင်ပေ။ သန့်ရှင်းနှင့် တည်မြဲ ဖဆပလ တို့မှလွဲလျှင် ပမညတ သည် အဓိက ပါတီကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေရာ ၎င်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုကို သတင်းစာများက ဝေဖန်ရေးသားကြသည်။ ဥပမာ စက်တင်ဘာလ အတွင်း၌ ရဲဘော်ဖြူတို့သည် ပမညစာနှင့်တွဲ၍ ရွေးကောက်ပွဲဝင်မည် ဟူသောသတင်းကို စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ထုတ် သဘာဝသတင်းစာ က ပမညတနှင့် ရဲဘော်ဖြူတို့သည် ကွန်မြူနစ်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူနေ၍ ဖြစ်မဖြစ် စဉ်းစားဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ နှစ်ဖက်လုံးမှာ အသွင်တူသော်လည်း တစ်ဖက်က ရာထူးမရ၍ ဆိုရှယ်နီဖြစ်ရသူများ၊ တစ်ဖက်ကလည်း ရာထူးမရ၍ တောခိုသူများဖြစ်ရာ နှစ်ဖက်စလုံးတွင် ဝါဒဟူ၍ တိတိကျကျမရှိဟု ဝေဖန်ရေးသားထားသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကွန်မြူနစ်အမျိုးအစားများလှသဖြင့် ဒီမိုကရေစီ သမားများနှင့် မဆိုနှင့် ကွန်မြူနစ်အချင်းချင်းပင် အတူနေ၍ ငြိမ်းချမ်းစွာဖြစ်မည်

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၄ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

မဟုတ်ကြောင်း၊ ကွန်မြူနစ်ပေါင်း ၁၀ မျိုး” ရှိကြောင်းကို တစ်မျိုးစီဖော်ပြပြီး ၎င်းတို့မှ တစ်ဖန် တရုတ်၊ ရုရှားနှင့် တီးတိုးအုပ်စုသုံးစုရှိကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ နိဂုံးတွင် “ထိုသို့တပြီးကား . . . ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ချိန်၌ပင်လျှင် သူတို့ အချင်းချင်း သတ်ပုတ်ကောင်း သတ်ပုတ်နေကြပေလိမ့်မည်” ဟူ၍လည်း ပါရှိလေသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ပမညတ သည် တည်မြဲ ဖဆပလ ထက် စောပြီး ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးအတွက် ၎င်းတို့၏လမ်းစဉ်နှင့်ဝါဒကို ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့သည်။ ပမညတ ဌာနချုပ်က အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲကြေညာစာတမ်း တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ရာတွင်

၁။ ပမညတ ၏ ဆောင်ရွက်ခဲ့ချက်များ

၂။ ယနေ့အခြေအနေ

၃။ ယနေ့ ပြည်သူတို့၏တောင်းဆိုချက်နှင့် ကြွေးကြော်သံ

၄။ တမျိုးသားလုံးအတွက် လက်ငင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ

၅။ အနာဂတ်အစိုးရဖွဲ့စည်းရေးအပေါ် သဘောထား

၆။ တရားမျှတ သန့်ရှင်းသည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေး

၇။ အမျိုးသား၊ ညီညွတ်ရေးအတွက် ပန်ကြားဘိတ်ခေါ်ချက်

စသည်ဖြင့် အချက်ကြီး ခုနစ်ချက်ပါရှိပြီး နိဂုံးတွင် “ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ထိန်းသိမ်းကြ၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ကြ” ဟူသော ကြွေးကြော်ချက်များ ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် ပမညတ ၏ မဲပုံးပုံစံကိုဖော်ပြထားရာ အပြာရောင်နောက်ခံတွင်

၁။ ကွန်မြူနစ် ၁၀ မျိုး

၁။ အယ်အသင်းဘယ်အဖွဲ့မှ မပါသော တစ်ဦးချင်း ကွန်မြူနစ်

၂။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) ကွန်မြူနစ်

၃။ ဆိုရှယ်နီကွန်မြူနစ်

၄။ လိုတာမရ-ရတာမလို စုပေါင်းထားသော ပမညတ ကွန်မြူနစ်

၅။ မတ် (၁) ဝါဒသမား ကွန်မြူနစ်

၆။ ရဲဘော်ဖြူ ကွန်မြူနစ်

၇။ သခင်စိုးကြီး ကွန်မြူနစ် (အလံနီ)

၈။ သခင်သန်းထွန်း ကွန်မြူနစ်

၉။ ကျောင်းသား ကွန်မြူနစ်

၁၀။ သူပုန်လူထွက် ကွန်မြူနစ်

၂ “မြန်မာကွန်မြူနစ်အချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်းစွာအတူနေနိုင်မလား”၊

သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၆ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

အဝါရောင် ကြယ်ပွင့်တစ်ပွင့်နှင့် အမတ်လောင်းအမည်ပါရှိသည် ဟူ၍ ရေးသားထားသည်။

ဤရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်း၌ပါသည့် အချက်များကို ရှင်းလင်းရန် အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ပမညတ ထိပ်တန်း ခေါင်းဆောင် များက သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပသည်။ ၎င်းရှင်းလင်းပွဲတွင် သခင်ချစ်မောင်၊ ဗိုလ်ဖိုးကွန်း၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ သခင်လွင်၊ ဦးဘငြိမ်း၊ ဦးတီပိဝမ်းနှင့် ဦးမောင်သန်းလေး တို့ပါဝင်ကြသည်။ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် အလှည့်ကျသဘာပတိ ဗိုလ်ဖိုးကွန်းက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလဆန်း၌ ကျင်းပတော့မည့် ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် ပမညတက တစ်ပြည်လုံး၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့်အကြောင်း၊ ပမညတ၏ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းနှင့် ပမညတ၏ သဘောထား လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းလင်း တင်ပြသည်။ ဆက်လက်၍ သခင်ချစ်မောင်က ရှင်းလင်းရာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရက ပြုလုပ်ပေးမည့်ရွေးကောက်ပွဲကြီး အမှန်တကယ် တရားမျှတ သန့်ရှင်းမည် ဆိုလျှင် “ဗမာ့ဇာတိဝင်္ကဏ် တို့ကွေ့မှ အရေးအကြီးဆုံး ရွေးကောက်ပွဲ” ဖြစ်လိမ့်မည် အပြင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်မှုအခြေခံဥပဒေကို ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်က ထိန်းသိမ်းသည့် အနေဖြစ်မည့်အကြောင်းများ ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ဤရွေးကောက်ပွဲတွင် ပမညတ အနေနှင့် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ ထိန်းသိမ်းရေး နှင့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ရေး စသည့် ကြွေးကြော်သံနှစ်ရပ်ဖြင့် အရွေးခံရန်သတ်မှတ်ကြောင်း၊ ယနေ့ သန့်ရှင်း၊ တည်မြဲ၊ ပမညတ ဟူ၍ ပါတီကြီးသုံးရပ်ရှိရာ ထိုသုံးရပ်ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်နိုင်လျှင် မြန်မာပြည်၏ နိုင်ငံရေးပြဿနာသည် ပြောင်းလဲပြီး မြန်မာပြည်၏ အနာဂတ်သည် ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ဖြစ်ကြောင်းများလည်း ပါဝင် လေသည်။

ထိုအောက်တိုဘာလအတွင်း၌ပင် အမျိုးသားပေါင်းစုံ မဟာမိတ် (တတိယ အုပ်စု) ဟူ၍ ဖွဲ့လိုက်သောအဖွဲ့က သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပသည်။ ၎င်းအဖွဲ့တွင် ဘကြီးဘဘေ ကြီးမှူးသော ပြည်ထောင်စုအမျိုးသားအဖွဲ့၊ သခင်ဗစိန် ကြီးမှူးသော မြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့၊ ဦးသန်းမောင် ကြီးမှူးသော ပြည်သူ့

၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု၊

ပ-ပ-ည-တ ၏ ရွေးကောက်ပွဲကြေညာစာတမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်သူ့ရွှေဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်၊

၁၉၅၉။ H·D·R : Political Papers C II B (H).

၂ (က) မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ဇာတိသတင်းစာ၊ ၂၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

သံမဏိအဖွဲ့နှင့် ဦးဘွမ်စွန် ကြီးမှူးသော မဟာဗမာအဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းလာသည်။ ဤအဖွဲ့ကြီး၏ နာယကဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ဘမော်နှင့် တတိယအုပ်စုဝင် ခေါင်းဆောင်များသည် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ ပန်းဆိုးတန်းလမ်းရှိ ဂရင်းဟော်တယ်၌ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်သည်။ အခမ်းအနားမှူး ဗိုလ်ရန်နိုင် က အမျိုးသားပေါင်းစုံ မဟာမိတ် (တတိယအုပ်စု) ၏ ကြေညာချက်နှင့် ဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖတ်ကြားပြသည်။ နာယကကြီး ဒေါက်တာ ဘမော် က သန့်ရှင်း ဦးနု သည် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ဒီမိုကရေစီတည်ဆောက်ရေး လမ်းစဉ်ကြွေးကြော်ပြီး၊ တည်မြဲ ကလည်း ဆိုရှယ်လစ်အရေးကြွေးကြော်သကဲ့သို့ မိမိတို့အမျိုးသားပေါင်းစုံ မဟာမိတ် (တတိယအုပ်စု) ကလည်း စ လေးလုံးလမ်းစဉ်ဖြစ်သော (၁) စိုးမိုး အုပ်ချုပ်မှု နားလည် ကျင်လည်ရေး (၂) စင်ကြယ်သန့်ရှင်းရေး (၃) စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ သောင်းကျန်းမှု နှိမ်နင်းရေး (၄) စီးပွားရေးတွင် ထွက်ကုန်ပစ္စည်း အဓိကထုတ်လုပ်ရေး လမ်းစဉ်များနှင့်လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အရွေးခံကြမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းသည်။ ၎င်းနောက် ဒေါက်တာ ဘမော် က မိမိကိုယ်တိုင်ပါ ဝင် အရွေးခံခြင်း မပြုဘဲ နောက်လိုက် အားပေးအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း ပြောကြားသည်။ သတင်းထောက်တစ်ဦးက ဤအမျိုးသားပေါင်းစုံ မဟာမိတ် (တတိယအုပ်စု) သည် အဖွဲ့လိုက် အရွေးခံမည်လော အုပ်စုအနေနှင့် အရွေးခံမည်လော ဟူ၍မေးရာ ဘကြီးဘဘေ က အုပ်စုအနေဖြင့်သာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် အရွေးခံမည်ဟု ပြောကြားသည်။*

သို့ဖြစ်၍ စက်တင်ဘာလ နောက်ဆုံးပတ်တွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့က ပြည်လုံးကျွတ် ဦးစီးညီလာခံကျင်းပ၍ ရွေးကောက်ပွဲလမ်းစဉ်နှင့် ဝါဒ အပါအဝင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ ဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ချပြကြေညာတင်ပြပြီးနောက် အောက်တိုဘာလအတွင်း၌ ပမညတ ကလည်းကောင်း၊ ဦးဘဘေ၊ ဒေါက်တာ ဘမော်နှင့် သခင်ဗစိန် တို့ ပူးပေါင်း၍ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အမျိုးသားပေါင်းစုံ မဟာမိတ်အဖွဲ့ကလည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏ရွေးကောက်ပွဲဝါဒသဘောတရားနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တင်ပြကြပြီးဖြစ်ရာ တည်မြဲ ဖဆပလ ကသာ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းစဉ်ဝါဒ သဘောတရားကို တိုင်းပြည်သို့ အသိပေးကြေညာရန်လိုနေပေသည်။

အမှန်စင်စစ် တည်မြဲ ဖဆပလ သည် ပြည်လုံးကျွတ် ဦးစီးညီလာခံခေါ်ယူ ကျင်းပခြင်း မပြုသေးသော်လည်း တစ်ပြည်လုံးရှိ တည်မြဲ အဖွဲ့ ဝင်များ ပါဝင်

ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အစည်းအဝေး ကျင်းပရန် စီစဉ်လျက် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် တည်မြဲ ဖဆပလ ဌာနချုပ် အမှုဆောင် အစည်း အဝေး ကျင်းပရာတွင် တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်က ရေးဆွဲလျက်ရှိသော လုပ်ငန်း စဉ်သစ်များတွင် လူမျိုးစုအသီးသီးနှင့် လူတန်းစား အသီးသီးတို့၏ အကြံဉာဏ် များကို ရယူရေးဆွဲရန် ရည်ရွယ်လျက် ကျေးရွာအဆင့်အထိ ကျယ်ပြန့်သောနှီးနှော ဖလှယ်ပွဲတစ်ရပ်ကို ကျင်းပရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်။ ထိုအစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက် အရ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ၌ ဆွေးနွေးမည့် အကြောင်းအရာများမှာ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ နိုင်ငံခြားရေးများ အပါအဝင် ရှစ်မျိုးရှိပြီး သာသနာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော် သံဃာ တော် များ ၏ ဩဝါဒကို နာခံရန် သီးသန့်စီစဉ် ထားသည်။

တစ်ဖန် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲ၌ တည်မြဲ ဖဆပလ က အတည်ပြု ဆုံးဖြတ် ထားသော မဲပုံးတံဆိပ်နှင့် အရောင်ကိုလည်း ထုတ်ပြန် ကြေညာသည်။ ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်အရ တည်မြဲ ဖဆပလအလံတော်အတိုင်း နောက်ခံ အနီရောင် လက်ဝဲထောင့်တွင် ထောင့်ငါးထောင့်ပါ ကြယ်ဖြူတစ်ပွင့်အလယ်တွင် ဖဆပလဟူသော အဖြူရောင်စာလုံး၊ အောက်ဆုံးအလယ်နားတွင် အဖြူခံအပေါ်၌ သက်ဆိုင်ရာအမတ်လောင်း၏အမည်ကို အနီရောင်ဖြင့်ရေးမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် တည်မြဲ ဖဆပလ အနေနှင့် ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံ မကျင်းပနိုင်ခြင်း အကြောင်းများကို အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဗဆွေ သည် သတင်း ထောက်များအား ရှင်းပြသည်။ သတင်းထောက်များက တည်မြဲ ဖဆပလ ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုကြေညာရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိပါသလားဟူ၍ မေးမြန်းရာမှစ၍ ဦးဗဆွေ က တည်မြဲ ဖဆပလ၏ ဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ မူလ ဖဆပလဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်မူတည်၍ ပြုပြင်မည့်ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ကြေ ညာရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်းနှင့် အောက်တိုဘာလကုန်ခန့်တွင် ကြေညာမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ မူလအစီအစဉ်အရ တည်မြဲ ဖဆပလ၏ ပြည်လုံးကျွတ်ဦးစီးညီလာခံကို အောက်တိုဘာလအတွင်း ခေါ်ယူကာ ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ် တင်သွင်းရန် စီစဉ် ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် မကြာမီကျင်းပမည့် နယ်မြေနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အရွေးခံမြို့နီစပယ်လူကြီးလောင်းများ စာရင်းတင်သွင်းရေးကိစ္စနှင့် အလုပ်များနေ ကြ၍ ဦးစီးညီလာခံကို အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲပြီးမှခေါ်ရန် ထပ်မံစီစဉ်ပါကြောင်း ရှင်းလင်းဖြေကြားသည်။

၁ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

တည်မြဲ ဖဆပလသည် အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ခရိုင် အတွင်းရှိ တိုက်နယ်ပေါင်းစုံမှ ခေါင်းဆောင်များပါဝင်သည့် အစည်းအဝေး တစ်ရပ်ကို ဦးဗဆွေ ၏နေအိမ် အလုံ အင်းနစ်လမ်း၌ ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်း အဝေး၌ ရန်ကုန်ခရိုင် ဖဆပလအဖွဲ့ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေး ဗဟိုကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကြေညာသည်။ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး က အစည်းအဝေးသဘာပတိ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး ရဲဘော်ဘသိန်း က အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ရဲဘော်ဘသိန်း က ရန်ကုန်ခရိုင် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့၏ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေး ဗဟိုကော်မတီဝင်စာရင်းကို ကြေညာသည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်ခရိုင် တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့၏ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရှိရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံကိုရှင်းပြ သည်။ ၎င်းက ရန်ကုန်ခရိုင် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရှိရေး ဗဟို ကော်မတီကို အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့မှ စတင်ဖွဲ့စည်းကြောင်း၊ တိုက်နယ် ကော်မတီများကို အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့အတွင်း ပြီးအောင်ဖွဲ့ကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ တိုက်နယ်ကော်မတီများက ရပ်ကွက်ကော်မတီများကို နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက် အပြီး ဖွဲ့စည်းကြရမည့်အကြောင်း၊ ၎င်း နောက် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေးကော်မတီကို နိုဝင်ဘာလ ဒုတိယပတ်အတွင်း ဖွဲ့စည်း ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ဖော်ပြပါကော်မတီများ၏ဆွေးနွေးပွဲများ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်ကာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည့်အကြောင်းများကို ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။^၁

ရဲဘော်ဘသိန်းက တည်မြဲ ဖဆပလ၏ ရွေးကောက်ပွဲလမ်းစဉ်ကို ဆက်လက် ရှင်းလင်းရာ၌ ရွေးကောက်ပွဲနိုင်ရာနိုင်ကြောင်း သုံးချက်တွင် (၁) လူထုထောက်ခံမှု အပြည့်အဝရရေး (၂) စနစ်တကျစည်းရုံးရေးနှင့် (၃) ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်း ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် လုပ်အားပေးမှုတို့ အရေးကြီးကြောင်းများပါဝင်သည်။^၂

တစ်ဖန် ဦးဗဆွေ က မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ “ငန်းဘမ်းစပြုနေသော ပြည်ထောင်စုလူမမာကြီး”ကိုမိမိတို့ရွေးကောက်ပွဲ၌မနိုင်လျှင်ပြည်ထောင်စုသားများ ရင်မဆိုင်ချင်သောအဖြစ်ဆိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပမညတ သည် လူတစ် ယောက် ဆိုင်းဘုတ်တစ်ခုစီသာရှိ၍ လူ ဆယ်လေးငါးဦး ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းပြင် ပမညတ သည် မည်သည့်လူတန်းစားကိုမျှ ကိုယ်စားမပြုဘဲ တောတွင်းမှသောင်းကျန်းသူများအတွက် ရှေ့နေလိုက်နေသောအဖွဲ့သာဖြစ်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားသည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြောဆိုရာတွင်လည်း

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၂ ယင်း

ဖဆပလနှင့်ခြမ်းကွဲပြီးစအချိန်က စည်းရုံးရေးတွင် “တမိုးလုံးဖျောက်ဆိပ်” ဖြစ်နေပြီး ယခုအခါ ရန်ကုန်မြို့၌ပင် သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ဝင် မှတ်ပုံတင်များ မီးရှို့ပစ်ခြင်း ဆိုင်းဘုတ်ဖြုတ်ချခြင်း စသည့်အဖြစ်မျိုးဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလ ဌာနချုပ်နှင့်နယ်အဖွဲ့ခွဲများသည် လူတစ်စုစီလောက်သာရှိကြောင်း သန့်ရှင်းဖဆပလ နှင့်လက်အောက်ရှိလူတန်းစားအဖွဲ့များသည် နယ်ရှိကျေးရွာရပ်ကွက်များသို့ဆင်း၍ မစည်းရုံးဝံ့ဘဲ ရှိကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသွားသည်။ သို့သော် တည်မြဲဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များအား ဦးဗဆွေ မှာကြားသည်မှာ တည်မြဲဖဆပလများသည် မိမိတို့၏ စည်းရုံးရေးအားကို အထင်မကြီးဘဲ ပိုမိုကြိုးစားအားထုတ် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း နိုင်ငံရေး၏ အခြေခံဖြစ်သော လူမှုရေးကိစ္စ သာရေးနာရေးကိစ္စ များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရန်လိုကြောင်းပါဝင်ပြန်သည်။”

သို့ဖြစ်၍ တည်မြဲဖဆပလသည် ၎င်းတို့၏ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြည်လုံး ကျွတ်ညီလာခံကျင်းပ၍ မကြေညာနိုင်သော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် အစီအစဉ်များ လုပ်နေကြောင်း ထုတ်ဖော် ကြေညာထားလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်ပါအတိုင်း တည်မြဲဖဆပလ ၏ ကျေးရွာအဆင့်အထိ ကျယ်ပြန့်သောနှီးနှောဖလှယ်ပွဲတစ်ရပ်ကို အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့ကုန်သည်လမ်း ဂန္ဓိခန်းမ၌ကျင်းပသည်။ ထိုသို့ ကျင်းပခြင်း ကို ၁၈၃ ခေတ်သတင်းစာ၌ ရေးသားရာတွင်

... တည်မြဲဖဆပလသည် ပြည်လုံးကျွတ် ဗဟိုဦးစီးညီလာခံ ခေါ် ဆိုကျင်းပပြီး တည်မြဲဖဆပလ၏ဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျေညာ ရန်ဖြစ်သော်လည်း . . . အစီအစဉ်များပြုလုပ်၍ မရနိုင်တော့ဘဲ ရှိနေသဖြင့် ဦးစီးညီလာခံကို မျက်ခြေပြတ်သွားစေရန်နှင့် လူထုအား မျက်စိလှည့်ရန် စီးပွားရေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားနေပေသည်။

... ယင်းကဲ့သို့ တည်မြဲဖဆပလသည် ဗဟိုဦးစီးညီလာခံ ကျင်းပခြင်းမပြုနိုင်၊ ဝါဒနှင့်လမ်းစဉ်လည်း ကျေညာခြင်းမပြုနိုင်ပါဘဲ လျက် သန့်ရှင်းဖဆပလတွင် ဝါဒနှင့်လမ်းစဉ် မယ်မယ်ရရမရှိသဖြင့် ထပ်တလဲလဲ မရှက်မကြောက် ပြောဆိုနေခြင်းမှာ လိမ်စရာရှိလျှင် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်လိမ်၊ ထပ်တလဲလဲလိမ်၊ လူထုနားမထောင်မချင်း

လိမ်သာလိမ်ဆိုသည့် နာဇီဟစ်တလာ၏လမ်းစဉ်ကို တသွေမတိမ်း
လိုက်နာခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဟူ၍ ဝေဖန်ရှုတ်ချထားလေသည်။

တည်မြဲနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ အပြိုင်အဆိုင် မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း နိုင်ငံရေးပါတီများသည် မဲဆွယ်ဟောပြော
ခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင် စာတမ်းများထုတ်ဝေခြင်း၊ သတင်းစာများမှ တစ်ဆင့်
စည်းရုံးခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်များကိုယ်တိုင်နယ်လှည့်ကာစည်းရုံးဟောပြောခြင်းစသော
နည်းအမျိုးမျိုးကို သုံးစွဲကြသည်။ အထူးသဖြင့် အဓိကအင်အားကြီး ပါတီကြီးများ
ဖြစ်သော တည်မြဲနှင့်သန့်ရှင်းဖဆပလ နှစ်ဖွဲ့သည် လူအင်အား ငွေအင်အားသုံးကာ
အပြိုင်မဲဆွယ်လှုပ်ရှားကြသည်။ မိမိတို့ပါတီအနိုင်ရရေးအတွက် တစ်ဖက်ပါတီနှင့်
ခေါင်းဆောင်များကို ပုတ်ခတ်ပြောဆိုကြသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ
၂၇ ရက်နေ့တွင် သာကေတမြို့၌ တည်မြဲဖဆပလ လူထုအစည်းအဝေး ကျင်းပရာ၌
ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၏မိန့်ခွန်းတွင်

လာမဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဦးဗဆွေဟာ နောက်လိုက် အင်အားနဲ့
အရွေးခံမဲ့လူဖြစ်ပါတယ်။ ဦးနုဟာ စိတ်ပုတီးရယ်၊ မြတ်စွာဘုရား
ရယ်၊ သူပုန်ရယ် အားကိုးနဲ့ အရွေးခံမဲ့လူ ဖြစ်ပါတယ်။ သန့်ရှင်း
ဖဆပလ အစိုးရဖွဲ့ဘို့အတွက် မြတ်စွာဘုရားကို အသုံးပြုလိမ့်မယ်။
စိတ်ပုတီးကို အသုံးပြုလိမ့်မယ်။

ဟူ၍ ပါရှိသကဲ့သို့ ထိုနေ့ ဦးဗဆွေ၏ မိန့်ခွန်းတွင်

ဖဆပလဟာ လူတစ်စုပိုင် မဟုတ်ဘူး၊ ဇာတ်ရည် မလည်ခင်တော့
ကျုပ်တို့ဟာ ဘုရားအလောင်းဘုရားဒကာ ဦးနုကို စော်ကားနေတဲ့
မိစ္ဆာတွေလို စွပ်စွဲခံနေရပါတယ်။ သို့သော် ရာဇဝင်ကအမှန်တရား
ကို ဖော်ထုတ်ပါလိမ့်မည်။

ဦးနုဟာ ဖဆပလကိုခွဲခဲ့လို ဒီအခြေအနေရောက်နေကြရတယ် . . .
ဦးနုဟာ ဖဆပလကိုခွဲပြီး မလုပ်အပ်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ခဲ့တယ်။
နိုင်ငံရေးညှဉ်းပမ်းမှု စီးပွားရေး ညှဉ်းပမ်းမှုတွေ လုပ်လာတယ်၊ ဦးနု
ဟာ သူ့ဇာတ်သူမနိုင်ဘဲ နောက်ဆုံး ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းကို
အာဏာအပ်ရတာဘဲ။

၁ “ဘားတုလို့ခရုခန့်”၊ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၂ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၈ စက်တင်ဘာ ၁၉၅၉။

... ခင်ဗျားတို့ဆုံးဖြတ်ချက်မှားရင် မဲပေးမှားရင် မမျှော်လင့်တဲ့ အခြေအနေဆိုးတွေ အန္တရာယ်တွေနဲ့ပြန်ပြီး ရင်ဆိုင်ကြရမယ်”

ဟူ၍ ထုတ်ဖော်ပြောကြားသွားသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များ၏ ဖော်ပြပါ အသုံးအနှုန်းကြောင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့ဝင်အချို့ စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်ကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ လူထု ၁၀၀၀ ခန့်တက်ရောက်သော ရန်ကုန်မြို့ ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း အခြေခံသန့်ရှင်း ဖဆပလ အစည်းအဝေးတွင် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးက ယနေ့တည်မြဲများက မဲရွေးကောက်ပွဲတွင် တည်မြဲသာအရွေးမခံရလျှင် တိုင်းပြည်မှာ သွေးချောင်းစီးသွားမည်၊ တိုင်းပြည်ပျက်သွားမည်စသောကြောက်မက် ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာစကားများနှင့်ခြိမ်းခြောက်နေကြောင်းကို မည်သို့လုပ်မည်နည်းဟူ၍ မေးမြန်းသည်။ တိုက်နယ်သန့်ရှင်း ဖဆပလ အတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်ရှိန် ကမူ မည်သည့် ခြိမ်းခြောက်မှုမျိုးကိုမျှ ပြောရန်မလို၊ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရက တရားမျှတ သန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ပေးမည် ကြေညာထားသည့်အတိုင်း တရားမျှတသန့်ရှင်းသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်အောင် ပြုလုပ်လိမ့်မည်အကြောင်း၊ “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက လက်နှင့်ရေးသည်ကို တပ်မတော်ကပျက်အောင်” လုပ်မည် မဟုတ်ကြောင်း တည်မြဲတို့ရမ်းကားစွာ ပြောဆိုမှုနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရက တားမြစ်အရေးယူပေးလိမ့်မည်ဟု ကြား သိရကြောင်း ပြန်လည် ဖြေကြားသည်။’

ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ က အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် “မတုံ့သောအစာ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးရာတွင် မိုးသံကြားလျှင် ဖားအော်သည့်နည်းတူ ရွေးကောက် ပွဲအသံကြားလျှင် နိုင်ငံရေးပါတီများလှုပ်လှုပ်ရှားရှားနှင့် ယှဉ်ပြိုင်အသက်ဝင်လာ ခြင်းမှာ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ၏ “ချစ်စရာ” ကောင်းသော အချက်အလက်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်အရ တရားဝင်ပါတီမှန်သမျှ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင် နိုင်ခွင့်ရှိ၍ ဟန့်တားခြင်းမပြုနိုင်သကဲ့သို့ မပြုသင့်မပြုအပ်ကြောင်း၊ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင် သော အဖွဲ့များကလည်း ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကိုရှိသလေးစားသောအားဖြင့် လူထုထံ ချဉ်းကပ်ပြီး လူထုထောက်ခံမှုရအောင်သာ တရားသဖြင့် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း၊ လက်နက်အာဏာစသည်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ရာထူး၊ ငွေ၊ အခွင့်အရေးများဖြင့်

၁ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၉၇၉။

၂ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ အောက်တိုဘာ ၁၉၇၉။

ပြားယောင်းခြင်း လုံးဝမပြုသင့်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲမကျင်းပမီ လူထု၏ထောက်ခံမှုရအောင် ဝါဒနှင့်လမ်းစဉ်ကိုတင်ပြပြီး လူထုထံချဉ်းကပ်ခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲပြီးသောအခါ လူထု၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ကျေနပ်စွာခံယူခြင်းသည်သာလျှင် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အနှစ်သာရဖြစ်ကြောင်းနှင့် လူထုအားခြိမ်းခြောက်မဲဆွယ်ခြင်း၊ ရာထူး သို့မဟုတ် အခြားအခွင့်အရေးများ ဗန်းပြုပြီး မဲဆွယ်ခြင်း စည်းရုံးခြင်းများသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဟစ်တလာ၏နာဇီလမ်းစဉ် သို့မဟုတ် အာဏာရှင်လမ်းစဉ်သာဖြစ်၍ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီကိုရိုက်ချိုးရန် ကြိုးစားခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မိမိတို့ပါတီအနိုင်ရလျှင်ရ၊ မရလျှင်တိုင်းပြည်ကြီးချောက်ကျလိမ့်မည်စသော ဟောပြောမှုများကြားနေရကြောင်း၊ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို တကယ်ယုံကြည်သည်ဆိုလျှင် အာဏာနိုင်ငံရေးကို စွန့်လွှတ်ပြီး လူထုအား မှန်ကန်သောအသိတရားပေးပြီး စည်းရုံးရေးလုပ်ကြရန်လိုအပ်သည်ဟူ၍လည်း သတိပေး ရေးသားလေသည်။

တည်မြဲဖဆပလ သည် ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရာတွင် အောက်တိုဘာလအတွင်း၌ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ပါလီမန်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတိပြုလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားလွှာကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ထိုညွှန်ကြားလွှာတွင် အခန်းခြောက်ခန်းပါသည်။ ထိုအခန်းခြောက်ခန်းမှာ (၁) ရွေးကောက်ပွဲကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး (၂) အမတ်လောင်းများလိုက်နာရန် အချက်များ (၃) ရွေးကောက်ပွဲနေ့အတွက် ဆောင်ရွက်ရေး (၄) ရွေးကောက်ပွဲကုန်ကျစရိတ် ငွေစာရင်းသွင်းခြင်း (၅) အထူးသတိပြုလေ့လာချက်များနှင့် (၆) တားမြစ်ချက်များ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် “ပြည်ထောင်စုကြီးတွင် ကြီးစွာသောအန္တရာယ် ဆိုက်ရောက်နေပြီ ကာကွယ်ကြလော့၊ တိုက်ဖျက်ကြလော့” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် တည်မြဲဖဆပလ ဗဟိုကော်မတီကထုတ်ဝေသော စာတမ်းတစ်စောင်တွင် “ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအာဏာရှားမူကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိပက္ခများကို အကြောင်းပြု၍၊ ယခုအခါ ပြည်ထောင်စုတခုလုံးတွင် ကြီးစွာသောအန္တရာယ်ဆိုက်ရောက်လျက်ရှိလေပြီ” ဟူ၍

၁ “မတဲ့သောအစာ”၊ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၃ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ပါလီမန် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတိပြုလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားလွှာ။ HDR: Political Papers X3 (r). နောင်ကိုးကားလျှင် HDR: Political Papers X3 (r) ဟု ညွှန်းမည်။

စတင်ရေးသားကာ ဦးနု နှင့်အပေါင်းပါတစ်စုက ဖဆပလပြိုကွဲရေးကို ကာယကံ
မြောက်ကျူးလွန်ရုံမျှမက ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းကို အတိုက်အခံများနှင့်
ပူးပေါင်းလုပ်ကြံလျက်ရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် “ဒီမိုကရေစီဆိပ်သန်းပြီ” ဖြစ်ကြောင်း
နှင့် နိဂုံးတွင် ပြည်သူ့အပေါင်း နိုးကြားရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုအန္တရာယ်များကို
ကာကွယ်တားဆီးကြရန် လှူဆော်ရေးသားထားသည်။

ထို့ပြင် “အမတ်လောင်း သခင်တင်ကို မဲပေးကြမလား? လူထုသတိ”
ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေသောစာစောင်ငယ်လေးတွင်လည်း ၁၉၅၆ ခုနှစ်က ဒုတိယ
ဝန်ကြီးချုပ်ဘဝတွင် မင်းလှမြို့နယ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲမပြုမီ ရက်ပိုင်းအတွင်း၌
လေးလောင်းပြိုင် စစ်ကွင်း မင်းလှ လူသတ်မှုကြီးကို သခင်တင်ကိုယ်တိုင် အားပေး
ခိုင်းစေသည်ဟု နယ်လူထုကပြောဆိုစွပ်စွဲကြကြောင်း၊ ထို့ပြင် သခင်တင်ကိုယ်တိုင်
အားပေးအားမြှောက်ပြုပြီး တပည့်ရင်းများဖြစ်သည့် သခင်ထွန်းစိန်နှင့် သခင်
ထွန်းအံ့တို့က အစီအစဉ်ပြုပေးခြင်းဖြင့် လက်နက်ကိုင်ညှင်းပန်းမှုများ သတ်ဖြတ်
မှုများဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ သခင်တင်၏ကိုယ်ပိုင်တော် သိန်းငွေနှင့် ဟန်တင် ဦးဆောင်
လျက် လက်ပံတန်းမြို့ ကြို့ပင်ကောက်မြို့နှင့် နတ္ထလင်းမြို့များ၌ ရိုက်နှက်မှုများသာ
မက အခြားသတ်ဖြတ်မှုများကိုပါ ကျူးလွန်ကြောင်းများကို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု
အား ဦးဗဆွေ က တိုင်ကြား၍ တားဆီးပေးပါမည့်အကြောင်း ရေးသားသည့်စာကို
ပူးတွဲထည့်ထားသည်။ ထို့ပြင် ဦးဗဆွေကိုယ်တိုင်က ယခင် ဦးနု ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်
တာဝန်ယူစဉ်က တိုင်ကြားခဲ့ခြင်းကို မည်သို့မျှအရေးမယူခဲ့ကြောင်းနှင့် ဦးနု-
သခင်တင်တို့၏ “ဒီမိုကရေစီဟာ ဒါဘဲလား” စသည့် အချက်အလက်များကိုလည်း
ထည့်သွင်းရေးထားသည်။

တည်မြဲ ဖဆပလကဲ့သို့ပင် သန့်ရှင်းဖဆပလ ဘက်ကလည်း စာစောင်စာတမ်း
များထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာစောင်များတွင် “ဦးနုမပြည်သူလူထုသို့” ခေါင်းစဉ်ဖြင့်
ဖဆပလ သန့်ရှင်းရေး၊ ပြည်ထောင်စုသား စည်းလုံးရေး၊ ဒီမိုကရေစီပြည့်ဝရေး၊
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတကာချစ်ကြည်ရေးများ အောင်မြင်ရန် ဦးနု
ခေါင်းဆောင်သော နု-တင် အဖွဲ့ကို ထောက်ခံအားပေးရန်နှင့် ပြည်သူလူထု၏
စေတနာကိုယုံကြည်လျက်ရှိကြောင်းများပါရှိသော စာတမ်းတစ်စောင်လည်း ပါဝင်
သည်။

၀ ဖ-ဆ-ပ-လ တည်မြဲရေးဗဟိုကော်မတီ၊ ပြည်ထောင်စုကြီးတွင် ကြီးစွာသောအန္တရာယ်
ဆိုက်ရောက်နေပြီ ကာကွယ်ကြလော့-တိုက်ဖျက်ကြလော့၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။

DR 6052 (f).

၂ အမတ်လောင်းသခင်တင်ကို မဲပေးကြမလား?။ HDR: Political Papers X3 (q).

၃ ဦးနုမပြည်သူလူထုသို့၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 6052 (d).

ထို့ပြင် “ဒီမိုကရေစီကို ယုံကြည်လေးစားပါသည်” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေသောစာစောင်၌ သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်သည် (၁) လွတ်လပ်စွာဟောပြောမှု (၂) လွတ်လပ်စွာရေးသားမှု၊ (၃) လွတ်လပ်စွာစည်းရုံးမှု၊ (၄) လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်မှု၊ (၅) တရားရုံးတော်၏ လွတ်လပ်စွာ တရား စီရင်နိုင်မှု၊ (၆) လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ အားဖြင့် ပြည်သူ လူထုက မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာ အစိုးရကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်မှုစသော အင်္ဂါကြီး ခြောက်ရပ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတို့ကို ယုံကြည် လေးစားကြောင်းနှင့် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး၏ ထောက်ခံမှုကို ရယူ၍ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ ရရှိအောင် အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်ပါမည်ဟူ၍ ပါရှိလေသည်။”

သန့်ရှင်း ဖဆပလ ၏ စာစောင်ငယ်လေးတစ်စောင်တွင်မူ “ဦးကျော်ငြိမ်း နယ်ချဲ့သူလျှို့လုပ်ခဲ့စဉ်က” ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဦးကျော်ငြိမ်းကို ပုတ်ခတ်ထားခြင်း တွေ့ရသည်။ ၎င်းစာစောင်တွင် ဦးကျော်ငြိမ်း နယ်ချဲ့သူလျှို့လုပ်ကြောင်း ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

... ၁၉၄၉ ခု နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဆိုရှယ်လစ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ရဲဘော်ခေါင်းဆောင်များသည် သောင်းကျန်းသူများအားပြန်လည် တိုက်ခိုက်ရန် နည်းလမ်းရှာဖွေကြသည်။ ၎င်း အစည်းအဝေး တွင် ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းက မြိတိသျှအစိုးရထံမှ စင်္ကာပူတွင်ထားသော ဂေါ်ရခါးတပ် ၂ တပ်လောက်ကိုငှားရမ်းပြီး သောင်းကျန်းသူများကို နှိမ်နင်းရန် ရဲရဲတောက် အဆိုပြုလေတော့ သည်။ ထိုအခါ အစည်းအဝေးသို့ ရောက်ရှိနေကြသော ရဲဘော် များနှင့် ဆိုရှယ်လစ်များသည် လျှပ်စစ်ဓာတ် အလိုက်ခံရသူများ သဘွယ် တုန်လှုပ်ချောက်ချားကုန်ကြသည်။ ချက်ခြင်းပင် အား လုံးသော ရဲဘော်များက ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းအား ဝိုင်းဝန်း၍ မောင်းမဲကြတော့မှ လက်လျော့သွားသည်။

ရဲဘော်တို့၊ ဤသာဓကသည်ကား ရဲဘော်တို့ နောက်လိုက် ခံနေသော ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းသည် ၎င်း၏ တန်ခိုး အာဏာတည်မြဲရေးအတွက် ဆိုလျှင် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုး တမျိုး လုံးကိုရောင်းစားရန် လက်မတွန့်သော သာဓကတရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ရဲဘော်တို့ ခေါင်းဆောင်ကြီးဦးဗဆွေသည် ဖာဆာပါလ အဖွဲ့
ကိစ္စတွင် တည့်မတ်စွာ ကြားနေမည်ဟု ပြော၍ နယ်ချဲ့သူလျှို့အလုပ်
ကို ပြောင်ပြောင်ပြောခဲ့သော ရောမခေါင်းဆောင်ကြီးဦးကျော်ငြိမ်း
နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် ယနေ့လိုက်မှားချေပြီ

အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း မေးသားပြီးနောက်

ရဲဘော် . . . ဘယ်လမ်းသို့ လိုက်အံ့နည်း၊ နယ်ချဲ့သူလျှို့
တပည့်၏ တပည့်အဖြစ် ရဲဘော်၏ ပြောင်မြောက်သော ဘဝကို
နှစ်မွန်းစေမည်လော၊ . . . တွေဝေရန် အချိန်မဟုတ်တော့ပြီ . . .
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း သွေးဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စု
ကြီးကို နယ်ချဲ့သူလျှို့၏ လက်သို့ မအပ်ကြကုန်နှင့်။

ဟူ၍ နိဂုံးချုပ် သတိပေး ရေးသားထားသည်။

သန့်ရှင်းဖဆပလတို့သည် ဝါဒသဘောတရားနှင့် လုပ်ငန်းစဉ် ချမှတ်ပြု
မဲဆွယ်ခြင်း၊ စာစောင် စာတမ်းများ ထုတ်ဝေ၍ စည်းရုံးမဲဆွယ်ခြင်းများနှင့် အတူ
ခေါင်းဆောင်များသည်ခရီးလှည့်လည်ကာ အစဉ်တစိုက် စည်းရုံးဟောပြောပွဲများပြု
လုပ်လေသည်။ ဤသို့ဟောပြောစည်းရုံးသောလုပ်ငန်းများတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
၏ဇနီး ဒေါ်ခင်ကြည် ကိုယ်တိုင်က အားသွန်ခွန်စိုက် လှုပ်ရှားသည်။ ဒေါ်ခင်ကြည်
သည် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အလံအောက်ရှိ အဖွဲ့ တစ်ခု ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စု
အမျိုးသမီးအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့ အပြား လှည့်လည်ဟောပြော
ခဲ့သည်။ ဥပမာ အောက်တိုဘာလအတွင်း ပဲခူးတိုင်း၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်း တနင်္သာရီ
တိုင်းများသို့ လှည့်လည်ဟောပြော စည်းရုံးရေးဆင်းသည်။

ဒေါ်ခင်ကြည်သည် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အခြား
ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့ အမှုဆောင်အချို့နှင့်အတူ နတ္တလင်းမြို့တွင် မဲဆွယ်
စည်းရုံးကြရာ ပဲခူးတိုင်း သန့်ရှင်းဖဆပလ အတွင်းရေးမှူး ဦးသန်းစိန်၊ စည်းရုံးရေး
ကော်မတီအဖွဲ့ဝင် ဦးမျိုးအောင်တို့ လိုက်ပါကြသည်။ ထိုနောက် ပြည်မြို့သို့ ခရီး
ဆက်ကြရာ ပြည်မြို့ရှိ သန့်ရှင်းအဖွဲ့ဝင် ၃၀၀ ကျော်တို့က ဒေါ်ခင်ကြည်နှင့် အဖွဲ့
အား နတ္တလင်းမြို့မှ ကြိုဆို ခေါ်ဆောင် သွား သည်။ ထိုနောက် ပြည်မြို့တွင်း၌
“ဦးနု နိုင်ရမည်” သီချင်းဖြင့် လှည့်လည် သီဆို တီးမှုတ် ကခုန်ခြင်း၊ နှလုံးရည်
တိုက်ပွဲကြီး ပြီးဆုံးသည်အထိ “ဗူးမတုပ် နောက်မဆုတ်” သစ္စာရှိရှိပါဝင်ကြမည်ဟု
အဓိဋ္ဌာန်ပြုအစည်းအဝေး ကျင်းပကြသည်။

၁ ဦးကျော်ငြိမ်း နယ်ချဲ့သူလျှို့လုပ်ခဲ့စဉ်က၊ တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်။ DR 6052 (c).
၂ ဗမာ့စေတီသတင်းစာ၊ ၂၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

ဆက်လက်၍ နိုင်ငံဘာလတွင် ဒေါ်ခင်ကြည်သည်တနင်္သာရီတိုင်းမော်လမြိုင် သထုံမြို့များ၌ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်တင်နှင့်အတူ လှည့်လည် စည်းရုံးရေးပြလုပ်သည်။ နိုင်ငံဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၌ မော်လမြိုင်မှ သထုံမြို့သို့ ဒေါ်ခင်ကြည်ရောက်ရှိသောအခါ လူထု ၅၀၀၀ ကျော် ကြိုဆိုသည်။ သထုံမြို့၌ လူထုရှင်းလင်းပွဲကို ကြယ်တာရာ ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ကျင်းပရာတွင် သထုံမြို့နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဦးချစ်ဆွေက အခမ်းအနားမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီးသန့်ရှင်းဖဆပလ တနင်္သာရီတိုင်း စည်းရုံးရေးမှူး ဦးသွင်က သဘာပတိ အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဒေါ်ခင်ကြည်က မိန့်ခွန်း ပြောကြားရာ သန့်ရှင်းဖဆပလ အနေနှင့် “အ ရိုး ကြေ ကြေ အ ရေ ခန်း ခန်း” ဒီ မို က ရေ စီ ပြန့် ပွား ရေး နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေးကို ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမည်ဟု တိုက်တွန်း နှိုးဆော် သွားသည်။ သခင်တင်ကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ဝါဒလမ်းစဉ်ကို ဆက်လက်ရှင်းပြ ဟောပြောသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကို သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ “စကားနည်းရန်စံ” သီချင်းဖြင့် ရုပ်သိမ်းကြသည်။

ဤသို့ သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်များ နယ် လှည့် စည်းရုံးဟောပြော လှုပ်ရှားကြသည့် အချိန်တွင် တည်မြဲဖဆပလခေါင်းဆောင်များသည် ရန်ကုန် မြို့တွင်း၌ အဓိကထား ဟောပြော လှုပ်ရှားကြသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလအနေနှင့် နယ်စည်းရုံးရေးကို ပိုမိုထိရောက်ရန် ဆောင်ရွက်မှုများလည်း တွေ့ရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနုသည် တိုက်နယ်ခေါင်းဆောင် စည်းရုံးရေးမှူးများကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှ ၂၁ ရက်နေ့အထိသင်တန်းပေးသည်။ ထိုသင်တန်းတွင် ဦးနုကမိန့်ခွန်း၊ ဟောပြောရာတွင် နိုင်ငံရေးသမားများသည် လောကီလောကုတ္တရာ ဗဟုသုတ ခေါင်းပါးသည့်အတွက် မကောင်းမှုကြံစည်ပြုလုပ်ရန်ဝန်မလေးသူများရှိနေကြောင်း၊ သာမန်နိုင်ငံရေးသမားများက မကောင်းမှုလုပ်လျှင် တိုင်းပြည်ပျက်မည်မဟုတ်၍ ရင်လေးဖွယ်ရာ မဟုတ်ကြောင်း၊ မကောင်းမှုကို လွယ်လွယ်လုပ် လွယ်လွယ်ပြောဆို

၀ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၇ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဦးနုပြောသည့် မိန့်ခွန်းခေါင်းစဉ်များ

၁။ ဆိုရှယ်လစ်ဆိုတာ ဘာလဲ

၂။ ကံ - ဉာဏ် ဝိရိယဆိုတာ ဘာလဲ

၃။ သုံးဆယ်ရှစ်ဖြာ မာလာဆိုတာ ဘာလဲ

၄။ မေတ္တာဆိုတာ ဘာလဲ

၅။ သမ္မဒါတရားလေးပါးဆိုတာ ဘာလဲ

၆။ သောတာပန်ဆိုတာ ဘာလဲ

သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၇ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

ကြံစည်တတ်သူများ အာဏာရ နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်လျှင် တိုင်းပြည်ပျက်စီးအောင် ဖျက်နိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မိမိအနေနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလခေါင်းဆောင်ငယ်များကို အာဏာမရမီ လူပေါ့လူသရမ်း ဖြစ်မသွားရန် ရည်ရွယ်၍လည်းကောင်း၊ အာဏာ ရရှိလာပါကလည်း တိုင်းပြည်ဖျက်သည့်သူများ မဖြစ်ရအောင် ထိန်းကျောင်းလမ်း ပြရန် သင်တန်းအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဦးနုက ရှင်းလင်းသွားသည်။

အထက်ပါကဲ့သို့ စည်းရုံးရေးခေါင်းဆောင်များကို သင်တန်းပို့ချပေးရုံသာ မက ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း၌ပင် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်အနေနှင့် “၁၉၆၀ ခုနှစ် နှစ်ဦးအတွင်း ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အတွက် ညွှန်ကြားလွှာ” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၄၅ မျက်နှာပါသော စာစောင်ငယ် တစ်စောင် ထုတ်ဝေသည်။ ထိုစာစောင်ငယ်တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလအမတ်လောင်းများ မဲအများဆုံးရပြီး အောင်နိုင်ရေးအတွက် သတိကြီးစွာဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက် ကြရန် အောက်ပါအတိုင်း အပိုင်း ငါးပိုင်းခွဲ၍ ဖော်ပြသည်။

၁။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး

၂။ အမတ်လောင်းအဖြစ် အရွေးခံရန် အမည်တင်သွင်းခြင်း

၃။ ကိုယ်စားလှယ်မန်ထားရေးနှင့် ကုန်ကျစရိတ်

၄။ မဲအနိုင်ရရေး ဆောင်ရွက်နေဆဲ ကာလအတွင်း သတိပြု ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ရှောင်ကြဉ်ရန် အချက်များ

၅။ မဲဆန္ဒပေးသောနေ့တွင် အထူးသတိပြု ဆောင်ရွက် ရမည့် ကိစ္စများ။^၁

အထက်ပါညွှန်ကြားလွှာတွင် ပါရှိသော ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး အပိုင်းတွင် မဲဆွယ်ရန် လှုံ့ဆော်ရေးအဖွဲ့ငယ်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖော်ပြရာ၊ တရား ဟောပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပခြင်းနှင့် တစ်အိမ်တက်ဆင်း ဝါဒဖြန့် မဲဆွယ်ခြင်းများပါဝင်သည်။ မဲဆွယ်ရာ၌ “လူမျိုးပေါင်းစုံနှင့် ဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းနိုင်၍ သြဇာတိက္ကမရှိပြီး အဟောအပြောကောင်းသူ လူကြီး လူငယ်

၁။ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၇ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂။ သန့်ရှင်း ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ အဖွဲ့ချုပ် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးအတွင်းကျင်းပမည့် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ညွှန်ကြားလွှာ။ HDR: Political Papers X3 (V).

နောင်ကိုးကားလျှင် HDR: Political Papers X3 (V) ဟု ညွှန်းမည်။

လူရွယ်များ စုံလင်အောင် ပါရှိစေရမည်။ လူမကြည်ညို သူများ မပါဝင်စေရန်၊ အထူးသတိပြုရမည်” ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် တရားဟောရာတွင်

- (က) သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများ၊ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးနု၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အမတ်လောင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ဟောပြောခြင်း
- (ခ) သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ကြီး၏ ဝါဒလုပ်ငန်းစဉ်ကို ၎င်းတို့အဖွဲ့ ကြီးသည် အစိုးရဖွဲ့နိုင်သည်အထိ အလားအလာရှိပုံနှင့် လူထုအကျိုးအတွက် မည်သို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်၊ နောင် မည်သို့ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း ဟောပြောခြင်း
(အထူးသတိပြုရန် - ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြုလုပ်ပေးမည့်အကြောင်း ထည့်မဟောရ...)
- (ဂ) အတိုက်အခံအဖွဲ့များ၏ အပြစ်များ၊ အတိုက်အခံအမတ် လောင်း စသည်တို့၏ အပြစ်များကို ပုဂ္ဂလိကအနေနှင့် မမှန်စွပ်စွဲချက်များမပါစေဘဲ၊ နိုင်ငံရေးဝါဒနှင့်သော်၎င်း၊ လူထုအကျိုးအတွက်သော်၎င်း၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဟော ပြောခြင်း
- (ဃ) . . . အတိုက်အခံအဖွဲ့များက ညစ်ပတ်၊ မတရားသော နည်းများကို အသုံးပြုသော်လည်း၊ မိမိတို့က ထို ညစ်ပတ် ညစ်ငြမ်းသောနည်း၊ လူမိုက် အားကိုးသောနည်း များကို အထူးရှောင်ကြဉ်ရမည်။ . . .

စသဖြင့် ပါရှိသည်။

ဤသို့ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီးများက စနစ်တကျစည်းရုံးရေး ပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားထားသည့်ကြား၌ပင် မြို့နယ်အချို့မှ သန့်ရှင်း ဖဆပလ စည်းရုံးရေးခေါင်းဆောင်ငယ်အချို့သည် စည်းကမ်းဘောင်ကိုကျော်လွန်၍ လှုပ်ရှား မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သေးသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က စုံစမ်းအရေးယူပေးရသည် အထိ အစွန်းထွက်သောလှုပ်ရှားမှုတစ်ခု တောင်သာမြို့နယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ၎င်း အမှုမှာ တောင်သာမြို့နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘိုးသက်သည် သန့်ရှင်းဖဆပလ မဲအနိုင်ရရေးအတွက် တောင်သာမြို့နယ် ကွန်မြူနစ်ပါတီ မြို့နယ်ရေးတာဝန်ခံနှင့်

ခရိုင်လှည့်လည် လှုပ်ရှားတပ် ဒုတိယတပ်မှူးဖြစ်သူ ဦးချစ်မွေးနှင့် ဆက်သွယ်ကြောင်း အထောက်အထားရှိသည့်အတွက် မတရားသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ (၂) အရ ဦးဘိုးသက်မှာ ဖမ်းဆီးခံရသောအမှုဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးသက် အမှုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဌာနချုပ်က ချက်ချင်းပင် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ရာတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ သည် ဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဥပဒေဘောင်အတွင်း ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း တိုင်းပြည်သို့ကြေညာပြီးသော်လည်း တောင်သာမြို့နယ် သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘိုးသက်သည် တောတွင်းသောင်းကျန်းသူများနှင့် စာပေးဆက်သွယ်ကြောင်း နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်သုတ် သတင်းစာများ၌ ဖော်ပြကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အတိအကျ အပြည့်အစုံကို အမြန်စုံစမ်း၍ မှန်ကန်သည်ဟု တွေ့ရှိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဖဆပလ (သန့်ရှင်း) အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့အနေဖြင့် အဖွဲ့မှ ထုတ်ပစ်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ အကယ်၍ ဆုံးဖြတ်ရန် ဝိဝါဒမကွဲမပြား ဖြစ်နေပါက တရားရုံးတော်အဆုံးအဖြတ်ဖြင့် အပြစ်ပေးခံရလျှင် ချက်ခြင်းထုတ်ပစ်ရန် ဆောင်ရွက်သွားရန် ညွှန်ကြားအပ်ပါသည်။

ဟူ၍ပါရှိပြီး သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး အတွက် ဦးစိန်ဝင်း လက်မှတ်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။ များမကြာမီ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာဆရာများနှင့် ဦးနုတို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ရာတွင် တောင်သာမြို့နယ်ကိစ္စကို မည်သို့ဖြေရှင်းမည်နည်းဟူ၍ သတင်းစာဆရာများက ဦးနုကို မေးမြန်းရာ ဦးနုက ကမ္ဘာအေးညီလာခံကျင်းပစဉ် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ဝါဒကို ပြောကြားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့၌လည်း လူသိန်းသောင်းချီရှိသဖြင့် ထိုအဖွဲ့ဝင်များထဲ၌ “စုန်းပြူး”ရှိလျှင်ရှိမည့်အကြောင်းနှင့် ထိုကဲ့သို့မဖြစ်ရန် အဖွဲ့ချုပ်အနေနှင့် ပညာပေးကာ တိတိကျကျ အရေးယူမည့်အကြောင်း ဖြေကြားသည်။

ထိုနေ့အစည်းအဝေး၌ပင် သတင်းစာဆရာများက ဦးနုအား ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ်ဆောင်ရွက်လျှင် ဒီမိုကရေစီသဘောထားနှင့် ဆန့်ကျင်ရာ

- ၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၈ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၉ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။
- ၃ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၃ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

ရောက်မရောက် မေးမြန်းခြင်းကို ဦးနု က ပို၍ပင် ဒီမိုကရေစီ စစ်ကြောင်း ဖြေကြားသည်။ ထို့ပြင် သိပ္ပံပညာထွန်းကားသော ခေတ်ကြီးတွင် ဘာသာရေးကို ရှေ့တန်းထုတ်ခြင်းမှာ အကျိုး ရှိမရှိ သတင်းထောက်များက ဆက်လက်မေးမြန်းရာတွင် ဦးနု က “သိပ္ပံမကလို့ သိပ္ပံဘိုးအေဘဲ ထွန်းကား-ထွန်းကား ဘာသာရေးဆိုတဲ့ အထိန်းမရှိလျှင် လူသတ်လက်နက်တွေ မြောက်မြားစွာလုပ်ပြီး သတ်ကုန်ကြမည်” ဟူ၍လည်း ဖြေကြားသွားသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးတွင် ဘာသာရေးရာ ပါဝင်ရှုပ်ထွေးခြင်း

သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ “၁၉၆၀ ခုနှစ် နှစ်ဦးအတွင်း ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် ညွှန်ကြားလွှာ” စာစောင်တွင် အမတ်လောင်းများ အထူးသတိပြုရန်အချက်တစ်ချက်မှာ “ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြုလုပ်ပေးမည့် အကြောင်း ယည့်မဟာရ” ဟူ၍ ပါရှိသည်။ သို့သော် သန့်ရှင်း ဖဆပလသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ဦးစီးညီလာခံတွင် ဦးနုက သန့်ရှင်းဖဆပလကို လူထုကထောက်ခံ၍ အာဏာရအစိုးရဖွဲ့ရသော် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပေးမည်ဟူ၍ မိန့်ကြားသွားသည်။ ထိုမိန့်ခွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း အတော်ပင် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်စေသည်။ ထောက်ခံကြိုဆိုသူများ ရှိသကဲ့သို့ မကျေနပ်၍ ကန့်ကွက်မှုများရှိခဲ့သည်။

ထောက်ခံကြိုဆိုသော လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်ကို ပခုက္ကူမြို့၌ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ တွေ့ရသည်။ ပခုက္ကူမြို့ ရွှေကူမြတ်စွာဘုရား အာရုံခံတန်ဆောင်း၌ ပြည်ထောင်စုသံဃအဖွဲ့က အစည်းအဝေးကျင်းပပြီး သဘာပတိ ဦးကောသလ္လဆရာတော်က မိန့်ခွန်းပြောရာ “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ” ၏ စေတနာကို ယုံကြည်ကြောင်း၊ သံဃာတော်များနှင့် နိုင်ငံရေးသည် သက်ဆိုင်မှုမရှိသော်လည်း တိုင်းပြည်မှာအရေးကြီးသော အခြေအနေရောက်နေကြောင်း၊ အစိုးရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အခါတွင် မမှားမယွင်းကြစေရန် သတိပေးလိုကြောင်း၊ ဆွေ-ငြိမ်းကို တင်မြှောက်လျှင် မျက်စိငွေတိပိတ် နားကိုပိတ် ပါးစပ်ကိုပိတ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ငါးပါးသီလ၏ တန်ဖိုးကို နားလည်သော ဦးနု ခေါင်းဆောင်သည့် သန့်ရှင်း ဖဆပလကို ထောက်ခံအားပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားသွားသည်။ ဆက်လက်၍ အတွင်းရေးမှူး ဆရာတော် ဦးစက္ကန္တ က မိန့်ကြားရာတွင် သာသနာတော်ကြီးသည် အမှီကောင်းရှိမှ ကြီးပွားနိုင်ကြောင်း၊ ကြာနှင့်တူသော သာသနာသည် ရေတည်း

ဟူသောအမှိုကိုရယူ၍ မြင့်တက်သကဲ့သို့ ဦးနု ခေါင်းဆောင်သော သန့်ရှင်းအဖွဲ့ကို ထောက်ခံအားပေးမှသာ သာသနာကြီးပွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓနှင့်ဦးနု၊ ဦးနုနှင့် ဗုဒ္ဓခွဲမရအောင် ဦးနုသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကိုယုံကြည်အားပေးခြင်းမှာ အထင်အရှား ဖြစ်ကြောင်း၊လက်ရုံးရည်ကိုအားပေးသောအဖွဲ့နှင့်နုလုံးရည်ကိုအားပေးသောအဖွဲ့ကို ခွဲခြားသိရမည်ဖြစ်၍ လက်ရုံးရည်သမားသည် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ရန်သာ နားလည် ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မဲပေးသောအခါ နုရနီရွှေရည်ကို ရတနာသိင်္ဂီရွှေခွက်မှာ ထည့်ပြီး ခွက်စုတ်ထဲမထည့်မိအောင် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားသွားသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ သံသာ ၂၅၀ နှင့် လူ ၅၀၀ ကျော်တက်ရောက်ကြသည်။

ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဗမာ မွတ်စလင်ကွန်ဂရက် (ဗမက) အဖွဲ့ချုပ်ကမူ အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်၌ သန့်ရှင်းဖဆပလ ပြည်လုံးကျွတ်ဦးစီးညီလာခံကြီးမှ ဆုံးဖြတ်ကြေညာခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာပေးမည် ဟူသော ကြွေးကြော်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏သဘောထားကို ထုတ်ပြန် ကြေညာရာတွင်

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၁) ၌ ဗုဒ္ဓ ဘာသာသည် နိုင်ငံတော်၏နိုင်ငံသားအများစုကို ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့်ပြည့်စုံသော ဘာသာကြီးဖြစ်သည်ဟု ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြုသည်ဟု ဆိုထား သည့်အတိုင်း နိုင်ငံတော်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာရေးဆိုင်ရာကို အဆက် မပြတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေက ခွင့်ပြုထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို တိုင်းသူ ပြည်သားများက လက်ခံခဲ့ကြသည်။ အခြားဘာသာ ၄ ရပ်ကလည်း ပြဿနာပေါ်ထွက်မလာခဲ့ပေ။ မူလဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ နေရာတွင် အသစ်တစ်ရပ် အစားထိုးမည်ဆိုသော ပြဿနာပေါ်လာ ရ၌ အခြားဘာသာ ၄ ရပ်က စိုးရိမ်ကြီးလာကြပေမည်။ ထို့ကြောင့် တတ်နိုင်လျှင် နိုင်ငံတော်နှင့်ဘာသာ၊ ဘာသာနှင့် နိုင်ငံတော်ကို တခြားစီလွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိခြင်းသာ နိုင်ငံတော်တွင် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ . . .

စသဖြင့် ဖော်ပြပြီး မိမိတို့သည် လူမျိုးပေါင်းစုံ ဘာသာပေါင်းစုံ ချစ်ကြည်ရေးတို့ကို အဟန့်အတားဖြစ်စေမည့် ဘာသာရေးကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာသော မည်သည့်နိုင်ငံကိုမျှ မထောက်ခံမလိုလားပါဟူ၍လည်း ပါဝင်သည်။^၂

၁ ဗမာ့စေတီသတင်းစာ၊ ၁၄ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။
၂ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ၂၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၅၉။

ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းတော်ကြီးများ အချို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ သည် ဘာသာရေးကိုခုတ်လုပ်သည်ဟု ယူဆကြပြီး သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကျင်းပ၍ သတိပေးရှင်းလင်းကြသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဆရာတော် ဦးဇာဂရ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော ဗမာနိုင်ငံ သာသနာရေးရာအဖွဲ့ချုပ်က သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်သည်။ ၎င်းတို့ရှင်းလင်းသည်မှာ “ကိုယ်ကျိုးရှာနိုင်ရေး သမားတို့သည် ဘာသာရေး သာသနာရေးကို ခုတ်လုပ်ကာ အာဏာရလျှင်ပြီးရော” ဟူသောထုံးဖြင့် ဝါဒလမ်းစဉ် စီမံကိန်းတို့ကို ကြွေးကြော်ဟစ်အော်နေကြကြောင်း၊ ယခင်အစိုးရသည် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာများကို ကျောင်းများ၌မသင်ရန် ပိတ်ပင်ခဲ့ ပါလျက် အာဏာရလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် အခြား ဘာသာ များနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပြုလုပ်မည်ကို မယုံကြည်နိုင်ကြောင်း၊ ယနေ့နိုင်ငံတော်စီးပွား ရေးကျဆင်းနေသည်မှာ အတိတ်အစိုးရ သန့်ရှင်းတို့၏ပယောဂကြောင့် ဖြစ်၍ “ဖောက်ပြန်နေသော နိုင်ငံရေးသမားတစု” ကို ပြည်သူကအာဏာပြန်အပ်ရန် မလို ကြောင်းနှင့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်သူ့အကျိုးသယံပိုးမည့် အမတ်၊ သစ္စာရှိမည့် အမတ်ကိုရွေးချယ်ပြီး ကိုယ်ကျိုးရှာအမတ်၊ ရွှေကြာပင်ခုတ်အမတ်တို့ကို ရှောင် ရှားရန်စသဖြင့် ရှင်းလင်းသတိပေးခြင်းများ ပါဝင်သည်။”

ထိုအတောအတွင်း တည်မြဲဖဆပလက “နိုင်ငံတော်ဘာသာခုတ်”ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာစောင်တစ်ခုကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်ကစ၍ ဦးနု ၏ ဘာသာရေးလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံများကို ထောက်ပြပြီး ဦးနု သည် ဘာသာတရားကိုစော်ကားသူ အသုံးချသူ လူလိမ်လူညာအဖြစ် ရေးသားဖော်ပြသည်။ ထိုသို့ရေးသားချက်များကို ရှင်းလင်းချေပရန် ဦးနု၊ သခင်တင်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဦးအုန်း၊ ဦးဝင်း၊ ဗိုလ်တင်မောင်ကြီးတို့သည် နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် သတင်းထောက်များကိုဖိတ်ကြား၍ တွေ့ဆုံရှင်းလင်းပွဲကျင်းပသည်။ ထိုရှင်းလင်းပွဲ၌ ဦးနု က မိမိတို့အာဏာရလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း ပေးမည်ဟူ၍ ပြောကြားချက်ကို “တစ်ဘက်အုပ်စုမှခုတ်လုပ်သည်”ဟု စွပ်စွဲချက် များကိုဖြေရှင်းသည်။ ဦးနု က မိမိအနေနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြဋ္ဌာန်းပေးမည်ဟု မိန့်ခွန်းထဲထည့်ပြောခဲ့ခြင်းမှာ လူထုအများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြုလုပ်စေလိုသည့် ဆန္ဒပြင်းပြနေသည်ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က မိမိအား ပြောကြားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ပြင် လူထုအများ အပြားသည် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏သဘောထားကို ထုတ်ဖော်ပြောလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် နေကြ သည်ဟုလည်း အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပြောဆိုနေကြသည့်အတွက် မိမိတို့ သန့်ရှင်း

ပထမလ၏သဘောထားကို ကြေညာခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ အခြားဘာသာဝင်များ အနေနှင့် စိုးရိမ်ရန်မလိုကြောင်း စသဖြင့် ရှင်းလင်းသည်။ ထို့ပြင် “ဘာသာကို ခုတ်းလုပ်မည်” ဆိုသောစကားသည် ရင့်သီးကြောင်း၊ အမှန်မှာ မိမိသည် ဘာသာ တရားဖက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်ဖက်အုပ်စုက ဒေါသအာသာတများ ပြင်းထန် နေချိန်မှာ ဒေါသအာသာတ ပြေပျောက်စေရန် ဘုရားကို မိမိဖက်ခြင်းအမှန်ပင် ဖြစ်၍ မိမိတို့ဘုရားဖက်သကဲ့သို့ တစ်ဖက်အုပ်စုကလည်း ဒေါသ အာသာတများ ပျောက်သွားရန်တွေ့ကရာလုပ်မနေဘဲ “ဘုရားကိုနာနာဖက်ကြပါလို့ မေတ္တာချွေ့၍” ထားရန် အကြံပြုရှင်းလင်းပြောကြားသွားသည်။

ဦးနု က ဤသို့သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ ဖြေရှင်းပြီးနောက် တစ်ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံ၌ ၃၉ ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားနေ့ ကျင်းပရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးလွန်းဘော် က အချက်ကြီး ငါးချက် ပါသောမိန့်ခွန်းကို ပြောကြားရာ၌ စတုတ္ထအချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဘာသာရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အထူး တိုင်းပြည်အား နှိုးဆော် ပန်ကြားလိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ-၂၁ (၄) ကိုရည်ညွှန်းလျက် နိုင်ငံရေးကိစ္စအလိုငှာ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာကိုအလွဲသုံးစားမပြုကြရန် လေးနက်စွာတိုက်တွန်းနှိုးဆော် အပ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးကိုအကြောင်းပြု၍ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲရရှိရန်သော်၎င်း၊ မဲမပေးဘဲနေစေရန်သော်၎င်း ဖြားယောင်း သွေးဆောင်မှုသည် ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်လျက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲ ပျက်ပြယ်စေနိုင်သည့် အကြောင်း၊ အချက်အလက်များကိုလည်း သတိပြုစေလိုကြောင်း နှိုးဆော်အပ်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် လွတ်လပ်သောတရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်နိုင်မည့်အကြောင်း ကြိုတင်သတိပေးအပ်ပါသည်။

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၄ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၆ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၁ (၄) ။ နိုင်ငံရေးကိစ္စအလိုငှာ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာကို အလွဲသုံးစားမပြုရ။ ထို့ပြင် လူမျိုးရေးကြောင့်သော်၎င်း၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာရေးကြောင့်သော်၎င်း၊ တဖက်နှင့်တဖက်၊ တဂိုဏ်းနှင့်တဂိုဏ်း မုန်းတီးခြင်း၊ ရန်မှုခြင်း၊ စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်းတို့ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် ရည်ရွယ်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် ပေါ်ပေါက်ရန်အကြောင်းရှိသော အပြုအမူသည် ဤအခြေခံဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်။ ထိုအပြုအမူမျိုးအတွက် အပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်အောင် တရားဥပဒေပြုနိုင်သည်။

၎င်းပြင် သာသနာ့ဘောင်ဝင် သံဃာတော်များမှာ နိုင်ငံရေးမှ လုံးဝကင်းရှင်းသည်ဖြစ်၍၊ သာသနာ့ ကိစ္စကိုသာလျှင် အဓိကထား၍ ဆောင်ရွက်တော်မူကြရန် ရှိသေစွာ တောင်းပန် လျှောက်ထား လိုပါသည်။ အကယ်၍ ရဟန်းတော်များသည် လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်း တခုခုအား၊ အားပေးအားမြှောက် ပြုမှုဆောင်ရွက်ခဲ့ပါလျှင်၊ ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေနှင့် ဘာသာရေးဆန့်ကျင်နေသည်ကို များစွာ စိုးရိမ်စရာ အကြောင်းရှိရာ၊ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် သက်ဆိုင်သမျှမှာ၊ သံဃာတော်များ ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေကြရန် ရှိသေလေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားလိုပါသည်။ ၎င်းပြင် ဘာသာရေးကို အကြောင်း ပြု၍ ရွေးကောက်ပွဲ ကိစ္စအတွက် လှုပ်ရှားနှိုးဆော်ခြင်းသည်လည်း ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည့်ကိစ္စကိုလည်း လေးနက်စွာသတိပြုရန် တိုက်တွန်း သည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် နိုင်ငံရေးတွင် သာသနာရေး စွက်ဖက်မှုမရှိရန် သတိပေးသည့် အတွင်း၌ပင် မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မန္တလေးမြို့၌ ရဟန်းတော်အချို့က ပိုစကားများဖြတ်ယူခြင်း၊ ဆုတ်ဖြဲခြင်း၊ မိမိတို့ အလိုကျသောပုဂ္ဂိုလ်အား မဲပေးအောင်ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊မဲကိုတစ်အိမ်တက်တစ်အိမ် ဆင်းရေစက်ချအလှူခံခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းများကို ခရိုင်ဝန်ကိုယ်တိုင်က မပြုလုပ် ပါရန် တားမြစ်ရသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ထို့ကြောင့် သမာဓိသတင်းစာက မြူနီစပယ် ရွေးကောက်ပွဲမျိုး၌ပင် ထိုမျှ “ဗရုတ်ဗရက်” ဖြစ်နေသော်၊ လာမည့် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ၌မူ “နိုင်ငံရေးထဲ ဘာသာရေး ဆွဲသွင်းထားကြသဖြင့်၊ အဘယ်မျှ လောက် ယောက်ယက်ခတ်လိုက်မည့် ပြောစရာရှိတော့မည်မဟုတ်ချေ”ဟူ၍ ဝေဖန် ရေးသားသည်။^၁

ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြုလုပ်သင့် မသင့် ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တည်မြဲဆဲပလအပေါ် ဦးနု၏ စွပ်စွဲချက်ကို ရှင်းလင်းရန်အတွက် အကြောင်းပြု၍ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ တည်မြဲဆဲပလဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်းက သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပသည်။^၂

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၆ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ (က) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁ ဖီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) အထောက်အတော်သတင်းစာ၊ ၃၀ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

ထိုသို့ရှင်းလင်းရာ၌ ဦးကျော်ငြိမ်းက မိမိအနေနှင့် ဦးနု၏ နိုင်ငံဘာလ ၂၃ ရက်နေ့က သတင်းစာဆရာများနှင့် တွေ့ဆုံပြောဆိုချက်များကို ရှင်းလင်းရန်စီစဉ် ဆဲဉ်ပင် အချို့ မြို့၌ အနိုင်ရရှိသော မြူနီစပယ်လူကြီးများ၏ စာရင်းများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် မည်သည့်အဖွဲ့က မည်သည့်အဖွဲ့ကို “တိုင်းပြည်လူသုနှင့် မတရားလဲ့ ရန်တိုက်” ထားသည်ကို အထင်အရှားတွေ့နိုင်ကြောင်း ပြောကြားသည်။ ဆက်လက်၍ရှင်းလင်းရာတွင် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲပြီးနောက် ဦးနု အဖွဲ့သည် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့အား သတင်းစာ၊ ရေဒီယိုစသည်တို့မှ မတရားစွပ်စွဲချက်များလုပ်သည့်အတွက် မိမိတို့က လိုက်ရှင်းရကြောင်း၊ အစပထမ၌ ထိုမတရားစွပ်စွဲချက်များကို တိုင်းပြည်က မယုံကြည်တန်ရာဟု “ခပ်ပေါ့ပေါ့” နေခဲ့ကြောင်း၊ ဖြေရှင်းရန် ၁၀ ချက်ရှိလျှင် တစ်ချက်ခန့်သာ ပြန်ချေပခဲ့ခြင်းမှာ မိမိတို့အမှားဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးနုအဖွဲ့သည် မိမိတို့အဖွဲ့အား တိုင်းပြည်နှင့် ရန်တိုက်ပေးရာ၌ သာသနာရေး၊ နိုင်ငံရေးအပြင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စများကိုပါ မတရားထည့်သွင်းခဲ့ကြောင်း၊ ဖဆပလခေတ် ၁၀ နှစ်အတွင်းလုပ်ခဲ့သမျှ အမုန်းခံရသည့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကိစ္စများကို ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းဟူ၍ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သာသနာရေး၊ ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ရေးကိစ္စများကို ဦးနုတို့နှင့်သာဆိုင်သကဲ့သို့ ပြောဆိုကြကြောင်း၊ ထို့ပြင် လောကီရေးဖြစ်သော ရွေးကောက်ပွဲ မဲတောင်းသည့်ကိစ္စမှာ နိုင်ငံရေးဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို တင်ပြရမည့်အစား လောကုတ္တရာအရေးဖြစ်သော ဘာသာသာသနာရေးကိုဗန်းပြပြီး ငါးပါးသီလတရားဟော မဲဆွယ်ကြောင်း၊ ဤသို့လုပ်ခြင်းဖြင့် ဘာသာရေးကို ဗန်းပြပြီး ရွေးကောက်ပွဲ မဲမတောင်းရ ဆိုသော ဦးနုကိုယ်တိုင် ပါဝင်ရေးဆွဲခဲ့သော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ဆန့်ကျင်သည့်ပြင် ဦးနုကိုယ်တိုင် ဝန်ကြီးချုပ်အနေနှင့် မစောင့်စည်းနိုင်ခဲ့သော ငါးပါးသီလတရားကို မြဲသယောင် တိုင်းပြည်သို့ ထင်ယောင်ထင်မှားပြုကြောင်း၊ ထိုသို့ပြုရုံသာမက တည်မြဲအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များကို ငါးပါးသီလမမြဲ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယောင်ယောင်၊ ဒေဝဒတ်လက် သစ်ယောင်ယောင်၊ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေကြောင်းများကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းပြောဆိုသွားသည်။

တစ်ဆက်တည်း ရှင်းသွားသည်မှာ တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များသည် တပ်မတော်သားများနှင့် တစ်ကျိပ်တည်း တစ်ဉာဏ်တည်း အတူတူဆိုသည့်သဘော၊ လက်ရှိအစိုးရက ပြုလုပ်နေသည့် လုပ်ငန်းများကို တည်မြဲတို့က ကြိုးကိုင်နေသည် စသည့် ဦးနု၏ တိုက်တွက်ချက်များကို ပြေလည်အောင် တိုင်းပြည်လူသူအား မိမိက

- (က) အထောက်အကူသတင်းစာ၊ ၃၀ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။
 (ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ရှင်းပြခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းပြောကြားသွားသည်။ တစ်ဖန် မိမိအား “ကျော်ငြိမ်း ဟာ အလွန်ညစ်ပတ်တယ်” ဆိုသော ဦးနု၏ပုဂ္ဂလိက စွပ်စွဲချက်သည် လည်းတိုင်းပြည်၌ ယုံ နှံ့နေကြောင်းလည်း ဦးကျော်ငြိမ်းက ထည့်သွင်းပြောကြား သွားသည်။

ထိုသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ၌ပင် နေ့ရှင်းသတင်းထောက်က ဦးကျော်ငြိမ်းအား သန့်ရှင်း ဖဆပလက ကြေညာထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြု လုပ်ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တည်မြဲက မည်သို့မြင်သနည်းဟူ၍မေးရာ ဦးကျော်ငြိမ်းက ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်သင့် မသင့်ကံစွဲကို ဆရာတော်သံဃာတော် များ၏ ဩဝါဒခံယူဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ တိုင်းပြည်၏ဆန္ဒကိုလည်း ခံယူဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် အကျိုးနှင့်အပြစ် မည်သည့်ဘက်ကမျှားသည်ကို လေ့လာဆဲဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားသည်။ ထိုနောက် ဦးကျော်ငြိမ်းက ဆက်လက်၍

သတင်းစာတွေမှတစ်ဆင့် ကျွန်တော် ဦးနုကို မေးချင်ပါတယ်။ လွန် ခဲ့တဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပေးမယ်လို့ ထပ်မံကျေညာ သွား တယ်။ အခြား ဘာသာဝင်တွေရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကိုလဲ မထိခိုက်စေရပါဘူး။ သားရွှေ အိုးထမ်း လာတဲ့ ကိန်းဖြစ်မှာဘဲလို့ ပြောသွားပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပေးမယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပြဋ္ဌာန်းပေး မှာ လဲ တိုင်းပြည်ကို အတိအကျရှင်းပြပါလို့ တောင်းပန် ချင်ပါတယ်။ ဦးနုဟာ ဘယ်လိုမူနဲ့ပြဋ္ဌာန်းပေးတယ် ဆိုကာ ရှင်းမပြထားတော့ ကျင်းပအံ့ဖြစ်တဲ့ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ကြီးမှာ လူထုထဲမှ မဲလို၍ ဒီကံစွဲပြောခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ယူဆ ပါတယ်။

ကျွန်တော်ကဒီလိုမေးတာဟာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာအတိုင်း ဘာသာတခုကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာခဲ့ရင် အခြား ဘာသာတွေရဲ့အခွင့်အရေးကို မထိခိုက်ရင် မဖြစ်ဘူး ဘာသာတရပ်ကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာမယ် ဆိုရင် လုပ်ရိုးထုံးတမ်းမျှားရှိပါတယ်။

ဟူ၍ မှာကြားပြီး ဘာသာတစ်ရပ်ကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာပြီးနောက် တိုင်းပြည်၏ရှင်ဘုရင် သို့မဟုတ် သမ္မတတို့သည် နိုင်ငံတော်ဘာသာကို ကိုးကွယ်သူ များ ဖြစ်ရမည့်အကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်ဘာသာကို မကိုးကွယ်သူတို့မှာ ရှင်ဘုရင် သို့မဟုတ် သမ္မတမဖြစ်နိုင်တော့ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံကို ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အခြား ဘာသာဝင်များ သမ္မတဖြစ်ရန် အခွင့် အလမ်းမရှိတော့၍ တရားမျှတ လွတ်လပ်မှုဆုံးရှုံးကြကြောင်း စသဖြင့် ဝေဖန် ရှင်းလင်းပြောကြားသွားသည်။

မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မန္တလေးမြို့၌ မဲဆွယ်စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှု များတွင် ရဟန်းသံဃာများပါဝင်လာခြင်းကို ခရိုင်ဝန်ကြီးတိုင်က နိုင်ငံဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် သံဃာ့ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အစည်းများကိုပင့်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးအတွက် ပါဝင်စွက်ဖက်မဲဆွယ်ခြင်းများမပြုလုပ်ရန် လျှောက် ထားပြီး ကတိခံဝန်ချက်ပေးရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့တွင် ကတိခံဝန်သဘော တူလက်မှတ်ရေးထိုးသောအဖွဲ့တွင် ဗမာနိုင်ငံသံဃာအဖွဲ့၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရဟန်း ငယ်အဖွဲ့၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရဟန်းပျိုအဖွဲ့ချုပ်၊ အနောက်ပြင်လုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်အဖွဲ့ချုပ်၊ သံဃာ့ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့၊ ရခိုင်သောတုဇနအဖွဲ့၊ ပြည်ထောင်စုသံဃာအဖွဲ့၊ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရွှေဝါရောင်သံဃာအဖွဲ့တို့ ပါဝင် သည်။ တစ်ဖန် များမကြာမီ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့၌ မန္တလေးမြို့ မဟာမုနိဘုရား ကြီး ၄၅ တာ ရတနာဗိမာန်တော်ကြီးတွင် ကျင်းပသော ပါဠိတက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင်း သဘင်တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးလွန်းဘော်က တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်ရေးနှင့် သာသနာသန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေး အကျိုးနှစ်ပါးလုံးပြည့်ဝရန် ရွေးကောက် ပွဲတွင် သံဃာတော်များနှင့် ရဟန်းတော်များ ပါဝင်လှုပ်ရှားခြင်းမပြုရန် ဆရာတော် ကြီးများအား လျှောက်ထားကြောင်း သိရသည်။^၁

ဤသို့ မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပါလီမန်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အတွက် ရဟန်းများပါဝင်လှုပ်ရှားခြင်းကို ဆုံးမပေးပါရန် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးလွန်းဘော်က ဆူးခါးကျောင်းဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓိကို လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို ဆရာတော်က တာဝန်ယူခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ဆရာတော်ကလည်း မန္တလေးတောင် ခြေတွင် ရဟန်းပျိုဆရာတော်များ အစည်းအဝေးကျင်းပပြီး တည်မြဲ ဖဆပလအနိုင် ရရေးအတွက် လုပ်ပေးနေသည်ဟုကြားသိရ၍ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးလွန်းဘော် အား ၎င်းတို့ကို နိုင်ငံရေးမလုပ်ရန် တားမြစ်ပေးခဲ့ပါရန် မိန့်ကြားသည်ကို အခြား

၁ စာထောက်တော်သတင်းစာ၊ ၂၇ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့စေတီသတင်းစာ၊ ၁၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ဆရာတော်ကြီးများကလည်း ထောက်ခံကြောင်း ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာက “သံဃာနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ” ခေါင်းစဉ်ဖြင့်ရေးသားပြီး ဤသို့ရဟန်းပျိုအဖွဲ့၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည် ယခင်မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခါနီး မန္တလေးခရိုင်ဝန်အားပေးခဲ့သောကထိကိုဖောက်ဖျက်ဆုရောက်ကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားထားသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရဟန်းသံဃာများသည် သန့်ရှင်းနှင့်တည်မြဲ ဖဆပလနှစ်ဖက်ကို အသီးသီးအားပေးကာ နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင် လှုပ်ရှားလာကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့၏သဘောထားကိုကြေညာရန် အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို သုံးရက်တိတိကျင်းပသည်။^၁ ထိုနောက် ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာတိုးတက်ပြန့်ပွားရေးအတွက် အချက်ပေါင်း ၁၁ ချက်ပါဝင်သည်။ အဓိက ဆိုလိုရင်းမှာ မိမိတို့အနိုင်ရ၍ အစိုးရဖွဲ့လျှင် ဘုရားအလိုကျ သာသနာတော် အရှည်တည်မြဲတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပြုလုပ်မည့်အကြောင်းနှင့် “ဤဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ကြေညာရေးပြဿနာကို သီးခြားပြဿနာတရပ်အနေဖြင့် ရဟန်းရှင်လူအများ၏ဆန္ဒကို ရယူပြီးသည့်နောက် ထိုရဟန်းရှင်လူအများ၏ဆန္ဒအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ဆုံးဖြတ်ထားပြီးဖြစ်ပါကြောင်း” ဟူ၍ပါရှိလေသည်။^၂

ဤသို့ တည်မြဲကြေညာပြီး တစ်ဆက်တည်း ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒအဖွဲ့ကလည်း သန့်ရှင်း၏ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံတော် ဘာသာပြုလုပ်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သဘောထားကို ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် တည်မြဲ ဖဆပလတို့သည် အာဏာရရှိပါက မည်သို့မည်ပုံဥပဒေများပြုလုပ်၍ “စတုပစ္စယဒါယကာ” ခံကာ အားပေးချီးမြှင့်ပါမည်ဟု ရွေးကောက်ပွဲနီးခါမှ ကတိအမျိုးမျိုး ပေးကြသော်လည်း ထိုအဖွဲ့များ၏အတွင်းသဏ္ဌာန်ဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ၌ နိုင်ငံခြားမှ သွင်းခဲ့သော ဝါဒလမ်းစဉ်များစွန့်လွှတ်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ရဟန်းရှင်လူပြည်သူအများအတွက် သတိချပ်မိစေလိုကြောင်း၊ မိမိတို့အဖွဲ့၏သဘောထားမှာ ရွေးကောက်ပွဲနီးခါမှ မဆွယ်ခြင်းသဘောဖြင့် “ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်ရေးကိစ္စ” နှင့် ပတ်သက်၍ ကတိအမျိုးမျိုးပေးခြင်းအတွက် အပြစ်မတင်လိုသည်နှင့်အမျှ ထိုကတိအမျိုးမျိုးကို ဝမ်းသာအားရပင် လက်ခံနိုင်ပါသည်ဟု ကြေညာသည်။ ထို့ပြင် မိမိတို့အဖွဲ့ကြီးသည် ပါလီမန်အတွင်း၌ဖြစ်စေ အပြင်၌ဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓဝါဒဖြင့် နိုင်ငံခြားမှ

၁ “သံဃာနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ”၊ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၂ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

သွတ်သွင်းလာသော ရုပ်ဝါဒမှန်သမျှကို အမြဲတစေ မြန်မာပြည်မြေပေါ်မှ အမြစ်ပါ မကျန် ပြုတ်အောင် တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းသွားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ထည့်သွင်း ကြေညာထားသည်။^၁

ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒအဖွဲ့က ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ နေ့လယ် ၁၂ နာရီအချိန်တွင် သာယာဝတီခရိုင် မင်းလှမြို့ရှိ ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒ အဖွဲ့တည်ရာဌာနချုပ်၌ အမတ်လောင်းရွေးချယ်ရေး အစည်းအဝေးကျင်းပပြီး ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အဓိကထား၍ ရန်ကုန်ဌာန ချုပ်၏ ချမှတ်သောလမ်းစဉ်အရ ပါလီမန်အတွင်းမှ ဆောင်ရွက်နိုင်သောကိစ္စဖြစ်ရန် လာမည့်ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကို မင်းလှမြို့နယ်မှ ဝင်ရောက်အရွေးခံမည်ဟု ဟော ပြောသွားသည်။^၂ အလားတူပင် အမျိုးသားမဟာမိတ်ပေါင်းစုံ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဘကြီးဘဘေနှင့် ဒေါက်တာဘမော်တို့သည် ဒီဇင်ဘာလကုန်ပိုင်းတွင် မန္တလေးသို့ သွားရောက်၍ စည်းရုံးရေးပြုလုပ်ရာ၌ ဦးနု ၏ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ပြုလုပ်ရေးကိစ္စကို မိမိတို့အဖွဲ့က သဘောကျကြောင်း၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲစဉ်ကပင် ထိုကိစ္စကိုထည့်သွင်းရေးဆွဲရန် ဆွေးနွေး ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ကန့်ကွက်ခဲ့၍ မဆောင် ရွက်ခဲ့ရခြင်းများကို ထုတ်ဖော်ပြောဟောသွားကြသည်။^၃

အထက်ပါ ဟောပြောကြေညာချက်များကို လေ့လာလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်ရေးကိစ္စကို သန့်ရှင်းဖဆပလက စတင်ပြောဆိုသည်။ တည်မြဲ ဖဆပလသည် မဲဆွယ်ရာ၌ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်ရေးကိစ္စကို ဝေဖန်ပြစ်တင်ခဲ့သော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင် နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေး ထွေးထေ့ ယှက်တင် ဖြစ်နေခြင်းမှလွတ်အောင် မဲဆွယ်ခြင်းကိုမပြုနိုင်ချေ။ အခြားသော နိုင်ငံရေး အဖွဲ့များလည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်ရက် သတ်မှတ်ကြေညာချိန်၌ ပါတီကြီးများ၏ အားပြိုင်မှုအနေအထား

အိမ်စောင့်အစိုးရသည် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်ရက် အထိ အကျကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလလယ်အထိ မကြေညာသေးပေ။ သို့ပါလျက် တည်မြဲသန့်ရှင်းဖဆပလပါတီကြီးနှစ်ခုသည် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး နည်းအမျိုးမျိုး

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

သုံး၍ အကြိတ်အနယ်စတင်ပြိုင်ဆိုင်နေကြပြီး ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြိုင်ဆိုင်ကြရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပြင်းထန်သောစကားများဖြင့် ပုတ်ခတ်ရှုတ်ချမှုများ ဖြစ်လာသည့်အတွက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ထုတ် သမာဓိ သတင်းစာက “သွေးချောင်းမစီးရေး” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသား သတိပေးသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများကို ယခုအတိုင်းဆက်လက်ပြုလုပ် ပါက သွေးချောင်းစီးမည့်အရေးကို တွေ့မြင်၍ သတိပေးရေးရကြောင်း၊ အချို့သော မဲဆွယ်စကားများမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား တိုင်းပြည်နှင့် သော်လည်း ကောင်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီကြီးတစ်ခုနှင့်သော်လည်းကောင်း လှည့်တိုက်ထားခြင်းများ ပါဝင်၍ မည်သည့်ဘက်ကမျှ မကောင်းတော့ကြောင်း၊ ဒေါသ ဖြစ်ဖွယ်များ ဖြစ်လာကြောင်း၊ သူစွပ်စွဲ ကိုယ်စွပ်စွဲနှင့် နှောက်ဆုံး သည်းမခံနိုင်အောင် အခြေ အနေဆိုး ရောက်နိုင်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြပြီး

သန့်ရှင်းနှင့်တည်မြဲမှာ တမိဝမ်းတွင်းမှ အတူ ဆင်းလာသူများ ဖြစ်လေရာ တဘက်နှင့်တဘက် အထူးဆင်ခြင်အပ်ပေ၏။ မဟုတ် တန်းတရားသာ လျှောက်ပြောတန်းဆိုလျှင်၊ သန့်ရှင်းဘက်၌လည်း တပုံတခေါင်း၊ တည်မြဲဘက်၌လည်း တပုံတခေါင်း၊ ပြောစရာ စကားများလှ၏။

ဟူ၍ရေးသားသည်။ ထို့ကြောင့် မဲရရန် လူကြိုက်များရန်ချည်းသာ ပြုလုပ်ကြ၍ တိုင်းပြည်နှစ်နာသွားနိုင်သည့်အတွက် တိုင်းပြည်မနှစ်နာစေရန် မဲဆွယ်သည့်အခါ ဒေါသပွားစေမည့်စကားမျိုး ရှောင်ရှားခြင်းဖြင့် သွေးချောင်းမစီးစေရေးအတွက် အကြံပြုသတိပေးကြောင်းဖြင့် ဆက်လက်ရေးသားသည်။

ဤသို့သတိပေးရေးသားပြီး မကြာမီ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ရက်သတ်မှတ် ကြေညာ လိုက်သည်။ ဤသို့ ရက်အတိအကျ သိသောအခါတွင် ပါတီကြီး နှစ်ရပ်သည် ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေး၌ ပြိုင်ဆိုင်မှုအရှိန်အဟုန်ကို ပိုမိုမြှင့်တင်လှုပ်ရှားကြသည်။ ပါတီကြီးနှစ်ရပ်၏ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတွင် တစ်ဦးပေါ်တစ်ဦး ပုတ်ခတ် အပြစ်ရှာ ဟောပြောရေးသားမှုများသာမက မြို့နယ်အောက်ခြေအဆင့်များတွင်ပါ ပဋိပက္ခများ အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ပေါ်လာသည်။ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း၌ပင် ကြွခင်းမြို့နယ် သန့်ရှင်းပဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘကျော် ဦးစီးပြီး အမတ်လောင်း ဦးမောင်မောင်နှင့်

ပြည်ထောင်စုလူငယ်များ၊ ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးများ ပါဝင်သော ပရိသတ် ၅၀ ကျော်တို့သည် ကြံခင်းမြို့နယ် ပေါက်တိုင်း ကျေးရွာ၌ စည်းရုံးရေးတရားဟောပြောရန် ထိုကျေးရွာသို့အဝင်တွင် ကျေးရွာလူထုက “သန့်ရှင်းအလိုမရှိ၊ ဦးနု ဆိုတာ အမှန်စင်စစ်တော့ ကြောင်သူတော်ကြီးပါ” အစရှိသည့် သံချပ်များဖြင့် သံပိုးများ၊ စကောများတီးကာ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသည်။^၁ အလားတူ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ တွင်လည်း မြင်းခြံခရိုင် တောင်သာမြို့နယ် ရွာသစ်ရွာ ၏ သန့်ရှင်း ဗတလစ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးပြန့် ဆိုသူအား ကျေးရွာသူကြီး ဖြစ်သောတည်မြဲ ဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးလက်မ ကသေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်သည့် အမှုတစ်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုသတင်းကိုဖော်ပြရာတွင် ဦးပြန့် သည် အလှူအတွက် အစ်ကိုတော်သူတစ်ဦးကို ဖိတ်ကြားရန်သွားစဉ် ဦးလက်မ က သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း ဦးလက်မ ၏ ထွက်ဆိုချက်မှာမူ သန့်ရှင်း ဗတလစ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးပြန့်နှင့် အပေါင်းပါတစ်စုသည် မိမိအိမ်ကိုခားများ တုတ်များဖြင့် ဝိုင်းဝန်းလာကြသည့်အတွက် ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆက်လက်ဖော်ပြသည်။^၂

အမှန်စင်စစ် တည်မြဲနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလတို့၏ ပဋိပက္ခသည် ရွေးကောက်ပွဲ ရက်အတိအကျ မသတ်မှတ်ရမီကပင် မြန်မာပြည်ရှိ နယ်အချို့၌ ဖြစ်ပွားလျက် ရှိသည်။ မြန်မာပြည်တောင်တန်းဒေသများအထိပင် ဂယက်ရိုက်ပြီး ပြဿနာများ ဖြစ်ပွားသည်။ တောင်ပိုင်းချင်းတောင်ခရိုင် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင် ဗိုလ်အောင်ဖေက တည်မြဲ ဖဆပလတို့၏ မတရားအနိုင်ကျင့်ခြင်းကို အထက်သို့တိုင်ကြား စာပေးပို့သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုတိုင်ကြားစာတွင် ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း သန့်ရှင်းဖဆပလ၊ တည်မြဲဖဆပလနှင့် စီ၊ အန်၊ အို (ခေါ်) ချင်းအမျိုးသားများ အစည်းအရုံး (ခမစ) ဟူ၍ ပါတီသုံးရပ်ရှိကြောင်း၊ ၎င်းတို့အနက် တည်မြဲ ဖဆပလ တို့သည် ချင်းရေးရာကောင်စီတွင် လက်ရှိအာဏာရထားသည့်အတွက် ဥပဒေ လက်လွှတ်လုပ်ကိုင်၍ မတရားဖမ်းဆီးခြင်း၊ ရာထူးပေး၍မဲဆွယ်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက် လှည့်ဖျားမဲ ဆွယ်ခြင်းများပြု လုပ်နေသည့်အတွက် သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် ချင်း အမျိုးသားအစည်းအရုံးများ “အလူးအလဲ” ခံရကြောင်းများပါရှိသည်။^၃

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ (က) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ဤသို့တည်မြဲနိုင်သန့်ရှင်းဖဆပလတို့ ရွေးကောက်ပွဲအကြို ပိုင်ဆိုင်မဲဆွယ်၍ ပဋိပက္ခ ပြဿနာများ ဖြစ်ပွားနေစဉ် အိမ်စောင့်အစိုးရက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပတော့မည်ဟူ၍ ရက်အတိအကျ သတ်မှတ်သည့်အတွက် သမာဓိသတင်းစာက တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေနှင့်ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်မည့် ပါတီကြီးများ၏အခြေအနေကို စိတ်ဝင်စားစွာ ဝေဖန်ရေးသားသည်။ တိုင်းပြည်အခြေအနေကိုရေးသားရာ၌ သမာဓိသတင်းစာ အမြင်၌ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရန် အချိန်မရောက်သေးဟု ယူဆကြောင်း၊ သို့သော် အစိုးရရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပတော့မည်ဟူ၍ ရက်သတ်မှတ်ကြေညာပြီဖြစ်ရာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော် “အကျိုးသမား” များက နိုင်ရန်မလွယ်ဘဲ နိုင်ငံတော် “အကြိုက်သမား” များက နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ မြန်မာလူမျိုး မဲဆန္ဒရှင်တို့သည် အကောင်းလုပ်ပေး သူထက် အကြိုက်လုပ်ပေးသူအား ပုဂ္ဂိုလ်စွဲဖြင့် ကြည်ညိုသူများဖြစ်ကြောင်း လွန်ခဲ့ သော ၁၀ နှစ်အတွင်း မလုပ်နိုင်ခဲ့သောအလုပ်များကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဦးစီးသော အိမ်စောင့်အစိုးရက ၁၀ လနှင့်လုပ်ပေးခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တော်ကို မြို့တော်အင်္ဂါရပ် နှင့်ညီအောင် ပြုပြင်ခြင်းစသော အကောင်းလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ပေးနေသော် လည်း စည်းကမ်းဥပဒေနှင့်ကိုင်တွယ်ခြင်းကို မကျေနပ်ဖြစ်ကာ အိမ်စောင့်အစိုးရ အပေါ် လက်စားချေလိုခြင်း ဆန္ဒများပင် ဖြစ်ပေါ်နေကြကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လျှို့ဝှက်မဲပေးခွင့်ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လက်ရှိအစိုးရ၏ အတိုက်အခံလူများကို မဲပေးရန် မျှော်တော့သည်ဟူ၍ ရေးသားထားသည်။

ထိုနည်းတူ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်ထုတ် သမာဓိသတင်းစာ ၌ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင် မည့်ပါတီများ၏ အခြေအနေကိုလေ့လာ၍ ဝေဖန်ရေးသားရာတွင် တည်မြဲဖဆပလ သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရန် အလွန်အလွန် ကြိုးစားရမည် ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြပြီးနောက် တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့၏ ရင်ဆိုင်ရမည့် အခက်အခဲများကို လည်း ထုတ်နုတ်ဖော်ပြသည်။ ထိုရေးသားချက်တွင် မဲဆန္ဒရှင်များ လိုလားနေသည် မှာ လက်ရှိ “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအစိုးရ” ကို အတိုက်အခံလုပ်သောပါတီဖြစ်ကြောင်း၊ မဲဆန္ဒရှင် အတော်များများသည် တည်မြဲဘက်က အဖမ်းခံရလျှင် ဟန်ဆောင် ဖမ်း သည်ဟု ထင်တတ်ပြီး တည်မြဲဖဆပလ၏ အတိုက်အခံပါတီထဲမှ အဖမ်းခံရလျှင် မတရားအဖမ်းခံရ၍ သနားဖွယ်ရာအဖြစ် ပြောဆိုကြကြောင်း၊ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ တည်မြဲ ဖဆပလက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အစိုးရအား ကူညီထောက်ခံနေခြင်းကြောင့် ဖြစ် ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအခြေအနေတွင် တည်မြဲဖဆပလသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အလွန်ကြိုးစားပါမှ တော်ရုံကျမည်ဟု ယူဆကြောင်း ပါဝင်သည်။

၁ “ရွေးကောက်ပွဲအချိန်မကျသေးခြင်း”၊ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ “တည်မြဲဖဆပလနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ”၊ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၉ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

သမာဓိသတင်းစာ ဌာပင် တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များ၏ အများ
များကို ဆက်လက်ထောက်ပြထားသည်။ သန့်ရှင်းဖဆပလက ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ
တွင် အသုံးပြုမည့် မဲပုံးပေါ်တွင် ဦးနုပုံကိုကပ်ရန် စီစဉ်ထားခြင်းကို တည်မြဲဖဆပလ
တို့က ကန့်ကွက်ခြင်းမှာ မှားကြောင်း၊ ဤသို့ကန့်ကွက်ခြင်းသည် တည်မြဲတို့က ဦးနုကို
ကြောက်ပါသည်ဟု ဝန်ခံရာရောက်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် တည်မြဲခေါင်းဆောင် အချို့
သည် ပြည်သူလူထုက မုန်းတီးအောင် ပြောတတ်ကြသည်ကို မကြာခဏတွေ့ရကြောင်း၊
အထူးသဖြင့် ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး စကားတစ်ခါပြောလျှင် တည်မြဲဖဆပလအတွက်
၁၀ ရာနှုန်း မဲများ ဆုတ်ယုတ်ဆုံး ရှုံးသွားသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ဝေဖန်သံ
ကြားနေရကြောင်း၊ လူအများ သူတော်ကောင်း ယောင်ဆောင်သော ခေတ်တွင်
ဦးကျော်ငြိမ်းက တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ရန် ငါးပါးသီလမြဲရန် မလိုဟူသော
စကားမျိုးပြောလိုက်ခြင်းမှာ မှန်သော်ငြားလည်း လူမကြိုက်သည့်စကားမျိုးဖြစ်
သောကြောင့် ဦးကျော်ငြိမ်း သာလိမ္မာလျှင် ဤစကားမျိုးမသုံးဘဲနေနိုင်ကြောင်း၊
သုံးရန်လည်းမလိုအပ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ နှုတ်မှတ်ပြောလိုက်ခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိဘဲ
အကျိုးသာယုတ်စေကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တည်မြဲ ဖဆပလခေါင်းဆောင်များပြုပြင်
ရမည့် အချက်အလက်များအနက် စကားပြောဆင်ခြင်ရန် အချက်ပါဝင်ကြောင်း
ဝေဖန်သည်။

တည်မြဲ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို သမာဓိ
သတင်းစာ က ထောက်ပြရေးသားသကဲ့သို့ တည်မြဲ ဖဆပလအား လူထုကသဘော
မကျ ဖြစ်နေကြောင်းကို ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ပြုလုပ်
ခဲ့သော မြူနီစပယ် ရွေးကောက်ပွဲက သက်သေထူလျက် ရှိပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ
အရပ်ရပ်ရှိ မြူနီစပယ် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ မြူနီစပယ်လူကြီး
များကသာ အများစု အနိုင်ရရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ သာဓကအနေဖြင့် မော်လမြိုင်
မြို့တွင် မြူနီစပယ်လူကြီးနေရာ ၂၅ နေရာတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလက ၂၅ နေရာစလုံး
၌ အနိုင်ရသွားသည်။ ထိုနည်းတူ အောင်လံ မြူနီစပယ် ရွေးကောက်ပွဲ၌လည်း
ရပ်ကွက် ၁၉ ရပ်ကွက်အနက် သန့်ရှင်းဖဆပလကပင် အားလုံးရရှိသွားသည်။ သို့ဖြစ်
၍ မဲဆွယ်ဟောပြောစည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုများကို နှစ်ဖက်အပြိုင် လွတ်လပ်စွာ
ပြုလုပ်နေကြစဉ်တွင်ပင် သန့်ရှင်း ဖဆပလကို လူထုကအားပေးကြောင်းပေါ်လွင်
သည့်အတွက် တည်မြဲ ဖဆပလအနေနှင့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ လူထု၏

၁ လက်သုတ်၊ “တည်မြဲတွေ့ရဲ့အမှားများ”၊ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။
၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။
၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ထောက်ခံမှုပြန်လည်ရရှိရန် ပိုမိုလှုပ်ရှား၍ လိုအပ်ချက်များပြင်ဆင်ရန် ကြိုးစားလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

တည်မြဲဖဆပလက စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုလိုအပ်ချက်များ

ခြည့်တင်းခြင်း

တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်သည် မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှုံးနိမ့်သော်လည်း အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရရှိရန် ပိုမိုလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် “ဗ၊ ဆ၊ ပ၊ လ၊ အဖွဲ့ချုပ်ပြီးခဲ့သော မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲများ၏ အခြေအနေနှင့် ငါတို့သဘောထား” ဟူသော စာစောင်တစ်စောင်ကို ရေးသားထုတ်ဝေပြီး မိမိတို့၏ အားနည်းချက်များကို စိစစ်ပြသည်။ ၎င်းစာတမ်းတွင် မိမိတို့သည် မြူနီစပယ်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အဘယ်ကြောင့် ရှုံးနိမ့်ရသည်ကို တော်လှန်ရေးသမားများ ပီပီလေ့လာသုံးသပ်ရန် လိုကြောင်း၊ ထိုချွတ်ယွင်းချက်အမှားများမှ သင်ခန်းစာယူ၍ ပြောင်းလဲပြုပြင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် နိဒါန်းပျိုးရေးသားသည်။ ထို့နောက် ဆက်လက်၍ အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တည်မြဲနှင့်သန့်ရှင်း ဖဆပလ ရပ်တည်ပုံများကို ဝေဖန်တင်ပြရာတွင်

... ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အစိုးရက တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေကို လိုက်၍ ခပ်ကြပ်ကြပ်၊ ခပ်ကြမ်းကြမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ တိုင်းပြည် အပေါ်တွင် တကယ့် စေတနာ ကောင်းထား၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်ကိုကား မည်သူမျှ မငြင်းနိုင်။ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာတွင် ချို့ယွင်းချက်များ၊ အမှားများသည်လည်း ရှိသင့်သလောက်ရှိခဲ့သည်ကို ငါတို့တွေ့ရသည်။

ငါတို့ ဖဆပလသည် အဆိုပါချို့ယွင်းချက်များ၊ အမှားများကိုပြုပြင်ရန် အစိုးရအား လက်လှမ်းမှီသမျှ အကြံဉာဏ်များပေးခဲ့သည်။ အစိုးရအနေနှင့်လည်း တတ်နိုင်သမျှပြုပြင်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

... ဦးနု ခေါင်းဆောင်သော သန့်ရှင်းအမည်ခံအုပ်စုသည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း အစိုးရက လွတ်လပ်စွာ တိုင်းပြည်အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ ချို့ယွင်းချက်များ၊ အမှားများတွေ့ရှိကာ

ငါတို့ကဲ့သို့ပင်၊ အပြုသဘောဖြင့် အစိုးရအား အကြံဉာဏ်ပေးနိုင်ခွင့်
 . . . ရှိသော်လည်း၊ ထိုအခွင့်အရေးကို အသုံးမပြုဘဲ၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
 နေဝင်းအစိုးရနှင့် တပ်မတော်အား ပြည်သူလူထုက ရွံ့လာအောင်
 တီးတိုးဝါဒ ဖြန့်ချိခြင်း၊ လူထု အစည်းအဝေးကြီးများ၌ ဝေဖန်
 ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ဖြင့် သူရဲကောင်းလုပ်လာခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသည် . . .
 ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရနှင့် တပ်မတော်အားပင် ပြည်သူ့ရန်သူနေရာသို့
 ရောက်အောင် ပို့ပေးလာသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ လုပ်သမျှ ငါတို့ ဖဆပလ က ခိုင်း၍
 လုပ်သည်ဟု ပြည်သူလူထုကြီးက ငါတို့အား ရွံ့မုန်းလာရန်
 တဆက်တည်း လုပ်ကြံဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြသည်။

ဟူ၍ ရေးသားသုံးသပ်ထားပြီးနောက် ဆက်လက်၍ မြေပေါ်မြေအောက် ကွန်မြူနစ်
 နှင့် သန့်ရှင်းတို့၏ မဟာမိတ် ပူးပေါင်းခြင်း အကြောင်းများကို ဖော်ပြပြန်သည်။
 မြေပေါ်မြေအောက် ကွန်မြူနစ်တို့သည် မိမိတို့တည်မြဲ ဖဆပလ ကို ပြည်သူလူထု
 ထောက်ခံခြင်းဖြင့် အာဏာရသွားမည်ကိုစိုးရိမ်၍ ဦးနု အား ယာယီမဟာမိတ်ပြုကာ
 ပြည်သူလူထုကြီးက မိမိတို့အား ရွံ့မုန်းအောင် တီးတိုးဝါဒဖြန့်ကြောင်း၊ နယ်ချဲ့
 အုပ်စု အားကိုးတို့ကလည်း မိမိတို့အာဏာရလျှင် အမြတ်မထုတ်နိုင်၍ ဦးနု အာဏာ
 ရရေးကို အစွမ်းကုန်ကြိုးစားနေကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ဖြင့် “ဦးနု နှင့် သန့်ရှင်း
 အမည်ခံအုပ်စု မြေပေါ်မြေအောက် ကွန်မြူနစ်အုပ်စု၊ နယ်ချဲ့အုပ်စုနှင့် နိုင်ငံခြားသား
 စီးပွားရေးသမားများသည်၊ တပ်ပေါင်းစုအသွင် ဆောင်လျက်” မိမိတို့အား စုပုံ
 တိုက်ခိုက်လျက်ရှိကြောင်းများကို အကျယ်တဝင့်ရေးသားဖော်ပြသည်။

ထိုစာတမ်းတွင် ဆက်လက်၍ မြို့နေလူတန်းစားများအား စည်းရုံးရာ၌ မိမိ
 တို့၏ ပေါ်လွေမှု၊ အားနည်းမှု နှင့် အမှားများနှင့်ပတ်သက်သော အချက်ပေါင်း
 (၁၁) ချက်ပါဝင်သည်။ အဓိကအချက်အနေနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရလက်ထက် မြို့ပြ
 ရေးရာ ထူထောင်မှုကို အင်တိုက် အားတိုက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ မြို့နေ
 လူတန်းစားများအတွက် အကောင်းများကြားမှ ချွတ်ယွင်းချက် နှစ်နာချက်များ
 အနည်းနှင့်အများရှိခဲ့ရာ ယင်းနှစ်နာချက်များသည် မိမိတို့ တည်မြဲ ဖဆပလ

၁ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ အဖွဲ့ချုပ် ပြီးခဲ့သောမြို့နယ်စနယ် ရွေးကောက်ပွဲများ၏ အခြေအနေနှင့် ငါတို့
 သဘောထား၊ ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။ HDR : Political Papers X 3 (h).

နောက်ကိုးကားလျှင် HDR : Political Papers X 3 (h) ဟု ညွှန်းမည်။

ကြောင့်သာ ဖြစ်ရသည်ဟူ၍ ဦးနု၏ သန့်ရှင်းအမည်ခံအုပ်စုနှင့် ၎င်း၏ မဟာမိတ် တို့၏တီးတိုးဝါဒဖြန့်မှုကို အချိန်မီ တန်ပြန်မပြေရှင်း နိုင်ခြင်း၊ အချို့သောတည်မြဲ ဖဆပလ ရဲဘော်များသည် ဒုက္ခတွေ့ကြုံနေသော ပြည်သူလူထုအား ကူညီရမည့် အစား အာဏာအရှိန်အဝါရှိဟန်ဆောင်ပြီး မောက်မာသဖြင့် ပြည်သူလူထုက အော့နွလုံးနာဖြစ်ခဲ့ခြင်း၊ အချို့သော တည်မြဲအဖွဲ့ဝင်တို့သည် ပြည်သူလူထုထံ ဆွားရောက် ချဉ်းကပ်ရမည့်အစား မိမိအိမ်ကိုရုံးလုပ်ပြီး ပြည်သူလူထုက မိမိထံ လာစေသောနည်းမျိုးဖြင့် ချဉ်းကပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ မကျေနပ်မှုကို ခံခဲ့ကြရကြောင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။

ထိုစာတမ်းထဲမှ “သန့်ရှင်းတို့၏ ပရိယာယ်” ဟူ၍ ဆက်လက်ဖော်ပြရာ၌ မြို့နီစပယ်လူကြီးလောင်းများ၏ အမည်ကိုမဖော်ပြဘဲ ဦးနု ပုံကိုပြ၍ မဲဆွယ်မဲထည့် စေခြင်း၊ နိုင်ငံတော်ဘာသာကိစ္စဖြင့် ရဟန်းရှင်လူများအား မှိုင်းတိုက်ခြင်း၊ သန့်ရှင်း လူများကို လုံချည်နှိပ်ဝတ်စေ၍ အဝါသို့မဲဆွယ်ခိုင်းခြင်း၊ လူတည်မြဲ-မဲသန့်ရှင်း ဟူ၍ အနီလက်မှတ်ကိုင်ကာ အနီကားစီး၍ အဝါမဲပုံးထဲထည့်ရန် စည်းရုံးခြင်းများကြောင့် မိမိတို့ရှုံးနိမ့်ရပုံများကို ရေးသားဖော်ပြသည်။

ထို့နောက် ဤသို့ မြို့နီစပယ် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ရှုံးနိမ့်ရခြင်းကြောင့် သင်ခန်းစာများ ရရှိပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ချွတ်ယွင်းချက်များ ပေါ်လေ့မှုများကို လာမည့် ပါလီမန် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ပြင်ဆင်နိုင်ရန် အချိန်ရှိသေး ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် စည်းရုံးရေးဆင်းရာ၌ တစ်ဖက် အုပ်စု၏ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံတီးတိုးဝါဒဖြန့်မှုများကို စနစ်တကျ ပြည်သူလူထုအား ရှင်းလင်းပြီး၊ မိမိတို့၏ချွတ်ယွင်းချက်နှင့်ပေါ်လေ့မှုများကို ဝန်ခံ၍ ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင် မည့်အကြောင်း ကတိပြုရန်၊ မောက်မာခြင်းမရှိဘဲ ပြည်သူလူထု၏ တစ်အိမ်တက်ဆင်း ချဉ်းကပ်စည်းရုံးရန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်တကွ ဘာသာအသီးသီး၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် ချက်များတွင် လေးစားစွာရိုင်းပင်းရန်၊ “ဦးနု က ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ အဖြစ် လုပ်ပေးမည်ဟုကြေညာခြင်းမှာ တိုင်းပြည်အား လှည့်စားမဲဆွယ်ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း” တိတိလင်းလင်းရှင်းပြရန်နှင့် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ နှိုးနှောဖလှယ်ပွဲမှ ဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်သဘောထားများကို လူထုအကြား ပျံ့နှံ့အောင် ဖြန့်ရန်စသဖြင့် အချက်ပေါင်း ၁၁ ချက်ကို ညွှန်ကြားထားသည်။

ဖော်ပြပါစာတမ်းဖြင့် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ တွင် ဆက်လက်မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားပြီး၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်

နေ့တွင် တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့အနေနှင့် မကြေညာခဲ့သေးသော ရွှေကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းကို စတင်ထုတ်ပြန်သည်။^၁ ထိုကြေညာစာတမ်းတွင် “ယနေ့ ဗမာပြည်၏ အဓိကလိုလားချက်သည် အမျိုးသား စည်းလုံး ညီညွတ်ရေး၊ တိုင်းပြည်အေးချမ်းသာယာရေး၊ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်မြဲရေး၊ ဒီမိုကရေစီ ထွန်းကားရေးနှင့် အမျိုးသားစီးပွားရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေး” များပင် ဖြစ်ကြောင်း စတင် နိဒါန်းပျိုး၍ ထိုလိုလားချက်များကို ဖြည့်စွမ်းခြင်းသည် မြန်မာပြည်၏ လက်ငင်းပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်းပင်ဖြစ်သဖြင့် ပြည်သူလူထု လိုလားချက်ပြည့်ဝရန် မိမိတို့အစိုးရဖွဲ့သည့်အခါ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ တိုင်းပြည်အေးချမ်းသာယာရေး၊ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်မြဲရေး၊ ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေး၊ အမျိုးသားစီးပွားရေး ထူထောင်ရေး၊ ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကျန်းမာရေး၊ အခြားထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ အလုပ်သမားများအရေး၊ ရာထမ်းမှုထမ်းအရေး၊ လျှို့ဝှက်ပုလိပ်ကဲ့သို့ ပြုမူနိုင်သော (စ) သုံးလုံးအဖွဲ့ ဖျက်သိမ်းရေး၊ လူမျိုးစုများနှင့် ပြည်နယ်များအရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးများကို မည်သို့ ဆောင်ရွက်ပေးမည့်အကြောင်းများကို ရှင်းလင်းသည်။^၂

တည်မြဲ ဖဆပလ ၏ ရွှေကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်း ထုတ်ပြန်ခြင်းကို ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ က ဝေဖန်ရေးသားရာတွင် တည်မြဲ ဖဆပလ သည် သန့်ရှင်းကဲ့သို့ မိမိလမ်းစဉ်ကို ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံမခေါ်ဘဲ ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြစ်၍ “ထိုကြေညာချက်မှာ လူတစ်ဦးလက်ရာသာ ဖြစ်ကြောင်း”နှင့် တည်မြဲတို့သည် ယနေ့တိုင် လူတစ်စုဖြင့်သာ စခန်း သွား လျက်ရှိကြောင်း လူထုနှင့် နီးစပ်မှုမရှိသေးကြောင်းကို ဤဝါဒနှင့် လမ်းစဉ်ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် ထင်ရှားကြောင်း စသည်တို့ပါဝင်သည်။^၃

တည်မြဲ ဖဆပလနည်းတူ တစ်သီးပုဂ္ဂလများအဖွဲ့ချုပ်သည်လည်း အထွေထွေ ရွှေကောက်ပွဲ နီးလာသည့်အခါမှသာ ရွှေကောက်ပွဲဝါဒနှင့် လမ်းစဉ်ကို ကြေညာ ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး၊ ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်နှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးမဏ္ဍိုင်ကြီးမှာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ လူမှုရေးမဏ္ဍိုင်နှင့် စီးပွားရေး မဏ္ဍိုင်ကြီးများကို မြှင့်တင်ပေးရေးတို့အတွက် ပါလီမန်၌ အတွင်းအပြင်မေတ္တာ တရားရှေ့ထားပြီး သစ္စာရှိရှိ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရန် ပြည်သူလူထုရှေ့သို့ရောက်ရှိ

၁ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ရွှေကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ပေါ်ပြူလာပရင်းတား ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပုံနှိပ်နှစ်မပါ။

၃ ဗမာ့ဇေတ်သတင်းစာ၊ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ခြင်းဖြစ်၍ ဝိုင်းဝန်းကူညီရန် ပန်ကြားလိုက်ကြောင်း ပါဝင်သည်။ တစ်သီးပုဂ္ဂလများ အဖွဲ့ချုပ်၏ဝါဒကို စာတိုက် ဦးထွန်း၊ သန့်ရှင်းထွက် ဦးမျိုးသန့်၊ ရေနံမြေ သခင်ခန့်နှင့် မြူနီစပယ်လူကြီးဟောင်း ဦးဖုန်း တို့က ဦးဆောင်၍ ရှင်းလင်းသည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီးများက အချိန်ထိုးမြှင့်လှုပ်ရှားခြင်း

အိမ်စောင့် အစိုးရသည် အမတ်လောင်း အမည်စာရင်း တင်သွင်းရမည့် နောက်ဆုံးရက်ကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်ဟူ၍ သတ်မှတ်ကြေညာပေးခဲ့ရာ၌ အခြားမည်သည့် အဖွဲ့မျှစာရင်းမပေးနိုင်မီ သန့်ရှင်း ဖဆပလ က မိမိ၏ အမတ်လောင်းစာရင်းကို ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ထုတ်ပြန်သည်။ ထိုနေ့၌ မြန်မာနိုင်ငံ ၆၈ မြို့နယ်အတွက် အမတ်လောင်း ၂၀၄ ဦးစာရင်းကို ထုတ်ပြန်သည့်ပြင် နောင်နေ့များတွင်လည်း အခြားမြို့နယ်များအတွက် ဆက်လက်ထုတ်ပြန်သည်။ ဤသို့အမတ်လောင်းစာရင်းများကို ထုတ်ပြန်ရာတွင် အမတ်လောင်းများကို ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ဟူ၍ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ထားပြီး အကယ်၍ အဖွဲ့ချုပ်က သတ်မှတ်သော အမတ်လောင်းအား အတည်ပြုခဲ့လျှင် ထိုပထမဟုတ်သတ်မှတ်ထားသော အမတ်လောင်းတစ်ဦးသာလျှင် ဆက်လက်အရွေးခံလျက် ကျန်အမတ်လောင်းများသည် အချိန်မီနုတ်ထွက်ပေးရမည်ဟု သန့်ရှင်းအဖွဲ့ချုပ်က ညွှန်ကြားချက်ထုတ်ပြန်သည်။ ထိုနည်းတူ ပထမဟုတ် သတ်မှတ်ပေးသော အမတ်လောင်းကို စိစစ်ရေးအဖွဲ့က ကန့်ကွက်၍ အပယ်ခံရလျှင် ဒုတိယလျာထားသော အမတ်လောင်းက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက် တတိယ အမတ်လောင်းသည် အချိန်မီ မိမိတင်သွင်းလွှာကို ရုပ်သိမ်းရမည်ဟုလည်း ညွှန်ကြားထားသည်။ ပထမနှင့် ဒုတိယအမတ်လောင်းများ အပယ်ခံရလျှင်လည်း တတိယအမတ်လောင်းက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။ အမတ်သုံးဦးထက်ပို၍ သတ်မှတ်သည့် ဒေသများ၌လည်း အထက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူ၍ ညွှန်ကြားချက်များထုတ်ပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလသည် အမတ်လောင်းအမည် တင်သွင်းရေးကိစ္စကို အခြားပါတီများထက် ဦးစွာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

တည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ကမူ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့မှစတင်၍ အမတ်လောင်းစာရင်းကို ကြေညာနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့တွင်ပင် ရန်ကုန်မြို့၌ တစ်သီးပုဂ္ဂလအဖွဲ့ချုပ်မှ

၁ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၁၉ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ ဗမာ့ဓမ္မသတင်းစာ၊ ၂၂ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၃ ဗမာ့ဓမ္မသတင်းစာ၊ ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၄ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၅ (က) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) ဗမာ့ဓမ္မသတင်းစာ၊ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

သန့်ရှင်းလူထွက် ဦးမျိုးသန့် က ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှအရွေးခံရန် အမည် တင်သွင်းလွှာတစ်စောင်တင်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့ချုပ်မှ စိန်ဘရားသား ဦးထွန်းစိန် က ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှအရွေးခံရန် အမည်တင်သွင်းလွှာ တစ်စောင်တင်သွင်းသည်။ ပမညတမှ သခင်လှကြွေပြည်သူ့သံမဏိမှ ဦးသန်းမောင်၊ တတိယအုပ်စုမှ ဘကြီး ဘဘေတို့ကလည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန် အမည်တင် သွင်းလွှာများ အသီးသီးတင်သွင်းကြသည်။

ဤသို့ပါတီအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက ရွေးကောက်ပွဲအတွက် အမတ်လောင်း အမည်စာရင်း တင်သွင်းသည့်တစ်ချိန်တည်းတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများကို ယခင်ကထက် ပိုမိုအရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ လုပ်ကိုင်လာကြသည်။ သန့်ရှင်း ဖဆပလအဖွဲ့ သည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးအတွက် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ကြေညာချက်ကို ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု က ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့၊ သီမိဖြူကွင်း လူထုစည်းဝေးပွဲ မိန့်ခွန်းတွင် ထည့်သွင်းမြွက်ကြားသည်။ ဦးနု၏မိန့်ခွန်းတွင် ဖဆပလအဖွဲ့၏ ရွေးကောက်ပွဲကြေညာချက်ကို ရန်ကုန်မြို့ရှိ မြို့တော်သူမြို့တော်သားများမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုသူ ပြည်ထောင်စုသားများသို့ ပြောကြားလိုကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရှိရေးအတွက် လူထုက ထောက်ခံမည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် မလိုလောက်သေးဘဲ မိမိအားထောက်ခံသည်ဆိုသော လူထု၏မဲများ မဲပုံးထဲရောက်ရှိရန် လက်ရွေးစင် လုပ်သားများလိုအပ်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်းအဖွဲ့သည် လူထုထောက်ခံမှုရသည်ဟူ၍ ဘဝင်မြင့်ပြီး ပေါ့ပေါ့ဆဆလုပ်မိ၍ လိပ်ကိုရှုံးသောယုန်ကဲ့သို့ မဖြစ်စေလိုကြောင်းဖြင့် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ဝင်များအား သတိပေးသွားသည်။ တစ်ဖန် တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့တို့၏လှုပ်ရှားမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြောဆိုရာတွင် တည်မြဲ ဖဆပလခေါင်းဆောင် များသည် “ရှုံးရင်လဲနိုင်ရမည်” ဟု ပြောဆိုဟောပြောနေကြကြောင်း၊ ထိုအသုံး အနှုန်းမှာ အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤသို့ ရှုံးလျှင်လည်း နိုင်ရမည် ဟူသောစကားများ သုံးစွဲနေသူများကို ဖက်ဆစ်ဟုမခေါ်လျှင် မည်သူ့ကိုခေါ်မည် နည်းဟူ၍ ပြောကြားသည်။ ဤသို့ တည်မြဲများခြောက်လှန့်ခြင်းများကို ကြောက်ရန် မလို၊ တည်မြဲဖဆပလများ ရမ်းကားလာလျှင် တိုင်းသူပြည်သားတစ်ရပ်လုံးက လက်ပိုက်ကြည့်မည်မဟုတ်ဟူ၍လည်း ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားသည်။

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။
၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။
(ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

ဒီဇင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့ လူထုအစည်းအဝေးတွင် သခင်တင်၊ ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ သခင်ပန်းမြိုင်၊ ဗိုလ်တင်မောင်ကြီး၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင်၊ ဒေါ်ခင်ကြည်၊ ဦးဝင်း၊ ဦးရာရှစ်၊ ဦးအုန်း၊ ဦးသန်းဆွေနှင့် သန့်ရှင်းအလံတော် အောက်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများ စုံညီစွာတက်ရောက်သည်။ ဦးနု၏ မိန့်ခွန်းပါအတိုင်း သန့်ရှင်းဖဆပလ မဲပုံးများထဲသို့ မဲရောက်ရှိရေးအတွက် လက်ရွေးစင်လုပ်သားများ လိုအပ်သည်ဟုဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သခင်ကျော်ထွန်း၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ သခင်ပန်းမြိုင်၊ ဒေါ်ခင်ကြည်၊ ဦးဝင်း၊ ဗိုလ်တင်မောင်ကြီးနှင့် ဦးအုန်းတို့အား စည်းရုံးရေး၌ အချိန်ပြည့်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် လိုသည့်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲတွင်ပါဝင်ကြ မည်မဟုတ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

ဦးနု၏ ထိုနေ့မိန့်ခွန်းတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်အချက်တစ်ချက်မှာ ပြည်ထောင်စု ကြီးတွင် လ၊တ၊မ၊သ ဟူသော အသံကြီးလေးလုံး ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း၊ “လ”သည် “လူ”၊ “တ”သည် “တည်မြဲ”၊ “မ”သည် “မဲ”၊ “သ”သည် “သန့်ရှင်း” ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ် ရကြောင်း၊ အားလုံးပေါင်းသောအခါ “လူတည်မြဲမဲသန့်ရှင်း” ဟုအဓိပ္ပာယ်ရကြောင်း၊ ဤအသံကြီးကြားရပြီးဖြစ်၍ တည်မြဲခေါင်းဆောင်များ သံဝေဂ ရလောက်ပြီဟု မိမိယုံကြည် ကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်း ပြောကြား သွားသည်။ ထို့နောက် ဦးနုက မိမိပြောကြားချက်များမှာ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးတွင် ပြောရိုးပြောစဉ် ဟောပြော ချက်များဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့အာဏာရလျှင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ရက် နေ့ကကမ္ဘာအေးကုန်းတော်ကြီး၌ ကျင်းပသည့် ညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ကြေညာ ထားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြည်သူလူထု အများ သတိရစေရန် ထပ်မံရှင်းလင်း ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဖြည့်စွက်ပြောကြား သွားသည်။

ထိုအခါမှစ၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလသည် ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေး အတွက် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ရက်အထိ မဲဆွယ်ရန် အစီအစဉ် ရေးဆွဲသည်။ ထိုအစီအစဉ်အရ သန့်ရှင်းအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယ သခင်တင်နှင့်ဗိုလ်မှူးအောင်တို့က မြို့နယ်များသို့ဆင်းကာ စည်းရုံး၍ ဦးနုနှင့်ဒေါ်ခင်ကြည်တို့က ဌာနချုပ်မှာရုံးထိုင်၍ ရန်ကုန်မဲဆန္ဒနယ်ကိုးနယ် ၌သာ ဟောပြောစည်းရုံးမည်ဖြစ်သည်။

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၅၉။

၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၆၀။

(ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၆၀။

၃ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ယင်းအစီအစဉ်အရ သခင်တင်သည် ကချင်ပြည်နယ် အပါအဝင် အထက် မြန်မာပြည်ကိုစည်းရုံးရန် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်မှ ၂၃ ရက်အထိ ခရီးထွက်သည်။ မန္တလေး၊ ပန်းမော်၊ မြစ်ကြီးနား၊ ကသာ၊ အင်းတော်၊ နမ့်ခန်း၊ ဝန်းသို၊ ကောလင်း တို့၌ မဲဆွယ်တရားဟောသည်။ အပြန်ခရီးတွင် မြင်းခြံနှင့် ရမည်းသင်း တို့ကိုဝင်၍ စည်းရုံးသည်။ ရန်ကုန်သို့ပြန်ရောက်သောအခါ ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့၌ ဖဆပလ စံပြကွက်သစ်တွင် တရားဟောသည်။ ဗိုလ်မှူးအောင်ကား အစီအစဉ်အတိုင်း ဇန်နဝါရီလနောက်ဆုံးပတ်တွင် ရော့ဂတီတိုင်း ဖျာပုံခရိုင်နှင့် ဗိုလ်ကလေးမြို့များ သို့မဲဆွယ်ခရီးထွက်သည်။

ဒေါ်ခင်ကြည်ကား မူလအစီအစဉ်ထက်ကျော်လွန်၍ရန်ကုန်အပြင်အခြားမြို့နယ် များသို့ဦးဝင်း၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့နှင့်အတူခရီးထွက်သည်။ ကြို့ပင်ကောက်၊ မင်းလှ၊ သာယာဝတီ သုံးဆယ်၊ ထန်းတပင်(တောင်ငူ)၊ ပဲခူးကုန်း၊ ကညွတ်ကွင်း၊ ကျောက်တံခါး၊ ဝေါ၊ သနပွင်၊ ပဲခူးမြို့နှင့်ပြည်မြို့တို့၌စည်းရုံးဟောပြောသည်။ ရောက်ရာအရပ်တွင် လူထုက ဒေါ်ခင်ကြည်ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ဇနီးအဖြစ်ဖြင့် စိတ်ပါဝင်စားစွာတွေ့ဆုံကြသည်။ ဦးဝင်းနှင့် ဒေါ်ခင်ကြည်တို့ မဲဆွယ်ဟောပြော ချက်များတွင် ကာတွန်းဆရာတို့က ဦးနုကို စိတ်ပုတီးပုံဖြင့် ရေးဆွဲခြင်း အကြောင်းများ၊ ဦးဗဆွေကို ကျားစီးပုံဖြင့်ရေးဆွဲခြင်းအကြောင်းများ၊ လူတည်မြဲ

- ၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၂ (က) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ဂ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၄ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၅ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၆ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၇ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၈ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၉ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၀ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၁ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၄ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၁၅ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

မဲသန့်ရှင်း ဆောင်ပုဒ်များ ပေါ်ပေါက်လာပုံအကြောင်း များပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် တည်မြဲ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများကြောင့် သန့်ရှင်းကို ထောက်ခံသူ များလာသည့် အကြောင်းများကိုလည်းမဲဆွယ်တရားဟောသူတို့က ရှင်းလင်းပြောကြားကြသည်။

ရန်ကုန်မြို့တော်တစ်ဝိုက်၌ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု ကိုယ်တိုင်စည်းရုံး လှုပ်ရှားသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မြောက်ဥက္ကလာပမြို့သစ်၌ ကျင်းပ သောလူထုအစည်းအဝေးတွင် ဦးနု က တရားဟောပြောသည်။ အချို့နေရာများတွင် သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင်များ၏ ဆွေးနွေးပွဲဟူ၍ တွေ့ဆုံကြခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ပရိသတ်များပြားလှသဖြင့် တရားဟောပြောပွဲကြီးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားကြ ရသည်။ ဦးနု သည် ပြည်ထောင်စုလူငယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးတို့ကို ဦးတည်၍လည်း စည်းရုံးရေးဟောပြောသည်။ ဇန်နဝါရီလလယ်မှစ၍ လကုန် ပိုင်းအထိ အင်းစိန်၊ ကြို့ကုန်း၊ သာကေတ၊ စမ်းချောင်း၊ ဒေါပုံ၊ အလုံ၊ ကျောက်မြောင်း၊ ဒလ စသည့် နေရာဌာနတို့၌ ဆက်လက်ဟောပြောသည်။

ရန်ကုန်ခရိုင် ပြည်ထောင်စုလူငယ်များ၏ ကတိသစ္စာခံယူပွဲကို ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့၌ ကျောက်မြောင်းရပ်ကွက်တွင် ကျင်းပရာ ဦးနု ကိုယ်တိုင်တက်ရောက် မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။ ဦးနုက သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ တရားပွဲများ မကျင်းပမီ ကတိသစ္စာသုံးရပ်ကို ဆိုရမည်ဟုလည်း ညွှန်ကြားထားသည်။

၁ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၅ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၆ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၇ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၈ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၉ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၁၀ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၁၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၃၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၁၂ (က) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ဤသို့ ဦးနု ဦးဆောင်သော သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ၎င်း၏ အာဘော်သတင်းစာများက စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးသားကြသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် ဩစထြောင်စုနေ့စဉ်သတင်းစာတွင် ဦးနုကိုဘုန်းနိမ့်အောင် မီးနေထဘီ သုံးမည်ဟူသော သတိပေးစာတစ်စောင် ရရှိကြောင်း၊ သို့သော် ဦးနု ဘုန်းနိမ့်အောင် ထဘီကမလုပ်နိုင်၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကသာ လုပ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သတ်မှတ်ထားသောနေရာသို့ မပျက်မကွက် တရားဟော မည့်အကြောင်း ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

သန့်ရှင်းအဖွဲ့များ၏ စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများ၌ လူထုအား အဓိကဟောပြော ချက်မှာ ဒီမိုကရေစီလမ်းသွယ်နှင့် ဖက်ဆစ်လမ်းသွယ်နှစ်ခုသို့ ရောက်နေကြောင်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလနိုင်လျှင် ဒီမိုကရေစီ၊ သန့်ရှင်းဖဆပလရှုံးလျှင် ဒီမိုကရေစီဆုံးရှုံးခြင်း ဖြစ်ကြောင်းဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။

ဦးနု၏ ဟောပြောချက်များတွင် တည်မြဲ ဖဆပလဘက်က မိမိအားမတရား ပြောဆိုရေးသားမှုများကြောင့် ကျောင်းထိုင် ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးကပင် သည်းခံ ရန် ဂရုတစိုက် ဩဝါဒပေးလာကြောင်း၊ ဤသို့မိမိအား “ဝိုင်းတွယ်” နေကြသည်မှာ မိမိအဖို့ ကောင်းသည်ဖြစ်၍ ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးသည်အထိ တည်မြဲက အတိုက်အခံ ရေးသားရန် တိုက်တွန်းသည်ဟူ၍ပင် ဦးနုကဆိုလေသည်။ ထို့ပြင် ဦးနုက မိမိသည် သာလျှင် ယခုအချိန်တွင် တစ်ဖက်က တည်မြဲ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေလျှင် ပြည်သူ လူထုထောက်ခံမှုအတွက်

- (၁) ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အမှားတွေအားလုံးကို လူသိ နတ်ကြား ရဲရဲကြီး ဝန်ခံမယ်။
- (၂) အဲဒီရဲရဲကြီး ဝန်ခံပြီးတော့မှ ဒီအပြစ်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို ခွင့် လွှတ်ကြည့် တောင်းပန်မယ်။
- (၃) အဲဒီလို တောင်းပန်ပြီးတော့မှ လူထုရဲ့ ထောက်ခံမှုကို ပြန်လည်ရရှိ နိုင်တဲ့စည်းရုံးရေးလမ်းစဉ်ကို စံနစ်တကျရေးဆွဲမယ်။

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၂ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 (ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 (ဂ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၄ ခေတ်သစ်သတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(၄) အဲဒီလိုရေးဆွဲပြီး ငွေ၊ အဝတ်အစားအသောက်အစရှိတဲ့ နိုင်ငံရေး လာဘ်ထိုးမှုတွေကို နည်းနည်းကလေးမှ အားမ ကိုးဘဲ ခေါင်းဆောင်ကြီးငယ်တွေရဲ့ စင်ကြယ်မှု၊ သတ္တိ- ဇွဲ - စွန့်စားမှု - အရည် အချင်း တွေကိုသာ အားကိုးပြီး စည်းရုံးမယ်”

ဟူ၍ ပြောကြားသည်။

ဦးနု က နိုင်ငံရေးသမားများသည် အချိန်မီ အမှားမပြင် နိုင် ကြ လျှင် ပြည်ထောင်စုကြီးရေတိမ်နစ်မည်ကို အလွန်စိတ်ပူ၍ ဟောပြောခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ယုံကြည်ရန်ပြောကြားသည်။ ဦးနု ၏ မိန့်ခွန်းစကားအချို့မှ ခေတ်သစ္စာနေ့စဉ် သတင်းစာ ၌ အထူးထုတ်ဖော်ပြုလုပ်တွင်

ဒီမိုကရေစီဗီမာန်ကို ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ကြီး တည်ဆောက်နိုင်သို့ဆိုတာဟာ လွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး၊ တည်မြဲ တဖွဲ့ထဲနဲ့လဲ မဆောက်နိုင်၊ သန့်ရှင်းတဖွဲ့ထဲနဲ့လဲ မဆောက်နိုင်ပါဘူး၊ သန့်ရှင်းအာဏာရရင်လဲ တည်မြဲ အကူအညီယူရမှာဘဲ၊ တည်မြဲ အာဏာရရင်လဲ သန့်ရှင်း အကူအညီယူရမှာဘဲ

ဟူ၍လည်းကောင်း

ကျွန်တော်တို့ အာဏာရရင်လဲ တည်မြဲတွေကစပြီး တရားဝင်တဲ့ အားလုံးအတိုက်အခံနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေကို ဒီမိုကရေစီအခွင့် အရေး ဒင်ပြည့်ကျပ်ပြည့်ပေးပါမယ်

ဟူ၍လည်းကောင်း

တည်မြဲတွေအာဏာရရင် ကျွန်တော်တို့ကိုဘာမှမပေးပါနဲ့ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံစည်းမျဉ်းဥပဒေထဲမှာပါတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့် အရေးတွေကိုသာ ပေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကျေနပ်ပါပြီ

ဟူ၍လည်းကောင်း ပါရှိလေသည်။’

တည်မြဲပဆပလ ခေါင်းဆောင်များ၏ ဗိုဗိုအားထုတ် စည်းရုံးမှုများ

သန့်ရှင်း ပဆပလ ခေါင်းဆောင်များက မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လုပ်ငန်းကို ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်ကြသည့်နည်းတူ တည်မြဲ

ပထမလခေါင်းဆောင်ကြီးများကလည်း အားသွန်ခွန်စိုက်လှုပ်ရှားကြသည်။ တည်မြဲ
ပထမလခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်
ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် တည်မြဲ ဗတလစ လူထုစည်းဝေးပွဲကျင်းပရာ တွင်
မူးဝေသွားသည်အထိ တရားဟောပြောသည်။ ထိုနေ့ဟောပြောပွဲတွင် ဗိုလ်ခင်မောင်
ကလေးက

ကနေ့ကစပြီး ၃၆ ရက်မြောက်တဲ့နေ့မှာ တိုင်းပြည် ကံကြမ္မာ
ဖန်တီးမဲ့ ရွှေ့ကောက်ပွဲကြီးလာတော့မယ်။ အဲဒီရွှေ့ကောက်ပွဲမှာ
မဲပေးမှားရင် ဒီရွှေ့ကောက်ပွဲဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နောက်ဆုံး
ရွှေ့ကောက်ပွဲလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ရုပ်ချောချော စိတ်ပုတီးလက် ဆွဲပြီး
ရွာရိုးလျှောက်လိမ်တဲ့လူ မလိုချင်ဘူး၊ ၅ ပါးသီလမြဲပါလို့ဟောပြီး
လူတည်မြဲ မဲသန့်ရှင်းလို့ လိမ်ခိုင်းတယ်။ မုသာဝါဒမမြဲသူက
တိုင်းပြည်ကို ငါးပါးသီလမြဲရမယ်လို့ဟောတာ ကောင်းသလား

စသဖြင့် ဟောကြားပြီး လူထုနှင့် အတိုင်အဖောက်ပြုလုပ်ရာ “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း
အစိုးရကို ဘယ်သူပင့်လာသလဲ” ၊ “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး
လုပ်ပါ။ စစ်ဗိုလ် ၆ ယောက်လဲ ဝန်ကြီးတက်လုပ်ပါလို့ပြောတာ ဘယ်သူလဲ” ဟူသော
မေးခွန်းများကို ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးက စတိုင်၍ ပရိသတ်များက ဦးနှုတ်ကြောင်း
ပြန်အော်ကြသည်။ လာမည့်ရွှေ့ကောက်ပွဲတွင် မဲပေးမမှားကြရန်နှင့် တည်မြဲ
ပထမလကို မဲပေးကြရန် တိုက်တွန်းသွားသည်။^၁

ထိုနေ့ လူထု အစည်းအဝေးတွင် ဦးဗဆွေ ကိုယ်တိုင်ကလည်း တစ်နာရီခွဲ
ကြာမျှ မိန့်ခွန်း ပြောကြားသွားသည်။ ၎င်း၏ မိန့်ခွန်းတွင် တိုင်းပြည်ကို လူမမာ
ဘဝမှ လွန်မြောက်အောင်လုပ်ပေးသော “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ” ကို ကျေးဇူးတင်
ရမည့်အကြောင်း၊ “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရ လုပ်ဆောင်ချက်” များကို မူအားဖြင့်
ထောက်ခံသော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မိမိတို့တည်မြဲ
ပထမလနှင့် မညီညွှံ့မသက်ဆိုင်ကြောင်း၊ မြို့နယ် သာယာရေး လုပ်ငန်းများကို
စေတနာနှင့် အစိုးရကလုပ်သော်လည်း အခြေအနေသုံးသပ်၍ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းဖြင့်

၁ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ဂ) ဗဟိုသတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

လူထုအား ပညာပေးရန် လိုအပ်ခြင်းကို အစိုးရက သုံးလေးလနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ချွတ်ယွင်းအားနည်းချက်များဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲပြီးလျှင် ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ နှုတ်ထွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး မိမိတို့ တည်မြဲအဆပလ အစိုးရအနိုင်ရ၍ အစိုးရ ဖြစ်လာလျှင် လက်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ မလုပ်သင့်သော လုပ်ငန်းများကို အကုန်ဖျက်ပစ်မည့်အကြောင်း၊ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက် သည်များကိုမူ ပြုပြင်၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည့်အကြောင်း ရှင်းလင်းကာ

အုပ်ချုပ်ရေးဌာနတွေမှာ အခုဝင်ရောက်အမှုထမ်းနေကြတဲ့စစ်ဘက် အရာရှိ အမှုထမ်းတွေကို ကျွန်တော်တို့ အစိုးရဖြစ်ရင် ဘယ်စစ်ဘက် အရာရှိတွေကိုမှ အုပ်ချုပ်ရေး ဌာနတွေမှာ မရှိစေဘူး ဆိုတာ ကတိပေး

ကြောင်းဖြင့် ဟောပြောသွားသည်။

ဦးဗဆွေဟောပြောချက်များကို အယ်ဒီတာချုပ်ဦးသိန်း (၉၀၈) ဦးစီးသော ခေတ်သစ္စာနေ့စဉ်သတင်းစာ က အထူး အလေးပေးရေးသား၍ ဝေဖန်ချက် ပေးသွားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ထုတ် ခေတ်သစ္စာနေ့စဉ် သတင်းစာ တွင် ဦးဗဆွေ၏ ထိုနေ့မိန့်ခွန်းမှာ “လက်ရှိ နိုင်ငံရေးလောကထဲတွင် ဂယက်ရိုက်တုန်လှုပ်သွားသည်အထိ ပြတ်သားလှသည်” ဟူ၍ နိဒါန်းပျိုးပြီး

တည်မြဲအဆပလတို့သည် တရားခံအငှားလိုက်သည့်ဘဝ ရောက်ရှိနေခြင်း၌ အချို့နေရာများတွင် ၎င်းတို့၏ နောက်လိုက် ငယ်သားများ တခါတရံ ရှေ့တန်း ခေါင်းဆောင်များ၏ အပြောမဟုတ်၊ အလုပ်မတတ်၊ စေတနာလွန်ကဲမှုများကြောင့် ဖြစ်ရသော်လည်း၊ အများအားဖြင့်မူ တဘက်သော အတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတို့၏ တန်ပြန် ဂျောက်တွန်းမှု ခံရခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရလေရာ၊ တည်မြဲအဆပလတို့ အနေနှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးဗဆွေ မိန့်ကြားသွားသကဲ့သို့၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အစိုးရ၏တိုင်းပြည် တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သော လုပ်ငန်းရပ်များကို ကျေးဇူးတင်ထောက်ခံသည့်တိုင်၊ တဘက်မှမသမာ၊ ခြေထိုးမှု၊ နိုင်ငံရေး အမြတ်ထုတ်မှုများကိုရှင်းလင်းတိုက်ဖျက်သည့်အနေဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အစိုးရတို့ ဆောင်ရွက်ချက်တို့မှာ ၎င်းတို့နှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်

ကြောင်း တိတိ ကျကျ ကျေညာလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရလေသည်။

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ထိုသတင်းစာ၌ပင် မီးပွင့် ဆိုသူက “ဦးဗဆွေ၏ ပြတ်သားသော မိန့်ခွန်းတရပ်” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသားသေးရာ သန့်ရှင်း ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ “ဦးနုကပြည်သူလူထုအား မလိမ့်တပတ်လုပ်ထားသောပြဿနာကြီး” တစ်ရပ်ကို ဦးဗဆွေက ပြတ်ပြတ်သားသား ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း

လွန်ခဲ့သော ၈ လကျော်ခန့်က ကျင်းပခဲ့သော ဦးနု၏ သတင်းစာ ကွန်ဖရင့်တွင် သတင်းစာ ဆရာတဦးက သန့်ရှင်းဖဆပလ အစိုးရ ဖြစ်လာလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနအသီးသီးမှ စစ်ဘက်အရာရှိများကို ဘယ်လိုသဘောထားပါသလဲဟု မေးမြန်းခဲ့ရာ ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်းနှင့် တွေ့ရဦးမှာဘဲဟု ဦးနုက ခပ်လွယ်လွယ်နှင့် အဖြေပေးခဲ့သည်။

ယနေ့ သန့်ရှင်းဥက္ကဋ္ဌကြီးဦးနုထက် တည်မြဲဥက္ကဋ္ဌကြီးဦးဗဆွေက ပို၍ ပြတ်သားနေပေတော့သည်။

ဟူ၍ ဦးနုနှင့် ဦးဗဆွေအား နှိုင်းယှဉ်ပြသည်။

တည်မြဲဖဆပလခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကဲ့သို့ ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ် တိုင်း ခရိုင် များတွင် လည်းကောင်း စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ကြသည်။ သို့သော် တည်မြဲ ဖဆပလခေါင်းဆောင်များအနက် အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဗဆွေသာလျှင် ရန်ကုန်သာ မက မြို့နယ်များသို့ လှည့်လည်စည်းရုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ နံနက် ၆ နာရီ၌ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ် တည်မြဲ ဖဆပလအမတ်လောင်း ရဲဘော်ဘသိန်း အနိုင်ရရေးအတွက် ရေကျော်လမ်းရှိ ဦးမောင်မောင်ကျောင်းတိုက်၌ တရားဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်ရာ ဦးဗဆွေတရား ဟောသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းက ရဲဘော်ဘသိန်းသည် ဦးနုနှင့် အပြိုင်အရွေးခံရမည် ဖြစ်၍ နေ့ညမရွေး အကူအညီပေးရန်ကိုလည်း မှာကြားသွားသည်။^၁

ထိုနောက်တွင် ဦးဗဆွေသည် မြန်မာပြည်တစ်ခွင်တွင် လှည့်လည်စည်းရုံးရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည်။ ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် တနင်္သာရီတိုင်းသို့ ခရီး

၁ “အပြတ်သားဆုံးစံချိန်”၊ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ မီးပွင့် “ဦးဗဆွေ၏ ပြတ်သားသော မိန့်ခွန်းတရပ်”၊ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊

၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ထွက်၍ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်အထိ မြိတ်မြို့နှင့် ထားဝယ်မြို့တွင်လည်းကောင်း၊
 ဇန်နဝါရီလ ၁၂ နှင့် ၁၃ ရက်များတွင် မော်လမြိုင်မြို့တွင်လည်းကောင်း၊
 ဟောပြောသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်မှ ၂၅ ရက်အထိ မြင်းခြံ၊ ပခုက္ကူ၊
 မြစ်သား၊ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ အမရပူရ၊ ပျဉ်းမနားနှင့် လယ်ဝေးမြို့နယ်များသို့
 လည်းကောင်း ဆက်တိုက်လှည့်လည်ဟောပြော လှုပ်ရှားလေသည်။^၁ ဤသို့
 လှည့်လည်တရားဟောပွဲများ ကျင်းပရာတွင် ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပွားခဲ့ပုံကို
 ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်ထုတ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၌ ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်း
 ဖော်ပြချက်အရ ဦးဗဆွေသည် စစ်ကိုင်းမြို့သို့ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်တွင် ရောက်
 ရှိပြီး စစ်ကိုင်းမြို့မ တည်မြဲပဆပ်လအမတ်လောင်း ဦးဝါအံ၏ နေအိမ်ဝင်းအတွင်း၌
 နယ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြောင်း၊ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲသို့ အခြား
 အဖွဲ့အစည်းများကလည်း လေ့လာသူများအဖြစ် တက်ရောက်ကြောင်း၊ ဦးဗဆွေသည်
 လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြရာတွင် ပမညတသည်
 လာမည့် ပါလီမန် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲမရနိုင်ကြောင်းနှင့် အာဏာလည်း
 မရနိုင်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြောကြားသွားသည်။ ထို့နောက် မရှင်းလင်းပါက
 မေးခွန်းမေးနိုင်ကြောင်း၊ ဦးဗဆွေက ဘိတ်ခေါ်ရာ စစ်ကိုင်းမြို့ မြောက်တံခါးရပ်နေ
 ဦးဘဇံက ပမညတ မဲမရနိုင်၊ အာဏာမရနိုင်ဟု “အဘယ့်ကြောင့်ပုတ်ခတ်” နိုင်ပါ
 သနည်းဟု မေးခြင်းကို ဦးဗဆွေက အခါအခွင့်ကြည့်ပြီး ဝေဖန်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း
 ပြေဆိုသည်။ ဦးဘဇံက တစ်ဖန် မကျေနပ်၍ “တထစ်ချပြောနိုင်ပါသလား” ဟူ၍
 မေးပြန်ရာ ဦးဗဆွေက “ဒီလူ အပြင်ဘက် ဆွဲထုတ်ပါလား၊ ကျုပ်ကိုတမင်သက်သက်
 ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ စော်ကားနေတယ်” ဟု အမိန့်ပေးသည် ဆို၏။ ဦးဘဇံက မဟုတ်ပါကြောင်း
 မေးစရာရှိလျှင် မေးပါဟူ၍ ပြောသောကြောင့် မေးခြင်းဖြစ်သည်ဟုပြောသော်လည်း
 တည်မြဲပဆပ်လအဖွဲ့ဝင်များက ဦးဘဇံကို မောင်းနှင်ဆွဲထုတ်သည့်ပြင် “ဒီလူ
 မူးနေတယ် ရူးနေတယ်” ဟု မတရားစွပ်စွဲကြသေးသည် ဆိုသည်။^၂

၁ (က) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ဂ) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀၊ ၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ “တည်မြဲ ဦးဗဆွေ၏ ဒီမိုကရေစီ”၊ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ရန်ကုန်မြို့တွင်း လှည့်လည် စည်းရုံး လှုပ်ရှားမှုကိုမူ ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် အခြားခေါင်းဆောင်အချို့က ဆောင်ရွက်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရွေးကောက်ပွဲရက် နီးကပ်လာသည်နှင့်အမျှ တည်မြဲဖဆပလခေါင်းဆောင်များသည် တရားဟောပြောရုံ မကဘဲ တစ်အိမ်တက်ဆင်း ဟောပြော မဲဆွယ်ခြင်း ပြုလုပ်ကြသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဦးကျော်ငြိမ်းသည် ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း၊ မဲဆန္ဒနယ် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အမတ်လောင်း ဦးခင်မောင်လတ်နှင့် ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း တည်မြဲဖဆပလ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရှိရေး ကော်မတီဝင်များနှင့်အတူ ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း မဲဆန္ဒ နယ်အတွင်းရှိ ၂၅ လမ်း၊ ၂၆ လမ်း၊ ကမ်းနားလမ်း၊ ဒါလဟိုဇီလမ်း၊ ကုန်ဈေး တန်းလမ်း၊ တရုတ်တန်းလမ်းများရှိ ကုန်သည်ပွဲစားများနှင့် ရပ်ကွက်ပြည်သူ လူထုအား တစ်အိမ်တက်ဆင်း၍ ရင်းနှီးစွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း ပြုလုပ်သည်။ ဤသို့တွေ့ဆုံရာ၌ ဦးကျော်ငြိမ်း က မိမိတို့သည် ကုန်သည်ကြီးများနှင့် စက်မှု လက်မှုလုပ်ငန်းများကို အားပေးလိုကြောင်း၊ အခက်အခဲများကို နားလည်ကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် အခွန်တော်အရာရှိများနှင့် စသုံးလုံးအရာရှိများ၏ ဒုက္ခပေးခြင်းကို ကုန်သည်ကြီးများခံနေရခြင်းကို သိရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မိမိတို့အနိုင်ရ၍ အစိုးရ ဖြစ်လျှင် အခွန်အခများ လျော့ပေါ့ပေးပါမည့် အကြောင်းများကို ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးသွားကြောင်း သိရသည်။

ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် တည်မြဲဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များသည် ရန်ကုန်မြို့တွင်း လူထုစည်းဝေးပွဲများကို သန့်ရှင်းဖဆပလကဲ့သို့ မကြာခဏကျင်းပနိုင်ခြင်းကို မတွေ့ ရပေ။ ဇန်နဝါရီလအတွင်း၌ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒ နယ်တွင်ရှိသော ဗိုလ်သူရလမ်းနှင့် ပိတောက်တန်းထိပ်၌လည်းကောင်း၊ ၂၃ရက် နေ့ ညနေ ခုနစ်နာရီခွဲ၌ သိမ်ဖြူတိုက်နယ် မန္တလေးလမ်းထိပ်နှင့် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် လမ်းထောင့်တွင် သိမ်ဖြူတောင် မဲဆန္ဒနယ်တည်မြဲအမတ်လောင်း ဦးကျော်ငြိမ်း အနိုင်ရရေးအတွက် လူထုအစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့ နံနက်တွင်လည်း ရန်ကုန်မြို့ သိမ်ဖြူတွင်း၌ လူထုအစည်းအဝေးကျင်းပသည်။ ထို အစည်းအဝေးသို့ ရန်ကုန်မဲဆန္ဒနယ်ကိုးနယ်မှ တည်မြဲအမတ်လူထုမှာ သိမ်ဖြူတွင်း တစ်ခုလုံးအပြည့်ဖြစ်သည်။ ထိုလူထုအစည်းအဝေးသို့ တည် မြဲ ဖ ဆ ပ လ ဥ က္က ဌ ဦးဗဆွေ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ငြိမ်း တို့က တရားဟောပြောကြသည်။ ဦးဗဆွေ၏ ဟောပြောချက်တွင် မိမိတို့သည် ဒီမိုကရေစီ ယုံကြည်ကြသူများဖြစ်၍ ဦးနုတို့

၁ (က) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ မြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

အာဏာရှိစဉ်က သတ္တိရှိနှင့်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရန်ပြောခဲ့ကြောင်း၊ မိမိတို့သည် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ အပြတ်အသတ် အနိုင်ယူပြရန်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုစဉ်က ဦးနုသည် မိမိတို့ပြောကြားချက်ကို ရင်မဆိုင်ရဲဘဲ မဟုတ်မမှန်နည်းလမ်းဖြင့် အာဏာတည်မြဲရန် ကြိုးစားခဲ့ကြောင်းများ ပါဝင်လေသည်။

ဦးကျော်ငြိမ်း၏ ဟောပြောချက်များတွင်မူ သန့်ရှင်းတို့သည် အာဏာကို မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို ရယူလိုကြကြောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကြီး အနိုင်ရရေးအတွက် လုပ်ကြံမှုကြီးများကျူးလွန်ရန် ကြံစည်နေကြကြောင်း၊ ထိုညစ်ပတ်လုပ်ကြံမှုကြီးများတွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် သုံးလေးရက်အလိုတွင် ၎င်းတို့၏ လူကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခိုင်းပြီး တည်မြဲကလပ်သည်ဟု စွပ်စွဲမည်ကို ကြောက်ရကြောင်း၊ သန့်ရှင်းနှင့် ပမညတတို့သည် ဟန်လုပ်၍ဆဲဆိုနေကြသော်လည်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် အပေးအယူလုပ်နေကြောင်း၊ သန့်ရှင်းနိုင်မည်ယူဆရသော နေရာကို ပမညတက ရှောင်ပေးသကဲ့သို့ ပမညတက နိုင်မည့်နေရာတွင် သန့်ရှင်းက ရှောင်ပေးလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်းများ ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် ဗိုလ်ရဲလှတို့၏ မဲဆန္ဒနယ်များတွင် ရှုံးပါက ကန့်ကွက်ရန် ပြင်ဆင်ထားကြကြောင်း၊ မဲပြားခိုး၍ တည်မြဲအပေါ် လိမ်လည်အမှုဆင်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တည်မြဲဖဆပလကို မဲပေးမည့်လူထုကြီးသည် လွယ်အိတ်ယူခြင်း၊ အပေါ်အင်္ကျီဝတ်ခြင်း မပြုကြစေလိုကြောင်းဖြင့် ဦးကျော်ငြိမ်းက အကြံပေးသွားသည်။^၁

ပမညတ နှင့် အခြားထွဋ်မြိုင်သူများ၏ မြိုင်ဆိုင်မဲဆွယ်မှုများ

တည်မြဲဖဆပလနှင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ခုက အားပြိုင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆင်းကြသည့်နည်းတူ ပမညတ ကလည်း ပမညတအမတ်လောင်းများ အနိုင်ရရေးအတွက် လှုပ်ရှားကြသည်။ ပမညတ တိုင်းသဘာပတိများသည် နယ်ဆင်း၍ စည်းရုံးရေးပြုလုပ်ရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အထက်မြန်မာပြည် တိုင်းသဘာပတိအဖွဲ့တွင် ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဦးဘငြိမ်း၊ ဗိုလ်ထွန်းကြိုင်၊ ဗိုလ်ထွန်းဝင်း၊ အလယ်မြန်မာပြည် တိုင်းသဘာပတိအဖွဲ့တွင် ဗိုလ်မှူးဖိုးကွန်း၊ ဗိုလ်တင်ထွန်း၊ ဗိုလ်ညိုမောင်၊ ဗိုလ်တင်ထွန်းအောင်၊ ရဲဘော်သန်း၊ သာယာဝတီနယ်အတွက် ဝိဓူရ သခင်ချစ်မောင်နှင့် သခင်ဘဟန် စသဖြင့် အသီးသီးတာဝန်ယူ

၁ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။
၂ (က) မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

ကြသည်။ ၎င်းတို့အနက် ဗိုလ်မှူး ဖိုးကွန်းအဖွဲ့သည် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ စတင်၍လည်းကောင်း၊ သခင်ချစ်မောင်တို့က ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့မှ စတင်၍လည်းကောင်း ခရီးထွက် လှုပ်ရှားကြသည်။

ပမညတ အဖွဲ့အနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိရေးအတွက် လှုပ်ရှားရာတွင် အခြားအဖွဲ့များထက် အခက်အခဲရှိပေသည်။ ပမညတအမတ်လောင်း အတော်များများမှာ ထောင်တွင်း၌ အချုပ်ခံနေရခြင်း၊ အချို့ အမတ်လောင်းများမှာ ရန်ပုံငွေ လုံးဝမရှိ၍ အလှူခံထွက်ရခြင်းကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာ အချုပ်ခံနေရသော အမတ်လောင်းများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စ ဆွေးနွေးရန် ဝိဓူရ သခင်ချစ်မောင်က ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်ထောင်သို့ သွားရောက်ကာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊ မန္တလေး၌ အရွေးခံမည့် ပမညတအမတ်လောင်း သခင်ရန်ခွဲမှ ငွေကြေးမရှိ၍ အလှူခံထွက်ခြင်းများ^၁ ပင် ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ပမညတ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း၏လှုပ်ရှားမှုတွင် ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့် အမတ်လောင်းများကို ထောင်ထဲမှ ထုတ်နိုင်ရေးမှာလည်း တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ပမညတ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သော သခင်လွင်၊ သခင်လှကြွေ၊ ဗိုလ်စန်းမောင်နှင့် ဦးကိုကိုလေးတို့သည် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဖြူနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြရာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးက တိုင်းပြည်လုံခြုံရေးကို မထိခိုက်စေမည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို လွှတ်ပေးမည် ဟူ၍ သဘောတူညီမှုရရှိလေသည်။^၂ တစ်ဖန် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင်လည်း သခင်လွင်နှင့် ဗိုလ်စန်းမောင်တို့သည် တရားရေးဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းအောင်နှင့် သွားရောက် တွေ့ဆုံပြီး ထောင်တွင်းရှိ အမတ်လောင်းများနှင့် လွတ်လပ်စွာ ဆွေးနွေးခွင့်ရရန် တင်ပြရာတွင်လည်း တရားရေးဝန်ကြီးက စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသည်။^၃ ဤသို့ဖြင့် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် သခင်လွင်နှင့်အဖွဲ့သည် ထောင်တွင်းရှိ ပမညတအမတ်လောင်းများနှင့် ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံပြီး ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မည့်ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သည်။^၄

၁ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ယင်း

၄ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၅ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၆ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

အထက်ပါ အခက်အခဲများအပြင် ပမညတအဖွဲ့တွင်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မင်ပြလည်မှု၊ မကျေနပ်မှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်ပြန်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့မှစ၍ ပြည်လုံးကျွတ် ပမညတ ကွန်ဖရင့်ကျင်းပပြီး အမတ်လောင်းများ လျာထားခဲ့ရာ လောင်တွင်းရောက်နေသူအချို့မှာ အလားအလာရှိလျက်နှင့် အမတ် လျာထားခြင်းမခံရခြင်းနှင့် အမတ် အဖြစ် လျာထားသူအချို့ကို ပြန်နုတ်ထွက်စေ ခြင်းများကြောင့် ပမညတအဖွဲ့အတွင်း၌ ထောင်တွင်းလူနှင့် ထောင်ပြင်လူတိုက်ပွဲ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အစ်ကို ဦးအောင်သန်း ကိုလည်း အမတ်လောင်းစာရင်း၌ ထည့်ရန် မေ့ထားသည်ဆိုပြီး ဦးအောင်သန်းက မကျေနပ်ဖြစ်သဖြင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလအနေဖြင့် ဝင်အရွေးခံရန် စီစဉ်သည်။ ၎င်းကို သဘောမတူကြ၍ နုတ်ထွက်ခိုင်းကြသည်ကို ဦးအောင်သန်းကလည်း နုတ်ထွက် မပေးဟုငြင်းဆန်သည်။ ထိုအခါ သခင်လှကြွေနှင့် ခင်မောင်ဦးတို့က ဦးအောင်သန်း ကို တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသောအခါ ဦးအောင်သန်းက ပမညတ လုပ်ရပ်များကို လုံးဝ သဘောမတူကြောင်း၊ ကြွေးကြော်ထားခဲ့သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးသဘော ထားကို ဖျောက်ဖျက်ထား၍ မကျေနပ်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်သို့ရောက်နေကြသော သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များကို အမြန်ဆုံးကြေးနန်းရိုက်ခေါ် ရသည်အထိ အခြေအနေရှုပ်ထွေးသွားသည်။ ထို့ပြင် ပမညတ အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်သော ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီကလည်း မကျေနပ်မှုများဖြစ်ပေါ်ကာ ပမညတ မှဲ့ခွဲထွက်မည့် အခြေအနေများ ဖြစ်နေသည်။

ပမညတသည် ပါတီတွင်း အခက်အခဲများ ပြဿနာများရှိသည့်ကြားထဲ မှာပင် ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အမတ်လောင်းများ လိုက်နာပြုကျင့်သင့်သည့် ရွေးကောက်ပွဲကျင့်ဝတ်များ ပါဝင်သော ကမ်းလှမ်းချက်တစ်စောင်ကို အခြား ပါတီများသို့ ပေးပို့သည်။ ထိုကမ်းလှမ်းချက်တွင်

- (က) လူမသတ်ကြစတမ်း
- (ခ) မဲမခိုးကြစတမ်း
- (ဂ) မခြိမ်းခြောက်စတမ်း
- (ဃ) ပြည်သူလူထုကို သွေးကွဲအောင် မလုပ်ကြစတမ်း
- (င) အချင်းချင်း အာသာတ မထားကြစတမ်း၊

စသည်တို့ ပါဝင်သည်။

၁ ဇော်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ဇော်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ပမညတ ဌာနချုပ်တွင်လည်း ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့၌ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပ၍ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင် ဘုတလင်မဲဆန္ဒနယ် အမတ် လောင်း ဦးသိန်းဖေမြင့်က ပမညတ၏ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ သဘောထားနှင့် ဆောင်ပုဒ်များကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်က လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲသည် ယခင်ကထက် ပိုမိုလွတ်လပ်၍တရားမျှတသော အခြေအနေများ ရှိကြောင်း၊ “ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ”သည် အာဏာကို ပြည်သူလူထုက ရွေးချယ် တင်မြှောက်သော ကိုယ်စားလှယ်များလက်သို့ လွှဲအပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီး ခိုင်လုံကြီး အနေနှင့် ဘက်လိုက်မှုမရှိအောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်မှုများကို မြင်တွေ့ရ၍ ချီးကျူး ကြောင်း ထည့်သွင်း ပြောကြားသည်။ ထို့နောက် ပမညတအနေနှင့် တစ်ပါတီက လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်၍ စစ်အာဏာရှင်စစ်ဝါဒအန္တရာယ်ကို တားဆီးကာ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ထိန်းသိမ်းရေး၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး၊ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေး၊ သင်ပုန်းချေ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်မှု တည်ဆောက်ရေး ဟူသော အဓိကဆောင်ပုဒ်များကို ကိုင်စွဲကာ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲကို ဝင်မည့် အကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားသွားသည်။ ထို့ပြင် ပမညတ ဗဟိုသဘာပတိအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကွန်ဖရင့်၌ ပမညတ၏ အားကို မပြန်စေဘဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်စည်းရုံး နိုင်သော မဲဆန္ဒနယ်များတွင်သာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန် မူချထားကြောင်းကို လည်း ရှင်းလင်းသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့်ရှင်းလင်းပြောထားသည့်အတိုင်း ပမညတတို့သည် နယ်တိုင်းမှာ ဝင်ရောက်အရွေးခံခြင်း၊ မဲဆွယ်ခြင်း မပြုလုပ်ပေ။ မူလအစီအစဉ် ဖြစ်သည့် သဘာပတိအဖွဲ့များ ဖွဲ့ထားသည့်အတိုင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့ကြောင့် အချို့ဒေသများတွင် အထူး တက်တက်ကြွကြွ လှုပ်ရှားမှု ရှိခဲ့သည်။ အလယ်ဗမာပြည် တိုင်း ပမညတအဖွဲ့သည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလဆန်း ၃ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် မကွေးတိုင်း ရေနံချောင်း မဲဆန္ဒနယ်၌ “ရဲရဲကြီး မဲပေးကြ”ဟူသော စာတမ်းတစ်စောင်ကို ထိုမဲဆန္ဒနယ် ပမညတ အမတ်လောင်း ဦးခင်မောင်မြ တာဝန်ခံ၍ ထုတ်ဝေသည်။ ထိုစာစောင်တွင် “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ”သည် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ မတရားခြိမ်းခြောက်မှု များကို တိကျပြတ်သားစွာ အရေးယူသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကတိပေးထားပြီဖြစ် ကြောင်းများကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ တပ်မတော်ကပွဲရုံ၌ ပြောကြားချက်များကိုလည်းကောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် ၏ မြန်မာ့အသံမှ ဗိုလ်ချုပ်အစိုးရ၏ စတုတ္ထသုံးလပတ် သက်တမ်းအတွင်း လုံခြုံရေး

အခြေအနေ ဆွေးနွေးပြောဆိုချက်များကို လည်းကောင်း ကောက်နုတ်ဖော်ပြပြီး ထိုကတိပေးချက်များအရ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်မည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် မည်သူ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကိုမှ ကြောက်ရွံ့ရန် မလိုဘဲ ရဲရဲမဲပေးရန် နှိုးဆော်ထားသည်။ ထို့ပြင် မတရားမှုများ ခြိမ်းခြောက်မှုများတွေ့ရှိလျှင် သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံများကို ချက်ချင်း တင်ပြရန်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် မြို့နယ်ပမညတ ခရိုင်ပမညတအဖွဲ့များသို့ အမြန် တင်ပြရန်လည်း ထည့်သွင်းထားသည်။

ပမညတ သဘာပတိ အဖွဲ့ဝင်များသည်လည်း မိမိတို့ အရွေးခံမည့် မဲဆန္ဒ နယ်များသို့ ကိုယ်တိုင်သွားရောက်ကြသည်။ ဥပမာ ဝိဇ္ဇာသင်ချစ်မောင်သည် ကျန်းမာရေး အခြေအနေမကောင်း၍ တရားမဟောနိုင်သည့်တိုင် သာယာဝတီ မင်းလှမြို့နယ်သို့ ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိပြီး လူထုတရားပွဲ တက် ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူ ဌာနချုပ် သဘာပတိ အဖွဲ့ဝင် ဦးကျော်မြင့်သည် မော်လမြိုင်မြို့ ပမညတ ဆိုင်းဘုတ်တင်ပွဲသို့သွားရောက်၍ မိန့်ခွန်းပြောကြားစည်းရုံး ခဲ့သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့် ကိုယ်တိုင်က ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ဘုတ်လင်မဲဆန္ဒနယ်သို့ နှစ်ကြိမ်ရောက်ခဲ့သည်။ ပထမအကြိမ်မှာ အမတ်လောင်းအမည် တင်သွင်းသည့်နေ့မှ စစ်ဆေးလက်ခံသည့်နေ့အထိဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယအကြိမ်မှာ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက်မှ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့အထိဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ နှစ်ကြိမ် လှည့်ရာ ရွာပေါင်း ၁၀၀ ကျော်သို့ ရောက်ရှိပြီး လူထုအစည်းအဝေးပေါင်း ၉၀ ကျော်တွင် ဟော ပြောခဲ့သည်။

ထိုသို့သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များ ကိုယ်တိုင် နယ်ဆင်းဟောပြော စည်းရုံးခြင်း ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ရန်ကုန်တွင်း၌လည်း ပမညတ အမတ် အချို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို တွေ့ရသည်။ ဦးအောင်သန်း ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေး အတွက် ပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီသည် ဦးအောင်သန်း ထောင်မှမထွက်မီ ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်ကတည်းကပင် ကြိုတင်လှည့်လည် စည်းရုံးရေးဆင်း၍ ပြင်ဆင်ပေးသည်။ ဦးအောင်သန်း ထောင်မှ လွတ်သောအခါ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက် နေ့ခင်းဘက်တွင် အလုံနှင့် စမ်းချောင်းတွင်လှည့်လည်ပြီး ညဘက်တွင် အလုံမစ်ရှင်လမ်း ဓမ္မာရုံတွင် တရား

၁ ရဲရဲကြီးမဲပေးကြ။ HDR: Political Papers X 3 (c).

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ သိန်းဖေမြင့် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံ၊ မန္တလေး၊ ယုဝတီ ရောင်စုံပုံနှိပ်တိုက်၊ ပုံနှိပ်နှစ်ပေါ့။

ဟောပြောရာ လူထု ၁၀၀၀ ခန့် တက်ရောက်ကြောင်းသိရသည်။ ဦးအောင်သန်းသည် ဇန်နဝါရီလ ၁၇၊ ၁၈ နှင့် ၁၉ ရက်များတွင် အလုံ ထီးတန်းလမ်း၊ အလုံ ဆရာမှတ်ကြီးလမ်းနှင့် စမ်းချောင်း မြသိန်းတန် ဓမ္မာရုံများ၌ ဆက်တိုက်တရားဟောပြော စည်းရုံးသွားသည်။

ရွေးကောက်ပွဲဝင်မည့် အမတ်လောင်း ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင် မဲဆွယ်ခြင်း ရှိသကဲ့သို့ အင်းစိန်တောင်ပိုင်း၌ အရွေးခံမည့် ပမညတအမတ်လောင်း ဦးတိပိဝမ်း အောင်နိုင်ရေးအတွက် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ည ၇ နာရီတွင် ပမညတတရားပွဲကျင်းပရာ သခင်လှကြွေနှင့် ဗိုလ်အေးကြိုင် တို့က ဟောပြော မဲဆွယ်စည်းရုံးပေးကြသည်။

ပမညတ၏ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ကိုတွေ့ရသည်။ ၎င်းမှာ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့၌ ပမညတသဘာပတိအဖွဲ့ဝင် သခင်လှကြွေ၏ ပန်ကြားလွှာပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းပန်ကြားလွှာတွင် သခင်လှကြွေက မိမိ အနေဖြင့် ပမညတသဘာပတိအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှအရွေးခံခြင်းမပြုတော့ဘဲ သိမ်ဖြူမြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်၌ အရွေးခံမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထိုကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်တွင် သန့်ရှင်း အမတ်လောင်း ဗိုလ်မှူးအောင် ကို မဲထည့်ကြပါရန် ပန်ကြားဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါအချက်အရ ပမညတသည် သန့်ရှင်းဘက်သို့ပါသည်ဟူ၍ ပြောနိုင်သော်လည်း စစ်တောင်းမြို့နယ် ပမညတများ ပိုစတာကပ်ခြင်းသတင်းကို လေ့လာသော အခါတွင် ပမညတအားလုံး သန့်ရှင်းဘက်မပါဟူ၍ မြင်ရပြန်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဇန်နဝါရီလ ပထမအပတ်၌ စစ်တောင်းမြို့နယ် ပမညတ၏ ပိုစတာများတွင် “မင်းလှလေးလောင်းပြိုင် သတ်တာ သန့်ရှင်းဖဆပလ၊ ပြန်ပေးဆွဲတာ သန့်ရှင်း၊ အာဏာရူးတာ ကိုကြီးကောင်း၊ မူမရှိတာ သန့်ရှင်း၊ ဘာသာရေး ခုတုံးလုပ်တာ ကိုကြီးနု၊ ၁၀ နှစ် ၁၀ မိုး ဦးနှု ဖဆပလ တိုင်းပြည်ကို ဘာလုပ်ခဲ့ပေးသလဲ” ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒအဖွဲ့ကလည်း ရွေးကောက်ပွဲနီးကပ်ချိန်တွင် ပိုမိုလှုပ်ရှားလာသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြည်သူ့ဆန္ဒ အဖွဲ့ချုပ်

၁ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဦးထွန်းစိန် လက်မှတ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြည်သူ့ဆန္ဒ အဖွဲ့ အမတ်လောင်းများသို့ ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်သည်။ ထိုညွှန်ကြားချက်တွင် အဖွဲ့ချုပ်က အမတ်လောင်း တစ်ဦးလျှင် မဲပုံးကပ် စက္ကူ ၁၅၀၊ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်း ရွက်ရေ ၁၀၀၀၀၊ ပို့စတာ ၅၀၀ စသည်တို့ကို အခမဲ့ထောက်ပံ့ ကြောင်း၊ အထက်မြန်မာပြည် အမတ်လောင်းများက မန္တလေးမြို့ မန္တလာဘုမ္မိ ဦးတင်မောင်ထံ၌လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်ပြည်လမ်းတစ်လျှောက် အမတ်လောင်းများ၊ ရွှေတောင်မြို့ဦးစောလှိုင်ထံတွင်၊ ဦးစောလှ (ပန်းတောင်း) မှတစ်ဆင့်လည်းကောင်း၊ ကျန်အောက်မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်နှင့် မြေလတ်ပိုင်းအမတ်လောင်းများသည် ဌာန ချုပ်တည်ရှိရာ အမှတ် ၂၀၄၊ ပန်းဆိုးတန်းတွင်လည်းကောင်း တောင်းယူနိုင်ကြောင်း ပါရှိသည်။ ၎င်းညွှန်ကြားချက်တွင် အထူးညွှန်ကြားချက်အနေဖြင့် “ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြု၍ဟောပြောခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းများရိုက်နှိပ်ဝေငှခြင်း မပြုလုပ်ရ။ ဤကိစ္စမှတစ်ပါး၊ အခြားမည်သည့်ဟောပြောရေးသားချက်များကိုမဆို၊ အရပ်နှင့် သင့်လျော်ပါက၊ ခွင့်ပြုသည်။ ဤကဲ့သို့ ညွှန်ကြားရခြင်းမှာ အကယ်၍ အနိုင်ရရှိ ပြီးနောက် အပြိုင်အဆိုင်အမတ်များက အခြေခံဥပဒေကို ကိုးကား၍ ကန့်ကွက်မည်ကို စိုးသောကြောင့် ကြိုတင်ကာကွယ်မှု ဖြစ်သည်။ ပါလီမန်အတွင်းသို့ ရောက်သော အခါမူကား၊ မည်သည့်စကားမဆို ပြောဆိုနိုင်ပါသည်။” ဟူ၍ ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားသည်။

ထို့ပြင် မဲဆန္ဒရှင်များသို့ဝေငှရန် ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ ဆန္ဒအဖွဲ့၏ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းတွင် “မဲပေးမမှားကြနှင့်” ဟူ၍ ခေါင်းစဉ်တပ်ထားပြီး၊ တည်မြဲနှင့် သန့်ရှင်းတို့၏ ပဋိပက္ခကိုပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပြကာ မဲဆန္ဒရှင်များ အားပေးထောက်ခံ မှူကြောင့် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲသည်။ ပါလီမန်တွင်အင်အားကြီးလာလျှင် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ဆက်လက်အာဏာလုကြသည်နှင့် “ကျွန်ုပ်တို့ကောင်ခတ်တဲ့အကြား မြေဇာပင် ညက်ညက်ကြေသလို ပြည်သူလူထုကြီး ညက်ညက်မကြေပေဘူးလား” ဟူ၍ ရေးထား သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းနှစ်ဖွဲ့၏ ရန်ပွဲ၌မပါဘဲ သမာသမတ်ကြားနေ၍ ပြည်သူလူထုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ရပ်တည်သော မိမိတို့အဖွဲ့ ရှိသင့်သည်ဖြစ်၍ မိမိတို့ အင်အားကြီးမားရန် လူထုကကူညီအားပေးထိုက်သည်ဟူ၍ စည်းရုံး မဲဆွယ်ထား သည်။ တည်မြဲနှင့်သန့်ရှင်းတို့၏ ပဋိပက္ခကိုရေးရာ၌ ဦးဗဆွေ၏ ၁၉၅၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့ တည်မြဲဖဆပလရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်း၏ ရှင်းလင်း ပွဲပါအချက်ကိုထောက်ပြသည်။ ၎င်းမှာ ဦးဗဆွေက “ဦးနုနှင့် အပေါင်းပါတစု တို့သည် သူတို့၏ကိုယ်ကျိုးအတွက် ဖဆပလ ကို ဖြိုခွဲလိုက်သည်။ ဖဆပလ ပြိုကွဲ

မူကြောင့် ဖက်ဆစ်နိုင်ငံတို့တွင်ဖြစ်သည့်အဖြစ်မျိုး ပြည်ထောင်စုကြီးတွင် တစ်ချိုး တစ်ချက်ကျရောက်လာသည်မှာ လူတိုင်းအသိပင်ဖြစ်သည်” ဆိုသော အချက်ဖြစ်သည်။ ဦးနု ၏ စကားကိုထောက်ပြရာ၌ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော သန့်ရှင်းညီလာခံတွင် ဦးနု က ဖဆပလ ကို ပြိုခွဲသူ ဟူသောဂုဏ်ထူးကို မိမိရမည် ဆိုလျှင် အလွန်လိုချင်ပါကြောင်း သို့သော် ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲရခြင်း အဓိက အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်မှာ “မူမမှန်သော ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖီလာနေကြတဲ့ အာဏာရှင် လမ်းဘက်ကိုဦးတည်နေတဲ့ လက်ရှိစည်းရုံးရေးစံနစ်” ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုလက်ရှိ စနစ်ကို တော်လှန်မစဉ်ဘဲနေလျှင် လေး၊ ငါးနှစ်ကြာလျှင် ပြည်သူလူထုသည် ဒုက္ခပင်လယ် ကြော၌ ထပ်မျောရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်တစ်ခါမျောလျှင် ယခုထက်ပင်ဆိုးမည် ဆိုသောအချက်အလက်များပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီး နှစ်ဦးအပြန်အလှန်စွပ်စွဲချက်ကို မိမိတို့ မဝေဖန်လိုသော်လည်း ဖဆပလစည်းရုံးရေး နှင့် လမ်းစဉ်များယွင်းမှုကြောင့် ပြည် သူ လူ ထု ဒုက္ခ ပင် လယ် ဝေ နေ ခြင်း မှာ ခေါင်းဆောင်ကြီးနှစ်ဦး၏စကားများက ဝန်ခံထားကြောင်း၊ အာဏာရလျှင်အားလုံး ပြင်ပေးမည်ဟုကတိပေးခြင်းကို လူထုကစိတ်ချရမည်လားဟူ၍ ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒ အဖွဲ့ကြေညာစာတမ်းက ဆန်းစစ်ပြထားပြီး ၎င်းတို့အဖွဲ့အတွက်မဲဆွယ်ထားသည်။

သို့ဖြစ်၍ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေး လုပ်သောအဖွဲ့တိုင်းသည် တစ်ဦး အပြစ်ကို တစ်ဦးရှာဖွေထုတ်ဖော်၍ မဲဆွယ်ခြင်းလုပ်သည်မှာ အထင်အရှားပင် ဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများအပြင် တစ်သီးပုဂ္ဂလလုပ်ရှားမှုများအနက် ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇော၏ဟောပြောလှုပ်ရှားမှုကို မကြာခဏတွေ့ရသည်။ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇောသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အလုံသိပ္ပံဈေး၌ လူထုပရိသတ် ၅၀၀၀ ခန့်ကိုတရားဟောပြောမဲဆွယ်ခြင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် အလုံအောင်ဇေယျလမ်းနှင့် ကွင်းချောင်းလမ်း ထောင့်၌တရားဟောခြင်း များပြုလုပ်သည်။ ဤသို့ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် အရွေးခံမည့်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနုက ဗိုလ်ကျော်ဇော အရွေးခံသင့်ကြောင်းကို ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက် မြောက်ဥက္ကလာပ (သ) ရပ်ကွက်၌ ပြုလုပ်သော လူထုအစည်းအဝေး၌ ထည့်သွင်းဝေဖန် ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤသို့ ဦးနုက ဝေဖန်ပြောဆိုခြင်းကို

၁ “မဲပေးမမှားကြနှင့်”၊ ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒအဖွဲ့ချုပ်မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

HDR: Political Papers X 3 (f).

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ခေတ်သစ္စာနေ့စဉ်သတင်းစာ က ဦးနုကို ဝေဖန်ရေးသားပြန်သည်။ ၎င်းရေးသားချက်တွင် ဦးနု၏ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်ဟောပြောချက်များနှင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ များစွာ ကွာခြားနေကြောင်း၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇော ဝင်ရောက်အရွေးခံမည်ကို ဦးနုက အရွေးမခံသင့်ဟုမပြောအပ်ကြောင်း၊ ပုဆိုးခြုံထဲက လက်သီးပြည့်များထဲတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် ပမညတများထဲမှ ၉၉ ရာနှုန်းပါဝင်ကြောင်းနှင့် ဦးနုစကားကို တိုင်းပြည်ကမယုံကြည်ကြောင်း စသဖြင့် ပါဝင်သည်။

သတင်းစာများက အပြိုင်ရေးသား စည်းရုံးမှုများ

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများကို ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်များသာမက သတင်းစာအချို့ကလည်း မိမိတို့လိုလားရာဘက်သို့ လိုက်၍ရေးသားကြသည်။ ဥပမာ ဖြည့်ဆောင်ရန်နေ့စဉ်သတင်းစာ နှင့် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ တို့က သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဘက်လိုက်၍ စည်းရုံးသည့်အတွက် သန့်ရှင်း ဖဆပလ၏ လှုပ်ရှားမှုများမှ ကောင်းနိုးရာရာကို ရွေးချယ်ရေးသားပြီး တည်မြဲဖဆပလ၏ အပြစ်အနာအဆာများကို ရှာဖွေရေးသားသည်။ တည်မြဲဖဆပလဘက်လိုက်သော သတင်းစာများဖြစ်သော မဏ္ဍိုင် နှင့် အထောက်အကူ တို့ကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ အမှားအယွင်းများ ရှာဖွေရေးသားသည်။ ဤသို့ဖြင့် တည်မြဲဖဆပလနှင့်သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ မဲဆွယ်လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားကြသော ကိစ္စရပ်များတွင် တည်မြဲဖဆပလက စတင်ကျူးလွန်မှုများကို ဗမာ့ခေတ် နှင့် ဖြည့်ဆောင်ရန်နေ့စဉ်သတင်းစာ များက မကြာခဏဖော်ပြ၍ သန့်ရှင်းဖဆပလအတွက် စည်းရုံးသွားသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ တွင် ကျောက်ဆည်မြို့နယ် နန်းရွာ၌ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်၌ သန့်ရှင်းဖဆပလဆိုင်းဘုတ် တင်ပွဲကျင်းပစဉ် တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ဝင်တို့က ရွာဝမှဆီးကြို၍ တုတ် များ ဓားများ ခဲများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ဆိုင်းဘုတ်တင်ပွဲပျက်ပြီး ပုဒ်မ ၁၄၄ ထုတ်ပြန်ရသည်အထိ အခြေအနေဆိုးကြောင်း ပါရှိသည်။ ဤသတင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ထုတ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာတွင် ချိန်ခွင်ဆိုသော အမည်ဖြင့် “မှန်လျှင်မှန် မမှန်လျှင် လျှာထုတ် ပြမည်” ကဏ္ဍတွင်

၁ “ဤနိုင်ငံ၌ ဒီမိုကရေစီအပြည့်အဝရှိသည်”၊ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊

၁၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ဆောင်းပါးရေးသားသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ပါတီဆိုင်းဘုတ်တင်ပွဲသည် အခြေခံ ဥပဒေကခွင့်ပြုထားသည့် တရားဥပဒေဘောင်အတွင်း လွတ်လပ်စွာ စည်းရုံးပိုင်ခွင့်ကို ကျင်းပခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဆိုင်းဘုတ်တင်ခြင်းသည် ပါတီအင်အားတောင့်တင်းရေး (၁)၊ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေးအတွက် စည်းရုံးခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ လွတ်လပ်စွာစည်းရုံးဟောပြောခြင်းကို ယခုကဲ့သို့တားဆီးခြင်းသည် ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ (၁) ကို မထေမဲ့မြင်ပြုရာရောက်ကြောင်း စသဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ထို့နောက် တည်မြဲဖဆပလကို ဤသို့လုပ်ခြင်းသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှုံးမည်သိ၍ ထင်ရာလုပ် နေပြီလောဟု တွေးတောစရာဖြစ်ကြောင်းလည်း ရေးသားထားသည်။

ပြည်ထောင်စုနေ့စဉ်သတင်းစာ ကလည်း တည်မြဲဖဆပလ၏ ကျူးလွန်မှု တစ်ရပ်ကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ရေးသားဖော်ပြသည်။ ၎င်းသတင်းစာဖော်ပြချက်တွင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့၌ မြင်းခြံပြည်ထောင်စုလွယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘို ခေါင်းဆောင်သော သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့သည် မြင်းခြံတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်သို့ ကွင်းဆင်းစည်းရုံးရေးပြုလုပ်ရာ၊ ရွာဒဟိက်ကျေးရွာသို့ နံနက် ၁၁ နာရီ၌ ရောက်ရှိသည်တွင် ၎င်းရွာသူကြီးဖြစ်သူ တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ဝင် ဦးဝင်းရှိန်နှင့် ရွာသား ၁၀၀ ခန့်က ရွာတံခါးအဝင်လမ်းကို ပိတ်၍ ခဲများ တုတ်များဖြင့် ပစ်ခတ်ကြောင်း၊ ထိုကြောင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ စည်းရုံးရေးအဖွဲ့သည် စည်းရုံးရေးမလုပ်နိုင်ဘဲ နောက်ကြောင်း လှည့်ပြန်ကြရကြောင်း၊ ဤသို့ နောက်ကြောင်းလှည့်ပြန်စဉ် ထိုတည်မြဲ ဖဆပလအဖွဲ့ဝင်တို့က ကားနှစ်စီးဖြင့် နောက်မှလိုက်လာပြီး သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ကို ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ်ရပ်ခါ သန့်ရှင်းသူခိုးဓားပြများ အလိုမရှိဟု ဟစ်အော်ခြင်း၊ ခဲများတုတ်များဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ ပြောင်းရိုးများဖြင့် ရိုက်နှက်လွှတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြောင်း၊ ဤသို့ အနှောင့်အယှက်ပေးသော တည်မြဲတိုက်နယ်သူကြီး၏ အပြုအမူကို သန့်ရှင်းအဖွဲ့က မြင်းခြံခရိုင်ဝန် ဦးသုခထံ သွားရောက်တိုင်ကြား၍ တောင်သာရဲစခန်းက ချက်ချင်း အရေးယူကြောင်းများကို ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် ပြည်ထောင်စု နေ့စဉ်သတင်းစာ ၌ ဖော်ပြထားပြန်သည်။

၈ ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ (၁) တွင်။ ။မည်သူမဆို ဤပုဒ်မတွင် အကြူးဝင်သည့် အများပြည်သူ တက်ရောက်နိုင်သည့် အစည်းအဝေး၌ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် လုပ်ငန်းကိစ္စကိုတားဆီးပိတ်ပင်ရန်အတွက် ဆူပူမှုကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်လျှင် သို့တည်းမဟုတ် အခြားသူများအား ပြုလုပ်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးလျှင် ထိုသူသည် သုံးလထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း ထိုက်သင့်စေရမည်။

၂ ချိန်ခွင်၊ “မှန်လျှင်မှန် မမှန်လျှင် လျှာထုတ်ပြမည်”၊ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊

၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ဆက်လက်၍ မော်လမြိုင်မြို့၌ ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့ညနေ ၉ နာရီတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အောင်နိုင်ရေးအတွက် တေးသံဝေအပျော်တမ်း တူရိယာအဖွဲ့ သားများသည် သန့်ရှင်းတိုင်းရုံး၌ ရွှေဝါရောင်သီချင်းတိုက်ပြီး ကမ်းနားလမ်း၌ အအေးထွက်သောက်ကြစဉ် တည်မြဲအမတ်လောင်း ဦးစိုးတင် နေအိမ်မှ မာမက် ဆိုသူနှင့် အဖွဲ့က တုတ်များဖြင့် ဝိုင်းရိုက်ရာ တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင် ဒဏ်ရာရသွား ကြောင်း၊ ရဲသားအချို့ အချိန်မီ ရောက်ရှိဟန့်တားမှုကြောင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ တီးဝိုင်းအဖွဲ့မှာ သက်သာရာ ရသွားကြောင်းသတင်းကို ပြည်ထောင်စုနေ့စဉ်နှင့် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ များ၌ ဖော်ပြသွားသည်။

တစ်ဖန် ဇန်နဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့ထုတ် ပြည်ထောင်စုနေ့စဉ်သတင်းစာ တွင် ပမညတအတွင်း ရေးမျူးက ကဝဲမဲဆန္ဒနယ် စက်ကုန်းကျေးရွာတွင် တည်မြဲ အဖွဲ့ဝင်များက ပမညတ အမတ်လောင်းနှင့်တရားဟောပြောရေး အဖွဲ့ဝင်များအား သံပိုးတီး၍ တုတ်များ၊ ခဲများဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်းလုခြင်းများကို အရေးယူ ပေးပါရန် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့က တိုင်ကြားသည့် အကြောင်း ဖော်ပြသည်။^၁ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင်လည်း ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ က သန့်ရှင်းဖဆပလအနိုင်ရရေးအတွက် စည်းရုံးသူ ဦးသစ်ဆိုသူ တံတားဦးမြို့နယ် ချောင်းခွရွာအနီး၌ ဇန်နဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ခြေလျင်ခရီးဖြင့် စည်းရုံးရေး ဆင်းစဉ် ဓားဒဏ်ရာရစ်ချက်ဖြင့် သေဆုံးသည့်အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြ ပြန်သည်။^၂ ထိုနေ့ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ ၌ပင် တည်မြဲဖဆပလနှင့် ပမညတ တို့ ပိုမိုစတုတ်ပွဲဖြစ်ပွား၍ ပမညတက ဓားနှင့်ထိုးမှုကိုလည်း တွေ့ရသည်။^၃

အထက်ပါ ပြဿနာရပ်များအပြင် ပြည်ထောင်စု နေ့စဉ်သတင်းစာ က တည်မြဲဖဆပလသည် စည်းရုံးရေးလုပ်ရာတွင် မြို့နယ်ကျေးရွာများသို့ တည်မြဲ အာဘော်ရေးသားသည့် သတင်းစာများကို အခမဲ့ဝေပေးစည်းရုံးကြောင်း ဖော်ပြ သည်။ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်ထုတ် ထိုသတင်းစာ၌ သထုံမြို့နယ်၌ သော်လည်း ကောင်း၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့ထုတ် ထိုသတင်းစာ၌ပင် ရွှေဘိုမြို့နယ်ကျေးရွာ များ၌သော်လည်းကောင်း၊ တည်မြဲအာဘော်သတင်းစာများ ဖြစ်သော ပြည်ကျော်၊

၁ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ယင်း

၅ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

စီးဒုတ်၊ အတောက်တော်၊ နှင့် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ များကို တစ်နေ့ စောင်ရေ ၅၀ စီဖြင့် ဝါဒဖြန့် အခမဲ့ပေးကာ စည်းရုံးမှုပြုကြောင်း ဖော်ပြထားလေသည်။”

တည်မြဲအာဘော် သတင်းစာများကလည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ၏အပြစ်အနာများကို ရှာဖွေရွေးချယ်ရေးသားပြုကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲရက်ကပ်လာသည်နှင့်အမျှ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၌ သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ မကောင်းသတင်းများ ပိုမိုတွေ့ရသည်။ ဥပမာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မဏ္ဍိုင်အထူးထုတ်၏ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် “ဦးနု ကား ခေသူမဟုတ် လူသတ်ရဲသူတည်း” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ “သန့်ရှင်းအုပ်စုကြီး သုံးစုကွဲတော့မည်၊ လူထုကိုမလိမ့်ဘဲ ဖွင့်၍အန်ထုတ်ရဲပါသလား၊ သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင် ၁ ဦးက သန့်ရှင်းကို စိန်ပြန်ခေါ်ပြီ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကာတွန်းပုံ တစ်ပုံတွင် ဦးနုက နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပန်းချီကားကိုပြု၍ မဲဆွယ်နေပုံပြထားပြီး တည်မြဲကိုမဲပေးလျှင် တစ်ရွာလုံးမီးရှို့ပစ်မည်၊ သန့်ရှင်း ကိုမဲမပေးလျှင် အားလုံးပစ်သတ်မည်ဟူ၍ သောင်းကျန်းသူတစ်ဦး ကြွေးကြော်နေပုံများကို ရေးဆွဲထားသည်။^၁ အမှန်စင်စစ် “ဦးနု ခေသူမဟုတ် လူသတ်ရဲသူတည်း” ဆိုသော ဆောင်းပါးကို တိမ်ပျံ့ဆိုသူက ရေးသားပြီး ဦးနုကို ဦးဥတ္တမကိုယ်တော်၊ အတွင်းဝန်ဟောင်း ဦးခင်မောင်လတ်၊ ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးဟောင်း ဦးစိုးမောင်တို့ကို သတ်ခဲ့သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲရေးသားထားသည်။ မြတ်သျှလက်အောက်၌ လူထုကို နိုင်ငံရေးမျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သူ ဦးဥတ္တမကို ထိုစဉ်က ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဦးနုသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား အစည်းအဝေး၌ ရွတ်ချတိုက်ခိုက်စွပ်စွဲ ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဦးဥတ္တမမှာ စိတ်နှလုံး ချောက်ချားရူးသွပ်၍ ပျံ့လွန်တော်မူရကြောင်း၊ တစ်ဖန် ဦးခင်မောင်လတ်ကို သတ်ရာတွင် နာမည်ပျက်အောင်၊ လူတောထဲမတိုးဝံ့အောင် မျှဉ်း၍သတ်ခြင်းကြောင့် ဦးခင်မောင်လတ်သည် ဦးနုတူးထားသည့် သေတွင်းသို့ အရှက်နှင့်အသက်လဲ ခုန်ဆင်းသွားကြောင်း၊ ဦးစိုးမောင်မှာမူ ကံကြီး၍ အသက်မသေသော်လည်း မသေရုံတစ်မည် ခံစားရကြောင်း၊ ယခုလည်း ပုတီးဆရာကြီး ဦးနုသည် လူသတ်ပွဲများကို အစပျိုးနေကြောင်း၊ ဥပမာ “သိမ်ဖြူတောင်” ဆိုသည်နှင့် ဦးကျော်ငြိမ်း အမည် တွယ်ကပ်လာသည်ကို ဦးနုသိလျက် သခင်တင်ကို အမိအရဖိချအသေသတ်နေကြောင်း၊ လမ်းမတော်ဆိုလျှင်လည်း ဦးဗဆွေနယ်ဟူ၍ မြန်မာတစ်ပြည်လုံး သိနားလည်လျက် ဒေါက်တာဦးမောင်ကိုရွေး၍၊ အပြိုင်ခိုင်းခြင်းမှာ ဦးနုက အသေသတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးသားထားသည်။^၂

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၄ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ထိုနေ့ ဧည့်သတင်းစာ ၌ပင် အတွင်းသတင်းများ၌ ဘိုကလေးတွင် သန့်ရှင်းအချင်းချင်းမကျေနပ်မှုဖြစ်ပြီး အမှုဆောင်အဖြစ်မှကိုထွန်းရှင်းကိုပေါ်ကျယ် ဦးကျော်ခင်နှင့်ကိုလှမြင့်တို့အား ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့မှစတင်၍ ထုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်း၊ ၎င်းကိုမကျေနပ်၍ ၎င်းတို့က ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက် နေ့တွင် အစည်းအဝေးခေါ်ယူကြောင်း၊ ဤသို့ဖြင့် သန့်ရှင်း ဗတလစအစည်းအဝေး ကျင်းပပြီး ကိုထွန်းရှင်တို့က တစ်ဖန် ဗတလစ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘတင်ကို ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်မှ လည်းကောင်း၊ အစည်းအရုံးဝင်အဖြစ်မှလည်းကောင်း ထုတ်ပယ်ကြောင်း ကြေညာပြီး ဘိုကလေးမြို့ သန့်ရှင်း ဗတလစ ၏ဌာနကို နေရာပြောင်းလိုက်ပုံများကို ရေးသားဖော်ပြကာ သန့်ရှင်းအဖွဲ့တို့သည် အာဏာမရခင်ကပင် စည်းလုံးမှုမရှိဘဲ ကွဲပြားနေကြလျှင် “အာဏာလက်ရှိဖြစ်၍ တိုင်းပြည်ကိုစိုးမိုးရင် ခက်ချေညံ့သေးရဲ့ဟု မြို့လူထုက ဝေဘန်နေကြသံကို ကြားသိရကြောင်း” ရေးသားထားသည်။

တစ်ဖန် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့ထုတ် ဧည့်သတင်းစာ တွင်လည်း “ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေး လူမျိုးစုစုသန့်ရှင်း” ဟူ၍ ရေးသားပြီး မန္တလေး ခရိုင်အတွင်း၌ သန့်ရှင်းဖဆပလတို့သည် ငွေအားဖြင့် မြို့နယ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဝယ်၍အနိုင်ယူခဲ့သည့်နည်းတူ ယခုအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေးအတွက် ထောင်ထွက်များကို ငွေများ အခွင့်အရေးများပေးကာ မိမိတို့အပြစ်မရှိဘဲလျက် တည်မြဲဖဆပလတို့က အမှုဆင်၍ မတရားအဖမ်းခံရခြင်းဖြစ်ကြောင်းများ ရပ်ကွက် ကျေးရွာများသို့သတင်းလွှင့်စေကြောင်း ဤသို့နည်းဖြင့် ရာဇဝင်လူဆိုးများ စည်းရုံး ငှားရမ်းရာတွင် တစ်ဦးလျှင် ၃၀၀ မှ ၁၀၀၀ ကျပ်အထိ ငွေပေး၍ တည်မြဲ ဖဆပလအပေါ် အကြည်အညိုပျက်ရန် သတင်းလွှင့်နေကြောင်း ရေးသားဖော်ပြ ထားသည်။

ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင်လည်း သန့်ရှင်းဖဆပလ အနိုင်ရရေးအတွက် ပေါင်းတည်မြို့နယ်၌ ကွန်မြူနစ်ရဲဘော်ဖြူများ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများကို ရေးသားထားသည်။ ၎င်းသတင်းအရ ဗိုလ်မျိုးမြင့် ခေါင်းဆောင်သော သောင်း ကျန်းသူ ၅၀ သည် အိုးနှဲစမ်းနှင့် အင်းတိုင်ဇင်း ရွာများသို့ သွားပြီး သန့်ရှင်း အဖွဲ့အား မဲထည့်ရမည်ဟု ပြောဆိုခြင်းခြောက်ကြောင်း ပါရှိသည်။

ထို့ပြင် မမညတ သခင်လှကြွေ သည် ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်းမှ အရွေးခံ ရန် စီစဉ်ထားပြီးမှ ပြန်ရပ်သိမ်းရန် ပမညတ ဌာနချုပ်က ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ (အထူး)၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

နေ့တွင် အကြောင်းကြားခြင်း သတင်းကို မဏ္ဍိုင်သတင်းစာက ဖော်ပြရာ၌လည်း သန့်ရှင်းနှင့် ပမညတ နားလည်မှုယူခဲ့သည့်ကိစ္စ မဖုံးမိနိုင်ဘဲ အထင်းသား ပေါ်ထွက်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ သည် အာဏာရရေးအတွက် မည်သည့် အသင်းအဖွဲ့နှင့်မျှမပေါင်းဟု ကြွေးကြော်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင်မူ ပမညတနိုင်ငံခြေရှိသော နေရာများတွင် သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင် ငယ်များကိုသာ ယှဉ်ပြိုင်စေခြင်း၊ သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင်များက နိုင်ငံခြေရှိသည့်နေရာများတွင် ပမညတဘက်မှ လုံးဝ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းမပြုရန် သို့မဟုတ် လူသိမများသော နောက်လိုက်များကိုသာ ယှဉ်ပြိုင်စေခြင်းဖြင့် လူထုကိုလှည့်စားရန် အတွင်းကျိတ်ကြံထားခြင်းမှာ ဖုံးဖိထား၍မရကြောင်းကို သခင်လှကြွေကိစ္စ သာဓကပြု၍ ရေးသားထားသည်။

မဏ္ဍိုင်သတင်းစာတွင် နေ့စဉ်ရက်ဆက် သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ အပြစ်အနာ အဆာများကို ရွေးချယ်ဖော်ထုတ်ရေးသားရာ မကြာခဏတွေ့ရသော ကိစ္စရပ်မှာ သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် တောတွင်းသောင်းကျန်းသူများ ဆက်သွယ်မှုများဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းဖဆပလ အမတ်များ အနိုင်ရရေး အတွက် တောတွင်းသောင်းကျန်းသူများ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံကို ဖော်ပြရာတွင် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်ထုတ်မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၌လှိုင်းဘွဲ့မြောက်ပိုင်းမြို့နယ်မှ သန့်ရှင်းဖဆပလ အရန်အမတ် လောင်းဖြစ်သူဦးစိုးထင်နှင့် သန့်ရှင်းမြို့နယ်ခေါင်းဆောင် ဦးပန်းငွေတို့သည်တောတွင်းသူပုန်နှင့် ပူးပေါင်းဆက်သွယ်ကြောင်း စစ်ဘက် ခဲဘက်မှ သက်သေအခိုင်အမာ ရရှိ၍ ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊^၁ ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ ၌လည်း အင်းစိန်ခရိုင်အတွင်းရှိ ရောင်စုံသောင်းကျန်းသူ (အလံနီဗိုလ်ခင်မောင်ကြီး၏တပ်မှ အလံနီရဲဘော်နှင့် နောက်လိုက် ၃၀ တို့သည်) တည်မြဲဖဆပလကိုမဲပေးရန် လိုက်လံခြိမ်းခြောက်သည့်ပြင် လှည်းကူးမဲဆန္ဒနယ်မှ တည်မြဲအမတ်လောင်း ဦးသိန်းမောင်ကို လက်ခံကူညီသူ ဇလုပ်ကြီးရွာသား လယ်သမား ဦးချစ်စိန်ကို ရွာပြင်ထုတ်၍ လှံစွပ်ဖြင့် ၁၇ ချက်ထိုးသတ်သည့် သတင်းကိုလည်းကောင်း၊^၂ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ ၌လည်း ကေအင်ဒီအိုတို့က သန့်ရှင်း ဖဆပလကို မဲပေးခိုင်းကြောင်းကို ဘီးလင်းမြို့နယ် ကြခတ်ချောင်းရွာသို့သူပုန်တပ်မင်း လင်းထင်၊ စောဘခင်၊ စောရွှေလုံးစိန်တို့သည် ဒုံဝန်းနှင့်သိမ်ဆိပ်ဘူတာအကြား မီးရထားကိုမိုင်းခွဲပြီး ဂူဝစခန်းသို့အပြန်ကြခတ်ချောင်း၌ အောင်ပွဲကျင်းပကြောင်း၊ ကေအင်ဒီအိုတို့နှင့် လက်နက်ချဗိုလ်မှူး

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ဘဏ္ဍာ ကွန်မြူနစ်အလံဖြူတပ်သား ၅၀ ခန့် စုစုပေါင်း ၂၀၀ တို့စုဝေးကြောင်း၊ ထိုနောက် အရပ် လူကြီး ဦးဘိုးရွှေနေအိမ်တွင် တစ်အိမ်တစ်ယောက် ဆင့်ခေါ်ထားသော ရွာသား ၃၀၀ ကျော်အား တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ကိုမဲပေးရေး၊ “ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရ” နှင့် တည်မြဲမှု အတူတူဖြစ်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်းနှင့်ပမညတကိုသာ မဲပေးရမည်ဟု သေနတ်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက် ညွှန်ကြားကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်ထုတ် မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ ၌လည်း၊ မအူပင်နယ်အနီး ရွှေတောင်မှော်ရွာကိုတပ်မတော်က ဝင်ရောက်ရှာဖွေရာ မအူပင်မြောက်ပိုင်းနယ်မြေ တာဝန်ခံ၊ ရွှေတောင်မှော် သန့်ရှင်းဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးအေးမောင်အိမ်၌ လျှို့ဝှက်ထားသည့် ရိုင်ဖယ်တစ်လက်သိမ်းမိပြီး၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးမောင်ငွေအိမ်၌ သန့်ရှင်းနှင့် တောတွင်းသားတို့ တိတိကျကျဆက်သွယ်ထားသည့် စာတစ်စောင်ရရှိကြောင်း၊ ၎င်းစာ၌လည်း ရွှေတောင်မှော်သန့်ရှင်းဖဆပလ၏ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်သော ညွှန်ကြားစာများကိုရရှိကြောင်းနှင့် တာဝန်ပေးသော ဒေသအားလုံးကို တာဝန်ယူကြောင်း ဥက္ကဋ္ဌက လိုချင်သောအချက်များပေးလိုက်ကြောင်း၊ ပိုပေးသောဆေးများ ရရှိကြောင်း စသည်တို့ပါဝင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့၌လည်း ကော့ကရိတ်မြောက်ပိုင်း လောတဘိုနယ်မှ ကွန်မြူနစ်အနွယ်ဝင် ကရင်သောင်းကျန်းသူ ဘောရခေါင်းဆောင်သည့် ကေအင်ဒီအို ၂၀ ခန့် ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့က တော့ဘို ကိုးကျေးရွာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများသို့ရောက်ရှိပြီး ကျေးရွာလူထုအား အတင်းအဓမ္မစုဝေးစေ၍ ကျေးရွာခြံစည်းရိုးများ မပြုလုပ်ကြရန်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်းအဖွဲ့နှင့် ၎င်းတို့၏မဟာမိတ်များကိုသာ မဲပေးကြရန် ခြိမ်းခြောက်ကြောင်း၊ ထိုနောက် ကိုကိုးရွာမှ ဦးတူလေး၊ ဝဲလစ်ရွာမှ ဦးမောင်မောင်၊ သရက်တောရွာမှ ဦးနိုင်လုံး၊ အင်းရှေ့ရွာမှ ဦးဘိုးထွေးစသော ကျေးရွာသူကြီးများကို ဖမ်းဆီးသွားကြကြောင်း၊ ၎င်းသူကြီးများကို ကြည်ညိုချစ်ခင်သူပေါများ၍ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြန်ပေးဆွဲခြင်းသဘောဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲမပြီးမချင်း ပြန်မလွှတ်ကြောင်း၊ အဆိုပါမဲဆန္ဒနယ်များတွင် မဲရှုံးသွားပါက ထိုသူကြီးများ၏ ကံကြမ္မာမှာ စိုးရိမ်ဖွယ်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါအတိုင်း တစ်ဖက်၏မကောင်းသတင်းကို တစ်ဖက်ကရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးသားရုံသာမက ကာတွန်းရုပ်ပြောင်များဖြင့် မကြာခဏရေးဆွဲသရော်မှုများကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာ ခြည်ဆောင်စုသတင်းစာ က တည်မြဲခေါင်းဆောင်များအား ကာတွန်းဖြင့် လှောင်ပြောင်ရေးဆွဲသကဲ့သို့ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ ကလည်း

- ၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
- ၃ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ဦးနု အား စိတ်ပုတီးပုံနှင့်ရေးဆွဲပြီး ဖက်ဆစ်တံဆိပ်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ လက်နက်
ကိုင် သောင်းကျန်းသူများနှင့် သော်လည်းကောင်း မကြာခဏ ယှဉ်တွဲဖော်ပြ
ရေးဆွဲသည်။

ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ အပြိုင်မဲဆွယ်ကြရာတွင် ပါတီအချင်းချင်း
ဝါဒရေးရာပြိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ချင်းဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ သတင်းစာများမှတစ်ဆင့်
ကာတွန်းများ၊ ဆောင်းပါးများဖြင့် ပုတ်ခတ်သရော်ခြင်းစသဖြင့် ပါတီတိုက်ပွဲများမှ
တစ်နေ့တခြား ပြင်းထန်လာသည်။ ဤအခြေအနေကို သတိပေးသော ကာတွန်း၊
ရုပ်ပြောင်တစ်ခုကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်ထုတ် ခေတ်သစ္စာနေ့စဉ်
သတင်းစာ၌တွေ့ရသည်။ ၎င်းကာတွန်းပုံတွင် ရွေးကောက်ပွဲတိုက်ပွဲတွင် တစ်ဖက်နှင့်
တစ်ဖက်ပြိုင်ဆိုင်စည်းရုံးရေး ပြုလုပ်ကြပုံကိုရေးဆွဲရာ ထိပ်ဆုံး၌ တရားပွဲများနှင့်
အပြိုင် တရားဟောမဲဆွယ်ပုံ၊ ၎င်းနောက် သတင်းစာအချင်းချင်း လိုရာဘက်သို့
ရေးသားကြပုံ၊ ကာတွန်းရုပ်ပြောင်ဖြင့် အပြိုင်သရော်ကြပုံ၊ တေးဂီတများစပ်ဆို
ပြိုင်ဆိုင်ကြပုံများကို အဆင့်ဆင့်ဖော်ပြရေးဆွဲပြီး နောက်ဆုံးပုံတွင် ပြိုင်ဘက်ပါတီ
များက လက်နက်ကိုင်တိုက်ကြသည်အထိ မပြုလုပ်ကြပါရန် သတိပေးသည့်ပုံရေးဆွဲ
ဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါအတိုင်း သတိပေးရအောင်ပင် အချို့ မြို့နယ်များ၌ မဲဆွယ်စည်းရုံး
လှုပ်ရှားသူများ၊ လက်နက်နှင့်ပစ်ခတ်ခံရသည်အထိ အခြေအနေများဆိုးလာသည်ကို
တွေ့ရသည်။ ဥပမာ ပြည်ခရိုင် သဲကုန်းမြို့နယ် သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့အတွင်းရေးမှူး
ဦးမြလှိုင်နှင့် သန့်ရှင်းအမတ်လောင်း ဦးချစ်မောင်တို့သည် ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်
နေ့တွင် သဲကုန်းမှ ပုတီးကုန်းသို့ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးသွားစဉ် လက်ပစ်ဗုံးနှင့်အပစ်
ခံရသဖြင့် ဦးမြလှိုင်မှာ တင်ပါးတွင်ဒဏ်ရာရပြီး ဆေးရုံတင်ပို့လိုက်ရသည်။^၁
ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင်လည်း မြိတ်မြို့တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘမောင်
ကို တည်မြဲဖဆပလအဖွဲ့ဝင် လူငယ်တစ်ဦးက ဓားနှင့်ထိုးမှုဖြစ်ပွားရာ ကိုဘမောင်
မှာ လက်ဝဲဘက်ရင်အုံ ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။^၂ ဤသို့ ပါတီအဖွဲ့အစည်းများက
ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် ဟောပြောမဲဆွယ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ခြင်း၊
လက်နက်ပစ္စည်းဖြင့် ရိုက်နှက်သည်အထိ အားပြိုင်မှုအရှိန်အဟုန် မြင့်မားလာခဲ့လှောင်
ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန်မှာ ရက်ပိုင်းသာကျန်ရှိပေတော့သည်။

၁ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၁၊ ၃၊ ၁၄၊ ၁၆၊ ၁၇၊ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၆၊ ၂၇၊ ၃၀ ဇန်နဝါရီ
၁၉၆၀။

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ (က) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်အရှုံး

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကျင်းပမည့်ရက် နီးလာသည်နှင့်အမျှ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ကြမည့် အမတ်လောင်းများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အနိုင်ရရေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြင်းထန်လာသည့်နည်းတူ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် အိမ်စောင့်အစိုးရလည်း ပိုမိုတာဝန်များပြားလာသည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးပါတီများ လွတ်လပ်စွာပြိုင်ဆိုင် မဲဆွယ်လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောပြဿနာများကို အစဉ်တစိုက်ဖြေရှင်းပေးရသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်း ကိုယ်တိုင်လည်း ပြိုင်ဘက်ဖြစ်ကြသော ပါတီအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို မကြာခဏ တွေ့ဆုံမေးမြန်းသည်။ ထိုစဉ်က သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး၏ ကိုယ်တွေ့ပြောပြချက်အရ မိမိတို့နယ်လှည့်ဟောပြောရာမှ ပြန်ရောက်သည့်အခါ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော မတရားမှုများ၊ ဘက်လိုက်မှုများကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက အရေးတယူ မေးမြန်းကူညီဖြေရှင်းပေးသည်ဟု သိရသည်။

အမှန်စင်စစ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် တပ်မတော်အနေနှင့် တရားမျှတစွာ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ညွှန်ကြားမှုများ မကြာခဏ ပြုလုပ်ပေးသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တပ်မတော် (ကြည်း၊ ရေ၊ လေ) အရာရှိအားလုံးလိုက်နာရန် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး (ကြည်း) မှ “အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတိကြီးစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များနှင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များကို ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြသည့်အမိန့်” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အမိန့်စာတစ်စောင် ထုတ်ပြန်ပေးသည်။^၁ ထိုအမိန့်စာ၏ ပထမဆုံး ဖော်ပြချက်၌

၁။ ဤအမိန့်ထုတ်ဆင့်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ—

(က) အဖြစ်နိုင်ဆုံး တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စေရန်

(ခ) တပ်မတော်က ရရှိနေသော ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်လေးစားမှုကို ဆက်လက်ရှိနေရန် ဖြစ်သည်

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ၊ ၀၁၃၁၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ (က) အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတိကြီးစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များနှင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များကို ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြသည့်အမိန့်၊ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး (ကြည်း)၊ ၁၁ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၉။

(ခ) နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) တွင် ကြည့်ပါ။

စသဖြင့် အမိန့်စာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးစွာရှင်းလင်းသည်။ ထို့နောက် တပ်မတော် အရာရှိများဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်အချက်အလက်များကို ဆက်လက်ဖော်ပြသည်။ ဆောင်ရွက်ပေးရန်အချက်အလက်များတွင် တပ်မတော်သားအားလုံးသည် တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ကြိုက်ရာအမတ်ကို မဲပေးရန်၊ ပြည်သူတို့၏ ထောက်ခံမှု လေးစားမှု ယုံကြည်မှုရအောင် ကျင့်ကြံနေထိုင်ရန်၊ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မလုပ်မိနှင့် လုပ်ကိုင်ပြီးသည့်တိုင် “ပါတီတစ်ခုအတွက် တဖက်သပ်ကြီးမတရားသဖြင့် လုပ်ပေးမိနေသေးသလား” ဟူသော မေးခွန်းကို မိမိကိုယ်မိမိပြန်မေးရန် စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ရှောင်ကြဉ်ရန် အချက်အလက်များတွင် ဒီမိုကရေစီကို ပျက်စီးစေမည့်အပြောအဆို အပြုအမူများကိုရှောင်ရန်၊ မည်သည့်ပါတီနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်မျှမပါရန်၊ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၏ ခုတ်းမဖြစ်လာရန်၊ လက်နက်ဖြင့်ခြိမ်းခြောက်မှု၊ သွယ်ဝိုက်ခြိမ်းခြောက်မှုများမရှိအောင် တိကျစွာဆောင်ရွက်ရန်စသဖြင့် အချက် ကိုး ချက်ပါဝင်သည်။

ဆက်လက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃ နှင့် ၂၄ ရက်နေ့များတွင် ကျင်းပသော လုံခြုံရေးကောင်စီများ၏ ညီလာခံတွင် မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ၌လည်း တပ်မတော်သားများအပါအဝင် အစိုးရ အမှုထမ်းအရာထမ်းအားလုံးသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်ဘက်မျှ မျက်နှာမလိုက်ကြရန်၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းများ မပြုလုပ်ရန်နှင့် “အမှုထမ်းများအနေနှင့် ကိုယ်စည်းကမ်း ကိုယ်လုံအောင်ထိန်းကြပါ” စသဖြင့် ထပ်မံသတိပေးမိန့်ကြားသည်။

ရွေးကောက်ပွဲတွင် အရာရှိအရာထမ်း အစိုးရ ဝန်ထမ်း များ၊ ဘက်မလိုက် ရေးကို အိမ်စောင့်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးနှင့်အရာရှိကြီးအချို့တို့ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်သို့ သွားရောက်လှည့်လည် ပြောဟောကြသည်။ ဥပမာ ဒုတိယ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးလွန်းဘော်သည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူမြို့၊^၁ ၁၄ ရက်နှင့် ၁၅ ရက်တွင် မန္တလေးမြို့နှင့် မြင်းခြံမြို့၊^၂ ၁၆ ရက်နှင့် ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပခုက္ကူမြို့၊ ချောက်မြို့နှင့် ရေနံချောင်းမြို့၊^၃ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အောင်လံမြို့^၄ နှင့် ၁၉ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့^၅ စသည်တို့တွင် အရာရှိအရာခံ အမှုထမ်း

၁ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄ ရက်နေ့များတွင် ရန်ကုန်မြို့ တပ်မတော် ကပွဲရှိကြီး၌ကျင်းပသော လုံခြုံရေးကောင်စီများ ညီလာခံကြီး၏မှတ်တမ်းမှ ကောက်နုတ်ချက်များ။ (ရန်ကုန်)၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၉၆၀၊ စာ ၁-၄။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၅ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၆ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

များနှင့်တွေ့ဆုံ၍ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဒိုင်လူကြီးအနေဖြင့် ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ တိကျစွာ ဆောင်ရွက်သွားကြရေးကို မှာကြားသည်။ ထိုနည်းတူ ပြည်ထဲရေးနှင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဖြူကလည်း ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်တွင် မော်လိုက်မြို့အထိသွားပြီးနောက် ၂၁ ရက်နေ့တွင် ခရိုင်ဝန်ရုံးခန်းမတွင် ဌာနပေါင်းစုံမှ အရာရှိများနှင့်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်သည်။ ထိုတွေ့ဆုံပွဲတွင် ပြောကြားသော မိန့်ခွန်းတွင် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဝန်ထမ်းတို့က ဒိုင်လူကြီးအဖြစ် ရပ်တည်ပေးရမည့်အချက် လည်း တစ်ချက်ပါဝင်လေသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အလုပ်သမားဌာန ညွှန်ကြား ရေးဝန်ချုပ် ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင် ကလည်း ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နှင့် ၁၂ ရက်နေ့တွင် ချောက်မြို့နှင့် ရေနံချောင်းမြို့သို့သွားရောက်ကာ အလုပ်သမားများ နှင့်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခြင်းပြုလုပ်ရာ တွင်လည်း မိမိယုံကြည်သည့်ပါတီကို မဲပေးကြ ရန်နှင့် မဲပြားကိုငွေအသပြာနှင့်ရောင်းမစားကြရန်ကို သတိပေးမိန့်ကြားသွားသည်။^၁

အိမ်စောင့်အစိုးရ အရာရှိကြီးများသည် တရားမျှတမှုရှိရေးအတွက် ဝန်ထမ်း များဘက်မလိုက်ရေးကိုသာ ဟောပြောခဲ့သည်မဟုတ်ဘဲ အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် ဖမ်းဆီးထားခြင်းခံရသော ပါတီအဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များကို လည်း တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးကိုရှေးရှု၍ လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့မှ စတင်၍ နိုင်ငံရေးသမား ၁၃၁ ဦးကို ထောင်မှလွှတ်ပေးသည်။^၂

ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သောကိစ္စ အဝဝကို ရွေးကောက်ပွဲရက်မတိုင်မီ အပြီးအစီးဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲ မင်းကြီးရုံးက စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးသွားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီး ဦးအုံးဖေသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း၌ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲနှင့် သက်ဆိုင်သော တရားဥပဒေများကို ပြည်သူ့အများ လွယ်လင့်တကူ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ကြစေရန် ရည်ရွယ်လျက် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ လက်စွဲဥပဒေဟူသောစာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေသည်။ ယင်းစာအုပ်၏နိဒါန်းတွင် “ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားမျှတ လွတ်လပ်သော ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲများကို စည်းကမ်းတကျ ချောမောပြေပြစ်စွာ ကျင်းပနိုင်ရန်အတွက်”ဟူ၍ ရေးသားထားကာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၂ ဗမာ့ဇော်သတင်းစာ၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၃ ဇော်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

အက်ဥပဒေများနှင့် နည်းဥပဒေများကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်အထိ အဆင့်ဆင့် ပြင်ဆင်ထားချက်များအားလုံး ထည့်သွင်းပြီးကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။^၁

ဖော်ပြပါ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ လက်စွဲဥပဒေအရ မဲဆန္ဒနယ်အသီးသီးအတွက် ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိများကို ခန့်ထားရာ၌ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းဝိသေသတိုင်းများအတွက် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ထုတ်ပြန်ကြေညာ ခန့်ထားသော အရာရှိများက တာဝန်ယူရကာ ရန်ကုန်မြို့မခရိုင်အတွက် ရန်ကုန်မြို့ ကော်လိတ်တော်အရာရှိက တာဝန်ယူရပြီး ကျန်အခြားဒေသများအတွက် ဆိုင်ရာခရိုင်ဝန်များက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။^၂

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် အမတ်လောင်းများ၏အမည်တင်သွင်းလွှာကိစ္စတွင် ကြိုတင်ကြေညာထားချက်အတိုင်း ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက် ညနေတွင် အမည်တင်သွင်းလွှာစာရင်းပိတ်လိုက်သည်။ ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံအမြို့မြို့အနယ်နယ်ရှိ ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိများက အမတ်လောင်း အမည်တင်သွင်းလွှာများကို စတင်စိစစ်လက်ခံအတည်ပြုခြင်းများ ပြုလုပ်ကြရလေသည်။ ဥပမာ ရန်ကုန်ခရိုင် မဲဆန္ဒနယ်ကိုးနယ်^၃ တွင် အမတ်လောင်းစုစုပေါင်း ၅၆ ဦး အမည်တင်သွင်းကြသည်ကို ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိ ဦးကံသာက စစ်ဆေးကြည့်ရှုပြီး စည်းကမ်းနှင့်ညီညွတ်သဖြင့် အားလုံးကိုလက်ခံလိုက်သည်။^၄ သို့သော် အင်းစိန်ခရိုင် မဲဆန္ဒနယ် ခြောက်နယ်တွင် အမတ်လောင်း အမည်တင်သွင်းလွှာ ၄၇ စောင်ကို ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံက စိစစ်ရာတွင် စည်းကမ်းမညီညွတ်သူ လေးဦးကို ပယ်လိုက်သည်။^၅

^၁ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ လက်စွဲဥပဒေ၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉။ နောင်ကိုးကားလျှင် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲလက်စွဲဥပဒေ (၁၉၅၉) ဟု ညွှန်းမည်။

^၂ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲလက်စွဲဥပဒေ (၁၉၅၉)၊ စာ ၁၂၆-၁၂၇။

^၃ ရန်ကုန်မဲဆန္ဒနယ် ၉ မှာ (၁) ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်း (၂) ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း (၃) လမ်းမတော် (၄) ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း (၅) ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း (၆) သိမ်ဖြူအရှေ့ပိုင်း (၇) သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်း (၈) သိမ်ဖြူမြောက်ပိုင်း (၉) ရန်ကုန်တောင်ပိုင်း။ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲလက်စွဲဥပဒေ (၁၉၅၉)၊ စာ ၄၁-၄၆။

^၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

^၅ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိများသည် အမတ်လောင်းများ၏ အမည်စာရင်း၊ မဲရုံနေရာ၊ မဲပုံးကိစ္စအားလုံးကို ရွေးကောက်ပွဲရက်အထိ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားကြသည်။ အမတ်လောင်းများ အမည်တင်သွင်းလွှာကို လက်ခံလိုက်သော်လည်း အချို့အမတ်လောင်းများက အမည်ရုပ်သိမ်းခြင်းများကို သတ်မှတ်ရက် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် နောက်ဆုံးရုပ်သိမ်းကြသည့်အတွက် အမတ်လောင်းစာရင်းကို ဆက်လက်စစ်ဆေးပေးကြရသည်။ ဥပမာ ရန်ကုန်မြို့တွင် သတ်မှတ်ရက်တွင် အမည်ရုပ်သိမ်းသွားကြပြီးနောက် နောက်ဆုံး အမတ်လောင်း ၄၉ ဦးကိုလက်ခံအတည်ပြုခြင်း၊ တောင်ငူမဲဆန္ဒနယ်တွင် ၄၅ ဦး၊ မန္တလေးခြောက်နယ်တွင် ၃၅ ဦး၊ ပြည်ခရိုင် ၃၆ ဦး၊ စသဖြင့် အသီးသီး ဆက်လက်အတည်ပြုပေးကြောင်းတွေ့ရသည်။

ရန်ကုန်မြို့၌ မဲရုံ ၃၁၁ ရုံ သတ်မှတ်ပြီး မဲပုံးနေရာချထားပေးရန် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့၌ ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိ ရုံးခန်းတွင် တာဝန်ခံအရာရှိသည် အမတ်လောင်းများ၊ အမတ်လောင်းကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည်။ ထိုသို့ဆွေးနွေးရာတွင် အမည်တင်သွင်းလွှာတင်သွင်းခဲ့စဉ်က အစီအစဉ်အတိုင်း မဲပုံးချထားရန် သို့မဟုတ် မဲနှိုက်၍နေရာချထားရန် နှစ်မျိုးစဉ်းစားရာ အမတ်လောင်းများ၏ဆန္ဒအရ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် အမတ်လောင်းများ၏ သဘောထားယူရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရန်ကုန်တောင်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှလွဲ၍ ကျန်မဲဆန္ဒနယ်ရှစ်နယ်လုံးက မဲနှိုက်၍ ကျရာနေရာတွင် မဲပုံးချထားရန်စီစဉ်ပေးလိုက်သည်။* ထို့ပြင် ရန်ကုန်မြို့အတွင်း မဲရုံထားရှိရာ၌မကျေနပ်၍ ကန့်ကွက်ချက်များကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ လိုက်လျောဆောင်ရွက်သည်။ ဥပမာ သန့်ရှင်းဖဆပလက ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ ဒေါပုံဝါဆိုပိုင်းမဲရုံနှင့် အာရကန်စက်ဝင်းအတွင်းရှိ မဲရုံတို့ကို အခြားသင့်တော်သည့်နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းပေးရန်တောင်းဆိုချက်ကို ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိ ဦးကံသာ ကိုယ်တိုင် သက်ဆိုင်ရာအမတ်လောင်းများ၊ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ မဲရုံနေရာများသို့ ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် သွားရောက်

၁ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၅ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၆ (က) ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

(ခ) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

ကြည့်ရှုပြီးနောက် အခြားသင်္ဃာတိသည့်နေရာများသို့ ရွှေ့ပြောင်းပေးရန် စီစဉ်သတ်မှတ်ပေးသည်။^၁ ထို့ပြင် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နံနက် ၁၀ နာရီ၌ ဦးကံသာသည် အမတ်လောင်းများ၊ အမတ်လောင်း ကိုယ်စား လှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံရာတွင် ရွှေ့ကောက်ပွဲကျင်းပရာ၌ ဥပဒေစည်းကမ်းအရ ဆောင်ရွက်ဖွယ် ရှိသည်များကို မည်သည့်ပါတီမဆို မျှတအောင်ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိလက်အောက်ရှိ ရွှေ့ကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ရာထမ်းမှုထမ်းများကိုလည်း မည်သည့်ဘက်မျှ ဘက်မလိုက်ဘဲ ဥပဒေစည်းကမ်းအတိုင်း မျှမျှတတဆောင်ရွက်သွားရန် ညွှန်ကြားထားကြောင်း၊ လက်အောက်ခံအမှုထမ်းအရာထမ်းများ မတရားပြုလုပ်သည်ကို တွေ့ရှိပါကလည်း မိမိထံ တိုင်ကြားစေလိုကြောင်း၊ အထောက်အထားခိုင်လုံတိကျပါက အလုပ်မှ ထုတ်ပစ်သည်အထိ အရေးယူသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသွားသည်။^၂

ရွှေ့ကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိများ ဆောင်ရွက်ဖြေရှင်းရသော ပြဿနာရပ်များတွင် မဲပုံးအရောင်ကိစ္စလည်း ပါဝင်လေသည်။ ဥပမာ ရန်ကုန်မြို့ သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်တွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ သခင်တင်နှင့် အပြိုင် အရွေးခံမည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလအမတ် ဦးထွန်းအုံ၏ မဲပုံးရောင်သည် သန့်ရှင်း ဖဆပလ မဲပုံးရောင်နှင့် ဆင်တူယိုးမှားဖြစ်နေ၍ ၎င်း၏မဲပုံးအရောင်ကို ရွှေ့ကောက်ပွဲအရာရှိ ဦးကံသာက လိမ္မော်ရောင်တစ်ဝက်၊ အဖြူရောင်တစ်ဝက်ပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ ၎င်းကို မကျေနပ်၍ ဦးထွန်းအုံက ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကိုလျှောက်ထားသဖြင့် ဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် တရားဝန်ကြီးချုပ်ဦးမြင့်သိန်း၊ တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်းနှင့် ဦးဘိုကြီးတို့က ကြားနာစစ်ဆေးသည်။ သို့သော် ဦးကံသာ၏ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်သည်ဟုယူဆ၍ ဦးထွန်းအုံ၏ လျှောက်ထားချက်ကို ပယ်ချလိုက်သည်။^၃

ရန်ကုန်မြို့၌သာမက အခြားမြို့နယ်များ၌လည်း ရွှေ့ကောက်ပွဲ အတွက် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ခံများက တရားမျှတရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် အခက်အခဲအချို့တွေ့ရသည်။ ဥပမာ ပဲခူးခရိုင်၊ ညောင်လေးပင် အနောက်ပိုင်းမှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့် ပမညတ အမတ်လောင်းဦးသောင်း၏

၁ (က) မမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ (က) ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
(ခ) ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၂ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

လျှောက်လွှာကို စစ်ဆေးရာတွင် ဦးသောင်းမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က တစ်သောင်းတန် အာမခံဖြင့် နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရသူဖြစ်ကြောင်း ဗိုလ်မောင်ခင်ဆိုသူက ကန့်ကွက်၍ ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိဖြစ်သူ ခရိုင်ဝန် ဦးသာပွင့်က ဦးသောင်း၏ လျှောက်လွှာကိုပယ်ချလိုက်သည်။^၁ ၎င်းကို မကျေနပ်၍ ဦးသောင်းက လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး ဦးတိပီဝမ်းမှတစ်ဆင့် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လျှောက်ထားသည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်တွင် လျှောက်လဲမေးမြန်းပြီးနောက် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဤအမှုမပြီးပြတ်မီ ရွေးကောက်ပွဲ ဆိုင်းငံ့ထားရန် တားဝရမ်းထုတ်လိုက်လေသည်။^၂ ပုသိမ်မြို့မခန္ဓာနယ်တစ်ခုတွင်လည်း ပါလီမန်အမတ် လောင်းတစ်ဦးက ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိတစ်ဦး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်၍ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လျှောက်ထားကန့်ကွက်မှုလည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။^၃

ရွေးကောက်ပွဲရက် နီးကပ်လာချိန်တွင် အမြို့မြို့အနယ်နယ်တွင် မဲရုံမှူးများနှင့်မဲရုံစာရေးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်မည့်သူများကို သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံအရာရှိကြီးများက သင်တန်းပို့ချပေးသည်။ ဥပမာ ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီး ဦးမောင်မောင်သန်းနှင့်အဖွဲ့သည် ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျောက်ဖြူမြို့သို့ သွားရောက်၍ မဲရုံအရာရှိများ၊ စာရေးဝန်ထမ်းများ ကြံ့ခိုင်ရေးအသင်း အမှုဆောင်များနှင့်တွေ့ဆုံပြီး တရားမျှတလွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ဟောပြောပြီး အစီအစဉ်များနှင့် မဲရုံမှူးနှင့် မဲရုံဝန်ထမ်းများလုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို အသေးစိတ် ညွှန်ကြားသည်။^၄ တောင်ငူခရိုင်ဝန်ကလည်း တောင်ငူမဲရုံမှူးများကို ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့၌ သင်တန်းပေးသည်။^၅ မန္တလေးမြို့တွင်လည်း ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိ ဦးဝင်းမောင်က မဲရုံတာဝန်ယူမည့်ပုဂ္ဂိုလ် ၈၀၀ ကျော်ကို တွေ့ဆုံပြီး ရွေးကောက်ပွဲတွင် ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို သင်တန်းသင်တော့ညွှန်ကြားသည်။ ၎င်းပြင် တရားရုံးစာရေးကြီး ဦးဘသန်းကလည်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် မဲရုံမှူး၊ မဲရုံအရာရှိနှင့် မဲစာရေးတို့ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းဥပဒေ အသေးစိတ်ကို ရှင်းလင်းပြသည်။^၆

ရန်ကုန်ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိရုံးတွင်မူ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများကို အမှုထမ်း အင်အားနည်းသည် ဆိုကာ ဇန်နဝါရီလ

၁ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၈ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၂ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၃ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၁၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၄ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၅ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃၁ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။
 ၆ ခေတ်သစ္စာသတင်းစာ၊ ၃၀ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂၃ ရက်နေ့မှစ၍ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မတိုင်မီတစ်ရက်အထိ နံနက် ၉ နာရီမှ ညနေ ၆ နာရီအထိ အချိန်ပိုလုပ်ကြရန် ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိက အမှုထမ်းများအား အမိန့်ထုတ်သည်။ ဤသို့ ရန်ကုန်ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိရုံး အမှုထမ်းအင်အားနည်းသည်ကို ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီးရုံးက သိရှိသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲရက်အတွင်း မဲစာရင်းဖြည့်စွက်ရေးနှင့် ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အရာရှိ ၁၀ ဦး၊ အမှုထမ်း ၁၀ ဦးကို ယာယီခန့်ထားရန် ရွေးကောက်ပွဲမင်းကြီးရုံးမှ ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ခံအရာရှိထံသို့ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့၌ အကြောင်းကြားသည်။ ထို့ပြင် မဲစာရင်းမပါသူများ တစ်ဦးလျှင် ငါးကျပ်ပေးပြီး နာမည်သွင်းခြင်း ပြုလုပ်ခွင့်ပြုရာတွင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်ခရိုင်တွင် နာမည်သွင်းသူပေါင်း ၁၂၀၀၀ ကျော်ရှိသဖြင့် ငွေပေါင်း ကျပ် ၆၀၀၀၀ ကျော်ရှိသည်။

ဤသို့ မဲဆန္ဒရှင်စာရင်း၊ မဲရုံစာရင်းစသည်တို့ကို ရွေးကောက်ပွဲရက်မတိုင်မီ စနစ်တကျကောက်ယူဆောင်ရွက်ပေးသည့်အတွက် မြန်မာတစ်ပြည်လုံး မဲဆန္ဒရှင်ပေါင်း ၉၉၅၀၆၅၅ ဦး၊ ရှိကြောင်းနှင့် မဲရုံပေါင်း ၇၀၀၀ ကျော် အတွက် တာဝန်ထမ်းမည့်သူ ၄၂၀၀၀ ကျော်ရှိကြောင်း သိရသည်။ မဲရုံတစ်ရုံတွင် မဲရုံမှူးတစ်ဦး၊ ဒုတိယမဲရုံမှူးတစ်ဦးနှင့် မဲရုံစာရေးလေးဦးစသဖြင့် စုစုပေါင်း ခြောက်ဦးတာဝန်ယူကြရာတွင် မဲရုံမှူးမှာ တာဝန်အရှိဆုံး ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်ခရိုင်အတွင်း၌ မဲဆန္ဒရှင်ပေါင်း ၄၂၇၃၃၉ ဦးရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် ၁၁၃၄၆ ဦးမှာ တပ်မတော်သားများနှင့် ပြည်ထောင်စုလက်နက်ကိုင် ရဲများဖြစ်သည်။ ဤလက်နက်ကိုင် တပ်မတော်သားများသည် ရွေးကောက်ပွဲ အစီအစဉ်အတိုင်း ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မဲဆန္ဒကတ်ပြားများကို စာအိတ်နှင့် ပိတ်ပြီး ဆိုင်ရာ တပ်မှူးများထံပေးပို့ကြပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာတပ်မှူးများက ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိထံ ဆက်လက်ပေးပို့သည်။ ရရှိသောမဲများကို ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်နေ့တွင် စုပေါင်းရေတွက်သည်။

၁ ပြည်ထောင်စုသတင်းစာ၊ ၂၅ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၄ ဓဇာသစ္စာသတင်းစာ၊ ၂၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၅ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၆ သမာဓိသတင်းစာ၊ ၂၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့၌ ပါလီမန်ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပသောအခါတွင် မဲဆန္ဒနယ် ၂၅၀ ရှိသည့်အနက် ၂၃ နေရာကို ရွှေ့ဆိုင်းရသည်ကလွဲ၍ ကျန်မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး၌ တစ်ပြိုင်တည်း ကျင်းပသည်။ ရွေးကောက်ပွဲရွှေ့ဆိုင်းရသော ၂၃ နေရာတွင် သောင်းကျန်းသူများ၏ နှောင့်ယှက်ခြိမ်းခြောက်မှုကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ အမတ်လောင်းများ၏ မကျေနပ်မှုကြောင့် တရားလွှတ်တော်ရုံးများ၏အဆုံးအဖြတ် မချမှတ်သေး၍သော်လည်းကောင်း ရွှေ့ဆိုင်းရသော နယ်များရှိသည်။ ဥပမာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ဘူးသီးတောင်မြောက်ပိုင်း၊ ပေါက်တော၊ မောင်းတောမြောက်ပိုင်း၊ မောင်းတောတောင်ပိုင်း၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ကျောက်ဖြူမြောက်ပိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် သီပေါတောင်ပိုင်းစသောမဲဆန္ဒနယ်များတွင် ရောင်စုံသောင်းကျန်းသူများခြိမ်းခြောက်မှုများရှိခြင်းကြောင့် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ လုံခြုံမှုမရှိခြင်း၊ တရားမျှတလွတ်လပ်စွာ မဲမပေးနိုင်ခြင်းစသော အခက်အခဲများပေါ်ပေါက်လာသည့်အတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲနည်းဥပဒေ ၆၀ (က)၊ ၉၁ နှင့် ၃၄ (၁) အရအာဏာများကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက အသုံးပြု၍ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၆ ရက်သို့ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် အဖွဲ့အသီးသီးက ရရှိသော မဲစာရင်းကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတွင် အပြည့်အစုံဖော်ပြထားရာမှ အနိုင်ရရှိသော အဖွဲ့များ၏စာရင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပါသည်။

၀ ယံသာဝတီသတင်းစာ၊ ၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ မဏ္ဍိုင်သတင်းစာ၊ ၂၉ ဇန်နဝါရီ ၁၉၆၀။

၃ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (ပါလီမန်) တတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း၊ စာတွဲ ၂၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၂၂၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ၁၉၅၉၊ စာ ၂၃၃၇-၂၃၇၈။ နောင်ကိုးကားလျှင် တတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ၂/၂၂ ဟု ညွှန်းမည်။

ပြည်နယ်နှင့် ခရိုင်များ	မဲဆန္ဒနယ်	သန့်ရှင်း	တည်မြဲ	အခြား	မှတ်ချက်
၁။ စစ်တွေ	၁၁	—	—	၇	စာရင်းမရှိ ၄
၂။ ကျောက်ဖြူ	၄	၁	၁	၁	စာရင်းမရှိ ၁
၃။ သံတွဲ	၂	၂	—	—	—
၄။ ရန်ကုန်	၉	၉	—	—	—
၅။ ပဲခူး	၈	၆	၂	—	—
၆။ သာယာဝတီ	၉	၉	—	—	—
၇။ ဟံသာဝတီ	၇	၇	—	—	—
၈။ အင်းစိန်	၆	၆	—	—	—
၉။ ပြည်	၆	၆	—	—	—
၁၀။ တောင်ငူ	၇	၃	၄	—	—
၁၁။ ပုသိမ်	၁၀	၁၀	—	—	—
၁၂။ ဟင်္သာတ	၁၀	၈	၂	—	—
၁၃။ မြောင်းမြ	၇	၇	—	—	—
၁၄။ မအူပင်	၆	၆	—	—	—
၁၅။ ဖျာပုံ	၅	၄	၁	—	—
၁၆။ သထုံ	၅	—	၄	၁	—
၁၇။ မော်လမြိုင်	၆	၅	—	၁	—
၁၈။ ထားဝယ်	၃	—	၃	—	—
၁၉။ မြိတ်	၃	၂	၁	—	—
၂၀။ သရက်	၄	၄	—	—	—
၂၁။ မင်းဘူး	၄	၄	—	—	—
၂၂။ မကွေး	၈	၈	—	—	—
၂၃။ ပခုက္ကူ	၈	၇	၁	—	—
၂၄။ မန္တလေး	၆	၆	—	—	—
၂၅။ ကျောက်ဆည်	၂	၂	—	—	—
၂၆။ မိတ္ထီလာ	၅	၂	၃	—	—
၂၇။ မြင်းခြံ	၈	၄	၄	—	—
၂၈။ ရမည်းသင်း	၇	၅	၂	—	—
၂၉။ ရွှေဘို	၈	၇	၁	—	—

ပြည်နယ်နှင့် ခရိုင်များ	မဲဆန္ဒနယ်	သန့်ရှင်း	တည်မြဲ	အခြား	မှတ်ချက်
၃၀။ စစ်ကိုင်း	၆	၆	—	—	—
၃၁။ ကသာ	၃	၃	—	—	—
၃၂။ မုံရွာ (အောက်ချင်းတွင်း)	၆	၆	—	—	—
၃၃။ မော်လိုက်	၂	၂	—	—	—
၃၄။ နာဂတောင်တန်း	၂	၂	—	—	—
၃၅။ ရှမ်းပြည်နယ်	၂၅	—	—	၂၄	စာရင်းမရ ၁
၃၆။ ကချင်ပြည်နယ်	၇	၁	၁	၅	—
၃၇။ ချင်းဝိသေသတိုင်း	၆	၂	၃	၁	—
၃၈။ ကယားပြည်နယ်	၂	—	—	၂	—
၃၉။ ကရင်ပြည်နယ်	၇	၁	၆	—	—
	၂၅၀	၂၀၃	၃၉	၄၂	၆

ထိုအခိုင်အရှုံးစာရင်းအရ မဲဆန္ဒနယ် ၂၅၀ ရှိရာတွင် သန့်ရှင်းပမာပလ က ၂၀၃ နေရာရပြီး တည်မြဲပမာပလ က ၃၉ နေရာရရှိသည်။ ပမညတသည် ရေးမြို့ တစ်နေရာ၌သာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။*

ရွေးကောက်ပြီး အနိုင် အရှုံး အဖြေ အားလုံး မထွက်မီ ကပင် သမ္မတ ဆောင်းစာ က

မနေ့က အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီး ပြီးသွားလေပြီ။ ယနေ့ နက်ဖြန် ဆိုသလို။ ဘယ်သူနိုင်၍၊ ဘယ်သူရှုံးမည်ဟူသည်ကို၊ ကျွန်ုပ်တို့ သိရပေမည်။ အနိုင် အရှုံး ကို ဆိုင်ရာ က ကျေညာပြီး နောက် ရွေးကောက်ပွဲ မတရားဘူးဆို၍၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့တက်မည့် သူတို့မှာလည်း နည်းမည်မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ထင်မိ၏။ . . .

ဟူ၍ နိဒါန်းပါးပြီးနောက်

ယနေ့ ရွေးကောက်ပွဲသည် စစ်ပြီးခေတ်တွင်

၁။ တဦးပေါ်တဦး မဟုတ်တန်းတရားအစွပ်ဆွဲဆုံး ရွေးကောက်ပွဲ

၂။ ငယ်ပေါင်းကြီးဖော် သူငယ်ချင်းအချင်းချင်း၊ အကျိုးယုတ်
အရှက်တကွဲဖြစ်အောင်၊ အဆဲဆုံးသော ရွေးကောက်ပွဲ

၃။ အဘေ နှင့် သား၊ မအေ နှင့် သွီး အကွဲကြီး ကွဲကြသော
ရွေးကောက်ပွဲ

၄။ ညောင်မြစ်တူး၊ ပုတ်သင်ဥပေါ်သော ရွေးကောက်ပွဲ

၅။ တပည့်က ဆရာကိုအံ့တု၊ ဆရာက တပည့်ကို အောက်ချနင်း
သော ရွေးကောက်ပွဲ

ဖြစ်နေသောကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင် ရန်များမှာ
ကြောက်ရပေ၏

ဟူ၍ ဆက်လက်ရေးသားလေသည်။ ထိုနောက် နိဂုံးတွင် ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရရေး
အတွက် မည်သို့ပင်ပြောဆိုခဲ့ကြစေကာမူ ရွေးကောက်ပွဲပြီး နောင်တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
မိတ်မပျက် နေစေလိုကြောင်း မေတ္တာရပ်ခံကြောင်း၊ ဤသို့မေတ္တာရပ်ခံခြင်းမှာ
“ယနေ့ကမ္ဘာကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင်
တက်မည့်အစိုးရကိုကြည့်လျက်” ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း၊ “ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း
အစိုးရက အုပ်ချုပ်ရေးကိုပြန်ပေးတယ်ဆိုသဖြင့်လည်း ကမ္ဘာကြီးသည် တအံ့တည့်
ဖြစ်လျက်ရှိပေရာ” မြန်မာအချင်းချင်း သဘောထားမကြီးဘဲ ရန်သူပမာဖြစ်နေလျှင်
တိုင်းပြည် ရေတိမ်နစ်မည့်အကြောင်းများဖြင့် နိဂုံးချုပ်သတိပေးထားသည်။

သမာဓိသတင်းစာ က သတိပေးသည့်အတိုင်း နိုင်ငံခြားသတင်းစာကြီး
များက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်အရှုံးစာရင်းကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်
နေ့၌ စတင်၍ သိသမျှကို ရေးသားဖော်ပြကြသည်။ ၎င်းစာရင်းများတွင် သန့်ရှင်း
ဖဆပလ က မဲအပြတ်အသတ်ဖြင့် စတင်အနိုင်ရခြင်းများ၊ 'ဦးနု က မဲပေါင်း
၂၆၃၆၉ မဲရချိန်တွင် တည်မြဲ ဖဆပလ အမတ် ဦးဘသိန်း က ၅၇၁၅ မဲသာ

• သမာဓိသတင်းစာ၊ ၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၀။

၂ ယင်း

ရခြင်းအကြောင်း၊ တည်မြဲ ဖဆပလ ဦးမဆွေသည် ၅၁၄၄ မဲသာရပြီး သန့်ရှင်း ဖဆပလ ဒေါက်တာဦးမောင်က ၁၂၄၃၀ ရရှိကြောင်းစသဖြင့် ဖော်ပြပေးထား ကြလေသည်။”

ထို့ပြင် သမာဓိသတင်းစာ က ကြိုတင် ဟောချက်ထုတ်သည့် အတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲကန့်ကွက်မှုများကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာ တည်မြဲ ဖဆပလ များ အတွက် သခင်စံမြင့်နှင့် ဗိုလ်စိုးလှိုင်တို့က တရားမပြုကျင့်ပါသည်ဟူသော တိုင်တန်း ချက်တွင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့မှစ၍ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့ မဲရေတွက်ချိန်ထိ သခင်စံမြင့် နှင့် ဗိုလ်စိုးလှိုင်တို့၏ လုပ်ရပ် များကို အသေးစိတ်ဖော်ပြသည်။ ၎င်းတိုင်စာ၌ ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် သခင်စံမြင့် သည် အစိုးရအရာထမ်းအမှုထမ်းများ၏ အကူအညီယူလျက် အစိုးရ မော်တော်ဘုတ် ကိုသုံးပြီး သနပွင့်မြို့နယ် တည်မြဲအဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ မဲဆွယ်ခြင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်မှ ၁၅ ရက်အတွင်း ကျပြကျေးရွာတွင် မူတူး ခေါင်းဆောင်သော အရန်ရဲများသည် တည်မြဲ ဖဆပလ အတွက် မဲဆွယ်ပြီး၊ သန့်ရှင်း ခေါင်းဆောင်များအား ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက် နေ့တွင် သံဒင်းကျေးရွာ သန့်ရှင်းခေါင်းဆောင်များအား ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဆောင် ရွက်နိုင်ရန် သူကြီးက ဖမ်းထားခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲနေ့၌ပင် ကျေးရွာကာကွယ်ရေး များက မဲရုံနောက်ပိုင်းဖောက်ပြီး မဲဆန္ဒရှင်များကို ခြောက်လှန့်ခြင်း၊ တည်မြဲမဲပုံး၌ ထည့်ခိုင်းခြင်း၊ မဲပုံးများကို သနပွင့်မှ ပဲခူးသို့ သယ်ဆောင်ရာတွင် လမ်းခုလတ်၌ ဗိုလ်စိုးလှိုင်က ကားရပ်ခိုင်းပြီး သနပွင့်သို့ ပြန်လှည့်စေခြင်း၊ ထိုနောက် ကိုယ်စားလှယ် များကို မောင်းထုတ်ခြင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ခရိုင်ဝန်ရုံးသို့ မဲပုံးများ ရောက်၍ စစ်ဆေးသောအခါ မဲပုံး ၁၇ ငွေပေါ်တွင် ချိပ်တံဆိပ်များပျက်စဲနေခြင်း စသည်ဖြင့် အသေးစိတ်တိုင်တန်းထားသည်။”

၁ (က) “Success for Clean Party In Burma”, *The Manchester Guardian*, 8 February 1960. IOR : MSS Eur F 158/773.

(ခ) “U Nu's Party in the Lead”, *Daily Telegraph*, 8 February 1960. IOR : MSS Eur F 158/773.

(ဂ) “Burma Election Landslide”, *The Times*, 8 February 1960. IOR : MSS Eur F 158/773.

၂ ရွေးကောက်ပွဲကန့်ကွက်မှု တရားမပြုကျင့်မှုစာရင်း။

H D R : Political Papers X 3 (k).

သန့်ရှင်း ဖဆပလ နည်းတူ တည်မြဲ ဖဆပလ ဘက်ကလည်း တိုင်တန်း
ခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ နေ့စွဲဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ထံ
တည်မြဲ ဖဆပလ က တိုင်တန်းသောစာတွင်

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရသည် မိမိတို့၏ ကျေညာချက်နှင့်အညီ ပါလီမန်
အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်စေရန် မွန်မြတ်သော စေတနာဖြင့်
အစွမ်းကုန် ကြိုးစားစီစဉ်၍ ကျင်းပပေးခဲ့သော်လည်း ဦးနှု
ခေါင်းဆောင်သော သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့သည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
အစိုးရ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်သော
ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရေးကို ဖီလာဆန်ကျင့်ပြုလုပ်ခါ တရားမဲ့ ပြုကျင့်
မှုများကျင့်သုံး၍၊ ပြည်သူလူထုထံမှ မဲဆန္ဒများကို မသမာသော
နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် အနိုင်ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဖြစ်သဖြင့် ပြီးစီး
ခဲ့သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် တရားမျှတ၍ လွတ်လပ်
သော ရွေးကောက်ပွဲ မဖြစ်မြောက်ယုံမျှမက နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်း
အုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ပါ ဖီလာ
ဆန်ကျင့်လျက်ရှိကြောင်း ဗိုလ်ချုပ် အစိုးရအား တင်ပြ အစီရင်
ခံအပ်ပါကြောင်း

စသဖြင့် ဇေးသားဖော်ပြပြီးနောက် ရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ အဖွဲ့
ကြီးက ကျူးလွန်သည့် တရားမဲ့ ပြုကျင့်မှုများအနက် အဓိက ငါးချက်ရှိကြောင်း၊
တိုင်းငါးမျက်နှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြုလုပ်ပေးမည်ဟု ကြေညာ
ခြင်းဖြင့် တရားဥပဒေမဲ့ ပြုကျင့်၍ မဲများ အနိုင်ရခြင်း၊ မြေပေါ်မြေအောက်
သောင်းကျန်းသူများနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး အကူအညီယူ၍ မဲများကို အနိုင်ရအောင်
မြို့ချပုံခြင်း၊ ကပ်ပြည်လုံးရှိ မဲဆန္ဒနယ်များတွင် အရွေးခံသူ သန့်ရှင်း အမတ်လောင်း
များ၏ မဲပုံးများတွင် ဦးနှု ဓာတ်ပုံကို ထင်ရှားစွာကပ်ခြင်းဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်များက
ဦးနှု ကိုယ်စဉ် ဝင်အရွေးခံသည်ဟု ထင်အောင်လှည့်ဖြား၍ မဲများအနိုင်ရအောင်
လှူခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြုလုပ်ပေးမည်ဟု သန့်ရှင်း ဥက္ကဋ္ဌ
ဦးနှု ၏ ကြေညာချက်ကို ပြည်သူက ပိုမိုလေးစားယုံကြည်ရန် ရွေးကောက်ပွဲတွင်
သန့်ရှင်းတို့က မဲပုံးတွင် သာသနာအရောင်ဖြစ်သော အဝါရောင်ကိုသုံး၍ မဲရအောင်
ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရေးအတွက် ငွေကိုရေကဲ့သို့သုံးစွဲခြင်းနှင့် တိုင်းပြည်
လူထုအား တပ်မတော်နှင့် လည်းကောင်း၊ တည်မြဲ ဖဆပလနှင့် ကိုးတိုက် ရန်
တိုက်ပေးခြင်းစသည့် အချက်များပါဝင်သည်။

၁ တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်မှ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်သို့ ၁၄-၃-၆၀ ရက်စွဲဖြင့်တိုင်စာ။

တည်မြဲ ဖဆပလ အဖွဲ့သည် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့၏သဘောထားကို တိုင်းပြည်သို့ တင်ပြရာတွင်လည်း သန့်ရှင်း ဖဆပလ အား အထက်ပါအတိုင်း ရေးသားစွပ်စွဲသည်။ ထို့ပြင် သန့်ရှင်း ဖဆပလ သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြုလုပ်ပေးမည်ဟု ကြေညာခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအလို့ငှာ ဘာသာကို အလွဲသုံးစားမပြုရဟူသော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ (၄) ကို ချိုးဖောက်ရာ ရောက်ကြောင်းများကိုပါ ထည့်သွင်းထားသည်။^၁

တည်မြဲ ဖဆပလ သာမက တို့ဗမာအစည်းအရုံးကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်ထွန်းအုပ် ကလည်း ရွေးကောက် ပွဲ ပြီးပြီးနောက် ၎င်း၏ သဘောထားကို တင်ပြရာတွင် သန့်ရှင်းများ အနိုင်ရခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြရာ၌ အထက်ပါ တည်မြဲ ဖဆပလ ဖော်ပြချက်များ အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ခေါင်းဆောင်တော် လွန်း ၍ မဟုတ်ကြောင်း၊ အိမ်စောင့်အစိုးရက လူထုတစ်ရပ်လုံး၏ ကောင်းကျိုးအတွက် လုပ်ကိုင်သော်လည်း နွေခေါင်ခေါင်တွင် အရိပ်မရှိသော အရပ်သို့ ရွှေ့ပြောင်းခံရ သူများက တပ်မတော်အစိုးရနှင့်တကွ ၎င်းတို့အားထောက်ခံသော တည်မြဲ ဖဆပလ တို့ကို မနှစ်သက်၍ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ကိုမဲထည့်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ သန့်ရှင်း ဖဆပလ ခေါင်းဆောင် ဦးနု ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ ပြုလုပ်ပေးမည်ဟူသော “စူးရှလှသော သာသနာရေးလက်နက်ကို အသုံးပြု” ခဲ့ခြင်းကြောင့် လူထုကသဘောကျ နှစ်ခြိုက်၍ မဲ အနိုင် ရ ခြင်း ဖြစ်သည် မှာ ယုံမှား ဖွယ် မ ရှိ သော အချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်းစသဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် သန့်ရှင်းနှင့် တည်မြဲ ဖဆပလ နှစ်ဖွဲ့လုံးသည် ငွေကိုရေလိုသုံးခြင်းကို စုံစမ်းသင့်ကြောင်းနှင့် မတရားရယူ သုံးစွဲသောအဖွဲ့ကို တွေ့လျှင် ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် ကြေညာသင့်သည်ဟုလည်း အကြံပြုထားသည်။^၂

အထက်ပါကဲ့သို့သော တိုင်တန်းချက်များ ရှိသကဲ့သို့ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် အချို့ ကလည်း မတရားမှုများ ခံရပါသည်ဟု ပြောဆို မှုများရှိလေသည်။ ဥပမာ သန့်ရှင်း ဖဆပလ အမတ်အဖြစ်က မင်းဘူးတွင်ဝင်ရောက် အရွေးခံသူ ဦးချမ်းသာသည် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပကာနီးတွင် မတရားလုပ်ခံရပုံ များကို ပြောပြရာတွင်

၁ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်၏ တင်ပြချက်။
HDR: Political Papers X 3 (i).

၂ ပြီးခဲ့သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌသခင်ထွန်းအုပ်၏ ထင်မြင်ချက်သဘောထား၊ ၂၆-၂-၆၀။
HDR: Political Papers X 3 (m).

မင်းဘူးရွာ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆန္ဒတွေလုပ်တဲ့အခါကျတော့ ကျနော့်
မဲကိုယ်စားလှယ်တွေကို အကုန်နားပါးကြိုးတုပ်ပြီးတော့ လက်ထိပ်
ခပ်ပြီးတော့ ခေါ်ဆောင်သွားတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲနေ့မှာ ဘာဖြစ်လဲ
ဆိုတော့ သူတို့ဆီက အန္တရာယ်ရှိလို့ဆိုတဲ့ အနေမျိုးနဲ့ ပြောချင်
တာ။ . . . ဝန်ကြီးရုံးပေါ်တော့ အကြောင်းပြတာက သခင်
သန်းထွန်း ရဲ့ လူတွေ ပြည်မှာရောက်နေတယ် ကျွန်တော်တို့က
မကွေးကအပြန် ပြည်ကိုဝင်တာကိုး သူတို့ကရှိနေတဲ့အတွက်ကြောင့်
စိတ်မချရဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လုံခြုံမှုအတွက် ဆိုပြီးတော့ တကယ်
အချုပ်သမားတွေ . . . အခန်းထဲမှာ ပိတ်ထားတယ်။ . . . နောက်
ဒီက ရန်ကုန်က လိုက်လာကြပြီးတော့ ဟိုတိုင်မယ် ဒီတိုင်မယ်
လုပ်ကြတော့ လွတ်လိုက်ပါတယ်။ သို့သော် လေးငါး ခြောက် နာရီ
တော့ ကြာတာပေါ့ဗျာ

စသဖြင့် ပြောသွားသည့်ပြင် ပြည်မြို့၌ ဦးချမ်းသာ၏ အသက်ကို လုပ်ကြံရန်စီစဉ်
သည်အထိ ကြိုးစားရာတွင် ပြည်မြို့ရှိ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက တားမြစ်မှုကြောင့်သာ
လွတ်မြောက်ခဲ့ကြောင်းများပါ ပါဝင်သည်။

သန့်ရှင်း ဖဆပလခေါင်းဆောင်ပိုင်း အမတ်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူးအောင်က
မိမိ၏ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံကို ပြောပြရာတွင် ပါတီကြီး
နှစ်ခုလုံးတွင် မတရားလှုပ်ရှားမှုများရှိကြောင်း ပြောပြသွားသည်။ ဗိုလ်မှူးအောင်၏
ပြောပြချက်တွင် မန္တလေးခရိုင် စဉ့်ကူးမြို့နယ်၌ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် ဘုန်းကြီး
များက မဲရုံတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလကိုသာ မဲထည့်ရမည်ဟု မဲလာပေးသူများကို
အဓမ္မခိုင်း အမိန့်ပေးခြင်းများဖြစ်ပွား၍၊ သခင်ညို မဲအနိုင်ရရှိသွားကြောင်း၊
ထို့ကြောင့် သန့်ရှင်း ဖဆပလအမတ် သခင်ညိုက ၎င်း၏ပြိုင်ဘက် တည်မြဲ ဖဆပလ
အမတ် မင်းဘူး ဦးမောင်မောင်ကို ရွေးကောက်ပွဲမတရားဖြစ်နေ၍ တိုင်တန်းကန့်ကွက်
ပါရန် ပြောသေးကြောင်း၊ သို့သော် မင်းဘူး ဦးမောင်မောင်က အချင်းချင်း
ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုလုပ်လိုကြောင်း၊ မိမိတို့ တည်မြဲဖဆပလတို့ကလည်း မန္တလေး
ခရိုင် နယ်စွန့်နယ်ဖျားများတွင် ရင်းနှီးရာစစ်တပ်အာဏာအကူအညီယူ၍ မတရား
ပြုလုပ်မှုများရှိကြောင်း၊ ဤရွေးကောက်ပွဲ၌ မနိုင်လျှင် နောင်ရွေးကောက်ပွဲများ၌
ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် အနိုင်ရခွင့်ရှိပါသေးကြောင်းဖြင့် ကြည်ဖြူစွာ နောက်ဆုတ်မှုများ
ရှိကြောင်း ပြောပြသွားသည်။ ထိုနည်းတူ ဗိုက်ဦးမဲဆန္ဒနယ်တွင် မဲပေးနိုင်သော

* ဦးချမ်းသာ၏ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

မဲဆန္ဒရှင်စာရင်းမှာ သုံးသောင်းကျော်သာရှိသော်လည်း မဲရေတွက်သောအခါ လေးသောင်းကျော်ဖြစ်နေကာ သန့်ရှင်း ဖဆပလအမတ်များ အပြတ်အသတ် အနိုင်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မတရားပြုလုပ်မှုရှိ၍၊ ဒိုက်ဦးမြို့နယ်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲ ပြန်လည်ပြုလုပ်ရသည့်အကြောင်းနှင့် မူလအနိုင်ရသောအမတ်မှာ ပြန်လည်အရွေးမခံတော့ဘဲ ဖြစ်သွားကြောင်း စသည်တို့ကို ရှင်းလင်းပြောပြသည်။ ဗိုလ်မှူးအောင်က ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အစိုးရအနေဖြင့်၊ မတရားမှုမရှိအောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်သော်လည်း အဓိကပါတီ ကြီးနှစ်ရပ်လုံးက မတရားမှုကျူးလွန်မှုများရှိကြောင်း ဝန်ခံသည်။

ဗိုလ်မှူးကြီးတန်ယုဆိုင် (အငြိမ်းစား) '၏ အတွေ့အကြုံကို မေးမြန်းရာတွင် ၎င်းကရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရန်နေ့ရက်သတ်မှတ်ကြေညာပြီးစတင်ညနေတွင်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် တိုင်းမှူး၊ တပ်မဟာမှူးများနှင့် အခြားထိပ်ပိုင်းအရာရှိကြီးများကို ၎င်း၏နေအိမ်အတွင်းရှိ လှေအိမ် (boat house) တွင် တွေ့ဆုံကြောင်း၊ထိုသို့တွေ့ဆုံချိန်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက ရွေးကောက်ပွဲတွင် မည်သည့်ပါတီကိုမျှ ဘက်မလိုက်ဘဲ၊ ကြားနေရန်ပြောဆိုကြောင်း၊ သို့သော် တပ်တွင်း အထူးသဖြင့် တပ်မှူးများအနေဖြင့် မူလရှိရင်းဖြစ်သော သံယောဇဉ်ကြီးကိုမဖြတ်နိုင်သလို မိမိလိုလားသူ နိုင်စေလိုသော ဆန္ဒကိုလည်း မရှုပ်သိမ်းနိုင်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ တိတိလင်းလင်း ခြောင်မဟုတ်သည့် တိုင်အောင် အနည်းနှင့်အများဆိုသလို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တတ်နိုင်သမျှကူညီပေးခဲ့ကြောင်း၊ အချို့က ဥပဒေနှင့်မငြိစွန်းစေဘဲ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ကူညီသော်လည်း အချို့က ဆန္ဒလွန်ကဲပြီး ဥပဒေနှင့်ငြိစွန်းသည်အထိ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ ဖြစ်သွားကြကြောင်း၊ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အမိန့်ကို အနည်းနှင့်အများ ဆန့်ကျင်ဖီလာသကဲ့သို့ဖြစ်သွားသည်ဟုပြောနိုင်ကြောင်း ပြောကြားသည်။'

အိမ်စောင့် အစိုးရလက်ထက် တွင် ကာကွယ်ရေးဌာနတာဝန်ခံ ဒုတိယတပ်မတော်ဦးစီးချုပ်အဖြစ် ဓာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဦးအောင်ကြီးက ၎င်း၏ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံများကိုဖော်ပြရာတွင် ဘက်လိုက်မှုများ မဲပုံးဖောက်မှုများရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် ဖဆပလနှစ်ခြမ်းကွဲချိန်မှစ၍ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲနီးလောချိန်အတွင်း တပ်မတော်အရာရှိအချို့က တည်မြဲဖဆပလဘက်ကိုလိုက်၍ အားပေးမဲဆွယ်ခြင်းခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊စလုပ်ကြောင်း

• ဗိုလ်မှူးအောင်၏ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်၊သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ခန့်ကုန်တက္ကသိုလ်။
 ၂ ထိုစဉ်က ဗိုလ်မှူးကြီး တန်ယုဆိုင်သည် တောင်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်၊ စစ်ဦးစီးမှူး (ပထမအဆင့်) ဖြစ်သည်။
 ၃ HDR: X/1 A F.

အဲဒီလိုလုပ်ရုံတင်မကဘူး၊ အဲဒီတုန်းက မြောက်ပိုင်းတိုင်းရဲ့ တိုင်းမှူး လုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင်က (တည်မြဲ) ဖဆပလကို မဲပေးဖို့ မဲဆွယ် တယ်၊ သူ့အောက်ကလူတွေကို ညွှန်ကြားတယ်။ နောက် တကယ် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်တဲ့နေ့ကျတော့ သူ့လူတွေအချို့ မဲပုံးဖောက်ပြီး မဲတွေပြောင်းထည့်တာတွေပါ ကျူးလွန်ခဲ့ကြတယ်

၀သဖြင့်လည်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။*

ဦးအောင်ကြီးက ဆက်လက်တင်ပြရာတွင် ဤသို့ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပုံး မဖောက်မီ ရွေးကောက်ပွဲနီးလာသည့်အချိန်တွင် ဘက်လိုက်ခြင်း မဲဆွယ်ခြင်းနှင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းသတင်းများကို ကြားသောအခါ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ထိုသို့ မလုပ်ကြရန် တားမြစ်ခဲ့သေးကြောင်း၊ သို့သော် အချို့အရာရှိများက နားမထောင် ကြကြောင်း၊ တည်မြဲဖဆပလ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကလည်း ၎င်းတို့အားကိုးနှင့် “ဒီနိုင်လည်း နိုင်ရမယ် ရှုံးလည်း နိုင်ရမယ်” ဟူ၍ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပြောသည့် အထိဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီး နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် တပ်မှူးများကိုတွေ့ဆုံရန်ခေါ်ယူပြီးနောက် ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးကြည်ဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးတင်မောင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီးဘဏ္ဍာတို့ကို သီးခြားခေါ်ယူ၍ အလုပ်မှ နုတ်ထွက်စေကြောင်းကို လည်း ဦးအောင်ကြီးက ထည့်သွင်း ပြောကြားသည်။ ဤသို့ ဦးအောင်ကြီး ပြောကြားသွားခြင်းများ မှန်ကန်ကြောင်း၊ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး ခင်ညိုနှင့် ဦးကြည်ဟန်တို့ကလည်း ဆက်လက်ပြောပြသည်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် မဲကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိမှာကြားသည့်အတိုင်း မလုပ်ကိုင်ကြဘဲ မတုား ဘက်လိုက်ခဲ့ကြခြင်းကို လွန်စွာစိတ်ဆိုး၍ အထက်ပါ အရာရှိကြီးများကို ထွက်စာ တင်ရန် လက်ညှိုးထိုးပြောကြားသည်ဟု သက်သေခံကြသည်။

အကယ်စင်စစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဘက်လိုက်မဲဆွယ်မှုဖြင့် ရာထူးမှနုတ်ထွက် ခဲ့ရသည့်တပ်မတော်အရာရှိကြီးများမှာ ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေ (ကြည်း ၃၅၀၅)၊ ဗိုလ်မှူးကြီး အေးမောင် (ကြည်း ၃၅၁၂)၊ ဗိုလ်မှူးကြီး တင်မောင် (ကြည်း ၃၅၁၇)၊ ဗိုလ်မှူးကြီး လှမော် (ကြည်း ၃၅၂၀)၊ ဗိုလ်မှူးကြီး ကြည်ဝင်း (ကြည်း ၃၅၂၂)၊ ဗိုလ်မှူးကြီး သိန်းတုတ် (ကြည်း ၃၆၄၇) နှင့် ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး ချစ်ခိုင် (ကြည်း ၃၆၄၉) တို့ ဖြစ်ကြသည်။*

၁ သမိုင်းဝင်ရှင်းလင်းပွဲ (၂)။

၂ ယင်း

၃ လုပ်သားပြည်သူ့သတင်းစာ၊ ၁၅၊ ၁၆ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၁။

ဘက်လိုက်မှုပတ်သက်၍ ရာထူးမှနုတ်ထွက်ခဲ့ရသော တပ်မတော်အရာရှိကြီး တစ်ဦးကမူ မိမိသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် တည်မြဲဖဆပလ ဦးဗဆွေအတွက် ရိုးရိုး သားသားကူညီမှုပြုလုပ်ကြောင်း၊ ဥပမာ မဲဆွယ်ပွဲတွင် ပါလီမန်အမတ်များလမ်းစဉ် ချမှတ်ခြင်း၊ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် မကောင်းပြောခြင်းကို မိမိက ကျေနပ်စွာလက်ခံခဲ့ ကြောင်း၊ သို့သော် အချို့သန့်ရှင်းအမတ်များသည် မကောင်းသော နည်းများပါ သုံးစွဲ၍ မိမိတို့စိတ်ကုန်ရကြောင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမတ်များက ဦးဗဆွေအိမ်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်ပေးရေးတောင်းဆိုခြင်းကို ဦးဗဆွေနှင့် ဦးကျော်ငြိမ်းက အစိုးရဖွဲ့ပြီးမှ လူထုနှင့်ညှိ၍ လုပ်ကိုင်ရမည်၊ ချက်ချင်းကတိမပေးနိုင်ပါဟု ပြောမိကြသည့်အတွက် ၎င်းရခိုင်အမတ်များသည် ဦးနုဘက်သို့ ပါသွားကြောင်း၊ ဦးနုက ထိုရခိုင်အမတ်များ ကို ပြည်နယ်ပေးမည်ဟူသော ကတိများပေး၍ မဲရရန်ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် မိမိတို့ အနေနှင့် ရိုးသားစွာဖြင့် ဦးဗဆွေဘက်ကို မေတ္တာဖြင့် ရိုင်းပင်းကြောင်း၊ ဦးဗဆွေ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့် မိမိတို့မှာ ကျောင်း သား ခေါင်းဆောင် ဘဝ၊ တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်ဘဝ တစ်သက်လုံးလက်တွဲလာ၍ ယုတ်မာညစ်ပတ်စိတ်မရှိ၊ မမှန်မကန် ကိစ္စမပြောဟုယုံကြည်၍ နည်းနည်းပါးပါး ကူညီရိုင်းပင်းမှုများ ရှိကြောင်းကို ထုတ် ဖော်ပြောကြားသည်။ တစ်ဖက်မှလည်း ထိုစဉ်က တည်မြဲဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီး တစ်ဦး၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သူတစ်ဦးကမူ မိမိတို့တည်မြဲဖဆပလကို တပ်မတော်က အမြဲကူညီဆောင်ရွက်သည့်ပြင် အချို့မဲဆန္ဒနယ်တွင် ဩဇာရှိမည့် တပ်မတော် အရာရှိအချို့ကို ယူနီဖောင်းဝတ်စုံချွတ်စေ၍ အမတ်လောင်းအဖြစ် အရွေးခံစေခြင်းများပင် ပြုလုပ်ကြိုးစားခဲ့ကြောင်းများကို ထုတ်ဖော်ပြောပြသည်။^၁ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရသွားသော ဦးနုကမူ ရွေးကောက်ပွဲသည် တရားမျှတမှု အပြည့်အဝ ရှိပါသည်ဟု ယူဆကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။^၂

၁၉၆၀ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် ဘက်လိုက်ခြင်း၊ မတရားပြုလုပ် ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း စသော အမည်းစွန်းများရှိကြောင်းတွေ့နိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ အိမ်စောင့်အစိုးရကမူ ထားရှိသည့်ကတိအတိုင်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင် ရရှိသွားသည့် နိုင်ငံရေးပါတီများလက်သို့ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန် အစီအစဉ်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးဆောင်သော အိမ်စောင့်အစိုးရ အဖွဲ့မှ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့၊ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနု ခေါင်းဆောင်သည့်အစိုးရအဖွဲ့သို့ လွှဲပြောင်း

၁ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ။ ၀၁၂၈၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၂ ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်များ။ ၀၁၄၅၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၃ ဦးနု၏ကိုယ်တွေ့ပြောကြားချက်၊ သမိုင်းဌာန (သုတေသန)၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

၄ သန့်ရှင်း ဖဆပလကို ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သည်။

ပေးရန် တတိယပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံအစည်းအဝေးကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် အမတ် ၁၅၉ ဦး၊ တည်မြဲစာပေလအမတ် ၄၁ ဦး၊ ရတညအမတ် ခြောက်ဦး၊ မွန်ပြည်သူ့ ညီညွတ်ရေး တပ်ပေါင်းစုအဖွဲ့ အမတ်သုံးဦး၊ ရှမ်းအမတ် ၂၃ ဦးနှင့် ကယားအမတ် နှစ်ဦး၊ စုစုပေါင်း ၂၃၄ ဦး တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတကြီး၏ အခွင့်အာဏာ လွှဲအပ်ခြင်းခံရသော လွှတ်တော် ယာယီ သဘာပတိ ဦးမြ၏ရှေ့မှောက်တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်များ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို လက်မှတ် ရေးထိုးကြသည်။

တတိယပြည်သူ့လွှတ်တော် ညီလာခံအစည်းအဝေးကို ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ကျင်းပသောအခါ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးအတွက် အမတ်တစ်ဦး၏အမည် တင်သွင်းရန် ကြေညာသည်။ ထိုအခါ အမည်တင်သွင်းလွှာ ၂၂ စောင်လုံးမှာ ဦးနုအမည်ဖြင့် ပြိုင်ဘက်မရှိ တင်သွင်းကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံကြီးတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဦးနုကို (ပြိုင်ဘက်မရှိ) ရွေးကောက်တင်မြှောက် လိုက်ကြောင်း ကြေညာသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးစီးသောအိမ်စောင့်အစိုးရ သည် ပေးထားသည့်ကတိနှင့်အညီ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပေးရုံသာမက ပြည်သူလူထု အလိုကျ မဲပေးရွေးကောက်သော အစိုးရအဖွဲ့သစ်လက်သို့ အာဏာလွှဲပြောင်း ပေးလိုက်သည်။

၁ ပြည်သူ့အိုးဝေသတင်းစာ၊ ၂ ဧပြီ ၁၉၆၀။

၂ ပြည်သူ့အိုးဝေသတင်းစာ၊ ၃ ဧပြီ ၁၉၆၀။

၃ ပြည်သူ့အိုးဝေသတင်းစာ၊ ၅ ဧပြီ ၁၉၆၀။

အစိုးရအပြောင်းအလဲပြုရန်အပြန်အလှန်ပေးစာများ

(က)

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုထံမှ ပေးသောစာ

ပြည်ထောင်စုလမ်းမနံပါတ် ၁၇

ရန်ကုန်မြို့

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်

စာရေးလွှာစာအုပ်အမှတ် ၈၆၂၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀
(၁) ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် အမိန့်ပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။
အစိုးရအပြောင်းအလဲအတွက် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အမိန့်ပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။
အစိုးရအပြောင်းအလဲအတွက် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အမိန့်ပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းထံမှ ပြန်စာ

ကမ္ဘာ့လမ်းမနံပါတ် ၁၇

ရန်ကုန်မြို့

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်

သောတရားအဖွဲ့အစည်းတို့၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် တောင်းဆိုပါသည်။
(၁) အဖွဲ့အစည်းတို့၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် တောင်းဆိုပါသည်။
အစိုးရအပြောင်းအလဲအတွက် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အမိန့်ပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။
အစိုးရအပြောင်းအလဲအတွက် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အမိန့်ပြုရန် တောင်းဆိုပါသည်။

ဦးနုအစိုးရနှုတ်ထွက်ပေးမည်

ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကို အခံတိုဘာ၌ ကျင်းပမည်
ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရကို လူထုက စားပေးကြပါ (ဦးနု)

Nu Invites Ne Win To Form Govt. To Ensure Free & Fair Elections

CLEAN A.F.P.F.L. REMAINING IN OFFICE TILL PARLIAMENT MEETS OCTOBER

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရပယ်မည်

ဧပြီလမကုန်မီ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပ ပေးမည်
ပြည်နယ်ကိုယ်စားလှယ်မှလွဲ၍ ဘယ်ပါတီမှလက်မခံပါ (ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း)

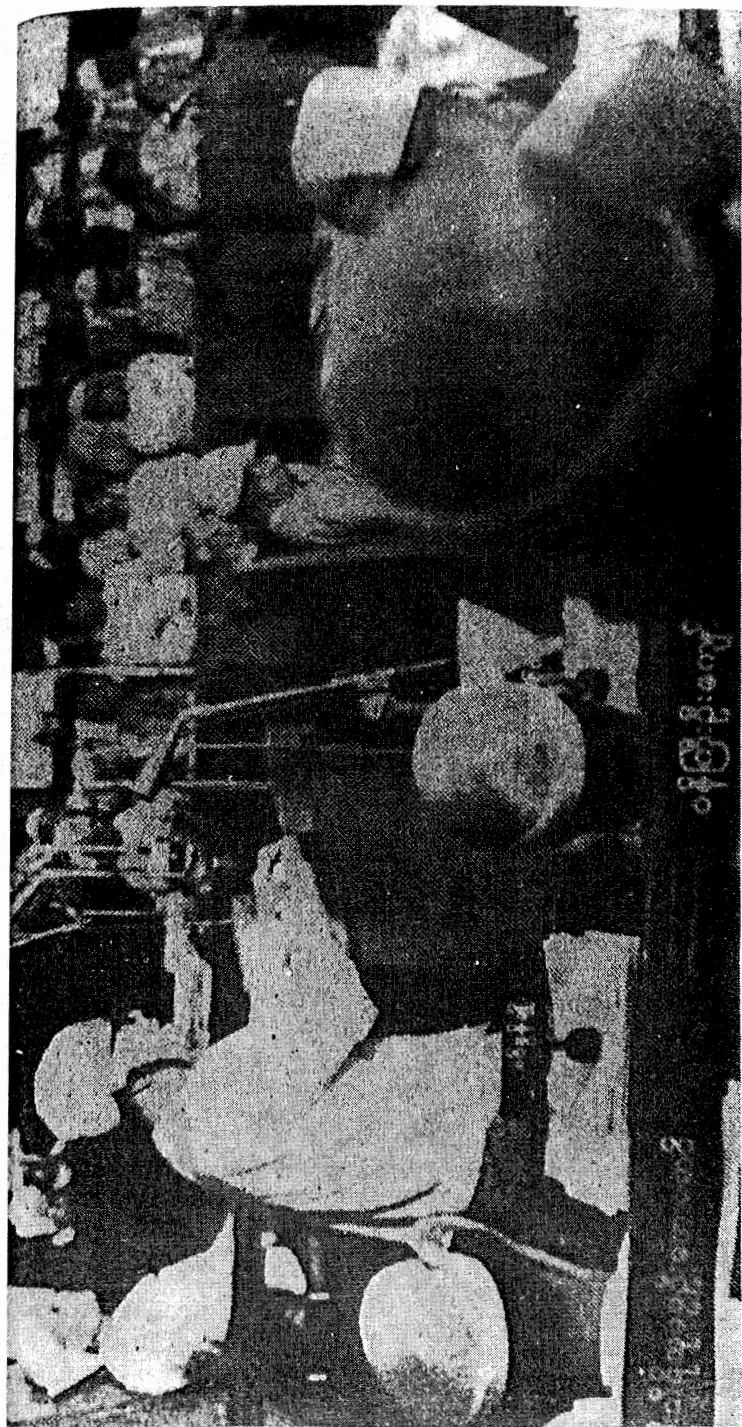
ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်မည်

လွတ်လပ် တရားမျှတသော အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ပြုစုစေရန်
ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု လိုလားချက်အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ်က ရာထူးလက်ခံခြင်း

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအစိုးရသစ်ကျမ်းကျိန်ပြီး

နိုင်ငံတော်သမဂ္ဂကြီး၊ တရားလွတ်တော်အောင်မြင်ရေးတပ်မတော်၊ တရားဝန်ကြီးချုပ်၊ တရားဝန်ကြီးများ၊ စစ်ရေးကောင်စီ

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသို့ အစိုးရသစ်ဖွဲ့ပြီး လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပပေးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့ရာ

တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်

၁၉၅၀ အောက်တိုဘာ ၂၀ ရက်တွင်ကျင်းပသော ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက လွှတ်လုပ်၍ တရားမျှတသော
ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးကိုရေး၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်တင်မြှောက်ရန် တိုက်တွန်းမိန့်ခွန်းပြောကြားနေစဉ်

ထပ်မံတော်မော်ကုန်းတိုက်

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ၂၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင် ရွှေမောက်၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် သစ်အဖြစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုနေစဉ်

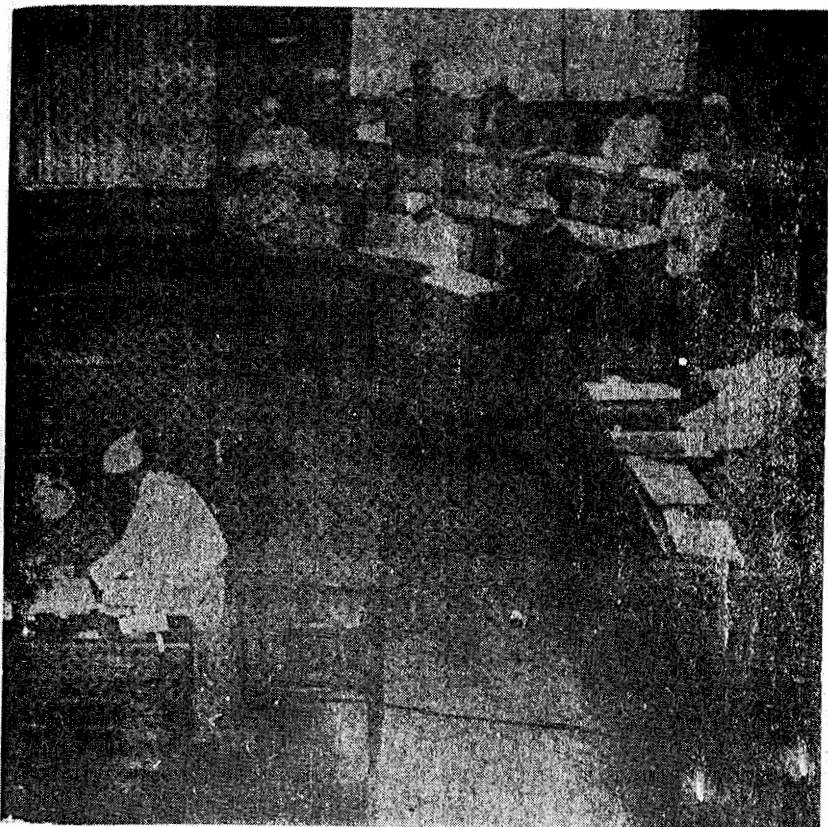
တပ်မတော်မော်ကွန်းတိုက်

ခိုင်ခံ့တော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင်၊ အိမ်စောင့်အစိုးရ ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း နှင့် ဝန်ကြီးများ

စော်ဘွားများအင်္ဂါကျခံနေကြ

ပြည်ထောင်စုအကျိုးလူထုနှင့်တွဲဆောင်ရွက်မည်

(တောင်ကြီးမဏ္ဍိုင်အဖွဲ့ဝင်တို့မှ) ရှမ်းပြည်နယ်ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်
 “ရှမ်းပြည်နယ် စောဘွားများကပြည်နယ် ရှေးပဏ္ဍက်ချ အခမ်းအနားတွင် နိုင်ငံတော်

၁၉၅၉ ဧပြီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှင်စော်ဘွားကြီးများ
 မိမိတို့ ဆန္ဒအလျောက် အာဏာစွန့်ပြီး ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး ပဏ္ဍက်
 ချခဲ့သည်။

AGREEMENT BETWEEN SHAN STATE GOVERNMENT AND THE SAOPHAS

THIS AGREEMENT is made the 24th day of April 1959 between the Government of the Shan State represented by the Head of the Shan State and the Saophas of Mong Hsat, hereinafter referred to as the Saophas.

WHEREAS in the immediate and the best interests of the Mong Hsat State and its people as well as of the Government of the Shan State, the Saophas of Mong Hsat State is desirous that the administration of the said State should vest solely in the Government of the Shan State without any reserve of power, authority or jurisdiction in favour of the said Saophas.

AND WHEREAS the Government of the Shan State and the Government of the Union of Burma welcome the said transfer of power, authority and jurisdiction.

IT IS HEREBY AGREED AS FOLLOWS:-

သဘောတူစာချုပ်

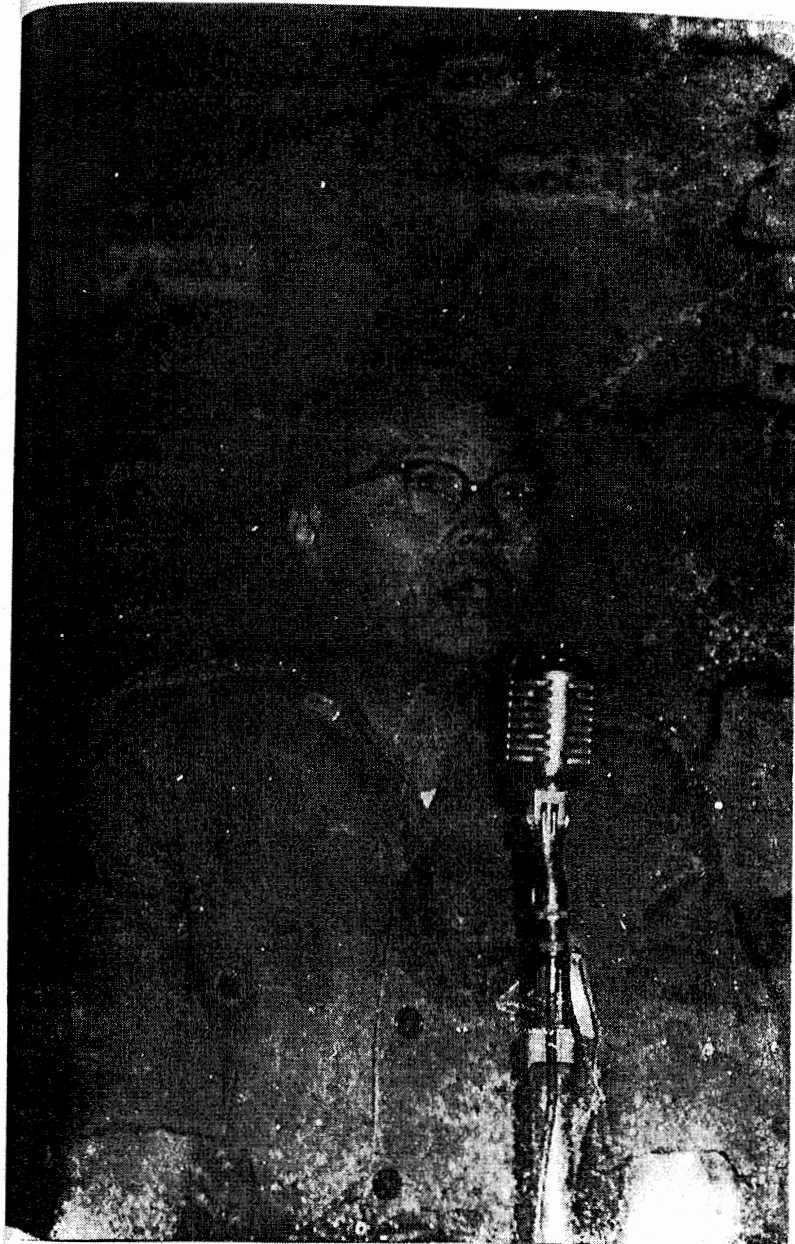
၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် လက်ထပ်သည့် အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် အကျိုးအမြတ်များကို နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူမျှ ခံစားရန် သဘောတူကြသည်။

၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် လက်ထပ်သည့် အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် အကျိုးအမြတ်များကို နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူမျှ ခံစားရန် သဘောတူကြသည်။

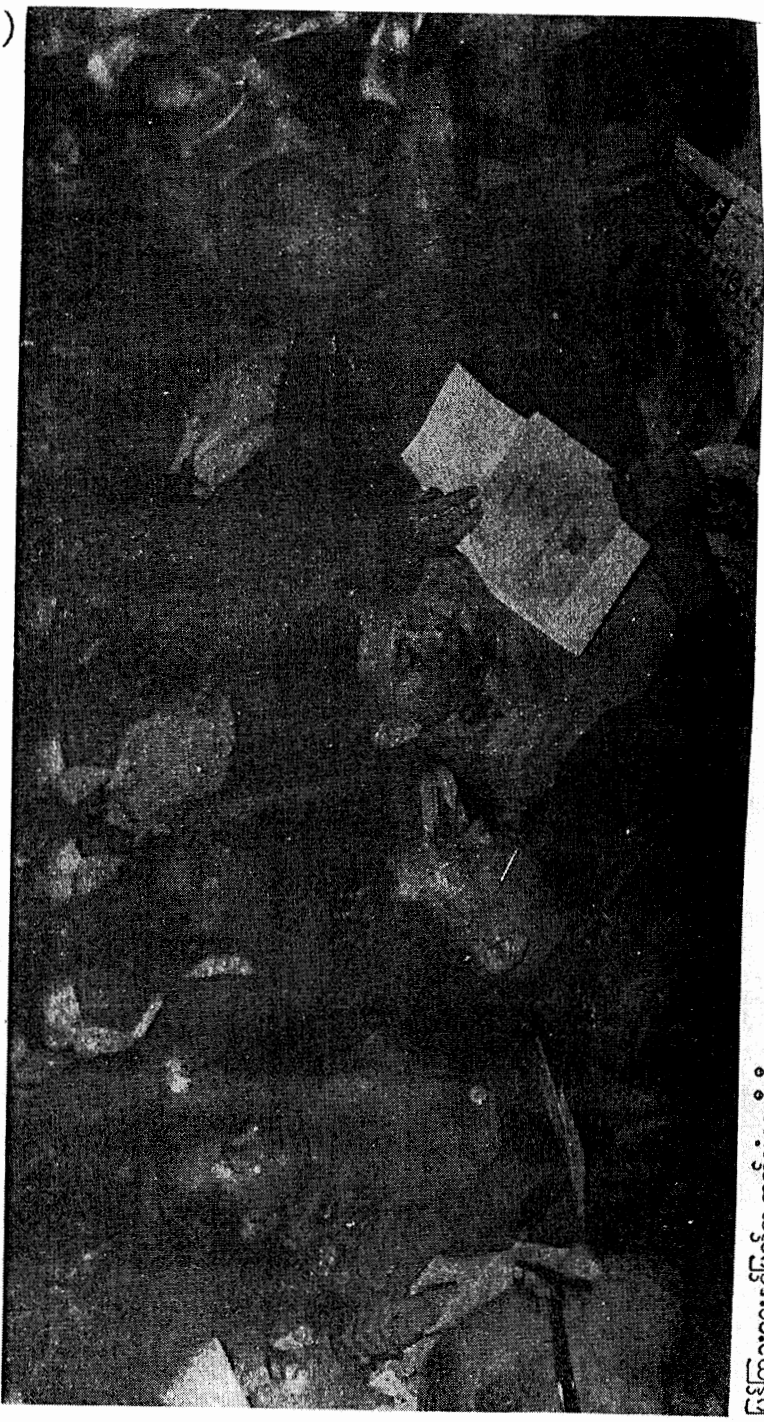
(SUB ROM HPA)
Head of the Shan State
(For and on behalf of the Government of the Shan State)
S. S. S.
(SUB ROM HPA)
Saophas of the Mong Hsat State.

(စစ်စစ်)
မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် လက်ထပ်သည့် အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် အကျိုးအမြတ်များကို နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူမျှ ခံစားရန် သဘောတူကြသည်။
စစ်စစ်
(စစ်စစ်)
မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွက် လက်ထပ်သည့် အကျိုးအမြတ်များကို ထိန်းသိမ်းရန် အကျိုးအမြတ်များကို နှစ်ဦးစလုံးက အတူတူမျှ ခံစားရန် သဘောတူကြသည်။

ပြန်ကြားရေးနှင့်ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဦးစီးဌာန

၁၉၅၉ ခုဇန်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဦးဝိစာရလမ်းရှိ တပ်မတော်ကွဲရုံကြီး၌ လုံခြုံရေးကောင်စီများ ညီလာခံကျင်းပရာ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက တပ်မတော်သားများ အပါအဝင် အစိုးရအမှုထမ်း အရာထမ်း အားလုံး ဘက်မလိုက်ရန် မိန့်ခွန်းပြောကြားနေစဉ်

မြန်ကြားရေးနှင့်ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဦးစီးဌာန

လွန်ခဲ့သောနှစ်ကတည်းကပေးခဲ့သော အချက်အလက်များကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း

ယခုမှန်စီမံကိန်းတင်တာသာဟုအောင်ခြင်းမှာ မရှိသေး (သစ်မိန့်) ဗလပလ
အဖွဲ့ချုပ်၏နှိုးနှောပလ္လပယ်ပွဲကောင်းသည် မှန်သည်လုပ်ရမည် (ဦးဘဝေး)
ထုံးဖြူမတား ထုံးစိုမှ / အကောင်ကို ရောင်းမစားပဲ (ခေါက်တံ)
မမော်) ဤကဝါခန့်ငှ

အလယ်ပိုင်းမှအရွေးခံမဲဘကြီး

ဆင်စင်တို့၊ ဦးသန်းမောင် ကို
ဆောင်ပါဝင်ကြသော အမျိုးသား
စုံမဟာမိတ် (တတိယအုပ်စု၏)
စာမျက်နှာ ၂ သို့ကြည့်ပါ။

[illegible]

20-12-59

သံမဏိအမတ်လောင်း
ဦးဘသော်

ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင်
ပြည်သူ့ သံပါတီ ပါတီမှ ဦးဘသော်
သည် မန္တလေးသား ဇာတိ ဖြစ်၍
တံတားဦး ခဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်
အရွေးခံမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဗိုလ်ရန်ခိုင် အရွေးခံမည်

အမျိုးသား မဟာမိတ် အထွေထွေ
အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးမိုးဝင်း ရန်
နိုင်သည် သရက် အရှေ့ပိုင်း အောင်
လံ ဝဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင် ရောက် အရွေးခံ
မည်ဟုသိရှိရ၏။

ဝိလ်ရန်နိုင်မှာ အောင်လံ* မြို့နယ်
 ကမ္ဘလေးရွာတွင် မွေးဖွားပြီး အောင်
 လံ မြို့နှင့် ၄ မိုင်ခန့်ဝေးသော ရွာထောင်
 ရွာတွင် ကြီးပြင်းလာသူဖြစ်သည်။

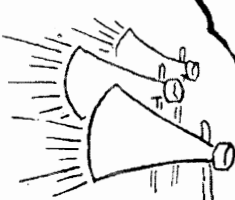
∞:∞;

နိုင်ငံရေးပါတီ အသီးသီးတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေး
ခံခဲ့ကြသည်။

ရွေးကော်ပွဲ-တိုက်ပွဲမှာ တဘက်နှင့်တဘက်

ဒါတွေ

ဒါတွေ

ဒါတွေ

ဒါတွေကို အယ်ဂျီသုံး သုံး ---

ဒါတွေကိုတော့မသုံးကြပါနဲ့-ကွယ်တို့။ ။

အငယ်စား

မဏ္ဍိုင် ၃၀-၁၂-၅၉ ၃-၁-၆၀

တည်မြဲတက်မှ သတင်းစာများက သန့်ရှင်းအား ကာတွန်းဖြင့် ဆော်ကြ
သကဲ့သို့

ဒေသနာ

တည်မြဲကြွေးကြော်သံ ၂၀-၁၂-၅၉

ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်
 “တည်မြဲတွေဟာ ရွေးကောက်ပွဲမှာ
 နိုင်ရင်လဲနိုင်မယ်၊ ရှုံးရင်လဲနိုင်မယ်လို့
 ပြောနေကြတယ်....”
 (ဦးနု-မိန့်ခွန်း သိပ်မြဲကြွေ
 လူထုအစည်းအဝေးပွဲ)

ပြည်သူ့အိုးဝေ ၂၀-၁၂-၅၉

အဖေ့အမိအဖေအမိ
 အဖေအမိအဖေအမိ

အဖေအမိအဖေအမိ
 အဖေအမိအဖေအမိ

အဖေအမိအဖေအမိ
 အဖေအမိအဖေအမိ

ထောင်စု ၂၄-၁-၆၀

သန့်ရှင်းလိုလားသည့် သတင်းစာများကလည်း တည်မြဲအား ကာတွန်းဖြင့်
 နှက်ခဲ့ကြသည်။

(က)

ခေတ်
သစ္စာ
ခေတ်

ယနေ့- ဖေဖော်ဝါရီ ၆ ရက်

ရွေးကောက်ပွဲကြီး

ကျင်းပ မည် ဖြစ်ရာ

တရားမျှတ လွတ်လပ်စေရန်

ငြိမ်းချမ်းစွာပြီးမြောက်စေရန်

မသမာ...

သန့်ရှင်းတို့အစိုးရဖွဲ့နိုင်ပြီ

အနိုင်ရရှိပြီးသော ခဲဆန္ဒနယ်ဖြင့်ဦးရေပြည့်နေခြင်း

ရှင်း၁၄၀၊ တည်မြဲ ၂၂ အခြား၄ဦးနိုင်ပြီ

ရရှိပြီးခဲဆန္ဒနယ်များ၏ အနိုင်အရှုံးဘော်ပြထားသည်

၆

မည်သို့ပင် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အကြိတ်အနယ် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြ သော်လည်း
ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်အရှုံး ရလာခဲ့သည်ကား ဤသို့....

၁၉၅၀ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ည နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်
ဦးနု၏ ပြည်သူ့အပေါင်းသို့ အသံလွှင့်မြွက်ကြားချက်

ပြည်ထောင်စုသူ ပြည်ထောင်စုသားအပေါင်းတို့ခင်ဗျား၊

အရေးကြီးတဲ့ စကားတစ်ခွန်း၊ နှစ်ခွန်းလောက်ကို ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ဒီနှစ်နိုဝင်ဘာလထဲမှာ ကျင်းပဖို့ ကျွန်တော်တို့စိတ်ကူးထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တနိုင်ငံလုံးမှာဖြစ်ပျက်နေတဲ့ လက်ရှိအခြေအနေအရ၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်းမှာ ကျင်းပဖို့အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးဟာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာကိုတနေ့ထက်တနေ့တိုးပြီးကျွန်တော်တို့ သဘောပေါက်လာကြပါတယ်။

တနိုင်ငံလုံးမှာ ပြည်သူလူထုကြီးတရပ်လုံးက မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ကို အနှောင့်အယှက်၊ အဖျက်အဆီး၊ အဖိအနှိပ်၊ အချုပ်အချယ်၊ အခြိမ်းအခြောက်မှရှိဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းမပြုလုပ်သရွေ့ကာလပတ်လုံး အဲဒီနိုင်ငံမှာ ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းနေတယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူမှမငြင်းနိုင်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ဒီမိုကရေစီကို ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ လူတိုင်းအတွက် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဟာ အသက်ပမာတန်ဖိုးရှိပါတယ်။ အဲဒီလို လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတခုကို ၆ လအတွင်းဖြစ်မြောက်နိုင်အောင် လိုအပ်တဲ့ အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်ပေးဖို့အတွက် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကို ကျွန်တော်စိတ်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကလဲ ကျွန်တော်ရဲ့စိတ်ကြားချက်ကို လက်ခံလိုက်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်အထူးဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ၁၉၅၉ ခု၊ ဧပြီလမကုန်မီ ကျင်းပနိုင်အောင် ပြည်သူလူထုကြီးတရပ်လုံးက ကျွန်တော့်ကိုထောက်ခံအားပေးသလို၊ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကိုလဲ ထောက်ခံအားပေးကြဖို့ ကျွန်တော်အထူးမေတ္တာရပ်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်
ဝန်ကြီးချုပ်

နေ့စွဲ၊ ၁၉၅၀ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်။

စာရေးလိုက်ပါသည် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၊

(၁) ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကိုယ်တိုင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့သစ်တဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် ၁၉၅၉ ခု၊ ဧပြီလမကုန်မီအတွင်း လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်အောင် လိုအပ်သည့်အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ၀-ဆ-ပ-လ (သန့်ရှင်း) ဗဟိုကော်မီတီက အထူးလိုလားလျက်ရှိပါသည်။

(၂) ဤလိုလားချက်အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို လက်ခံနိုင်မည်ဆိုပါလျှင် အောက်ပါအစီအစဉ်များကို စီစဉ်ပေးလိုသည်။

(က) ၁၉၅၀ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင်ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့်လူမျိုးစုလွှတ်တော်တို့ကိုဆင့်ခေါ်ရန်နိုင်ငံတော်သမ္မတအား

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၇ အရ၊ ကျွန်တော်အကြံ
ပေးမည်။

(ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်စတင်ကျင်းပမည့်နေ့တွင် ကျွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်
ရာထူးကနုတ်ထွက်မည်။

(ဂ) ဤသို့ နုတ်ထွက်ပြီးသည့်နောက် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်
အဖြစ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် ကျွန်တော်
အဆိုတင်သွင်းမည်။

(၃) ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဖ-ဆ-ပ-လ (သန့်ရှင်း) အဖွဲ့ဝင်များ
ကို ထည့်ပေးရန် မလိုပါ။

(၄) ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဦးစီး၍ ကျင်းပပေးရမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို
လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးဖြစ်စေရန်အတွက် အမှုထမ်း
အရာထမ်းများအား၎င်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအား၎င်း၊ မိမိတို့၏ တာဝန်
ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမှအပ၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်အတွင်းသို့ကျူးကျော်ဝင်ရောက်
မှုများ အလျဉ်းမရှိရလေအောင် အထူးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးစေလိုသည်။

(၅) လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည်များသောအားဖြင့် စည်းကမ်းသေဝင်
မှုရှိကြသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါသည်။ မကြာသေးမီက
ကျွန်တော်ခရီးထွက်စဉ် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းအချို့၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများ၊ ရက်
စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် သတ်ဖြတ်မှုများကို နေရာခပ်များများတွင် ခံရသူကာယကံရှင်
များကိုယ်တိုင် ဒဏ်ရာများကိုပြ၍တဖုံ၊ မျက်ရည်စက်လက်နှင့်တမျိုး၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲ
ဘွယ်ရာတိုင်တန်းကြပါသည်။ ဤအဓမ္မမှုများကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏အစိုးရအဖွဲ့ကအထူး
ဦးစားပေး၍ နှိပ်ကွပ်ပေးစေလိုသည်။

(၆) မုဒိမ်းမှု၊ လူယက်မှု၊ ဓါးပြုမှု၊ ပြန်ပေးမှု၊ လူသတ်မှုများဖြစ်ကြသော ရာဇ
ဝတ်မှုများကိုလည်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၏ အစိုးရအဖွဲ့က အထူးဦးစားပေး၍နှိပ်ကွပ်ပေးစေ
လိုသည်။

(၇) ကမ္ဘာဦးသူ ကမ္ဘာဦးသားတို့က နေ၊ လနွှစ်ပါးကိုမြှော်လင့်တောင့်တဘိ
သကဲ့သို့ပြည်ထောင်စုသူပြည်ထောင်စုသားအားလုံးတို့သည်ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအား
အထူးမြှော်လင့်တောင့်တလျက်ရှိသည်ကို ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကိုယ်တိုင် ကောင်းစွာသိရှိပြီး
ဖြစ်သဖြင့် ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်အကျယ်ချဲ့၍ ပြောနေစရာမလို။ ထို့ကြောင့်
ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းခေါင်းဆောင်သည့် အစိုးရလက်ထက်တွင် ဤငြိမ်းချမ်းရေးအောင်ပန်း
ကို ရာခိုင်နှုန်းအပြည့်ဆွတ်ခူးပေးရန် ကျွန်တော်အထူးမေတ္တာရပ်လိုပါသည်။

(၈) နိုင်ငံခြားရေးတွင်လည်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းခေါင်းဆောင်သည့် အစိုးရအဖွဲ့
သည် တိမတ်စွာခြားနေရေးဝါဒကို ဆက်လက်၍ ကျင့်သုံးနိုင်ရန်ကိုလည်း ကျွန်တော်
အထူးတိုက်တွန်းလိုသည်။

ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာကျန်းမာချမ်းသာပါစေ။

(ပုံ) ဦးနု၊

ဝန်ကြီးချုပ်၊

ကောကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊

ကောကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး (ကြည်း)

နေ့စွဲ၊ ၁၉၅၈ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်။

လေးစားစွာ အစီရင်ခံအပ်ပါသည် ဝန်ကြီးချုပ်ခင်ဗျား၊

(၁) ကျွန်တော်သည် ဤမျှကြီးလေးသော တာဝန်ကြီးကို ထမ်းဆောင်ရန် များစွာ ဦးလေးပါသည်ခင်ဗျား။ သို့သော် ဝန်ကြီးချုပ်၏ စေတနာကို လေးစားပါသောကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်က လိုအပ်၍၊ ဤတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်မှ သင့်လျော်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော် အစွမ်းကုန် ကြိုးစား၍ နိုင်ငံတော်ကို ထိန်းသိမ်းပါမည်။ သို့သော် ကျွန်တော်သည် တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်မှု တာဝန်ကြီးကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ဘူးခြင်းလည်းမရှိ၊ လုပ်ကိုင်မည်ဟုလည်း မည်သည့်အခါကမှ မရည်ရွယ်ခဲ့၊ လုပ်ရအံ့ဟုလည်း မည်သည့်အခါကမှမစဉ်းစားခဲ့ဘူးပါသဖြင့် ကျွန်တော်သည် ရိုးသားဖြူစင်စွာ ဤတာဝန်ကြီးကိုထမ်းဆောင်ရာတွင် ချို့ယွင်းချက်များ ရှိပါလျှင် ခွင့်လွှတ်နိုင်လိမ့်မည်ဟုယူဆပါသည်။ ခွင့်လွှတ်ပါရန်လည်း တောင်းပန်ပါသည်။

(၂) ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ကျွန်တော်အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပါလျှင် ၁၉၅၉ ခု၊ ဧပြီလ မကုန်မီ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်ပေးပါမည်ဟု ကျွန်တော် ကတိပြုပါသည်။

(၃) ကျွန်တော် အစိုးရအဖွဲ့သစ်ကို ဖွဲ့စည်းရလျှင်၊ ၎င်းအဖွဲ့သစ်တွင် ပြည်နယ်များနှင့် ချင်းအထူးဒေသတိုင်းတို့မှ သင့်လျော်မည့် ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ပါး၊ ပြည်မတွင် ရှိသော နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများထဲက မည်သည့် ကိုယ်စားလှယ်ကိုမျှ ထည့်သွင်းမည်မဟုတ်ကြောင်း ကတိပြုပါသည်။

(၄) အမှုထမ်းအရာထမ်းများနှင့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ်တွင်းသို့ ကျူးကျော်မှုများကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အထူးမလိုလားကြောင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် သိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျူးကျော်မှုများ မဖြစ်ပွားရလေအောင် ကျွန်တော် အထူးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါမည် ဟူ၍ ကတိပြုပါသည်။

(၅) လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းဝင်အချို့၏ အဓမ္မမှုများကို ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လည်း မကြာခဏကြားသိရ၍ များစွာစိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဓမ္မမှုများကို အထူးဦးစားပေး၍ နှိပ်ကွပ်ပစ်ရန် ကျွန်တော် ကတိပြုပါသည်။

(၆) ရာဇဝတ်မှုများကိုလည်း တတ်နိုင်သလောက် ပပျောက်သွားအောင် အထူးဦးစားပေး၍ဆောင်ရွက်ရန် ကျွန်တော်ကတိပြုပါသည်။

(၇) ပြည်ထောင်စုကြီး၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ တိုးတက်ရေး၊ စည်ပင်သာယာဝပြောရေးတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ်တွင် များစွာတည်ရှိနေသည်ကို ကျွန်တော်သည် ဦးလည်မသုန် ယုံကြည်သူတဦးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရရှိအောင် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားအားထုတ်ပါမည်ဟု ကျွန်တော် ကတိပြုပါသည်။

(၈) နိုင်ငံခြားရေးတွင် တိမတ်စွာ ခြားနေရေးဝါဒသည် ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့်တကွ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အကျိုးအရှိဆုံး ဝါဒဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်ခေါင်းဆောင်မည့် အစိုးရအဖွဲ့သည်၊ ဤတိမတ်စွာ ခြားနေရေးဝါဒက မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စွန့်လွှတ်မည်မဟုတ်ကြောင်းကို ကျွန်တော် ကတိပြုပါသည်။

(ပုံ) မိုလ်ချမ် နေဝင်း

နောက်ဆက်တွဲ (၂)

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်
ဝန်ကြီးချုပ်

အတွင်းစာအမှတ် ၁၈(၉) ၁၂၅၉။

နေ့စွဲ ၁၉၆၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်။

အစီရင်ခံစာပါသည့်ခင်ဗျား။

ဣန္ဒိယနိုင်ငံ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်၊

၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ - ၂၉ - ရက်နေ့မှ၊ ယနေ့

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ - ၁၃ - ရက်နေ့အထိ ဆောင်ရွက်

ခဲ့သည့်အချိန်အပိုင်းအတွင်း၊ အဖြစ်အပျက်အခြေအနေတို့ကို

ယနေ့ပါဏီမန်ချို့ ဣန္ဒိယနိုင်ငံပြည်သူ့ဝန်ကြီးချုပ်အစီရင်ခံစာအတွက်
ဧည့်သည်အဖြစ် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအစီရင်ခံစာအတွက် အောင်မြင်မှုများအားလုံး

အလက်များအရ၊ ဣန္ဒိယနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထုတ်ခွင့်
ပြုပါမည့်အကြောင်း၊ ဤနှစ်ထုတ်ခွင့်ဖြင့် အကြောင်းကြားအပ်
ပါသည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်။

(ဦးချစ်မြတ်နိုး နေဝင်း)

နိုင်ငံတော်သမဂ္ဂတို့။

CONFIDENTIAL.

From

All Saohpalongs of Shan State,

To

The Hon'ble Head of Shan State,
Shan State Government,
Rangoon.

Dated the 17th July 1953.

Sir,

We, the Sawbwas of the Shan State unanimously make the following representations for favourable consideration, before the actual handing over of our powers.

1. The actual allowance of the Sawbwas, since the Federation was formed in 1922, of the big states such as Kengtung, Hsenwi, Yawnghwe, Hsipaw, Tawngpeng, Mongmit and Mongyai was 15 % of the actual revenue collected each year and the rest of the states including Manglun, Southern Wa States was 25 %. All the Sawbwas therefore desire that the Government will calculate their reward or gratuity on the basis of the highest amount of actual revenue figure collected during the post-war period. All the Sawbwas desire that the rewards be worked out at a flat rate of 15 % or 25 % of the revenue according to the States above-mentioned and NOT on the principle adopted in the case of Indian States.
- 2A. All the Sawbwas desire that a lump sum compensation for 25 years (or for 15-years like Indian States) be given by the Government, as the total revenue of certain states comparatively does not come up to the level of some of the smaller Indian states.
- 2B. Regarding the right of gambling in various states, which forms a source of Sawbwa's income, it is desired that a lump sum compensation in the form of 15 years' gambling income or so may kindly be considered, as on handing over, this right will cease to exist.

3. In respect of the pensions of the Sawbwas' relatives which are being paid by the States concerned, it is requested that the payments may be continued to be made from the Government resources instead of from the Sawbwa's gratuity or rewards.
4. It is also desired that the Sawbwa's relatives who are at present working in the respective states be given pension by the Government, if they elect to retire at the time of handing over. The Kyemmongs may as well be treated in the like manner.
5. The Sawbwa's children who are being given free education at present by the State concerned may be given the same facility by the Government.
6. The Sawbwa's private estates such as houses, haws of the respective capitals, paddy fields, gardens and other plantations be allowed to be retained by the respective Sawbwas as outright gifts.
7. The Sawbwa's private properties such as livestocks, valuables or family jewellerics, if any, should be allowed to be retained by the Sawbwas and not be taken over by the Government.
8. Apart from their own landed properties, the Sawbwas be allowed certain acre of state lands and such lands should be exempted from payment of land revenue or taxes as a special case.
- 9A. Each Sawbwa of big states should be allowed to have 50 and the rest be allowed 25 numbers of various types of arms with retainers to be paid by Government for their personal safety and protection. These arms should be free of fees.
- 9B. All personal arms of the Sawbwas in excess of 50 and 25 as the case may be will be surrendered to the Government and the cost price be given by the Government.
10. The Sawbwa's family or relatives who are able and willing to join the Government service should be given

given preference to join Shan State or Union Government.

11. The Sawbwa's family such as Sawbwa himself, Mahadevi, Kyemmongs and the children should be given free medical treatment and in very serious cases which necessitate the the Sawbwa to send the patient elsewhere than his own place of residence, the expenses be met by the Government.
12. The Sawbwa himself, who is willing to enter into the Government service be allowed to do so.
13. The State Officials, who are willing to continue to serve be absorbed into the Government service and those who elect to retire be given pension by the Government. The State servants who are at present enjoying pensions from respective states be continued to be paid by the Government.
14. After the Sawbwas had surrendered their powers and handed over the administration to the Government, wherever they may reside, their security be safe-guarded by the Government.
15. All the Sawbwas desire that all the above conditions be fulfilled without delay before actual handing over.
16. All the rights mentioned in the above representations should be hereditary, and during transition period in case of demise, the Kyemmongs or other legal heir duly nominated by the Sawbwas be recognised as Sawbwa when all the rights and privileges will automatically come to him.
17. In conclusion, as the situation of the world is changing, the Sawbwas realize that they should adapt themselves to these changes and make shift for Social Democratic form of administration, on which is based the constitution of the Union of Burma. With sincere desire to see the country and the Nation march forward in their progress towards the administrative efficiency, peace and prosperity, the Sawbwas, without any hesitation, surrendered their powers and states to the Government. with this end

end in view, it is hoped that the Government will favourably consider their representations and grant their claims. The Sawbwas also express their wishes that they and their family be regarded as faithful citizens of the Union of Burma. And the Sawbwas pray that the Government will be sympathetic to them and their family. Finally the Sawbwas wish that their claims above-mentioned be granted without delay.

(Note:- In all above clauses, by "Government" it means the Shan State Government and the Government of the Union of Burma.)

We have the honour to be,
Sir,
Your most obedient servants.

1. Sd/- (Hkun Pang Sing) ^
Saohpalong of Tawngpeng.	11. Sd/- (Sao Kyi) ^
Saohpalong of Mongkung.
2. Sd/- (Sao Hkun Saung) ^
Saohpalong of Kyone.	12. Sd/- (Sao Hso Hom) ^
Saohpalong of South Hsenwi.
3. Sd/- (Sao Mg) ^
Administrator of Thnankhan.	13. Sd/- (Sao Num) ^
Saohpalong of Laikha.
4. Sd/- (U Pyu) ^
Administrator of Thaton.	14. Sd/-
Actng Administrator Momeik.
5. Sd/- (Sao Sein Nyunt) ^
Saohpalong of Wanyin.	15. Sd/- (Sao Shwe Mon) ^
Saohpalong of Nehsi Mansam.
6. Sd/- (Hkun Min) ^
Saohpalong of Pangme.	16. Sd/- (Sao Loon Ohn)
Administrator of Nawngwan.
7. Sd/- (Sao Hman Hpa II) ^
Saohpalong of Monghsu.	17. Sd/- (Sao Pye) ^
Saohpalong of Mongnai.
8. Sd/- (Sao Hkun Hsa) ^
Saohpalong of Mongnawng.	18. Sd/- (Mg Leik) ^
Administrator of Hsipaw State.
9. Sd/- (Sao Hman Hpa) ^
Administrator of North Hsenwi.	
10. Sd/- (U Than Daing) ^
Administrator of MawkaMai.	

မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ စုစုပေါင်းမည်မျှရှိသည်ကို မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြရန်

* ၂၀။ ။ဦးဘနွှင် (မေမြို့)။

။(က) နိုင်ငံတော်အစိုးရက မဲဆန္ဒစာရင်း အသစ်ကောက်ယူရာ၌ နိုင်ငံတော်အတွင်း မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူစုစုပေါင်းမည်မျှရှိပါသနည်း။

(ခ) မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြနိုင်ပါမည်လား။

(ဂ) မဖော်ပြနိုင်ပါလျှင်၊ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

ဝန်ကြီး ဦးမျန်ထွန်းအောင်။ ။(က) မဲဆန္ဒ ပေးနိုင်သူ စုစုပေါင်း ၉,၉၁၅,၂၁၆ (ကိုးသန်းကိုးသိန်းတသောင်း ငါးထောင်နှစ်ရာတဆယ့်ခြောက်) ရှိပါသည်။

(ခ) မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ခွဲခြားဖော်ပြသောစာရင်းကို ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အတွင်းဝန်၏စာပို့တွင်တင်ပြထားပါမည်။

(ဂ) ဖြေရန်မလိုပါ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၁။ ရှမ်းပြည်နယ်	<p>၁။ နမ်းခမ်း ...</p> <p>၂။ ကွက်ကိုင် ...</p> <p>၃။ သီပေါမြောက်ပိုင်း ...</p> <p>၄။ သီပေါတောင်ပိုင်း ...</p> <p>၅။ သီပေါအနောက်ပိုင်း ...</p> <p>၆။ သီပေါအရှေ့ပိုင်း ...</p> <p>၇။ တောင်ပိုင် ...</p> <p>၈။ မိုးမိတ် ...</p> <p>၉။ ကိုးကန်း ...</p> <p>၁၀။ မိုင်းလွန်း ...</p> <p>၁၁။ ဝ ...</p> <p>၁၂။ လွယ်လုံသာခိုင်းခမ်း ...</p> <p>၁၃။ ပင်းတယ ...</p> <p>၁၄။ မိုင်းပွန် ...</p> <p>၁၅။ စကား ...</p> <p>၁၆။ ညောင်ရွှေမြောက်ပိုင်း ...</p> <p>၁၇။ ညောင်ရွှေတောင်ပိုင်း ...</p> <p>၁၈။ လွယ်လင်တောင်ပိုင်း ...</p> <p>၁၉။ လွယ်လင်အလယ်ပိုင်း ...</p> <p>၂၀။ လွယ်လင်အရှေ့ပိုင်း ...</p> <p>၂၁။ လွယ်လင်အနောက်ပိုင်း ...</p>	<p>၂၉,၂၂၄</p> <p>၄၃,၂၀၀</p> <p>၄၇,၁၆၆</p> <p>၃၁,၅၆၄</p> <p>၃၀,၀၉၃</p> <p>၅၁,၅၁၃</p> <p>၂၆,၀၇၀</p> <p>၃၄,၇၉၃</p> <p>၁၁,၃၀၂</p> <p>၉,၆၁၃</p> <p>၁၀,၉၀၃</p> <p>၄၀,၄၅၅</p> <p>၄၅,၄၄၂</p> <p>၁၄,၅၁၄</p> <p>၂၄,၀၃၃</p> <p>၄၆,၀၃၂</p> <p>၄၇,၆၃၅</p> <p>၂၀,၄၀၇</p> <p>၃၀,၅၄၆</p> <p>၄၃,၀၂၄</p> <p>၄၄,၇၄၉</p>

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၁။ ရှမ်းပြည်နယ်	၂၂။ ကျိုင်းတုံမြောက်ပိုင်း ... ၂၃။ ကျိုင်းတုံအရှေ့ပိုင်း ... ၂၄။ ကျိုင်းတုံတောင်ပိုင်း ... ၂၅။ ကျိုင်းတုံအနောက်ပိုင်း ...	၂၃,၄၄၆ ၁၀,၉၀၉ ၃၀,၁၇၀ ၂၀,၇၀၃
၂။ ကချင်ပြည်နယ်	၂၆။ ဗန်းမော်အနောက်ပိုင်း ... ၂၇။ ဗန်းမော်အရှေ့ပိုင်း ... ၂၈။ မြစ်ကြီးနားမြောက်ပိုင်း ... ၂၉။ မြစ်ကြီးနားတောင်ပိုင်း ... ၃၀။ မြစ်ကြီးနားအနောက်ပိုင်း ... ၃၁။ မြစ်ကြီးနားအရှေ့ပိုင်း ... ၃၂။ မြစ်ကြီးနားအလယ်ပိုင်း ...	၄၃,၃၇၉ ၃၃,၆၄၉ ၅၆,၂၀၂ ၃၉,၅၄၉ ၃၉,၁၀၇ ၂၅,၃၉၂ ၂၁,၂၃၀
၃။ ချင်းဝိသေသတိုင်း	၃၃။ တီးတိန် ... ၃၄။ ဖလမ်း ... ၃၅။ ဟားခါး ... ၃၆။ ကန်ပက်လက် ... ၃၇။ ပလက်ဝ ... ၃၈။ မတူပီ ...	၃၀,၇၀၅ ၂၀,၂၂၀ ၂၃,၅၂၂ ၁၇,၆၉၆ ၂၀,၇၆၁ ၁၄,၀၁၀
၄။ ကယားပြည်နယ်	၃၉။ ကယားပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်း ... ၄၀။ ကယားပြည်နယ်အနောက်ပိုင်း ...	၁၀,၅၁၀ ၁၇,၃၇၆
၅။ ကရင်ပြည်နယ်	၄၁။ သံတောင်-ဖါပွန် ... ၄၂။ လှိုင်းဘွဲမြောက်ပိုင်း ... ၄၃။ လှိုင်းဘွဲတောင်ပိုင်း ... ၄၄။ ဖါးအံမြောက်ပိုင်း ... ၄၅။ ဖါးအံတောင်ပိုင်း ... ၄၆။ ကော့ကရိတ် ... ၄၇။ ကြာအင်း ...	၂၆,၁၂၉ ၃၆,၀၀၉ ၃၄,၁၉၃ ၃၅,၀၀၀ ၄၀,၇၂၆ ၃၄,၆၃၂ ၄၁,၁၀၁
၆။ စစ်တွေခရိုင်	၄၈။ စစ်တွေ ... ၄၉။ ဘူးသီးတောင်မြောက်ပိုင်း ... ၅၀။ မောင်းတောမြောက်ပိုင်း ... ၅၁။ မောင်းတောတောင်ပိုင်း ... ၅၂။ ဘူးသီးတောင် တောင်ပိုင်း ...	၅၃,၇၉၇ ၃၀,၀၇၄ ၂၉,၀၀၉ ၄၆,၉၁၄ ၃၆,၂၁၆

[ဦးချန်ထွန်းအောင်]

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၆။ စစ်တွေခရိုင်	၅၃။ ရသေ့တောင်	၂၆,၇၃၀
	၅၄။ ပုဏ္ဏားကျွန်း	၂၆,၇၁၉
	၅၅။ ဂျောက်တော်	၄၄,၀၇၁
	၅၆။ မြို့တောင်း	၄၅,၉၁၀
	၅၇။ ပေါက်တော	၂၇,၁၃၇
	၅၈။ မင်းပြား	၃၉,၀၈၃
၇။ ကျောက်မြို့ခရိုင်	၅၉ ကျောက်မြို့တောင်ပိုင်း	၄၇,၅၆၆
	၆၀။ ကျောက်မြို့မြောက်ပိုင်း	၄၉,၈၆၄
	၆၁။ ရမ်းဗြီ	၃၈,၁၂၄
	၆၂။ မာန်အောင်	၂၉,၁၆၆
၈။ သံတွဲခရိုင်	၆၃။ သံတွဲမြောက်ပိုင်း	၄၆,၂၄၃
	၆၄။ သံတွဲတောင်ပိုင်း	၂၇,၆၁၂
၉။ ရန်ကုန်ခရိုင်	၆၅။ ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်း	၆၀,၂၀၁
	၆၆။ ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း	၅၈,၅၁၇
	၆၇။ လမ်းမတော်	၂၄,၂၄၂
	၆၈။ ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း	၁၈,၉၅၅
	၆၉။ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း	၄၈,၇၅၆
	၇၀။ သိမ်မြို့အရှေ့ပိုင်း	၅၆,၀၀၈
	၇၁။ သိမ်မြို့တောင်ပိုင်း	၄၀,၅၈၀
	၇၂။ သိမ်မြို့မြောက်ပိုင်း	၄၇,၂၃၇
	၇၃။ ရန်ကုန်တောင်ပိုင်း	၃၁,၉၄၄
၁၀။ ဝဲခူးခရိုင်	၇၄။ ဝဲခူးတောင်ပိုင်း	၄၂,၈၆၆
	၇၅။ ဝဲခူးမြောက်ပိုင်း	၄၁,၉၈၃
	၇၆။ ဝေါ	၄၄,၃၄၀
	၇၇။ သနပ်ပင်	၅၂,၉၁၉
	၇၈။ ကဝ	၄၄,၇၅၀
	၇၉။ ဒိုက်ဦး	၃၉,၀၁၄
	၈၀။ ညောင်လေးပင်အရှေ့ပိုင်း	၄၃,၄၉၉
	၈၁။ ညောင်လေးပင်အနောက်ပိုင်း	၄၄,၉၇၇

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၁၁။ သာယာဝတီ ...	၈၂။ တာပွန် ...	၃၉,၀၉၇
	၈၃။ နတ်တလင်း ...	၃၄,၀၄၄
	၈၄။ ဇီးကုန်း ...	၃၉,၁၆၈
	၈၅။ ကြိုပင်ကောက် ...	၄၁,၈၄၆
	၈၆။ အုတ်ဖို ...	၄၃,၈၁၅
	၈၇။ မင်းလှ ...	၃၉,၁၇၅
	၈၈။ မိုးညို ...	၄၁,၆၂၅
	၈၉။ လက်ပံတန်း ...	၄၃,၂၃၆
	၉၀။ သာယာဝတီ ...	၃၉,၈၄၈
၁၂။ ဟံသာဝတီ ...	၉၁။ သံလွင် ...	၄၀,၉၀၈
	၉၂။ ကျောက်တန်း ...	၃၂,၇၈၄
	၉၃။ ခရမ်း ...	၄၀,၇၂၀
	၉၄။ သုံးခွ ...	၃၆,၅၃၂
	၉၅။ တွံတေး ...	၃၀,၁၆၃
	၉၆။ ကွမ်းခြံကုန်းမြောက်ပိုင်း ...	၂၄,၉၁၃
	၉၇။ ကွမ်းခြံကုန်းတောင်ပိုင်း ...	၂၉,၁၉၅
၁၃။ အင်းစိန် ...	၉၈။ အင်းစိန်တောင်ပိုင်း ...	၈၁,၅၆၃
	၉၉။ အင်းစိန်မြောက်ပိုင်း ...	၄၅,၇၅၆
	၁၀၀။ တိုက်ကြီးတောင်ပိုင်း ...	၄၂,၅၁၂
	၁၀၁။ တိုက်ကြီးမြောက်ပိုင်း ...	၁၁,၁၄၂
	၁၀၂။ လှည်းကူး ...	၃၇,၂၇၃
	၁၀၃။ ထန်းတပင် ...	၃၂,၈၇၂
၁၄။ ပြည် ...	၁၀၄။ ပြည် ...	၄၉,၉၃၆
	၁၀၅။ ပေါက်ခေါင်း ...	၂၁,၃၂၅
	၁၀၆။ ပန်းတောင်း ...	၃၁,၂၅၈
	၁၀၇။ သဲကုန်း ...	၅၆,၂၇၈
	၁၀၈။ ပေါင်းတည် ...	၄၂,၇၈၃
	၁၁၉။ ရွှေတောင် ...	၄၆,၅၆၄
၁၅။ တောင်ငူ ...	၁၁၀။ ရေတာရှည် ...	၃၅,၆၅၅
	၁၁၁။ တောင်ငူ ...	၄၇,၇၂၃
	၁၁၂။ အုတ်တွင်း ...	၃၉,၇၇၀
	၁၁၃။ မြီး ...	၄၃,၀၀၂

[ဦးချန်ထွန်းအောင်]

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၁၅။ တောင်ငူ ...	၁၁၄။ ထန်းတပင် ...	၁၀,၇၆၅
	၁၁၅။ ကျောက်ကြီး ...	၁၀,၈၃၁
	၁၁၆။ ရွှေကျင် ...	၁၄,၉၇၀
၁၆။ ပုသိမ် ...	၁၁၇။ ပုသိမ်မြို့ ...	၅၄,၅၈၀
	၁၁၈။ ပုသိမ်အနောက်ပိုင်း ...	၂၉,၇၂၆
	၁၁၉။ ငပူတော ...	၅၁,၂၂၉
	၁၂၀။ သာပေါင်း ...	၃၆,၅၇၀
	၁၂၁။ ပုသိမ်အရှေ့ပိုင်း ...	၃၇,၀၈၂
	၁၂၂။ ကျုံပျော်မြောက်ပိုင်း ...	၄၄,၉၂၃
	၁၂၃။ ကျုံပျော်တောင်ပိုင်း ...	၃၄,၈၆၉
	၁၂၄။ ကျောင်းကုန်း ...	၃၆,၇၂၀
	၁၂၅။ ရေကြည် ...	၃၄,၆၁၀
	၁၂၆။ ငါးသိုင်းချောင်း ...	၃၈,၉၄၈
၁၇။ ဟင်္သာတ ...	၁၂၇။ ကြိခင်း ...	၃၀,၆၇၄
	၁၂၈။ မြန်အောင်မြောက်ပိုင်း ...	၃၈,၅၇၂
	၁၂၉။ မြန်အောင်တောင်ပိုင်း ...	၄၉,၀၉၁
	၁၃၀။ အင်္ဂပူတောင်ပိုင်း ...	၃၃,၄၄၆
	၁၃၁။ အင်္ဂပူမြောက်ပိုင်း ...	၅၉,၃၉၆
	၁၃၂။ လေးဖျက်နွာ ...	၄၈,၇၇၁
	၁၃၃။ ဟင်္သာတမြောက်ပိုင်း ...	၄၁,၉၉၂
	၁၃၄။ ဟင်္သာတအလယ်ပိုင်း ...	၅၃,၂၉၇
	၁၃၅။ ဟင်္သာတ တောင်ပိုင်း ...	၄၉,၈၈၅
	၁၃၆။ ဇလွန် ...	၅၁,၁၂၄
၁၈။ မြောင်းမြ ...	၁၃၇။ အိမ်ခဲ ...	၃၆,၀၈၇
	၁၃၈။ မြောင်းမြမြောက်ပိုင်း ...	၄၈,၇၈၈
	၁၃၉။ မြောင်းမြတောင်ပိုင်း ...	၅၃,၅၅၆
	၁၄၀။ လဗ္ဗတ္တာ ...	၄၈,၁၅၄
	၁၄၁။ ဝါးခယ်မမြောက်ပိုင်း ...	၅၃,၆၄၉
	၁၄၂။ ဝါးခယ်မတောင်ပိုင်း ...	၈၉,၅၀၇
	၁၄၃။ မော်လမြိုင်ကျွန်း ...	၅၆,၇၅၅
၁၉။ မအူပင် ...	၁၄၄။ မအူပင်တောင်ပိုင်း ...	၄၀,၇၇၉
	၁၄၅။ ပန်းတနော် ...	၅၅,၃၃၄

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက်မဲဆန္ဒရှင် ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၁၉။ မအူပင်	၁၄၆။ မအူပင်မြောက်ပိုင်း	၁၀,၉၆၉
	၁၄၇။ ညောင်တုံးခံတောင်ပိုင်း	၄၄,၅၇၁
	၁၄၈။ စရမြို့	၂၉,၃၀၆
	၁၄၉။ ညောင်တုံးမြောက်ပိုင်း	၂၉,၈၅၇
၂၀။ ဖျာပုံ	၁၅၀။ ကျိုက်လတ်	၃၇,၃၆၉
	၁၅၁။ ဒေးဒရဲ	၃၈,၉၁၆
	၁၅၂။ ဖျာပုံ	၅၃,၄၅၅
	၁၅၃။ ဘိုကလေးတောင်ပိုင်း	၅၇,၇၁၈
၂၁။ သထုံ	၁၅၄။ ဘိုကလေးမြောက်ပိုင်း	၃၂,၂၀၄
	၁၅၅။ ကျိုက်ထို	၂၆,၈၅၄
	၁၅၆။ ဘီးလင်း	၂၅,၆၄၂
	၁၅၇။ သထုံမြောက်ပိုင်း	၂၆,၉၆၀
၂၂။ ကျီကွမီ	၁၅၈။ သထုံတောင်ပိုင်း	၃၁,၅၇၂
	၁၅၉။ ပေါင်	၃၅,၀၅၉
	၁၆၀။ ကျိုက်မရော	၄၉,၉၈၀
	၁၆၁။ မော်လမြိုင်	၇၀,၇၂၆
၂၃။ ထားဝယ်	၁၆၂။ ချောင်းဆုံ	၄၉,၁၂၃
	၁၆၃။ မုဒုံ	၄၈,၃၃၂
	၁၆၄။ ကျီကွမီ	၄၅,၂၈၉
	၁၆၅။ ရေး	၄၈,၀၁၄
၂၄။ ဗြိတိ	၁၆၆။ ထားဝယ်မြောက်ပိုင်း	၄၇,၄၆၁
	၁၆၇။ ထားဝယ်တောင်ပိုင်း	၃၁,၆၆၁
	၁၆၈။ ထားဝယ်အနောက်ပိုင်း	၄၁,၉၁၄
	၁၆၉။ ဗြိတိမြောက်ပိုင်း	၄၂,၁၀၅
၂၅။ သရက်	၁၇၀။ ဗြိတိအရှေ့ပိုင်း	၃၈,၃၀၃
	၁၇၁။ ဗြိတိတောင်ပိုင်း	၂၈,၀၁၄
	၁၇၂။ သရက်အနောက်ပိုင်း	၄၄,၀၄၇
	၁၇၃။ သရက်တောင်ပိုင်း	၄၄,၆၉၃
၂၆။ မင်းဘူး	၁၇၄။ သရက်မြောက်ပိုင်း	၃၆,၆၈၄
	၁၇၅။ သရက်အရှေ့ပိုင်း	၃၅,၇၇၁
	၁၇၆။ မင်းဘူးတောင်ပိုင်း	၃၈,၅၅၅
	၁၇၇။ မင်းဘူးမြောက်ပိုင်း	၅၂,၂၇၇
၂၇။ မကွေး	၁၇၈။ စလင်း	၄၇,၁၁၀
	၁၇၉။ ဖွင့်မြို့	၅၁,၀၇၁
	၁၈၀။ ချောက်	၄၅,၄၇၀
	၁၈၁။ ရေနံချောင်း	၅၃,၇၈၂

[ဦးချန်ထွန်းအောင်]

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် မဲဆန္ဒရှင်ဦးရေစာရင်း။ ။
အဆက်

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၂၇။ မကွေး	၁၀၂။ မကွေးမြောက်ပိုင်း ... ၁၀၃။ မကွေးတောင်ပိုင်း ... ၁၀၄။ ထောင်တွင်းကြီး ... ၁၀၅။ မြို့သစ် ... ၁၀၆။ နတ်မောက်အရှေ့ ... ၁၀၇။ နတ်မောက်အနောက်ပိုင်း ...	၄၂,၄၄၂ ၃၀,၁၁၄ ၄၅,၀၀၃ ၄၄,၇၁၄ ၄၄,၄၆၄ ၃၂,၉၉၀
၂၈။ ပခုက္ကူ	၁၀၈။ ပခုက္ကူအရှေ့ပိုင်း ... ၁၀၉။ ပခုက္ကူအနောက်ပိုင်း ... ၁၁၀။ ပေါက် ... ၁၁၁။ ပခုက္ကူမြောက်ပိုင်း ... ၁၁၂။ ရေစကြိုအရှေ့ ... ၁၁၃။ ရေစကြိုအနောက် ... ၁၁၄။ မြိုင်တောင်ပိုင်း ... ၁၁၅။ မြိုင်မြောက်ပိုင်း ...	၅၄,၀၀၅ ၇၀,၁၇၆ ၃၅,၀၃၅ ၄၉,၁၀၀ ၃၉,၄၄၀ ၃၁,၀၀၀ ၃၇,၄၃၂ ၃၁,၇၇၁
၂၉။ မန္တလေး	၁၁၆။ စဉ့်ကူး ... ၁၁၇။ မဟာရာ ... ၁၁၈။ မေမြို့ ... ၁၁၉။ အမရပူရ ... ၂၀၀။ မန္တလေးတောင်ပိုင်း ... ၂၀၁။ မန္တလေးမြောက်ပိုင်း ...	၄၀,၆၁၃ ၄၂,၂၀၄ ၄၁,၄၁၀ ၃၉,၁၁၄ ၅၂,၀၆၄ ၄၃,၀၆၀
၃၀။ ကျောက်ဆည်	၂၀၂။ ကျောက်ဆည်တောင်ပိုင်း ... ၂၀၃။ ကျောက်ဆည်မြောက်ပိုင်း ...	၄၇,၉၁၅ ၅၀,၄၆၅
၃၁။ မိတ္ထီလာ	၂၀၄။ မိတ္ထီလာအရှေ့ပိုင်း ... ၂၀၅။ မိတ္ထီလာအနောက်ပိုင်း ... ၂၀၆။ မလှိုင် ... ၂၀၇။ ဝမ်းတွင်း ... ၂၀၈။ သာစည် ...	၅၁,၃၉၆ ၃၉,၃၀၄ ၄၀,၇၀၅ ၅၁,၃၅၀ ၄၀,၄၄၄
၃၂။ မြင်းခြံ	၂၀၉။ နွားထိုးကြီး ... ၂၁၀။ ဖုတ်အနောက်ပိုင်း ... ၂၁၁။ မြင်းခြံအလယ် ... ၂၁၂။ ဖုတ်အရှေ့ပိုင်း ... ၂၁၃။ ကျောက်ပန်းတောင်း ... ၂၁၄။ မြင်းခြံမြောက်ပိုင်း ... ၂၁၅။ မြင်းခြံတောင်ပိုင်း ... ၂၁၆။ တောင်သာ ...	၃၀,၀၀၃ ၂၉,၀၀၆ ၃၂,၇၀၂ ၃၂,၉၃၃ ၄၉,၂၂၉ ၄၉,၀၇၁ ၄၁,၉၀၉ ၄၃,၁၆၀

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိမဲဆန္ဒနယ်အလိုက်မဲဆန္ဒရှင် ဦးရေစာရင်း။
အဆုံး

ခရိုင်အမည်	မဲဆန္ဒနယ်အမည်	မဲဆန္ဒပေးနိုင်သူ ဦးရေပေါင်း
၃၃။ ရမည်းသင်း ...	၂၁၇။ ရနောင် (ခ) ရန်အောင် ...	၃၃,၅၉၃
	၂၁၈။ ဖျော်ဘွယ် ...	၃၇,၉၃၇
	၂၁၉။ ရမည်းသင်းမြောက်ပိုင်း ...	၄၆,၂၀၆
	၂၂၀။ ရမည်းသင်းတောင်ပိုင်း ...	၄၇,၇၁၄
	၂၂၁။ ဖျဉ်းမနားမြောက်ပိုင်း ...	၃၅,၅၀၆
	၂၂၂။ ဖျဉ်းမနားတောင်ပိုင်း ...	၂၇,၄၀၅
	၂၂၃။ လယ်ဝေး ...	၃၆,၄၇၂
၃၄။ ရွှေဘို ...	၂၂၄။ ရွှေဘို ...	၆၂,၂၇၄
	၂၂၅။ ဝက်လက် ...	၅၄,၀၇၉
	၂၂၆။ ခင်ဦး ...	၃၃,၄၇၉
	၂၂၇။ ရေဦး ...	၃၂,၉၅၀
	၂၂၈။ ဒီပဲရင်း ...	၃၁,၉၀၀
	၂၂၉။ တန့်ဆည် ...	၃၀,၀၂၁
	၂၃၀။ ကန့်ဘလူ ...	၄၇,၂၁၇
၃၅။ စစ်ကိုင်း ...	၂၃၁။ မိုးကုတ် ...	၂၁,၂၉၀
	၂၃၂။ တံတားဦး ...	၄၂,၇၃၂
	၂၃၃။ ငါးဇွန် ...	၃၇,၀၃၉
	၂၃၄။ မြောင် ...	၃၀,၉၉၉
	၂၃၅။ ချောင်းဦး ...	၃၂,၉၄၄
	၂၃၆။ မြင်းမူ ...	၄၀,၂၅၇
	၂၃၇။ စစ်ကိုင်း ...	၅၅,၇၆၅
၃၆။ ကသာ ...	၂၃၈။ ကသာအရှေ့ ...	၃၄,၇၀၄
	၂၃၉။ ကသာအလယ် ...	၂၉,၇၁၉
	၂၄၀။ ကသာအနောက် ...	၁၀,၅၀၉
၃၇။ အောက်ချင်းတွင်း (မုံရွာ)	၂၄၁။ မုံရွာ ...	၆၆,၀၆၇
	၂၄၂။ အရာတော် ...	၄၀,၉၃၅
	၂၄၃။ ဘုတလင် ...	၄၅,၀၂၅
	၂၄၄။ ဆားလင်းကြီး ...	၄၀,၉၃၁
	၂၄၅။ ပုလဲ ...	၄၀,၀၇၀
	၂၄၆။ ကနီ ...	၄၁,၃၀၄
	၂၄၇။ အထက်ချင်းတွင်းမြောက် ...	၃၉,၆၃၁
၃၈။ အောက်ချင်းတွင်း (မော် လိုက်)။	၂၄၈။ အထက်ချင်းတွင်းတောင် ...	၅၇,၉၁၃
	၂၄၉။ နာဂတောင်ပိုင်း ...	၄၂,၄၇၆
၃၉။ နာဂတောင်တန်း (ခန္တီး)	၂၅၀။ နာဂမြောက်ပိုင်း ...	၂၀,၀၄၉
ပေါင်း ...		၉,၉၅၅,၂၁၆

(ကိုးသန်းကိုးသိန်းတသောင်း ငါးထောင်နှစ်ရာတဆယ့်ခြောက်)

နောက်ဆက်တွဲ (၆)

မိမိတို့၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ

မှတ်သားလိုက်နာရန် - အရေးကြီးသည့်

အချက်ကြီး (၃၈) ချက်၊

မှတ်သားလိုက်နာရန်-အရေးကြီးသည့်
အချက်ကြီး ၃၀-ချက်။

ရဲဘော်တို့—

ဖော်ပြပါအချက်ကြီး (၃၀)ချက်မှာ၊ ခိုလှုံချက်ကြီး
နဝင်း အစိုးရမှ ကြီးမှူးကျင့်ပမည့် အထွေထွေ ပါလီမန်ရွေး
ကောက်ပွဲကြီးတွင် တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကြီး ဖြစ်
မြောက်ရေးကို အထူးလိုလားသည့်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲ
နည်းဥပဒေ အက်ဥပဒေများနှင့်အညီ ညွှန်ကြားချက်များ ဖြစ်
သဖြင့် ၎င်းအချက်ကြီး (၃၀)ချက်ကို

(၁) ပါလီမန် အမတ်လောင်းများ

(၂) အမတ်လောင်း၏ ကိုယ်စားလှယ်များ

(၃) မဲရုံအသီးသီးမှ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များ ကြိုတင် သိရှိ
ထားပြီးလျှင်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်နေ့၌ ဖော်ပြပါ အက်ဥ
ပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြရန် လေ့လာ
ထားကြပါမည့်အကြောင်း အထူးသီးသော်အပ်ပါသည်။

အရေးတော်ပုံ-အောင်ရမည်။

(ပုံ) ကြည်ညွှန်၊

ခရိုင်-အတွင်းရေးမှူး၊

ခရိုင် ဗ-ဆ-ပ-လ အဖွဲ့၊

(သာယာဝတီခရိုင်) လက်စံတန်းမြို့၊

၂၇-၁၂-၅၉။

လိုက်နာရမည့်-အချက်များ။

၁။ မဲရုံရွာ၊၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မဲရုံစာရေးများ၊ မဲရုံစောင့်ရဲ
သားများ၊ အရွေးခံသူများ၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များသည်
မဲရုံသို့ နံနက် ၆-နာရီ၊ မိုးနက် ၃၀-ထက် နောက်မကျ
ရောက်ရှိကြရန်။

၂။ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များ၏ ခန့်စားကို ကြည့်ရှုစစ်
ဆေးပါ။ အရွေးခံသူသည်၊ မဲရုံအသီးသီးအတွက် ကိုယ်
စားလှယ်တဦးနှင့် အကူကိုယ်စားလှယ်တဦးသာ ခန့်ခွင့်
သည့်၊ ခန့်စား၌ သဘောတူကြောင်း ရွေးကောက်ပွဲစာ
ဝန်ခံ အရာရှိ၏ မှတ်ချက်ပါရမည်။ (နည်းဥပဒေ (၅၉))။
၃။ မဲဆန္ဒရှင် အမှတ်တံဆိပ်မှတ် ညွှန်ပြနိုင်စေရန် အ
ရပ်လှည့်အချို့ကို လိုအပ်သလိုခေါ်ထားပါ။

၄။ အထက်တွင်ဖော်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အရွေးခံသူ
များနှင့် ရဲအရာရှိများမှတစ်ပါး အခြားသူများကို မဲရုံထဲသို့
မဝင်စေရ (နည်းဥပဒေ (၅၀))။

၅။ အရွေးခံသူ အသီးသီးအတွက်၊ မဲပုံးတံဆိပ် အမှတ်
အသားများကပ်ရန် ၎င်း၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်အား အင်
ပေးပါ။ မဲပုံး နံပါတ်ပါသည့်ဘက်မှ တပါး အခြား
ဘက်တွင် အရွေးခံသူ၏ အမှတ်အသားကို ကပ်နိုင်
သည်။

၆။ ကိုယ်စားလှယ်များက အမှတ်အသားများ ကပ်
ပြီးသောအခါ မဲပုံး-အမှတ်များကို ဖွင့်ပြီးလျှင် အမှတ်များ
ကို မိမိစားပွဲအောက်တွင် စုထားပါ။ မဲပုံးအသားလုံးသည်

အရှယ်အစားကိုက်အောင် ပြုလုပ်ထားသဖြင့် အပျံးများ ညွှတ်ကို ခိုးရိမ်ရန်မလို၊ ၎င်းနောက် မဲပုံးတပုံးစီ ကြည့်၍ စစ်ဆေးပ။ ယျာထိုး သံမဏိပြားကို ဖွင့်ပြီးလျှင် အတွင်း၌ ဘာအုမရှိကြောင်းကို စစ်ဆေးပ။ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လူကြီးများအားလည်ပြုပါ။ ထိုနောက် သံမဏိလျှာထိုးကိုဖြုတ်ပစ်၊ ၎င်းတွင်ပါရှိသော အပေါက်ငယ်တွင် သံမဏိ သောခလောက်၏ သံမဏိကွင်း အကောက်ကလေးကို တပ်ပြီးလျှင် အသေပိတ်လိုက်ပါ။ ၎င်းအပေါက်ကလေးအတွင်းသို့ ကြိုးငယ်တေးချင်းသွင်း၍ ချည်ပြီးလျှင် ကြိုးစများကိုရုံးမီအောင် မဲရုံမှူး၏ တံဆိပ်တုံးဖြင့် ချိတ်တံဆိပ်ခွပ်ပ။

အရွေးခံသူများ၏ မဲရုံ-ကိုယ်စားလှယ် များက လည်း အလားတူ ထိုအပေါက်တွင် ကြိုးငယ်များ ထည့်သွင်း၍ ချည်ပြီးလျှင် တံဆိပ်ခွပ်ကြရန်-ခွင့်ပြုပ။

၇။ ဝတ္ထုတချွတ်တွင် မဲဆန္ဒနယ်အမည်၊ မဲရုံနံပါတ်၊ အရွေးခံသူအသီးသီး၏ မဲပုံးနံပါတ် ၎င်းတွင် သံမဏိ-လျှာထိုးအပုံ၌ အသေခတ်လိုက်သော သံမဏိ-သောခလောက်၏ နံပါတ်ကို မင်ဖြင့်-ရေးမှတ်ပြီးလျှင် ထိုမှတ်တင်းကို မဲရုံ-ကိုယ်စားလှယ်များ လက်မှတ်ထိုးကြပါစေ၊ မဲရုံမှူးလည်း လက်မှတ်ထိုးပ။

၈။ မဲပုံးများ အသင့်ရှိသောအခါ-မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ မဲပေးခန်းအတွင်းသို့ ယူသွားပ။ မဲပုံးများကို မဲချ၍ ရဲတန်းပေါ်၌ စီတန်းထားပ။

မဲပုံးနေရာ စရွေးစပြောင်းပိုင်းအောင် အရွေးခံသူများ၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များက လိုလားလျှင် မဲပုံးပတ်လည် နှုတ်ခင်း၌ပါရှိသော အပေါက်ငယ်များတွင် ပိုင်ရာကြီးထည့်သွင်းပြီး အစင်းနှင့်ထွဲ၍ ချည်ထားရန် ခွင့်ပြုပ။

မဲပုံးများကို ယင်းသို့ စီတန်းထားပြီးနောက် အားလုံး ပြန်ထွက်ကြရမည်၊ မဲပေးခန်းတွင် ညည်သူအဖုမနေရ၊ မဲပေးသူများကို တထောက်ပိ-တယောက်ထွက်မှ တားယာက် ဝင်ခွင့်ပြုရမည်။

၉။ မဲပေးခြင်းမစမီ-

(က) မဲရုံမှူးသည် ပီပီယူလာသော မဲပြားအရေအတွက်ကို မဲရုံ-ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လူကြီးများအား ပြပ။ နည်းဥပဒေ ၆၁ (၁)။ ကိုယ်တိုင်လည်း မှတ်သားထားပ။ နည်းဥပဒေ ၅၀-၌ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း မဲပြား၏ ကျောဘက်တွင် မဲရုံမှူးက လက်မှတ် ထိုးပြီးလျှင် ထိုသလိုခန့်မှန်း၍ မဲရုံအရာရှိထံ ပေးထားပါ။ မဲပြားများတွင် နံပါတ်မထိုးရ၊ မဲပုံမှူး လက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့် အစိုးရ ပြဌာန်းသည့် အမှတ်အသားတံဆိပ်တုံး ခိုက်ခွပ်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြား-ဘာအမှတ်အသားတစ်ခုမျှ မပြုလုပ်ရ၊ လက်မှတ်မထိုးရသောသည့် မဲပြားများနှင့် ပီပီမဲနံ၌ မဲပေးခွင့်ရှိသော မဲဆန္ဒရှင်များပါဝင်သည့် မူရင်း-စာရင်းအစိတ်အပိုင်းကို မဲရုံမှူးလက်၌ ထားရမည်။

(ခ) မဲရုံအရာရှိသည် မဲရုံမှူးလက်မှတ် ရေးထိုး၍ ပေးထားသော မဲပြားများနှင့် အစိုးရပေးအပ်သည့် အမှတ်အသားတံဆိပ်တုံး ရှိမည်။

(၈) မဲရုံစာရေး အသီးသီး၏ရှေ့တွင် မိမိတံသိုဝင် လာမည်ဖြစ်သော ငါးရာ၏ မဲစာရင်း နှစ်စာအပိုင်းမိတ္တူ ကို ထားရှိရမည်။(ဃ) မဲရုံးတွင် မဲထည့်ရန် အပေါက်နှစ် ပေါက် ထားခြင်းဖြင့် မဲများ တနေရာထည်းရင်း၌ အ မဲေါက်-မိတ်စသွားအောင် နှိပ်ပေါက်ထားသည်။ မည် သည့်အပေါက်နှစ်မဆို မဲပြားထည့်နိုင်ကြောင်းကို မဲပေး သူများသိအောင် ပြောပြပါ။ မဲပေးခန်းအတွင်းလည်း စာလုံးကြီးကြီးနှင့် ကပ်ထားပါ။

၁၀။ မဲပေးရန် အစီအစဉ်ကို မဲနဲ့ပုံတွင် ထည့်သွင်း ပေါ်ပြထားသည်။ မဲရုံများ၊ မဲရုံအရာရှိ၊ မဲရုံစာရေး များ မဲရုံ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ရပ်ရွာထုကြီးများနှင့် အလောင်းရဲ သားများသည် မိမိတို့နေရာ အသီးသီးကို ယူကြပြီးလျှင် မဲရုံကို ၇-နာရီတိတိတွင် မဲပေးရန် ဖွင့်ရမည်။

၁၁။ မဲရုံစာရေး၏ တာဝန်မှာ မိမိကံသို မဲပေးရန် ဝင် လာသောသူသည် မဲစာရင်း၌ ပါမပါ၊ ထိုသူ-ဟုတ်မဟုတ် မေးမြန်းရန် ဖြစ်၏။

၁၂။ မဲဆန္ဒရှင်၏ အမည်နှင့် နံပါတ်စဉ်ကိုအာရာ၌ လွယ် ကုမှုရှိရစေရန် အရွေးခံရှိသူအတွက် ဆော်ဩသူများက မဲဆန္ဒရှင်ထံ သွားရောက်၍ မဲစာရင်းပါ-ရင်း၏အမည်နှင့် နံပါတ်စဉ် အစရှိသည်တို့ကို ရေးသားထားသည့် ကပ် ပြားကလေးများကို ပေးထားလေ့ ရှိသည်။ မဲရုံစာရေး သည် မိမိလက်ဝယ်ရှိ မဲစာရင်းမိတ္တူနှင့်တိုက်ဆိုင် စစ် ဆေးပြီးလျှင် ထိုကပ်ပြားပေါ်တွင် လက်မှတ်တိုးထိုးပြီး ထို သူကို-မဲ ရုံ များ ထံတွင် ပို့ပါ။ ကပ်ပြား-မ-မ-မ-မ-

လာသူ၏ မဲရုံစာရင်း နံပါတ်စဉ်နှင့်အမည်ကို စာရွက်ဝယ် တကွတွင် ရေးသား လက်မှတ်တိုးထိုးပြီးလျှင် မဲရုံများထံ တွက်၊ မိမိလက်ဝယ်တွင်ရှိသော မဲစာရင်းမိတ္တူ၊ မဲပေး တွက်(၁)တွင် ထိုသူ၏နံပါတ်စဉ်၌ လာပြီးဖြစ်ကြောင်း- ဆီနိုင်ရန် အမှတ်အသား ပြုလုပ်ထားပါ။

၁၃။ မဲစာရင်း၌ ပါသောသူသည် ထိုသူမဟုတ်ဟူ၍ မဲရုံကိုယ်စားလှယ် တဦးစားယာတ်က ကန့်ကွက်လျှင်- ကန့်ကွက်သူနှင့် ထိုသူကို မဲရုံများနှင့် လူကြီးများရှေ့ သွား ရန် ညွှန်ကြားပါ။

မဲပေးခြင်း။

၁၄။ မဲဆန္ဒရှင် ကိုယ်တိုင် လာရောက်၍ မဲပေးရ မည် (နည်းဥပဒေ-၅၈)၊ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး မဲပေးရ (နည်းဥပဒေ-၅၄)၊ မဲစာရင်း၌ ပါသောသူသာ မဲပေးနိုင် သည်။

၁၅။ မဲစာရင်း၌ အမည် - ပါဝင်ပြီးသည့်နောက်- သာသနာ့အောင်သို့ အခြေတန်းဖြစ်စေ၊ ခေတ္တဖြစ်စေ၊ ဝင်ရောက်လျှင် သာသနာ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် ခံယူသည့်တွင် မဲပေးနိုင် (အက်ဥပဒေပုဒ်မ-၂) မည်သူမဆို မဲဆန္ဒနယ် တနယ်၌သာ မဲပေးခွင့်ရှိသည် (ပုဒ်မ ၂၈)။

၁၆။ မဲဆန္ဒနယ် တနယ်အတွက် တင်ပြသော မဲပေး ရမည်၊ မဲစာရင်းတွင် မှားယွင်း၍ အမည် နှစ်ကြိမ်ပါနေ သော်လည်း တင်ပြသော မဲပေးရမည်။ တင်ပြထက်မီ၌ မဲပေးလျှင် ထောင်စက် ထ နှစ်နှင့် ဒဏ် ငွေ ခံရမည်။ (ပုဒ်မ-၂၉) ထိုသူကို ဘန်ဆီး တရားရုံးရမည်၊ ထမ္ဘိန်

တည်း ကျင်းပနေစဉ် တနယ်ထက်မီ၍ မဲပေးလျှင်လည်း ဘဝီးဆီး တရားစွဲနိုင်သည်။

၁၇။ မဲဆန္ဒရှင်တဦးအား မဲရုံစာအေးက စစ်ဆေးပြီး ကြောင်းလက်မှတ်ယူလာသောအခါ မဲရုံမှူးသည် ထပ်မံ စစ်ဆေးလိုက-စစ်ဆေးနိုင်သည်။ မှန်ကန်သည်ဟု ကျေနပ် ထျှင် မဲစာရင်း၌ ထိုသူ၏အမည်နှင့် ယှဉ်၍ စယားတွက် (၈) တွင် အမှတ်အသားပြုလုပ်ပြီးလျှင် မဲပြားကျောဘက်တွင် အမှီးအမှတ် ပေးအပ်ထားသည့် အမှတ်အသားတံဆိပ်တုံးကို ပေးအပ်ထားသောမင်ဗြင်ရိုက်နှင့်၍ မဲပြားတခု ပေးရမည် (နည်းဥပဒေ-၆၄) (၄)။

{မှတ်ချက်} ပြဋ္ဌာန်းသည့် အမှတ်အသား တံဆိပ် ကုံးအား ကြော့ဒီ ပေးရမည်။

၁၈။ မဲပြားရသောလူသည် မဲပေးခန်းအတွင်းသို့ တဦးချင်းဝင်၍ အခြားသူမမြင်စေဘဲ မိမိမဲပေးလိုသော အရွေးခံသူ၏ မဲပုံးအတွင်းသို့ မဲပြားထည့်ရမည်။ ထည့်ပြီး သည့်နှင့်ထပြိုင်နက် ထွက်ပေါက်မှ ထွက်ခွာသွားရမည်။ (နည်းဥပဒေ ၆၄) (၃)။

၁၉။ စာမတတ်ထဖြင့် မဲပုံးများကို မဝေခွဲနိုင်သူနှင့် စောစောကျန်းဂိုသူအား အကူအညီပေးရန်နှင့် ၎င်းနှင့်အတူ မဲရုံမှူးသည် မဲပေးခန်းအတွင်းသို့ လိုက်ပါသွားပြီးလျှင် ထိုသူ၏ဆန္ဒအတိုင်း မဲပေးနိုင်ရန် ကူညီရမည်။ (နည်းဥပဒေ-၆၅)။

၂၀။ မဲစာရင်းပါ မဲဆန္ဒရှင်တဦးအဖြစ်ဖြင့် တဦးတယောက်သောသူက မဲပေးသွားပြီးနောက် အခြားသူထ

ဦးက ထိုမဲဆန္ဒရှင်အဖြစ်ဖြင့် မဲပြားတောင်းလာလျှင် မဲရုံမှူးသည် ထိုသူအား မေးမြန်းပြီးလျှင် ထပ်မံ- ပေးခွင့် ပြုရမည်။ ထပ်မံစာရင်း(ပုံစံ-၁၅)တွင် ထိုအပ်သောအချက်များကို ထည့်သွင်း ရေးမှတ်ပြီးလျှင် ထိုသူအား လက်မှတ်ရေးထိုးစေရမည်။ ထပ်မံလက်မှတ် (ပုံစံ-၁၆) တွင် ထိုအပ်သောအချက်များ ဖြည့်သွင်းပြီးလျှင် စာအိတ်တခုနှင့်အတူ ထိုသူအား ပေးအပ်ရမည်။ ထိုသူသည် မိမိမဲပေးလိုသည့်အတိုင်း ရေးမှတ်ပြီးလျှင် ထပ်မံကို စာအိတ်တွင် မိတ်ပြီး မဲရုံမှူးအား ပြန်အပ်ရမည်။ မဲရုံမှူးသည် စာအိတ်ကိုမဖွင့်ရ။ စာအိတ်ပေါ်တွင် မဲဆန္ဒနယ်အမည်၊ မဲရုံနံပါတ်နှင့် ထပ်မံဟူ၍ ရေးမှတ်ကာ ထိုထပ်မံစာအိတ်များကို ဆိမ်းထားရမည်။ (နည်းဥပဒေ-၆၆)။

၂၁။ မဲရုံမှူးသည် သို့မဟုတ် - မဲရုံအရာရှိသည် သို့မဟုတ် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်သည် သို့မဟုတ်-မဲရုံ၌ အလုပ်ဝတ္တရားတခုခု ထပ်မံဆောင်ရန် အမှီးရက ခန့်ထားခံရသောသူသည် ထိုမဲရုံနံပါတ် မဲပေးနိုင်သောမဲစာရင်း၌ အမည်ပါဝင်သူဖြစ်လျှင် အခြားမဲဆန္ဒရှင်များနည်းတူ မဲပေးနိုင်သည်။

၂၂။ အခြားမဲရုံ၌ မဲပေးရမည်ဖြစ်သော မဲစာရင်း၌ အမည်ပါရှိနေသော မိမိ-အမှုထမ်းဆောင်နေသော မဲရုံမှနေ၍ မဲပေးနိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲ-တာဝန်ခံအရာရှိထံမှ ခွင့်ပြုသည့် လက်မှတ်(ပုံစံ-၁၇) ကို ကြိုတင် တောင်းယူထားရမည်။ (နည်းဥပဒေ-၆၇)။ မိမိ အမှုထမ်းဆောင်နေသော မဲ၏ -မဲရုံမှူးအား ထို (ပုံစံ-၁၇) လက်မှတ်ကို

ပေးအပ်လျှင် မဲရုံမှူးက ဝိပိအား ပဲပြားတခု ပေးရမည်။
 ၂၃။ (က) ထိုသူ - အဘူထင်းဆောင်နေသော မဲရုံ
 သည် ဝိပိ ပေးခွင့်ရှိသော မဲဆန္ဒနယ်နှင့်ပင် သက်ဆိုင်
 လျှင် အခြား-မဲပေးသူများကဲ့သို့ မဲပေးခန်းအတွင်းသို့ ဝင်
 ချီ ဝိပိ မဲပေးသို့သော အခွေးခံသူ၏ မဲပုံးအတွင်းသို့ မဲ
 ပြားကို ထည့်နိုင်သည်။ (နည်းဥပဒေ ၆၀-၁)၊ (ပုံစံ-၁၇)
 ခွင့်ပြုလက်မှတ်ကို ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိထံ မဲမှူး
 က ပြန်ပို့ရမည်။

၂၄။ ထိုသူ- အဘူထင်းဆောင်နေသော မဲရုံသည် ဝိပိ-
 မဲပေးခွင့်ရှိသော မဲဆန္ဒနယ်နှင့် သက်ဆိုင်လျှင် မဲဆန္ဒ
 နယ်အစည်းနှင့် ဝိပိ-မဲပေးလိုသော အခွေးခံသူအမည်ရေး
 သားထားသည့် စာနိတ်ငယ်တွင် မဲပြားကို ထည့်ပွင်း၍
 ထုံဆောင်ပိတ်ရမည်။ ထိုစာနိတ်ငယ်ကို မဲဆန္ဒနယ်အ-
 မည် ရေးသားထားသော စာနိတ်ကြီးအတွင်းသို့ ထည့်
 ပြီးသျှင် လုံအောင်ပိတ်၍ မဲရုံမှူးထံ ပေးအပ်ရမည်။ မဲရုံမှူး
 က ထိုစာနိတ်ကြီးကို (ပုံစံ-၁၇) လက်မှတ်နှင့် တွဲချည်
 ထုပ်ပြီးလျှင် ထိုအထုပ်ကို ချိတ်တံဆိပ်နှင့်၍ သက်ဆိုင်ရာ
 ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိထံ ပို့ရမည်။ (နည်းဥပဒေ
 ၆၀) (၂)။ မဲရုံမှူးသည် ဝိပိမဲရုံ၌ မဲပေးရမည်ဖြစ်သောသူ
 တဦးအား အခြားမဲရုံတွင် အဘူထင်းဆောင်နေသဖြင့် ထို
 မဲရုံမှ မဲပေးရန် ခွင့်ပြုထုတ်ကြောင်း၊ (ပုံစံ-၁၇) လက်မှတ်
 ဝိကြူစာတစောင်ကို ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ခံအရာရှိထံမှ
 ရရှိလျှင် အခြားသူ လိမ့်မည် မဲတောင်းယူခြင်းမပြုနိုင်ရန်
 ဝိပိလက်ဝယ်ရှိသော မဲစာရင်းတွင် ထိုအမည်နှင့်ယှဉ်၍

ပေးကွက် (၈) ၌ ဖတ်သားထားရမည် (နည်းဥပဒေ
 ၆၇)။

၂၅။ အခွေးခံသူ၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်က မဲပြား
 တောင်း လာသောသူသည် သူတပး ဟန်ဆောင်၍၊
 တောင်းသည်ဟု ခွင့်ခွဲသော် မဲရုံမှူးသည် ထိုသူအား စစ်
 ဆေးပြီးလျှင် (ပုံစံ-၁၄) ကန်ကွက်စာရင်းတွင် ရေးမှတ်ရ
 မည်။ ထိုသူမှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည်လျှင် ပုံစံ၆ နောက်
 ဆုံးပေးကွက်တွင် မဲပေးခွင့်ပြုကြောင်း အမိန့်ရေးမှတ်
 ပြီး ထိုသူကို မဲပြားပေး၍ အခြားသူများနည်းတူ မဲပေး
 စေရမည်။ ထိုသူ၌ မဲထည့်ခွင့်မရှိဟု မဲရုံမှူးက ယူဆလျှင်-
 ထိုသူကို မဲပြားမပေးဘဲ ထင်မဲစာရင်း (ပုံစံ-၁၅) တွင်
 ထည့်သွင်းရေးသား လက်မှတ် ထိုးစေပြီးလျှင် ထင်မဲ-
 လက်မှတ် (ပုံစံ-၁၆) ပေးအပ်၍ အမိန့် ၂၁-တွင်ပါရှိသည့်
 အတိုင်း ထိုက်နာ - ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထင်မဲပေးစေ
 ကြောင်းကို (ပုံစံ-၁၄) ကန်ကွက်စာရင်း၌ နောက်ဆုံး ဇ
 ယားကွက်တွင်လည်း ရေးမှတ်ထားရမည် (နည်းဥပဒေ-
 ၆၉)။

၂၆။ မဲပေးသူတဦးတယောက် မဲရုံမှ ထွက်ခွာမသွားမှီ
 အခွေးခံသူက၊ သို့မဟုတ် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်က ထိုသူ
 သည်သူတပး ဟန်ဆောင်၍ မဲပေးကြောင်း သို့မဟုတ် တ
 ကြိမ်ထက်မီ၍ မဲပေးကြောင်းကို တရားရုံးရှေ့တွင် ထင်
 ရှားအောင် သက်သေပေးပြမည်ဟု တာဝန်ယူလျှင် မဲရုံ
 မှူးသည် ထိုသူကိုတစ်ခန်းရန် ခုခံရာရှိအား အမိန့်ပေးနိုင်
 သည်။ ခုခံရာရှိသည် အမိန့်အတိုင်း တစ်ဆင်းပြီး ရုံးတင်

တရားခွဲရမည်။ ဆာမ၊ ခံသူများရှိလျှင် ခံဝန်ချုပ်ဖြင့် လွှတ်ထားရမည် (ပုဒ်မ-၃၇) ကျွန်ုပ်တို့၏။

စည်းကမ်းဆောင်မှု။

၂၇။ ထိုမြင် အဆို၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် စည်းကမ်းဆောင်ရွက်သော အပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

မဲရုံးသည် မဲရုံး ဦးစီးဌာနရှိစေရန် ရွေးကောက်ပွဲကို တရားမျှတစွာ ဖြစ်စေရန်ရင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်များအား မဲရုံတွင်းသို့ စည်းကမ်းတကျ ဝင်ခွင့်ပြုရန်ရင်း၊ စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၈။ တဦးတယောက်သောသူသည် မဲရုံတွင် မဇ္ဈိမရာသောအားကိုပြုလျှင် သို့မဟုတ် မဲရုံး၏ တရားသောအမိန့်ကို မနာခံလျှင် ထိုသူကို မဲရုံအတွင်းမှ ဖယ်ရှားရန် မဲရုံးက မဲအရာရှိအား အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ မဲအရာရှိ-မဟုတ်သူလည်း မဲရုံးက ဖယ်ရှားရန် အမိန့်စာရေးပေးလျှင် ထိုသူကို ဖယ်ရှားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသူသည် မဲရုံးခွင့်ရှိလျှင် မဲပေးပြီးမှ ဖယ်ရှားရမည်။ ဖယ်ရှားခြင်းခံရသူသည် မဲရုံးထံမှ အခွင့်မရဘဲ မဲရုံအတွင်းသို့ ဝင်လာလျှင် ထောင် ၃-လအထိနှင့် နှစ်စွဲရန်ရင်းခံရမည်။ ထိုသူကို မဲအရာရှိက ဘင်းဆီးအရေးယူ ကာကွယ်နိုင်သည်။

၂၉။ မည်သူမဆို မဲပေးသည့်နေ့တွင် မဲရုံအတွင်းရှိ ဖော်မဲရုံးမှ ကိုက်တရုတ်အတွင်းရှိဖြစ်စေ (က) မဲဆွယ်မြင်

(ခ) မဲဆန္ဒရှင် တဦးဦးထံမှ မဲပေးရန် ထောင်းဆိုခြင်း၊
(ဂ) အရွေးခံရသူ တဦးဦးအား မဲပေးရန်-သောင်းရင်း မဲပေးရန်သောင်းရင်း၊ မည်သူအားမျှ မဲပေးရန်သောင်းရင်း၊ ကိုက်တွန်း-သွေးဆောင်ခြင်း မပြုရ၊ ကျူးလွန်သူသည် ဒဏ်ငွေ ၂၅၀-တပ်ခြင်း ခံရမည်။ ထိုဖြစ်မှုများကို လွှတ်ပွဲကို ရဲအရာရှိက ချက်ခြင်းအရေးယူ ဘင်းဆီးနိုင်သည်။ မည်သူမဆို မဲပေးသည့်နေ့တွင် မဲပေးရန်လာသူများ စိတ်ဖြူခြင်းမရန်၊ သို့မဟုတ် မဲရုံး တာဝန်ကျသောသူများနှင့် ရဲအရာရှိများ ထူရှားဆောင်ရွက်ခြင်းကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေရန် မဲခုံအတွင်းရှိဖြစ်စေ၊ မဲရုံအနီးအနားရှိဖြစ်စေ၊ အော်ဟစ်ခြင်း၊ စည်းကမ်းမဲ့ပြုခြင်း၊ အော်လဲ-အော်ရှူစက် အစရှိသည့် ကိရိယာတန်ဆာ သုံးစွဲခြင်းမပြုရ၊ ကျူးလွန်ထောသူသည် ထောင်သုံးလအထိ နှင့် ဒဏ်ငွေပီရင်ခြင်း ခံရမည်။ ထိုသူကို ဘင်းဆီးရန် မဲရုံးအားရဲအရာရှိအား အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ ရဲအရာရှိက ထိုအပ်သောအခါအားကို အထူးပြုကာ ဘင်းဆီးနိုင်သည်။ ကိရိယာတန်ဆာကိုလည်း ဆီးဆည်းနိုင်သည်။ (ပုဒ်မ ၃၄ နှင့် ၆၉)။

၃၀။ မည်သူမဆိုမဲခြားကို မဲပုံတွင်ထည့်သွင်းလိပ်လည်လိုသောသဘောဖြင့် မဲရုံပြင်သို့ ယူဆောင်လျှင် ယူဆောင်ရန်အားထုတ်လျှင် သို့မဟုတ် ယူဆောင်ရန် အားပေးဟု ညီညွတ် တရားမဲ့အော် ထောင်ဇာနည်နှင့် အားပေးဟု ခုခံလျှင်၊ ယင်းသို့ပြုလုပ်သည်ဟု ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျှင် မဲရုံးသည် ကိုယ်တိုင်သောင်းရင်း၊ ရဲအရာရှိအား

(၁၃)

အသိပေး၍သော်၎င်း၊ ထိုသူကို ဖမ်းဆီးစေပြီးလျှင် ကိုယ်တွင် ရှာနိုင်သည်။ မိန်းမဖြစ်လျှင် မိန်းမသားချင်း ရှာဖွေစေရမည်။(ပုဒ် ၈၆)

၃၀။ ဧည့်သူအဆို ခံရုံအတွင်း၌ မိမိမိမိကို ဥပဒေနှင့်အညီ မပေးရန်မှတစ်ပါး မပြားတရုကို သို့မဟုတ်-မပြားအတူကို လက်ရှိထားလျှင် သို့မဟုတ် မရုံပြင်ပ၌လည်းလက်ရှိထားလျှင် ထောင်ဒဏ် ၂-နှစ်ထိနှင့် ငွေဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည်။(ဥပဒေသကြီးပုဒ် ၁၇၁-ည)။ ထိုသူကို ရဲအရာရှိက အရေးယူ-ဖမ်းဆီး တရားစွဲနိုင်သည်။

၃၂။ ဧည့်သူအဆို ၁-မစာရင်းကို သို့မဟုတ် မပြားကို မိမိလည်လိုသောသဘောနှင့် ဖျက်ဆီးလျှင် ၂-မပြားကိုအစွင့်အာတာမရှိဘဲ သူတဦးအား ပေးလျှင် ၃-မပြားမှတစ်ပါး အခြားဝတ္ထုတရားကို နှစ်လည်လိုသောသဘောနှင့် မပေးအတွင်းသို့တည်လျှင် ၄-အသုံးပြုဆဲ မပေးအတွင်းသို့တည်လျှင် ဖျက်ဆီးလျှင် ယူလျှင် အခြားဘနည်းနည်းနှင့် နှောက်သွက်လျှင် ၅-အဆိုပါ အချက်များကို ပြုလုပ်ရန်-အားထုတ်လျှင် အားပေးကုသီလျှင် ၂-နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်နှင့် ငွေဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံရမည်။ ထိုသူကို ရဲအရာရှိက ဖမ်းဆီး အရေးယူနိုင်သည်။(ပုဒ် ၈၇-နှင့် ၈၈)

၃၃။ ရွေးကောက်ပွဲကုင်းပခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သောအရာရှိများ စာရင်းများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များသည် လျှို့ဝှက်စွာ မဲပေးခြင်းကို ထိန်းသိမ်း - စောင့်ရှောက်ရမည်။ မျက်ကွက်လျှင် ၃-လအထိ ထောင်ဒဏ် ငွေဒဏ် စီရင်ခြင်းခံရမည်။(ပုဒ် ၈၉-၁)

(၁၃)

၃၄။ ရွေးကောက်ပွဲကုင်းပခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အရာရှိများ စာရေးများနှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ် ၁-၏အဓိပ္ပာယ်အရရှိသည့်သူ ဝန်ထမ်းဖြစ်သောသူများသည်သဘောအတိုင်း မိမိကိုယ်တိုင်မဲပေးခြင်းမှတစ်ပါး အရွေးခံသူတဦးအရွေးခံရရေး ထိုးတက်စေရန် တရားဝင်အပြစ်မရှိဘဲ တိုက်တွန်းသွေးဆောင်ခြင်း မပြုရ။ ကျူးလွန်သူသည် ပြောက်လစာထိ ထောင်ဒဏ်ငွေဒဏ် စီရင်ခြင်းခံရမည်။(ပုဒ် ၉၀)

၃၅။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်သက်ဆိုင်သော အရာထမ်းအမှုထမ်းများသည် လုံ့လောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ရာထူးနှင့်သက်ဆိုင်သော ဝတ္တရားများကိုကွက်လျှင် ၁-လအထိ ငွေဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည်။(ပုဒ် ၉၁)

မဲပေးဆဲတွင် မဲပုံးများကို ဝှန်ဆေးခြင်း။

၃၆။ မဲပေးဆဲတွင် မဲပုံးများကို လူမသမာတို့ တစုံတရာ အနှောင့်အယှက် ထုတ်လုပ်လိုက် သိရှိရန်အတွက် မရုံမျှသည့် ရဲမရှိခါ၊ မဲပေးခန်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုရမည်။ ထိုအခင်းတွင် မဲရုံမျှသည့် အရွေးခံသူ-သို့မဟုတ် အရွေးခံသူ၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူ ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

မဲစာခြင်း-စာစွဲရန်နားခြင်း။

၃၇။ မဲရုံတွင်ထားရန် ကန့်သတ်ထားသည့်- အချိန်မှာ နံနက် ၇-နာရီမှ ညနေ ၆-နာရီအထိ ဖြစ်သည်။ သို့သော်

ရွေးကောက်ပွဲ - တာဝန်ခံအရာရှိ အကြောင်းကြားထားသည့်အတိုင်း ထိုအချိန်အတွင်းတွင် ခန့်မှန်း ထောင်ရွက်နေသော အရာထမ်း-အမှုထမ်း၊ တို့သည် တနင်္ဂနွေနေ့၊ နှစ် အနားယူနိုင်သည် (နည်းဥပဒေ-၅၆) စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။

~~၂၇~~

ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များမှာ အချိန်မီ ကြိုတင်လေ့လာရန်အတွက် သတင်းစာမှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြရန်၊ ၎င်းအချက်အလက်များသည် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်လျက် ပြည့်စုံ-လုံလောက်ပြီဟု မယူဆပေလိုပါ။

၎င်းပြင် ညွှန်ကြားချက်များအားလုံး အမတ်လောင်းနှင့် ခရီးကိုယ်စားလှယ်များ လိုက်နာရမည့်မဟုတ်ဘဲ အက်ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများအရ ရအပ်သော အခွင့်အရေးများသို့သာ ဆောင်ရွက်ကြရမည်ကို အထူး သတိပြုပေလိုပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲ အောင်နိုင်ရမည်။

(၃) ကြည်ညွှန်း။

ခရိုင် စ-ဆ-ပ-လ, အတွင်းရေးမှူး။

(သာယာဝတီခရိုင်) လက်ပံတန်းမြို့။

ဘာသာမန်မလိဂ်နှင့်

မလိဂ်ဘက်ကိုလဲ မညှင်းဆဲကြနှင့် လူထုကြိုက်ရာ ရွေးကြပါစေ၊
တိုင်းပြည်အနေဖြင့် သူနှင့်တန်သော အစိုးရကို သူရရှိလိမ့်မည်ဟု
လုံခြုံရေးကောင်စီများညီလာခံတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း မိန့်ကြားခဲ့
ကြောင်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက မိန့်ကြားသွား
လေသည်။

ထို့နောက် ဗိုလ် ချုပ်ကြီး နေဝင်းက
ဆက်လက်၍ အစိုးရအဖွဲ့ထဲသို့ အစိုးရအဖွဲ့နှင့်
အရေးနှင့် လုံခြုံမှု ပြဿနာ ရင်းနှီးမှု အ
ကြောင်းကို ရှင်းလင်း ပြောကြား သွား
ပြီးနောက် မိမိတို့ အားကလိုချင်၍ အစိုးရ
တက်လုပ်ခြင်းမဟုတ်ပဲ၊ ဆေးလုပ်ကိုင်သည့်
ခေတ်ကိုဝင်ထိန်းပေးရန်၊ အကောင်အထွေ
ပါက ကိုယ်လွတ်၍ မရုံးကြဘဲ သတ္တိရှိသည့်
လူတန်းစားများဖြစ်ရန် အရေးကြီးပုံတို့ကို
မိန့်ကြား သွားကြောင်း၊

ထို့နောက်သဘာဝတိ ပြည်ထဲရေးဝန်
ကြီးနှင့်ဆင်စောင်ကြွက မိန့်ကြားစကား မြင်
ကြားပြီးချိန်မှပင်ကြီးကြည်ထည်ထည်သော ပြင်း
ကျန်းမှု နှိပ်စင်းရေး အခြေအနေနှင့် ပတ်
သက်၍ နယ်အခြေအနေများကို အသေး
စိတ်ရှင်းလင်းတင်ပြသွားကြောင်း၊

တင်ပြဆွေးနွေးကြခြင်း

၎င်းနောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မောင်မောင်
က ဆက်လက်၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအစိုးရ လက်
ထက် နိုင်ငံတော်ကြီးဝင်ပြောရေးလုပ်ငန်း
အောင်မြင်မှုများ နှင့် နောက်ဆက်လက်

ထို့နောက် ဗိုလ်အောက်ခံတော် ဂေါ်လာ
ပြီး ပါလီမန်ဂေါ်လာ နဲ့ကြောင်း၊ သို့သော်
ပါလီမန်တွင်း၌ တိုက်တာ ခိုက်တာများ
ရှိသည်မှာ အလွန်အမင်း တွင် ကျိုးလွန်စွာ
လွှတ်လုပ်ခြင်းကြောင်း၊ နောက်ပိုင်း၌
လက်လုပ်ရေးပြီး ရရှိပြီး ဆေးလုပ် အစွဲ
သည် ဂျီစီအေ ခေတ် ကာလ သို့ နေဝန်
လုပ် ထွန်းတောက် လာခဲ့ကြောင်း၊ တ
တိုင်း တပြည်လုံး ညီညွတ်မှုရှိနေကြောင်း၊
သို့သော်လည်း တိုင်းပြည်၏ ကံကြမ္မာ အ
တိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအရ ကဲ့ရဲ့ ပြန်ကြောင်း၊

အဆိုဆုံးသောအတွဲ
သို့သော် အခါအခါတို့တွင် အခါအခါအတွဲ
တွင် ဆေးလုပ် အတွဲမှာ အဆို ဆုံးဖြစ်
ကြောင်း၊ မြန်မာလူပြစ်ပြစ်ရှိမှု ယူဆ
အခြေအနေများကို တွေ့ကြောင်း၊ မိမိတို့
အနေဖြင့် ခြံသို့ ကဲ့ရဲ့မှုအတွက် အထူးဝင်
ရင်းလေး ပြန်၍ နှစ်ဘက် ဝ ညှိထား
တောင်းပန်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် မတောင်း
ပန်သည့် ကြား သို့မဟုတ် သမား အ
ချင်းချင်း ခိုက်ကြ နှစ်ကြ သက်ကြ ခိုက်ကြ

ကြောင်း၊ ဤအချက်များကို တိတိ ကျကျ
လိုက်နာကြလေ့ရှိကြောင်း၊ ဤအမှုထမ်း
များအနေဖြင့် ခေတ်သစ် ဘက်မှ မှတ်နား ဝ
လိုက်သဲ ရွေးကောက်ပွဲတွင် တိုင်းပြည်တ
နိုင်ငံတော် ချောပါစေဟု ပြောလိုကြောင်း၊
တိုင်းပြည်အနေဖြင့် သူနှင့်တန်သည့် အစိုးရ
ကို သူရရှိလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊

ဥပဒေအရ လုပ်ရည်
မိမိတို့ အစိုးရ အနေဖြင့် ပါလီမန် ဝ
ပိုကရေစီကို ယုံကြည် ဖြစ်နိုင်သည့်အတိုင်း
တရားဥပဒေရေးရာကို လိုလားသည့် အ
တိုင်း တိုင်းပြည်တွင် မြင်ပေါ်နေသော မြန်
မေးမမြဲမနိုးမှုများကို ဖြိုခွင်းခွင်းခွင်း
မိမိတို့အနေဖြင့် ခေတ်သစ်ခေတ်သစ် ပြောဆို
ခေတ်သစ်ပြောခေတ်သစ်ပြောအတွက်ကောင်း
တို့ဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းများသဖွယ် ဥပဒေအရ
ဆက်လက် လုပ်ကိုင် သွားမည်လင် ဖြစ်
ကြောင်း၊

မိမိတို့အစိုးရအဖွဲ့ တက်လာမည့်ကနေ့
ကောက်ပွဲကို တရားမျှတပွဲရှိနိုင်သမျှ ဖြစ်
အောင်လုပ်ပေးမည်ဟုထုတ်ဖော်ခဲ့ကြောင်း၊
လူအများ နားဝင်ချီ၍ လက်ခံတို တိခံရ
အောင် ပြောခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ နှစ်ဘက်
က လုံခြုံညီညီ လုပ် ပေး ဖြစ်သော ဖြစ်
ကြောင်း၊

လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲမှာတစ်တော်
အပါအဝင် အစိုးရ အဖွဲ့ထဲသို့ အရာထမ်း
အားလုံး ဘယ်သူ့ ဘက်ကိုမှ မှတ်နား
မလိုက်ကြပါ။ မလိဂ်ဘက်ကိုလဲမလိုက်ဆဲ
ကြပါ။ နိုင်ငံတော်လုံး မြေတလုံး လူထု
အနေနှင့် သူတို့ကြိုက်ရာ သူတို့ ရွေးကြပါ
လိုသော်၊ ဒီကိစ္စကိုမိမိအနေနှင့် မြတ်မြတ်
သားသားသဲသဲပြောလိုက်ပါရစေ မည်ဖြစ်
၂၁-၁၂-၅၉ နံနက် ၀ နာရီ အချိန်တွင်
ရန်ကုန်မြို့ ဦးစွာ ခရလင်း တပ်စတော်
ကျရံ၍ ဦးစွာလုပ်သော လုံခြုံရေး
ကောင်စီများညီလာခံကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်
ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းက စစ်
ဘက်၊ နယ်ဘက်၊ ချောက်ချိတ် အရာရှိ
ကြီးများအား ဩဂါး မိန့်ခန်း မြက်ကြား
ကြောင်း၊

လုံခြုံရေး ကောင်စီများ ညီလာခံကို
၂၁-၁၂-၅၉ နံနက်၀ နာရီ အချိန်မှစ၍
ရန်ကုန်မြို့ ဦးစွာခရလင်းရှိ တပ်စတော်
ကျရံ၍ ကျင်းပသည့် ညီလာခံသို့ နိုင်ငံ
တော်ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့်
တက္ကသိုလ်ရေးရာဝန်ဝန်ကြီးများ စစ်ဘက်
ချိတ်ဆက် အရာရှိကြီးများ တိုင်းလုံခြုံရေး
ကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြသည့် တပ်စ
တာဝန်များကို ဝင်ရောက်ကြားနာအတိုင်းရင်း

ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းခွင်များကိုတင်ပြ
ပြောဆိုသွားကြောင်း၊
ထိုနောက်နယ်မှခရိုင်ခရိုင်ခရိုင်များ
နှင့်ကိုယ်စားလှယ်များက နွေးကောက်ပွဲ
နှင့် ဖက်ဆက်ရှိနယ်အခြေနေများကို အစီ
ရင် ခံမြင်းအေးနွေးနွေးမြင်းများရှိကြပြီး
ပထမ နေ့ညီလာ ခံ ကို ခွဲ ခွဲ ခွဲ လိုက်ပါ
ကြောင်း၊ လူမြို့နေကောင်းများ ညီလာ
ခံ ကြိုက် နှစ်သက် ၂၄ ရက်နေ့ အထိ
၄ ရက် အိုင် အိုင် အိုင် အိုင် ချင် ပြင်
ကြောင်း၊

ညာဘက်တွင် ကိုယ်စားလှယ်တော်များ
အား လုံခြုံရေး ထောင်စီ များ ညီလာခံ
သဘာဝရှိရုံသာ ပြည်ထောင်စုနှင့်အညီ
ဦးခင်မောင်ကြီးက ရန်ကုန်မြို့ ပြည်လမ်းရှိ
အသံလွှင့်နယ်ကြီး၌ ညစာစာပွဲတစ်ခုနှင့်
တည်ငြိမ်စေရေးပြီးနောက် နှစ်မြဲသ
နွေခံကြောင်း၊

လုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ဥပမာ ကောက် ဆည်
နယ်တက်တွင် စတင် ၁၀ နယ်လှ ၂၀ တွေ
ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း၊ နွားချင်း နွားချင်း
သက်ကြွယ်ကြွယ်အခြေ အနေမှာ ထိုင်း၊
သိမ်းလို့ ခရိုင်အောင်မြင်လာခဲ့ကြောင်း၊
ဦးကုသိုလော အခြေအနေမှာအရ မိမိတို့
အလိုအတိုင်းကောင်းစေတယ်ဆိုသိမ်းပေးခဲ့ ၄
မြို့ပေါ်ပြင်ကြောင်း၊

ခိုင်ငံရေး ပျက်နေသည့်အချိန်တွင်အိမ်၊
သိမ်းရန်မှာ ယနေ့ ညနေရာတွင် စောက်ရှိ
နေကြည် ပျိုလိမ့်မည် တာဝန်ခံ ပြင်
ကြောင်း၊ ပျိုလိမ့်မည် အရိယအရိယတွေ
အနေနှင့်သာမက တိုင်းသူ ပြည်သူများ
အနေနှင့်လည်း လူတိုင်းကတိုင်တွင် တာ
ဝန်ရှိကြောင်း၊ ငယ်တန်းမှာ တိုင်းသူ
ပြည်သူများ အေး ချမ်းစွာ နေထိုင်
အောင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ကြသိမ်းပြင်
ကြောင်း၊

ဘက်စလိုက်ကြနှင့်

ယင်းအခြေအနေနှင့် အထွေထွေ
ရွေးကောက်ပွဲကြီး တပ်မတော် ရှိ လာ စာ
တပ်မတော်အပါအဝင် အစိုးရ အဖွဲ့ထမ်း
အရာထမ်း အားလုံးသည် ခိုင်ငံရေး အတွဲ
အဖွဲ့တပ်မတော်တို့ကိုယ်တိုင်ကြည့် အရေး
အဖွဲ့တပ်မတော်တို့ကိုယ်တိုင်ကြည့် အရေး
ကြီးကြောင်း၊ တစ်ချင်းအခြေနှင့် လုံခြုံမှု
ချက်ရှိကြသည်မှာ မှန်ကြောင်း၊ သို့သော်
မိမိတို့ လုံခြုံမှုချက်ရှိသည်အတိုင်း ခံစား
လိုက်ကြရန်မှ တပါး၊ မည်သည့် ဘက်ကိုမှ
မလိုက်သောနေကြည့် အရေးကြီးကြောင်း၊ အ
ခြေအနေကိုတိုင်းသိမ်းပေးကြရမည်ဆိုလျှင်
မူတည်သောဘက်ဘက်ဆိုလိုက်မိ၍ သွားလျှင်
တိုင်းပြည် ခရေ မျော လိမ့် မည်သာ ပြင်

မိမိတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာတစ်ပါး
ခြင်သည့်အတိုင်း နွေးကောက်ပွဲကြီးကိုဖြစ်
မြောက်အောင်လုပ်ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း၊
ကံသို့လုပ်ပေးခြင်းမှာတိုင်းဖြစ်ကြသည်
သေစေးမှုကို ခံရအောင်မကောင်းကြောင်း၊
တိုင်းပြည်၏တစ်လွှားလွှာတွင်စက်လက်မျော
မှာလုံးရှိလည်း မဟုတ်ကြောင်း၊ ကောင်း
သည့်တိုင်းအစရှိ လုပ်ပေးခြင်းမျိုးသာ ပြင်
ကြောင်း၊

ရာဇဝင်ကြောင်း

နောက်တချက်မှာ နွေးကောက်ပွဲတွင်
ဦးကုသိုလောသည်အတွက် စားသုံးချက်စက်
ရပ်ရည်ကို ရောင်းဝင်ကြောင်းဖြစ်ပြီးပြောလို
ကြောင်း၊ စတင် ကောင်းသော သိတိကြီး
ပေါ်လာပြီးနောက် ဂုဏ်အောင်ပေါ်စေ
လာပြီး ဂုဏ်အောင် နောက်တွင် ဖယ်ပြည်
လုံး တလွှားလွှာ တသားလုံး ပါလာ ကြ
ကြောင်း၊ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် တိုင်း
ပြည်၏ ကြီးမားမှုကို ငယ်စဉ်အ
ကြီးကဲ့သို့ရပြီးနောက် တဘက်နှင့် တဘက်
အ တိုက် အခံ မှ များ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့
ကြောင်း၊ သို့သော် ထိုအချိန်က တရားဝင်
အတိုင်းမဟုတ်၊ တရားဝင် အစိုးရနှင့်
အခြေအနေတစ်လွှားလွှာကြောင်း၊ အတော်ရှိ
သော အချိန်က ဥပဒေတော်ထိုးနေသည့် အခွင့်
သာ ခံရုံသာ တရားထွက်သံလုံးရှိမှုအား ရှိပြီး
စည်မှာလေ့ရှိကြောင်း၊

ငယ်နောက် တိုင်းပြည် တွင် ၂၁ ဦး၊
၅၅ ဦးခန့်၊ မျို့ချစ်တစ်ဦး ခိုင်ငံရေး အခွင့်
တွေ ရှိလိုပေါက်လာခဲ့ကြောင်း၊ ငယ်နောက်
ဂုဏ်အောင် ဦးမား၊ တိုင်းပြည်၏ မြောက်
စာခြင်းကိုခံရသည့် သခင်အဖွဲ့ကြီး ပေါ်
လာခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ငယ်အဖွဲ့မှာလည်း
သက်တမ်းအတိုင်းမကြာသေးဘဲရပ်ကြောင်း၊

ဦးများခရိုင်လူကြီးရေးကောင်စီ အစီအစဉ်
မှာမရှိကြသည့်ခရိုင်ခရိုင်များနှင့် ခရိုင်ခရိုင်
များအတွင်းဝန်ချုပ်နှင့် အတွင်းဝန်များ
ဘာသာတော်ဝင်လူကြီးများ၊ ငွေအခွန်စာ အ
ကြီးအတတ်များအဖွဲ့အစည်း တက်ရောက် ကြ
ကြောင်း၊

ချက်နှာစလိုက်နှင့်

ညီလာခံတွင် သဘာဝတရား ပြည်
စာရေးကြီး၊ ဦးခင်မောင်ကြီးက ဆောင်
ရွက်၍ အခမ်းအနားများအဖြစ် မှားခွဲလိမ့်
ကြီး၊ ဩဇာတန် ကောင်းစွာရှိ၏။ အစီ
အစဉ်အရ ခိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ် ခိုင်
ချင်ကြီး၊ နောင်က နွေး ဦးစွာ ခိုင်
ကောင်း မြို့ကိုကြားကွက် ယခု ညီလာ ခံ
မိမိအနေနှင့် အဓိက ပြောလိုက်သည့် အ
ချက်မှာ လာမည့် နွေးကောက်ပွဲတွင် အစိုး
ရ အဖွဲ့ထမ်း အရာထမ်းများအနေနှင့် ချင်
ကဲ့သို့ လိုက်နာ လုပ်သုံးရမည်ဆိုသည့် အ
ချက်မရှိကြောင်း၊ အလိုအတိုင်းများ
အနေနှင့် လာမည့် နယ်တန်း၊ ရဲဘက်၊
တပ်တော် ဟု၍ တသီးတခြားရှိ ပြင်နေခဲ့
သော်လည်း ယခုအခါမိမိတို့အဖွဲ့ မိမိတို့အ
ဖွဲ့သာ ငွေအခွန်များကို ခိုင်ထွက်က ထ
လုံး တလွှားလွှာ တတိုင်း တလွှားလွှာ
ပုံပေါင်း ဆောင်ရွက်နေကြကြီးကို ကျွန်ုပ်
ကြောင်း၊ မိမိ အနေနှင့် အထူး ပြောလို
သည့် အချက်မှာ လာမည့် နွေးကောက်ပွဲ
တွင် တစ်စတင် အဝင်အဝင် အစိုးရ ၄
ထမ်းစာရေး၊ အားလုံး တိုင်းပြည် ချင်သည့်
ဘက်မှ မှန်ကန်လျက်တို့ဖြစ်ကြောင်း၊
ခည်သူ ဘက်မှ မှန်ကန်လျက်တို့ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိ
တို့ လုပ်သည့်ဘက်ကိုလည်း ခရိုင်တို၊ ဝ
ညီလာခံသို့ နှိုင်းစက် တလှ ချင်သည့် ပြင်

နောက်ဆက်တွဲ (၁)

လျှို့ဝှက်

မိတ္တူအမှတ်...၁၄၈၉

ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး (ကြည်း)

မှ

တပ်မတော် (ကြည်း၊ ရေ၊ လေ) အရာရှိအားလုံးသို့
ထုတ်ပြန်သော

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတိကြီးစွာဖြင့်
လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များ နှင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည့်
အချက်များကိုထုတ်ဖော် ညွှန်ပြသည့် အစီရိခ

၁၉၅၉ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်

လျှို့ဝှက်

လျှို့ဝှက်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံး (ကြည်း)

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတိကြီးစွာဖြင့်လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များနှင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များကို ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြသည့်အမိန့်

ရည်ရွယ်ချက်

၁။ ဤအမိန့်ထုတ်ဆင့်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ—

- (က) အဖြစ်နိုင်ဆုံးတရားမျှတသောအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စေရန်နှင့်
- (ခ) တပ်မတော်ကရရှိနေသောပြည်သူလူထု၏ယုံကြည်လေးစားမှုကိုဆက်လက်ရှိနေရန်ဖြစ်သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရန်အရေးကြီးသည့်အချက်များ

၂။ ပြည်သူလူထုအများစုသည်မီဒီယာကနေစီရင်းတွင်ခေတ်နောက်ကျလျက်ပင်ရှိသေးသည်။ အရှည်အဝေးကို ဝေဖန်နိုင်စွမ်းရှိသောလူထုမျိုးမဟုတ်သေးချေ။ ပြောတတ်လျှင်ယုံလွယ်တတ်သည်။ မေ့မေ့ဖျောက်ဖျောက်လည်း နေတတ်ကြသည်။ မုန်းလွယ်ချစ်လွယ်တတ်သည်။ အတိတ်တွင်အဘယ်မျှပင်အပြစ်တွေအမှားတွေရှိခဲ့စေ ကျူးလွန်ခဲ့ စေကာမူ၊ မျက်စိရှေ့တွင်အဖိနှိပ်ခံရသည်ကိုမြင်လာလျှင်ဖြစ်စေ၊ မတရားအပြုခံရသည်ဟုထင်လာကြလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုထို ခံရသူများဘက်သို့ကရုဏာသက်၍တိမ်းညွတ်တတ်သည်။ ရံဖန်ရံခါတွင်လည်း အာဏာပြလွန်းသော အာဏာပိုင်များ အားအရွံ့တိုက်လေ့ရှိသည်။

၃။ ပြီးခဲ့သော တပ်မတော်ညီလာခံ၌ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းများကိုလည်း နောက်ဆက်တွဲအဖြစ်ပူးတွဲထားသည်။

လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များ

၄။ တပ်မတော်အရာရှိအရာခံအကြပ်တပ်သားတိုင်းသည် အထက်အပိုင်း ၂ နှင့် ၃ တို့တွင် ဖော်ပြထား သောအချက်အလက်များကိုအပြန်ပြန်အလှန်လှန်သုံးသပ်ပြီးနောက်အောက်ပါတို့ကိုလုပ်ဆောင်ကြရမည်။

- (၁) တဦးချင်းစီအနေဖြင့်မိမိ၏ခန္ဓာကိုမိမိကြိုက်သောအမတ်လောင်းအားပေးပါ။
- (၂) မိမိ၏နိုင်ငံရေးအယူအဆကိုမိတ်ဆွေချင်းချင်း ပြောဆိုဆွေးနွေးနိုင်သော်လည်း၊ ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျကျ တင်ပြပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်းပြုပါ။ တဖက်သပ်ဖိနှိပ်နှိခြင်းချောက်ပြောဆိုခြင်းမျိုးကိုမလုပ်မိရန် သတိထားရမည်။
- (၃) ပြောဆိုဆွေးနွေးသင့်မှသာလျှင် ပြောဆိုဆွေးနွေးရမည်။ မှန်မှန်ကန်ကန် နည်းလမ်းပြပါ။ ပြောဖန်များလျှင်လည်း နားခါးတတ်သည်။ နားပြီးတတ်သည်ကိုသတိပြုရမည်။

လျှို့ဝှက်

- (၄) ပြည်သူလူထု၏ထောက်ခံမှုနှင့် ယုံကြည်လေးစားမှုကို ထာဝစဉ်ရရှိနေအောင် အမြဲသဖြင့်၊ တရားသဖြင့်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း လူထုယုံကြည်မှုရှိအောင်ပင် ကျင့်ကြံနေထိုင်ရမည်။
- (၅) တပ်မတော်၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ စည်းလုံးညီညွတ်စွာနေကြရမည်။
- (၆) အရာရာတွင် တပ်မတော်၏ရှေ့ညီအကျွမ်းစီးပွားကိုသာ အဓိကထားကြရမည်။
- (၇) ရွေးကောက်ပွဲနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ကိုင်စရာရှိလာသော မလုပ်မီမကိုင်မီနှင့် လုပ်ပြီးကိုင်ပြီးတိုင်းတွင် “ပါတီတစ်ခုအတွက် တဖက်သပ်ကြီးမတရားသဖြင့်လုပ်ပေးမိနေရောသလား” ဟူသော မေးခွန်းကို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမေးပါ။
- (၈) နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို မိမိ၏ဖျက်ဆံ့ကဲ့သို့ စောင့်ထိန်းပါ။ ဖျက်ဆီးသူပေါ်လာလျှင် မညာတော့ချေမှုန်းပစ်ကြရမည်။

ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များ

၅။ အောက်ပါတို့ကိုမူ လုံးဝရှောင်ကြဉ်ရမည်။

- (၁) ဒီမိုကရေစီကိုဖျက်စီးစေမည့် အပြောအဆိုအပြုအမူများကိုရှောင်ရှားရမည်။
- (၂) မည်သည့်ပါတီနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်မျှမပါနှင့်။
- (၃) နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ခုတုံးဘဝသို့မကျရောက်စေနှင့်။
- (၄) မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီဘက်ကိုမျှမပင်းနှင့်။
- (၅) အတင်းအဓမ္မမဲဆွယ်သောအပြောအဆိုနှင့် အပြုအမူများကိုရှောင်ကြဉ်ရမည်။
- (၆) တပ်မတော်၏ခေတ်နာအမြင်များသည် မည်မျှပင်မှန်ကန်၍နေပေစေ၊ ထိုခေတ်နာနှင့်ထိုအမြင်များအတိုင်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ ပြည်သူတို့၏အမြင်နှင့် ဆန့်ကျင်သောလုပ်ဟန်များမဖြစ်စေရ၊ လုပ်ဟန်များသည် ပြည်သူလူထု၏အမြင်တွင် အရှုံးတိုက်ချင်စရာများမဖြစ်စေရ။
- (၇) လက်နက်ဖြင့်ခြိမ်းခြောက်မှုမျိုးငင်း၊ သွယ်ဝိုက်သောခြိမ်းခြောက်မှုမျိုးငင်း လုံးဝမရှိစေရန်တိကျစွာ ရှောင်ကြဉ်ကြရမည်။
- (၈) နားဦးအောင်ပြောဆိုခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ကြရမည်။
- (၉) အမတ်လောင်းများအား တရားဥပဒေဖောက်ချိုးခြင်းမရှိလျှင် မည်သည့်အနှောင့်အရှက်မျိုးမှမပေးရ၊ ရွေးကောက်ပွဲမဝင်ရဟူ၍ မပြောမဆိုရ။

ပျက်ကွက်လျှင်ကျရောက်မည့်အေးအန္တရာယ်များ

၆။ အဆိုပါလုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များနှင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အချက်များတွင် ပျက်ကွက်လျှင်ကျရောက်မည့် အန္တရာယ်များသည် အောက်ပါအတိုင်းတထစ်ချဖြစ်လိမ့်မည်ကို တပ်မှူးတိုင်းသိမြင်ထားကြရမည်။

- (က) တပ်မတော်လည်း ဤပုံစံက ဤပုံစံဟူ၍ ပြည်သူတို့ ထင်မြင်လာပြီးလျှင် နီးရာထားကို အားကိုးလိုသောစိတ်ဓါတ်မျိုး ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် တရားဥပဒေအုပ်စိုးရေးသည်လည်း ဖျက်စီးချေမည်။
- (ခ) တပ်မတော်သည် ဒီမိုကရေစီကိုဖျက်ဆီးပစ်သူ တရားခံဖြစ်လိမ့်မည်။ ရာဇဝင်တွင် ချေဖျက်၍မရစကောင်းသော အမဲစက်ကြီးသည် ထင်ရပ်ပေတော့မည်။ နောင်တွင်အဖတ်ဆည်း၍ ရနိုင်မည် မဟုတ်တော့ချေ၊ ပြည်သူတို့၏ယုံကြည်ခြင်းမှ ကင်းဝေးပေတော့မည်။ ပြည်သူတို့သည် တပ်မတော်အပေါ် မည်သည့်အခါမျှ ပြန်လည်ယုံကြည်တော့မည်မဟုတ်ပေ။
- (ဂ) တပ်မတော်အတွင်း၌လည်း လူကြီးအပေါ် လူငယ်များက အဓိအသေ တန်လာ လိမ့်မည်။ နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုခု၏ ခုတုံးအလုပ်ခံခြင်းထက် ဤယခုအတိုင်းပင် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သွား

လျှို့ဝှက်

သည်က ပို၍ပင်ကောင်းသေးသည်ဟု အချင်းချင်းသဘောကွဲလွဲလာလိမ့်မည်။ နောက်ဆုံးတွင် တပ်သားက အကြပ်ကိုမရှိသေး၊ အကြပ်က အရာရှိကို မရှိသေဖြစ်ပြီးလျှင် တပ်မတော်သည် ရစရာမရှိအောင် ပျက်စီးပြိုကွဲသွားလိမ့်မည်။

- (ဃ) ဤခေတ်၌အခါမျိုး၌ပင် ခြိမ်းခြောက်မှုရှိနေသေးလျှင် နောင်ဘယ်သောအခါမျှ ခြိမ်းခြောက်မှုကင်းသော ရွေးကောက်ပွဲသည် ဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်းဟူ၍ ပြည်သူအများ၌ အနှုံးပေးလိုက်သော စိတ်မျိုးဖြစ်ပေါ်၍ နိုင်ငံတော်၏ နောင်အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီအရေးကို မရှုမလှကြီးစုတ်သွင်းသပြီဟုဖြစ်လိမ့်မည်။

မစိုးရိမ်လင့်

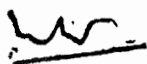
၇။ အကယ်၍ နိုင်ငံတော်၌စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ထိပါးဖျက်ဆီးပစ်မည်သူများကို တိုင်းပြည်က အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်မိလေသော် တပ်မတော်သည်၊ စိုးစီးမှု မစိုးရိမ် မတုန်လှုပ်သင့်ချေ။ ထိုအခါမျိုးတွင် အခြေအနေကို ရဲဝံ့စွာရင်ဆိုင်၍ ဖြေရှင်းသွားကြရန်သာရှိပေသည်။ တိုက်ပွဲပေါင်းအမျိုးစုံ အမြောက်အမြားကြားထဲမှ ပေါက်ဖွားကြီးရင့်လာသော တပ်မတော်သည်၊ အတိတ်ကလည်းအောင်ခဲ့ပြီ၊ ယခုလည်းအောင်လျက်ရှိပေသည်။ အနာဂတ်တွင်လည်း အောင်လိမ့်မည်သာဖြစ်သည်ကိုလည်း တထပ်ချယုံကြည်စိတ်ချထားကြရမည်။

တတပ်လုံးဆောင်ရွက်ကြရန်

၈။ အထက်ဖော်ပြပါ ဘေးအန္တရာယ်အလားအလာများကြောင့် ဤအချိန်အခါသည်၊ တပ်မတော်အတွက် အရေးအကြီးဆုံးသောကာလဖြစ်သည်။ တပ်မတော်၏ နောင်ရေးနှင့် တိုင်းပြည်၏ နောင်ရေးကို ဆုံးဖြတ်ပြဌာန်းမည့် အခါကြီး ရက်ကြီးဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် တပ်မတော်သားအပေါင်းတို့သည်၊ တိုင်းပြည်၏ အကျိုးစီးပွားကို အဓိကထားသောအားဖြင့်၎င်း၊ တပ်မတော်၏ ရေရှည်စီးပွားကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့်၎င်း၊ ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေးကိုမြှောက်ပေးသောအားဖြင့်၎င်း၊ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့်ပတ်သက်၍ ပါတီနိုင်ငံရေးမှ ကင်းရှင်းအောင် နေကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ခြိမ်းခြောက်မှု၊ တဘက်လိုက်မှု၊ တဘက်ပင်းမှုကင်းသော အဖြစ်နိုင်ဆုံး တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်မြောက်လာစေရန်အတွက် ဤအမိန့်တွင်ပါရှိသည့် အကျိုးအကြောင်း အချက်အလက်များကို စုံလင်စေ့ငှစွာ တပ်မှူးများက မိမိတို့ လက်အောက်ခံအရာရှိများအား၎င်း၊ အရာရှိများက အရာခံ အကြပ်များအား၎င်း၊ အကြပ်များက တပ်သားများအား၎င်း၊ အဆင့်ဆင့် အထိုက်အလျောက် ရှင်းလင်းသွန်သင်ဆုံးမလျက် ပြတ်သားတိကျစွာ အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း လေးနက်စွာဆင့်ဆိုလိုက်သည်။

၅-ကြောင်းပြန်ရန်

၉။ ဤအမိန့်ရရှိကြောင်းစာပြန်ရမည်။

ဗိုလ်မှူးကြီး

ဗု-ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် (ကြည်း) ကိုယ်စား။

စာအမှတ် ၁၆၅/အစရ/စဆရ၊

နေ့စွဲ၊ ၁၉၅၉ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်။

ဖြန့်ဝေပုံ

တပ်မတော် (ကြည်း၊ ရေ၊ လေ) အရာရှိအားလုံး။

လျှို့ဝှက်

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

ကရက်ဒေါက်၊ ဆာရယ်ဂျီနယ်	၂၁၀
ကရင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အဖွဲ့ချုပ် (ကညဖ)	၉
ကရင် အမျိုးသားတပ်ဦးပါတီ (ကော်သူးလေ)	၅၄
ကရင် အမျိုးသား အဖွဲ့	၅၇
ကလေး၊ မစ္စတာအိပ်၊ ဒီ	၂၃၀
ကာ၊ ဦး	၁၄၄၊ ၁၅၅၊ ၁၅၈၊ ၁၉၆၊ ၁၉၉
ကာလကတ္တားမြို့	၁၈၄၊ ၂၀၂
ကေအင်စီ အဖွဲ့	၁၂၊ ၁၃၊ ၂၀
ကေအင်စီအို	၅၃၊ ၂၄၄၊ ၂၄၆၊ ၃၀၅၊ ၃၈၁၊ ၃၈၂
ကောသလ္လ၊ ဆရာတော်၊ ဦး	၃၃၈
ကံသာ၊ ဦး	၃၈၇၊ ၃၈၈၊ ၃၈၉
ကိုကိုလေး၊ ဦး	၂၅၊ ၂၇၊ ၁၀၃၊ ၃၆၉
ကိုကိုးကျွန်း	၂၈၈
ကျော်၊ ဦး	၅၇
ကျော်ခင်၊ ဦး	၃၈၀
ကျော်ငြိမ်း၊ ဦး	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၂၈၊ ၆၈၊ ၆၉၊ ၇၀၊ ၇၅၊ ၉၅၊ ၉၆၊ ၁၃၁၊ ၁၅၀၊ ၁၆၆၊ ၁၆၇၊ ၁၇၀၊ ၁၈၅၊ ၁၈၉၊ ၁၉၁၊ ၁၉၄၊ ၁၉၆၊ ၁၉၉၊ ၂၀၄၊ ၃၀၀၊ ၃၁၃၊ ၃၁၄၊ ၃၁၅၊ ၃၁၆၊ ၃၃၂၊ ၃၄၂၊ ၃၄၃၊ ၃၄၄၊ ၃၅၁၊ ၃၆၇၊ ၃၆၈၊ ၄၀၂

ကျော်စိုး၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁
ကျော်စိန်၊ ဦး	၉၀၂၈၃
ကျော်ဇော၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း	၃၇၅
ကျော်တင်၊ ဦး	၂၈၈၂၉၁၂၉၂
ကျော်တင့်၊ ဦး	၈
ကျော်ထွန်း၊ သခင်	၃၂၇၈၁၁၀၄၁၁၄၁၁၃၉၁၅၀ ၃၅၈
ကျော်ဒင်၊ ဗိုလ်မှူး	၈၆
ကျော်မြင့်၊ ဦး	၇၆၂၃၂
ကျော်ရှိန်၊ ဦး (ဖဆပလ အတွင်းရေးမှူး)	၃၂၉
ကျော်သောင်း၊ ဗိုလ်မှူး	၁၂၁
ကျော်ဦး၊ ဗိုလ်	၆၂
ကျော်အုန်း၊ ဦး	၈၈
ကျော်မင်း	၁၄၂
ကြာပု၊ ဦး	၂၁၉-၂၂၁၂၅၅
ကြီးမြင့်၊ ဦး	၂၆၅
ကြင်၊ ဦး	၈
ကြည်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀
ကြည်ရှိန်၊ သခင်	၈၀၈၇
ကြည်ဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၉၆၁၀၇၁၀၈၁၀၉၁၁၀၁၁၁၂၂၀၀ ၂၀၁၄၀၁
ကြည်ဟန်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀၂၀၅၂၀၆
ကြည်ဟန်၊ ဦး	၄၀၁
ကွန်မြူနစ် ၁၀ မျိုး	၃၂၂

ကွန်မြူနစ်ပါတီ	၃၃၆
ကွန်မြူနစ် မြေပေါ်မြေအောက်	၃၅၃
ကွန်မြူနစ် ရဲဘော်ဖြူ	၃၈၀
ကွန်မြူနစ် အလံဖြူ	၃၈၂
ခ၊ သခင်၊ (ရေနံမြေ)	၅၇၊ ၃၅၆
ခရိုင်လုံခြုံရေးကောင်စီ	၃၀၇
ခင်ကြည်၊ ဒေါ်	၁၆၉၊ ၃၃၃၊ ၃၅၈၊ ၃၅၉
ခင်ချစ်၊ ဒေါ်	၉၃
ခင်ညို၊ မိုလ်မူးကြီး	၁၁၂၊ ၂၀၁၊ ၄၀၁
ခင်မောင်၊ မိုလ်	၆၊ ၉
ခင်မောင်ကလေး၊ မိုလ်	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၂၄၉၊ ၃၀၀၊ ၃၁၃၊ ၃၂၆၊ ၃၂၈၊ ၃၅၁၊ ၃၆၃
ခင်မောင်ဖြူ၊ ဦး	၈၂၊ ၁၄၄၊ ၁၅၅၊ ၁၅၇၊ ၁၉၆ ၁၉၈၊ ၂၉၂၊ ၃၆၉၊ ၃၈၆
ခင်မောင်မြ၊ ဦး	၃၇၀
ခင်မောင်လတ်၊ ဦး	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၃၀၀၊ ၃၆၇
ခင်မောင်၊ ဦး	၃၇၀
ခင်အောင်၊ သခင်	၁၃၀၊ ၁၃၉
ခန့်၊ ဦး	၃၁၅
ခန့်၊ ဦး (ပန်းတနော်)၊	၅၇
ခွန်ချယ်၊ ဦး	၂၄၁
ခွန်စော၊ ဦး (ပင်းတယ)	၂၁၆၊ ၂၂၁
ခွန်ထီး၊ ဦး (ပင်လုံ)	၂၁၃-၂၁၅
ချိုဖိုး၊ ဦး	၉၊ ၉၆
ချင်း အမျိုးသားကွန်ဂရက်	၂၀

ချစ်ခိုင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၁၀၇၊ ၁၀၉၊ ၂၀၂၊ ၃၀၆၊ ၄၀၁
ချစ်စိန်၊ ဦး	၃၀၁
ချစ်ဆွေ၊ ဦး	၃၃၄
ချစ်မောင်၊ ဝိဇ္ဇာ၊ သခင်	၄၀၊ ၁၀၉၊ ၁၇၁၊ ၁၈၄၊ ၁၉၄၊ ၂၀၄၊ ၂၀၈၊ ၃၀၀၊ ၃၂၃၊ ၃၆၈၊ ၃၆၉
ချစ်မောင်၊ သခင် (မြန်အောင်)	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉
ချစ်မောင်၊ သခင် (သာယာဝတီ)	၂၄၉
ချစ်မြိုင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၉၈၊ ၂၀၀
ချစ်မွှေး၊ ဦး	၃၃၇
ချစ်သောင်း၊ ဦး	၁၄၅၊ ၁၅၅၊ ၁၅၈၊ ၁၉၇၊ ၁၉၉
ချန်ဇုံ၊ ဗိုလ်	၃၃
ချန်ထွန်း၊ ဦး	၁၉၊ ၂၂၄၊ ၂၂၇၊ ၂၂၈
ချန်ထွန်းအောင်၊ ဦး	၁၄၄၊ ၁၅၅၊ ၁၅၇၊ ၁၉၆၊ ၁၉၉ ၂၀၅၊ ၂၀၃၊ ၃၆၉၊ ၃၈၉
ချမ်းသာ၊ ဦး	၃၉၈
ဂန္တီခန်းမ	၃၂၇
ဂျပန်၊ ဗိုလ်	၈၅
ငို၊ ဆရာ	၂
ငြိမ်းဆွေ၊ မောင်	၈၆
စိ၊ အန်၊ အို (ခမစ)	၃၄၉
စီးပွားကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (စပကသ)	၈
စူလတန်မာမတ်၊ မစ္စတာ	၂၂
စောချစ်သန်း	၃
စောထွန်းစိန်၊ ဗိုလ်မှူး	၃၀၅

စောမြသိန်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁၂၀၂
စောမြင့်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀
စောလူးလူ၊ ဦး	၁၀၁၆၁၉၁၉၄
စောလှ၊ ဦး	၂
စောလှ၊ ဦး (ပန်းတောင်းအမတ်)	၁၈၁၂၇၄
စောလှထွန်း၊ ဒေါက်တာ	၆၁၁၁၅၁၇၂၀၁၄၃၁၅၇၊ ၁၇၂၁၉၈
စောလှိုင်၊ ဦး (ရွှေတောင်)	၃၇၄
စောအုံ၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၂
စံညွန့်၊ ဦး	၁၄၅၁၅၅၁၅၇၁၉၆၁၉၉
စံညွန့်၊ ဦး (ဝန်ကြီး)	၂၉၁၃၁၀
စံတင်၊ ဦး	၂၂၀
စံဖေ၊ ဦး	၂၁၄၂၁၅
စံမြင့်၊ သခင်	၆၂၁၈၉၈၄၁၃၉၆
စံရင်၊ ဦး	၁၀၅
စံရွှေ၊ ဦး	၃၂
စံအောင်၊ ရဲဘော်	၅၀
စံအောင်၊ ဦး	၂၅၀
စိုး၊ သခင်	၅၅၂၅၆
စိုးမောင်၊ ဦး	၃၇၉
စိုးရင်၊ ရဲဘော်	၃၀
စိုးလင်း၊ ဦး	၅၀၉၂၁၉၃
စိုးလှိုင်၊ ဗိုလ်	၃၉၆
စိုးအောင်၊ (မြေနု)	၁၃၀

စက္ကူဖြူစာတမ်း	၂၁၃
စိုင်းလုံကြီး၊ ဦး	၂၆၅
စစ်အုပ်ချုပ်ရေး	၂၄၁၊ ၂၄၆
စစ်ဥပဒေ	၂၄၄
စန်းမောင်၊ မိုလ်	၃၆၉
စိန်၊ ဆရာ	၃၂
စိန်ပု၊ ဒေါ်	၆၇၂၊ ၈
စိန်မောင်၊ ဦး	၁၀၆၊ ၂၉၃
စိန်လှ၊ ဦး	၉၂
စိန်ဝင်း၊ မိုလ်မှူးကြီး	၂၀၂
စိန်ဝင်း၊ ဦး	၃၃၇
စိန်သန်း၊ ဒေါက်တာ	၆၈၂၊ ၉
စပ်ကြည်	၂၇၀
စပ်ခွန်ကြည်	၂၆၄၊ ၂၇၀
စပ်ခွန်ချို	၂၂၄၊ ၂၃၇၊ ၂၄၃၊ ၂၄၅-၂၄၇၊ ၂၅၁၊ ၂၅၄၊ ၂၅၇၊ ၂၅၈၊ ၂၆၀၊ ၂၆၁၊ ၂၆၉၊ ၂၇၀၊ ၂၇၅
စပ်ခွန်ဆာ	၂၇၀
စပ်ခွန်ညွန့်	၂၇၁
စပ်ခွန်ပန်းစိန်	၂၂၆၊ ၂၂၇၊ ၂၇၀
စပ်ခွန်ရီ	၂၇၁
စပ်ခွန်သောင်း	၂၇၁
စပ်ခွန်ဦး	၂၇၁
စပ်ခွန်အောင်	၂၇၁
စပ်စံထွန်း	၂၁၉

စင်စိန်ညွန့်	၂၇၁
စင်ဆေးဟုန်	၂၅၄၊ ၂၅၅၊ ၂၅၈၊ ၂၇၀
စင်ဆေးဟုံပ	၂၇၀
စင်ဆိုင်းလုံ	၂၇၀
စင်ထွန်းစိန်	၂၇၁
စင်ထွန်းအေး	၂၅၈၊ ၂၇၀
စင်နွံ	၂၇၀
စင်ပြည့်	၂၇၀
စင်ဗိုလ်ခမ်း	၂၇၁
စင်မိုးကျော်	၂၇၀
စင်မန်ပ	၂၅၄၊ ၂၅၅၊ ၂၆၃-၂၆၅၊ ၂၆၈၊ ၂၇၀၊ ၂၇၉
စင်ယိပ်ပ	၂၂၁
စင်ရွှေကြည်	၂၇၀
စင်ရွှေမှုံ	၂၅၅၊ ၂၇၀
စင်ရွှေသိုက်	၁၉၄၊ ၂၁၉၊ ၂၃၃
စင်လွန်းအုံ	၂၇၁
စင်ဝင်းကြည်	၂၇၁
စင်ဝဏ္ဏ	၁၁၂၊ ၁၄၃၊ ၁၅၅၊ ၁၅၇၊ ၁၉၆၊ ၁၉၈
စင်ဟိန်ခမ်း	၂၅၅၊ ၂၆၇
စင်ဟုံပ	၁၅၇၊ ၁၉၈၊ ၂၅၉၊ ၂၆၈-၂၇၀၊ ၂၇၅
ဆမားဇူဝါဆင်ဝါးနောင်	၂၀၊ ၁၈၄
ဆာနာဗ်ခန့်အပ်လွှာ	၂၀၉၊ ၂၁၂
ဆိုရှယ်နီ ပါတီ	၉၁၊ ၁၂၅

ဆင်ကျိုင်း၊ ဦး	၂၈၉
ဆိတ်နို့၊ ဗိုလ်	၃၂
ဇာဂရ၊ ဦး၊ ဆရာတော်	၃၄၀
ဇာရဲလျန်၊ ဦး	၂၀၊ ၁၄၃
ဇေယျ၊ ဗိုလ်	၂၁၃
ဇင်၊ သခင်	၃၄
ဇန်တာဆင်၊ ဦး	၁၀၊ ၁၁၊ ၁၇၊ ၆၉၊ ၁၉၄
ညီမောင်၊ သခင်	၂၈၈
ညို၊ ဗိုလ်	၆၀
ညို၊ သခင်	၃၉၉
ညိုမောင်၊ ဗိုလ်	၃၆၈
ညိုမှိုင်း၊ ရဲဘော်	၃၀
ညွန့်၊ ဦး	၂၉၁
ညွန့်မောင်၊ ရဲဘော်	၂၃၊ ၆၀
ညွန့်မောင်၊ ဦး (ပင်းတယ)	၂၆၅၊ ၂၆၈
တစညပ (တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့)	၂၁၉၊ ၂၄၅၊ ၂၄၇၊ ၂၅၁၊ ၂၅၄၊ ၂၅၅
တရားမျှတမှုပါတီ	၄၈၊ ၉၀၊ ၁၇၁၊ ၁၈၅
တသီးပုဂ္ဂလများအဖွဲ့ချုပ်	၃၅၅၊ ၃၅၆
တိကလစ်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	၂၈၁
ထိပ်ဝမ်း၊ ဦး	၂၆၊ ၆၀၊ ၁၆၇၊ ၃၂၃၊ ၃၉၀
တိယူစိတီ	၉၊ ၈၉
တို့ဗမာအစည်းအရုံး	၅၇၊ ၁၀၃
တိုးရင်၊ ဦး	၂၈၈

တင်၊ သခင်	၇၁၈၅၉၁၁၁၄၁၁၁၄၈၁၁၅၀၁၁၆၈ ၁၇၀၁၁၈၄၊ ၁၉၂၊ ၂၈၉၊ ၃၁၈၊ ၃၃၁၊ ၃၃၄၊ ၃၄၀၊ ၃၅၈၊ ၃၅၉၊ ၃၇၉
တင်၊ ဦး	၃၊ ၇၊ ၁၅၀
တင်ကိုကို၊ ဦး	၂၃၄၊ ၂၃၃၊ ၂၃၄
တင်စိုး၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၂
တင်ညွန့်၊ ဦး	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉
တင်ထွန်း၊ ဗိုလ်	၃၆၈
တင်ထွန်း၊ ဗိုလ်မှူး	၅၃
တင်ထွန်း၊ သခင်	၃၄၊ ၃၅
တင်ထွန်းအောင်၊ ဗိုလ်	၃၆၈
တင်ဖေ၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	၁၁၈၊ ၁၉၇၊ ၁၉၈၊ ၁၉၉၊ ၂၀၁၊ ၂၀၂၊ ၃၀၁
တင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၄၀၁
တင်မောင်၊ သခင်	၁၀၃၊ ၁၅၀
တင်မောင်၊ ဦး	၃၇၄
တင်မောင်ကြီး၊ ဗိုလ်	၃၁၅၊ ၃၄၀၊ ၃၅၈
တင်မောင်ကြီး၊ ဦး	၃၀၅၊ ၃၀၆
တင်သိန်း၊ ရဲဘော်	၈၄
တင်ဦး၊ ဒုဗိုလ်မှူးကြီး	၃၁၀
တင်ဇေ၊ ဦး	၂၁၃၊ ၂၁၄၊ ၂၁၆၊ ၂၂၁
တင်အောင်၊ (ဗန်းမော်)	၅၇
တင်အောင်၊ ဦး	၅၇
တောင်သူလယ်သမားညှိညွှတ်ရေး အစည်းအရုံး (တလညစ)	၅၇၊ ၇၉

ထည့်သွင်း ဖာမလ

၁၁၄၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆
၁၆၆၆၁၇၀၁၁၇၆၁၈၁၉၁
၁၈၆၁၇၁၇၆၁၈၆၁၉၁၂၀၁
၂၀၁၇၆၁၈၆၁၉၁၂၀၁၇၆
၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆
၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆
၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆၁၉၁၂၀၁၇၆

တန်ယုဆိုင်၊ မိုလ်မှူးကြီး

၄၀၀

တပ်မဟာမှူး

၃၀၇

ထင်မတ်၊ ဦး

၂၁

ထန်းလျှော်၊ ဦး

၁၅၇၁၇၂

ထွေး၊ မိုလ်

၈၀

ထွန်း၊ ဦး

၈၁၃၅၆

ထွန်းကြိုင်၊ မိုလ်

၃၆၈

ထွန်းစိန်၊ မိုလ်

၁၉၁၁၉၂

ထွန်းစိန်၊ မိုလ်မှူးကြီး

၈၀၂၀၀

ထွန်းစိန်၊ သခင်

၃၃၁

ထွန်းစိန်၊ ဦး (စိန်ဘုရားသား)

၃၀၁၃၅၇၁၃၇၄

ထွန်းတင်၊ မိုလ်မှူး (လျှပ်စစ်)

၈၇

ထွန်းတင်၊ ဦး (လွှတ်တော်ရှေ့နေ)၊

၅၇၆၈

ထွန်းတင်၊ ဦး

၆၁၉

ထွန်းတင်၊ သီရိပျံချီ၊ ဦး

၁၉၈၁၉၉

ထွန်းဖေ၊ ဦး (ထွန်းနေ့စဉ်)

၉၇၁၂၄

ထွန်းမြင့်၊ ဦး (လင်းခေး)

၂၁၅-၂၁၆၂၂၄-၂၂၇၂၂၈

၂၄၃

ထွန်းမြင့်၊ ဦး (ဟဲဟိုး)

၂၁၄-၂၁၆

ထွန်းရ၊ ဦး	၂၃၅၂၃၆
ထွန်းရှင်၊ ကို	၃၀၀
ထွန်းရှိန်၊ ဦး	၁၀၉
ထွန်းလင်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၃၂
ထွန်းသင်း၊ ဗိုလ်	၆၀၊ ၃၀၂
ထွန်းလင်း၊ ရဲဘော်	၃၀၊ ၅၉
ထွန်းလွင်၊ ရဲဘော်	၈၅
ထွန်းဝင်း၊ ဗိုလ်	၃၆၈
ထွန်းဝင်း၊ ဦး	၆၂၊ ၈၊ ၉
ထွန်းဝင်း၊ ဦး	၂၈၉၊ ၃၀၀
ထွန်းသိန်း၊ ဗိုလ်ကြီး	၃၃
ထွန်းအေး၊ ဦး	၂၂၁၊ ၂၂၅၊ ၂၂၈၊ ၂၂၉၊ ၂၃၁၊ ၂၅၅၊ ၂၆၁-၂၆၂
ထွန်းအေး၊ ဦး (နမ့်ခမ်း)	၂၃၃၊ ၂၃၄၊ ၂၃၅၊ ၂၃၆၊ ၂၃၇၊ ၂၅၂၊ ၂၅၈၊ ၂၅၉၊ ၂၆၈၊ ၂၃၃၊ ၂၃၄
ထွန်းအံ့၊ သခင်	၃၃၁
ထွန်းအောင်၊ ဦး	၂
ထွန်းအောင်ကျော်၊ ဦး	၂၆
ထွန်းအုပ်၊ သခင်	၃၉၈
ထွန်းအုံ၊ ဦး	၃၈၉
ထွန်းအုံ၊ ဦး (ရပလ)	၂၁၆
ဒဂုံရိပ်သာဆွေးနွေးပွဲ	၁၄၃
ဒီမိုကရေစီပါတီ	၂၅

ဒွဝါဇော်ဘ	၂၂၆၂၂၀
ဒွဝါဇော်ရစ်	၁၀၁၁၁၁၄၁၅၁၆၁၇၁၈၁၉၁၀၄၃၁
	၂၉၁
ဒွဝါဇော်လွန်း	၁၇
ဒွဝါဇော်လွမ်း	၁၅၇၁၇၂၁၆၈
ဒွဝါလဝမ်လီ	၁၅
ဒွဝါအမ်ဇော်လ	၂၅၄
ဒိန်ရတနံ၊ ဦး	၁၃၁၁၄
ဒွတ်၊ မိုလ်	၃၂
န၊ ဦး (သခင်)	၁-၃၁၆၁၀-၁၅၁၆၁၉၁ ၂၁-၃၀၃၄၁၃၉-၄၁၄၅-၅၃၁ ၅၅၅၆၅၇၆၂-၆၉၁၇၁ ၇၄-၇၆၁၇၈၀၈၁၈၅၈၇၁ ၉၂၉၆၁၉၇၁၉၉၁၀၄၁၀၅၁ ၁၀၆၁၁၁၁၁၁၃၁၁၄၁၁၈-၁၂၁၁ ၁၂၃၁၁၂၄၁၂၆၁၂၇၁၂၈၁ ၁၃၀၁၃၃၁၃၅၁၃၇-၁၄၀၁ ၁၄၂၁၄၅၁၄၇-၁၄၉၁၅၁-၁၅၄၁ ၁၆၇-၁၇၁၁၈၀၁၈၂၁၈၃၁ ၁၉၄၁၂၃၁၂၅၁၂၇၁၂၉၁၂၁ ၂၄၃၁၂၅၁၂၇၁၂၉-၂၅၈၁ ၂၇၀၁၂၉၁၃၀၀၃၁၃-၃၁၆၁ ၃၁၈-၃၂၀၃၂၄၃၂၈၃၃၁ ၃၃၃၃၃၅-၃၄၄၃၄၇၃၄၉၁ ၃၅၁-၃၆၂၃၆၅၃၆၇၃၆၈၁ ၃၇၃-၃၇၅၃၇၉၃၈၃၉၇၁ ၃၉၈၄၀၂၄၀၃၁

နေဝင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး

၈၁၈၂၊ ၆၁၀၆-၁၀၈၁၁၀၊
 ၁၁၃-၁၁၆၊ ၁၁၉-၁၂၃၊ ၁၂၆-
 ၁၂၈၊ ၁၃၀-၁၃၈၊ ၁၄၀-၁၅၅၊
 ၁၅၇-၁၈၄၊ ၁၈၆၊ ၁၈၇၊ ၁၈၉၊
 ၁၉၂၊ ၁၉၄၊ ၁၉၅၊ ၁၉၇၊ ၁၉၈၊
 ၂၀၄၊ ၂၀၅၊ ၂၆၀-၂၆၁၊ ၂၆၄၊
 ၂၇၅၊ ၂၇၆၊ ၂၇၈၊ ၂၈၁-၂၈၅၊ ၂၈၉၊
 ၂၉၄၊ ၂၉၈၊ ၃၁၃၊ ၃၂၈၊ ၃၅၂၊
 ၃၅၃၊ ၃၆၃၊ ၃၇၀၊ ၃၈၄၊ ၃၈၅၊
 ၃၉၅၊ ၄၀၀-၄၀၃

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ

ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (နကရဖ) ၈၈

နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးညီလာခံ ၁၆၁၊ ၁၆၂

နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးလုပ်ငန်း ၃၀၈

နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး

အုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်း ၁၆၂

နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ

အခြေခံဥပဒေ ၂၉၆၊ ၃၀၅

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ၃၁၁၊ ၄၀၃

နိုင်ငံပြာလောင် ၆၂

နိုင်ငံတညွန့် ၁၇၊ ၁၀၄

နိုင်ငံရွှေကျင် (ခေါ်) မွန်ဘလွင် ၃၂

နိုင်ငံရွှေဂိုင် ၆၂

နိုင်ငံသန်းတင် ၆၂

နိုင်ငံအောင်တင့် ၃၂

ပထမအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ

ကြံ့ခိုင်ရေးအသင်းညီလာခံ ၃၀၄

ပဒေသရာဇ်ကောင်စီ	၂၁၁
ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီစနစ်	၃၂၉၊ ၃၃၀
ပီ အေးချို၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး (လေ)	၂၀၁
ပု၊ ဦး	၂၃၅
ပန်းမြိုင်၊ သခင်	၇၊ ၈၊ ၁၀၊ ၇၊ ၃၅၇
ပြုစောထီး	၄၂၊ ၄၃၊ ၄၆၊ ၇၈၊ ၇၉၊ ၈၁၊ ၈၃၊ ၈၄၊ ၈၅၊ ၈၆၊ ၁၀၃၊ ၁၀၄၊ ၁၀၇၊ ၁၃၉၊ ၁၄၀
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စ	၂၄-၃၂၊ ၄၁-၄၇၊ ၅၀
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရှစ်ဦးကော်မတီ	၅၇
ပြည်ထောင်စုကရင်အဖွဲ့ချုပ် (ပကဖ)	၁၈၀၊ ၁၈၂
ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲတပ် (ယူအင်ပီ)	၈၆
ပြည်ထောင်စုပဒိုဏ်းအမျိုးသား အဖွဲ့ချုပ် (ပအမဖ)	၂၃၀-၂၃၁၊ ၂၃၃၊ ၂၅၀၊ ၂၅၂၊ ၂၅၃
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား ညီညွတ်ရေးတပ်မတော် (ပမညတ)	၂၅၊ ၂၆၊ ၄၂၊ ၄၄၊ ၄၇၊ ၄၈၊ ၆၀၊ ၆၅၊ ၇၆၊ ၈၁၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၁၂၆၊ ၁၂၉၊ ၁၃၃၊ ၁၃၉၊ ၁၄၁၊ ၁၄၄၊ ၁၆၀၊ ၁၆၇၊ ၁၈၂၊ ၁၈၄၊ ၂၈၄၊ ၂၈၅၊ ၂၈၆၊ ၂၈၈၊ ၂၉၅၊ ၂၉၈၊ ၃၁၃၊ ၃၂၁၊ ၃၂၄၊ ၃၂၆၊ ၃၅၇၊ ၃၆၈၊ ၃၇၀၊ ၃၇၃၊ ၃၇၆၊ ၃၈၀
ပြည်ထောင်စုလက်နက်ကိုင်ရဲ	၃၀၉
ပြည်ထောင်စုသံသရာအဖွဲ့	၃၁၅၊ ၃၃၈၊ ၃၄၅
ပြည်ထောင်စုအမျိုးသမီးအဖွဲ့	၅၇၊ ၉၃၊ ၁၆၉၊ ၃၂၃
ပြည်ထောင်စုအလုပ်သမားအစည်း	
အနွဲ့များအဖွဲ့ချုပ် (ယူအယ်လ်အို)	၈၇၊ ၈၉၊ ၉၀

ပြည်ထောင်စုအလုပ်သမား အစည်းအရုံးများအဖွဲ့ချုပ် (ယူအယ်လ်အို)	၈၇၊ ၈၉၊ ၉၀
ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အပ်ရေးကိစ္စ	၁၉
ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ	၂၅၊ ၄၅၊ ၉၂
ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးမိသားစု	၃၇၀
ပြည်သူ့စီမံကိန်းဦးစီးဌာန	၂၆၊ ၄၅၊ ၄၇၊ ၇၆၊ ၉၁
ပြည်သူ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် တိုးတက် ကြီးပွားရေးအဖွဲ့ (ပယကဖ)	၂၀၊ ၁၈၄
ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ	၅၇၊ ၅၈၊ ၅၉၊ ၆၀၊ ၁၂၅၊ ၃၀၂
ပြည်သူ့ရဲဘော်ထူးစိန်ပါတီ	၅၄
ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့ချုပ်	၄၉၊ ၁၂၄
ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့၊ ရှမ်းပြည် (ပလရ)	၂၅၊ ၂၅၁၊ ၂၅၅
ပြည်သူ့သမ္မတပါတီ	၉၂၊ ၂၉၈
ပြန်၊ ဦး	၃၄၉
ဖဆပလ	၂၁၄၊ ၂၄၃-၂၄၉၊ ၂၅၁-၂၅၃၊ ၂၅၅၊ ၂၅၇-၂၅၉
ဖဆပလလူငယ်အဖွဲ့	၉
ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့	၁၅၄
ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်	၁၊ ၄၊ ၆
ဖတပလ	၂၁၄
ဖေခင်၊ ဦး	၂၁၄
ဖေတင်၊ သခင်	၃၅
ဖေရှင်၊ ဦး	၂၃၄
ဖိုးကွန်း၊ ဗိုလ်မှူး	၂၉၊ ၅၈၊ ၃၀၂၊ ၃၂၃၊ ၃၆၈၊ ၃၆၉

ဗမာနိုင်ငံသံသရာ	၃၄၅
ဗမာနိုင်ငံအလုပ်သမားအစည်းအရုံး အဖွဲ့ချုပ်	၁၆၉
ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ	၃၃၊ ၃၄၊ ၃၅၊ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈၊ ၃၉၊ ၅၄၊ ၅၆
ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဌာနချုပ်	၈
ဗမာပြည်ဒီမိုကရက်ပါတီ	၁၂၉၊ ၁၆၅
ဗမာပြည်အလုပ်သမားပါတီ	၅၇
ဗမာ့တပ်မတော်သတင်းပြန်ကြားရေးဌာန	၃၂၊ ၃၅
ဗမာ့သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်း (၄)	၁၂၂
ဗရွှေ၊ ဦး	၅၇
ဗသက်၊ သခင်	၂
ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့ချုပ်	၃၀၁၊ ၃၅၇
ဗုဒ္ဓဝါဒပြည်သူ့ဆန္ဒအဖွဲ့	၃၄၇၊ ၃၇၃၊ ၃၇၄
ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ	၁၈၁
ဘကျား၊ ဦး	၁၉၇
ဘကျော်၊ ဦး	၃၄၈
ဘကြား၊ ဦး	၁၄၅၊ ၁၅၅၊ ၁၅၇
ဘကြင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁၊ ၂၀၂
ဘခိုင်၊ ဦး	၃၁၀
ဘငြိမ်၊ ဦး	၁၀၃
ဘငြိမ်း၊ ဦး	၇၆၊ ၁၉၁၊ ၃၂၃၊ ၃၆၈
ဘစိန်၊ ဦး	၁၅၅
ဘဆင်၊ ဦး	၂၃၆
ဘဆွေ၊ ဦး	၇၃

ဘဇာ ဦး	၂၀၆၊ ၂၂၆၊ ၃၆၆
ဘညွန့်၊ ဦး	၁၉၁
ဘတင်၊ ဦး	
(ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း၊ သန့်ရှင်းဗတလစ)	၂၁၄၊ ၂၁၅၊ ၃၀၀
ဘထွန်း၊ ဦး	၂
ဘနီ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁
ဘနှစ်၊ ဦး	၂၈၃
ဘဖြူ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၄၀၁
ဘဖြူ၊ ဦး	၄၂၊ ၅၇
ဘဘေ၊ ဦး (ဘကြီး)	၃၂၃၊ ၃၂၄၊ ၃၄၇
ဘမော်၊ ဒေါက်တာ	၁၉၊ ၁၅၀၊ ၃၂၄၊ ၃၄၇
ဘမောင်၊ ကို	၁၀၃၊ ၃၈၃
ဘရီ၊ ဦး	၂၁၃၊ ၂၂၀
ဘရင်၊ ဦး (မိတ္ထီလာ)	၁၆၆
ဘလိတ်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	၁၁၂
ဘသော်၊ ဦး	၅၇
ဘသန်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၃၁၊ ၃၆၊ ၉၉၊ ၁၀၂၊ ၂၀၂၊ ၂၈၀၊ ၃၀၆
ဘသိန်း၊ ရဲဘော်	၃၂၆၊ ၃၆၅
ဘဟန်၊ သခင်	၃၆၈
ဘဦး၊ ဦး	၁၃၊ ၁၉၊ ၂၁၊ ၉၄
ဘအေး၊ ဦး (ဒုရဲချုပ်)	၃၀၆၊ ၃၀၉
ဘအောင်၊ ဗိုလ်	၇၉
ဘာရီနို၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ)	၂၀၂
ဘီအိုဘာဘာ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ)	၂၀၁

ဘို၊ ဦး	၃၇၇
ဘို၊ ဦး (ရဲချုပ်)	၈၇
ဘိုကြီး၊ ဦး	၁၉၊ ၃၈၉
ဘိုသောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၂
ဘိုးကြွယ်၊ ဦး	၂၃၆
ဘိုးခင်၊ ဦး	၂၃၀
ဘိုးမှို၊ ဦး	၂၃၈၊ ၂၄၂၊ ၂၅၄
ဘိုးရင်၊ ဦး	၂၉၁
ဘိုးရွှေ၊ ဦး	၃၈၂
ဘိုးသက်၊ ဦး	၃၃၆၊ ၃၃၇
ဘွမ်စွန်၊ ဦး	၃၂၄
မမလေး၊ ဒေါ်	၉၃
မဟာဗမာ အဖွဲ့	၁၈၇၊ ၃၂၄
မီးရထားအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်	၉၀
မေအောင်၊ ဦး	၂၃၂
မိုးပေါက်၊ ဦး	၁၈၃
မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး	၂၁၇
မိုးသူ၊ ရဲဘော်	၃၀
မင်းခေါင်၊ ဗိုလ်	၇၊ ၅၈၊ ၈၁၊ ၈၂၊ ၈၃၊ ၈၄၊ ၈၆၊ ၈၇၊ ၁၀၄၊ ၁၀၇၊ ၁၀၈၊ ၁၁၁၊ ၁၁၃၊ ၁၁၄၊ ၁၁၅၊ ၁၁၇၊ ၁၁၈၊ ၁၃၆၊ ၁၃၇၊ ၁၃၉၊ ၁၅၀၊ ၁၆၉၊ ၃၁၈၊ ၃၁၉၊ ၃၄၀၊ ၃၅၈
မင်းသိမ်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀၊ ၃၀၉
မောင်ကလေး၊ ဗိုလ်	၉၅၊ ၁၈၂
မောင်ကျော်စံ၊ ဦး	၁၄၂၊ ၁၇၀

မောင်ကြီး၊ ဆာ၊ အမ်အေ	၃၀၁
မောင်ခင်၊ ဗိုလ်	၃၉၀
မောင်ခွေး၊ ဦး	၁၀၄
မောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူး	၈၆၁၀၇
မောင်မောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၈၁၂၉၇၊ ၁၀၇၊ ၁၁၁၂၊ ၁၁၃၊ ၁၁၅၊ ၁၁၆၊ ၁၁၈၊ ၁၁၉၊ ၁၂၀၊ ၁၂၁၊ ၁၃၁၊ ၁၄၅၊ ၂၀၀၊ ၃၀၂၊ ၃၀၃၊ ၃၀၅၊ ၃၀၆၊ ၃၀၉၊ ၃၁၀၊ ၃၇၀
မောင်မောင်၊ ဦး	၂၈၈၊ ၃၉၉
မောင်မောင်ကျော်ဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	၂၀၀
မောင်မောင်သန်း၊ ဦး	၃၁၀၊ ၃၉၀
မောင်သန်းလေး၊ ဦး	၃၂၃
မိတ္ထီလာတပ်မှူးများညီလာခံ	၁၀၂၊ ၁၄၅၊ ၁၄၆
မန်းတုံနဲ့၊ ကပ္ပတိန်	၂၀
မန်းထွန်းရုံ၊ (အိမ်မဲအမတ်)	၂၉၁
မန်းဘဆိုင်	၁၅၀
မန်းဘဇံ	၅၄
မန်းမြစိန်	၂၊ ၃၊ ၆၊ ၉
မျိုးမြင့်၊ ဗိုလ်	၁၃၉၊ ၃၈၀
မျိုးမြင့်၊ ဗိုလ်မှူး	၅၂
မျိုးသန့်၊ ဦး	၃၅၆
မြ၊ ဦး	၄၀၃
မြ၊ ဦး (ဟံသာတ)	၇
မြမောင်၊ ဦး	၂၈၈
မြလှိုင်၊ ဦး	၃၈၃

ရပလဖ	၂၅၁၂၅၈
ရခိုင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေးအဖွဲ့	
(ရတည)	၁၇၀၂၉၅
ရခိုင်သောတုဇနအဖွဲ့	၃၄၅
ရခိုင်သောတုဇနသံဃအဖွဲ့	၅၁၂၇
ရာ(လ်)မှုန်း၊ ဦး	၁၉၈
ရာရှစ်၊ ဦး	၈၉၊ ၃၁၉၊ ၃၅၈
ရီအေး၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၂
ရေနံမြေ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး	
(ရလမစ)	၈၉
ရဲထွန်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁
ရဲထွဋ်	၉၇
ရဲဘော်ဖြူ	၆၁၊ ၃၂၁
ရဲမြင့်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၁
ရဲလှ၊ ဗိုလ်	၃၆၈
ရန်ကုန်ခရိုင်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ	
(ရကသ)	၁၂၄
ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချ	
အလုပ်သမားအစည်းအရုံး	၈၈
ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းလုပ်သား သမဝါယမ	
အသင်းလီမိတက် (ရဆလသ)	၈၈
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများ	
သမဂ္ဂ (တကသ)	၁၂၄
ရန်ချွေ၊ သခင်	၃၆၉
ရန်နိုင်၊ ဗိုလ်	၃၂၄
ရန်အောင်၊ ဦး	၁၉

ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၁၃၅
ရွှေမြူ၊ ဆရာကြီး၊ ဦး	၂၀၊ ၄၂၊ ၅၇
ရွှေဘိုဆရာကွန်ဖရာ	၃၂
ရှိန်သန်း၊ ဦး	၆၊ ၉၊ ၂၀
ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ရေးကိစ္စ	၂၆၂-၂၇၃၊ ၂၈၀၊ ၂၈၁
ရှမ်းပြည်စစ်ဖများကောင်စီ	၂၁၇
ရှမ်းပြည်နယ်	၂၀၈-၂၁၀၊ ၂၅၆၊ ၂၅၉၊ ၂၆၁-၂၆၃၊ ၂၆၉၊ ၂၇၁၊ ၂၇၇
ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ	၂၂၂-၂၂၄၊ ၂၂၆၊ ၂၂၈၊ ၂၃၁၊ ၂၃၆၊ ၂၃၇၊ ၂၄၁၊ ၂၄၂၊ ၂၅၂၊ ၂၅၉၊ ၂၆၈၊ ၂၇၂၊ ၂၇၅
ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီ အရေးပေါ် အစည်းအဝေး	၂၅၉
ရှမ်းပြည်နယ် ညီညွတ်ရေးပါတီ	၂၅၄
ရှမ်းပြည် ပြည်သူ့ရဲဘော် တပ်ဖွဲ့	၂၁၆၊ ၂၂၀
ရှမ်းပြည်နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေး	၂၇၅
ရှမ်းပြည် လက်စွဲဥပဒေ	၂၂၃
ရှမ်းပြည်လုံးဆိုင်ရာ အာရှလူငယ် ညီလာခံ	၂၁၃
ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ရပလ)	၂၁၅၊ ၂၁၆၊ ၂၁၉၊ ၂၂၃၊ ၂၃၀၊ ၂၃၁၊ ၂၄၇၊ ၂၄၈
လဆောင်း၊ ဗိုလ်မှူး	၅၂
လူငယ်တပ်ဦး	၂၅၊ ၂၇၊ ၄၅၊ ၄၇၊ ၄၈၊ ၅၇၊ ၇၆၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၁၂၇
လူမျိုးစုလွှတ်တော်	၂၉၃
လောရုံ၊ ဦး	၂၅၆
လက်မ၊ ဦး	၃၄၉

လင်းထင်၊ ဗိုလ် (ကေအင်ဒီအို)	၅၃
လှ၊ ဗိုလ်မှူး	၈၇
လှကြိုင်၊ ဗိုလ်	၂၁၃၊ ၁၅၊ ၁၆၊ ၂၇၊ ၆၉
လှကြည်၊ ဒေါ်	၃
လှကျော်၊ သခင်	၃၅၇၊ ၃၆၉၊ ၃၇၀၊ ၃၇၃၊ ၃၈၀
လှစိန်၊ ဦး	၁၅၊ ၉၅၊ ၁၈၃
လှထွန်း၊ ဦး	၈၀
လှထွန်းဖြူ၊ ဦး	၁၄၂၊ ၁၇၀၊ ၁၇၁၊ ၂၈၃
လှဖေ၊ ဦး၊ သထုံ	၃၃၊ ၈၅
လှမော်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၄၀၁
လှမြင့်၊ ကို	၃၈၀
လှမြင့်၊ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀
လှမြင့်၊ ဗိုလ်	၁၁၄
လှမြိုင်၊ ဗိုလ်မှူး	၃၃၊ ၃၄
လှရှိန်၊ ဦး (အိုင်စီအက် (စ်) ဟောင်း)	၂၃၉
လှသောင်း၊ ဦး	၅၇
လှအောင်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၀၀
လွင်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	၃၀၆
လွင်၊ သခင်	၃၂၃၊ ၃၆၉
လွန်ပုမ်၊ ဦး	၂၂
လွန်းတော်၊ ဦး	၁၉၆၊ ၁၉၇၊ ၁၉၈၊ ၃၄၁၊ ၃၄၅၊ ၃၈၅
ဝါအုံ၊ ဦး	၃၆၆
ဝိသုဒ္ဓါ၊ ဦး၊ ဆူးခါးကျောင်းဆရာတော်	၃၄၅
ဝင်း၊ ဦး	၃၄၀၊ ၃၅၈၊ ၃၅၉

ဝင်းဗေ၊ ရဲဘော်	၈၄
ဝင်းမောင်၊ ဦး	၆၄၊ ၁၅၈၊ ၁၇၁၊ ၁၈၇၊ ၁၈၉၊ ၁၉၃၊ ၂၀၅
ဝင်းမောင်၊ ဦး	၃၉၀
ဝင်းရှိန်၊ ဦး	၃၇၇
သာကေတုမြို့	၃၁၃၊ ၃၂၈
သာခင်၊ သခင်	၆၈၊ ၉၂၊ ၈၈
သာဇွန်း၊ ရဲဘော်	၃၀
သာပွင့်၊ ဦး	၃၉၀
သီဟန်၊ ဦး	၁၉၇၊ ၁၉၉
သုခ၊ ဦး	၃၇၇
သုတ၊ ဦး (ရပလ)	၂၁၅
သံဆပါတီ (ဗမာပြည်)	၅၁၊ ၅၂၊ ၆၃
သံဆာညီညွတ်ရေးအဖွဲ့	၃၄၅
သံဗျင်၊ ဦး	၁၀၃
သံမဏိအဖွဲ့	၃၂၄
သောင်း၊ ဦး	၃၈၉၊ ၃၉၀
သောင်းကျန်းသူ နှိမ်နင်းရေးလုပ်ငန်း	၃၀၈
သောင်းလွင်၊ ရဲဘော်	၅၀
သစ်၊ ဦး	၃၇၈
သန့်ရှင်း ဖဆပလ	၁၄၊ ၆၁၊ ၁၅၇၊ ၇၆၊ ၈၇၊ ၉၁၊ ၁၆၈၊ ၁၇၁၊ ၁၈၁၊ ၁၈၃၊ ၂၉၃-၃၀၅။ ၃၁၃-၃၄၀။ ၃၄၆-၃၅၁။ ၃၅၄၊ ၃၅၆၊ ၃၇၆၊ ၃၈၁၊ ၃၈၂၊ ၃၉၅၊ ၃၉၉
သန်း၊ ဆရာ	၂
သန်း၊ ရဲဘော်	၃၆၈

သန်းကြည်၊ ဦး	၁၉၄
သန်းဆွေ၊ ဦး	၃၅၀
သန်းညွန့်၊ ဒေါ်	၉၄
သန်းညွန့်၊ ဦး	၁၆၃
သန်းထွန်း၊ သခင်	၃၄၊ ၃၆၊ ၅၄၊ ၅၆
သန်းဖေ၊ ဦး (မိုင်းပန်အမတ်)	၂၆၈
သန်းမောင်၊ ဗိုလ်	၆၀
သန်းမောင်၊ ဦး	၅၀၊ ၁၀၃၊ ၃၂၃
သန်းအောင်၊ ဦး	၉၃
သိန်း၊ ဒေါ်	၉၄
သိန်း၊ ဇဝန၊ ဦး	၃၆၄
သိန်းဖေမြင့်	၂၅၊ ၂၆၊ ၄၈၊ ၅၀၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၁၇၁၊ ၂၄၆၊ ၂၈၅၊ ၃၂၃၊ ၃၆၈၊ ၃၇၀၊ ၃၇၂
သိန်းမောင်၊ သခင်	၉၄
သိန်းဟန်၊ ဦး	၁၃၊ ၁၈
သိန်းအု၊ ဦး	၃၁၀
သိမ်းတုပ်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၂၇၈-၂၈၈၊ ၄၀၁
သိမ်းမောင်၊ ဦး	၁၄၄၊ ၁၅၅၊ ၁၅၇၊ ၁၈၇၊ ၁၉၄၊ ၁၉၇
သွင်၊ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦး	၁၀၆၊ ၂၉၁၊ ၃၃၄
ဟုတ်ရွှေ၊ ရဲဘော်	၂၇
ဟန်စိန်၊ ဦး	၁၉၄
ဟန်ရှိန်၊ ဦး	၁၆၊ ၁၀၄
အစိုးရနှင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့၏ စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေး	၃၃-၃၉

ကျော်၊ ဦး	၂၁၄၊ ၂၁၅
မောင်၊ ဒေါက်တာ	၂၂၊ ၂၅၊ ၂၆၊ ၄၄၊ ၄၅၊ ၄၈၊ ၅၁၊ ၅၂၊ ၆၀၊ ၆၂၊ ၇၇၊ ၇၈၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၁၄၇၊ ၁၄၈၊ ၁၅၀၊ ၁၇၁၊ ၁၈၂၊ ၁၈၅၊ ၂၂၈၊ ၃၅၈၊ ၃၇၉၊ ၃၉၆
အစိုးမြင့်၊ ဦး	၁၆
အေးမောင်၊ ဦး	၂၂၆
ဩဘာသလက်ဘရ၊ ဦး	၃၁၅
အက်စ်ဂွန်ဂမ်	၁၃
အက်တလီ၊ (မြိတိသျှ နန်းရင်းဝန်)	၂၁၈
အင်းစိန်မီးရထားစက်ခေါင်းပြင် အလုပ်သမား အစည်းအရုံး	၉၀
အင်းလေးညီညွတ်ရေးအသင်း (ယူအိုင်အေ)	၂၅၀
အောင်၊ ဗိုလ်မှူး	၂၂၊ ၅၂၊ ၅၈၊ ၈၂၊ ၈၃၊ ၁၁၁၊ ၁၁၃၊ ၁၁၄၊ ၁၁၅၊ ၁၁၇၊ ၁၅၀၊ ၁၇၁၊ ၃၅၈၊ ၃၅၉၊ ၃၇၃၊ ၃၉၉၊ ၄၀၀
အောင်ကြည်၊ ဗိုလ်	၇၉
အောင်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူးကြီး	၈၁၊ ၉၆၊ ၉၈၊ ၁၀၈၊ ၁၀၉၊ ၁၁၂၊ ၁၁၅၊ ၁၁၆၊ ၁၁၈၊ ၁၃၃၊ ၂၀၀၊ ၃၀၄၊ ၃၀၅၊ ၄၀၀
အောင်ခိုင်၊ ဗိုလ်	၉၄
အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်ချုပ်	၂၆၊ ၅၈၊ ၇၅၊ ၁၉၂၊ ၂၁၃၊ ၂၁၄၊ ၂၁၈-၂၁၉၊ ၂၂၁၊ ၂၇၇၊ ၃၃၃၊ ၃၄၇၊ ၃၅၉၊ ၃၇၀

အောင်ဆန်းအားကစားကွင်း	၃၀၄
အောင်ညွန့်၊ ဗိုလ်	၅၃
အောင်တင်၊ သခင်	၂
အောင်နိုင်၊ ဗိုလ်	၅၉၊ ၁၂၉၊ ၁၃၉
အောင်နိုင်၊ ရဲဘော်	၃၀
အောင်နန်းမြိုင်ချပ်ရှင်ရုံ	၃၁၃
အောင်ပ၊ ဦး	၇၊ ၂၀၊ ၁၇၁၊ ၂၅၅
အောင်မိုး၊ ဦး (ပမညတ)	၂၈၆၊ ၂၈၇၊ ၂၈၉၊ ၂၉၀
အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	၉၆၊ ၁၀၇၊ ၁၀၈၊ ၁၀၉၊ ၁၁၂၊ ၄၀၁
အောင်လှိုင်၊ ဗိုလ်ကြီး	၈၇
အောင်သန်း၊ ဦး	၂၆၊ ၄၈၊ ၄၉၊ ၇၇၊ ၉၁၊ ၁၅၂၊ ၁၇၁၊ ၃၇၀၊ ၃၇၂၊ ၃၇၃
အောင်သန်းလေး၊ ဦး	၁၀၃
အောင်သိန်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး (ရေ)	၂၀၂
ဥက္ကလာပမြို့	၃၁၃၊ ၃၁၄၊ ၃၁၅
အုန်း၊ ဦး	၂၈၊ ၃၄၀၊ ၃၅၈
အုန်းခင်၊ ဦး	၁၆၃
အုန်းညွန့်၊ ဦး (သန့်ရှင်း)	၂၈၅၊ ၂၈၆
အုန်းတင်၊ ဗိုလ်	၅၈၊ ၅၉
အုန်းဖေ၊ ဦး	၂၁၄၊ ၂၁၅
အုန်းမောင်၊ ရဲဘော်	၈၄
အုန်းမြင့်၊ ရဲဘော်	၈၄
အုန်းမြင့်၊ အထောက်တော်	၈၇
အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်	၂၁၃

အိမ်စောင့်အစိုးရ

၁၂၄၊ ၁၂၈၊ ၁၄၁၊ ၁၅၁၊
 ၁၅၄-၁၆၀၊ ၁၆၃၊ ၁၆၅၊ ၁၆၇၊
 ၁၈၂၊ ၁၉၇၊ ၂၀၄၊ ၂၀၇၊ ၂၄၂၊
 ၂၇၀၊ ၂၈၁-၂၈၃၊ ၂၈၅၊ ၂၈၆၊
 ၂၈၈၊ ၂၉၁၊ ၂၉၇၊ ၂၉၈၊ ၃၀၂၊
 ၃၀၄၊ ၃၁၀-၃၁၃၊ ၃၄၂၊ ၃၄၇၊
 ၄၀၀၊ ၄၀၂၊ ၄၀၃

အိမ်စောင့်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ

၁၉၆-၁၉၉

အုံးပေ၊ ဦး

၃၁၀၊ ၃၈၆

